BA B. R. V. 1420

ФІЛОСОФІЯ

КѢВЖНТѢЛѢЙ

шн Â

НѢРАВѢРИЛСѢР.

Дѣ

ІѠАН. ГОТЛЇЄВ. ЯЇНЄВКІЄ.

Тжлмачи́тѣ рѡмжнє́цѣ

Дѣ

БУФРОСУН. ЇѢРОМ. ПОТѢКЯ.

Прє́цѣл 2. флор. дѣ Âрцинт.

3. флор. пѣ хжртїѣ фаїнѣ.

BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei"
SIBIU
Inv. 210

Victoria C. Iaga

BIBLIOTECA „ASTREI"
(Asociațiunea pentru [illegible] și cultura poporului român)
Centrala Sibiiu.
Nr. 440.1

ФІЛОСОФІА

КѢВѪНТѢЛѢЙ ШИ Ѫ НЪРАВѢРИЛОР,

ĂДЕКѢ

ЛОГІКА ШИ ЙѲІКА

ЄЛЄМЄНТАРЄ,

КѢРШРА СѢ ПѢНЕ ѪНАЙНТЕ ЇСТОРІА ФЇЛОСОФЇЧЕСКѢ

Скрисе Ѫтрѫ латїнѣщѣ де дѫдѫтѫл Професор Їѡ. Готтлїєв. Ѫїнѣкїє, фїинд Ѫ кѫ́федра фїлос. дин Ѫлла. Ѫпой традѫсе Ѫ лимба єллинѣскѫ

ДЕ

ДѢМНѢКѢЙ Мѫ́РЕЛЕ БѫН

ГРИГОРІЄ БРѪНКОВЄНѢЛ,

ѿр Ѫкѫм Ѫ лимба Ромѫнѣскѫ

ДЕ

ЄѢФРОСѢН ДИМИТРІЄ ПОТЄ́КА,

Їером. шй Професор де Фїлософїе дела Бѫкѫрещй спре повѣцѢире ла лїцїиле сале де Фїлософїе.

BIBLIOTECA ACADEMIEI TRAIAN BOIA P. CVIE

Logica und Moral-Philosophie walachisch.

ЛЯ БѢДЯ

Ѫ Крѫйска Типографїе Ѫ Оу́нїверсїта́тей Оунга́рїей.

1829.

B. R. V.
1420

Ферічи́т ѣ́сте ѡ̆мѫл ка́реле а̂ѫ а̂фла́т ѧ̂целепчю́нѣ, шѝ мѫрито́рюл, ка́реле а̂ѫ ѧ̂вѫца́т причéперѣ; Пентрѫ къ май бине́ ѣ́сте а̂ доѫкндѝ пре а̂ча́ста, де ка́т комо́рй де ӑѫр шѝ де а̂рґи́нт. Ѧ̂ча́ста май чинсти́тъ ѣ́сте де ка́т пїе́трile че́ле де мѫлт прéц. Ле́сне съ кѫноа́це че́лор че съ а̂про́пїе де дѫ́нса. Нѫ ѣ́сте чи́нсте бре́дникъ де дѫ́нса. Пентрѫ къ дин гѫ́ра ӗ́й проче́де дрептáтѣ. Ле́цѣ шѝ ми́ла пре ли́мбъ ле́ поáртъ. Кѫ́иле ӗ́й сѫ́нт ка́й ѫ̆́не шѝ тоáте къръ́риле са́ле ѧ̂ па́че.

Парим. ѓ.

Дꙋмнѣлор Прѣчинстѝцилор, Прѣлꙋминáцилор, шѝ Прѣлꙋдáцилор Бꙋрбáцій
аѝ Цáрій Рѡмънещи.

BIBLIOTECA „ASTRA"
(Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului rom. din)
Centrala Sibiu.
Nr. 140.1

Мáрелꙋй Бáн Дꙋмнꙋлꙋй мїéѵ
Константѝн Бꙋлꙋчáнꙋл,
М. Вóрник Геѡргáке Голéскꙋл,
шѝ
М. Логофéцій Алеѯáндрꙋ Фїлїппéскꙋл шѝ Нéстор, Бꙋнилор Патрїѡ́цій шѝ ѽбитóрилор децїйнце
Ефорій аѝ Школéлор, шѝ ч. л.

BIBLIOTECA „ASTRA"
(Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului rom. din)
Centrala Sibiu.
Nr. 140

Ачáста éсте Кáрте чѣ фїлософїчѣскѫ, Прѣчинстѝцій Бꙋрбáцій, пре кáрте Дꙋмнꙋл мїéѵ Мáреле Бáн Г. Брънковѣнꙋл дин Латїнéще â фѫкꙋтѡ Еллинéще; шѝ пре кáрте

рѣ май де мълт четиндъш ĕъ, кжнд ê-
рам л Шкоала Грекаскз Даскзл ал Сфи-
телър ноастре Догме, мъ лдрзиит къ
Фїлософїа. Ячастз Картє мъ лдемнат
атъчѣ де ам тжлмзчиит ши ам тупз-
риит л лимба ноастрз пре ачѣ Кзртїчи-
кз фїлософїчѣскз нъмиитз: Гзтире
спре къиощиинца де Дмнезĕъ. Дар
ши кжнд ам венит дела Парис, ши къ
лвоирѣ ши чинстѣ де ŭкще ам фост а-
шззат Професор де фїлософїе л лимба
Патрїей; Тот ачастз Картє, нъ пентръ
нъмеле чел стрълъчиит, че авѣ л фрънте,
чи пентръ кз ĕсте къ адевзрат фолосi-
тоаре, ъ фост алѣсз къ лвоирѣ де ŭкще спре повзцъире ла лецїиле мєле де фї-

ло-

лософіе. Пентрꙋ ачáста дар де атꙋнчѣ мам wсжрдꙋúт а w градꙋче л лúмба цꙁрїй ноáстре; лсꙁ мам слꙋжúт л школáлꙁ кꙋ джнса манꙋскрúсꙁ, пнꙁ кжнд л-тр' ачéст ан кꙋ кꙋнꙁ воúрѣ Д. в. ам плекáт ла Пéца ка сꙁ w дáꙋ л тупáрю спре лесниúрѣ де wбще а юбитóрилор де фїлософіе.

Áчáста дар акꙋм, фїúнд кꙁ саꙋ хотꙁржт, Юбитóрилор де лꙋминꙁ, ка сꙁ се тупꙁрѣскꙁ кꙋ кꙋнꙁ воúрѣ Д. в. пе дрептáте требꙋà сźши арáте фáца лподобúтꙁ кꙋ лꙋминáтеле ачéлѣ нꙋмеле Д. в. шì афáрꙁ де áчáста, фїúнд кꙁ тóт прин wсжрдїа Д. в. шì áчáстꙁ школлꙁ де щїúнце л лúмба Патрїей саꙋ ашꙁзáт,

шì

шѝ ѧ҆тръ́ ми́не, шѝ кѫ́нд а҆м фо́ст три-
ми́с спре ѧ҆вѫцѫтъ́рѫ, шѝ а҆́лте дѫ́ци
мъ́лте шѝ лъмина́те се́мне де дра́госте
а҆ци́ а҆рѫта́т: пентръ́ а҆ча́ста ѯі҃ѡа шѝ
ноа́пте мѫ сокоте́ск, кѫ трѣ́кѣе сѫ мѫ
стрѫдъ́е́ск, ѧ҆тѫ́ю, пентръ́ ка сѫмѝ ѧ-
плине́ск тоа́тѫ да҃тоpі́а кѫтрѫ Па́трїе;
а҆по́и, пентръ́ ка сѫ вѫ а҆рѫ́т ѧ фа́птѫ
мъ́лцѫмѝрѣ мѣ кѫтрѫ Д. в. ка ѝ҆ кѫ́м-
ва вре ѡ҆да́тѫ пе дрептѫ́те сѫ вѫ па́рѫ
рѫ́ де нѫдеѭ́дѣ че а҆вѣ́цѝ ла ми́не шѝ
ла ѧ҆вѫцѫтъ́риле ме́ле. И҆́тѫ дар шѝ пен-
тръ́ а҆че́ст кѫвѫ́нт а҆фїерше́ск Д. в. пре
а҆че́сте стрѫданіѝ а҆ле ме́ле, Прѣ҃чин-
стицѝ кѫрва́цѝ. Дар ѧ҆сѫ нъ сѫ́нт є҆́ъ
а҆ша҆, ѧ кѫ́т сав пре а҆че́стѣ сѫ ле соко-

тѣ́ск

тéск фóарте врéдниче де Персóанеле Д. в. сăў пре мúне, кў âтжтa пўтéре де âскрúшúй âчéст фéлю де рúтwр, л кжт сz пóчю лподобú кў лăўде, ăў мzкăр сz повестéск вжртўтеле шú лцелепчúнц Д. в. шú лкz âтжтц врединчúй лтрéбиле цzрúй. Шú âпóй пz Д. в. вzцúў, прцслăвúцй кzркăцй, кz ла челе лăлте бўнzтzцй âле Д. в. шú пре âчéа ŵ âдzwгăцй, ăдекz воúцй май мúне â фáче чéле де лăўдz, де кжт â вz читú лшивz лăўделе Д. в. воúцй сz âвéцй май мúне цйúнца фăптелwр Д. в. де кжт ăрй че лăўдz дела мúне. лнаúнцâчéцйй кzрцй âм âшzзăт ŵ лéцїе де âле мéле лтродўкzтóаре, ăр ла Сфжршúт, кўвжнтўл

че

че ам пѹс ла ѯ҃ѕа́мен л҃ 20. Ю҃лїе. 1827.
лкáре е҃сте скри́сѫ Їсторі́а шкоалей но́а-
стре кѹ дре́пте ла́ѹде але Д. в. пре
кѹм ши оу҃н кѹвѫ́нт, ка́ре са́ѹ хс̑ ла
Кѹ́рте ла На́церѣ Дм̑нѹлѹй 1827. Мам
стрѫдѹи́т ши то́алте во́рбеле стрéйне лѣм
деслѹши́т, кѫт ам пѹтѹт, лсѫ то́алте
оу҃нде са́ѹ афла́т лтѫ́ю. Четито́рюл сѫ
ці́е ми́нте. Ла скри́с ам оу҃рма́т о҃р.а.ѡ-
графі́а де ѡ҃бще. Дѣка лúмба е҃ май фрѹ-
мо́асѫ а҃че́м че сѫ лцеле́це, а҃ша̀ скрисо́а-
рѣ е҃ май бѹ́нѫ чѣ ѡ҃бичнѹи́тѫ де ѡ҃бще.
Нѹ то́алте че́ле ве́кй сѫ́нт ре́ле, ничй
то́алте че́ле нѡ́о кѹ́не.

Мѫрог дар а҃кѹ́м, прѣчинстúцй кѫр-
ба́цй, ка кѹ фрѹ́нтѣ дескúсѫ, прекѹ́м

ѡ-

ѡ҃кичнѹи́цй, сѫ прїими́цй а҃че́сте стрѫ-
да́нїй а҃ле ме́ле, а҃часть фїлософїчѣскѫ
Ка́рте, чѣ дин тѫ́ю л҃ фе́люл а҃че́ста
дин шко́ала но́астрѫ, тѫлмѫчи́тѫ шй
тѹпѫри́тѫ л҃ лимба цѫрїй но́астре, ка-
рѣ є҃ чѣ маи фрѹмо́асѫ пентрѹ но́й. Дар
є҃ѹ сѫнт плин де нѫдеѫде кѫ д҃. в. мѹл-
цѫми́цй, ве́цй прїими шй ве́цй а҃пѫра
пре а҃че́сте стрѫда́нїй а҃ле ме́ле, шй ве́цй
а҃вѣ чи́нсте шй сла́вѫ, ка́ре не л҃чета́т ѫ
петре́к, шй дела чей че вѫр сѫ фіе. Я-
ча́ста є҃сте сѹ́мма дори́рилѫр ме́ле, ка́ре
л҃плини́ндѹмисѫ, вою л҃че́пе а҃мѫ кѹкѹра
шй є҃ѹ де ро́дѹл привиге́рилѫр ме́ле. Ѝр пѫ
д҃. в. кѫрка́цй прѣчинсти́цй, дмнезе́ѹ сѫ
ѫ кѫ цїе л҃трѹ мѹлци́ме де вре́ме, пентрѹ

Стѫ-

Стжпжнитóрюл, пентрѹ цáра нóастрж, пентрѹ лѹминáтеѳ фамíлїиле Д. в. пентрѹ Шкóала нóастрж, ѧ чѣ дѹпж оўрмж ши пентрѹ мúне!

Ѧл чúнстей Д. в. ѡсжрднїкж Слѹгж

ѧ Пéщіа. 28. Феврѹáрїе. 1829.

бУФ. їврм. потóкя.

Пре-

Прекꙋвънтáре а Скрїиторюлꙋй кътръ Юниторюл де дъзцътꙋрь Четиторю.

Деши ѫкъ дин тинерéце мїадꙋк амúнте, къ май мꙋлт ѫмй плъчѣ ачéле дъзцътꙋрй, каре съвършáск пре чѣ май чинстúтъ пáрте а ѿмꙋлꙋй, ши дин ѫсꙋш дрéптꙋл кꙋвънт арáтъ пре адевърáта кꙋноúнцъ а лꙋкрꙋрилор Дмнезеéщй ши ѿменéщй; ши апóй ашà биневоúнд Дмнезéꙋ, ка ши ѫлтѿра де ѿбще, ѫпърцúнд дáрꙋл чéл ѫкредúнцат мíе, съ фíꙋ фолоситóрю, ла Каѳéдра лꙋминáтей Ѧкадемїй Фредеричїána кꙋ мáре блъндéце ам фóст кемáт: дар ѫсъ нꙋмй вениóсе ѫгънд бре ѿдáтъ, къ дꙋпъ атъцѣ ши атъцѣ ѫнáлцй фїлософй ва фáчѣ требꙋúнцъ съ дáꙋ ши Ёꙋ чева ла лꙋмúнъ де ачéст фéлю; ѫꙋ съ сокотéск къ сар фи кꙋвенúт съ май ѫмꙋлцéск нꙋмърꙋл кърцилор Елементáре, пентрꙋ мꙋлцúмѣ кърора ам ажꙋнс ане кꙋноаще лиѱúцй. Пентрꙋ къ дéспре ѿ пáрте, стрдꙋúрѣ некꙋрмáтъ ла дъзцътꙋра лéцилор, кáре ѫ ѫнúй чéй май депрéꙋрмъ афлъндꙋмъ ѫ Ѧлла, кꙋ тóтꙋл маꙋ кꙋпринс, ла ачéлѣ ам ѫделетничй май бъртóс маꙋ ѿприт; дéспре ѫлта, нꙋ май пꙋцúн ачéщй ѿприре ѫмй фъчѣ дрегъторіа Презїдéнтꙋлꙋй ѫ Олъвúта Ѧкадемíе Франекерáна, прéсте нздéжде ши ащептáре ѫкрединцáтъ мíе кꙋ máре чúнсте де кътръ прѣлꙋминáцїй четáшй ай Фрїзíей ши кꙋ токмéле нꙋ пꙋцúн лъꙋдáте, ѫтрꙋ кáрѣ май мꙋлт де

кът

кът май наинте, неѧгрижънд де драгостѣ мѣ чѣ вéке, де ѡкúта фїлософíе зúк, тóатъ врéмѣ че пꙋтѣм съ фꙋр дин ѧделетничúрѣ де ѡкщше шú ѧ пáрте, пре âчáста ѡ ăм дáт спре деслꙋшúрѣ лéцилор, шú скрїérѣ ăлтор Кѡдїче спре âчéлѣ фолоситóаре. Дар ĕсте âдевърáт, къ шú де мар фú ĕртáт трéкиле, пóате нꙋмашфú âпꙋкáт âшà кꙋ тóатъ йнима, ка съ мъ стрꙗдꙋéск, ѧ кът шú ăлтора, скрїúнд шú ѧвцънд, съ дескúз кáлѣ кáрѣ дꙋче кътръ цїúнце; пентрꙋ къ цїáм кът де âневóе шú примеждїѡс ĕсте âкꙋм â съ âпꙋкà чинеà де фїлософíе, шú съ кáꙋте кꙋ де âмърꙋнтꙋл шú кꙋ жꙋдекáтъ слóкодъ чéл че съ кꙋвúне, саꙋ съ ѧпротивéще ла кꙋвънтꙋл чéл дрéпт; пентрꙋ къ цїáм ла кáтъ врѫжмъшíе, ла кáте пригонúрй шú ѡкърй âчéст лꙋкрꙋ ѡкúчнꙋéще â фú сꙋппꙋс, ка съ нꙋ зúк, къ шú ла âлкътꙋúте пѧндúрй оꙋнеѡрй, кáнд чинеà дин чéй лáцй фъкáнд вре ѡ ѧноúре ла чеба, съ ба пърѣ къ ăре дѣwсебúтъ пърére. ѧ чѣ дꙋпъ оꙋрмъ шú прин черкáре âм ѧвцáт, къ де ѧпърцéще ла ăлт фéл де ѧвцътꙋрй прежꙋдїцїꙋл ѧчепъторíй ѡменéщй, дар нꙋ пꙋцúн шú ѧ фїлософíе, оꙋнде нимúк нꙋ требꙋà, шú тинерúмѣ чел че ѧвáцъ май кꙋ гꙋст âлѣргъ пре âчáстáтъ кáле ѡкúчнꙋúтъ шú оꙋмблáтъ, ѧ лóк съ се ѧтóаркъ де ла дѫнса. Дар фїешкáре вѣк â зúче âшà ăре дѣwсебúт мелóд â фїлософú, кáре нꙋмай сúнгꙋр ѡкúчнꙋéще â фú кътъва врéме де гꙋстꙋл ѡкщéск шú âл тинерúмей, пѫнъ кáнд ăлт ѡăре кáре фїлосóф нꙋ фъръ сꙋнет съ âрáтъ ѧ Теáтрꙋ.

трꙋ. Вра ѡдáтъ, кънд ѡаменїй съ хрънà кꙋ тръцеле Схоластїчéцій, шѝ ли съ пърк âфѝ ѧчéрю сълъшлꙋйцій, дéка цїà мꙋлте съ ѧшѝре де Ячелшѝме, кътъцѝме, фїторѝме, înшѝме, шѝ мій ăлтеле âшà Метафусїчéцій, ѧ кът шѝ лър шѝ ăлтъра Ерà кꙋ тóтꙋл непричепꙋте; дéка цїà съ ѧтóаркъ Сꙋллогісмй пре ѡрй каре фїгꙋръ шѝ кип, шѝ пър съй âдꙋкъ ла чк дин тáю; дéка цїà съ â рéгꙋле гáта дин âрмáрїꙋл лóкꙋрилър Дїалектїчéцій, шѝ съ ле âрꙋнче ка пре нѝце съцéцій; дéка цїà съ се âráте, жꙋкáндꙋсъ де мꙋлте ѡрй шѝ ѧчéле де стрăдáнїе, къ пот âдꙋче пре ѧпротивничій ла рꙋшѝне кꙋ нѝце Софісме копилъréцій шѝ âꙋпъ фїгꙋръ. Фꙋ пърш, кáнд âчéсте чинстѝте шѝ Офицѝте ѧчепꙋръ â фѝ некъгáте ѧ сѣмъ, шѝ ăлтеле â плъчк ла слꙋциле Мꙋселър шѝ âй кꙋвѝнтелър, ăдекъ пъртичéлеле âчéлк âле ѧтáюлꙋй, âлдóилк, шѝ âл трéилк Велемéнт, Въртѣжале чérюлꙋй, шѝ Ідéл âчéл â фїйнцей чéй прѣдесъвършѝт ѧтупърѝтъ ѧ мѝнциле мꙋритóрилър; шѝ ѧ чк âꙋпъ оўрмъ съ мꙋлцъмк кꙋ нѝце Гóрй скъпътáцій ѧ рáндꙋл Планѝцилър, шѝ кꙋ âкꙋнóаце причѝниле тꙋтꙋрър лꙋкрꙋрилър нꙋмай миханічéце, ла кáре съ лъсà пре сѝне сꙋппꙋшй, ка ла нѝце грăѝрй Сꙋвїллїчéцій; ѧ кът чѝне âр фѝ ѧдръзнѝт съ тъгăдꙋáскъ пре мѝнте â фѝ âскꙋнсъ ѧ глáнда пїнóасъ, шѝ пре Картéсїе къ сѝнгꙋр ĕл Ĕсте ѧвцáт, нꙋ фїлосóф, чѝ фър цїйнцъ де тóате лꙋкрꙋриле сар фѝ сокотѝт. Ятꙋнчк съ мирà лꙋмк къртꙋрáрилър кꙋм ѧдáтъ дин Ярїстотéлїкъ

лїкъ съ фъкꙋ Картесїáнъ: шѝ кꙋ мꙋлт май мꙋлт съ мира̀ чинева̀ пꙋцѝн май пъ оꙋрмъ, кънд ведѣ стъпънѝнд оꙋнде фїлософїа чѣ трꙋпѣскъ шѝ Ѧтомїстїка, оꙋнде Кабалїстїка âлкътꙋѝтъ дин ѧчепътꙋрй Пꙋтагорічѣй шѝ Платонїчѣй. Ѧчáстъ фїлософїе, пре кът ѣрà май ѧтꙋнекóасъ, пре âтъта ѣрà май депáрте де симцѝрѣ де ѡкше; прекът âчéле таїне ѧфрикошáте, май мꙋлте съ ведѣ фъгъдꙋѝнд, пре âтъта âꙋ плъкꙋт кътъва врéме чéлор че воà ѧноѝриле, пънъ кънд ăлцїй âꙋ âпꙋкáт Кꙋтедрале, кáрїй ѡрй цїѝнд де нимѝк бóрѣле ѧвъцътóрюлꙋй, âꙋ âпъráт фéлюл Ѣкклектїк де â фїлософй, ѡрй âꙋ кемáт пре тѝнерй дин пꙋлвере шѝ дела Дїамéтрꙋ ла май âдънкъ Метафꙋсїкъ шѝ Маѳимáтїка фїлософїа, шѝ нꙋмай пре âчéле ѧнáлте спекꙋлáцїй, кáре кꙋнóашем дела Леїбнѝц шѝ дела Нéꙋтѡн, ле сокотѣ врéдниче де нꙋмеле фїлософїей. Ѧшà саꙋ ѧтъмплáт âпꙋрꙋрѣ ла прѣфрꙋмóаса фїлософїе â цїѝнцелор, âчéа че съ ѡкичнꙋéше ла фóрма ѧръкъмѝнтелор, каре нꙋ пре фїешкáре вѣк, чѝ пре ăнй съ скѝмъ. Пентрꙋ къ дꙋпъ кꙋм âчéлѣ, âкꙋм ăдекъ плáк хáинеле чéле май лꙋцй, âкꙋм чéле май скꙋрте шѝ нꙋмай пънъ ла ценꙋкю; шѝ мънѝчиле, кънд чéле май стрѝмте, кънд чéле май лáрцй сънт май веселитóаре ла ѡкѝ; дар нимѝк нꙋ ни сар пърѣ май де ръс, де кът съ не ѧтѝмпине фърде вѣсте оꙋнꙋл ѧръкát ѧтр' ѡ хáинъ прѣ дꙋпъ мóда вѣке, фіе шѝ стрълꙋчѝтъ: âшà съ ѧтъмплъ шѝ фїлософїа кънд оꙋна, кънд ăлта съ фіе дꙋпъ гꙋстꙋл ѡъменилор;

ѧ

ѧ кáт ла оꙋ́н къркáт, âдъпáт де ѧчепътꙋ́риле фїлосóфилор чéлор май нóй, нꙋ май пꙋцúн де рáс й сар пърк̀ пърéриле чéлор вéкй, де кáт нóш мóда хáинелор май мáрилор нóꙋри (стрмóшилор). Шй ва вени врéмк̀, нꙋ мъ âмъцéск, кънд шй пре âчéсте лꙋмúний âлцiй лe вор ѧтꙋнекà, шй пóате нꙋ дꙋпъ мꙋлтъ врéме, âрътáндꙋсъ кꙋ мꙋлтъ фантасíе ѧтр' âчéст Θеáтрꙋ. Че префáчере, вáй! ѧ тóате лꙋкрꙋриле; нúчй ѧвцътꙋ́риле мꙋритóрилор нꙋ сънт âшà де статóрниче, ка оꙋ́на шй âчéлаш съ пóатъ плъчк̀ мꙋлтъ врéме. Кънд Ерáм къ́т âꙋзкм дела дáскал, цiꙋмúнте, къ фїлосóфiй чéй вéкй тóцй âꙋ фóст кълкáцй де сóарта Кроитóрилор чéлор фъръ цiйúнцъ де фóрма ѧкръкъмúнтелор чк̀ май нóш: шй де âчéст âдевър мꙋлцй кꙋ неплъчére шй дꙋрére саꙋ ѧкредúнцáт. Тóате дар âчéстк̀ прекáт ѧгúнд дꙋпъ дрéпт кꙋвънт ѧврткм, пркꙋбúте чититóрю, пре âтáта май ферúцй â фй сокоткм пре âчéл, кáрiй шаꙋ âлéс âлт фéлю де вiáцъ чинстúт â слꙋжй лꙋй Дмнезéꙋ шй църiй, шй пре âчéсте ѧнекърй дин мáлꙋрй привúндꙋле, лóрꙋшй, нꙋ âлтъра фiлософéск. Шй âпóй дин врéмк̀ âчéл, де кънд âм ѧчепꙋт ѧвцà цiйúнца Дрéптꙋлꙋй, мам силúт ка оꙋ́н къркáт ѧтр' âчáстъ слꙋжбъ съ ѡ ѧплинéск кꙋ деслꙋшúрк̀ дрéптꙋрилор, шй мiампꙋс âчáстъ лéце, ка мíе съмй фiлософéск нꙋмай, ѧсемнърриле мéле съ фíе спре требꙋúнцеле мéле, íар нꙋ âлтъра. Шй мъртꙋрúсеск, къ âчáстъ лéце âтáта май веселитóаре мiерà, пре кáт â фй май мꙋлт ѧмй плъчк̀, âфáръ де

âчé-

âчéсте грозáве рăзкóае âле фїлосóфилор, кáре нúчй ѡ лáꙋдă нꙋ âвѣ, шй ка кꙋм âшăзăт оꙋнде нꙋ бáте сълѣтá, кꙋ плăчére ѧ тóате зйлеле сă гꙋст âчéле статóрниче вꙋне, кăте сă кꙋлéг дин ѧ-вăцătꙋра ѧцелепчюней.

Дар ѧсă пре мúне âшà фїлософúнд, шй кꙋ ѧ-сꙋмй âчáста воровúнд, ѡкърмꙋитóрюл âтóате Дмнезéꙋ ѩръшй мă âшăзъ ѧ Кадéдра фїлософїчéскă, шй вой, ка ѧчекúп ѡарекáнд ѧ Ялла; âшà шй âкꙋм ѧтр' âчáстă лꙋминáтă Вїадрїна Якадемíа, сă ѧвăц пре âчéсте ѧвăцătꙋрй ѧпрефнă кꙋ цїúница Дрéптелор, шй май бъртóс ăдекă пре âчéлѣ, кáреле âшáзъ пре мúнте спре âфлáрѣ шй âлéцерѣ âдевърлъй, ѩр пре войре, спре бъртꙋте шй чинстициме; шй пре кáреле Сѡкрáт ѡарекáнд ле жꙋдекà майнаínте де тóате шй прелчепътóаре, кáнд шй воровúнд, сă силѣ сă повăцꙋáскă пре ѡамений спре ѧцелéцерѣ âдевърлъй, шй пре ѧсăш фїлософíа, кꙋръцúтă де âчéле почúте шй нетрéбниче Опекꙋлáцїй, ѡ кемà дин чéрю, ѡ лăкꙋà прин четăцй, шй ѡ ѧтродꙋчѣ прин кáсе: шй ѧтрекърй порꙋнчѣ сă се фáкă де бꙋне шй де рéле, де дрéпте шй недрéпте. Шй де сáнт дар кемáт ла âчáста, нꙋ цúꙋ прин че пресимцúре ѧмй спꙋнѣ йнима де чéа че ба сă фїе, кă нꙋ ла тóцй ѧтóкма ба фй плăкꙋтă âчáстă ѧпрефнáре â слꙋжкелор шй âчúнстей, шй ла чéа че мїацептáм пáре кă нꙋ де тот âм фóст грешúт: ѧсă нꙋмай пꙋцúн âм хотърăт â фй сꙋппꙋс ла Дмнезеáска боúре, де нúчй ѡ завістїе сă нꙋмúскă ѧ спăймăнтéзе сꙋфлетꙋл, чй

сꙋ ънтрꙋнéск ă прїими нъръш пре ăчáстꙋ лꙋптꙋ ; ънтрꙋ кáрꙋ кът ĕсте спре фїлософíе ăм спорúт ; нър ла стригъríле чéлор гълбежóшй де хавїстїе шй де холерїкꙋ мам фъкꙋт ка оꙋн сꙋрд че нꙋ ăꙋде ; шй пре ѡрй кáре прксълкáтечй мам ънцáт ă ънлънзй кꙋ ѡменíа шй кꙋ клăндéцĕ ; нър пре чéй ă-деꙋърáцй прїётенй ăмїй цинĕ кꙋ крединца шй кꙋ чúнстĕ ; шй сꙋ мꙋ ърáт ла тóцй кꙋ нърáꙋрй де къркáт кꙋ ꙋнꙋ крединцꙋ, де кáре врéмĕ шй чер-кáрĕ пре фїешкáре требꙋ сꙋ ънкрединцéзе. Яшă дар ънкрединцáт ла ăжꙋтóрюл лꙋй Дмнезéꙋ, каре нúчй ѡдáтꙋ нꙋ маꙋ лъсáт, ънчепꙋю прелéцїиле мé-ле нꙋ нꙋмай де цїúнца лéцилор, чи шй де фїло-фíе нꙋ фърꙋ ѡаре кáре ънкрединцáре, кꙋ бúне ънмй ва мérце, шй кꙋрáт ънцелесéю кꙋ де нъдéждĕ мĕ лиуúт нꙋ вшю фй. Пентрꙋ кꙋ ăм възꙋт, кáре сꙋ нꙋми фíе ăмꙋ лъꙋдă, пре тúнерїй, пре кáрїй май наинте ънй бедĕм нелъгрижáнд де ънцътꙋ-ра фїлософíей, ка деш нефолоситóаре шй нероди-тóаре, ăкꙋм ѡбúндꙋш, шй пъзúнд кꙋна кꙋвїйн цꙋ сꙋ ăлérце кáрдꙋрй ла ăчéсте лéцїй, шй ăкꙋм ънчéт ънчéт ă пресимци че лꙋкрꙋ чинстúт ĕсте ă десъвъ шй пре кꙋвънтꙋл чéл дрéпт, шй ă ѡбичнꙋй мúнтĕ ънтрꙋ кꙋтáрĕ шй ălémерĕ ădевърꙋлꙋй. Дéчй дар, пентрꙋ каꙋ сꙋ нꙋмꙋ сокотéск ă лиуй ла вре оꙋн лꙋ-крꙋ спре фолóсꙋл тинерúмей ѡбитóаре де ънцъ-тꙋрꙋ, шй сꙋ ăнкꙋ че ăвĕ ънаинтĕ ѡкилор ънпре-лéцїиле мéле, мам силúт ă дă ънтупáр пре ăчéсте елемéнтꙋрй де фїлософíа кꙋвúнтелор шй ă нъ-

рáꙋ-

рáвꙋрилωр, ънтрꙋ кáреле чéцй бою дà, демивей лдà âмúнте, кꙋ пꙋцúне ънцй бою спꙋне.

Л фїлософíа кꙋвънтꙋлуй, сaꙋ лóгїка, âчéа âм лꙋкрáт, ка тóате ънъцътꙋриле съ ле âдꙋк, нꙋмай спре âчélаш сфършúт, пре кáре тóцй кꙋ тóтꙋл мъртꙋрисéск â стà ънтрꙋ â âфлà, â âлéце, шй ăлтωра â комꙋникà âдевърꙋл. Яшà дар âм крезꙋт къ трéбе съ спю нꙋ нꙋмай мещешꙋгꙋл Сꙋллогїстїчéск, нꙋ нꙋмай ънъцътꙋра де â воровй шй â съ дїспꙋтà, спре кáрѣ мꙋлте кáрцй âле лóгїчїлωр сънт âлкътꙋúте, чй шй кꙋ че ръндꙋáлъ май бъртóс шй мелóд âр пъшй чéй че съ âпꙋкъ съ кáꙋте âдевърꙋл шй сăл âлѣгъ дин минчúнъ, кꙋрáт âм âрътáт. Япóй лꙋкрáриле мúнцїй деслꙋшúте âвъндꙋле, âм спꙋс ънведерáт ънъцътꙋра де Їдéй, шй âм ърътáт ънекúп фїешкáре кꙋмпънúнд ънтре дънселе шй âлътꙋрънд Їдéй ънведерáте, лъмꙋрúте шй плúне, съ формéзе дꙋпъ ръндꙋáлъ, хотърърúй, ши деспърцúрй; дин âлътꙋрáрѣ âчélωра съ ънпреꙋне фъръ грешáлъ прин черкáре дешебúте спꙋнерй, âзїώме, ѣтиме, Θеώриме, Прóблиме, Пóрисме, съ скóацъ шй кꙋвънтърй: шй ънѣ дꙋпъ оўрмъ прин черкáре, прин кꙋцетáре, прин четúре, прин дїспꙋтáцїе шй прин ънъцътꙋра съ пóатъ âтът âфлà âдевърꙋл, кът шй ăлтωра сăл комꙋнїче кꙋ чѣ май мáре лесніре. Нꙋ вωр фй неплъкꙋте, пре кꙋм ми съ пáре, чéле че де âчéстѣ тóате âм ърътáт, пре кꙋм шй âчélѣ кăте шй âместекáте сaꙋ семънáт де âдевърꙋл âдеверúт, де ωсебúрѣ чélꙋй де крезꙋт, де фélюрй де трéпте

âле

âле âдевърсъмънърїй, де ръндꙋáла че съ се пъзéскъ ънтрꙋ гънди́ре, четúрѣ кáрцилор, шѝ ънтре врéмѣ дїспꙋтáцїилор, лънгъ âчéстѣ шѝ де тълкꙋи́ре, шѝ ăлте кáпете нꙋ май пꙋци́н требꙋинчóасе кът шѝ плъкꙋте ꙋкитóрилор де ънвъцътꙋръ. Че повъцꙋитóрїй âм оурмáт оунеóрїй (къ нꙋ мїе рꙋши́не â лꙋà шѝ дела ăлцїй спре сустима мѣ, чéле кúне зúсе) кꙋрáт âм âрътáт ънтр схóлїиле че âм âдáус ла мꙋлте параграфꙋрї; ънтрꙋ кáреле пре âчéлѣшїй ънвъцътꙋрїй, кꙋ мꙋлте шѝ ънведерáте парáдигме дин тóатъ фїлософíа лꙋáте, лѣм деслꙋши́т. Пентрꙋ къ че âр фѝ май некꙋвїúс, âꙋ май неплъкꙋт, де кът â ънтóарче âпꙋрꙋрѣ пре âчéле де ѡ̆̀кюе прóасте бóрке: Пéтрꙋ âлѣргъ, ѡ̆̀мꙋл ѐ̆̀сте вїецꙋиторю̆̀, шѝ чéле âсéменѣ, фърде кáре âчéсте де сúне Офїци́те чéй вéкй сокотѣ къ нꙋ пот съ̀?

Ѝ̆̀р ънтр Фїлософíа моráле, сав â нъráвꙋрилор, âм спꙋс фúрѣ мúнцїй ѡ̂менéщй, нъráвꙋриле ѡ̆̀аменилор, кꙋнъщúциле шѝ ръщтъцúциле, ънтр шѝ характи́рїй лор шѝ сéмнеле; лънгъ âчéстѣ фúрѣ кꙋнлꙋй âтът ънтр нѣм, кът шѝ ънтр фел âчéлꙋй прѣнáлт шѝ ковършиторю̆̀, ънтрꙋ доканди́рѣ кáрꙋа съ пꙋне âдевърáта феричи́ре; шѝ ѝ̆̀ръш лꙋкрáриле âчéлꙋа, ънтре кáреле вънтꙋтѣ шѝ лúништѣ сꙋфлетлꙋй ковършúтъ, âпóй кꙋнощúнца де сúне, шѝ чéле лáлте мижлóаче дин дрéптꙋл кꙋвънт âрътáте, кáре дꙋк спре âдевърáта феричи́ре, шѝ пре âчéстѣ âшà лѣм âрътáт, ънтр кът ми съ пáре къ нимúк нам лъсáт оуйтáт дин чéле требꙋинчóасе чéлꙋй че дорéще съ се âдáпе де âчáстъ прѣфꙋмóасъ ънвъцътꙋръ. Мър-

тꙋи-

тꙋрисúм къ чéле май мꙋлте ѫвъцътꙋрй не сънт
деóкше кꙋ ълцiй, шú май ѫтъ́ю кꙋ Прекꙋвiúсꙋл
Теолóг Iоáн Францúск Бꙋддéю, пре âле кáрꙋа ѫвъ-
цътꙋрй фiлософiчéюй ѿаре кънд ѫ Йла нꙋ нꙋмай
ѿдáтъ лкм тълкꙋúт. Дар ѫсъ нам жъфꙋúт скри-
селе кꙋúвà; чéле май мꙋлте ѫвъцътꙋрй де âчéл
лкм, де сúне йзворáск, сáꙋ дин ѫчепътꙋриле нóа-
стре, сáꙋ пре ълте темелúй негрешúт съ зидéск.
„Де âчéст фéлю де граюрй нꙋ сънт жꙋдекътóрй â
„зúче, къ сънт âле âчéстꙋа ѿрй âле âчéлꙋа: пꙋ-
„блiче сънт. Чéа че ѿбичнꙋéюе â съ фáче ѫ сенáт,
„трéбꙋе съ се фáкъ, éꙋ сокотéск, шú ѫ фiлософiе;
„кънд âколѡ чиневà â зúс чевà, чеа чéмй плáче
„деспре мúне, зúк âчéлꙋа съ ѫпáрцъ шú ълтꙋра
„âчáстъ сокотéлъ, шú óурмéз, зúче Генéка ꙋ-
„пúст. 21.“ Йр дин кáре ѫчепътꙋрй âм скóс
пре фiешкáре ѫкеéре, нꙋмай де кът бор бедé, чей-
че нꙋ съ бор леневú съ се ѫтóаркъ ла параграфꙋрил
âрътáте ѫ парен.éсе. Пентрꙋ къ мам силúт ѫ фiе-
шкáре ръндꙋáлъ, ка ѫвъцътꙋриле, кът âꙋ фóст
прин пꙋтúнцъ, съ фiе кꙋрáт легáте ѫтре сúне. Йр
ѫ схóлiй бей âфлà, оунде доведúрé спꙋнерилѡр
май пре лáрг, оунде тълкꙋúрé май деслꙋшúтъ;
ѫ мꙋлте пáрцй шú мъртꙋрiйле чéлѡр май вéкй шú
чéлѡр май нóй. Дар наш бой съ сокотéюй, къ пен-
трꙋ âчéа âм âдꙋс éꙋ пре âчéстé âйчй дела ѫпро-
тúвничй, ка кꙋм âш крéде къ âчéлé май мꙋлт â-
рáтъ; пентрꙋ къ бей бедé, дéка нꙋмъ âмъцéск,
къ éꙋ âм ѫтребꙋинцáт âлт мелóд â доведú, чú
âм âдъѡгáт âчéстé, ка съ ѫцелéюй къ ѫвъцътꙋ-

риле

рилe нóастре нaꙋ фóст фъръ цiiнiцъ де чей вéкй кáрiй âꙋ оꙋрмáт кꙋвънтꙋл чéл дрéпт. Âдевáрꙋл нꙋмай оꙋнꙋл éсте, шй âчéла нꙋ май мꙋлт пóате съ фꙋгъ де ѿмꙋл че съ ѧтрекꙋинцéзъ ла сфáт кꙋ кꙋвънтꙋл чéл дрéпт, де кáт стрълꙋчúрé сóарелꙋй, съ се âскꙋнзъ де ѿкюл чел сънтóс. Пентрꙋ къ прекꙋм вiецꙋитóареле, оꙋнiле кꙋ ѿкiiй кам ѧкúшй, де мꙋлте ѿрй клипúнд, âлтеле кꙋ ѿкiiй дескúшй, де дрéпт шй неклипúнд, съ оꙋйтъ къръ неасемънáта âчéа лꙋмúнъ â лꙋмiiй; тóате ѧсъ, нꙋмай де нꙋ болéск де ѿркúре, âꙋ де нꙋ сúнт âскꙋнсе ѧ пънтечеле пъмънтꙋлуй, вáд пре сóаре: âшà âчéа, кáрiй шаꙋ ѧдрептáт ѿдáтъ пре âскꙋцúмѣ мúнцiй, пре кáре кꙋвънт ѿ нꙋмúм, âчéцiа пóт съ се оꙋйте де дрéпт ла âдевáр, де шй оꙋнiй ѧл вáд ка прин нѿр, ѣр âлцiй мꙋлт май кꙋрáт. Дар че плъчére â бедѣ пре âчѣ ѧтокмúре ѧтрꙋ мꙋлте ѧвицътꙋрй, шй ѧтр' âчéлѣ ѧкъ чéле прѣнáлте! Че ѧвицътꙋръ фолоситóаре спре фáпте бꙋне, â âꙋзй шй фiiлосóфй, кáрiй ѧкъ нꙋ доѫндúсе кꙋноúнца âдевърáтꙋлуй Дмнезéꙋ, съ сéмене âтáта мꙋлте кꙋ чúнсте Дмнезеáскъ шй кꙋ ѧцелепцiе де вартꙋте шй де âлте лꙋкрꙋрй моралiче! Че лꙋкрꙋ лꙋминáт ѧ чѣ дꙋпъ оꙋрмъ â кꙋмпънй шй фрꙋмосéцѣ шй âскꙋцúмѣ âчéстор граюрй! Дар нꙋ цiiꙋ кꙋм саꙋ ѧтъмплáт ѧтр' âчáстъ лꙋме ѧвътрънúтъ, шй ка кꙋм нар фй ѧ фúрѣ éй âчáстъ стáре, *) къ чéй май мꙋлцй ѧтр' âчéл фéлю юбéск â фiiлософй, кáре мúросъ-

*) Заменiй ѿбичнзéск â нꙋ съ мълцúмй нúчй де стáрѣ,

съ ѫ чева лꙋмѣск, ѿрй парадоѯон, шй прекꙋм ѿрй Спїноѯа шй Толанд ѫѕ оꙋрмат, ѿрй Сѫккѣс, Баꙋл; шй ѫчѣм май вънтос, пре карїй ѧрхїтѣкцїй зичерилор чѣлор ноѡ, дꙋхꙋрй тарй ѧй нꙋмѣск (esprits forts), прекꙋм съ вѫд дин кърциле лор. Пентрꙋ ѫчаста дар, дѣка чинева ѧтр' ѫчастъ врѣме съ ва ѧтребꙋинца кꙋ ѡ фїлософїе ѧцелѣптъ шй оꙋнитъ кꙋ кꙋноцинца Дмнезеѣщїй ѫчелїѫ фїинце чей прѣ десъвършит, шй ѫшѫ съ ва пърѣ къ ѫре дежсекире де пърѣрѣ лор, нꙋ липѣск ѧдатъ, карїй стригъ: Прѣ Феологїчѣщй шй проасте сѫнт ѧвцътꙋриле ѫчелꙋѫ, шй прѣ плекате спре пїетате, (чинстире де Дмнезеꙋ) каре ла нице дꙋхꙋрй разврътите ѣсте ѧ лок де сꙋперстїцїе, (крединцъ некꙋвїѡасъ). Дар кът де грешитъ ѣсте пърѣрѣ ѫчестора шй ѫичѣ, май бине нам пꙋтѣ доведй, де кът ѫрътанд къ ѫчест фелю де догме ѫꙋ фост ѧкъ де мꙋлт кꙋноскꙋте шй ла чей дин ѫфаръ, кѫцй ѫꙋ оꙋмклат дꙋпъ кꙋвънтꙋл чѣл дрепт. Пентрꙋ ѫчаста дар ѧ мꙋлте локꙋрй ѫм войт съ сѣмън ѫчест фелю де сокотеле, каре дꙋхꙋрилор лꙋмещй съпар ѫ фй май мꙋлт Феологїчѣщй, де кът Фїлософїчѣщй. Шй фїинд къ ѫм сокотит ѫ фй лꙋкрꙋ плкꙋт ѧ токма шй фолоситорю ѫ съ ведѣ ѡ ѫрмоніе ѫ ѧвцътꙋрилор ноастре кꙋ чѣле плкꙋте ѫлтор фїлософй: пентрꙋ ѫчаста мъртꙋрисим къ нꙋ пꙋцин сѫнтем мꙋлцмицй

ѧ карѣ съ ѫфлъ, нйчй де бѣкват, ѧ каре трѣск. Скрїиторюл нострꙋ съ плѫнце ѿаре кѣм ѫтѣпра бѣкватй съѫ, ла 1728. шй ѫтꙋнчѣ Ера бѣкват чел де ѫвр ѫл фїлософїей, шй ѫл тетврор цїйнцелор. Нота. Традꙋкт.

цъмиций, де кате ѡрй ведем ачест фелю де ꙗвъцътурй ињворънд дин ꙗчепътуриле ноастре, карале ърътъ ꙗвойрѣ кꙋвънтꙋлуй челуй дрепт шй ѣ Дескоперирей, пре карѣ прин кърцй ꙗтрецй ꙗведерът ѣ доведит Климент Алеѯандрѣнул ꙗ Стромате, Евсевїе ꙗ Прегътирѣ Евангелїчѣскъ, Данїил Оуетїе ꙗ черчетъриле Алетанїчецй, шй ълцй кърбацй ꙗвъцацй.

Пентрꙋ къ че ър фй май де чинсте ла сфинцита ноастръ леце, чй май фолоситорю шй спре кꙋноцинца Дмнезеецїй Скриптурй, де кът къ ꙗтр' ътъта ꙗнълцимем ѣ тайнелор шй ѣ ꙗвъцътурилор нйчй ѡ ꙗвъцътурь моралникъ ꙗпротивникъ дрептулуй кꙋвънт съ нꙋ съ каце, нйчй ълт чева че нар фй нйчй кꙋвънтулуй кꙋвїинчос шй чинстит, нйчй де Дмнезеѳ сар кꙋноаще де тот врѣдник? Пентрꙋ ѣчаста дар ꙗ схолїй ѣм ѣдꙋс мъртурій шй дин Сфинцита Скриптурь ѣжутътоаре сокотелелор мале, пънд ꙗсъ ѣчел, ка съ нꙋ май ꙗсемнез пре чеде де тоцй кꙋноскꙋте, шй де сине ла тоцй пꙋтъндꙋсъ ꙗцелеце.

Дар де шй воѣм ꙗтъѡ ѣ скрїе нꙋмай пре ꙗчепътоареле Елементурй але Фїлософией Кꙋвънтулуй, шй але Фїлософией Нъравурилор, ꙗсъ ѣм жꙋдекът ѣпой съ преѣшъз ѡ Епітомъ прескурт де Історїа фїлософїчѣскъ; фїинд къ сокотѣск къ нꙋ съ кꙋвине съ фіе фърде цїйна Історией ѣчецїл чей че ѣ хотърът ѣ съ дѣ ла фїлософіе. Пентрꙋ къ кꙋм ър пꙋтѣ ꙗтребꙋинцѣ меѳѡдѣ Єкклектїк шй дрепт ѣ фїлософй чел че ър фй кꙋ тотꙋл ꙗ нецїйинцъ де че-

ле

ле че âꙋ фїлософи́т чей вéкй, чéле че âꙋ âфлáт, шй̀ чéле че âꙋ дограмáтїсй́т? Шй̀ кꙋм âр пꙋтé ѧ̀токмй̀ пъре́риле фїлосóфилор кꙋ ѧ̀чепътóриле дре́птꙋлꙋй кꙋвънт âчéла, кáре нꙋ ши́е нйчй̀ де кꙋм âчéлъ че е̑й âꙋ âшъзáт, шй̀ пентрꙋ че пре âчéле сокотéле âꙋ прїимй́т, ѧ̀ тóкма ка чей кꙋ тóтꙋл нелъцáцй? Шй̀ ка съ нꙋ зи́к кáт е̑сте де минꙋнáт фолóсꙋл дин ѧ̀целéлерк âчéцїй Істóрїй âтáт спре а̑лте ѧ̀ъцътóрй, кáт шй̀ спре цїйница ле̑цилор, кáреле май тóате сáнт йзворáте дин ѧ̀чепътóриле Стоїчилор, е̑сте де присóс âрътáт! Дар де шй̀ мам силй́т âскꙋртà фóарте пре âчáстъ Істóрїе, ѧ̀съ дин чéле че е̑рà де требꙋи́нцъ нелъчетáтъ съ ѧ̀тре ѧ̀тр' âчéст трактáт нимй́к нꙋ сав лъсáт, чй̀ пре тóате чéле дин трáнса дин кꙋráте йзвóаръ лъм кꙋлéс, кáрциле скрїитóрилор, шй̀ пре ѧ̀съш кáпетеле кꙋ мáре грижъ лъм ѧ̀семнáт. Преste âчéстъ тáкла, âшъзáтъ ла сфършй́тꙋл кáрцїй, ѧ̀цй ва âрътà лéсне тóате ѧ̀ъцътóриле, чè âм скрйс, шй̀ лóкꙋриле лор.

Май âдáꙋг шй̀ âчáста, къ де шй̀ âм ѧ̀требꙋинцáт ѡ̑аре кáре прекꙋцетáре нꙋ пꙋцйн âдáнкъ спре ѧ̀ъцътóриле че сав âшъзáт ѧ̀тр' âчáстъ кáрте; ѧ̀съ нйчй̀ врéмъ, нйчй̀ трéбиле нꙋ мав лъсáт, ѧ̀ кáт âчéст лꙋкрꙋ съ се фáкъ ѧ̀тóкма дꙋпъ кꙋм е̑л âр фй̀ черꙋт, шй̀ е̑ꙋ âшй фй̀ вой́т. Âчéсте Елемéнтꙋрй ръндꙋйте фїйнд â слꙋжй̀ ла Прелéцїиле мéле, де мꙋлте ѡ̑рй̀ сав ѧ̀тъмплáт âкїà съ пóчй оурзй̀, нъпъдйндꙋмъ а̑лте трéбй, шй̀ силй́т фїйнд â лъсà âчéст лꙋкрꙋ, прекꙋм съ ѧ̀тъмплъ де мꙋлте ѡ̑рй̀ чéлор че трзéск âчáстъ вїáцъ ѡ̑стени-

чоáсъ

чóасъ â Ѧкадéмїилор. Ѧшà дар пре тóате май нé-
теде шѝ май пре лáрг лъкѝ âвѣ, дѣка âш фѝ âвꙋт
врéме съ май нꙋ пѝла, шѝ пре фїешкáре съ ле май
нетеxéск ѡдáтъ. Дар чéл че ла мѝне нꙋ сав пꙋ-
тꙋт пентрꙋ ѧгꙋстáрѣ врéмїй, шѝ пентрꙋ гръмáда
трéбилор, че âпáсъ фóарте пре чéл че скрíе ѧ тóате
зѝлеле; âчáста тꙋ, дѣка вей жꙋдекà къ трéбꙋе съ
се зѝкъ чевà май деслꙋшѝт, âрáтъ, шѝ пре мѝне
мъ вей âвѣ лъдáндꙋте. Дар ѧсъ вей фáче чéл че
ва фѝ май врéдник де блáндéцѣ тà, дѣка нꙋ вей
кꙋрцà пънъ ла кáрне вíе пре чéле че съ кꙋпринд
ѧтр' âчáстъ кáрте прескꙋрт оꙋрзѝтъ; ѣꙋ нам скрíс
âчéстѣ, ка съ âдꙋк ѡкáръ кꙋйвà диптре мꙋритóрй.
Пре нѝменѣ цїꙋ къ нам мꙋшкáт, ла нѝменѣ ръзъ-
кóѡ нам âрътáт, кꙋ нѝчѝй оꙋн къркáт ѧвцáт ѡ-
врзничéще мам чертáт, ѧкъ нѝчѝй оꙋнде ѧсꙋш
âдевърдл â нꙋмъ ѧвой мав силѝт. Пентрꙋ кáре
нѝчѝй оꙋн кꙋвѧнт де вартꙋте шѝ де блáндéце сар
ведѣ къ нар âвѣ, ѡрѝй чѝне âр вой съ се скобóаре
ѧ ѡеáтрꙋ шѝ съ се лꙋпте кꙋ мѝне пентрꙋ ѧвцъ-
тꙋриле мéле. Дѣка чиневà âтáта нáре де лꙋкрꙋ,
ѧ кáт съ âпꙋче кондéюл; ѣꙋ нꙋ бóѡ âвѣ врéме ка
съ ръспꙋнз âчéлора, кáрїй ѧшѝ кáвтъ кꙋнꙋнз дин
фрꙋнзеле пре кáре сав кóпт плъчѝнта, шѝ розѧнд
слáва âлтора, лóрꙋшѝй слáвъ съ силéск â къцига.
Нꙋ прин жꙋдекáта оꙋнор ѡамений ка âчéстора
стъ шѝ кáде прéцꙋл къркáтꙋлꙋй кꙋн, нѝчѝй нꙋ ѡ-
кичнꙋéск âш гъти мꙋлтъ слáвъ, âчéа, кáрїй грѝ-
нд де рáꙋ, ѧвáцъ, шѝ âрáтъ, къ ѣй ѧсꙋшѝй нѝчѝй
â бѝне симцѝ, нѝчѝй â бѝне зѝче нав ѧвцáт. Тꙋ

фїй

фíй сънтóс, четитóрю мꙋлцъмитóрю, шѝ дѣка âчáстъ стрꙋдáнїе â мѣ нꙋцй ѣсте ѧтрѣгъ неплъкꙋтъ, май âшѣптъ дела мúне ѧкъ шѝ ăлтъ пáрте де âчéсте фїлософíй, кáрѣ кꙋпрúнде дрéптꙋл фирéск, шѝ цїúнца полїтїчѣскъ.

ѧ Франкофóрт дꙋпъ Бїáндрꙋ 1728.

Кътръ

Кътрѫ Фиїй Ромънилор! Бун. Потѣка. Їерм.

Ынтродукере ла Фїлософіе, сау Лекціе ынчепътоаре.

„Ялта ѣ Фїлософіа, ялта ѣ ынцелепчюнѣ, Драгіїй мєй Фій Ромъній! Зичерѣ фїлософіе ѣсте дин дво зичерй Гречещй компусъ, Філос, Юбитор'ю, шй Софіа, ынцелепчюне ас цїїнцъ. Фїлософіа дар ѣсте юбирѣ де ынцелепчюне, нс ынсъш ѫ ынцелепчюнѣ. Фїлософ ѣсте чине юбеще шй черчетѣзъ адевърул шй дрептатѣ лъкрърилор, дин кареле съ доѫндеще бинеле шй ферічирѣ ѫаменилор; шй ынцелепт ѣсте чине нс нъмай къноаще адевърул шй дрептатѣ, чй шй ле ынплинеще пре ачестѣ, пъртындусъ дупъ бредничіа къѫнтълуй дрепт, ынкът нс нъмай фаптеле сале, чй шй воириле сале съ се поатъ потрівй ла тоцй, ка ѫ леце. Якъм дар, юбицилор, дѣка воим съ не фачем шй фїлософ шй ынцелепці, ынтяю съ кънине съ не ынзлцъм кътетеле ноастре пънъ ла ынцелепчюнѣ чѣ не мърунитъ, ла дмнезеѣ, шй съ ведем пътерѣ луй ъртындусъ ынаинтѣ ѫкилор ноштри, привинд ълкътуирѣ трупълуй ностру. Ной динтре вїецуиторе сѫнтем фъкуці кс трупъл дрепт спре черю, пентръ ка съ ведем кс

леснире

лесни́ре мъ́лцим҃к сте́лелор дъ́съпра ка́петелор но́астре, ши́ съ мъ́лцъми́м фъ́кътóрюлъй че́лъй че лъ́ рънду́ит съ нъ́ по́атъ къдѣ́ преспе ни́й. Дар оу́йтъ́ндъне ши́ ла че́ле де пре пъмъ́нт, ътръ́ тóт лъ́кръл динтре че́ле че сънт, âфлъ́м ѡ̂ дова́дъ де ѣ̂стим҃к лъй Дм҃незе́ѹ ши́ де пъте́рк лъй; оу́н мик вермъле́ц зиче но́ѡ: Нъ́ ъ́лтъл, чи́ Дм҃незе́ѹ мав формáт; лъ́ънд сѣ́ма ла продъктъриле, че́ле нъскъте ши́ крескъте пре фáца пъмъ́нтълъй, черчетъ́нд ши́ че́ле дин лъ́ънтръ âле лъй, ътцелеѣ́м, къ ѡ̂ Ятóтпътерничіе оу́ни́тъ къ ѡ̂ цїи́нцъ ши́ ѡ̂ ътцелепчю́не немъръни́тъ âл âшъзáт âчéстк тóате. Пентръ къ чи́не порънчéще ѣ̆рѣїй съ крѣ́скъ? Чи́не ѡ̂ âдáпъ ла вре́ме? Чи́не фáче съ крѣ́скъ грáъл че семъна́м? Чи́не нил ътълцéще ътъти́т? Тóате âчéстк, ши́ тоáтъ формáцїа че́лор че сънт âрáтъ пре ѣ̂сти́мк, Пъте́рк, Ътцелепчю́нк, Дрептáтк, Бънътáтк, ши́ ми́ла лъй Дм҃незе́ѹ. Тóате сънт, пентръ къ ѣ̆сте Дм҃незе́ѹ. Дар пъмъ́нтъл ътъ, къ тоáте мъ́риле ши́ къ тоáте ѡ̂кеáнъриле, къ тоáте неънмърáтеле фе́люрй де Плáнте ши́ де вїецъитоáре, кáте не âрáтъ Історíа Натърáле ши́ Котáнїка, пъмъ́нтъл но́стръ зик, къ тоáте âчéстк че сънт пре дънсъл, ѣ̆сте фóарте ми́к пе лъ́нгъ мъ́лци́мк âче́лор трънърй черецй, кáре дънъ симци́рк де ѡ̆ецще съ пáр ми́чй, ши́ ътъ кът ѣ̄ де мираре стрълъчи́рк лор, пре âтъ́та ѣ̄ мъ́рим҃к лор! Ятрономъл ве́де към планиці́й ътъй дескрíе къръ́ъл лор, към Ѳóареле ътъй âрáтъ оу́неърй пе́тале сáле ътъртиндъсъ ътрежъръл съ́ѹ, към Коми́теле съ âрáтъ ши́ съ ътóрк

пăрăш ынапóй! Ел сă мúрă кăт Ē де рéпеде кŭрсŭл лшр, фăрă â сă кŭшú ътре дăнселе âчéсте неноморáте стéле, шú зúче ътрŭ сúне: Чúне âŭ фăкŭт âчéстă? Чúне лŭ рăндуúт лéцй? âчéстă вестéск мăрúрă лŭй Дмнезéŭ. Дéчй дар шú нóй, дупă че âм кŭноскŭт кă тоáте, кăте сăнт ын чéрю шú пре пămăнт, сăнт, пентрŭ кă Ēсте Дмнезéŭ, сă не ынкинăм лŭй, зикăнд ъпрéунă кŭ Соломóн: Дмнезéŭл пăрúнцилшр нóшри, чел че âй фăкŭт тоáте кŭ кŭвăнтŭл тăŭ, шú кŭ ынцелепчúунă тă нкй дăт нóш âчéст фéлю де Органисúре шú âшăзăре, ын кăт сă стăпăнúм пре пămăнт преste тоáте чéле лáлте фăптŭрй âле тáле, ŭнле шú бóйй, шú тоáте добитоáчеле кămпŭлŭй, пăсăриле чéрюлŭй шú пéщйй мăрйй, шú сă петрéчем ын лŭме кŭ кŭвйошúе шú кŭ дрептáте; тŭ прă ынцелéпте, пре нúменă нŭ юбéщй, ка пре чél че лăкŭéще ъпрéунă кŭ ынцелепчúунă; пентрŭ кă âнáста Ē май фрŭмоáсă де кăт соáреле шú де кăт тоáтă стрălŭчúрă стéлелшр; âнáста âлътрăндŭсă кŭ лŭмúна сă ăфлă май ътáю; пентрŭ кă дупă лŭмúнă бúне ноáптă, ăр пре ынцелепчúуне нŭ ŵ бúрŭе рăщтáтă. Милŭéщене пре нóй Дмнезéŭле Тáтăл нóстрŭ, шú дăне ынцелепчúунă шú причéперă дин чéрюл чél Сфънт âл тáŭ, шú де пре скáунеле тáле; пентрŭ кă нóй шú де сăнтем мúчй шú пŭцúнй ла причéпере, ъсă фúй âй тáй не нŭмúм шú сăнтем, пентрŭ кă тŭ âй фăкŭт пре нóй, пре пăрúнцйй нóшри, шú пре ŭăменйй чей дин тáю стрămóшйй нóшри. Дар ътре нóй шú де âр фй чинева десăвăршúт, фăрă ынцелепчúунă чă дела

тúне

тине ътръ нимик сар сокоти. Тримите ноу Дмне целепчюнк та, ка фїїнд ъпрезнк къ ной сх не ажъте ла щстенелеле ноастре, пентръ ка сх къноашем че ѥ адевърат, де фолос, ши плкът цнаинтк та! пентръ кх ачел пре тоате ціе ши къноаще, ши повъцъиндъне ътръ лъкръриле ноастре, не ва цинк ътръ слава ѥй, ши вор фи прїимите лъкърриле ноастре. Дзне ноу Дмне, ка тоцй Романїй, марй ши мичй, тинерй ши ватрънй, сх ъртзм ъ фаптх кът де ферицте сънт нороаделе ши нкмърриле, карele ъделетничиндъсх ла цїїнце ши ла філософіе, вїецъеск дъпх вредничіа къвънтълъй дрепт! Ъцелкгх дар тоцй Романїй кх къвънтъл чел дрепт, Дмнезеескъл дар чел Мънтъторю ай кине боит а фи тримис ши ъ пзмънтъл ачеста, ши мълцзмкскх алешилор тзй пре карїй ай пъс спре ъдрептарк ши щкърмъирк лор, ши карїй коноскънд фолосъл ъвцътърилор бъне, сх щсърдъеск а ъгрижи ка тоатх тинеримк Романкскх сх фіе філософ ши ъцелепцй! Яша неръгзм ціе Дмне, ка нороаделе дин прежъръл ностръ, вхзънд ъвцътърриле ши фаптеле бъне але ноастре сх слъвкскх Прксфицитъл ши де маре къвїинцх Нъмеле тзй ал Татълъй, ал Фіюлъй, ши ал сфитълъй Дх, амин!

Якъм дар, юбицїй мїей, ътр' ачастх леціе ъчепътоаре, вом ърта каре ѥ хотърърк філософіей чк май къвїинчоасх. Чі ѥсте къвънтъл чел дрепт? Каре ѥ скопосъл ши фолосъл філософіей? Ши пентръ че щкичнъим а ъчече ътзю дела Історїа філософїчаскх?

чѣскѫ? Вѡм ârѫtà шй ѧ кѫте цїйнце ѣ деспѫрцйтѫ шй кѫпринсѫ фїлософіа ѧ зйлеле ноастре, шй кѫт де требѫинчоасѫ ѣсте Йѡїка, ăдекѫ Фїлософіа Нѫрăвѫрилѡр. Пре тоате âчестѣ мѫ пропѫѡ сѫ ле спѫѡ, сѫ ле âрѫт, шй сѫ ле деслѫшăск кѫ де âмѫрѫнтѫл ѧтр' âчăстѫ лецїе ѧтродѫкѫтоаре шй ѧвїѫтоаре спре Фїлософіе.

Ѧмѣ âчăста ѣ плйнѫ де бѫне шй де рéле âдевăрате, шй пѫрѫте; оуѫнѡра ѧсѫ ли сѫ пăр тоате бѫне, ăлтѡра тоате рéле; де âйчѣ âтăта де ѡсебйре ла пѫрéриле мѫритóрилѡр ѧ тоате лѫкрѫриле. Чéлѡр че ли сѫ пăр тоате рéле сокотéск, кѫ тóт рóдѫл фїлософіей ѣсте â кѫметà ѧ тоате зйлеле де моáрте; пентрѫ âчăста оуніїй дин чей вéкй хотѫрà шй зичѣ: кѫ Фїлософіа ѣсте кѫметáрѣ мóрцїй. Поáте дар фй май тристѫ îдéе де кѫт âчăста? âвém нóй требѫинцѫ â ѧвцà мешешѫгѫл де â мѫрй? Май бúне âм зйче нóй дар: Кѫ Фїлософіа ѣсте кѫметáрѣ вїецїй, сав мешешѫгѫл де â трăй феричúт шй â мѫрй фăрѫ фрúкѫ ѧ мăна лѫй Дмнезéѫ Тăтѫлѫй нóстрѫ. Чичерѡн, âчéл мáре Рúторѫ, Фїлософ шй Консѫл Рѡман, зйче: Кѫ Фїлософіа ѣсте цїйнца лѫкрѫрилѡр Дмнезеéцй шй ѡменéцй. Кѫ âдевăрат âчăста ѣсте деѡкше хотăрâрѣ Фїлософіей шй дѫпѫ чей вéкй, шй дѫпѫ чей нóй. Ячăста ѧсѫ ăре мáре требѫинцѫ де деслѫшúре; пентрѫ кѫ оуніїй ѡбичнѫéск â дà дин лѫкрѫрй пре тоате чéле бѫне нѫмай лѫй Дмнезéѫ, шй пре тоате чéле рéле, нѫмай дрáкѫлѫй, шй âшà пре несимциле тăгăдѫéск дăрѫл ѡмѫлѫй чéл май мáре, кáре ѣсте слокозéнїа

ценїа сăфлетăлăй шй стăпынйрѣ де сине. Динтре чей май нóй Сăкес зйче: Кă Фїлософїа ёсте шй стă Ынтрă а доуăнди кăнощйнца фáптелор дин кăнощйнца причйнилор, шй Ынтрă а ведѣ причйниле дин кăнощйнца фáптелор, Ынтрекăинцăнд апăрăрѣ дрéптăл кăуăнт. Шй áчăстă хотăрăре ё шй кăнă шй дрéптă шй áдекватă, дар нăзăш Ынтр-коáсă пентрă нóїй Ынчепътóрй. Ялцїй нăзăш зйк: Кă фїлософїа ёсте цїйнца лăкрăрилор нематерїáлниче, кăноскăте прин лăмйна кăуăнтăлăй дрéпт. Якăм чине нă бéде, кă îдéиле чéлор нематерїáлниче нă сă пóт доуăнди фăрă чéле матерїáлниче? Дар яїнéкїе, *) áчел máре лăминътóрю ăл лéцилор, фїлософ,

*) Îоáн Гóтлїеб. Яїнéкїе сав нзскăт Ынтр-дăкăтăл Ялтембăргăлăй ла Ёїтембéрг ла 1681. ăнăл Мжнтăйрїй; ёл кїйнд Ынтр-кăрста тинерéцїй нăмай де кăт ăс Ынгрижйт де áчéле Ынкъцътăрй, кáре сăкăршéск пáртѣ чѣ май чинстйтă á ăмăлăй, шй кáре прѣ бйне дин кăкăнтăл чéл дрéпт скóт ăдекватă кăнощйнцă á лăкрăрилор Дăмнезéцй шй ăменéцй, прекăм ёл Ынсш Ынпрекăкăнтáрѣ сă ăс мзртăрисйт. Яшă дар ёл сăкăршйнд Ынкъцътăра цїйнцелор, Ынтр-ăкă Ынла сав Ынкредничйт де Кáтедра фїлософїчéскă, Ынтрă кáрѣ фăкăнд ă спорйре крédникă де мăлте лóвде, й сав дăт á фй Сфétник ăл кăрцїй шй профéсор ăл лéцилор. Ла ăл трéилѣ ăн дăпă áчăста, кéстѣ лăй претътйндинѣ зкăрăнд, дăпă рăзчюнѣ лăминăцилор четăцй ăй Фрізїей, сав мътăт Ынтр-Якадéмїа Франекерїчéскă. Де ăйчѣ нзш ла ăл трéилѣ ăн дăпă Декрétăл Мзрйрей Прăцїенéцй кă мăлтă слăбă á прїимйт Катéдра лéцилор Ынтр-Франкофърт де лăнгă Ёїăндрăлăй. Яйчѣ нзш бйне спорйнд шăсе ăнй Ынтрéцй, де áчéлаш Ынпрăт á фост ă̆ре кăм силйт сă

май

со́ф, шѝ полїтїк, пре ка́реле кѫ кѫкѫрїе а̂м а̂ле́с а̂ цинк спре повъцѫи́ре ла ле́цїиле ме́ле де фїлософіе, е̂л зи́че: Къ фїлософіа е̂сте кѫноцѝнца а̂девъра́тѫлѫй шѝ а̂ кѫнѫлѫй, доскѫндѝтъ дин кѫвѫ́нтѫл че́л дре́пт, шѝ потривѝтъ спре а̂девъра́та ферічи́ре а̂ ѿмѫлѫй. Ѝ̂тъ дар хотъра́рк фїлософіей че ни съ кѫви́не! а̂ча́ста е̂сте шѝ кѫнъ, шѝ дрептъ, шѝ а̂девъра́тъ шѝ ле́сне. Ѝпо́ѝ дестѫл съ читѣ́скъ чинева̀ шѝ нѫмай ѡда́тъ ло́гїка а̂ча́ста а̂ а̂честѫй прѣчинстѝт фїлосо́ф, шѝ ва шѝ л̂ тоа́тъ вїа́ца са̀ че е̂сте а̂девъра́тѫл, шѝ че е̂сте минчѫна; а̂шѝждерк шѝ дин Ѝлаїка са̀, чѐ е̂сте кѫнѫл а̂девъра́т, шѝ кѫнѫл пърѫт. Ѧтр' а̂чест кѝп фїеш чи́не л̂шѝ съвършаще пре ми́нте па́ртѣ чѣ̀ май чинсти́тъ а̂ ѿмѫлѫй; пентрѫ къ фїешчи́не съ тра́це дѫпъ а̂девъ́р,

къ́нд

май прїимѣ́скъ пре чѣ̀ дин Ѝла, оу́нде а̂в а̂къ́т шѝ сфършѝтѫл кїе́цїй ла 1741. мѣ́лте скри́се лзе́нд чѣ́лѫр дѫпъ дже́нѫл, ѝ̂ар чѣ́ле де прѣма́ре ла́ѫдъ сѫнт а̂чѣ́стѣ; 1. Ѝнтїчїтѣ́циле Ромѫ́нилѫр, ѡ̂ ка́рте фоа́рте фолосїтоа́ре спре а̂къцътъ́ра ле́цилѫр, а̂ча́ста л̂тѫ́ю ѝ̂а̀ причинѫ́вѝт ма́ре ла́ѫдъ дела тоа́тъ Еѵрѡ́па. 2. Е̂лемѣ́нтѫриле дрептъ́лѫй полїтїчѣ́ск дѫпъ ржндѫ́ла Ко́дїчилѫр Їѫстїнїанѣ́цій. 3. Ѡ̂ ка́рте пентрѫ кѣ́м трѣ́кѫе съ скрїе чинекѫ̀ Латїнѣ́ще. 4. Е̂лемѣ́нтѫриле ло́гїчїй шѝ а̂ле Ѝдїчїй, (а̂ча́ста ка́рте) ла ка́ре а̂пѣ́къ л̂наѝнте Їсто́рїа фїлософїчѣ́скъ. 5. Їсто́рїа дрептъ́лѫй полїтїчѣ́ск а̂л Ромѫ́нилѫр шѝ а̂л Герма́нилѫр (Нѣ́мцилѫр). 6. Е̂лемѣ́нтѫриле дрептъ́лѫй фирѣ́ск шѝ а̂л Нѣ́мцилѫр. 7. Дїсертаці́ѝ (*Dissertationes*) Ѧкадемїчѣ́цій пентрѫ дешеребѝте лѣ́крѫрѝ, ка́ре тоа́тѣ а̂чѣ́стѣ, ка кѫ ѡ̂ гѣ́рк мъртъритѣ́ск а̂ бърбатѫлѫй спорѝре ла фїлософіе, шѝл пѫн пре л̂тѫ́ю скѫ́ѵн л̂тре фїлосо́фїй Герма́нилѫр.

***

кънд ъл къноаще; фїешчине оумплз дъпъ вінеле съ, кънд ъл причепе; фїешчине дорєще съ ъжънгъ ла ферічирѣ чѣ ъдевърътъ, ла карѣ тот ѡмъл ър ъжъще, дѣка нъ сар ъшла ла ълєцерѣ фєлюлъй вїєцїй сале ші ъ мижлоачелор ъ ътревъинцъ, пътинчоасе, сав нъ, фолосітоаре, сав вътъмътоаре, къне сав рєле, ъдевърате сав пърте. Ѧкъм дар спре ъдевърата феричире повъцъєще дрептъл кънънт, кър нъ формеле чєле дин ъфарѣ ъле фїлософлъй. Дар чѣ єсте кънънтъл дрепт? Ѧчеста єсте ѡ пътере ътръ ной де ъ сокоті ші ъ кънънтъ дрепт, ъдекъ ъ скоате ъдевърате їдєй дин ъдевърате їдєй, єшинд негрешитъ оурмарѣ чєлъй ъдънат. Ѧчаста єсте фирещє ла ной; пентрѣ кз дъпъ кѣм ъ симцї, ъ не ъдъче ъмінте, ъ не ѧкипъй ѧ мінте, ъ пофті, сънтем фирещє фъкъцй, ъшъ ші пентрѣ ка съ ѧцелєцем, съ жъдекъм, съ кънънтъм, ші съ боім, ші ѧкъ ъ фі соцїалнїчй ші ъ кътъ нєѧчетат ъдевърът ші кънъл ѧ тоатъ врємѣ вїєцїй ноастре спре ъ не мънтъй вїъца, ъ фі ѧдестълъцй де чєле спре вїъцъ, ші фъръ мъстраре де кънет ътръ драгостѣ лъй Дмнезеъ, каре єсте кънъл чєл прѣ ѧналт.

Ші ъдевърат, ѡрй кънте бър фі дешебірисе чє съ ъфлъ ътръ їншїй фєлюлъй нострѣ, тоцй ной ъвєм ѡ фире де ѡкще, каре нъ съ поате ъскънде нїчй ѡдатъ; пентрѣ кз нъ съ ъфлъ ѡм карєле съ нъ нздъждъяскъ ѧтоатъ врємѣ вїєцїй сале, кз ба пътѣ добънді ѡ старе плъкътъ ші весели-тоаре; нъ съ ъфлъ ѡм, карєле прин мижлоачеле

че сокотéшe май ăдăмнáтечe, сă нă кáвтe ăш докăндй феричúрк шй ăскăпà де дăрéрй. Дар нóй нелшăлăм ăдéск ŭрй, сав оумблăнд дăпă нúшe кăне пăвтe, сав спре ăдокăндй кăнеле чéле ăдевăрáте, ѧтревăинцăнд нúшe мижлóаче нефолосітóаре, ка чéй че нă немерéск дофторíиле спре докăндúрк сăнктăцíй; шй ăчáста, сав пентрă кă не лиѱéшe кăношúнца ăдевăрăлăй шй ă кăнăлăй, сав пофтúнд кă грешáлă чéле прéсте пăтérиле шй фúрк нóастрă. Пентрă кă нă ăжăнце ă шй нămай че ѣ ăдевăрáт шй кăн престетóт, шй дăпă ăчéла сă оумблăм, чи трéкăе ă кăнóаше шй кáре ѣсте ăдевăрăл шй кăнăл ѧ пáрте, кáре сă потривéше ла фúрк нóастрă; пентрă кă мălте несăнт слóбоде, дар нă тóате не фолосéск; ŭмăл пóате шй сă се трăнтéскă кă кáпăл де пăрéте, дар ăчáста нúчй ла дăнсăл, нúчй ăлтă нимúк нă фолосéше. Нешїúнца дар шй грешáла сăнт причúниле чéле ăдевăрáте де рăтăчúриле ŭăменилор шй де неноročúриле чéшй трáг ăсăпră.

Дар шй дин фїлосóфй мălцй сав ѧшлáт ѧтрă Сустéмиле лор, дăндăне нúшe романце шй фăкăле (кăсне) ѧлóк де Історíа чă ăдевăрáтă ă фáптелор ŭменéшй шй натăрáлниче; пентрă кă зúчерă натăрă, (кáре ѣсте нăскătăрă, сав фúре) прин кáрă ѧцелéшем ăкăм тот че сă нáше, сă формéзă, шй сă стрúкă, сав кáре трăéше шй móаре, ăчáстă зúчере, фă дăпă дăншїй нехотăрáтă, лăăндăсă, кăнд ѧ лок де причúнă, кăнд ѧ лок де фáптă; ѧкă оунїй прин ăчáстă зúчере, натă-

ră,

рѫ, ѫцелеуѣ кїар пре дмнезеў фѫкътóрюл, рѫў шй фърдекáле. Ѥр фїлосóфїй чéй май дрéпт сокотитóрй ай вѣкълъй нóстрў, лъѧнд май мълтѫ причéпере ътáт дин къуетъриле лор, кáт шй дин скрúселе чéлор май вéкй, не даў Ідéй кърáте, ѫведерáте, лъмърúте, шй плúне. Ѧлта ѣ фáпта, ѧлтъл ѣ фѫкътóрюл; ѧлта ѣ нъскътъра, шй ѧлтъл ѣ тáтъл дин кáреле сад нъскът ачáстѫ нъскътърѫ, сад натъра латїнéще. Ѧкъм ка сѫ цúм ъдевърáт Історíа фáптелор ѡменéщй, сѫ кънúне май ѫтáю ъ ѫчéпе сѫ не фáчем Ідéй ъдевърáте дé ѡм шй де фúрѣ лъй; фърде кáре ам фй ѫ примéждїе сѫ не рътъчúм ѫ тот чáсъл. Ѫтрў ѡм ѫтáю кънóащем ѡ нъскътърѫ (ѡ фúре) дин трéй състáнце (ѣстúмй) ълкътъúтѫ, ѧдекѫ тръпъл мїéў, съфлетъл мїéў, мúнтѣ мѣ; прин тръп ѫцелéг матéрїа чѣ Ôрганисúтѫ кў тóате мъдълáрелѣ; прин съфлет, пътéрѣ чѣ крескътóаре, формътóаре, шй мишкътóаре; прин мúнте, пътéрѣ чѣ къуетътóаре, ждекътóаре, шй кънантътóаре. Шй фїúнд кѫ тот ѡмъл сѫ кънóаще пре сúне ълкътъúт дин ачéсте трéй ѵпостáсърй, фърде оўна дин кáреле нар пътѣ фй ѡм, ашà кúне сар хотърѫ шй фїúнцѫ трїѣпостатнїкѫ, мúкѫ лъме, шй вїецъитóрю дъпѫ кúпъл лъй дмнезéў. фїúнцѫ трїѣпостатнїкѫ, пентрў кѫ ѣсте ълкътъúт дин ачéсте трéй ѵпостáсърй, тръп, съфлет, шй мúнте, пре кът май сът зисéю. Мúкѫ лъме, пентрў кѫ шй ѫ тóтъл ачéста немърунúт ѫцелéуем ѫ фй ачéсте трéй ѵпостáсърй. Дъпѫ кúпъл лъй дмнезéў,

пен-

пентрꙋ кꙋ дела Дмнезе́ꙋ фїїнд то́ате че́ле че сѫнт, ашà фїїнцꙋ трїсꙋпостатнїкꙋ нꙋмим шѝ слꙗвим шѝ пре Дмнезе́ꙋ.

Дестꙋл е́сте но́ш дар сꙋ кꙋно́ашем пре ѡ̃м ѧтр' âчест кип, пре кꙋм сꙋ âра́тꙋ ѧведе́рк но́астрꙋ, прекꙋм оу̃мблꙋ âпꙋрꙋрк ѧнаинтк ѡ̃килор но́ш̧ри, шѝ сꙋ черчета́м фелїта́циле шѝ ѧсꙋши́риле каре сꙋ а̃флꙋ âрꙋта́т шѝ неѧчета́т ѧтрꙗнсꙋл. Ꙗпо́и âча́стꙋ Ідее пꙋсꙋ, но́и кемꙋ́м фи́ре â ѡ̃мꙋлꙋи пре âдꙋна́рк ѧсꙋши́рилор шѝ âфелїта́цилор, ка́рел фак чел че е́сте, ка́ре сѫнт ѧфїїнца́те ла фе́люл сꙋ, ка́рел дешсебе́ск де че́ле ла́лте бїецꙋито́аре, шѝ ка́реи сѫнт де ѡ̃кеше кꙋ дѫнселе. Прекꙋм трꙋп, сꙋфлет, ми́нте ѧтр' оу̃н кꙋвѫнт, сав кꙋ май мꙋлте кꙋви́нте, а̃декꙋ: Пꙋте́ре де â симцѝ, де â пофтѝ, де âш âдꙋче âми́нте, де âш ѧкипꙋѝ ѧми́нте, де â кꙋета̀, де â ѧцеле́це, де â жꙋдека̀, де â кꙋвѫнта̀, деавоѝ, де â фа́че шѝ де âш кꙋта̀ би́неле сꙋ шѝ ферични́рк ѧто́атꙋ врéмк бїецїй са́ле.

Ꙗкꙋм дар, дꙋкка âм кꙋноскꙋт ѧтрꙋ ѡ̃м âче́сте фелїта́ций, âче́сте ѧсꙋши́рий, âм кꙋноскꙋт шѝ че е́сте ѡ̃мꙋл, шѝ кꙋм трéбе сꙋ се по́арте спре доѫндини́рк âдевꙋрлꙋѝ шѝ â кинелꙋѝ пентрꙋ ка́ре е́сте фкꙋт. Дар но́и вꙋм âфла̀ âдевꙋ́рлꙋ, дꙋкка нꙋ вꙋм прїимѝ нимик неâдеверит шѝ фърк довáдꙋ, чѝ ла то́ате вꙋм âвк Ідей ѧведера́те, лꙋмври́те, шѝ плине, сав прин ѧсꙋш симциле доѫндите, сав дин че́ле симците прин скꙋде́ре фкꙋте, сав мꙋка́р дела мꙋртꙋрій вре́дниче де кредини́цꙋ лꙋа́те; пентрꙋ кꙋ ско́посꙋл фїлософіей е́сте â пꙋне

не къра́т хотарѣле че́лъй а̂деверѝт, че́лъй неадеверѝт, че́лъй де крезъ́т шѝ къ ѣдоа́лѣ; шѝ а̂ проче́де ла то́ате де́ла че́ле къноскъ́те спре че́ле некъноскъ́те прин ѡ̑ ка́ле негрешѝтѣ де а̂ къно́аще, а̂по́й а̂ съ́рпа̀ грешала́ а̂скъ́нсѣ съ́пт кѝпъл а̂девъ́рълъй. То́атѣ фїлософїа е̑ деспъ́рцѝтѣ ѣ Ѳеѡрети́кѣ шѝ Пра́ктїкѣ. Пъ́рциле че́й Ѳеѡрети́че сѫ́нт Фѵ́сїка, Ло́гїка шѝ Метафѵ́сїка; ѡ̑р а̂ле че́лїй пра́ктїче сѫ́нт Ѩ̆а̀їка, Полїти́ка, шѝ Їконо́мїка. Фѵ́сїка черчетъ́кѣ нъмай̆ фелїтъ́циле шѝ ѣсъшѝриле трѫ́пъриле шѝ а̂ле е̑лемѣ́нтъриле; ѣвъцътъ́ра а̂че́а ка́ре ѣнъ́мѣрѣ трѫ́пъриле шѝ ле мътоа́рѣ сѫ нъме́ще Маѳимати́ка; Ѩче́а ка́ре черчетъ́кѣ фе́люл шѝ пъте́риле е̑ре́къриле шѝ пла́нтелѡр сѫ нъме́ще Ботани́ка; ка́ре бе́де фе́люриле вїецъвїтоа́релѡр шѝ ѡ̑кїче́юриле лѡр а̂ нъ́ме де Їсторі́а натъра́ле; ѣ чѣ̀ дъпѣ оу́рмѣ па́ртѣ а̂че́а а̂ фѵ́сїчїй ка́ре деско́пере пъте́риле шѝ ѣсъшѝриле е̑лемѣ́нтъриле а̂ле Ѩпей, Ѩерълъй, лъмѝней сѫ нъме́ще кѫ дешевѝ́ре фѵ́сїка Ѳперимента́ле. Дар май сѫ́нт шѝ ӑ́лте цїѝнце че сѫ цѝн де фѵ́сїкѣ; пентрѫ кѣ шѝ Геѡграфі́а шѝ Ѩстрономіа май мъ́лт ла фѵ́сїкѣ сѫ а̂дъ́к, шѝ ӑ́лтеле, прекъм Хіміа, Ѩнатоміа, шѝ ѣсъш Медїчѝна ѣтрѣ́гѣ. Дар но́й нъ не вѡм ѣтѝнде а̂към де кѫ́т ла Фїлософі́а къвѫ́нтълъй, шѝ а̂ нъра́въриле, ка́ре е̑́сте Ло́гїка шѝ Мора́лъ. Ло́гїка е̑́сте ка оу́н ѻ̑рган ка́ре прегътѐще пре мѝнте спре а̂фла́рѣ а̂девъ́рълъй, шѝ пентрѫ кѣ кѫ а̂ча́ста не ѣтребъ́инцѣм шѝ ла че́ле ла́лте пъ́рцѝ а̂ле фїлософіе́й, шѝ май вѫртѡ́с ла Метафѵ́сїкѣ, фїѝнд цїѝнца

и́нца де ѡ́кіе де че́ле нематеріа́лніче, деспрціи́тѫ ѧ па́трѹ, а́декѫ Ѻнтологіа, Пневматологіа, Космологіа, шѝ Ѳеологіа натѹра́ле, де ка́ре сѫ ва ворбі́ дестѹл ѧвцѧ́нд Істоpіа фїлософїчѣскѫ; ѩр дин ло́гїкѫ ѧвцѧ́м пѹте́риле шѝ лѹкра́риле ми́нцїй но́астре, кѹм сѫ фак причепериле, Іде́иле, хотѫра́риле, деспрціи́риле, жѹдека́циле, спѹнериле, Ѳуллогісмѹриле; кѹм сѫ але́цем а́девѣра́ѹл дин минчю́нѫ, ка́ре е́сте а́девѣра́ѹл престето́т, а́девѣ́ра́ѹл шѝ минчю́на доведи́те, а́девѣ́ра́р декрезѹт, минчю́нѫ декрезѹт; дин ло́гїкѫ ѧвцѧ́м шѝ мижло́аче́ле прин ка́ре сѫ а́флѫ а́девѣ́ра́ѹл шѝ а́лтѫра сѫ комѹнїкѫ; кѹм сѫ проче́дем ла гѧнди́ре, ла четѝ́рѣ ка́рцилѡр, ла тѧлкѹи́ре, ла боровѝ́ре шѝ ла скрїе́ре. Ѩр Фїлософіа мора́ле е́сте цїи́нца кѹнѹлѹй деѡ́кіе шѝ ѧ па́рте; а́часта не ѧвацѫ сѫ не ферим де ра́ѹ шѝ сѫ фа́чем кѝне, а́часта ѧдрептѣ́хѫ во́ѧ но́астрѫ; а́часта нева дескѝ́де ѡ́кїй сѫ кѹно́ащем май ле́сне нѫра́вѹриле ѡ́аменилѡр, а́рѫтѧ́ндѹне фе́люриле де Характѝ́рѹ шѝ темпераме́нтѹрѹ, шѝ нѫра́вѹрѹ а́ле ѡ́аменилѡр сѹфлете́цѹ шѝ трѹпе́цѹ, шѝ ѧкѫ се́мниле характѝ́рилѡр шѝ а́ле нѫра́вѹрилѡр. Я́часта не ва ѧкрединца́ де ма́рцинѣ ферічѝ́рей спре ка́рѣ сѫ ѡсѧрдѹе́це ѡ́мѹл; а́по́ѹ шѝ ка́ре е́сте кѹнѹл а́девѣра́т шѝ кѹнѹл пѫрѹт, ра́ѹ а́девѣра́т шѝ ра́ѹ пѫрѹт; ка́ре е́сте Ѹ́ма кѹнѹлѹй сал кѹнѹл ковѧршито́рю шѝ лѹкра́риле лѹй ѧтрѹ ѡ́мѹл че лаѹ довѧнди́т, вїецѹи́нд дѹпѫ Дмнезе́аска ле́це шѝ а́вѧнд а́пѹрѹрѣ веселито́аре конщіи́нцѫ; дар дин Нѡ́їкѫ ѧвцѧ́м а́ ѧтребѹин-

ца́

цà шй мижлóачеле спре âдобѫндй пре âдевърáта âчéа феричúре; кúм сă не кúноащем пре Ăшине, кúм сă хотърăм âне Ăдрептà, шй кúм сă не лúптăм Ăпротúва пáтимилор вътămътóаре; лас сă зúк кă дин Йлóїкă вúм Ăвцà шй че ёсте полїтїка шй Йконóмїка, йспрăвúнд кú ѡ спúнере пă скúрт де дрéптúл фирéск, дрéптúл де âвére, дрéптúл пúблїк, дрéптúл де ѡбще, дрéптúл четъценéск, дрéптúл нĕмúрилор, де Полїтїкă, Дїпломáтїкă, шй Йконóмїкă, шй вúм довéдй кă Йлóїка ёсте Мáма тúтúрор âчéстор цїúнце, шй Ăкă â тúтúрор лéцилор ши висерúчéцй шй Полїтїчéцй; тóате фїúнд пентрú мънтúúрĕ шй ферúчúрĕ нóастрă, тóате Ăпревúнă âлергáнд âне Ăдемнà â не пúртà дúпă вредничúа кúвúнтúлúй. Ăчáста ё̆ цїúнца кáре не зúче: Кă ѡрй чúне ва сокотй сúне кúвїúнцеле сáле, шй ле ва Ăплинй кú кредúнцă, âчéла Ăтр' âчáстă лúме ватрй плúн де кúкúрúе шй фърă мúстráре де кúмет, шй âпóй ва рăпосà фърă фрúкă, ка сă фúе Ăвéчй ферúчúт.

Дéчй дар âкúм â зúче чевà шй де фолóсúл шй прéцúл фїлософúей даторúа не фáче шй кúвїúнца неĂдĕмнă. Дар кăт ва фй фолóсúл нóстрú дин Фїлософúе, шй кăт ва фй де прецúúт, кăнд âчáста не слúжáще ка ѡ лúмúнă повăцúúтóаре ла тóате цїúнцеле шй мешешúгúлриле? Нóй Ăвцăм дин фїлософúе сă не формăм ѡ мúнте дрĕптă, ѡ жúдекáтă сънътóасă, сă не Ăподобúм йнима кú тóате кúнътăциле, шй сă фúм ферúчúцй. Норóаделе âú гúстáт дин рóдúриле чéле мънтúитóаре âле

Фї-

Фїлософіей, кънд âчáста шъдѣ прѣ скáун кѹ дѣ âлде Мáркѹл Âѹрéлїе, Âнтωнїнй, шй ѣкъ май де мѹлт кѹ Соломώнй. Дар âкѹм ѣсъ пѹтém зи-че: Къ тóатъ Êврώпа ĕсте ѡкърмѹítъ де âпърáцій Фїлосóфй, кáрїй ѡкърмѹéск прѣ сѹппѹшїй лωр пъринтéше, прибúндѹй, ка прѣ фúїй лωр, ѣкъ шй âтрѣ дъншїй съ привéск фрънцéше; âкáт â зи-че, къ âзíωа де ăстъзй тóатъ Êврώпа чѣ регѹгѹлáтъ сĕмънъ кѹ ѡ ферúчítъ фамíлїе âкáрѣ âпърънцéше кѹвънтѹл чél дрéпт, дрáгостѣ, шй дáрѹл лѹй Дмнезéѹ чél мънтѹитóрѹ. Шй тóатъ âчáстъ ферúчúре кѹрце дин фїлософíе; пентрѹ къ дин Портѹгáлїа пънъ ла Ѳ. Пéтрѹ-Бѹрг нѹ ĕ четáте оўнде съ нѹ фíе ѡ Каѳéдръ фїлософíчĕскъ. Фїлософíа дар ĕсте, кáрѣ âвънцънд прѣ ѡм кѹноцúнца дрéптелωр сáле, âл фáче съ пъзĕскъ кѹ Офнцéнїе кѹвїúнцеле сáле, шй âшà âл âрáтъ врéдник â âтрà съ трънскъ âтр' âчéле Соцїетъцій Полїтїчéшй, оўнде персóана шй ѥвнеле фїешкáрѹл âсоцúт сънт âпърáте шй пъзúте де пѹтérиле âпревнáте âле тѹтѹрώр мъдлáрелωр âчелїй Соцїетъцій. Фїлософíа â фъкѹт âл Êврώпа âчéле âшъзънтърй Полїтїчéшй врéдниче де тóатъ лáѹда, кáреле âр цинѣ прѣ ѡамений âтрѹ ѡ ферúчúре некѹрмáтъ, дĕка лъкомíа шй слáва дершáртъ н' âр тѹрвѹрà оўнеώрй âчѣ минѹнáтъ âрмоніе.

Шй съ нѹ зúкъ чинева, дĕка Фїлософíа дѹче âкáлѣ ферúчúрїй, пентрѹ че оўнúй динтре фїлосóфй фъръ кáсъ шй фъръ âвérе? Тóцй âчéл âгрижúндѹсъ, пóате, де спорúрѣ âвъцътѹрилωр

шй

шѝ де фолосꙋл де ѡ҃ѥще, нꙋ ѥ҃ де мираре сѫшѝ фѝ трекꙋт кꙋ ведерѣ фолосꙋл авѣрїй лор ѧ пáрте; пентрꙋ кѫ ѡ мѝнте май ѧдемнатїкѫ ла лꙋкрꙋрѝ мáрѝ âдéсѣ ѡ҃рѝ ѥ҃ май пресꙋс де мѫрꙋнцѝшꙋрѝ. Дар ѧсѫ фїлософїй âжꙋтáцѝ де цїѝнцѫ фѫрѫ ѧдоáлѫ сар ѧнѫлцà ла чѝнстѝ шѝ ла вредничѝй май ю҃те де кáт ѡ҃аменїй чéй де ѡ҃ѥще, хотѫрáнд â слꙋжѝ норóкꙋлꙋй. Гр҃ кѫ фїлософїа, преcте чéле лáлте фолóсꙋрѝ, рѫвáрѫ шѝ дꙋлчáцѫ ѧтрꙋ характѝр шѝ полїтéцѫ ѧтрꙋ пꙋртáре спре ѧдрептáрѣ нѫрáвꙋрилор, черкáрѣ дéстꙋл â доведѝт. Пентрꙋ кѫ ѧпѫráцїй фїлосóфѝ ѧтемеáзѫ феричѝрѣ норóаделор, шѝ слáва Стáтꙋрилор; оꙋнде Сфетнїчїй лор тáк, кáрциле ѧй Сфѫтꙋéск; âчéст фéлю де ѧпѫráцѝ лꙋминѣзѫ пре сꙋппꙋшѝ кꙋ ѧвѫцѫтꙋрисле, пентрꙋ кѫ нꙋ воéск â фѝ ѡ҃кѫрмꙋитóрѝ де добитóаче, цїѝнд че фéл де ѡ҃амений пѫзéск добитóачеле. Ѡ҃ че слáвѫ â ѧпѫрацѝ преcте сꙋфлете Слóводе! Шѝ âчéст фéлю де слáвѫ нꙋ доѫндéск де кáт ѧпѫráцїй, кáрїй ѧтревꙋинцѣзѫ кꙋвѫнтꙋл чéл дрéпт, кáрꙋл тóате прежꙋдѝцїиле шѝ пáтимиле ѝ сѫ сꙋппꙋн фѫрѫ ѧпротивѝре шѝ фѫрѫ сѝлѫ.

Че слáвѫ â трїомфà прин пꙋтérѣ ѧцелепчюнїй! âчáста ѥ҃ ѡ слáвѫ врéдникѫ де Дмнезеѝре! Фолóсꙋл фїлософїей, дꙋпѫ ѧпѫráтꙋл Соломѡ́н, ѥ҃ май прецꙋѝт де кáт скѝптрꙋриле шѝ де кáт скáꙋнеле. Дар шѝ богацїа, зѝче ѥ҃л, пълѫнгѫ цїѝнцѫ ѧтрꙋ нимѝк сѫ сокотéще. Пентрꙋ âчáста зѝче âм ѭвѝт ѧцелепчюнѣ шѝ цїѝнца май мꙋлт де кáт сфнтáтѣ шѝ фрꙋмосéцѣ, шѝ âм воѝт сѫ ѡ҃ âнк де

лꙋ-

лъмінъ повъцъвитоáре, âпой, зиче, ân̂преънъ къ ân̂целепчюнѣ тоáте къвнътъцилє мїаъ вениτ. Дар шй ной пътéм зиче, ân̂преънъ къ Соломóн: де пофтéще чинева мълтъ цїінцъ, съ ân̂вéце Фїлософіа шй âпой лéсне ва семъй пре чéле трекътє шй пре чéле фїитоáре; ва цй ân̂тоáрчериле къвинтелор шй деслегáриле ворвелор; сéмне шй минъній май найнте ва кънóаще, ân̂къ шй ẽшúриле тúмпилор шй âле врéмилор. Петрекáнд ân̂преънъ къ Фїлософіа ю̂ ва âвѣ сфѣтникъ къвнътъцилор, шй мънгáре грíжилор шй ân̂тристáрїй. Пентръ дúнса ва âвѣ слáвъ ân̂тръ норóаде, шй чúнсте лúнгъ чéй къträний чéл тúнър. Ла жъдекáтъ ва фй причепът шй ân̂ ю̂кїй чéлор пътéрничй де мирáре. Тъкáнд ân̂л вор âшептá шй воровúнд вор лъá âмúнте. Пентръ Фїлософіе шй ân̂целепчюне ва âвѣ немърúре, шй поменúре вéчникъ ва лъсá чéлор дъпъ дúнсъл.

Слъжеле Ирюúлор, кáре сúнт âдéскърй мърциніте ân̂ Пáтрїа шй вѣкъл лор, шй къ тоáте âчéстѣ дѣка âтáта сúнт прецъúте, кът оунїй сав ân̂вредничúт де чинстúре Дúмнезéскъ; Че вом зúче де Слъжеа оунъй фїлософ, кáреле ân̂тúнде фáчерѣ де бúне â лъмúнилор сáле дintр' ю̂ мáрине â лъмїй пúнъ ла âлта, шй пúнъ ân̂ вѣкъриле чéле май депъртáте? Слъжеа Ирюúлор ẽсте ка ю̂ Плоáе рéпеде, кáрѣ ân̂кък шй стрúкъ мáрй лóкърй, ăр фїлософіа ẽсте ка ю̂ пáчникъ ân̂роърáре, кáре âдъче родúрѣ âсъпра âтóт пъмúнтъл. Шй ân̂къ де оунде скóате чинева Таúна чѣ ферúчитъ де â нъ фй ân̂спúймúнтáт де нимúк, фâръ нъ-

май дин привиръ чёлор че съ фак фиреще? Мулцй
зъд фенóмениле фиреций, дар фїлосóфул кунóаще
шй спúне пентру че. Аспъймынтáрь, фúика не-
цїúнцей, ăу нú ёсте йзвóрул пăгúнелор нóастре?
Ядевърáт къ ноúрь шй стрълучúрь неловéще шй
нелшáлъ; дар ажúнце съ читúм Истóрия врéмилор,
шй съ стрúкáтем пúцин дăлúшул лúкрúрилор ъ-
менéций, шй ътúнчь нúмай де кът ачéа че съ пъ-
рь прéсте фúре, шй нú дúпъ рындуáлъ нú май
ёсте май мúлт. Пóмпа шй стрълучúрь мърúрей
ъменéций прúпúцин Аспъймынтúкъ пре чёл че
привéще де депáрте ътрú немърунúта лъруúме ă
чéрюрилор пре лúкúтóрий пъмынтулуй., ка пре
нúще мúще ăкă вăзúте, мишкăндъ шй ътор-
кăндъ ънпрежúрул оуний грúмéзй де пúлере,
кáрь съ май ădáуъ нелчетáт дин трúпúриле фé-
люрилор де плáнте шй де вïецúтóаре каре съ ъ-
тóрк ъ праф шй ъцърúнъ. Дар нóй ăвém шй ăлт
фолóс дин фїлософíе, къ мúнть нóастрь нелче-
тáт ăре требúинцъ де хрáнъ духовничёскъ нелпúцинáтъ; кáре дар ва фй ăчáстъ хрáнъ, де кът
кúбúнтеле чёле фолоситóаре ъменúрей ăле Офúци-
лор фїлосóфй шй Теолóгй? Пентру че не плáче съ
трúм; Каш мынкúм шй съ бéм? Нú; пентру къ
ътúнчь н' ăм ăбь дешебúре де довитóаче. Дар
пентру че? пентру нúме кúн. Че поменúрй дар
сúнт ăшă де тáрй ка ăле мúнцїй? Кúте палáтурй
шй кúте четáцй врéмь ămынкáт, де кúнд Омер
ă скрúс Поéма că! Икóанеле лúй Апелúс шй ста-

тúе-

тоате Фїдіей нѹ сѫ май ăфлѫ; ăр скрїиторїй чей славиций трѣск â пѹрѹрѣ ѫ скриселе лор.

Че дѹлчи плăчерй пентрѹ ѡ йнимѫ лăкомѫ де лăѹде! дѹпѫ че â оумплѹт де ѫсфлăрѣ сă âчѣ пăрте â тотѹлѹй, кăрел ѫкѹнѹрѫ сѫ доѫндѣскѫ немѹрирѣ сă прин ѫтăюл гѹст че не дă нăдеждѣ, шй âпой сѫ трѣкѫ динтр' âчăстѫ вїăцѫ кѹ âчѣ ѫкрединцăре, кѫ нѹмеле сѫѹ ба сѫ рѫмăе Патрїѡцилор сăй ѫвечй, шй пентрѹ кăре пăтрїа сă ба сѫ фіе славитѫ ѫтре нѣмурй!

Дѹпѫ âчăстѫ лецїе ѫтродѹкătоăре, ѭбиторилор де ѫцелепчюне! нѹмай де кăт âвем â ѫчепе Історіа фїлософїчѣскѫ, дин кăрѣ âчăста вецй ѫсемнă май бѫртос: Кѫ минтѣ ѡменѣскѫ де шй сѹѫ ѫделетничит ла Фїлософіе де мѹлте вѣкурй, ѫсѫ âчăстѫ цїинцѫ чѣ май врѣдникѫ де â ѫтересă пре ѡм, нѹ сѫ вѣде сѫ фй фѫкѹт дела ѫчепѹт мăрй споримй; ѫчепѫтѹриле сăле ăѹ фост сѹппѹсе ла мѹлте дїспѹте, шй фїлософій ăѹ фост пѹцин ѫвоицй ла темеюриле че требѹă сѫ ле дѣ. Платѡн шй Ăрїстотел зичѣ кѫ фїлософіа ѐ нѫскѹтѫ дин мирăре; ăлцїй ăѹ зис, кѫ ѫшй ăре ѫчепѹтѹл дин йскодире, дин требѹинца âдевăрѹлѹй, дин симцирѣ че ăре минтѣ де врѣдничіа сă, дин дѹлчăца че ăрѣ дин трăнса чел че сѫ ѫделетничеще ла дăнса, дин плăкăрѣ че ăрѣ минтѣ ѡменѣскѫ спре немърунирѣ, дин черкăрѣ де â кѹноаще пре ѫтăа причинѫ шй ѫчепѫтѹрѫ â тѹтѹрѡр лѹкрѹрилор, шй кăре ѐсте темеюл кѹноцинцелор ѡменещй. Ѫ мăйниле челор май мѹлцй фїлософй âй векимей, фїлософіа

фѫкѹтѫ

фъкът спре ъ лъмина ътокма петречерѣ тътърѫр ѫаменилор, ъл ъжънс ъ фи ътънекоасъ ши мустерїоасъ; оунїй ка ъчея н' ъл ъгрижит де ѣксперїенцъ (черкаре), чи сал лъсат ъ фи повъцуицй де ътълсїасмъ ши де юкирѣ челор де мираре. Де аичѣ фелюрй де упоѳесе але ътъцѣ фїлософй, карїй де парте де ъ деслъши фолосъл ѫаменилор, н' ъл фъкът ълт де кът ъл ъвълъи ътр' оун грос ътънерек, ъ кът Ѣлаїка, цїинца чѣ май фолоситоре пентрѫ ѫм, де мълте ѫрй сал фъкът нефолоситоре пентрѫ стръданїа че ъл пѫс оунїй ъ ѫ фаче непричепътъ.

Пѳлагора лъасе пре але сале кънощинце мустерїоасе дела Прецїй ѣгупетълъй; Ѳкрат ъшиждерѣ ѣ мустерїѫс ла оунеле, ъсъ ѣл ъл ъвъцат дрептатѣ, темеюл Полїтїчїй. Стоїчїсмъл не ърътъ ѫ десъвършире непътинчоасъ, боина съ ъдъкъ пре ѫм ла несимцире де плъчере ши де дърере. Ѣлаїка лъй ѣпікър, лъсънд фръл ла тоате патимиле, нѫ пътѣ фи кънъ спре ферициреѣ ѫменѣскъ, де ши партижанїй сей зик, къ ъчея ътемнъ пре ѫамений ла ъвртъте сѫпт нѫме де плъчере, дълчацъ, фериции. Ѣр Кунїчїй ши Скептїчїй нал причинъит де кът ъзтъмаре ъ вїаца полїтїчѣскъ; пентрѫ къ ъчея съ фълѣ ъ траїстъ ши ъ раса чѣ зъкрчитъ, ши дефаймъ вїаца Ѳоцїалнїкъ ши лепиле полїтїчещй, ши бредничіа ѫмениїй; ѣр ъчещй дъпъ оурмъ зичѣ, къ нимік нѫ ѣсте ъдевърат дин челе дин лъме, чи тоате сънт вис ши пърере.

Дар

Дар Фїлософіа, пентрѫ ка сѫ фіе фолоситоáре ѧ тоáтѫ врéмѣ шѝ ѧ тоáте вѣкѫриле, трéбе сѫ фіе слóбодѫ шѝ кѫрáтѫ. Нѫ сѫ кѫвíне дар сѫ оурмáм ôрéще дѫпѫ îдéиле чéлор вéкй. Дéчй дар сѫ нѫ прїимúм ѧчепѫтѫриле сáѫ пърéриле лор, фăрѫ нѫмай ѧ кăт черкáрѣ ле ва âрăтá ѧведерáте, лăмурúте, плúне, шѝ ѧтóкмá кѫ фúрѣ, шѝ кѫ фолосúнца статорнїкѫ â ѫăменилор ѧ вїáца соцїáлнїкѫ шѝ полїтїчѣскѫ дин тоáте вѣкѫриле. Сѫ оурмáм дар лѫй Сѡкрáт, кăнд не зúче сѫ не кѫноáщем пре сúне шѝ сѫ пăзúм дрептáтѣ; сѫ âскѫлтáм пре Пѵѳагóра шѝ пре Плáтѡн, кăнд не дáѫ ѧвăцătѫрй причепѫте; сѫ прїимúм сфăтѫúриле лѫй Зúнѡн, кăнд ле âфлáм потрúвите кѫ фúрѣ ѫмѫлѫй; сѫ не ѧдоúм шѝ кѫ Пúррѡн ла лѫкрѫриле, ѧчепăтѫриле кăрора пънѫ âкѫм нѫ дестѫл сáѫ деслѫшúт; сѫ ѧтребѫинцăм шѝ сѫпицирăтăтѣ лѫй Ѧрїстотéл спре âлéцерѣ âдевăрлѫй дин минчюнѫ, дар ѫсѫ ѧдáтѫ че вѡм кѫноáще грешáла, âтѫнчѣ вредничіа âчéстѡр нѫме чинстúте сѫ нѫ не май ѧ шалé.

Ѧтр' âчéст кúп, Юкúцилѡр, сѫ фїлософúм âпăрăрѣ, дин чéле кѫноскăте спре чéле некѫноскăте, пънѫ ла Дúнехéй кѫ рăгăчюне шѝ кѫчерíе. Динтр' âчáстѫ лéцїе ѧтродăкătоáре âцй ѧвăцáт кáре Ѥ хотăрăрѣ Фїлософіей чѣ май кѫвїинчоáсѫ, чѣ Ѥ кѫвăнтăл чéл дрéпт, чѣ Ѥ́сте ѫмѫл шѝ фúрѣ лѫй, кáре сăнт пăрциле шѝ скóпосѫл фїлософіей, кáре Ѥ фолóсѫл дин ѧвăцătѫра фїлософіей, шѝ ѧ чѣ дѫпѫ

оурмѫ

оўрмъ чѣ съ кълѣцем дин Історїа фїлософїчѣскъ, кáрѣ съ ва ѧчѣпе ѧтрáю ла дѣцїиле ;:е вшр оўрмà.

Дѣ нów Дмнъл съ фїлософѣскъ тóцй фиїй Рwмѧнилшр!

Шй фіе Нъмеле Дмнълъй Бине къвънтáт і

ІСТОРІА ФІЛОСОФІКА.

КАП І.

Де Фїлософіе ↑ генерале, ăдекъ преcте тот.

§. 1. Чѣ ĕcте Фїлософіа?

Фїлософіа ĕcте кѹноштинцъ (1) ↑ ↑дебъра́влѹй шй ↑ вѹнлѹй, скоасъ дин кѹвънтѹл чел дрепт, шй прибитоаре спре чѣ ↑дебъра́тъ ферічире ↑ ѡмлѹй.

(1) А шй сав ↑ кѹноаще, ĕcте ↑ кѹноаще причина, пентрѹ карѣ ĕcте оун лѣкрѹ, къ ĕcте ↑чѣлшй причина ↑челуй лѣкрѹ, шй нѹ съ поате ↑ фй ăлт фелю: дечй дар ↑рътат ĕcте, къ ăичѣ съ ↑целеце кѹноштинца нѹ фїешкаре, шй де ѡеще, чй чѣ ↑бъцатъ шй съвътоаскъ.

§. 2. Чѣ ĕcте Дрептѹл Кѹвънт?

Пр кѹвънтѹл чел дрепт ĕcте ѡ пѹтере ла ной де ↑ не сокоти, ăдекъ ↑ ↑дѹнă ↑дебъра́те дин ↑-

дебзрáте, ѣшинд оумáрѣ чéлоу âдунáт де нечеситáте, (1) âдекз прин кувънт негрешúт.

(1) Квкънтвл чéл дрéпт, де шù сз сокотéще бúне тотдъúна, кънд преждéцїиле (пзрéрй преждекáте) нз ѝ се пóн дъúпра, ка ѡ чѣцз âтзнекóлз, âлз нз тотдъúна дин âчепзтúрй âдекзráте шù кздúте, чù де мúлте ѡрй ѣ силúт сз прїимѣ́кз шù ѵподéс. Шù âшà фїúнд кз âчепзтúра ѣ́сте Вáлис â квноцúнцей чéй âдекзráте шù докедúте, їар ѵподéвл, â квноцúнцей чéй де крезúт, âл фїешкáрїм квноцúнцей âчéщїм фéлюл ка âтрà â Фїлософíе де нечеситáте (не âпзрáт).

§. 3. Фїлософíа догмáтїкз ѣ́сте, нз скéптїкз.

Де âúчѣ âрзтáт ѣ́сте, кз нумúрѣ Фїлософíей нз сз квúне ла скéптїка, чéм че âвáцз кз де нимúк квноцúнцз нз пóате сз âúбз, чù ла чѣ́ догмáтїкз. (§. 1.)

§. 4. Нúчй дупз Традúцїе, сав скриптúрз сав ѣрéс.

Сз вéде дáр кз âчáстз нумúре нз сз дѣ́ ла цїúнца âдевзрáтй шù â квнáтй, де ѣ́сте прїимúтз, сав дин спúнерѣ чéлор май вéкй, сав скóаз дин Дмнезеáска Скриптúрз, сав лúатѣ дин âлеврe оунúй âцелéпт рéгúле; âшà дáрз рзмúне âфáрз шù чѣ́ дупз спúнере, шù чѣ́ дупз скриптúрй, шù чѣ́ дупз ѣрéс; фїúнд кз нúчй оúна динтрú âчéстѣ нз сз тráце дин квънтúл чéл дрéпт. (§. 2.) (2)

(2) Пентрз кз âчепзтúра âчéлор квноцúнце тзтврóр ѣ́сте стзпънúрѣ, сав â стрзмóшилор, ла кáрѣ барбáрїй май кзртóс ѣрà резимáцй, сав â Дмнезеéщїй Скриптúрй, дин кáрѣ Âмóс Коменїе шù âлцїй дин чéй май нóй âв âчепзт

â

ѫ фїлософїѝ, сав ѫ оуѫвѝй кѫрбѧт сѝнгѫр, кѫрѣле ла ѫй сѫй оуѫрмѫторѝй сѫ сокотѣще ка оуѫн Пророк.

§. 5. Минчинóасе деспѫрцирѝй ѫле Фїлософїей.

Де оуѫнде ла чѣй май мѫлцй дин деспѫрцирѝле Фїлософїей, чѣле май мѫлте сѫнт дешáрте шѝ нелѫмѫрѝте; пентрѫ кѫ де шѝ нѫмѣск пре оуѫна ѫдевѫрáтѫ, пре ѫлта минчинóасѫ, шѝ пре оуѫна скѣптїкѫ, ѫр пре ѫлта догмáтїкѫ, ѣклектїкѫ, шѝ дѫпѫ ѣрѣс; дáр ѫсѫ пре чѣ минчинóасѫ, пре чѣ скѣптїкѫ, шѝ пре чѣ дѫпѫ ѣрѣс, н' ѫй пѫтѣ сѫ ѡ ѯѝчй Фїлософїе май вѝне, де кѫт ѫй ѯѝче пре ѡ стáтѫ кѫ ѣсте ѡм. (§. 3. 4.)

§. 6. Сфѫршѝтѫл Фїлософїей.

Шѝ фїѝнд кѫ Фїлософїа прибѣще спре чѣ ѫдевѫрáтѫ ферічѝре ѫ ѡмѫлй (§. 1.) шѝ ѫчѣст фѣлю ѣсте сфѫршѝтѫл, прекѫм чѣле спре дѫнсѫл: оуѫрмѣѯѫ 1. Кѫ, чѣй че сѫ фѫгѫдѫѣск сѫ скóацѫ рѣгѫле дин кѫвѫнтѫл чел дрѣпт спре доканди́рѣ ферічирей чѣїй де ѫ пѫрѫрѣ, трѣкѫе сѫ фїлософѣскѫ май пре сѫс де рáсѫ шѝ де трáйстѫ: 2. Кѫ ѳеорїиле чѣле сѫпцирѝй ѫтáта сѫнт денáрте де Фїлософїе, кѫт шѝ де ѫдевѫрáта ферічѝре ѫ ѡмѫлй. (1)

(1) Пентрѫ кáре Сколáстичїй дѫпѫ кредничїе сѫ бичюѣск де кѫтрѫ чѣй май ѫцелѣпцй, пентрѫ ѳеорїиле чѣле че сѫнт, сав неажѫнсе де мѝнтѣ ѡменѣскѫ, сав мѫкáр нимѝк нѫ адѫк спре ферічѝрѣ нѣмѫлй ѡменѣск.

§. 7. Деспѫрцирѝй ѫ ѻрганикѫ, ѳеорѣтїкѫ, шѝ прáктїкѫ.

Прѣсте ѫчѣстѣ фїѝнд кѫ Фїлософїа стѫ ѫтрѫ кѫнощѝнца ѫдевѫрѫлй шѝ ѫ кѫнѫлй (§. 1.), ѫ-

чѣѫ

чѣа че гатѣще минтѣ спре кѫнощинца ѫдевърѫлѫй, ѡбичнѫѣще ѫ съ кема ѻрганїкъ: ѩр ѫчѣа че пре ѫ-съшй кѫнощинца минцїй ѡ ѫвацъ бине, ѳеѡрѣтїкъ: ѩр ѫчѣа че ѫдѫче минтѣ спре бѫнѫл чѣл ѫдевърат, съ нѫмѣще Практїкъ. (1)

(1) Чѣй бѣкй пре чѣ дин тжю ѡ нѫмѣ Логикъ, пре чѣа латъ Фѵсїкъ, ѩр пре чѣ де ѫ трѣйлѣ Етїкъ, сав Полїтїкъ, лѫжндѣцъ ѫчѣсте нѣме май пре ларг.

§. 8. Пърциле чѣїй ѳеѡрѣтїче.

Дечй дар чѣ ѳеѡрѣтїкъ Фїлософїе ѫвацѫнд пре минте ѫдевърѫл, (§. 7.) сав черчетѣцъ ѫдевърѫл де Дѫнезѣѫ, де Дѫхурй, шй де фїинцъ; сав жѫдекъ че ѥсте ѫдевърат пентрѫ кѫѫзеле (причиниле) чѣлор че сѫнт натѫралниче: шй ачѣа фъкѫнд, съ нѫмѣще Метафѵсїкъ, ѩр ачаста, Фѵсїкъ.

§. 9. Шй але Практїчей.

Практїка ѩрзшй ърътѫнд кълѣ спре чѣл бѫн, ѫвацъ сав ѫ нѣм че ѥсте бѫн, сав ѫ фѣлю че ѥ дрепт, чинстит, фрѫмос, сав де требѫинцъ. Шй ла чѣл бѫн ѫ нѣм съ ѫделетничѣще Етїка, ѫдекъ Фїлософїа Моралникъ; ѩр ла чѣл дрепт, чинстит, шй фрѫмос, фирѣска лѣце; ѩр ла ачѣа че ѥсте де требѫинцъ, Полїтїка шй Їкономїка.

§. 10. Чѣ къ съ ѫшазъ май наинте Фїлософїка Їсторїе.

Дар кѫнощинца де Фїлософїе ѥсте ѫша де фрѫмоасъ, ѫ кът ѫдатъ че сав ърътат ѡаменїй пре пѫмѫнт лъкуит, кѫ не ѫчетатъ ѭбире де ѡстенѣ-

лъ

лѫ ла дѫнса сѫѫ стрѫдѫйт; пентрѫ ѫчѫста дар Історїа Фїлософїка сѫѫ ѫшезѫт май наинте де чѣле лалте пѫрцй але Фїлософіей, ѫсѫ, кѫт сѫѫ пѫтѫт, ѫлкѫтѫйтѫ май пе скѫрт.

К Ѧ П 2.

Де Фїлософіа чѣ дѫпѫ спѫнере.

§. 11. Фїлософіа варварічѣскѫ ѣстѣ прѣ вѣке.

Фїлософіа чѣ вѣке де ѡвще сѫ деѡсебѣще ѫ варварічѣскѫ шй ѣллінѣскѫ: пентрѫ кѫ май наінте де ѫ ѫчѣпе ѣллінїй ѫ ѫвѣ чѣва нѫме, ѫм читйт кѫ варварїй ѫшй ѫгонисйсерѫ прѣ мáре нѫме де ѫцелепчюне. (1)

(1) Тѫгѫдѣще ѫчѫста Дїог: Лаѣрт. ѫѕѫ кѫ пѫтреде шй копилѫрѣцй Ѣпїхйриме, пентрѫ кáре лѣсне сѫ кѫдѣще колйнд фóарте юбйрѣ де Пáтрїе.

§. 12. Фйрѣ ѣй.

Чѣй вѣкй фѫчѣ варварй пре тóцй, кáцй нѫ сѫ трѫцѣ дин нѣм ѣллінѣск, пентрѫ кáре шй Ѣврѣїй кѫ ѫчѫстѫ нѫмйре сѫ кѫнощѣ. Ѧкѫм нóш ни сѫ пáре, кѫ тóатѫ Фїлософіа Варварілор ѫр пѫтѣ сѫ се зйкѫ дѫпѫ спѫнере; пентрѫ кѫ тóцй варварїй дела стрѫмóшй прїймінд рѫмѫшйцеле ѫцелепчюнїй, шй кѫ крединцѫ пѫзйндѫле, лѣѫ спѫс шй чѣлор дѫпѫ дѫншїй.

§. 13. Де ѫѫ фóст ѫцелéпцй варварїй, шй ѫвѫцáцй.

Йр ѫчѫста прѣ вѫзѫт ѫпротйвйндусѫ ла фйрѣ Фїлософіей, ѫрѫтáт ѣсте, кѫ ѫцелепчюнѣ, шй ѫвѫцѫтѫра

цътъра варварическ âъ фост проастъ шй попоралникъ, шй нъ пъцин Ера ⁊шцлацй âчеїа че гандеск къ ⁊тръ âчеле спънерй рамайнд, âр фй фост тайничй шй де май ⁊налте Θеорїй, шй ка нице къвацй мълт цїътърй.

§. 14. ⁊целепчюнк Еврейлор, шй ⁊вццътъра.

Нкмъл Еврееск âъ фост прк юкиторю де ⁊целепчюне, дйнтре карїй съ нъмърк Ядам, Ное, Мойсй, Давид, Соломон шй алцїй; дар ⁊съ ⁊целепчюнк лор съ веде къ стъ май мълт ⁊тръ кънощинца чк âдевърятъ âлъй Дмнезеъ, де кът ⁊ фусичешиле Θеорїй. (1)

(1) Дар съ кънине â лъа сема че Есте ⁊протика лъй Кїрхер, Іоан Пїнеда, шй алтора, карїй дав Патрїархилор ⁊ тот фелюл прк ⁊налтъ ⁊вццътърк: шй къ âтъта май кърто требе â не пъзи де чей чешй липесск сокотелеле лор ла Мойсй шй ла алцй Еврей: âчеа че âъ фкът Едм. Діакїнекнїе ⁊ чк кеке шй âдекърятъ Фусїкъ, Лондра 1702. Скрїторюл лъй Мойсй Копернициствл шй алцїй.

§. 15. Де съ фолосит дела дйншїй Пъагора шй Платън.

Ар Іъдей, невъгацй фїйнд ⁊ семъ, къ ⁊налтъ спрянченк де къторъ челе лалте нкмърй, нъ Е âтъта де крезът сокотела челор че гандеск, къ Пъагора шй Платън âр фй фърат Віблїотечиле Іъдеилор, дар ничй âчелор, че де пре Тертълїан повестеск, ⁊Аполог. кап 27. къ ничй оун

фїлософ

фїлософ нѫ фост, кѫреле нѫр фи сѫпт дин їзворѫл пророческ. (1)

(1) Їоан Клерик, ши ѫлцїї ѫ доведит, кѫ нїчї оуна динтр' ачестѣ ѣ резиматѫ пре тѫре темелїе.

§. 16. Чѣтеле Фарїсеилор, Садук. ши Ѣссин.

Нерѫтатѣ ачѣа а нѣмулуй ѫ цинѫт, пѫнѫ кѫнд стѫ Есерика чѣ дин тѫю; пѫр дупѫ хтоарчерѣ дела роміа Вавилонулуй, Еврейї ѫ чепѫт а сѫ елліни, фрѫмынтѫнд чепѫтѫриле Фїлософїей Еллинещи кѫ вѣка целепчюне а пѫринцилор лор: де оунде ѫ рѫсѫрит ши ерѣсѫриле Фарисеилор, Садукеилор, ши Ессинилор, пре кѫреле помениндуле сѫ вѣде ши Їосип. Полїт. Їд. Кѫрт. 2. кап. 8. ла Фїлософїе. (2)

(2) Їосип кѣде ерѣсиле Фарисеилор ѣтѣменѣ кѫ ѫл Стоїчилор ла Елліни, пѫр кѫ Садукеїї ѫ луѫт чепѫтѫриле луй Епїкур, ши Ессиній пре ѫле луй Пуѳагора, чѣшй лѫкрѫриле стрігѫ: ши фїинд кѫ Ессиній дупѫ роміа Вавилонялуй сав кѫноскѫт, мирѫре Есте, кѫм нѫ кенит а минтѣ луй Гоодзин. Де догме. Екр. Карт. 1. кап. 12. Ши ѫлуй Гротїе Партѣ 1. Епїст. 552. кѫ май лѣсне ера Ессинилор ѫ сѫ фолосї дела Пуѳагорій, де кѫт луй Пуѳагора дела Ессиній.

§. 17. Де оунде Каввала.

Пентрѫ кѫ ѫместекарѣ Фїлософїей Пуѳагорічещй ши Еврейчещй чкѫ ши ѫкѫм сѫ цине а Каввала; пентрѫ кѫрѣ, де ши сѫ лѫѳѫ мѫлт Еврейї, дѫр чѣшй ѫчѣ Сустемѫ ѫ Каввалїцилор ла тоцй сѫ вѣде ѫ нѫ фи Еврейчѣскѫ, чи Пуѳагорико-Платоничѣскѫ, де нѫ сар ѫмѫцй чинева де нѫмеле Евреилор, ши де спѫймынтарѣ чѣлор прѣ нелѫмуриче.

§. 28.

§. 18. Фе́люл де а̂кӳм а̂л Фїлософіе́й Їӳдаїче́щій.

Ӣр Їӳдеїй чеїй де а̂кӳм кáскъ гӳра, сăӳ нӳмай ла ѧ̂вцътӳриле Талмӳдиче́щій, сăӳ фїлософи́нд оӳрмéкъ а̂че́лъ, че плáк лӳй Ѧрїстóтел, (1) сăӳ Каббалíщилшр.

(1) Пентрӳ кз ни́чій сз ӑфлз кре ѡ̑ пáрте дин Фїлософíа Ѧрїстотелéскз, пре кáръ Дáскалій Їӳдéилшр, дӳпъ оӳрмáръ Ѧрáбилшр, сз нӳ ѡ̑ фй ѧ̂вркáт ѧ̂ хáйнз Ӭвреáскз.

§. 19. ѧ̂челепчю́нъ Ӭгуптéнилшр, шй̀ ѧ̂вцътӳра.

Дӳпъ Ӭврéй сз ворвéще де Ӭгуптéній, пре кáрій Їоáн Марсхáм, шй̀ Їоáн Спéнкер рзӳ нíй ѧ̂фцишáзк, ка пре ни́це ѧ̂вцътóрій а̂й Ӭврéилшр. кӳ тóате кз ӗсте а̂девзрáт, кз ӗй, ӑдекз Ӭгуптéній а̂ӳ ѧ̂грижи́т де Фїлософíе ѧ̂кз май наи́нте де Мóуси, прекӳм дин фáптеле Ѧпост. 7. 22. ѧ̂вцúм. Дáр ѧ̂сз кз е̂рà де ѡ̑себúтъ ѧ̂челепчю́нъ а̂чáста а̂ Ӭгуптéнилшр де а̂че́л а̂ Ӭврéилшр, ӗсте а̂рзтáт ла тóт, чéл че черчетéкз кӳрáтеле йзвóарз а̂ле лӳй Мώуси шй̀ а̂ле Пророчилшр дин преӳнз кӳ Кáрциле лӳй Ӭрмúс, (2) Ѳрапóллон, шй̀ Їáмблїх.

(2) Ѧче́стъ сжнт рзмзшúцеле ѧ̂кзцътӳрій Ӭгуптенéщій, мзкáр кз фзрз ѧ̂доáлз Ӭрмúс Трїсмегїст ничй ѡ̑дáтз нзз стзтéт ѧ̂ лӳме, а̂че́лъ ѧ̂сз че сз ӑфлз пе нӳмеле лӳй Ӭрмúс, каре май де нимúк нз сжнт бӳне, ѧ̂ каре сз ѧ̂традӳче шй̀ ѡ̑аре че де а̂л Хрїстїáнилшр, дар кз ѧ̂тржнееле шй̀ пзрéрй Ӭрмаїче́щій, ӑдекз рзмзшúце дин Фїлософíа Ӭгуптенéскз сз ӑфлз, ӭвреáцій ѧ̂челéпцій бúне а̂ӳ паратирисúт.

§. 20. Де че ѧ̂вцътӳрій сăӳ ѧ̂грижи́т а̂че́м?

Ӗсте а̂рзтáт, кз Ӭгуптéній сăӳ ѧ̂делетничи́т ла Геѡметрíе шй̀ ла че́ле лáлте пзрцй а̂ле ѧ̂вцъ-

тӳрій,

тѫрїй, ѫтѫт мораличе́шй, кѫт шй натѫра́лниче, Спре ѫкрединца́ре сѫ вѫ́д шй пѫнѫ ѫ хїша де ѫстѫхй мѫлцй ѡвелїскй, Пурами́де, шй ѫлте прѣ ма́рй шй минѫна́те хидирй. Ѿр кѫ Теологїа лѫр шй фїлософїа Ѡ҃аїка ѫѫ фо́ст прѣ ѫсе́менѣ кѫ чѣ пѵѳагоричѣскѫ, ѫча́ста ѫвцѫ́м дела Іамблїх; катрѫ ѫче́стѣ ѫѫ ѫвѫт мѫлте спѫнерй, сѫѫ тради́цїй де лѫкрѫриле че́ле фире́шй, пре ка́ре сѫ силѣ, кѫт пѫтѣ сѫ ле цїе та́йниче, шй дин ка́ре сѫ май цин ѿаре ка́ре рѫмѫши́це ѫ Ѳраполлѡн.

§. 21. Ѫцелепчю́нѣ Халде́илѫр.

Халдеїй, дѫпѫ хи́са лѫй Дїодѫр Сїкелїо́тѫл, ѫ то́атѫ бїа́ца лѫр фїлософѣ. Ѿр ѫчепѫтѫра фїлософіей лѫр ѡ да ла ѿаре ка́ре Зѫроа́стрѫ, де ка́ре ни́менѣ нѫ шіе кѫнд ѫѫ стѫтѫт. Ѿр Хрисмоа́селе, (пророчіиле) ѫдѫна́те де Гемістїе, Плиѡн, Миха́йл Ѱеллѡс шй Франче́ск Патри́кїе прѣ ѫче́стѣ Іоа́нн Ѫлберт, сокоте́ше нѫ фѫрѫ кѫвѫ́нт, кѫ де нѫ сѫ́нт ѫдевѫра́те ѫле лѫй Зѫрѫа́стрѫ, кѫприн ѫѫ рѫмѫши́це дин фїлософіа Халдеїчѣскѫ. Фабр. Бїблї: Грѣч. Ка́ртѣ. 1. Ка́п. 26. §. 1.

§. 22. Сокотѣ́ла лѫр пе́нтрѫ ѫчепѫтѫ́ра че́лѫр чѣ сѫ́нт.

Динтрѫ ѫче́сте Хрисмо́сѫрй е́сте ѫрѫтѫ́т, кѫ Халдеїй сокотѣ́, кѫ мѫлте сѫ́нт йзворѫ́риле че́лѫр чѣ сѫ́нт, шй рѫндѫриле Ѧмнехе́илѫр шй ѫле дѫхѫрилѫр, ѫтре ка́рїй шй ѫнгели е́рѫ: ѿр дѫпѫ пѫре́рѣ

пъре́рѣ лѡр, дин Дм҃незе́ѫ че́л пѫрѫ́рѣ фїито́рїѫ ѧѫ їѧзворя́т фо́кѫл, ѫ́декъ лѫми́на чѣ́ май пресѫ́с де лѫ́ме шѝ немъръмни́тъ. Шѝ дѝнтрѫ ѧча́ста ѫ́лте рѧндѫ́рѝй ѧле че́лѡр чѣ́ сѫ́нт, шѝ фелѫрѝмѝй дѣ́ трейми́й ѧле фїѝнцелѡр, де ка́реле май пе оўрмъ ѧѫ виса́т шѝ Платѡ́ничїй. (1)

(1) Ѩша́ да́р нѫ̀ ӗ де мира́ре, де кѫпри́нде чека́ Хрїстїа́нѣск Хрїсмо́тѫл лѫй Зѡроа́стрѫ: „Ла то́т чѣ́ ӗсте ѧ „лѫ́ме, Стрълъчѣ́ще ѡ̆ трейме, къ́рїа оўни́мъ ӗсте ѧчепътѣ́рѕ. „Стїх. 5.“ Шѝ ни́чѝй нѫ̀ сѕ ѧпротивѣ́ще ла ѧчепътѣ́риле че́лѡр чѣ́ сѫ́нт ѧчѣ́а, чѣ́ зи́че Дїо́дѡр Сїкелїо́тѫл Ка́ртъ. 1. Къ Халдеѣ́ѝ слъжѣ́ск лѫ́мъ ѧпѣ́рѫрѣ фїитоа́ре шѝ фѕрѕ де ѧчепѫ́т; ни́чѝй ѧчѣ́а ѧлѫ́й Фїлѡн ѧ Ка́ртъ, ѧкъ́рїа нѫми́ре ӗсте, чи́не ӗ Клиронѡ́мѫл че́лѡр черѣ́цѝй, оўнде Халдеѣ́ѝ ѧкца̀, къ лѫ́мъ нѫ̀ ӗсте фѕптѣ́рѕ ѧлѫ́й Дм҃незе́, чѝ ӗсте Дм҃незе́.

§. 23. Мецешѫ́гѫрѝй де гѫчи́т.

Ля́нгъ ѧчѣ́стъ пѫци́н ѡ̆а́ре чѣ́ де ѧцелепчѡ́не ѧра́тъ ви́сѫриле лѡр че́ле Ѩстрологичѣ́цѝй, мецешѫ́гѫриле де гѫчи́т, де врѫжи́т, де Ѳеѫргиси́т, сѫ́ де ѧ фа́че минѫ́ний, де ка́ре боркѣ́ще пре ла́рг Станлѣ́ѫ ѧ Їсторїа фолософїеї Ѩсїатїчѣ́цѝй. том. 2. Кап. 17. шѝ ч. сѕ ѧвъцасе ѧкъ та́йнеле ѧчѣ́стъ шѝ Ма́ркѫл мона́хѫл месопотамин҃ѫ́нѫл, ѧле къ́рѫа кѫви́нте пентрѫ Де́моний сѫ́нт тъпъри́те де Михаи́л Ѱемо́с.

§. 24. ѧчепътѡ́рюл фїлософїеї персичѣ́цѝй.

Оўн Зѡроа́стрѫ, нѫ̀ Халдеѫ́л ѧчѣ́ла, чи ѧ́лтѫл май пе оўрмъ дѫпъ врѣ́мъ лѫй Да́рїе Ѱстаспѫ́л, сѫ́ ѧдемна́т, прин мѫ́лте кипѫрѝ

ка

ка сѫ фáкѫ пре нѣмѫл Пéрсилор, нѫ лиѱúт де фї-лософíе, спре â прїимì пре чѣ де дѫнсѫл âфлáтѫ нóаѫ фїлософíе, фїúнд âдевѫрáте чéле чѣ âѫ скрúс Ѳомáс де ѧчепѫтѫра крединцей Пéрсилор.

§. 25. Чúне âѫ фóст Мáгїй?

Ла Персй Магїй ѣрà âпѫрѫтóрїй фїлософíей, шì âй слѫжѣелор весеричéщй; де кáрїй мѫлте сѫнт мѫртѫрíиле чéлор вѣкй, âтáт пентрѫ ѧподокúрѣ нѫрáвѫрилор лор, кáт шì пентрѫ щїúнца âстрологичѣскѫ, шì пѫтéрѣ ѧвличѣскѫ.

§. 26. Пѫрéрѣ лор де Дѫмнезéѫ.

Пéрсїй проáстѫ сокотѣлѫ де Дѫмнезéѫ âвѣ, пѫúндѫшй дóш ѧчепѫтѫрй ѧпотрибúте оѫ́на âлтїа, âдекѫ Ѳромáсдис, шì Ярїмáнис, шì ѧтре дѫншїй пре Мїѳра, ка оѫ́н мúжлочитóрю нéѫтрѫ; дар ѧсѫ âчéсте ѧчепѫтѫрй сѫ âрáтѫ шì ѧ мѫлте âлте Ѳúстиме. (1) ѧкѫ шì ѧ вѣкѫл Хрїстїánилор âѫ нѫскѫт Манїхаїсмóсѫл.

(1) Ячáста ѣсте бѫрбѫтéще âрѫтáтѫ де Їѡáнн Хрїстофор Вóлф, ѧ Манїхаїсмóсѫл майнаínте де Манїхéй. Шì Вáїл ѧ Лексїкóнѫл Їст. ла нѫмеле Манїхéѫ.

§. 27. Рѫмѫшúце дин Мáгй.

Шì ѧ врéмѣ де âкѫм сѫ май âфлѫ ѧкѫ ѧ Персíа Оѫ́рмѫтóрй ла вѣка âчéа фїлософíе â Мáгилор, кѫрора Мѫамедáнїй ле дѫ нѫме де Геврй-

§. 28. Мáгїй Ярáвилор.

Шì Яравїй ѧкѫ, май бѫ́ртос Сабвéїй, шаѫ âвѫт Мáгїй лор, де кáрїй Плíнїе поменéще. Їст.

фус.

фус. шѝ фїѝнд кꙋ а̑дéск ла Евреѝ Ѧрáвїа сꙋ кемà рꙋсꙋрúт, éсте фóарте де крезꙋт, кꙋ Мáгїй дела рꙋсꙋрúт, Маѳеѭ. к. 1. сꙋ фи фóст Ѧравѝ.

§. 29. Фúрѣ фїлософíей лор.

Дар Ѧсꙋ шѝ де нꙋ рꙋмꙗне Ѧдоáлꙋ, кꙋ Ѧравїѝ чéй вéкѝ наꙋ фóст лиѱúцѝ де а̑девꙋрáта Ѧцелепчꙋне, шѝ а̑чáста дéстꙋл сꙋ а̑рáтꙋ дела Іѡв, май пре оꙋрмꙋ Ѧсꙋ а̑чáстꙋ фїлософíе а̑ Сабвéилор а̑ꙋ кꙋзꙋт Ѧ гоáлꙋ Сꙋперстíцїе, а̑декꙋ Ѧкредúнцꙋ некꙋвїѡáсꙋ.

§. 30. Шѝ оꙋржчоáса сꙋперстíцїе.

Пентрꙋ кꙋ прїéтенїй лꙋй Іѡв, а̑фáрꙋ де чéрѣк „пентрꙋ чѣ сꙋ Ѧтѧмплꙋ рéле чéлор вꙋнѝ, де éсте Прóнїе? рꙋ́ꙋ фїлософѣ. Іѡв. 4. 11. 15. 23. 25. шѝ ч. л.“ пре кáрїй вꙋрбáцѝ Ѧвꙋцáцѝ нꙋ фꙋрꙋ кꙋвѧнт дин Еврéсꙋл Сабвéилор Ѧй сокотéск, а̑фáрꙋ дѣ а̑чéл зѝк, де сꙋ кꙋвúне а̑крéде Ярáви. лор шѝ Маїмонíди, нúчѝ оꙋ́н нѣ́м наꙋ стꙋтꙋт а̑шà пирони́т ла дóгме Ѧпротúвниче ла Дм̑незеáска лéце, ка нѣ́мꙋл Сабвéилор кꙋ Слꙋжѧ́рѣ ла трꙋпꙋриле черéщѝ. (1)

(1) Ѧсꙋ резимáцѝ фїѝнд а̑чéщїа нѣмай пре сокотѣ́ла Ярáвилор шѝ а̑ Равви́нилор.

§. 31. Фїлóсофїѝ Індїáнилор.

Вечúнїй Пéрсилор деспре ѡ̑ пáрте е̑рà Індїáнїй, ла кáрїй фїлосóфѝ, дꙋпре Стрáвѡн е̑рà Врахмáнїй шѝ Германїй. Шѝ Врахмáнїй сꙋпт нꙋме де Врамíнений Ѧкꙋ шѝ а̑кꙋм се а̑флꙋ Ѧ Індїа;

дїа; Де карїй скрїе Палладїе, Амвросїе, шй Аѳнѡнум. (1) шй алцїй.

(1) Пре ачѣщй Скрїиторй де Врахманй ѳа тѵпърит апрезнѫ Едвард Бїосеѳ.

§. 32. Фїлософїа лѡр.

Ачѣщїа гандеск, кѫ тоате аѳ йзворат дин Амнезеѳ, шй кѫ лѵмѣ нѳ ѣ алт чева, де кат Амнезеѳ атинс, каре лѵме стрънгандѵсѫ ларгш а Амнезеѳ, сокотеск кѫ сѫ ва фаче сфършитѵл; аша дар нимик нѳ мъртѵрисеск адевърат, шй каре а фаптѫ сѫ се арате, май бърбос сокотинд шй пре чел дзцат кѫ требѵе ничй сѫ се гандѣскѫ, ничй сѫ симцѫ. (1)

(1) Ачаст Сѵстимѫ прѣ бине ѣ спѣсѫ де Карол Гобїен а прекѣзѫнтарѣ Історїей де леџюрѣ Апърътвлй Кїнезилѡр. Шй Франџїск Бернїер атрѳ але сале ѵпомниме де апърџїа марелй Могол.

§. 33. Шй стрдѵирй.

Де аичѣ дар лесне сѫ поате кѵлеџе пентрѵ чѣ сѵферѣ ататѣ несѵферите дѵрерй фърѫ картире пентрѵ ѳѵнътате, шй дин векиме ас сѫ Історисеск дефймънд моартѣ, ла Климент Алеѯ. сѫ џіе акѫ шй фапта Індїанѵлѵй Калан чел, чѣ сав ар пре сине а фок дѵпѫ ѡбичеюриле пъринтещй. ла Ярріан. Алеѯ. анав.

§. 34. Фїлософїа Кїнезилѡр.

Шй Сѵстима Кїнезилѡр аѳ фост май асеменѣ акѫ дин векиме, пентрѵ кѫ нѵмай ла Аѳншїй сокотеск кѫ ѣсте арѣптѫ зиса ачел, адекѫ

кѫ кѫмкѫ ѣл нѫмай ѣсте ѧсѫфлецúт, ѿр де чéле лáлте нѣмѫрй зúк; ѧчéшїа сѫ мúшкѫ ка нúше оу҃мкре, ѧдекѫ сѫфлете де мóрцй. Шй нúчй нѫ поáте чинева тѫгѫдѫй, кѫ ѣй ѧѫ пѫс прѣ мѫлтѫ ѡстенѣлѫ пентрѫ ѧфрѫмсецáрѣ, ѡбичéюрилор. (вéзй Леївнúц. ѧ прекѫвѫнтáрѣ Кїнéзилор) дар ѧсѫ фїлософíа Кинезилор чѣ май тáйникѫ ѧтрѫ ѧдевѫр колéше де Спїнозїсм, шй нúчй де нелѧптимúрѣ ѧчéа ѧ Індїáнилор нѫ сѫнт стрéйнй оу҃рмѫторїй лѫй Комфѫчїе чéй май прóшй. (1)

(1) Комфѫчїе фїлóсофул Кїнезилор, ѧдекѫ цїúнца лор ѣсте тупарúтѫ ѧ Парúс. 1687. Латинéше де Кѫплéцїе; ѿр де сѫнт ѧскѫнсе ѧтрѫнсе нискареа тайнй ѧфрикошáте ѧле цїúнцей, ѧчáста ѧкѫ шй ѧкѫм ѣсте ла ѧдомѫ ѧтре бѫрбáцїй чéй ѧкуцáцй.

§. 35. Шй ѧлтур вáрварй фїлософíа.

Сѫнт слѫвúцй ѧкѫ шй ѧй Фїнúчилор Санхѫнїаѳѡн шй Мóсх (2) ѿр ѧй Гáллилор шй ѧй Германúлор Друúдїй шй Бáрдїй, шй ѧл Ѳракилор Ѻрфéфс; дар дѫпѫ кѫм ѧл ѧчéлура кѫвѫнтѫл де ѧ фїлософй ѣсте ѧтѫнекóс; ѧшà шй ѧл ѧчéстѫ, ѧфáрѫ де слѫжбеле сфúте, нѫмай вре ѡ катебà Ѳеорúй фусúче, шй прѣскѫрте сѫ ѧфлѫ де Сѫстима мѫлтур лѫмй лѫкѫúте, дѣ нáшерѣ тѫтѫрóр дин ѡ҃ѫ, шй ѧсéменѣ, де кáре Плѫтарх, де чéле чѣ плáк фїлософилор. Кáртѣ 2. Кáп. 13.

(2) Санхѫнїаѳѡн ѧѫ скрúс финичéше, ѧ кáре мѫлте дестре фáчерѣ лѫмїй, прекѫм ѧрáтѫ Евгéкїе.

КАП 3.

КАП. 3.

Де фїлософїа Еллинилор.

§. 36. Фирѣ фїлософіей Елліне́щій.

Еллинїй сѫнт прѣвестиці́й де ѫвѫцътѹра фїлософіей. Ячеще́а де шѝ ѫ̀ лѹа́т мѹлте дела варварій, ѫ̀ сѫ лѹа́дѫ деwсебѝтѫ ѫ̀ лѹа́т, пентрѹ кѫ̀ ѫтребѹинцѫ́нд май лѫмбрѝт меѳо́д спре ѫ̂фїлософѝ, шаѹ ѫ̂лéс повѫцѹитóрїѹ пре кѹвѫ́нтѹл чéл дрéпт, саѹ ѫ̂л ѫ̂вѣ̀ саѹ ѡ̂сѫрдѹѝт.

§. 37. Деwсебѝте чéте ѫ̂ле е̂ѝ.

Ла Ӗллинѝ фїлософїѝ е̂рà чéте, чéте, пентрѹ кѫ̀ оўна е̂рà фїлософіа Поетичѣскѫ, ѭ̆р ѫ̆лта Їталичѣскѫ, ѫ̆лта Їѡничѣскѫ, шѝ ѫ̆лта Елеатичѣскѫ. Дар дин ѫ̂чеще́а трéкѹе сѫ лепѫдѫ́м пре Окéптичѝ, ѫ̆декѫ непричепѫтóрѝ, прекѹм сѫкѹбѝне сѫ деwсебѝм шѝ пре Еклéктичѝ дин четаш.

§. 38. Фїлософіа Поетичѣскѫ.

Негрешѝтѫ пърéре е̂сте, кѫ̀ дин чéй ѫ̂вѫцáцій ѫтѫ́ю Поéцій ѫ̂ѹ фїлософѝт, дáр фїѹ́нд кѫ̀ чéй май мѹлцій дин трѫ́ншїй ѫ̂ѹ фрѫмѫнтáт традѝцїиле де ѫ̂чепѫтѹра чéлор чѣ̀ сѫ́нт кѹ Ѳеогоніиле лор, шѝ сфѫтѹѝриле моралічéщій кѹ кáснеле, пентрѹ ѫ̂чáста Ӗрминіа фїлософіей лор, пѫ́нѫ̀ ѫ̂кѹм е̂сте нелѫмбрѝтѫ; кáрѣ, пóате, нѝчій ла чéй вéкій наѹ́ фóст ѫ̂шà ѫ̂рхѫтáтѫ. (1)

(1) Пентрѹ кáре деwсебѝте меѳоáде де Ӗрминіа басне-лор; пентрѹ кѫ̀ оўнїй ѫ̆флѫ ѫтрѫ́неелѫ гоáле тáйне натѹрáлниче, Химичéщій шѝ Метафѹсїчéщій; ѭ̆р ѫ̆лцій, гоáле Їсторій

сторїй бесерічéщий, сав Полїтичéщий; ĭар ăлцїй, нúще покетирй де нúчй ѡ трéбъ âкоперúте кѣ чюдáте âтѫмплáрй; ĭар ăлцїй крéд â кедѣ сïмплв морáл. Шй пре чéле дин тáю Ермінíй ле âкáиъ Платѡнíчїй, ĭар пре чéле де âлдóйлѣ, Вохарт, шй ăлцїй, шй пре чéле де âлтрéйлѣ Палефáт шй ăлцїй,

§. 39. Âчепътóрюл фїлософíей Їталичéщий.

Їталїáнїй сѫнт датóрй де âчепътúра фїлософíей лър лúй Пѵѳагóра Самїáнúлúй, кáреле âс стътúт кѫ 600. де ăнй âнайнтѣ лúй Хс; âчéст мáре тáйник âл фúрей шй âл âдевźрúлúй, дин мúлте пźрцй âле лúмїй âдúнźнд âтр сúне мúлтъ богоцíе â âвъцътúрїй, май пъ оўрмъ сав дúс â Їталїа шй âс дескúс ѡ Шкоáлъ â Крóтона, дин кáрѣ âс éшит ѡ прѣмáре мúлцúме де оўченúчй, пре кáрїй Фабрúкїе â Кáртѣ ѣ. âй âрáтъ дúпъ ăлфа вúта. (1)

(1) Дар âтре âчéщїа оўнїй âв фóст нѣмай оўрмътóрй дóгмелор сáле, ĭар нѫ оўченúчй âй сáй.

§. 40. Кźрциле че кѫпринд фїлософíа лúй Пѵѳагóра.

Вїáца лúй Пѵѳагóра съ ăфлъ â Фѡтїе дела Порфúрїе, Їамблїх, шй Ѧнѡнúм; ĭар Їсторíа фїлософíей Пѵѳагоричéщий, â кáртѣ лúй Їѡáни Схефéр, ĭар дóгмеле Пѵѳагоричéщий дин фрагмéнтúриле лúй Пѵѳагóра тупźрúте де Ѳѡмà Гáле, шй дин версúриле де ăúр ăле лúй Пѵѳагóра, шй дин Сумбóлúриле Пѵѳагроричéщий, шй де ла Їероклéс Ѵпомнíматістúл лър.

§. 41.

§. 41. Авзцатóра лáй Пѵѳагóра шй нѫскочи́риле.

Пѵѳагóра, оѵрмѫнд пре Єгѵптéнй, де шй таїникѫ цинѣ пре цїйница сà, шй ничй ѫсѫшй пре оучени́чїй сáй нóй прїимѣ ѫ Шкоáлѫ дин прéзнѫ; ѫсѫ дéстóл Єсте âрхтáт, кѫ Єл ѫтáю де Геѡметрíе, де Áрїѳмéтїкѫ шй де Мѫсїкѫ сáѵ âпѫкáт, шй нѫ кѫ пѫци́не нѫскочи́рй âѵ ѫкогѫци́т пре âчéсте цїйнце.

§. 42. Авзцатóра âчéстóм де фїлософíе ѫценерáле (прéсте тóт) шй де Дмнезéѵ.

Пре фїлософíе, кáре нѫме Єл ѫтáю лáѵ хѵс, ѡ̂ хотѫрà Щїйнца чéлѡр чѣ сáнт, пре кѫм сáнт; шй ѡ̂ деспѫрцѣ ѫ Ѳеѡрéтикѫ шй Прáктикѫ; шй скóпосóл âчéлїм Єрà â нѫ сѫ минѫнà де нимѵ́к; ѣ̈р âл âчéщїм, â слокозй сѫфлетóл де легѫтѫрíле трѫпóлóй, шй сăл âдѫкѫ ла лїкертáте, (слокозéнїе). Пѫрци́ле âчéлїмш Єрà чéле гăндитоáре, де Дмнезéѵ шй де дéмонй, шй чéле натѫрáлниче, де чéле трѫпéщй. Пре сѫфлетóл чéл бѫрсáт ѫтóате пѫрциле лѫмїй шй ѫ тоáтѫ натѫра ѫл нѫмà Дмнезéѵ, шй нѫмай пре âчéста ѫл кѫнощѣ гăндитóрю шй не кѫзѫнд ѫ симци́ре, чй май бѫртóс âсемнăндѫсѫ кѫ лими́на шй кѫ âдевăрóл, шй сингѫр нѫмай цїѫтóрю. Шй сѫпт âчéста май âдѫчѣ Дмнезéй, дéмонй шй Йрй. Де фи́рѣ кăрѡра, де лѫкрăрй шй де слѫжи́ре фїлософѣ кѫ де âмѫрѫнтóл. Шй сокотѣ кѫ чéле май пре сѫс де лѫнѫ сѫ фăчѣ дѫпѫ Прóнїе; ѣ̈р

чéле де сѫпт лѫнз, ѣлтеле дѫпъ оурситоáре, шѝ ѣлтеле дѫпъ ѧтѫмпláре, ѣлтеле ѩрѫш дѫпъ прóнїе, шѝ ѣлтеле дѫпъ сфѫтѫúре; кáре сѫнт де слѫшúте шѝ прин парáдигме ѧ Фѿтїе. Кóд: 249.

§. 43. Шѝ де лѫме.

Ѩр пре лѫме, (кáрѣ нѫ дин врéме, чѝ дин гѫндúре зичѣ къ ѐсте âдѫзъ, шѝ нúчй къ съ ба стрика,) ѐл ѧтѫ́ю ѿ âѫ нѫмúт лѫме. (Кóсмос) ѩр Сѫстима лѫй мѫлцй зúк къ ѐра âсéменѣ кѫ âлѫй Коперни́к. (1)

(1) Ѩр пѫмѫнтвл, зичѣ, кѫ âдекзрáт нѫ ѐ немишкáт.

§. 44. Шѝ де сѫфлет шѝ де морáл.

Кредѣ къ âдекзрáте фїúнце нѫмай чéле фзръ трѫпѫрй сѫнт; пентрѫ âчáста шѝ фїúнца ѿмѫлѫй сокотѣ къ стъ нѫмай ѧ сѫфлет, пре кáре шѝ привúндѫл âчéста ка пре ѿ пъртичúкъ дин Дми́незеáска фїúнцъ, пѫнѣ ферични́рѣ ѿмѫлѫй ѧтрѫ лѣкертáтѣ, (слобозéнїа) шѝ деслегáрѣ сѫфлетѫлѫй де легътѫриле чéле чéл зътигнéск, (2) ка съ привéскъ спре âсемънáрѣ âчéа âлѫй Дмнезéѫ, ѧтрѫ кáрѣ стъ шѝ âдекзрáта ферични́ре. Де âичѣ дар шѝ трéптеле âчéлѣ âле кѫрцúрей, шѝ сѫúшѫриле сѫфлетѫлѫй, шѝ âле Ѳеѫргіей, де кáре âсéменѣ цúм, къ нъскочúсеръ шѝ мúстичїй дѫпъ âчáста май пъ оúрмъ. Шѝ фїúнд къ сокотѣ, къ âчéстѣ тоáте кѫ непѫтúнцъ ѐра съ се фáкъ фáрде Отрăдáнїа трѫпѫлѫй, прїúмѣ мѫлте кúнѫрй шѝ мѫлте фéлюрй де мѫнчй спре слъзнощúрѣ трѫпѫлѫй.

(2) Гѫндѣ къ трѫпвл, ѧтрѫ кáреле сѫфлетвл съ мѫтà дѫпъ скимбáре, нѫ ѐра ѧфїúндатъ пáрте â ѿмѫлѫй, чил'

сокотѣ тѣмницѫ ѫ сѫфлетѫлуй, ѫчѣста ѣ Пѫѳагорничѣска ѫчѣѳ метемѱѵхосис, (мѫтѫре ѫ сѫфлетѫлуй).

§. 45. Ѣнѫѳсїасмѫ лѫй Пѫѳагора.

Мѫлте сѫнт ѧ вїѫца лѫй Пѫѳагора, дин кѫреле сѫ ѫратѫ Ѣнѫѳсїасмѫл лѫй; ла ѫчаста сѫ ѫдѫче шй коѫѱа чѣ де ѫѳр, шй ѫдѫчерѣ ѫминте ѫ сѫфлетѫлуй Пѫѳагорическ. Шй ѫкѫ боркирѣ кѫ добитоачеле шй кѫ гѫрлеле, прѣсте кѫреле шй прѣсѫперстїцїѫселе ѫчѣлѣ гѫчитѫрй, де кѫреле сѫ фѫлѣ прин тѫмѫѣрй, шй брѫжй, шй висе, шй нѫмере, шй стѣле шй ѫпѫ, де кѫре спѫне пре лѫрг Станлѣѳ.

§. 46 Ѧчепѫторюл шкоалей Їѡнїчѣщй Ѳалис Мїлїсѣнѫл.

Май тот лѫ ѫчѣлаш Ѣпохѫ сѫѳ ѧтѫмплѫт шй ѧчепѫтѫл фїлософїей Їѡнїчѣщй. Пентрѫ кѫ Ѳалис Мїлїсѣнѫл, дела кѫреле ѡкичнѫѣск сѫл ѫ, сѫ жичѣ кѫ дела ѫчѣлаш Ферекид Сѵрѫл ѫѳ ѧвѫцѫт, дела кѫреле шй Пѫѳагора сѫѳ фолосит; пентрѫ кѫ шй ѫчѣст Ѳалис пентрѫ ѧцелепчюне петрекѫнд чѣ май мѫлтѫ пѫрте ѫ вїѣцїй сале ѧ стреинѫтате, сѫѳ ѧторс ѫпой ѧ пѫтрїе, оѵнде ѧѳтрѫнѣ фѫрѫ слѫжѣ шй не ѧсѫрѫт; дар дѫпѫ бунѫвоинца четѫцѣнилор, шй ѫкѫ май бѫртос ѫлѫй вїѫнт, Пїтакос, Сѳлѡн, Клеовѫл, Мѵсѡн шй Хїлѡн, сѫѳ фѫкѫт чел дин тѫю динтре ѧцелепцїй шй ѧвѫцѫцїй Гречїей.

§. 47. Стáрѣ фїлосóфилѡр, пѫнѫ лa Ѡкрáт.

Дѹпѫ Фалúс сѫ зúче кѫ âѯ стѫтѹт ѧ шкоá-ла Іѡнїчѣскѫ Ѧнаѯїмандр Мїлїсѣнѹл, чéл че âѯ чеpчетáт шй âѯ âфлáт Ѡроскóпїиле, Офéра, Ѧрѫтѫтóрюл, Окїалоúра, Тáбла Геѡграфичѣскѫ, ѧпїезишáрѣ Ѯѡдїáкѹлѹй, шй Ісимеpíиле. (Ѧтокмúрѣ, зúлей кѹ ноáптѣ) пăр ѧ лóкѹл âчéстѹл âѯ стѫтѹт Ѧнаѯимéн, ѧтр' âл кáрѹл пăрѫш Ѧнаѯагóра Кла. зоменѣнѹл, кáреле кѫчй, пентрѹ фїлософíе, сaѯ нѹмúт Мúнте дѹпѫ вредничíе, йсгонúндѹсѫ дела Ѧлоúна сaѯ дѹс ѧ Ламѱáк. Ѧ лóкѹл лѹй Ѧнаѯагóра пăрѫш âѯ стѫтѹт нóкилѹл Ѧрхелáѯ âвѧнд âскѹлтѫтóрю нѹмай пре Ѡкрáт, дела кáреле сaѯ ѧчепѹт нóѹл перїóд âл шкоáлей Іѡничéщй.

§. 48. Де сaѯ стрѯдѹúт ёй лa фїлософíа прáктїка.

Ѧдевѫрáт, âфáрѫ де нúще âпофоéгме, сaѯ сентéнце, кáре кúне сокотúте сѫ дáѯ чéлѡр шáпше ѧцелéпцй âй Грéчїей, нимúк âлт нѯ сѫ âфлѫ, дин кáре âр âдѹнà чиневà, кѫ âчéщй фїлосóфй âр фй кѹтáт де прáктїка фїлософíа.

§. 49. Ѧгрижúрѣ лѡр де чéле натѹрáлниче.

Пăр де чéле натѹрáлниче дин протúвѫ прѣ мѹлт сѫ ѧгрижà, ѧ кáт шй май кѹ деѡсебúре пентрѹ âчáста âѯ лѹáт ёй шй нѹмúрѣ натѹрáлничилѡр. Лa фáчерѣ чéлѡр чѣ сѫнт, âчáстѫ шкоáлѫ âвѣ прѣ мáре деѡсебúре, пентрѹ кѫ Фалúс пре тоáте дин ăпѫ лe скотѣ, пăр Ѧнаѯїмáндр дин фúрѣ немѫрунúтѹлѹй, пăр Ѧнаѯїмéнис шй Ѧрхелаѯ,

лáѵ, дин ѧ̆ер: ѩр Анаѯагóра зичѣ, кѫ ѧчепѵтѵл тѵтѵрѹр сѫнт Ѻмїомерíиле, ѧ̆декѫ оўнѵл ши ѧмѵлцúт, пѫрцй немѫрциníте, ѧсéменѣ ѧпротúвѫ, кѵ ѧпревнáрѣ рѫзимáте оўна де ѧ̆лта, ши нúчй кѵпринѯѫндѵсѫ оўна де ѧ̆лта.

§. 50. Лвццтѵрй ѧле ѧчéстѹра ши нѫскочúрй.

Сѫ кѵбúне ѧ Лсемнà май вѫртóс, кѫ ѧчéуй фїлóсофй оўмплѣ тоáте де дéмонй, кѫ кѵнощѣ немѵрúрѣ сѵфлетѵлвй, кѫ ѧѵ нѫскочúт ѹ̂аре кáре прóвлиме ши Ѳеѹ́риме геѡмéтрїче, кáре тоáте ѧчéстѣ кѵ ѧмѫрѵнтѵл сѫнт ѧнѵмѫráте де Станлéѵ Íст: фїлос. кѫ де Стéле, фенóмене, ши метéѡре ши ѧ̆лте ѧтѫмплѫтоáре ѧ натѵра чéлѡр че сѫнт, пре оўнúле лѣѵ деслѵшúт кѵ кѵнѫ сокотѣлѫ, ѩр пре ѧ̆лтеле нѵ прѣ бúне лѣѵ семѵúт, (1) пентрѵ кáре Ѳалúс ши Ѧстролóг сѫ нѵмѣ.

(1) Ѝтѫ чѣ фéл сѫнт ѧчéле Лвццтѵрй; Ѳалúс зичѣ, кѫ рѫзтрнáрѣ Нúлвлвй сѫ фчѣ дин кѫнтрúле ѧнвлвй; ѩр Анаѯїмáндрѵ, кѫ стéлеле сѫнт май жóс де кѫт лѵна, ши кѫ соáреле ши лѵна Ѐклúпсѣск, кѫнд ѡ̂ пáрте ѧ̂ лѡр сѫ ѧ̂тѵпѫ де фóквл чé лѵминѣѫ прéсте дѫнселе; ѧсéменѣ ши Анаѯагóра зичѣ оўнúле, кáреле де рѫс ѧр фй ѧкѵм.

§. 51. Вїáца лвй Сѡкрáт.

Дар ѧчáстѫ фїлософíе трéбѵе сѫ мѵлцѫмѣскѫ лвй Сѡкрáт пентрѵ спорúрѣ Ѐй чѣ мáре, кáреле нѫскѵт ѧ Ѳлóйна дин Сѡфронїск пїетрáрюл ши дин Фенарéти Моáша, ѧтáю сав ѧпѵкáт сѫ рвé. це мецешѵгвл тáтѫ сáѵ, ши ѧпóй ѧѵ ѧчепѵт сѫ фїлософѣскѫ, ши лвццѫнд ла Ѧрхелáѵ, шкоáлѫ навдескúс; ѩр прїетенилѡр ѧ кáсѫ ши прин тѫрг

воркúн-

воркиндвле, кв фелюрй де ынтребърй сэ стрэдвъ сэй ынкрединцезе шй сэй лъвнътъцъскэ, зикънд кэ ел нимик нвцїъ, сав глвминд, сав шй ынтрэдинс. Пър ынчъ двпэ оурмэ пърът фїїнд де неквчерїе шй рэсвръторе ъ тинерилор де кътрэ Янут шй Мелїт, ъв квт Квквта спре вечникэ рвшине ъ Ялинепилор.

§. 52. Че ъв ындрептат ел ын філософіе?

Сократ професинд філософіа, ынтжю сав рэсвоит ъсвпра Софїстилор, карїй мърй лвкрврй зикънд, ыш квтъ жок де чей че кэскъ гвра ла квинтеле лор ка ниште корбй; пър пэ оурмэ сав силит сэ кврэце філософіа де маске, фъвле шй слвжирile свперстиціосилор ла Амнезей, кв карїй Пвтагора шй Емпедоклис ѡ спвркъсерэ; шй ынчъ май двпэ оурмэ фїїнд кэ ъчеле фусїче Θеорїй, ла карele сэ ындлетничъ чей дела шкоала Іоничъскэ, лвй й сэ пъръ нелзмврите шй де пвцин фолос, шй ыкэ сокотъ фърэ ынцелепчюне пре чей че йскодъ чele депзртате, шй невзгънд де съмэ де чele де жос ѡменещй. Жтжю ел скоцънд філософіа дин чele таїниче шй ъсквнсе, ѡ ъв ъдвс ла вїъца де ѡкюе.

§. 53. Лвзцзтърile ъчестэ Метафусїче.

Сократ ын гвра маре філософъ де Амнезей фэкътърюл тврвор, де Амнезеяска проніе, шй де немврирэ свфлетълвй; дар ынсэ сокотинд пре свфлет сэ фи фост май наинте де трвп, шй ынтрвп сэ фи ынтрат, ка ынтр' ѡ темниць, десткл

ѣ ѫрътáт, къ шѝ ѣл ѫр фѝ фóст дин чáта лъй Пи. ѳагóра.

§. 54. Фїлософíа ѫчéствѫ моралникъ.

Сѡкрáт май мълт ѫгрижà де морáл, де еъ-нътáте шѝ де рѫщтáте фóарте лъминáт воръ, де шѝ тъгъдъинд ѫ фѝ ѫчéстѣ дин ѫвъцътъръ; лѧнгъ ѫчéстѣ дестъл ѣсте ѫрътáт, къ шѝ де йкономїа Полїтїка сав ѫгрижúт, Ѯенофóн, Ѧпомнимонéѵмата лъй Сѡкрáт, дестъл ѫрáтъ.

§. 55. Де оѹнде съ се кáъте ѫчéстѣ?

Сокотѣлъ ѣсте ѫдевърáтъ ѫчéлѡр вéкй, къ Сѡкрáт нимúк нав скрúс, ѫшà дáр тóт че шúм де Фїлософíа лъй, ѫчáста дела Ѯенофѡн шѝ дела Ѣсхíн чéй ѫдевърáцй ѫскълтътóрй ѫй съ́й лъѧнд ѡ ѫвém, пентрѫ къ Плáтѡн ѧ Дїалóгърй прѣ мълте дѫ лъй Сѡкрáт, кáре пóате ничй прин гѧнд нѫ ѩ трекъ́т; пентрѫ кáре ѧсъш Сѡкрáт ѧл прихънéше, дъпъ Ѧаéрт. 3. 35.

§. 56. Нóѡ ѣрéсърй дин шкоáла лъй Сѡкрáт рѫсърúте.

Ѧчéшїѧ съ́нт чéй май дин тѫѻ ѫскълтътóрй ѫй съ́й, кáрїй, (ка нúше нóѡ фамúлїй фъкѧндъй лъй) съ ѧтѧмплъ ѧчепътóрй шѝ ѫпърътóрй ѫлтѡр ѣрéсърй: Ѧрїстíп ѫл чéлїй Кърїнаїчéшй; ѩр Фéдѡн чéй Илїачéшй, ѩр Ѣъклúд, чей Мегаричéшй; шѝ Плáтѡн, чей Ѧкадимаїчéшй прéсте кáреле шѝ Ѧнтїсѳéнис ѫл чéлїй Кúниче.

§. 57. Ачепътъл шй Історїа чéлїй Курнаїче.

Брéсъл Курнаїк лаъ ашезáт Арїстíп Курнéъл, оученик фїйнд шй ел ал лъй Сωкрáт, дáр нъ прк мълт спорйнд ла дáскъл, Ξенофώн. Сωкр. Апом. пентръ кз спре плъчére адъкйндъле претóате, пре áчáстъ ачепътъръ аъ авцáт шй а авцътърїй шй а вїецїй; шй аъ цинът áчáстъ шкóалъ Курнаїкъ, саъ Йдóникъ нъ пъцин, ътръ кáрк дъпъ дéнсъл саъ пъс Арйта фáта лъй, пăр дъпъ дéнса фíюл сáъ, чел че саъ кемáт Митродїдактос, (авцáт де мъмъ сă) шй Антїпátрос; пăр дъпъ áчéста аъ оурмáт Θеóдωр Ат.éъл, шй дъпъ áчéста Епїтемїд; шй прекъм áчéла мълте ачонйнд, фъ ачепътóрю де Брéсъл лъй Θеóдωр, ъ кáре дъпъ дéнсъл аъ ътрáт Вїωн; ашă шй Епїтемíд дóгмеле лъй Арїстíп ле трекъ лъй Паревáт; пăр аскълътътóрїй áчéстъл аъ фóст Игисíас, Писїóанатос, шй Аннїкéр, деспре кáрїй саъ ашезáт шй Брéсъл Игисїák шй Анїкéрїъ.

§. 58. Авцътъриле áчéстїа.

Де нимúк нъ трекъе съ се феркéскъ чúнева май мълт, де кът де áчáстъ Філософíе; пентръ кз áчéцїа зичк, кз симцúриле сънт ашълътóаре, шй а причéпе ел че ва адевърáт, тъгъдă, фъръ нъмай прин симцúрк чк дин лънтръ, плъчérк, зúк, шй ътристáрк; пăр прин симцúрк áчáста лепъдă шй недърérк лъй Епїкър: пентръ áчáста шй пре Фúсїка Філософíа ѡ лепъдă къ тóтъл; пăр ъ Йωїкъ, пънк пре чк май мáре феричíре а ѡмълъй

ътръ

ѧтрѫ плѫчére, шй жичѣ кѫ âчáста стѫ ѧ врéмѣ де âкѫм, гăр нѫ ѧ чѣ трекѫтѫ саѫ ѧ чѣ вїнтóаре. Шй прецѫà май мѫлт пѫтéриле трѫпéцй, де кăт чéле сѫфлетéцй; шй кѫ вжртѫтѣ ĕсте лждáтѫ нѫ пентрѫ ăлт, чй нѫмай пентрѫ кѫ ē причинѫитóаре де плѫчére; шй кредѣ кѫ нимúк дин фúре шй де сúне нѫ ĕсте нúчй дрéпт, нúчй чинстúт, нúчй недрéпт шй нечинстúт.

§. 59. Простúмѣ âскѫлтѫторилѡр ĕй.

Гăр âпѫрѫторїй âчéцїй прóасте цїйнце âѫ цесѫт нóѡ мáрцинй; пентрѫ кѫ Ѳеодѡрéскїй професѣ Ѧлéїа ѧ тóатѫ лїкертáтѣ; шй жкѫ Йгисíас ѧ Кáртѣ скрúсѫ дкѫпра Ѧпокартерѡн, кѫ âтжта пѫтére â кѫвúнтелѡр âѫ лждáт пре мóартѣ чѣ де вѫнѫ вóе, ѧ кăт мѫлцй дин чéй че читѣ, дѫкжндѫсѫ де вѫнѫ вóе сѫ âрѫнкà ѧ мáре.

§. 60. Жчепѫтѫл Врéсѫлѫй Йлїачéск.

Гăр Врéсѫл Йлїák саѫ нѫмúт дела Фéдѡн дин Йлíѫ; кáреле дин Нóкилй фїúнд, шй кѫзжнд ѧ тѫлхáрй прѫдѫторй, саѫ вжндѫт ла ѿаре кáре гáздѫ де кѫрве, шй прин ѧдемнáрѣ лѫй Ѳкрáт саѫ слокозúт де Ѧлкївїáд шй де Плáтѡн. Оѫмблжнд де âчía прѣмѫлт дѫпѫ вóл лѫй Ѳкрáт шй âлѫй Плáтѡн, мѫрúнд âчéла, ĕл âѫ âшѫзáт нóѫ Ерéс, ѧ кáре âѫ âвѫт клирономй пре Плистáни, Менедúм шй Ѧсклипїáд.

§. 61.

§. 61. Ѧ Фїлософилор Ѧлїачéщий.

Дáр де шѝ нúчий ѡ̑ мемóрїе â фúрїй лор нѫ сѫ май ăфлѫ ĕшúтѫ дела âчéщий фїлосóфй, пáре ѧ̑сѫ кѫ âѫ оурмáт де âпрóапе пе Ѳократ; пентрѫ кѫ претѫтúндинѣ борѣ̑ де чéле фїлософéщий дѫпѫ ѡ̑бичéюл âчéлѫа, шѝ зичѣ̑, кѫ оўн лѫкрѫ ĕ̑сте бѫн вѫртѫтѣ̑, шѝ кѫ âчáста оўна ĕ̑сте.

§. 62. Ѧчепѫтóра Ѣ̑рéсѫлуй Мегарúчéск.

Дѫпѫ кѫм дела Пáтрїа лúй Фéдѡн, сáѫ нѫмúт Шкóала Ѧлíакѫ, âшà шѝ дела Мéгара, чѣ̑ Мегарúчéскѫ: пентрѫ кѫ де âколѡ̀ ĕ̑рà Ѣ̑уклúд тáтѫл âчéстúй Ѣ̑рéс; шѝ âтáта кѫ пóфтѫ âѫ âскѫлтáт пре Ѳократ, ѧ̑ кáт дин порѫнкѫ ѡ̑прúндѫсѫ ѧ̑трáрѣ̑ ѧ̑ Ѧ̑лúна, сáѫ ѧ̑ерѫкáт кѫ хáйнѫ мѫерѣ̑скѫ, ка âшà префѫкѫт сѫ пóатѫ мéрце ла Ѧ̑лúна. Ѫ̑р кáнд âѫ ĕшúт дела Дáскѫл, ĕ̑л ѧ̑сѫш ѡ̑ шкóалѫ шаѫ âшѫхáт, ѧ̑трѫ кáрѣ̑ дѫпѫ дáнсѫл сáѫ пѫс Ѣ̑уѫлúд, Ѧлеѯíн, Ѣ̑уфáнт, Ѧ̑поллѡ́нїе Крóнѫл, Дїóдѡр Крснѫл, Отíлпѡн, шѝ ăлцїй.

§. 63. Фїлософíа Мегáричилор.

Мегáричїй сѫ ѧ̑делетничѣ̑ май вѫртóс ла Лóгїкѫ, пентрѫ кáре сѫ шѝ пѫрѣ̑ май гѫлчевитóрй, де кáт тóцй Фїлософїй; шѝ нóѡ фéлюрй де Ѣ̑пїхúриме нѫскочúсерѫ, ѧ̑трe кáреле шѝ Ѳюрúтѫл, шѝ Ѱевдомéнѫл; пентрѫ âчáста дáр шѝ Дїалéктїчй, шѝ Ѣ̑рíстїчй, шѝ Ѣ̑ленѯїнй сáѫ нѫмúт: пентрѫ âчáста дар шѝ Дїогéн пре Шкóала лор ѡ̑ нѫмѣ̑ венúн, ἐ σχολὴν,

λὴν, ἀλλὰ χολὴν. Ѩр ѧ чѣле лѧлте цїїинце че пъре́рй ар фи ѧвѫт, нѫ цим. (1)

(1) Дар ѧсъ ѣсте ѧрътат, къ нѫ ѣра небиновацій ѧтрѫ нецелѣцерѣ шй Ѧлеїа скѣптичилор; пентрѫ кăре шй зичѣ къ оурѫтъ лăй Дѫмнезѣ ѣсте перїѣргїа (искодирѣ) ѧ черчета де ѣсте Дѫмнезѣ: шй тъгъдъ фїинца кре оунăй рѫ ѧ фирѣ чѣлор че сѫнт, шй ѧкъ тоатъ мишкарѣ, шй ѧпой шй нăцерѣ шй стрикъчюнѣ чѣлор че сѫнт: ѧлцій дин трѫшїй пърши зичѣ, къ трѣбе съ десръдъчинезе чинева кѫ тотăл Пътимиле, пърѫндълиеъ, къ ѧтрѫ ѧчест фелю де непътимире стъ ѧнăлта феричире.

§. 64. Ѧчепътăл Шкоалей Платѫниче.

Дар ѧсъ Платѫн ѧчепъторюл Ѣрестăлăй Платѫнїк, сăв Ѧкадемїк лесне ăв ѧтънекат слава чѣлор лăлцій, кăреле дин Ѧлѫина фїїнд де нѣм лăминат шй вестит ла фрѫмоаса кътънтăре, май пе оурмъ сăв дат ла Фїлософіе; шй ѧскълтѫнд ла Сѫкрат, шй дъкѫндъсъ катръ Ѣгуптєній, гъстѫнд ѧкъ шй догмеле лăй Ираклит шй ăле лăй Пѵѳагора, ѧтѫю ѧ Гумнасїăл Ѧкадимієй ăв деский ѫ ноѫ Шкоалъ (оунде ăв скрис дѣсъпра оушїй, нименѣ нецїїинд Геѫметріа съ нѫ ѧтре). Ѩр май пе оурмъ сăв мътат ѧ градина дин Колон. Шй лъсѫнд прѣ мълте скрисе, ѧтр' ăдѫнчй къторнѣце шаѫ дат дъхъл.

§. 65. Ѧвъцътура лăй Платѫн де крїтирїиле ăдевърăлăй.

Платѫн ѧтребуинцѫнд фелюл Ѣклектїк де ă фїлософй, зичѣ къ Фїлософіа ѣсте Деслегаре ă сѫфлетълăй де трупъ, шй ѧтоарчере ѫаре кăре катръ чѣле че сѫнт ăдевърате шй купринсе де минте. Шй

къ

кѫ ѧ Фїлософіе ѣсте ѧтѫ́ю ѳеωріа, ѩр лꙋкра́рѣ оꙋрмѣ́зѫ динтр' ѫче́а, шѝ ѧ чѣ май дꙋпъ оꙋрмѫ сокотѣ́, кѫ Дїалѣ́ктїка ѣ̄ трѣбꙋинчóасѫ шѝ кътрѫ оꙋна шѝ кътрѫ ѫ́лта; ѫ ѧвѫцѫ́ шѝ ѫш ѫдꙋче ѫмѝнте, гѫндѣ́ кѫ ѣ̄ тóт оꙋна. ѨР крїтѝрїꙋ ѫл ѫдеѳѫ́рꙋлꙋй пꙋнѣ́ пре оꙋнѝрѣ симцѝреи шѝ ѫ мемóрїеи, (ѫдꙋчерїй ѫмѝнте). ѨР ѫчáста ра́ре ѡ̈рй ѫрѫтáтѫ ѧтѫмплѫ́ндꙋсѫ, нѝчй ѣ̄л наꙋ фóст стреѝн де скептїчѝсмꙋл лꙋй Ѳωкрáт.

§. 66. Метафѵ́сїка лꙋй.

Ѣ̄л кредѣ́ май наѝнте фїѝнца матéрїеи чéй дин тѫ́ю, ѫкѫ́рїѫ фѝре зичѣ́ кѫ ѣ̄сте ѫ прїѝмѝ на́цериле тꙋтꙋрóр чéлор че сѫ́нт, шѝ ѫ фѝ липсѝтѫ де тóт кѝпꙋл; ѩр ѫсꙋпра ѫчéцїй матéрїй стѫ́ Дм̄незéꙋ, ѧтѫ́л причѝнѫ ѫчéлор че сѫ́нт дꙋпъ кѝп, ѫ́декѫ чéлор че сѫ фáк дꙋпъ натꙋрѫ: вéчничиле парáдигме, дꙋпъ кáреле пре тóате ѫꙋ фѫкꙋт; шѝ зичѣ́ кѫ ѣ̄л ѣ̄сте ѫ пꙋрꙋрѣ́ фїѝторю́, вꙋѝ, ѫдеѳѫрáт, негрѫѝт, шѝ фѫрѫ трꙋп, кáреле ѫꙋ ѫдꙋс матéрїа ла рѫндꙋ́ѫлѫ, фїѝнд дин вѣ́к фѫрѫ рѫндꙋ́ѫлѫ, шѝ пре кáрѣ кꙋ нꙋмере ѫнáлоге, ѧкипꙋѝрй шѝ мѫсꙋрѫ, ѫшà ѡ̈ ѫꙋ ѧфрꙋмсецáт, ѧ кáт фóкꙋл сѫ цíе лóкꙋл чéл май де сꙋс, ѩр пѫмѫ́нтꙋл, пре чéл май де жóс, ѩр ѫ́ерꙋл шѝ ѫ́па пре чéл дин мѝжлок; ѩр лꙋмїй ѧй дà оꙋн сꙋфлет, нꙋ де Дм̄незéꙋ фѫкꙋт, чѝ ѫ пꙋрꙋрѣ фїѝторю́, шѝ ѧдрептѫ́ндꙋле пре тóате дꙋпъ Дм̄незеѫ́ска Прóнїе.

§. 67. Май кꙋ де ѿсебѝре де Дм̄незéй шѝ де сꙋфлет.

Ѧфáрѫ де Дм̄незéꙋ фѫкѫтóрюл лꙋмїй, ѣ̄л плѫсмꙋ́ѫ шѝ дéмонй шѝ Дм̄незéй май нóй ѝꙁворѫ́цй

динтр'

динтр' ачѣла, кѫрѫа ле шѝ дедѣсе кипѫл сѫ́ѫ; шѝ трѫпѫл ѡменѣск сокотѣ кѫ ѣсте бас ал сѫфлетѫлѫй, ѫдекѫ ал пѫрцїй чѣй черецій, шѝ кѫ сѫфлетѫл ѣрà май наинте де трѫп дин вѣк, шѝ кѫ ѣсте немѫритóрѫ, пѫнѫ кѫнд, ѫрѫкѫндѫсѫ ѫ мѫлте трѫпѫрй, шѝ ашà кѫрцúт, се ва ашѫхà ла лóк ѫ Дм̃незѣ́. (1)

(1) Йúчѣ ѫкѣм оу̃н пѫргаторїѣ Платѡ́ник, дин кáре, кѫ шѝ Пѫрúнцій чѣй оу̃рмѫторй лѫй Платон ла чѣле май мѫлте, шѝ май кѫртóс Йугѣстúн ѫз скóс пѫргаторїѣл сѫ́ѫ, шѝ кѫ май пре оу̃рмѫ Папїй кѫ мѫлте фáкѫле пре ачѣста лѫѫ крескѫт, ѫкѫ де мѫлтѫ крéме де Хемнúцїе сѫѫ кѫзѫт, ѫ черчетáрѣ собóрѫлѫй дела Трїдéнт.

§. 68. Ачéстѫ Фїлософїа моралé.

Ѫтрѣ́га ферúчúре шѝ ла ачѣста ѣрà ѫсѫш асемѫнáрѣ лѫй Дм̃незѣ́, спре кáрѣ зичѣ, кѫ трéбѫе сѫ алергѫ́м кѫт май де грáк, шѝ пентрѫ ачáста прїимѣ́ кѫртѫтиле, ѫцелепчюнѣ, дрептáтѣ, кѫрцїа, кѫрцéнїа; пре кáреле Платѡ́ничїй ле ѫпѫрцѣ ѫ Натѫрáличе, Моралúче, Полúтичѣ, Кѫрцитóаре, пре але сѫфлетѫлѫй чѣлѫй кѫрцúт, Ѳеорѣ́тичѣ, Ѳеѫ́ргїчѣ, шѝ Дм̃незеецій. (1)

(1) Ашà дáр дин кѫртѫтиле натѫрáличе ла причéперѣ ѫдвчѣ ѫтрецúмѣ симцирилѡр; ѫр ла кѫрцїе, трїа трѫпѫлѫй; ѫр ла кѫрцéнїе, фрѫмосéцѣ; ѫр ла дрептáте, сѫнзтáтѣ; ѫр кипѫрúле кѫртѫтей, кáре юбéск сѫ ѫсѫ дин сѫфлетѫл ѫкѫ не ѫдрептáт, кемà пре кѫртѫтиле моралúче; ѫр дéка ачéстѣ прикѣ спре кѫнзтáтѣ политичéскѫ, политичéцій; ѫр дéка, спре ферúрѣ де пáтимиле трѫпéцій сѫфлетѫл ѫтрекѫинцà пре ачéсте кѫртѫцій, кѫрцитóаре; ѫр дéка немерѣ скопóѫл сѫѫ, ле нѫмѣ пре ачéстѣ але сѫфлетѫлѫй чѣлѫй кѫрцúт; ѫр дин трéпта чѣ май ѫнáлтѫ ѣрà чѣле Ѳеорéтичѣ, Ѳеѫ́ргичѣ, шѝ

кѫртѫ-

вжртътиле Дмнезеєщй; дин кăреле оуннле âдвчĕ спре Девргіе, пăр ăлтеле спре Одуматвргіе, пăр ăлтеле спре Ênавгїăсмос. Вězй Сїмпл: â Ênхир. Êпїк.

§. 69. Трéй Âкадéмїй.

Пăр стáрĕ Платώничилор Êсте â трéйтз; шй Âкадéмїа чĕ дин тăю цúне дела Плáтон, пънз ла Крáтис, пăр âдóва, дела Âркесїлáу пънз ла Йгисїн; пăр âтрéа, дела Карнеáд, пънз ла Клитóмах; шй â чĕ вéке âу âфлорúт Епéусїп фíол сврώрїй лúй Плáтон, Ксенократ, Полéмон, Крáтис шй Крáнтор; пăр â чĕ дин мúжлок, Âркесїлáу, Лакúд Куринéул, Êванdру, Йгисín; пăр â чĕ нóу Карнеáд шй Клитомáх нúмит шй Âедрúвал Кархидóнїул.

§. 70. Â че нú сз âвоà.

Âвзцатúра де âдеверúрĕ кúнощúнцей ѡменéщй, âу причинúт чĕ май мáре схíсмз â тре Âкадемíйле âчéстĕ. Пентрú кз Плáтон щїà, кз оўниле сăнт кúпринсе кú симцúрĕ, пăр ăлтеле кú мúнтĕ, шй кз мúнтĕ нáще щїúнцз, пăр симцúриле, зичĕ, сăнт причинúтóаре нúмай де пърéре, фїúнd тăмпе шй зкáвниче. Пăр Âркесїлáу зичĕ кз нимúк нú сз пóате щй; пентрú кз â сзш фúрĕ чéлор че сăнт Êсте не прїимитóаре де кúнощúнцз; дúпз кáре Карнеáдис зичĕ кз âдевźрúл Êсте кáр â трú чéле че сăнт, дáр ѡмúлúй Êсте кú непútúнцз де âл кúноáще.

§. 71. Платώничй май нóй.

Пăр сфздúриле âчéстор Âкадемíй âу â четáт кăтва дúпз Хс; â сз де âтúнчĕ мúлцй сау фкúт оўрмз-

оўрмъторій лўй Платѡн; дин Їўдей Філѡн; ѿр дин христїанй мўлцій дин Пърінцій, (1) май бъртос Їўстин Мўченикўл, Клімент Алеѯандрѣнўл, Аммонїе Саккас, шй Ѻриген; ѿр дин пъгънй, Плѡтін, Амелїе, Порфўрїе, Сурїан, Прокл, Марін шй Ісідѡр Ѵлинй, (пре карій май бъртос ѧй сокотім ѧ фй Ѵкклектичй) ѿр рѡманй Апўлеў шй Халкідїе.

(1) П. Кът сѫ силеще сѫ ъпере пре пърінцій де бънъла Платонісмълуй; дар де оўнде Ѣ Ѳеологіа мустїкѫ, де кът динтр' ѧчъстѫ ѧместекътърѫ?

§. 72. Ѧчепўтўл Шкоалей Перїпатетїче.

Ѿр ѧтре ѧскўлътъторій лўй Платѡн Ѥра шй Ѧрістотел Стагірітл, къркът фоарте спиртос, шй ѧвъцъторїў ѧл мърелўй Ѧлеѯандр; ѧчеста симцінд неплъчере, ѫкѫ трънінд Платѡн, ѧў кўпрінс Лўкїўл. Ѿр ѧчела мўрінд, ѧў дескис ѧколѡ шкоалъ, кърѣ дин причіна кѫ Ѣл ѧвъцъ принклінд-ўсѫ, ѧў ѧчепўт ѧ сѫ нўмй Перїпатетикѫ. Ѿр дўпѫ дънсўл сав пўс ѧтр' ѧчъстѫ шкоалъ Ѳеофраст Ѵресїе, Стратѡн Лампсакинѣнўл, Лўкѡн Трѡадѣнўл, Ѧрїстѡн Кїўл, Крїтолў шй Діодѡр; шй кѫ Ѧрїстотел ѧў стъпънит мўлцій ънй ѧ Ѧкадемїиле Хрїстїанилѡр, Ѣсте ла тоцій ѧрхтът.

§. 73. Чѣ фелў Ѣ Фїлософіа Перїпатетїка.

Дар ничй нў сѫ кўвине ѧйчѣ ѧ спўне ничй ѧвъцътўриле, ничй сустима лўй Ѧрїстотел, нў нўмай пентрў кѫ скріселе лўй сънт ѧ мъйнилетътўрѡр, чй шй пентрў кѫ ѧтът сунўѳис де Фїлософіа

фіа Аристотелѣскъ съ афлъ претѫтиндинѣ; акѫм дар ачéа мїадѫк амінте, кѫм пъ негандіте Аристотéл ѫ зилеле ноастре хѫлиндусъ съ ѡкраще, шй май бартóс шй де чéй че нѫ причéп але лѫй; пентрѫ къ де рáс éсте кѫ адевърáт Фѵсїка лѫй, пър Йлоїка бѫничікъ, пър апóй Лóгїка, ѡрй кѫм съ ва пърѣ áлтора, éсте де савършіт; пър Політїка, шй Кáртѣ де Поетїкъ, шй Ритóрика ѣкъ, шй чéле де Істóрїа Фїлософилор шй де лѫкрѫриле чéле де ѡбще фрагмéнтѫрй, ачéстѣ нічй ѡдáтъ де катръ нíменѣ нѫ съ вор липсй де ѫ лор лáдъ.

§. 74. Перїпатетїчй май нóй.

Фóарте мѫлт ѫ вътъмáт ла ѫвъцътѫра лѫй Аристотéл, стрăдáнїа че ѫ пѫс ла дáнса пе ла мижлокѫл бѣкѫлѫй Арáвїй шй сколастїчїй, шй дупъ ѡдръслíрѣ цїїнцелор Андрéю Кесалпїнѫл, Пїколомíн Берїгáрд, Кéсар Кремѡнїн, Помконáт шй áлцїй; пентрѫ къ шй ачéа кѫ мѫлте лептологїй ѫ мънжáт ѫвъцътѫра лѫй Аристотéл, шй ачéщїа сѫ ѫдѫс май бартóс ла Ѳлеіе шй ла áлте ѫвъцътѫрй пъгънéщй.

§. 75. Ачепътѫра Фїлософилор Кѵничй.

Аíчѣ де рáнд ътръ Кѵнїчїй, кáрора Брессіáрхѫл ѫ фóст Антїсѳéн Ѳлинѣкѫл; ачéста дáр, де шй рѫвнитóрю лѫй Ѡкрáт фїїнд, ѫсъ пентрѫ ѫгрижíрѣ спре вїáцъ май áспръ, нѫ ѡдáтъ сѫ чертáт. Кѫ тóате ачéстѣ шй ачéста ѫ ѫшъзáт оѵн Брéс, шй кѫпринзънд Гумнáсїѫл дин Кѵносáргес,

бéчникъ

бе́чникѫ нѫмі́ре â Кѫ́ничилѡр âѫ лѫсáт ла âй сáй, âтáта май вѫртóс прїїмі́тѫ, кáт чи́нева дин оѫрмѫтóрй май âпрóапе âѫ фóст де рѫшинáрѣ Кáйнѣскѫ. (1)

(1) Де о҃ѫнде лéсне бей âтокмѝ дешгебѝтеле сокотéле, де âчепѫтвл нѫмелвй Кѫ́ник; пентрѫ кѫ кѫ âдекзрáт Âнтїїдéн сав кемáт Âплокѫ́ѡн, пѫци́н фїїнд чинетѝт.

§. 76. Чéй май âлéшй Кѫ́ничй Фїлосóфй.

Дáр де шѝ прѣ пѫци́н âѫ фóст пофтѝтѫ де ѡ҃вще Фїлософíа Кѫ́ничилѡр, шѝ ни́чй нѫ пѫтѣ сѫ плáкѫ чéлѡр май чинстѝцй ла ѡ҃кичéю рáса чѣ хѫзрчѝтѫ, голичю́нѣ, трáйста, лѫпи́нй, толѫгвл шѝ чѣ́й лáлтѫ гатѝре â Кѫ́ничилѡр; шѝ ѯсѫ âѫ âвѫт оѫрмѫтóрй прѣ вестѝцй, пре Дїогéн Сїнопїáнѫл, ăдекѫ небѫнѫл âчéла Сѡкрáт, Мóним, Сѡнисїкрѝт, Крáтис шѝ небáста лѫй Їппархíа, Митроклѝт, Мéнїпп, Менéдим шѝ ăлцїй нѫ пѫци́нй. (1)

(1) Пр̃ дин врéмѣ лвй Âнтѡ́нїе Фїлосóфвл Кѫ́ничїй нѫмай âвѣ чи́нете, дар нѫ пентрѫ âчáста шѝ Врéевл лѡр âѫ липсѝт де сѫкѡршѝт, чѝ май мѫлтѫ врéме ѧ Âфрика âѫ цинѫт. —

§. 77. Ѯчепѫтвл лѡр.

Кѫ́ничїй непрїїми́нд лóгїка шѝ Фїлософíа Ѳеорéтїка, сѫ ѯделетничѣ нѫмай ла Фїлософíа морáле, шѝ скопóсвл ей кѫцетà сѫ фіе неатѫрнáрѣ, сав кѫм âчéа зичѣ, лїбертáтѣ (слокохéнїа). Дáр ѯсѫ фїїнд кѫ гѫндѣ кѫ ла лїбертáте сѫ ѯпротивѣ, дин лѫнтрѫ, пáтимиле чéле рéле, пр̃ де âфáрѫ, лéциле полїтїчéцй, шѝ дешгебѝрѣ сѫрилѡр, шѝ

порѫнчиле тѵранилωр, пентрѫ âчаста дар сокотѣ кѫ трѣбѫе, ка сѫ бирѫскѫ, пре рѣлеле чѣле дин лѫнтрѫ, кѫ чинеле чѣле кѫйнѣщй, шй кѫ голичюнѣ, шй кѫ фоамѣ де вѫнѫ вое, шй кѫ сѫферирѣ ωкѫрилωр; кăр пре лѣщиле полїтїчѣщй, кѫ некѫминикарѣ (некѫмѫнирѣ) кăр пре дешебирѣ стѫрилωр, кѫ тѫгѫдѫирѣ чинстей; кăр пре порѫнчиле тѵранилωр, кѫ семецїа; кăр дѣка вре ωдатѫ лѫкрѫриле âй ва примеждй шй â вре ω кѫрсѫ, âтѫнчѣ сокотѣ кѫ трѣбѫе кѫ морцѣ чѣ де вѫнѫ вое шй грăбникѫ сăшй рăзѫ де дăнселе.

§. 78. Дин Врѣсѫл Кунічѣск âѫ рѫсѫрит чел стоїчѣск.

Шй мѫкар кѫ Кунічїй сѫ пѫрѣ оѫнωра âнăлцй фѫрѫ âдоăлѫ, шй ĕй âсѫшй сѫ фѫлѣ â фй рѫбнитор лѫй Ираклис шй вѫзѫтор де Дїа, кѫ тоате âчѣстѣ нерѫшинарѣ âчѣл â лωр наѫ плѫкѫт лѫй Зинωн Кїтїанѫл, карале âтăю âѫ âвѫцăт ла Кратис Куникѫл, âпой ла Стїлпωн Мегарѣнѫл, дѫпѫ âчаста, ла Ѯенократ шй ла Дїодωр Кронѫл, шй май пе оѫрмѫ де тощй, ла Полемωн, шй âдрептăнд Фїлософїа Кунїка, âвѫцà Фїлософїа â Пикилй Стоа, ăдекѫ â фойшорѫл Пестриц, фѫкăндѫсѫ âчепѫторю Врѣсѫлѫй Стоїчѣск.

§. 79. Спорирѣ âчѣщїа.

Кăр âчѣст Врѣс, нічй нар пѫтѣ чинева зиче, кăт сѫ чинстѣ, нѫ нѫмай ла Ѣллинй, чй шй ла чей май âлѣшй дин ρωманй, шй май вăртос ла легăлничй; карїй май тощй сѫ ωвичнѫисерѫ â оѫрмà

Стої-

Стоічилωр; ѭр ѧ шкоалѫ дѹпѫ Зинωн сад пѹс Клеанѳис, шй дѹпѫ ачѣста Хрѹсїпп, ѭр дѹпѫ дѫнсѹл, Зинωн Тарсѣнѹл; нѹ сѫнт нещїѹщй ѫкѫ шй Дїоген, Ѧнтїпатр, Панетїе, Посидонїе шй ѫлцїй.

§. 80. Логїка Стоїчилωр.

Стоїчїй деспрцѣ Фїлософіа ѧ логїкѫ, Фѹсїкѫ, шй Ѫаїкѫ, ѭр ла логїкѫ сѫ пѹртà ѿаре кѹм сѹперстиціёше, стрѫдѹиндѹсѫ прсте мѫсурѫ, регѹлиле кѫрїа, дѹпре Зинωн, сѫ ѫфлѫ тоате ѧ Станлѣ.

§. 81. Фѹсїка лωр.

Ѭр ѧ Фѹсїкѫ ѧтѫѽ фѫчѣ ѽ Θеωріе де трѹпѹрй, шй ал дойлѣ, де ѧчепѹтѹрй, пе оѹрмѫ де Ѯлементѹрй, май пе оѹрмѫ, де Ѧмнезей, ѭр ѧ чѣ май дѹпѫ оѹрмѫ, де лок шй дешѫрт. Де ачіа дар тоате кѫте сѫнт ѧ фїїнцѫ, ли сѫ пърѣ кѫ сѫнт трѹпѹрй, ѧ кѫт гѫндѣ кѫ шй сѹфлетѹл, ноаптѣ, глаѕѹл, вѫртѹтиле ѐрà трѹпѹрй. Ѭр трѹпѹл хотърà кѫ ѐсте фѫкѫторю де чѣва, сад пътимиторю. Трѹпѹриле зичѣ кѫ сѫнт ѧтѫла ѧчепътѹрѫ, дин кѫре, партѣ чѣла че фаче, зичѣ кѫ ѐсте Ѧмнезіѹ, ѭр чѣла че пътимеше, матерїе. Ѭр пре ѧчепътѹрй кѹ оѹн нѹме ле нѹмѣ фире, кѫрѣ ѐрà ла ѐй Ѧмнезіѹ ачестекат кѹ лѹмѣ, (1) афѫрѫ де кѫре зичѣ кѫ ѐсте дешѫрт немърцинит, кѫре нѹ ѐсте ѧ лѹме. Ѭр Ѯлементѹриле ѐрà ла дѫншїй патрѹ: фок, дин кѫре шй стелеле сад фѫкѹт; ѫер, де локѹриле кѫрѹла, пътимїриле шй метеωриле нѹ ачѫта ѓине

фїлософѣ; пъмънтъл шѝ ъпа, дин темпераméнтъл кърора зичѣ кѫ сав фъкът лъмѣ.

(1) Оуніїй дáв Стоїчилор Спіноzїсмъл, їар ълціїй Манїхаїсмъл.

§. 82. Шѝ Теологїа.

Ътрю ъвцà кѫ ёсте Дмнезéў; шѝ ъпóй крéдѣ кѫ ёл ёсте оўн вїецуитóрю фърде де móарте, кѫвънтътóрю шѝ де съвършúт. Шѝ ъкѫ де ѡ фúре ъ кúпъл фóкълуй, шѝ кѫпринзънд ъ сúне пре тóате фóрмеле спермáтиче (ъле семúнцилор), шѝ ъшà кúне ворѣ де прóнїа луй Дмнезéў. Дáр ъсѫ фїúнд кѫ âместекà кѫрáт пре Дмнезéў кѫ лъмѣ, шѝ ъпóй пре оўнъл шѝ пре ълта ъй съпънѣ ла некѫвънтътóарѣ оўрситáре, пентрў âчáста фїеш чúне ъй причéпе спїноzúнд.

§. 83. Шѝ Фїлософїа моráле.

Їар скóпосъл Фїлософіей моráлниче ла дъншїй ёрà, â трúй дъпъ ръндуála фúрей, ъдекѫ â трúй дъпъ пофтúриле чéле фúрещй; їар пофтúрѣ фúрѣскѫ зичѣ кѫ âдъче ътрю спре пъзúрѣ де сúне, ъпóй спре кънътáте; шѝ кънътáте ёсте нъмай къртътѣ, їар нетребничіе, нъмай рѫтáтѣ; їар чéле лáлте, нúчй кúне нúчй рéле, де шѝ оўниле сѫ пáр брéдниче де цинът, їар ълтеле, де лепъдáт, їар ълтеле кў тóтъл âдїáфоре. Пентрў âчáста фїúнд кѫ нъмай къртътѣ ёсте де пофтúт, їар матéрїа пáре причúна рáълуй, требъ сѫ домолéскѫ тóатѫ търебрáрѣ; трънъл, зичѣ, кѫ трéбе сăл ъпилăм, шѝ сăл пъртăм ăспрў, ъкѫ, ъ врéме де примéждїе, сѫ

шѝ

шѝ спа́рцем тѣ́мница сѫфлетѫлѣй, прєсте ка́реле шѝ нѫ́май пре чѣ́й ѧ̀вѫцаць шѝ ѧ̀вѫнѣтѫцицй ѧ̀й сокотѣ́ сло́бозй, ѧ̀целѣ́пцй, ѧ̀пѫра́цй, прѝнчипй, шѝ фѫкѫ́нд то́атє дѫпѫ кѫвїи́нцѫ.

§. 84. ѧ̀чепѫ́тѫл Шко́алей Ѣлеа́тиче.

Чѣ́ле зи́се пѫнѫ а̂и́чѣ сѫ́нт дєстѫ́лє де Фїлософі́а Їѡнїчѣ́скѫ, дѫпѫ ка́рѣ ви́не чѣ Ѣлеатичѣ́скѫ, а̂вѫ́нд нѫми́рѣ дела Ѣлѣ́а четѫ́тє а̂ Грєчїй чѣ́й ма́рй, ѫ̆декѫ Їта́лїей; пентрѫ кѫ динтр' а̂ча́ста сѫ́ а̂рѫта́т Зи́нѡн Ѣлеа́тѫл нѫскочито́рюл де рєгѫлиле ло-гїчѣ́цй, Парменѝд, Лєукїпп, де шѝ то́цй а̂чѣцїѧ ѧ̀вѫцѫ́нд ла Ѯенофа́н Колофѡнѣ́нѫл; да́р чѣ́й май вестѝцй ѧ̀тр' а̂ча́стѫ шко́алѫ Димокрі́т шѝ Ира́клит а̂ѫ́ фо́ст, а̂чѣ́ста дин Ѣфѣ́с, шѝ а̂чѣ́ла дин ѫ̆вдира; ка́рїй де шѝ а̂р фѝ фо́ст прѣ дєшєвѝцй ла фи́рє, а̂мѫндо́й ѧ̀сѫ Ѣра́ пироні́цй ла пѫре́рѣ а̂то́мелѡр фїлософи́нд, пре ка́рѣ дѫпѫ а̂чѣ́стѣ Ѣпі́кѫр ѡ̂ а̂ѫ́ а̂дѫ́сѡ ла сѫвѫршѝ́рє; ѫ̆́р де вїа́ца шѝ де Фїлософі́а лѫй Димо́крїт сѫ читѣ́скѫ чи́нева пре Ба́їл.

§. 85. ѧ̀шѫзѫ́рѣ а̂чѣ́цїй Фїлософі́й де Ѣпі́кѫр.

Шѝ Ѣпі́кѫр ѧ̀кѫ ѧ̀лѡинѣ́н дин Фамѝ́лїа Гарги-тилѡр, а̂ѫ́ спорѝт ѧ̀ Фїлосфі́е май мѫ́лт дин ка́р-циле лѫй Димокрі́т, де ка́т дела да́скалй. ѧ̀чѣ́ста а̂шѫзѫ́нд ѡ̂ шко́алѫ ѧ̀ гр҃ди́на чѣ фрѫмо́аѕѫ ка́ре кѫмпѫра́се, а̂колѡ петречѣ трѝи́нд ѧ̀прєѫ́нѫ кѫ прїѣ-тенїй сѫ́й, вїецѫи́нд кѫ плѫчѣ́ре, да́р ѧ̀дестѫ́лѫи-дѫѕѫ де пѫци́не, шѝ пре а̂й сѫ́й ѫ̆́ѫ пєдепси́т нѫ-май пѫци́н кѫ кѫви́нте, де ка́т кѫ скри́се чє прѣ

мѫ́лте

мѫлте âѫ лъсáт, âпóй къторѧн сав дѫс дин вїáцъ, дáр âшà плъкѫт шй юбúт фїйнд оурмъторилор сáй, ѧ кáт ѧ фїеш кáре ăн ѧй пръзнѫ зîwа нáшерїй сáле кѫ съръторе лѫминáтъ. Вїáца лѫй ĕсте кúне âлкътѫúтъ де Пéтрѫл Гасéнди.

§. 86. Оурмътóрїй лѫй Ёпíкѫр.

Чéй май мáрй ѧ шкóала лѫй Ёпíкѫр кáрїй âѫ стътѫт дѫпъ дънсѫл ѧтр' âчéлаш грáдинъ, пре кáрѣ дин прéжнъ кѫ Вївлїѡтека спре ѧтрекѫинцáрѣ оучéничилор сáй мѫрúнд, ѧ тестамéнт âѫ лъсáт; âчéщїа âѫ фóст Ёрмáх, Полустрáт, Дїонúсїе, Васїлúд; ăр нѫмърѫл чéлор лáлцй прѣ мáре ѧл вéй âфлà ла факрúкїе Ёллинéскъ Вївлїѡтїкъ §. 33.

§. 87. Лóгїка лѫй.

Ёпíкѫр кáт сар хѫлúй де чéй мѫлцй, ѧсъ ла тóцй âй сáй âѫ петрекѫт плъкѫт ла ѡкúчéюрй; ăр пре Фїлософíа лѫй сав âпѫкáт съ ѡ ѧноáскъ Гасéнди. (1) ѧ лóгїкъ, пре кáрѣ Ёпíкѫр ѡ нѫмѣ Канóнїкъ, трéй Крúтирїй пѫнѣ âле âдевърѫлѫй, симцúре, прецинére, пáтимъ; шй симцúрѣ жúвѣ къ нúчй ѡдáтъ нѫ мúнте, шй къ тóате фантасíиле причéперй âдевърáте сáнт; ăр пърéрѣ чѣ дúнтр' âчéстѣ сав âдевърáтъ Ёсте, сав минчинóасъ, ка кѫм âр фй ăдекъ мъртѫрисúндѫсъ, сав ѧпротúвъ жикáндѫсъ дин пáртѣ ѧ ведерúрей симцúрилор; ăр прецинérѣ ѧсѫшй Ёрà ла дънсѫл ѧцелéцерѣ лѫкрѫлѫй, ăдекъ хотърáрѣ, дин кáрѣ ѧведерáтъ фїйнд, сокотѣ къ трéбѫе съ се ѧ доведúрѣ чéлѫй

чє

че нꙋ ѣсте ѧведелат; ѩр де патимъ препꙋнѣ ѧчеле регꙋле; ѧ прїими плъчерѣ чѣ фъръ примеждїе, шй ѧ съ ферй де лꙋкрꙋл грев фъръ нимй ѡ плъчере; дар ѧсъ ѧ трече кꙋ беделѣ плъчере чѣ май микъ пентрꙋ чѣ май маре; шй ѧ прїими рꙋл чел май мик спре ѡприрѣ челꙋй май маре.

(1) Дин чей векй Дїоген Лаертїе ѧшъ мълт деекрїе фїлософїа лꙋй Епїкꙋр, ѧ кът пентрꙋ ѧчаста шй ел съ паре съ фи фост диитр ѧчел Врес.

§. 88. Фꙋсїка.

Тоатъ Ꙋстима ѣрѧ ла дѫнсꙋл ѧлкътꙋитъ дин трꙋп шй дин дешърт; шй хотърѧ, къ трꙋп ѣсте, чѣм че съ пипъе, ѩр дешърт, чѣл че дин фире ѣсте непїпзит; шй фїинца ѧчестꙋ де ѧколѡ ѡ семꙋѧ, пентрꙋ къ нефїинд дешърт, трꙋпурile пар ѧвѣ нимй оꙋнде съ фіе, нимй пре оꙋнде съ се мишче. Ѩрзш сокотѣ тотꙋл ка оꙋн немърцинит шй немишкат; пентрꙋ къ ѧфаръ де дѫнсꙋл нꙋ ѣ лок прин каре сармишкѧ, шй ѧкъ шй немꙋтат, ка кѫнд ѧр фй фост дин вѣк ѧчест фелю. Доведѣ къ дмнезей ѣрѧ дин прецинере, шй къ ѧчецїа ѣрѧ ферицицй, немꙋриторй, ѧ пꙋрꙋрѣ фїзторй, дар нелꙋкръторй, ѧнѳрѡпоморфй, ѧдекъ ѧкип де ѡм, шй трꙋпецй; съ ѧдꙋплекѧ ѧсъ ѧ фй ѡаре че, де ѧл трейлѣ нѣм шй фире, ѧфаръ де трꙋп, зик, шй дешъртꙋл, каре ѧ фй кꙋпринс де минте тъгъдꙋѧ.

§. 89. Ачепзтъри але ачестъа де фачерѣ челор че сънт шй де лъшири.

Дечй дар фїйнд кѫ ѫ фирѣ челор че сънт, мълте сѫ фак ѫфїешкаре зй, шй нимик дин нимик, де айчѣ тоатѫ матерїа чѣ дин тѫ́ю ѡ сокотѣ ѫ ѫтоме, карале зичѣ кѫ ъ́ъ де ѡсекире дъпѫ мърйме, фигърѫ, шй грещтате, ѭр нъ дъпѫ хрѡмѫ, кълдърѫ, рѫчѣлѫ, шй ъ́лте лъширй, шй каре сѫ поартѫ, зичѣ, дъпѫ ѫдойтѫ мишкаре, грещтате ъ́декѫ шй ловире; дин алкатъирѣ кърора тоате сѫ фак, шй дин деслегаре, тоате сѫ стрикѫ, ѭр дин лъширй тоате фенѡмениле челор че сънт фирецй сѫ траг.

§. 90. Фїлософїа ачестъа моралникѫ.

Ѭр ѫ йлоїкѫ лъцѫ кѫ скопосъл а тоатѫ вїаца, дъпѫ тѫкъта лъойре а ѡ̃аменилор, ѐсте феричирѣ, нъ лсѫ ачел ѫналтѫ шй нелимитѫ, чй чѣ дъпѫ старѣ фїешкъръа, шй ачаста зичѣ кѫ стѫ ѫтръ плъчере; ѭр плъчерѣ, ѫтръ недърерѣ, шй нетъркърарѣ съфлетълъй. Шй зичѣ кѫ къ кърценіа шй къ ъ́лте бънѫтъцй трѣбе чинева сѫ се гътѐскѫ; Дар лсѫ, фїйнд кѫ шерцѣ дин фїлософїа лъй пре немърирѣ съфлетълъй, пре Дмнезеѐска проніе шй пре Дмнезеѐска фрикѫ, ачѫтат ѐсте, кѫ сърпа ѫпрезнѫ шй пре чѣле май марй колдърй шй ѫдемнърй спре бърътъте. (1)

(1) Пъ ѐ де мирáре дар, дѣка нъ тоцй ѐпїкърїй ав оърмат кїаца чѣ лъвдатѫ а дáскълилор лор.

§. 91. Фїло́софїй ѢКлѣ́ктїчй.

Ѧчѣцїа да́р сѫнт фїлосо́фїй, дела ка́рїй фїешка́ре ѢрѣС саѫ нѫми́т. Да́р ѧ҃сѫ ѫ҃ фо́ст шй оѫ҃нїй ка́рїй не ѧ҃дрѫзни́нд ѫ҃ сѫ ѧ҃кредини҆ла ла стѫпѫнѣска зи́сѫ ѫ҃ кѫїва, ѫ҃ хотѫрѫ́т сѫ протимисѣскѫ ки́пѫл ЄКлѣ́ктик де ѫ҃ фїлософй, ка̀рїй шѝ ни́чй сѫ вѫр жѫдека̀ вре́дничй де нѫми́рѣ Єресїѡ́цилѫр, (четѫ́шилѫр.)

§. 92. Ѣ̀клѣ́ктичй прѣ вѣ́кй.

Мѫка́р кѫ̀ шѝ май то́цй Ѣресїархїй, ѫ҃декѫ Пѵѳагóра, Ѳкра́т, Зи́нѡн, Димокрїт, Ѣпїкѫ́р, Пла́тѡн, ѫ҃ша̀ ѧ҃кѫ шй̀ ѧ҃сѫш Ѧрїстотел, мѫка́р, зи́к кѫ то́цй ѫ҃чѣцїа ѢКлѣ́ктїчй ѫ҃ фо́ст; шй̀ пентрѫ ѫ҃чѣ́ста ѫ҃тѫ́тѣ ка́й шаѫ ѫ҃лес, ѡ҃рй че ѫ҃р фй̀ фо́ст ѫ҃дебѫра́т шй̀ вре́дник де кѫноши́нцѫ, дин тоа́те пѫ́рциле ѫ҃дѫнѫ́ндѫшй, дар ѧ҃сѫ сѫ зи́чекѫ чел маѝ ѧ҃тѫ́ѡ ѧ҃чепѫто́рѡ ѫ҃л фїлософїей ѢКлѣ́ктиче ѫ҃ѫ҃ фо́ст Пота́мѡн.

§. 93. Чи́не ѫ҃ѫ҃ фо́ст Пота́мѡн.

Ѧчѣ́ст Пота́мѡн ѫ҃ѫ҃ фо́ст де нѣ́м Ѣгуптѣ́н, ѡ҃р де па́трїе Ѧлеѯандрѣ́н, шй̀ ѫ҃ѫ҃ ѳфлори́т кѫ пѫци́н маѝ наѝнте де Даѣ́рт, саѫ маѝ вѫртóс де Ѧвгѫ́ст, ѧ҃кѫ Ѳѵи́да зи́че кѫ̀ дѫпѫ дѫнсѫ́л; ѫ҃чѣ́ста да́р, ѫ҃фа́рѫ де Ѣлементѫ́риле фїлософїей, сѫ ла́ѫдѫ кѫ̀ ѫ҃ѫ҃ ласа́т шй̀ ѡ҃ Ѵпо́мнимѫ ла Полїтїка лѫй Пла́тѡн.

§. 94. Ка́рїй ѫ҃ѫ҃ оѫ҃рма́т дѫпѫ медо́ѳѫл лѫ́й.

Ѡ҃р ѫ҃ кѫ́ѫтѫ̀ пре Ѣресїѡ́цїй лѫй Пота́мѡн ѫ҃чѣ́лѫл, ѫ҃р фй̀ лѫкрѫ́ фѫ́рде ка́ле; (пентрѫ кѫ̀ дѣ́кѫ

ѫ҃-

âчéщїа сѫнт Вклéктїчй, оўнде сар âфлà?) дáр ѫсѫ éсте âдевѣрáт, кѣ âпѣрѣтóрюл âчéла âл Вклéктїчилωр фїйнд Âлеѯандрéи, ѫтѫ́ю Âлеѯандрéнїй фїлóсофй шй оўрмѣтóрїй лωр пѣгѫ́нй шй Хрїстїáнй, âў прїимúт мелóдл лŭй.

§. 95. Дин пѣгѫ́нй

Дéчй дáр чéй май дин тѫ́ю дин чéй че âў ѫвцáт âчáстѣ фїлософíе сѫнт Âммóнїе Сакκáс Хрїстїáн, шй âскўлтѣтóрїй лŭй пѣгѫ́нй, Плωтїн, Врéнїе, Ѳрїгéн, Порфúрїе, (кѫ́йниле âчéла ю̆те ѫпротúва лŭй Хс̃,) Іамвлїх,Ωпáтрў Сúрŭл, Вдéсїе, Хрисáнѳїе, шй ăлцїй, кѫцй сѣ кŭнóск де ю̆кще сŭпт нŭмúрк Плáтωничилωр чéлωр май нóй, пре кŭм ē Сурїáн, Ѳлумпїодωр, Прóклў, Мáрїн, Йгїáс, Ісúдωр, Дамáскїе, шй ăлцїй мŭлцй.

§. 96. Дин Хрїстїáнй.

Ѭр дин чéй кў нŭмеле лŭй Хс̃ нŭмúцй, саў ѫделетничúт ла âчáстѣ фїлософíе, дŭпѣ Âммωнїе Сакκáс, Климент Âлеѯандрéнŭл, Ѳрїгéн, Âдамáндїе, Григóрїе фѣкѣтóрюл де минŭнй, пре кáрїй â âвѣ ѿаречѐ май мŭлт де кѫт чéй лáлцй пѣрúнцй âй весéричїй, де мŭлт Ѳеолóгїй âў вѣзŭт.

§. 97. Де сѫнт тóцй âчéщїа âдевѣрáцй Éклéктїчй.

Â хúче âдевѣрŭл, éсте лŭкрў ѫцелепцéск âлéцерѣ кáре тóцй âчéщїа âў фѣкŭт; дáр ѫсѫ тóцй чéй лáлцй фїлосóфй пре Плáтωн âў гăсúт кў кáле âл протїмисй; пентрў âчáста дáр кѫцй, пѫнѣ âй-

чѣ

чѣ сăѵ нѵмъра́т ѧ̂тре ѢклекТїчй, дрепта́те ăѵ â съ пѵ́не шй ѧ̂тре Платóничй.

§. 98. ѧ̂чепътѵ́ра фїлософіе́й скептиче.

Шй пентрѵ ка съ нѵ́ фіе лй҂и́т кѵвѧ́нтѵл ничй де чéле де рăс, кѵ фїло́софїй âчéщїа догма́тичй ѧ̂превнѧ́м пре скéптїчй, ка́рїй, дин нелѧ̂чета́та âмфїволїе, шй âпоре́тїчй съ нѵмéск, шй ѧ̂каталиптїчй, гăндинд къ́ нимúк нѵ ѣ́сте причепѵ́т. Ѣ́р ѧ̂чепътѵ́ра âчéщїй фїлософїй ѡ̂ прїимéск дела Пѵ́ррѡн Илїáнѵл, (дин врéмѣ лѵй ѧ̂рїстотéл,) ка́реле читúнд скрúселе лѵй Димóкрїт, шй дела мѵ́лцй фїлосóфй âскѵлтѧ́нд, ѣ́р май мѵ́лт дела ѧ̂наѯа́рх, âѵ сокотúт къ́ нимúк наѵ́ âфлáт âдевъра́т, сăѵ лѧ́мѵрит, шй гăндинд къ́ нѵ́ съ поáтъ ничй де кѵм съ причѣпъ чинева́ чева́, сăѵ мъка́р съ префъчѣ́ къ́ âчáста сокотѣ́.

§. 99. Оѵ̆рмъто́рїй âчéщїа.

Дáр шй де нар фй май фóст ăлт чева́ май фърде кáле де кăт âчáстъ фїлософіе, къ́рїа нимúк нѵ ѣ́ра â ѧ̂вцùа, де кăт къ́ нимúк нѵ ѣ̃ кѵ пѵтúнцъ â цй, шй ѧ̂къ лăнгъ âчéстѣ скéптичїй ѣ́ра дáцй латóт фéлюл де бїáцъ оѵ̆рáтъ, шй мѵ́лт рăс причинѵ́ла мѵлцúме, кѵ тоáте âчéстѣ нѵ́ пѵцúнй съ вáд оѵ̆рмъто́рй шй âчéщїа: ắдекъ Тїмѡн, Ѣкатéѵ ѧ̂вдирітѵ́л, Ѣврїлóх, Навсїфáн, шй дин скéптичй чéл прѣ́ютe шй прѣ ѧ̂целéпт Сéѯт Ѣмпирїкѵ́л, âле къ́рѵл скрúсе, прин кáре съ сфъдéще, зикúнд, къ́ нѵ́ ѣ̃ кѵ пѵтúнцъ съ цíе чинева́ чева́, мѵ́лте пре дăнсѵ́л ѧ̂л âрáтъ къ́ âр фй цíѵт.

КЯП

КАП 4.

Де чѣ дин мижлóкъл вѣкълúй шѝ нów фїлософíе.

§. 100. Ачепúтъл фїлософíей Схолáстїче.

Яшà дáр фїлософíа ѫ Грéчїа сáв ѫпърцúт ѫ прѣ мъ́лте брéсърй; ѝр пѫ ла мижлóкъл вѣкълúй фїлософíа чѣ дúпѫ Арїстотéл âв стѫпънúт тоáте Колéдриле Якадéмїилωр; дáр фїúнд кѫ Яравїй ѫтѫ́ю âв прїúмит пре дѫ́нса ѫ Шкоáлеле лωр, традъкѫ́нд ѫ лúмба лωр скрúселе лúй Арїстотéл, шѝ тълкъúндъле дúпѫ Ѵпомнúмеле лúй Якерóю шѝ Якїкéнде мъ́лтѫ бréме пре âчéстѣ читѣ ѫ шкоáлеле дела Бгúпет, дин Áфрїка, шѝ дин Іспáнїа, âчéстwра оърмѫ́нд Хрїстїáнїй, дин Сúстима âчéл Арїстотелѣ́скѫ, шѝ Яравїчѣ́скѫ âв скúс хáосъл чéл нóв âл фїлософїей Схолáстїче. (1)

(1) Кѫ дин лáкъриле âчéлѣ Яравїчéщй Ѣра скоáсе оърдóриле âчéлѣ Схоластїчéщй де мъ́лт сав квноскът де Іωс. Скалїгер.

§. 101. Чéй май дин тѫ́ю Схолáстїчй.

Ѝр âпърхтóрїй âчéстúй Брéс Пéтрв Якелáрд, Пéтрв Ломбáрд, Ялеѯáндрв дин Ялéс, Ялкéрт Мáгнв, Ѳωмà Якинáтъл, Іωáнн Дúнс Скóтъл, Дърáнд дела Сфѝтъл Порчїáн, Гъїлéлмв Сóкам, шѝ Гаврїúл Бїéлм, âчéщїа тóцй âкúм, нѵ-

нѫ нѫмай пентрѫ трѫфїа (1) схоластїкѫ шѝ несѫнтоáса кѫрїозитáте; чѝ шѝ пентрѫ некѫвїїнчóсѫл кѫвѫнт âл спѫнерїй шѝ âл ѧвцътѫрїй, рѫс причинѫѣск дѫпѫ кѫвїїнцѫ чѣлѫр май ѧцелѣпцй.

(1) Де âйчѣ шѝ нѫмúриле âчѣлѣ крѣдниче де рѫс; пентрѫ кѫ Âлбѣрт сѫ кемà ѧвцътóрїѫ небирвúт; ѿр Рихáрд демѣда Вїлла, Вредник де крединцѫ; ѿр Скóтѫл, Прѣдесѫкршúт, ѿр Бонавентѫра, Серафїмїчѣск; ѿр Ѡмà Âкинáтѫл, Херѫкїмїчѣск; шѝ âлцїй âлтфел,

§. 102. ѧвцътѫра âчéстѫра.

Дар âчѣщй âнгеличѣщй, шѝ Херѫвимичѣщй, шѝ Серафимичѣщй ѧвцътóрй, нѫ нѫмай пре тоáтѫ фїлософїа шѝ Теологїа кѫ прѣ мѫлте грешâле âѫ спѫркáт; чѝ ѧкѫ шѝ ѧ фїлософїа морáлнїкѫ âѫ ѧградѫѣ оѹрѧтеле âчѣлѣ ѧчепѫтѫрй, âчѣлѫй де крезѫт, â мелóдѫлѫй де âшѫхáрѣ воúрей, â пѫзúрей скóпосѫлѫй, â пѫкáтѫлѫй фїлософїчѣск, прѣ кáреле Їисѫїцїй ѧкѫ шѝ âкѫм кѫ минѫнáре ле ѧтребѫинцѣѫ.

§. 103. ѧвцътѫра лѫй Âрїстотѣл саѫ ѧрждъчинáт шѝ ѧ шкоáлеле Протестáнцилѫр.

Мѫкáр кѫ лѫѣер âѫ ѧтребѫинцáт тоáтѫ пѫтéрѣ кѫвѫнтáрїй сáле спре â кѫрцúй бесéрика де оѹрдóриле âчѣлѣ Схоластичѣщй, ѧсѫ скóпосѫл сѫѫ âтáта âѫ линѹúт â Єшѝ дѫпѫ дорúре, ѧ кáт нѫ май пѫцúн ѧвцътѫра лѫй Âрїстотѣл âѫ прúне рждъчúнй шѝ ѧ шкоáлеле Протестáнцилѫр, ѧ оѹ-нúле сéмпличе Схоластїкѫ, ѿр ѧтр' âлтеле кѫрцúтѫ де Меланхѳѳн шѝ де âлцїй, кáрѣ прѣ â лóкѫрѣ ѧ мѫлтѫ врéме âѫ ѧфлорúт.

§. 104.

§. 104. Фїлóсофй нóй, кáрїй âз сърпáт пре Âрїстотел.

Шй спре âсърпà ѫкъ пре Âрїстотел дин Калéдръ мълте фéлюрй де âпъкътърй нáз лиѱúт; динтръ кáреле лаз къть пре дънсъл ѫ Їталїа, Лаврéнтїе Вáлла, Маріе Нїзóлїе, Âдрїáн Кардинал, Франчúск Патрúкїе; мâр ѫ Франца, Пéтрз Рáмъл, шй май кз юцéлъ Пéтрз Гасéндй, шй ѫ Германїа, Данїúл Œффмáн, дар нз мълт âз úспръвúт.

§. 105. Чúне шй че âз ѫноúт дин Врéсърриле чéле вéкй.

Чúне âз воúт съ май рърдúче вре оўнъл дин Врéсърриле чéле вéкй, нимúк май мълт ѫ фїлософíе наз фъкът, пентрз къ де шй саз âпъкáт съ ѫноáскъ, Франчúск Геóргїе, шй майнайнте де âчéста, Пúкъл Мїрандóла, пре чéл Пуѳагорїчéск; мâр Висарїóн Кардинáл, шй Марсúлїе Фїкїн, пре чéл Платѡнúчéск; мâр Îзст Лиѱїе, шй Кáсп Скїóпїе, пре чéл стоїчéск; мâр Пéтрз Гасéнди, пре чéл Епїкърїéск; шй Бернардúн Телéсїе пре фїлософíа лъй Парменíд Влеáтъл, дáр шй ѡстенкла âчéстѡра пъцúн де нз саз дешъртáт ѫдешърт, нз мáре лáздъ фъкáндъшй.

§. 106. Чéй че âз нъскочúт нóѡъ сúстиме, кáре нз мълт âз плъкът.

Мâр чéле нóѡъ Сúстиме âле фїлосóфилър май мълт саз вестúт, кáре нз нъмай пъла мижлокъл вéкълъй, чй шй дин врéмѣ ѫдрептърїй цїúнцелър

лор сав нѫскочи́т де Раймо́нд Лѹллѹ, Франчи́ск Патрїкїе, Пе́трѹ Рамѹл, Їерон. Карданóс, Ѳомáс Кампанéлла, мѫкáр кѫ тóцй ѫчéцїа нѹ мѹлцй оурмѫтóрю ѫѹт.

§. 107. Чи́не сав ѫделетничи́т ла е҃ѯперїе́нце.

Пр ѫмѝнтерѣ фїлософїа е҃сте прѣ мѹлт дато́аре прѣ ѫцелепцилор ѫчéлора кѫркáцй, кáрїй е҃ѯперїе́нце (черкѫрй) ѫтребѹинцѧ́нд дынтр᾽ ѫчéстѣ кѹ но́ш нѫскочи́рй шй лѹкрй де сѣмѫ ѿав ѫбогѫци́т; пентрѹкѫ ѫша Гѹлїелм Ѧрвеѹ ѫѹ ѫфлáт (1) куклофорíа сѫнцелѹй, пр Кáспѹ Ѧселїе, вúнеле лáптелѹй, пр Корнéлїе Древéлїе, шй Ѧнтѡ́нїе Левенхоéк, ѫтребѹинцáрѣ мїкроскóпїилор, дин преѹнѫ кѹ Роберт Со҃скїе шй Пе́трѹ Корéлло; пр Галїлéй, Тилескóпїиле шй Дорѵфóрїй лѹй Зевс; пр Касíн шй Вигенїе, пре дорѵфóрїй Крóнѹлѹй, пр Хрїстóфор Схейнер, пре пéтеле соáрелѹй; пр Тохїрхáѹс, катóптриле чéле ѫрѫтоáре; пр Торричéл, Варометрїй; пр Корнéлїе Древéлїе, Ѳермометрїй; Со҃ѡн гѹвернáторѹл де Магдебѹрг шй Робéрт Бѹйлé шй ѫлцїй, Ѧнтлїа пневмáтїка; пр Ѳеофрáст Паракéлс шй Данїíл Генéрт, шй Робéрт Бойлé, Химїа; пр Їѡáн раїос, Ѧнатомїа Плáнгелор, дин преѹнѫ кѹ Марчéл Малпúгх, шй ѫлцїй ѫлтеле де ѫчéст фéлю, сав ѫѹ ѫфлáт сав де ѫлцїй, ѫфлáте е҃й лѣѹ ѫдѹс ла сѫвѫршúре.

(1) Дар ѫлцїй ѫѕ пѹс ла ѫдоáлѫ слáка май тѣторѡ́р ѫчéстора; пентрѹ кѫ куклофорíа сѫнцелѹй е҃сте кѫзѹтѫ май де найнте, зик оунíй, де Пáкел Сáрпїе, шй де Ѧндрéю Кесалпíн; пр Дорѵфóрїй лѹй Зевс, де Сймон Мáрїе; пр пéтеле

теле соáрелúй, де Лéон Аллáтїе; ѓар Барометрїй, де Валéрїе Мáгнвл, шй Капвчúнвл; ѓар Термóметрїй де Робéрт Флвд; ѓар химїа, де Е̂гуптéнїй чéй вéкй, де Димокрúт, шй ăлцїй: ѓар âрзтоáреле Кáтоптре, де Е̂вклúд, шй ч. л. сз поáте се фй âфлáт мвлцй âчéлкшй, шй сз нв сз цíе оўнвл пре ăлтва.

§. 108. Лáвдз кзтрз Франчúск Бáкwн Вервлáмїе.

Дар сз квúне сз мзртврисим, кз нв пвцúн âв контрївúт спре спорúрк фїлософíей Франчúск Бáкwн Вервлáмїе; Парáдигма кáрвл âв оўрмáтw шй ăлцїй шй сóцїй сúй ла цїúнцеле слвжúтелwр соцїетзцй чéй Âнгличéцй шй Парїсїачéцй, шй â Берлúнвлвй, шй â йскодитóрилwр натврей.

§. 109. Історíа лвй Картéсїе.

Дар Оўстимеле чéле май нвмúте ла чéй нóй, сúнт â лвй Дескáрт, чк мустїкохимїчéскз, шй чк Метафусїко-маѳиматїчéскз, ла кáрк Леївниц, Нéўтwн шй ăлцїй сав âделетничúт; шй Дескáрт Ренáт, дин фамúлїа Âгатвнїка, францéз де нéм, âв фóст âчепзтóрюл Оўстимей сáле, кáреле âсквлтáнд фїлософíа ла Іесвúцй, шй петрекáнд кзтзва врéме бїáцз нестзтзтоáре, âчк май двпз оўрмз сав дáт ла фїлософíе, шй прин мвлте четзцй шй ѡráше âле Белгилwр фїúнд небзгáт де сúмз, пúнз кáнд âв дáт ла лвмúнз скрúселе сáле нв фзрз мáре слáвз âчélwр âцелéпцй. Сав сфършúт âчтоколм âчОвекїа пзла 1650.

§. 110. Оўмзтóрїй âчéствз.

Шй âв âввт прк мвлцй оўрмзтóрй, дин кáрїй чéй май âлéшй Е̂нрúк де Рвї, Данúил Лúпсторп,

Ян-

Ѧндрéю Бревоорд, Їоáн Клаубéрг, Ѧнтѡнїе Мáгнѹл, лѹдовик дела Фóрге, кѹ стрѫдѹйрѣ кѫрѡра ѫтр' ѫтѫта ѫѹ спорйт лѹкрѹл, ѫкѫт Ѳеолóгїй шй фїлосóфїй Бéлгилѡр, де шй ѫмáр ѫтѫю сѫѹ ѫпротивйт ѫчéстѹй Брéс, кѹ тоáте ѫчéстѣ ѫ Ѧкадéмїиле лѡр сѫѹ ѫтрадѹс ѫчепѫтѹрилеѡй Дескáрт; дар ѫѣѫ тоáтѫ стрѫдáнїѫ спре ѫвѫцѫтѹра ѫчéстѹй Брéс, сѫѹ фѫкѹт спре сѹрпáрѣ ѫчепѫтѹрилѡр ѫвѫцѫтóрюлѹй, пре кѹм шй ѫлцїй ѫѹ вѫзѹт.

§. 111. Ѫчепѫтѹрй ѫле ѫчéстѹѫ Логїчéщй.

Дечй дар Дескáрт, дѹпѫ чéѫ че сѫ кѹвйне ла лóгїкѫ сокотѣ, кѫ де тоáте сѫ кѹвйне ѫ сѫ дїспѹтà; (ѫ сѫ ѫтрекà) шй ка сѫ нѹ кàзѫ ѫ скептїсмóс ѫчáстѫ Дїспѹтáцїе, прїймѣ ѡ ѫчепѫтѹрѫ; Бѹ ѫцелéг, сѫнт дар; де кáре непѹтйнцѫ фїйнд ѫ сѫ дїспѹтà, фїйнд кѫ нóй ѫрѫтáт шй ѫведерáт ѫцелéцем, нѹмай пре ѫчáстѫ ѫведерáтѫ шй кѹрáтѫ ѫцелéцере ѡ пѹнѣ Крїтйрїй ѫл ѫдевѫрѹлѹй; шй пентрѹ ка сѫ вїе чинебà ла ѫчáстѫ ѫведерáтѫ шй кѹрáтѫ ѫцелéцере, оученйчїй лѹй, шй май вѫртос Ѧнтѡнїе Мáгнѹл, шй Клаубéрг, сѫѹ ѫпѹкáт сѫ доведéскѫ ѫ кáрциле Логїчéщй че ѫѹ скрйс.

§. 112. Метафусїчéщй.

Йр пре фїйнца лѹй Дмнезéѹ, Картесїáнїй ѡ ѫрáтѫ дин Їдéа фїйнцей чéй Прѣдесѫвѫршйт, пре кáре Їдéе непѹтйнцѫ Éсте ѫ ѡ ѫцелéце, фѫрѫ Éстймѣ чѣ де ѫпѹрѹрѣ; йр пре ѫчáстѫ Бпїхйримѫ ѫтѫта ѡ чинстéск оуній, ѫ кѫт нимйк нѹ сѫ ѫдоéск ѫ ѡ нѹмй доведйре дин чíле дин тѫю; йр

теле соарелуй, де Лѣон Аллатїе; ѫр Бароме́трїй, де Валерїе Ма́гнул, шй Капвчйнул; ѫр Ѳермо́метрїй де Робе́рт Флуд; ѫр хїмїа, де Е̂гуптенїй чей векй, де Димокрйт, шй ѫлцїй: ѫр ѫрхїтоа́реле Ка́топтре, де Е̂вклйд, шй ч. л. сѫ поа́те се фй ѫфлат мулцй ѫчелѣшй, шй сѫ нѫ сѫ цїе оу̂нул пре ѫлтул.

§. 108. Ла́уда кътре Франчйск Ба́кун Верулами́е.

Дар сѫ кувине сѫ мъртурисим, кѫ нѫ пуцйн ѫу контрїувйт спре споря́рѣ фїлософїей Франчйск Ба́кун Верула́мїе; Пара́дигма ка́рул ѫу оу̂рма́тш шй ѫлцїй шй со́цїй сѫй ла цїйнцеле слъвйтелур соцїетъцй чей Енгличещй шй Парїсїачещй, шй ѫ Берлйнулуй, шй ѫ йскодито́рилур натурей.

§. 109. Історїа луй Картесїе.

Дар Ґустимеле че́ле май нумите ла чей но́й, сѫнт ѫ луй Деска́рт, чѣ мустїкохимїчѣскѫ, шй чѣ Метафусїко-маѳиматїчѣскѫ, ла ка́рѣ Леївниц, Неу̂тон шй ѫлцїй сау ѫделетничйт; шй Деска́рт Рена́т, дин фамилїа Ягатунїка, франце́з де нѣм, ѫу фо́ст ѫчепътори́ул Ґустимей са́ле, ка́реле ѫскултѫнд фїлософїа ла Іесувици, шй петрекѫнд кътва вре́ме вїацѫ нестътътоа́ре, ѫ чѣ май дупѫ оу̂рмѫ сау да́т ла фїлософїе, шй прин мулте четъцй шй ѡра́ше ѫле Белгилур фїйнд небъга́т де сѣмѫ, пѫнѫ кѫнд ѫу да́т ла лумйнѫ скриселе са́ле нѫ фърѫ ма́ре слу́вѫ ѫчелур ѫцелепцй. Сау сфършйт ѫ Стоколм ѫ Овекїа пъла 1650.

§. 110. Оу̂мътори́й ѫчестуа.

Шй ѫу ъбут прѣ мулцй оу̂рмътори́, дин ка́рій чей май ѫле́шй Енрік де Руй, Данійл Лїпсторп,

Ян-

Ѧндрѣю Бревоорд, Їоан Клаубѣрг, Ѧнтѡнїе Мѧгнѹл, Лѹдовик дела Форге, кѹ стрѫдѹирѣ кѫрѫра ѫтр' ѫтѫта ѫѹ спорит лѹкрѹл, ѫкѫт Теолоґїй шй фїлософїй Бѣлгилѫр, де шй ѫмѫр ѫтѫю сѫѹ ѫпротивит ѫчѣствй Брѣс, кѹ тоате ѫчѣстѣ ѫ Ѧкадѣмїиле лѫр сѫѹ ѫтрадѹс ѫчепѫтѹриле лѹй Дескѫрт; дар ѫсѫ тоатѫ стрѫданїѫ спре ѫвѫцѫтѹра ѫчѣствй Брѣс, сѫѹ фѫкѹт спре сѹрпѫрѣ ѫчепѫтѹрилѫр ѫвѫцѫторюлѹй, пре кѹм шй ѫлцїй ѫѹ вѫзѹт.

§. 111. ѪЧЕПѪТѸРЙ ѪЛЕ ѪЧЁСТѸѪ ЛОГЇЧЁЦЙ.

Дечй дар Дескѫрт, дѹпѫ чѣѫ че сѫ кѹвине ла лоґїкѫ сокотѣ, кѫ де тоате сѫ кѹвине ѫ сѫ дїспѹтѫ; (ѫ сѫ ѫтрекѫ) шй ка сѫ нѹ кѫзѫ ѫ скептїсмос ѫчѫстѫ Дїспѹтѫцїе, прїимѣ ѡ ѫчепѫтѹрѫ; ѹѹ ѫцелѣґ, сѫнт дар; де кѫре непѹтинцѫ фїйнд ѫ сѫ дїспѹтѫ, фїйнд кѫ ноій ѫрѫтѫт шй ѫведерѫт ѫцелѣцем, нѹмай пре ѫчѫстѫ ѫведерѫтѫ шй кѹрѫтѫ ѫцелѣцере ѡ пѹнѣ Крїтирїѹ ѫл ѫдевѫрѹлѹй; шй пентрѹ ка сѫ вїе чинева ла ѫчѫстѫ ѫведерѫтѫ шй кѹрѫтѫ ѫцелѣцере, оученичїй лѹй, шй май вѫртос Ѧнтѡнїе Мѫгнѹл, шй Клаубѣрг, сѫѹ ѫпѹкѫт сѫ доведѣскѫ ѫ кѫрциле лоґїчѣцй че ѫѹ скрис.

§. 112. МЕТАФѸСЇЧЁЦЙ.

Ѭр пре фїйнца лѹй Дмнезѣѹ, Картесїанїй ѡ ѫрѫтѫ дин Їдеа фїйнцей чей Прѣдесѫвѫршит, пре кѫре Їдее непѹтинцѫ ѐсте ѫ ѡ ѫцелѣце, фѫрѫ ѐстимѣ чѣ де ѫпѹрѹрѣ; ѭр пре ѫчѫстѫ Бпїхирима ѫтѫта ѡ чинстѣск оуній, ѫ кѫт нимік нѹ сѫ ѫдоіск ѫ ѡ нѹмй доведире дин чѣле дин тѫю; ѭр

дъхъл ла дъншїй ёсте фїїнцъ целегътоаре, дъпъ кум шй тръпъл ёсте фїїнцъ тинсъ; дар ъсъ сокотинд оунїй, къ фїїнца дъхърилор стъ кърат нумай тръ а целеце, непътинцъ ёра съ нъ съ ївёскъ системa причинїй: чей дъпъ причинъире, шй а Беккеранїсмълъй.

§. 113. Натъралниче.

Пър тръ челе фърещй пъне елементърй де трей фелюрй немърджинит тинзъндъсъ, шй дескеитe църтежирй съвършинд, шй ъ парте принсе ъпрежъ ъ немъсураць Сорй шй Планицй, ънотънд тоцй тръ църтежириле лор. Пър Сустима лумїй ъй плъчъ ачеа алъй Коперник; пър патимиле челор лалте фїїнце натъралниче, шй мишкъриле шй причиниле ле лъмърещe къ къбинте миханиченщй, шй ачаста ёсте къ атата истециме нъскочитъ, ъ кът паре къ адевърат врёдник де лъдат. Сокотёла лъй ъсъ, къ тоате челе лалте вїецъиторе, афаръ де ом, сънт лиуите де симцире, шй сънт гоале макїне лиуите де повъцъиторю дин лъунтрю, ачаста нъ де тоцй сау прїимит.

§. 114. Моралниче.

Пър де фїлософїа моралника май пъцин сау апъкат Картесїе, дар ъсъ фїїнд къ пъсесе ъаре каре ъчепътърй де патимиле сufлетълъй, пре дънселе дъпъ ачаста аскълтъторіїй лъй ъ зидит шй Ілаїчёска Сустимъ. (1)

(1) Шй съ лъудъ де оунїй, май къртоі а лъй Арнолд Геулінъ, шй алъй Філарёт, дар чё дин тоцй ъсъ нъ ё де департе де Спїнозїсмъ.

Дар ѯсѫ âчѣцїа, âкѹм сокотѣск кѫ пѫтимиле повѫцѹѣск пре мѝнте, âкѹм пѹн пре ѯнѫлта ферічѝре нѹмай ѯтрѹ дрѣпта ѯтребѹинцѫре â пѹтерилор сѹфлетѹлѹй, âкѹм ѯкѫ шѝ пре вѫртѹте нѹ прѣ дрѣпт скрїѝндѹ; пентрѹ âчѫста сѫ пăр â фѝ прѣ депăрте де кѹноăщете пре тине, ѯцелѣпта âчѣа зѝсѫ, де оѹнде требѹѝнцѫ ѣсте сѫ ѩсѫ тоăтѫ ѯцелепчюнѣ.

§. 115. Лăѹда лѹй Картѣсїе.

Пентрѹ âчѫста дар Картѣсїе ѣ шѝ врѣдник де лăѹделе чѣле дин тѫ҃; пентрѹ кѫ де шѝ пăре, кѫ нѹ ѯ тоăте âр фѝ немерѝт, ѯсѫ жѹдѹл фїлософїчѣщїй рокїй лаѹ лепъдăт, шѝ чѣлор дѹпѫ дăнѹл прѣкѹне ѻссервăцїй (кѫгăрй де сѣмѫ) âѹ лѫсăт. Шѝ ѣл, неѯгрижăнд сѫшй фăкѫ ѻрѣс âл сăѹ, нѹ трѣбѹе сѫ се приханѣскѫ нѝчй де кѹм, пентрѹ кѫчй оѹченѝчїй лѹй сѫ пăр кѫ пре врѣдничїа лѹй рѫзимăндѹсѫ, шѝ оѹнїй дин трăншїй рăѹ ѯтребѹинцăнд ѯчепътѹриле лѹй, саѹ ѯнъмолѝт ѯ фѣлюрй де пърѣрй химеричѣщй, саѹ мѫкар ѯ Θеωрїй фоăрте дешăрте.

§. 116. Де âѹ йзворăт Спїноzісмѹл дин фїлософїа лѹй Картѣсїе.

Клеветѝре ѯкѫ âрътăтѫ ѣсте шѝ â зѝче, кѫ дин шкоăла лѹй Картѣсїе âѹ рѫсърѝт Спїноzа Бенедїкт; пентрѹ кѫ âчѣста, де шѝ âѹ доведѝт ѯчепътѹриле лѹй Картѣсїе кѹ мелоă Маѳематїчѣск, дар ѯсѫ нѹ дела Картѣсїе âѹ ѯвъцăт Панѳеїсмѹл, чѝ динтр' âй сăй âѹ âвѹт пре чѝне сѫ оѹрмезе.

§. 117. Фїлософїй Мистїкохимичї.

Пр фїлософїй мистїкохимичї сънт ънпрцицй ъ мълте чете; пентрў кз Теофраст Паракелс, шй фрацїй Крўчїй Розїне, Робърт, шй Флъд, Ера Дешебицй де Вълмонт, пр Поїрет, Якоў, Ваїхмїе, Кнір, Кълманос, шй чей лълцй, карїй сз скріе ътре Теософй, ъчецїа нў сз ъвоъ ътре дъншїй ла чел че Ера Сумперасмз (ъкеере).

§. 118. Ъчестура ънцептўрй.

Шй фїїнд кз де ўеце чей май мълцй дин тръншїй кред, кз тоате дин Дмнезеў ъў йзворът, шй пъруш ъ Дмнезеў сз ътърк, шй зик кз сўфлетўл Есте пъртичикз дин Дмнезеяска фїїнцз, шй спре дешебите кўцетърй, шй нешбичнўите тайне ъклїнкзз, катрз ъчаста професеск шй Хрусопиіа шй Терапевтїка генерале, копилърндўсз; пентрў ъчаста нў сз ва мира нименк ътъта, дкка ъчастз фїлософіе Есте неплкўтз ла Соцїетате. (1)

(1) Ядъўесз, кз мълцй ўбичнўиндўсз кў ъчест фелю де медод ъ фїлософй, ъ чк двпз оўрмз юбеск ъ ътрадўче шй ўаре каре ънцептўрй нефолоситоре ла соцїетатк ўменёскз, шй нў фърз ўсърдїе сз ъделетническ спре ъдрептърк де ўеце ъ тътърор стърилор.

§. 119. Ъдрептъторїй лецїй чей фирещй.

Дин чей ной фїлософй ъкз ъў фост шй ъчея, че сў ъделетничит ла лўкрърк цїїнцелор практїче; дин каре, кз шй ла лецк чк фирёскз ъў нўс прк мълтз стрданіе трей ървацй, Оўгон, зик,

зи́к, Гро́цїе, Ѳома̀ Гоббес, шѝ Самои́л Пуфендо́рф ла ни́менѣ нѫ ѣ́сте нецїѫт. (1) Пре а̂че́цїа шѝ ӑ́лцїй мӑ оурма́т, дар нѫ кѫ а̂че́ашй немери́ре, ӑ́декѫ Іоа́н Галди́н, да́мѣ. Вѫела́ус, Хрїст. Ѳомасїе шѝ ӑ́лцїй мѫлцй.

(1) Гро́цїе, Гоббес, шѝ Пуфендо́рф тра́г ле́цѣ чѣ фирѣ́скѫ, динтр' ѫ̂ а̂чечепатѣ́рѫ, ӑ́декѫ а̂ соцїетѫ́цїй; дар Гр. зи́че, кѫ а̂ча́ста сѫ кѫки́не Дми̂незеи́рей; мӑ Гоббес, пентрѫ па́чѣ тетрѫ́р; мӑ Пуфендо́рф, кѫ ѣ́сте ко́м лай Дми̂незе́ѳ.

§. 120. Шѝ а̂й полі́тичей.

Яши́ждерѣ шѝ Полі́тїка ӑ́лцїй ѫ̂ а̂ѫ май а̂дрепта́т, шѝ май бѫртóс брм. Корїнгіе, Іѫ. брр: Боїкли́р., шѝ ӑ́лцїй, динтре ка́рїй че́й динтрю́ сѫнт Італїа́нїй, ка кѫнд а̂р фи́ фóст а̂дѫшй дин сфи́та фи́ре спре лѫкра́рѣ шѝ а̂фрѫмосеца́рѣ а̂че́цїй цїи́нце; дар дин тра̂ншїй, фїи́нд кѫ че́й май мѫлцй а̂ѫ а̂пъра́т Монархі́а, шѝ че́й ла́лцй а̂ѫ ра̂дика́т ръзбóю неспѫс а̂ѫпра ѣ́й, динтр' а̂ча́ста сӑ нъскѫт бътъмътоа́реле а̂че́лѣ Ѫ́стиме, ӑ́декѫ Махїавелїсмѫл, шѝ Монархомахї́а.

§. 121. Че́й май а̂тю́ Махїавеллїстй шѝ Монархома́хй.

Шѝ ла Махїавеллїсмѫ, а̂фа́рѣ де Нїко́лае Махїаве́лли Флорентїнѫл, сѫ а̂да́шгѫ Ѳома̀ Гоббес шѝ ӑ́лцїй дин Англе́зй, ка́рїй силе́ск спре а̂че́л че ѫ̂ нѫме́ск сѫппѫнере пътимитоа́ре; мӑ пентрѫ Монархомахі́е сѫнт Франчи́ск Гѳтома́нѫл, Ѳтефан, Іѫн. Брѫтѫс, Іоа́н Мїлтѫн, Іоа́н Ялаѫсїе, Ратво́д Ѳхелїе, шѝ дин Англе́зй май то́цй репѫблїка́нїй.

§. 122.

§. 122. Ачепътъриле фїешка́рїа е́ресіе.

Дъпъ оу́на, Махїавеллїстїй пре тоа́те ле да́ъ ъпъте́рк ши́ во́а Принцълъй, не ъзърчина́нда́л къ ни́чий ъ̂ даторіе къ́тръ съппъшй; ка́р дъпъ чкй ла́лтъ Монархома́хїй, дъръ́еск норо́да́лъй мърі́мк домніей; ка́р пре Прінц, ка пре оу́н слъжито́рю ъл норо́да́лъй, ъл съппън ла жъдека́та четъцéнилор, ши́ ъкъ ши́ ла педе́ъе ши́ мъ́нчи къ семеціе ши́ къ ъдръзнéлъ.

§. 123. Ъкее́ре дин Історїа Фїлосо́фїка.

Я́тъ́та мъ́лъ ла нъ́мър е́сте ча́та фїлосо́филор, ши́ ъта́тк фелюри́меле де не ъвойрй ъле пърéрилор ътре дъ́ншїй, фїи́нд къ прк мъ́лцй про́цй ъ̂аре към, ши́ нъ ъта́та юкито́рй де ъдева́р, ъкъ оу́не́рй оу́нїй ъ̂ъ професи́т ъ̂ ъцелепчюне плúнъ де тоа́тъ рътта́тк, ърътъ́нд пре сúне пара́дигмъ де ъвъцътъ́ръ нефолосито́аре: пентръ ъча́ста нъ е́ ни́чий ъ̂ мира́ре, ъче́а че ъ̂аре чúне дин чей вéкй ъ̂ съцета́т ъпротúва оу́нъра ка ъче́а; Къ ни́мик ъша́ нелеюи́т нъ́ъ висáт чинева́ дин болна́вй, ка́ре вре оу́нъл дин чéй че ъ̂ фїлософи́т, нъ́ дин гъ́ръ ъ̂ грзи́т.

*****

Аплинире ла Елементѫриле де Історїа фїлософилор.

КАП 1.

Панѳеїсмѫл.

Тоцй фїлософїй, ât ât векй, кât шй нój, цiѫ, кѫ дин нимик, нимик сѫ фаче, шй дѫпѫ оѫрмаре сънт силиций сѫ прїимѣскѫ вечниа лѫмїй; (Агенерале лсѫ, йар нѫ âпарте) шй фїйнд кѫ нѫ тоцй âѫ деслѫшит âчаста хисѫ âзїѫмѫ, мѫлцй âѫ венит ла Панѳеїсмѫ. Ла 1632 саѫ нѫскѫт â Амстердам Евреѫл Венедікт Спїноза. Ачеста ѫкѫ дин копилъріе шаѫ âрътат âклинаціа сă спре кѫношинца âдевърълуй; âвцътѫра луй Талмѫд нѫл âдестълă, шй симцирѣ религїѫасѫ фърѫ сѫперстиціе, фъкăндѫл рече спре слѫжириле челър де ѫ крединцѫ кѫ дăнсѫл, âѫ фост йѫгонит де дăншїй.

Пентрѫ âчаста дар âскѫнс âтре Хрїстїăний, саѫ âвцат лимба Еллинѣскѫ шй Латинѣскѫ, Малимăтїка шй Фїлософїа, шй май вьртос пре чѣ Картесїенѣскѫ, лъмурирѣ кăрїа âл стăпънѣ, дар нѫ âдестълă âдăнка луй Кѫметăре.

Сустима луй.

Дечй дар шаѫ пѫс леце, сѫ нѫ прїимѣскѫ де âдевърăт, фърѫ нѫмай âчел лѫкрѫ, â кăрѫа âведерăре âр прінчепе прин кѫвинте дестойниче; âшă

дар

дар ѣл кꙋметѫ сфáкѫ ѡ Ѳꙋстимѫ, кáре сѫ нꙋ кꙋпринзѫ, де кѫт âдевѫрꙋрй нечесáрїе кꙋ геѡметрї-чéск мело́д. Прин âчáстѫ стрздáнїе ѣл сав сꙋи́т ла пꙋнтꙋл чéл май ѧнáлт âл Ѳеѡрíей!

§. 1. Нѫтѫ Пандеísмꙋл.

Нꙋмай ѡ фїи́нцѫ ѣсте, дꙋпре дѫнсꙋл, Дм̃незеи́рк. Фїи́нцѫ немѫрꙋини́тѫ кꙋ немѫрꙋини́те ѧсꙋши́рй âле лцци́мей ши âле ѧцелéцерїй; нр̃ тóт че ѣ̃ мѫрꙋини́т, нꙋ ѣ̃, де кѫт фелюри́мй âле немѫрꙋини́тей лцци́мй ши âле немѫрꙋини́тей ѧцелéцерй.

Немѫрꙋини́та фїи́нцѫ.

Фїи́нца нꙋ ѣ̃ ѡ ѣстиме партїколáре, чи ѣ̃ ка ѡ темелíе ла тоáте чéле Партїколáре; нꙋ сав фкꙋт, чи ѣсте де сúне. Нꙋмай чéле партиколáре сѫ нáск, фелюри́мй немѫрꙋини́телор ѧсꙋши́рй; ши дин немѫрꙋини́та лцци́ме, сѫ фáк фéлюриле мишкáрїй ши âле линиꙋри́ей, нр̃ дин немѫрꙋини́та ѧцелéцере, фéлюриле ми́нцей ши âле боúрей; ши темелíе â тꙋтꙋрор трꙋпꙋрилор партиколáре ѣсте немѫрꙋини́та лцци́ме; нр̃ âтꙋтꙋрор мѫрꙋини́телор ѧцелéцерй, âксолꙋта (некꙋпринса) ши немѫрꙋини́та ѧцелéцере; âчéстѫ âмѫндóу сцци́н оу̃на де ѫ̃лта нечеситéце (не ѧчетáт), ши сѫ âдꙋк оу̃на ла ѫ̃лта, фзрѫ сѫсѫ нáскѫ де ѡсеби́т оу̃на дин ѫ̃лта. Тоáте дар чéле мѫрꙋини́те, ши трꙋпꙋрй ши сꙋфлете сѫнт ѧ Дм̃незе́ꙋ; Дм̃незе́ꙋ ѣсте статóрника ши нескимкáта лор фїи́нцѫ; дар Дм̃не-

незе́ꙋ

зѣѵ нѵ ѣ чева дин чѣле мѫрунитѣ, мѫкар кѫ тоатѣ чѣле мѫрунитѣ ѣс дин Дм̃незеѣска фїїнцѫ нечеситѣце, пр̃ нѵ дѵпѫ їдеї шѝ скопосе. Дѵкрѵрї ѫтѫмплѫтоаре нѵ сѫнт, чѝ нѵмаї нечесарїе, (неапѫрате) легате ѫпрезнѫ слоѳод кѵ Дм̃незѣѵ, кареле ѣсте фїїнца чѣ оѵнїкѫ, немѫрунинд ѵсѫ де вре ѡ ѫлта; Дїкертате (пѵтере слоѳодѫ) спре кѵцет нѵ ѣсте, чѝ нѵмаї дѵпѫ причинѝ фирецї. Дїкертатѣ ѣсте кѵноцинца лѵї Дм̃незѣѵ, карѣ повѫцѵїце спре драгостѣ лѵї Дм̃незѣѵ, ѫ карѣ сѫ ѫфлѫ ферічирѣ ѿмблѵї. Ѫчастѫ сѵстимѫ дар сѫ нѵмїце Панѳеїсмос, шѝ дела Спїноза, сѫ зиче шѝ Спїнозїсмос.

§. 2. Чѣ фолос ѫѵ фѫкѵт Лок ѫ Фїлософїе?

Їван Лок Енглез де нѣм, нѫскѵт ѫ Брїнгетѡна ла 1632. сѫ лѫсасе де Фїлософїа сколастїкѫ, плѫкѫндѵї ѫ сѫ ѫделетничѝ ла скрїиторїи Класїчї. Дин скриселе Картесїанилор саѵ ѫвитат їарѫшї спре драгостѣ цїїнцелор, май вѫртос ѫ Фїлософїей шѝ ѫ Медїчинеї; шѝ де шѝ сѵрпѫ мѵлте сокотеле ѫле лѵї Картесїе, ѫсѫ їѵ плѫкѵт ѫвѫцѫтѵра лѵї де ѫведерѫре шѝ лѫмѵрире.

Причина дїспѵтелор Фїлософилор.

Лок причепѵ, кѫ вечничиле дїспѵте (нелвоирї) ѫле Фїлософилор, вин дин нехотѫрѫрѣ нѵмелор шѝ ѫ їдеилор, шѝ кѫ прин черчетарѣ мінцїї ѡменещї шѝ ѫ кѵприндерїї кѵноцинцелор, сѫ пот ѫдика кѵ тотѵл. Картѣ лѵї нѵмітѫ: Черкарѣ мінцей ѡменещї, ѣсте плѫкѵтѫ мѵлт, ѫшиждерѣ шѝ мелѳ-

дѵл

дѫл лѫй. Ѣр âчéл де ѣдѫкáцїа копíилωр íѧѫ причинѫúт мáре слáвѫ.

Скопóсѫл лѫй Лóк.

Чéрчетáрѣ кѫноцúнцелωр дѫпѫ ѧчéпѫтѫрй, ăдекѫ лѫкрѫриле, терминíй (хотáрѫле), шй ѧтрεѫинцáрѣ лωр, âчáста âѫ фóет скóпосѫл лѫй Лóк. Ѫтѫ Ѵполóсѫл Íдéилωр ѧнáте (ѧнскѫте). Симцúриле шй лѫáрѣ âмúнте сѫнт ѧчéпѫтѫриле тѫтѫрωр Íдéилωр нóастре, дин кáреле оѵ̆нúле сѫнт сémпличе (âле тѫримéй, лóкѫлѫй, лѫцúмей, фїгѫрей, мишкѫрїй, линицúрей, ѧцелéцерїй, воúрей, Єстúмей, врémїй, цинéрїй, пѫтéрїй, плѫчéрїй, ѧтристѫрїй). Ѧлтеле компѫсе (âлкѫтѫúте) (âле фїúнцей, ѧтѫмплѫрїй, релáцїей). Íдéиле сémпліче сѫнт лѫкрѫрй ѧ фáптѫ, пре кáреле сѫфлетѫл ле прїимéще, ка ѡ хѫртíе нескрúсѫ. Чéле компѫсе сѫ нáск дин чéле сémпличе прин лѫкрáрѣ мúнцей, ăдекѫ компѫнере, ѧпротúвѫ пѫнере, âдѫѡцúре, скѫдére. Ѧшà фáче мúнтѣ шй íдéй слóбоде (лúбере) шй âрхéтупе, прекѫм чéле Мѫтемáтїче шй Ѳлóїче.

Чè ѧдрептáре âѫ фѫкѫт Лóк ворбúрей.

Мѫлте Ôбсервáцїй (кѫгѫрй де сѣмѫ) âѫ фѫкѫт Лóк де ѧшѫлѫчюниле лúмбїй ла ѧсоцúрѣ, сѫ нелсоцúрѣ íдéилωр дѫпѫ Єстúме шй релáцїе, прин ѧведерáре, доведúре, симцúре, шй жѫдекáтѫ; де оѵ̆нде йзворáще фелюрúмѣ кѫноцúнцей, ăдекѫ чѣ ѧведерáтѫ, логїчѣскѫ, симцитивѫ шй де крезѫт. Ăкѫ шй де тéрминй, ѧтрεѫинцáрѣ шй рѣúа лωр

ѧтре

ѫтребѫинцáре. Дóк скóате тóате кѫнощи́нцеле дин ѣ̃ксперїéнцѫ (черкáре).

§. 3. Чѣ ѫ̃ѕ фъкѫ́т Кондїллáк?

Отéфан Бонéт Кондїллáк Францéз де нѣ́м, нъскѫ́т ла 1715, ка съ ѫ̃дѫ́кѫ ла съвършúре прѣ ѫ̃мпирíсмѫ лѫй. Дóк, ѣ̃л скокóарѫ тóате трéптеле пѫтéрилор сѫфлетѫлѫй, шѝ ле ѫ̃дѫ́че прѣ тóате ла симцúре прин ѫчепътѫ́ра модїфїкáцїй, (скимбáрїй де фóрмѫ.)

Прин кѫрцúрѣ лúмбїй споréще цїúнца.

Ѣ̃л ѫ̃дѫ́че тóатѫ цїúнца ла чѣ́ май сéмплúче спѫ́нере, шѝ крéде кѫ ѫ̃тѫ́нчѣ́ пóате съ се ѫ̃вéце, ка Малимáтїка. Ѫ̃мéстекѫ ѫчепътѫ́риле ѫ̃мпирїéй (черкáре ѫ фáптѫ) шѝ ѫ̃ле Ѳеорíей, крезѫ́нд кѫ тóатѫ кѫнощи́нца съ трáце дин ѫ̃чéш ѫчепътѫ́рѫ. Ѫ̃чéста ѣ̃сте Парáдигма Фїлософíей Францézилор, пѫнѫ ѫ̃кѫ́м.

§. 4. Чúне ѫ̃ѕ фóст Леївни́ц.

Оўнѫл дин чéй мáрй Фїлóсофй, ѫ̃ѕ фóст Готфри́д Вїлéлм Леївни́ц. Ѣ̃л ѫ̃ѕ ѫрцишáт тóате цїúнцеле, мр̃ май бъртóс Малимáтїка шѝ Фїлософíа. Нѣ́мц де нѣ́м, нъскѫ́т ѫ Леїпцїк ла 1646. мѫ́лтеле лѫй читúрй, корреспондéнцїй, калъторíй шѝ черчетъ́рй дин тинерéцеле лѫй, ѫ̃кѫ шѝ релáцїиле лѫй кѫ чéй май ѫвцáцй дин врéмѣ съ Фїлóсофй, Полíтїчй шѝ Прúнцй, тóате ѫ̃чéстѣ ѫ̃ѕ контрїѣзúт спре мѫ́лта лѫй ѫвцътѫ́рѫ.

Дрѣп-

Дрептъ пърере.

Бъл крезъ къ сънт адевърърй нечесарїй, довединрѣ къръра нъ поате съ се наскъ дин ѣксперїенцѣ, чи ѣсте ътемеатъ ъ съфлет.

Крїтирїй адевърълъй.

Пър Крїтирїй адевърълъй, дупре динсъл, сънт пентръ адевърърите нечесарїй, ъчептъра Контрадиціей; пър пентръ челе ътамплътоаре, ѣсте къвънтъл дестойнїк, каре не повъцуеще спре къвънтъл чел май дупъ оурмъ, афаръ дин ширъл лъкрърилор ътамплътоаре.

Къвънтъл чел дупъ оурмъ.

Пър къвънтъл чел май дупъ оурмъ ал адевърълъй де ъчептърите челе ъ нъскъте шй нечесарїе, ѣсте Дмнезеу, изворъл а тот адевъръл нечесарїй шй вечник.

Сустима лъй Леївниц.

Кентръ Сустимей лъй ѣсте, Монадологїа, прин каре ав крезът, къ ар фи афлат къминтеле челе май дупъ оурмъ але кънощинцелор лъкрърилор. Ѣксперїенцїа не дъцъ, къ сънт фїинце компосте; аша дар шй семпліче; дин челе семпліче съ фак челе компосте; шй симцирѣ непътънд съ ле къноаскъ, ни съ пар компосте шй лъците. Тоате фїинцеле прагматїче ав ъдъширите лор, прин кареле съ деосебеск оунеле дин алтеле; пентръ къ нъ съ поате а фи доу лъкрърй де тот асеменѣ дупъ ътрънсечеле лор ъдъширй. Шй ъдъширй ътрънсече алтеле нъ

сънт,

сѫнт, де кѫт причѣпериле, пентрѫ ѫчѫста пѫтѣриле спиритѫалниче сѫнт Монѫде, кѫреле нелчетѫт вор сѫшй скимбе стѫрѣ лор, сѫѫ сѫнт ѫутомѫте пнебмѫтїче.

Чѣ ѣсте Дмнезѣѫ?

Дмнезѣѫ ѣсте ѫтѫ ѫчепътѫрѫ ѫ тоатѫ кѫноцинца, шй ѫфїинцѫрѣ шй фїинца чѣлор че сѫнт, ѣсте дар ѫ немърминитѫ ѫчепътоаре монѫдѫ, шй монѫде парагогѣ шй мърмините, дешебиндѫсѫ оунииле динтр' ѫлтеле прин трѣпта фелюрймей де ѫ причѣпе. Монѫде фърѫ ѫцелѣцере, сѫнт трѫпърй дорминд, пар кѫ ѫцелѣцере, сѫфлете; кѫ ѫцелѣцере нелѫмърйтѫ, сѫнт сѫфлетеле добитоачелор, пар кѫ ѫцелѣцере лѫмърйтѫ, сѫфлете кѫвънтѫтоаре. Шй ѫцелѣцериле чѣле лѫмърите ѫшй ърѫтѫ лѫкрѫрѣ лор, пар чѣле нелѫмърите, пѫтима лор. Монѫделе парагогѣ сѫнт тоате ѫтрѫпате. Монѫделе ѫцелегѫтоаре сѫнт кентрѫ трѫпърилор, прин кареле ѣле прибеск пре чѣле лѫлте депъртате пърцй але лѫмїй. Фїешкаре монѫдѫ ърѫтѫ ѫ сине, тотѫл дѫпѫ дешебите трепте, шй фак ѫаре каре порнире шй лѫкраре, оуна спре ѫлта дѫпѫ немърминита ѫцелепчюне шй пътере ѫлтй Дмнезѣѫ. ѫчѫста ѣсте: Преѫшѫзѫта ѫрмоніе.

Пар Дмнезѣѫ фїинд монѫда монѫделор, ѫшѫ дар тоатѫ фїинца ѣсте фългърацїе дин Дмнезѣѫ, мърминитѫ прин мърминѣрѣ фїинцей. Шй тоатѫ ѫфїинцѫрѣ ѣсте прѣѫнѫ ѫтрѫ рѫндѫѫла чѣлор че сѫнт, де шй поате сѫ ѫйѣѫ ѫареш каре несъвършире;

ре; дăр пентрŭ âнăста ĕсте фїешкăре фїінцъ, ка сă âнвĭнгъ ↑ трĕпта сăвърширей шĭ â феричирей сăле, шĭ ка ŵ пъртичикъ дин тот, контрївŭеще спре сăвърширĕ тотŭлŭй.

Ăшезъчюнĕ.

Ĭăр рэштăтĕ Метафизїчĕскъ ĕсте нечесăрїе хотъръре ↑ фїінца лŭкрŭрилор мърунитe, дин кăрĕ оурмĕзъ рэштăтĕ фирĕскъ, ка ŵ дŭрере, ĭăр чĕ мораличĕскъ, ка ŵ грешалъ. Рэштăтĕ мораличĕскъ ĕсте дин лїбертăтĕ минцилор мърунитe, шĭ ĕсте âлеџере â оунїй фăпте фирĕскъ, дин мŭлте ↑тъмплътоаре, фъкŭтъ дин причинй дестоїниче; шĭ кŭ тоатe къ ↑ лŭме тот че сă фаче, ĕсте фъкŭт нечесарїŭ, ăдекъ дин причинй дестоїниче, сă кŭвине ↑сă ŵмŭл, нешїинд фїторюл, (чел че ва сă фіе) сă се сокотĕскъ кŭ минтĕ шĭ сă фăкъ че ĕ май бŭн. *)

Прин âчестĕ леївниц âŭ войт сă фŭгъ де ŵарка оурзитоаре, шĭ де ŵарка войре â Картесїанилор, причина кăрїа нŭ ĕсте Дмнезеŭ. Дмнезеŭ нŭ боеще рэштăтĕ, нич чĕ фирĕскъ, нич чĕ мораличĕскъ, дăр лĕŭ лъсăт, ка ниџе оурмăрй нечесăрїе дин хотърърй нечесăрїе âле лŭкрŭрилор мърунитe, дŭпъ кŭм сă кŭвинĕ ла пŭтинчоаса сăвършире â тоатъ лŭмĕ, ↑трŭ кăрĕ ↑целепчюнĕ шĭ кŭнзтăтĕ лŭй âŭ пŭс, ↑тре трептеле ширŭлŭй натŭрей, ŵ âрмоніе, ↑трŭ кăрĕ стъ ŵкърмŭирĕ лŭмїй де Дмнезеŭ.

§. 5.

*) Ĭăтъ требвинца де â ↑ъкца фїінцеле шĭ меџешегърнае:

§. 5. Чине ăѵ фóст Вóлф?

Дíнтре оѵрмѫтóрїй лѵй Леївниц, чéл май вестúт ăѵ фóст Хрїстїáн Вóлф, нѫскѵт ѧ Бреслáвїа ла 1679.

Чѣ ăѵ фѫкѵт ĕл?

Ăчéста ăѵ ăшѫзáт ѧтáю Ѳнкѵклопедíе ă цїúнцилор ѧтрѣгѫ, шú ăѵ ѧвцáт пре чéле май мѵлте пѫрцúăле éй. Шú пѫрциле Фїлософíей Ѳеѡрѣтїчѳ сáнт лóгїка шú Метафѵсїка, кѵпринзѫнд Ѻнтологíа, Ѱѵхологíа, Космологíа, шú Ѳеологíа; ăр ăле Прáктїчей, Фїлософíа прáктїка оѵнїверсáле, Йѡїка, Дрéптѵл фирéск, шú Полíтїка.

Ĕл ăѵ ăфлáт матéрїа май наínте ăдѵнáтѫ де ăлцїй, шú ăѵ лѵáт тóатѫ сѵстима лѵй Леївнїц, ѡсебúнд чѣ ĕсте де пѵтéрѣ причепѫтóаре, де Монáде, шú де Ăрмонíа преăшѫзáтѫ, пре кáре лѣѵ гăндúт, ка нúѳе гóале ѵпоѳéзей.

Оѵнúрѣ, ѧпревнѫ-легáрѣ, ăлкѫтѵúрѣ сѵстимáтїкѫ ĕсте лѵкрѵл лѵй, кáре сѫ вéде ѧ тóате скрúселе сáле; кѵ ăчéст меѳóд ĕл шаѵ ăгонисúт máре чúнсте пентрѵ темейничíа, рăндѵúла, лăмѵрúрѣ îдéилор, шú пентрѵ Ѻноматологíа хотăрáтѫ.

Чѣ май máре грешáлѫ ă Фїлософíей лѵй ĕсте, кă наѵ ăрătáт нúчѳй оѵн сéмн деѡсебитóрѳ ѧтре кѵноштúнцеле логїчéщй шú Ѵмпирúчéщй.

Фїлософíа лѵй Вóлф ăѵ нăскѵт мúнцй кѵне шú мѵлте, шú ăдпă дрептáте ăѵ ăвѵт мѵлцй оѵрмăтóрй.

§. 6.

§. 6. Чѣ аѫ ѧдрептáт Геѫргїе Беркле́ю?

Ѥмпирїа лѫй лóк ѧ Англїа причинѫà Пырроні́смѫ, ѧлеі́е шѝ нерелїгїе; Геѫргїе Беркле́ю, нъскѫт ла 1684, ѧ Ірлáндїа, сокотѝ къ нѫмай прин дóгма ѥнноімáтїкъ (прин їдеалі́смѫ) пóате чи́нева съ се ѧдрептéзе динтр' аче́ рътъчи́ре, шѝ къ ачáстъ сúстемъ де кѫнощи́нце ѥ нѫмай адевърáтъ. Ѧшà дáр ѥ́л кѫ стръкътътóаре ѧцелéцере аѫ дескопери́т нелесни́риле ѥ́ксперїéнцїй чéй дин афáръ, нелъмбри́рѣ їдéилор фїи́нцей, але ѧтъмплърїй, але лъцимей; шѝ аѫ доведи́т, къ прин симци́рй, нѫмай симцитїве ѧсѫши́рй пѫтéм съ причéпем, ѫ́р нѫ шѝ ѧтръ́нсека фїи́нцъ а лѫкрълѫй симци́т. Ѫ́р їдéиле ѫ́мълѫй, зичѣ, нѫ сы́нт дела сúне, чѝ и́ ле дъ немърцини́та мúнте. Ѧ́съ ѫ́мъл прин ѧтрѣ́га лїбертáте ѧшѝ фáче сúнгѫр ѧшъляцю́нѝ шѝ рéле фáптe. Ѧтр' аче́ст кúп аѫ гѧндѝт Беркле́ю къ аѫ стúнс кѫ тóтѫл ѧлеі́смѫл; дáр ѧ́съ, зикѧ́нд къ ѵ̂поле́ѫл де лѫмѣ симци́тъ ѥ́сте ѧшъляцю́не, Пырроні́смѫл нѫ нѫмай нас сърпáт, чѝ ѧ́къ лаѫ ѧтърúт май ѧдѫ́нк.

Ѧчáста кѫноскѫ Давúд Оу́м, нъскѫт ѧ Ѣдúмбѫрг ла 1711, кáреле ѧдѫ́нк черчетáсе фúрѣ ѫ́мълѫй ѧ кѫнощи́нцъ шѝ ѧ фáптъ. Прин сокотéлеле сáле аѫ ѧжѫ́нс шѝ ла Пырроні́смѫ, шѝ аѫ спѫс тóт че пóате причинѫй кѫ мáре съвършúре, лъмбри́рѣ шѝ нетезúме. Дѫпъ дѫ́нсѫл, тóате ѧцелéцериле сы́нт, саѫ причéперй симцитїве, саѫ їдéй; шѝ аче́стѣ сы́нт кóпїй аче́лшра кѫ дешсебúрѣ къ сы́нт май

слáбе,

слáвѣ; шй âшà тóате ѫделетничи́риле ми́нцїй сѫ́нт, сaѵ ла їдéй, сaѵ ла лѫ́крѫ́рй ѣ̀ѯперїмéнтáлниче. Пр кѫвѫ́нтѫл ѫцелéцерїй нóастре ѣ̀сте, симци́рѣ, мемóрїа, (цинерѣми́нте) шй сѫллогїсмїй дин ѣ̀тїологíе; пр ѣ̀тїологíа нѫ̀ се нáше дин сѫллогїсмй, чй дин ѿкичéю шй дин ѫтѫмплáрѣ ѫцелéцерилѡр. Яшà дáр нѫ̀ ѣ̀сте áлтѫ кѫноцúнцѫ, де кѫт ѣ̀ѯперїѣнца, нúчй Метафусїчѣскѫ.

Модерáт Пурронїсмѫ.

Шй ѣ̀ѯперїѣнца нѫ̀ áре ѫведерáрѣ доведи́рилѡр Мaѳимaтїчéцй, чй стѫ нѫмай ѫ фирѣска порни́ре, кáре пóате сѫ не ѫшáле. Сaѵ мѫкáр сѫ âдѫкѫ ла âмфїволíе ѣ̀ѯперїѣнца дѫпѫ ѣ̀тїологíа фирéцїй порни́рй шй Фїлософíей де ѿкце, де їдéиле лóкѫлѫй, врéмїй, шй âле ѣ̀тїологíей, неки́рѫи́ндѫсѫ âчéст пурронїсмѫ де фирѣска порни́ре. Геѡметрíа шй Ѧрїѳметїка сѫ́нт цїйнце їдеáлниче; пр Крітїка шй Нѳлїка, симци́тїве.

Оўм âпликѫ âчéст модерáт Пурронїсмѫ ла ѣ̀стúмѣ лѫй Дмнезíѫ, прóнїе, минѫний, шй ла немѫри́рѣ сѫфлетѫлѫй, шй доведй, кѫ âчéстѣ нѫ̀ сѫ пóт доведй де ми́нтѣ ѿменѣскѫ âдевѫрáт шй фѫрѫ грешáлѫ. Бл десвиновѫцѣ ѫкѫ шй оўчи́дерѣ де сúне, вїáца лѫй Оўм ѫсѫ âѵ фóст плúнѫ де фáпте кѫ́не.

§. 7. Фїлософíа Крітїка.

Ѩкертáтѣ сѫфлетѫлѫй âѵ причинѫ́ит пре чéле май мáрй нелесни́рй ѫ Фїлософíе, шй пнѫ нѫ̀ сѫ ва хотѫрѫ âчáста, характи́рѫл Фїлософíей нѫ̀ сѫ

кѹноаше; шѝ ѧсѣ Θеωрїа де ѧчепѣтѹра кѹноцѝнцелωр ѧкѣ нѹ сѧѹ сѧвѣршѝт.

Реформа́цїе а̂ Фїлософіе́й.

Требѹа̀ да́р оўн а̂л до́йлѣ Σωкра́т. Ѧчѣ́ста фѹ Манѹи́л Ка́нт нѣскѹт ѧ 20. Ѧпри́ле 1724. шѝ ѧвѣцѧ́нд Фїлософіа ѧ Кенїнгсвѣ́рг, прин оўн но́ѹ ме-ѳо́д крїтїк повѣцѹѝ спре кѹноцѝнца пѹти́нцелωр шѝ непѹти́нцелωр ми́нцїй ѡ̂менеще́й, ѧвїтѣ̀ ми́нтѣ спре черчета́ре, шѝ а̂дѹ́се кѹвѧ́нтѹл ѧ ка́лѣ цїи́нцей.

Характи́рѹл лѹй Ка́нт.

Ѧчѣ́ст бѣрба́т а̂вѣ́ ма́рй да́рѹрй ѧпревѹна́те кѹ прѣлѣцѝте кѹноцѝнце, шѝ моралі́ст шѝ релїгїо́с, ѳеωрисѣ́ лѹкрѹрile пе де то́ате пъ́рциле. Кѹра́т а̂девъ́р, шѝ кѹра́те сентїме́нтѹрй моралїчеще́й ѧплинѣ́ ѧчепѣтѹра чѣ́ вїе а̂ фїлософїчѣскѹлѹй са́ѹ дѹх, ѧ ка́ре е̂рѣ̀ оўни́те ѧ прѣ ѧна́лтѣ трѣ́птѣ о̂рїцїналіїта́тѣ, солїдїта́тѣ шѝ ѭцѝмѣ ѧцелеѱерїй; прин а̂чѣ́стѣ да́р ӗл а̂ѹ е̂нергиси́т ѧ Фїлософіе ѡ̂ минѹна́тѣ реформа́цїе.

Чѐ а̂ѹ сокоти́т Ка́нт?

Лѹа́рѣ а̂ми́нте шѝ черчета́рѣ сѹстѝмелωр фїлософичеще́й, лаѹ повѣцѹѝт сѣ сокотѣ́скѣ, кѣ маѝ наѝнте де то́ате трѣ́бѹе сѣ цїе чѝнева че сѣ по́ате ѧвѣцà. Фїлософіа ӗсте ѡ̂ цїѝнцѣ логїчѣ́скѣ. Кѹноцѝнцеле логїчеще́й сѣ дешсебѣ́ск де чѣ́ле е̂мпирїчеще́й прин характи́рѹл нечеситѣцїй шѝ а̂л оўнивер-салитѣцїй. Дин чѣ́м че сѣ по́ате а̂ кѹноцѝнцелωр логїчеще́й, ӗсте чѣ́м че сѣ по́ате а̂ кѹноцѝнцелωр фї-

лосо-

лософїчѣщій. Ачѣстѣ сѫнт сунѳетїче шй аналутїче; чѣле дѫпѫ оурмѫ сѫнт ємпиричѣщій, шй чѣле дин тѫю а кѫноащере; дар ачепѫтѫра чѣлор сунѳетїче кѫнощинце ѣсте дин чѣле де наинте спре дешевирѣ чѣлор ємпиричѣщій, каре сѫнт дин чѣле дѫпѫ оурмѫ. Де естимѣ ачѣстора не крединцѣзѫ Маѳематїка, дар шй Метафѵсїкѫ ѡкюл минцїй кѫтрѫ ачѣстѣ привѣще. Ѳ цїїнцѫ дар, каре черчетѣзѫ пѫтинца ачѣстор кѫнощинце, ачепѫтѫра ачѣстора шй требѫинцарѣ, ѣсте прѣ требѫинчоасѫ шй нечесарїе.

Че аѫ вѫзѫт Кант?

Кант аѫ вѫзѫт, кѫ кѫнощинцеле сунѳетїче, дин чѣле де наинте, (a priori) привѣск фелюл кѫнощинцелор. Ка сѫ афле пре ачѣсте фелюрй але кѫнощинцелор дѫпѫ ачепѫтѫра нечеситацїй шй оуниверсалитацїй, ѣл провалисѣще оун аналѵс, а зиче ашà, химичѣск ал кѫнощинцелор, шй деспарте че ѣсте оунит ачапѫ спре ажѫторюл цїїнцей. Дарѣ аминте шй скадерѣ лаѫ аѫс ла ведерарѣ лѫкрѫрилор.

Пѫтерѣ кѫноскатоаре чѣ ѳеоретїчѣскѫ прочеде дин симцире шй дин минте. Симцителе сѫнт трѫпурй, ар минтѣ оунеще прин симцире трѫпул чел дат шй фаче їдей шй жѫдекацй; динтр' ачастѫ оунире кѫноащем фелюримеле лѫкрѫрилор, каре сѫнт кѫнощинцеле ноастре. (Ашà дар ной нѫ кѫноащем ачрянсека фїїнцѫ а нича оун лѫкрѫ, чй нѫмай фелюрим шй катацим); ар ачѣстѣ сѫнт

мърминиτе де ѣзперїенцъ. Дăр фїїнд къ фелюрѝмеле лŭкрŭрилор нŭ стăŭ де сине, сă целéце ѡăре кŭм ăкъ ѣстѝмѣ фїїнцей, (саŭ трŭпéскъ, саŭ сŭфлетéскъ, саŭ гăндитóаре) шѝ âчáстъ целéлéре ѣсте кŭноцѝнцъ a priori, ăдекъ дин чéле де наѝнте. Ăтр' âчéст кип нŭмай кŭноцѝнце компŭсе a priori сăнт пŭтинчóасе. Кŭвăнтŭл нŭ пóате сă цíе чѣ ѣсте дăнезéŭ, чѣ ѣ лŭмѣ, немŭрѝрѣ шѝ лїбертáтѣ сŭфлетŭлŭй; дăр ѣстѝмѣ âчéстора, де шѝ сăнт престе симцѝре, нŭ ѡ пóате тъгăдŭй.

Фолóсŭл Теорíей.

Дéчй дăр кŭвăнтŭл Теѡрéтїк ѣсте нечесáрїŭ нŭмай спре Ăтребŭинцáрѣ регŭлáтъ â îдéилор дин кŭноцѝнцеле прагмáтїче. Ăр кŭвăнтŭл прáктїк хотъráце войрѣ спре лŭкráрѣ кŭвїѝнцей, преâшъзăнд ѡ лїбертáте нечесáрїе, шѝ порŭнчéце легитимитáте оŭниверсáле. Шѝ âчáстъ моралитáте нŭ ѣ феричѝрѣ, чѝ не фáче брéдничй спре â прїимѝ феричѝрѣ. Îдéиле де лїбертáте, немŭрѝре, шѝ дăнезеѝре ла Ăвцътŭра морáлникъ ăŭ Ăкрединцáре, нŭ пентрŭ кŭноцѝнцъ Теѡрéтїкъ, чѝ пентрŭ ѡăре кáрѣ прáктїкъ логїчéскъ кредѝнцъ.

Окóпосŭл фїїнцей чéй кŭвăнтътóаре ѣсте кѝнеле чéл Ăнáлт, шѝ âчáста сă бéде дин âрмонíа фѝрей симцѝтїве â ѡмŭлŭй, шѝ дин âрмонíа кŭвăнтŭлŭй прáктїк шѝ Теѡрéтїк.

Фолóсŭл дин Фїлософíа Крíтїка.

Фїлософíа Крíтїка рămăне Ăтр' âчéл чѣ сă дă дин концепцѝнцъ, сă силéце сă ăфле прин âналýс, нŭ

нꙋ ѫл їдѣилор, чи ѫл пꙋтѣрилор сꙋфлетѣцій, ѫче-пꙋтꙋриле статорниче ѫле кꙋноцинцей, сѫ хотѫрѫскѫ ѫтребꙋинцарѣ лор, ши сѫ нꙋмере тоате пꙋтѣриле кꙋноскѫтоаре дꙋпѫ фелꙋ. Ячаста ѫнѫлцѫ минтѣ ѡменѣскѫ, дар ши ѡ цине ѫ хотарѫ прин мѫсꙋрарѣ пꙋтѣрилор ей. Перїорїсинд Догматїсмꙋл, ѣзорїсинд Мустїчисмꙋл, ѡпринд Пырронїсмꙋл, ши ѫтемеинд ѫпѫрцїа ѫбцѫтꙋрей ши ѫ крединцей, ѫжꙋнце скопосꙋл чел ѫнѫлт ѫл кꙋвънтꙋлꙋй, кѫре ѣсте ѫцелепчюнѣ.

Оꙋрмѫторїй лꙋй Кант.

Дин шкоала лꙋй Кант ѫꙋ ѣшит ѡ мꙋлциме де Фїлософй, дар чей май нꙋмицй сѫнт Ѳффвѫр, Масꙋ, Оминд, Кисебетер, Крꙋж, ши ѫлцй мꙋлцй; пър чел май де пе оꙋрмѫ ѣсте Фїхтер, кѫреле ѫꙋ фѫкꙋт май мꙋлт сꙋнет, дар нꙋ ѣ май пꙋцин ѫтꙋнекос де кѫт чей лѫлцй Кантїенй.

ЕЛЕМЕНТѸРІЙ ДЕ ЛОГІКЪ.

КАП 1.

Де фи́рѣ шѝ а̑шхѯа́рѣ Ло́гїчіїй.

§. 1. Чѣ е̑сте Ло́гїка?

Фїи́нд къ Фїлософі́а е̑сте кѹноцѝ́нцъ а̑ а̑девъ́рѹлѹй (Істо́р. §. 1.) шѝ ло́гїка спре а̑ча́стъ кѹноцѝ́нцъ гъте́це пре ми́нте (Істор. §. 7.) прѣ ки́не а̑ча́ста съ хотъра́це: Щїи́нцъ де а̑ а̑фла̀ а̑девъ́рѹл, шѝ а̑лтѡра а̑л а̑рътà. (1)

(1) Шѝ а̑фла́м а̑дека́рѹл сав прин кѹета́ре, сав чити́нд скри́селе а̑лтѡра; да́р а̑фла́т а̑дека́рѹл, нѹ е̑ а̑ша̀ ле́сне ка шѝ прин кѹкѫ́нт шѝ а̑ скри́с а̑ша̀ съл комѹника́м, (спѹ́нем) а̑ кѫт а̑скѹлътъто́рюл сав читито́рюл ле́сне съл неме́рѣскъ, чѝ ло́гїка шѝ а̑ча́ста а̑ба́цъ.

§. 2. Сав фирѣ́скъ, сав мешешѹи́тъ.

Де шѝ а̑трѹ то́цѝ, че нѹ сѫ́нт кѹприн́шй де вре ѡ̑ па́тимъ, съ а̑фла кѹвѫ́нтѹл че́л дре́пт; а̑дека̀ пѹте́рѣ де а̑ сокоти́, сав а̑ кѹле́це а̑девъра́те дин а̑девъра́те кѹ негреши́тъ оѹрма́ре а̑ а̑кеерїи (Істор. §. 2.) шѝ динтр' а̑ча́ста нар пѹтѣ чи́нева тъгъдѹ́ѝ, къ ло́гїка нѹ е̑сте фирѣ́скъ; да́р а̑съ пентрѹ а̑ча́ста нѹ оѹрмѣ́къ, къ ло́гїка чѣ мешешѹи́тъ е̑сте де а̑ съ тре́че кѹ ведѣ́рѣ; пентрѹ къ мешешѹгѹл съвършаце пре фи́ре; шѝ ми́нтѣ а̑къ тре́кѹе нѹ

нѹмай

нумай путере де а сокоти съ айкъ, чи ши фъръ зъбавъ ачаста съ факъ, ши якъ ши меодъ съ шіе, прин каре съ дешептъскъ дин сокотели пре чи дрептъ ши пре чи недрептъ. (1)

(1) Пентру къ ши де а нумъра умъл дин фире аре путере, ши трїе де а жъка, ши де а корки ши де а адъплека; дар нименъ нъ сар адой къ требе съ вееце чинека Аріѳметїка, Ѳрхистїка, Мъзїка, Грамматїка, Ритерїка.

§. 3. Скопосъл ей есте афларе адевъръвай арътат ши де крезът.

Дечи дар фїинд къ логїка вацъ а афла адевъръл, ши алтъра ал арътъ (§. 1.) ши адевъръл есте сай арътат, сай де крезът, (Истор. §. 2.) чел че съ логїчеще де амъндой ва грижи. (1)

(1) Дар пентру ачаста нъ е нечеситате (требинцъ нечетатъ) а фаче дой фелюрй де логїкъ, ка Арістотелїїй, адекъ Діалектїкъ ши Аналутїкъ де шебите оуна де алта.

§. 4. Требуинца логїчїй.

Требуинца логїчїй спре тот фелюл де вацътъръ есте прекъдатъ; пентру къ скопосъл а тоатъ цїинца есте а афла адевъръл, ши афлат ал комуніка ши алтъра. (1)

(1) Аша дар чей че прихнеск логїка, ар фи крединчй де хъз, декъ нъ ѡ фъческ, ка съ трагъ пре тинерй дела флекърїле Арістотелїчещй (а каре мъцй анй пердеск) ла алте вацътърй май требинчоасе.

§. 5. Нескочиторїй логїчїй.

Ла ачаста прекъмълт сай аделетничит а врем бъке зинши блеатъл, каръа тоцй де ѡкще адък

чепъ-

ънчепътл ънчéщий щиínце, Мегáрічий, Ярістотéл, Стóічий, шй Епікврій; дáр фíнд кз чéй май мълций дин трéнший ъв ързтáт мелóд май мълт де причíре шй де воркíре, де кът ъ ъфлá ъдевзрл: дъпз ътáта сечеríш нъ пъцínз спикъíре ъв рзмáс шй чéлор май нóй. (1)

(1) Де ъíчк мълцíме де лóгічe нóш, кáре май де мълтз, кáре де май пъцínз лáвдз.

§. 6. Лъкрл нóстр.

Пър нóй ъгрижám ъ спъне ніше рéгъле, пре кáреле ъм ъвцáт, сав дин Експеріénцз, *) сав дин спънерк ълтшра ъм лъáт, шй пре ъчéсткъ къ кáре ни сз пáре май потрибít мелóд. (1)

(1) Прк де фолóс ни сз пáре, 1. ъ деширей фíрк мíнцей ъменéщий; 2. фíрк ъдекзрлвий; 3. ъ черкá шй кът ъчéта сз се ъфле, шй ълтшра сз се ърáте.

(*) Трéбе сз щій кз зíчериле стрéйне, чéле че сав де слъшít ъдáтз, нъ сз май деслъшéск, чй сз лáсз ъшá.

КАП 2.

Де фíрк мíнцей ъменéщий.

ПАРТЕ 1.

Де лъкрзриле мíнцей.

§. 7. Пентръ чé ъíчк де мíнте сз къбíне ъ зíче?

Ла ъдевзр мíнтк, пър ла кън, войрк май мълт сз ърделетничéще. Ашá дáр фíнд кз лóгіка дз ме-

лóд

ѡ́ѡ́д де âфлáрѣ шѝ де спъ́нерѣ âдевъ́рълъй, (§. 1.) âрътáт е́сте, къ де нъ́ вѡм âцелéце âведерáт пътé-риле шѝ лъкрáриле мúнцей, нъ́ вѡм пътѣ съ не-âвъцáм âчáста.

§. 8. Де сúнт ѿаре îдéй âнзскъ́те.

Шѝ дин е́ксперіéнцъ цúм, къ фъръ нúчй ѡ̂ къноцúнцъ âтрáм â Теáтрълъ âчéцій лъ́мй; (1) шѝ âшà кáте пъцúн доканднúнд îдéиле чéлър матеріáлниче, динтръ кáреле май пе оу́рмъ шѝ причéпериле чéлър май нематеріáлниче дъпъ скъдéре âцелéцем.

(1) Пентръ къ тóт че съ кънéне â сокотѝ де îдéиле âнзскъ́те (дин нáшере) âле Платóничилър, Картесіáнилър шѝ âлтора, съ ка зúче май жóс â Філософіа моráлникъ (§. 24.) дар âцъ кíе чúнека дин чéй че цíе âтрѣ сúнеший âкедерáт шѝ âрътáт îдéй âнзскъ́те, шѝ спѣ́мй, пентръ чѣ нъ́ цíе âчéстѣ âтрѣ сúнеший чéй че âѣ крескáт âпрéднъ къ хіáрзле? съѣ чéй чѣ сúнт дин фúре сързй шѝ мéцй? шѝ дъпъ чѣ âѣ âкъцáт съ борбéскъ къ ѿаменій, съ комéниче âлтора âцелéцериле че âкѣ май де наúнте.

§. 9. Âлътърáрѣ îдéилър.

Âсѣш е́ксперіéнца не âдъ́плекъ, къ прънчій кáте пъцúн крескáнд, дин îдéиле чѣ доканднéск, съѣ прин симцúре, съѣ прин скъдéре, âлътъръ кáте дóш оу́на къ âлта; шѝ âшà кáте пъцúн âжънг съ фáкъ âлътърáрѣ шѝ â трéй îдéй âтре дáнселе, шѝ съ ѿфле âдевъ́рърй май нóш. (1)

(1) Мúнтѣ оу́мелъ âріѣмитичéце; пентръ къ прекъм чéл че коéце съ се âвéце цíúнца âріѣмéтіка, âтѿ́ѡ причéпе нъ́мериле сéмплúче, чéле сúнгъре, шѝ прин â нъмзрáре съ âбáцъ âле зúче шѝ де рóст; дъпъ âчáста, шѝ кът сар âлътъ-

ръ

рà дóш нѫмере оѫнвл кътрz ѫлтвл прин ѫдзщѭйре, скздére, ѫмвлцйре шй ѫпzрцйре, сz ѫвáцz; шй ѫ чѣ двпz оѫрмz кйне сz ѫлáтвре шй трéй нѫмере ѫтре дѫнселе прин медóдвл чéлор трéй; шй сz ѫтѫмплz, ка дин кътцймѣ чѣ квноскѣтz, ѫлта неквноскѣтz сz ѫфле. Ѫшà дар фáче шй мйнтѣ: ѫтѫю причéпе îдéиле чéле сéмплїче; ѫдекz, лвмйна, лѣна, сóареле, трѣпвриле чéле кззѣте, шй ч. л. шй двпz оѫрмáре ѫлáтврz дóш оѫна кв ѫлта; ѫдекz, лвмйна фáче пре трѣпврй кззѣте; сóареле лвминѣзz; ѫ чѣ двпz оѫрмz шй прин трéй îдéй ѫлътврáте ѫтре дѫнселе ѫфлz, кz лвмйна фїйнд кz фáче трѣпвриле кззѣте, ѫшà дар шй сóареле, лѣна, шй стéлеле, ѫчéмшй фzкѫнд, сѫнт лвмйнй.

§. 10. Трéй сѫнт лѫкрѫриле мйнцїй.

Кѫнд мйнтѣ причéпе îдéиле чéле сéмплїче, сz зйче кz ѫцелéце; ѫр кѫнд ѫлáтврz дóш îдéй ѫтре дѫнселе, сz зйче, кz жѫдекz; ѫр кѫнд ѫпрѣвнz трéй ѫтре дѫнселе, ѫтѫнчѣ сz зйче, кz кѫвинтѣзz сѫ сокотéце, шй де ѫйчѣ сz вéде, кz нѫмай мѫлте де кѫт трéй сѫнт лѫкрѫриле мйнцїй. (1) Дйнтрѫ кáреле дрéпт сáр хотърà, кz мйнтѣ ёсте пѫтére ѫ сѫфлетѫлѫй, прин кáрѣ ѫцелéце, жѫдекz, сокотéце.

(1) Ѫчáітz чѣркáре нѫ ё де пѫцйн прéц, чй ё прѣ требвинчóасz, шй ѫкz шй темéю ѫ тóатz Лóгїка.

§. 11. Хотáрюл лѫр.

Дéчй дáр ѫцелéцере ёсте причéперѣ îдéилѫр чéлѫр сéмплїче; ѫр жѫдекáтz, ѫлътврáрѣ де дóш îдéй; ѫр сокотѣлz, ѫлътврáрѣ де трéй îдéй.

§. 12. Чѣ ёсте фантасíа?

Ѫсz нѫ тóате îдéиле ла мйнте сz ѫдѫк; чй де кѫте ѿрй сѫфлетѫл май привéце îдéа оѫнѫй соцéт

мате-

матерїáлнїк, нефїїнд де фáцѣ, âчáста сѫ жúче кѫ прин фантасíе сѫ сѫвършáце.

§. 13. Чè ĕсте жѹдекáтѫ, цéнїе, мемóрїе?

Прин âчáстѫ фантасíе фéлюрй де îдéй ѫпрéвнѣм, дешсебúм, âдѹчем âмúнте, цúнем мúнте; де оѹндѣ кѫнд прин фантасíе ѫпрéвнѣм îдéиле, сѫ кїáмѫ цéнїе (йстецúме); кѫнд ле дешсебúм, жѹдекáтѫ; ѩр кѫнд ле âдѹчем âмúнте шѝ ле помúнм, мемóрїе, (1) ăдекѫ цинереамúнте.

(1) Âчéсте пѫтéрй, пѫнѫ кѫнд сѫнт âместекáте ѫ ѹм дѣпѫ дешсебúте трéпте, нѹ ѹ фúре нѹмай ѫ ѹаменилор причúнвéск; чѝ кѫнд жѹдекáта стѫпнéце, сѫ кїáмѫ ѫцелéптѫ; кѫнд цéнїа, âуалїчéкѫ, шѝ ѹетзшáкѫ; ѩр кѫнд мемóрїа, âтѹнчѣ сѫ кїáмѫ попвлáре.

§. 14. Де сѫнт ѫ фїúнцѫ тóате кѫте причéпем.

Шѝ кѫте дáр цéнїа плăсмѹéце, нѹ â пѹрѹрѣ шѝ ѫ фáптѫ сѫнт; пентрѹ кѫ лéсне пóчѹ кѹ гѫндѹл сѫ ѫпрéвн îдéиле ăѹрѹлѹй шѝ âле мѹнтелѹй, шѝ сѫ плăсмѹéск ѫтрѹ сúнемй îдéа де мѹнте де ăѹр, кáрѣ ѫсѫ âфáрѫ де гѫнд нѹ ĕсте ѫфїúнцѫ; âчéст фéлю де îдéй дáр сѫ кїáмѫ ĕстúмй хїмерїчéцй, сáѹ дѹпѫ гѫнд.

§. 15. Чéле чè нѹ сѫнт.

Дáр ѫсѫ де âúчѣ ĕсте âрѫтáт, кѫ нѹ се кѹбúне â âместекà ĕстúмиле чéле дѹпѫ гѫнд кѹ чéле чè нѹ сѫнт, кáреле ăдекѫ нúчй кѫт де пѹцúн нѹ сѫ фáк соуéтѹрй *) âле мúнцій, шѝ де кáре нимúк нѹ сѫ пóате нúчй де кѹм â ѫцелéце. Яшà дáр чéрк ѫ пáтрѹ

тръ кóрнурй éсте неéстúме; пентръ кз де âчéста â ѓцелéце чéва нъ é пътúницз.

§. 16. Кáре âр фú май бúнз фúре â Фїлосóфълуй.

Якъм фїúнд кз чéле че сз ѓпрéбнз дъпз гáнд нъ â пърърѣ âдевзрáт сúнт (§. 14.) трéбе жъдекáтз, прин кáрѣ сз се пóатз деwсебú оúмера дин лúкръ, шú хímера дин чéа чé éсте, шú фелюрúмѣ дин фелюрúме; пентръ кáре кúт май дрéптз жъдекáтз âре чúнева, âтáта май ѓдемнáтек éсте спре âфлáрѣ шú спúнерѣ âдевзрълуй. (1)

(1) Де âйчѣ éсте âрзтáт пентръ че сз кїáмз фúре ѓцелéптз, ѓ кáрѣ стъпúнéще жъдекáта (§. 13.) шú пентръ чé нъ сúнт минчúнóсе âчéсте âдїóме: ѓтръ фúриле чéле мáрú сз áфлз шú чéва де небúнíе; шú ѓтръ чéй фóарте цїúтóрй де мúнте âráре ѡрй сз áфлз ѓтрéгз жъдекáтз. дар сúнт шú чéй че сúнт ѓзестráцй къ тóате пътéриле спре деwсебúре, кáрора чéй вéкú фúрú ѝрwинчéщú ле дà.

§. 17. Пентръ чé мúнтѣ нъ â пърърѣ немерéще âдевзрълуй?

Дáр мúнтѣ де шú áре мълте пътéрú шú лúкрúрй, шú âчéстѣ деwсебúте, áдекз кълкúнтълуй (§. 2.) дáр мзртърúсúт éсте кз ѧ нъ â пърърѣ áфлз âдевзрълуй; дáр прúчина âчéстълуй лúкръ трéбе сз ѡ кзтзм нъ ѓ мúнте, чú ѓтръ боúре.

§. 18. Прецинéриле сúнт прúчúнú де ѓшзлзчúюне.

Шú фїúнд кз ѡмълуй âчéлѣ че ѓцелéце, âráре ѡрй боéще шú май де сзвършúт сз ле ѧewрúскз, сав рззимáндъсз пре вредничúа áлтwра, сав ѓдестълáндъ-

(*) Соμéт éсте тóт лúкръ ла кáре сз âвúкз мúнтѣ, (ὑποκείμενον, subjectum).

лѧ́нДꙋ́сѫ кꙋ ѡ̑ рѫтѫчи́тѫ шѝ оу̑шоа́рѫ кꙋцетѧ́ре, пентрꙋ а̑чѧ́ста прецине́риле *) врединчїе́й шѝ а̑ле порни́рей тѫмпе́ск а̑скꙋци́мѣ шѝ тѫрїа́ ми́нцей, ка ѡ̑аре ка́ре не́гꙋрѫ, вѫрсѧ́нд а̑тꙋне́рек пре́сте кꙋвѧ́нтꙋл че́л дре́пт. (Истор. 2.)

§. 19. Че сѧ́нт прецине́риле.

Прецине́рѣ врединчїе́й е̑́сте пѫре́ре минчиноа́сѫ, дꙋпѫ ка́рѣ прїими́м сокоте́ла оу̑нꙋ кꙋ то́тꙋл нечерчета́тѫ, пентрꙋ фелюри́меле фе́цїй, ѭр а̑ а̑лтꙋ ѡ̑ лепѫдѧ́м; (1) ѭр прецине́ре а̑ порни́рей е̑́сте пѫре́ре минчиноа́сѫ, дꙋпѫ ка́ре прїими́м, сꙋ лепѫдѧ́м сокоте́ла кꙋйба, ка ѡ̑ а̑девѫра́тѫ, кꙋ тоа́те кѫ ни́чй де сѫвѫршѝ́т, ни́чй дꙋпѫ рѧндꙋа́лѫ Ѳеѡриси́тѫ. (2)

(1) Ѧ́йчѣ май мꙋ́лт сѫ а̑дꙋ́че прецине́рѣ религїе́й, бѣки́мей, ноймей чи́нестей, бе́стїй, бжртꙋ́тей, кꙋ ка́ре непꙋртѫм чѣ́ май мꙋ́лтѫ парте дин копилзрїе.

(2) Ѧ́йчѣ бе́й а̑дꙋ́че шѝ прецине́рѣ ѵ̑поде́сїй лꙋа́те, ка кꙋм а̑ а̑деке́рдлуй а̑фла́т (кꙋ ка́ре май бжртóс Па́пїй сѫ оу̑мфлѫ) шѝ а̑ дѣхꙋлуй причи́рей. шѝ ч. л.

§. 20. Кꙋ́м сѫ ле смꙋ́цем дин сꙋ́флет.

Шѝ а̑чѐст фе́лю̑ де прецине́рй нꙋ а̑ша̀ фѫрѫ гѧндире́ а̑р пꙋтѣ́ чинева̀ сѫ ле смꙋ́лгѫ дин сꙋ́флет, чи фѫкѧ́ндꙋшй кꙋцетѫ́риле дꙋпѫ рѧндꙋа́лѫ, а̑вѧ́нд скóпос ла а̑чѐста май бжртóс, ка сѫшй вѧнѣ́зе Ідей а̑ведера́те, лѫмꙋри́те, шѝ плине; ка́ре кꙋм сар пꙋтѣ́ фа́че, сѫ кꙋвине сѫ не гѧ́ндим ѡ̑аре́ш кѧ́т май кꙋ а̑мѫрꙋнтꙋл.

*) Прецине́ре шѝ прежвдиції́е тот оу̑на е̑́сте.

ПЙР-

Партѣ 2.

Де ачелеѫерй сав де Идей.

§. 21. Че ѣсте Идеа.

Идеа ѣсте кип адевърат ал оунвй оѫет *) пре каре минтѣ де дрепт привеще; сав ѣсте тоатѫ ачелеѫерѣ а фїешкърва лъкрв дин челе че сѫнт.

§. 22. Де кѫте фелюрй,

Шй фїинд кѫ дин челе че сѫнт, оунеле сѫнт материалниче, шй алтеле нематериалниче; аша дар Идеиле ачелора ле довындим прин симцире, пар але ачестора прин скъдере, сав конщїинца, (1) адекѫ щїинца де аминe.

(1) Ка кум дека чинека ар фи кзът оун Дїамант стрлвчиндѫ пѫ короана марелвй покѫцвиторю ал Тоскании, шй двпѫ че лар фи пипзит, ар пвртà кипвл лвй ѫ минтѣ сà, ачастѫ Идее прин симцире ѫ аре; пар пѫ оурмѫ, дека динтр' ачел Дїамант, шар ѫтупоси ѫ ачелеѫере де фигвра, шй мзримѣ, шй стрлвчирѣ шй тзрїа Дїамантелор, сав ѫ нем де Дїамант, атѣнчѣ сѫ ка зиче кѫ ачастѫ Идее шав ѫтупоситѫ прин скъдере; пар дѣкѫ чинека аминтрелѣ ар симци ѫтристаре, шй дин ачастѫ дин лзѣнтрв симцире, шар ѫтупоси Идеа ачещїй патимй, пре ачастѫ Идее сѫ ка зиче кѫ ѫ аре двпѫ конщїинцѫ.

§. 23. Че ѣсте ѣзперїенца.

Яша дар тоатѫ кѫнощинца, дин симцире аре ѫчепѫтъл, прин каре шй ѫтямплърише, шй ѫсвшири,

*) Оѫет сѫ зиче тот лъкрвл че стѫ ѫнаинтѣ ѫкилор. (ἀντικείμενον Objectum).

шиѓриле чéлор че сѫнт ле кѹноáщем, шѝ де сквършúт ле дешсекúм. Ѧчáста дáр, кѫндъ де мѹлте ѡрѝ шѝ сѹпт дешсекúте чирконстáнцїй (стáрй) сар âфлà, ѣксперїéнца сѫ кїáмъ; кáре нѹ ѣстє âлт чевà, де кѫт мемóрїе â симцúрилор, â пѹрѹрѣ âсéменѣ âтре дѫнселе. (1)

(1) Пентрѹ каре ѣксперїéнца нѹ сѫ докедéще âтр' âлт кúп, чѝ стъ âтрѹ симцúре, шѝ дéка чинекà кѫлéце чекà динтр' âчáстъ ѣксперїéнцъ, ѣ датóрїѫ сѫ шѝ докедéскъ, къ дрепт сар сокотúт; ка кѫм âм зúче, соáреле оѹне ѡрѝ âре пéте, âчáста нѹ сѫнт датóрїѫ сѫ докедéск, чѝ прúчина нѹмай сѫ деслъшúск, прин кáрѣ сар лъáт сéма; ѡр дéкъ чинекà де âúчѣ ка кѫлéце, къ соáреле ѣсте оѹн метáл оѹмед, тúна кáрѫ ѣшúнд кѫте ѡдáтъ пъдéкѫпра, фáче âчéсте пéте, âтѫнчѣ âчéста ѣ датóрїѫ сѫ шѝ докедéскъ, къ ѳр фѝ дрéпт сокотúндѫсъ.

§. 24. Де âшáлъ симцúриле.

Шѝ ка сѫ нѹ âшáле ѣксперїéнца, сѫ кѹвúне â лъà сéма ла чéле че оѹрмéзъ; Симцитоáреле ѳргáне сѫ фíе сѫнътоáсе; Дїстáнца (депъртáрѣ) âтре дѫнселе шѝ âтре чéле симцúте сѫ фíе дрéпт потрївúтъ; мúнтѣ сѫ ѧ сéма, шѝ динтр' ѡ âнáлогъ дїстáнцъ сѫ прївéскъ лѹкрѹл шѝ кѹ ѳргáнеле чéле âдемнáтїче шѝ прегътúте ла âчáста; спре пъзúрѣ кáрора сѫ се цíе âчéстъ регѹлъ: Симцúриле нѹ âшáлъ, кѫнд тоáте челе спре симцúре черѹте сѫнт пѹсе. (1)

(1) Âшà дар минчиноáѣ пърéре âз âчéїа, карїй âшà сокотéск; Симцúрилє оѹне ѡрѝ âшáлъ, âшà дар â пѹрѹрѣ âшáлъ; пентрѹ къ âкрединцѫндзне нóй, къ симцúриле не âшáлъ, âчáста ѣ кáлѣ чѣ май прпзлетїщáѣ, кáре нѣр âфѫндà âтрѹ неâцелéцерѣ скептїчилор.

§. 25.

§. 25. Фéлюрй де Ідéй.

Акóм дар динтр' áчáстъ éксперïéнцъ нелтуросúм нóй Ідéиле; шй áчéстъ сав лведерáте сúнт, сав нелведерáте. Лведерáте дар сúнт, кúнд áчéа че ам причепвт, де кáте úрй пúрш лмй ва вени, пóчю съ ю квнóск шй лéсне съ ю дешсебéск дин чéле лáлте; пúр нелведерáте, де кáте úрй Ідéиле нв сúнт áша лзмвриte, л кáт вïйндвмй пúрший чéле причепвте, съ пóчю съ ле квнóск, шй съ ле дешсебéск дин чéле лáлте. (1)

(1) Áша дáр фïешкáре дин мълцúмъ нородлвй áре Ідéе лкедерáтъ á лвнïй; дар нв шй álвй Жóе, á Вúнерïй, á лвй Мáрц, шй á лвй Сатéрн; пентрв къ пре áчéщïа не лкъцáтвл лй амéстекъ кв стéлеле чéле нерътъчúте; акóм дар áчáстъ Ідéе, кът é де нелведерáтъ, éсте ортáт.

§. 26. Кáре сúнт лзмвриte шй нелзмвриte.

Пúршй дин чéле лведерáте оúниле сúнт лзмвриte, шй álтеле нелзмвриte. Шй лзмвриte сúнт, де кáте úрй пóчю съ лнвмър чéлор че ам причепвт úаре кáре Оúмволе, сав сéмне, прин кáреле, кúнд лмй вúн, съ ле дешсебéск динтр' álтеле; пúр нелзмвриte, дéка Оúмволïй шй сéмнеле, прин кáре лкш дешсебй динтр' álтеле, вïйндвмй, съ нв пóчю съ ле áрáт шй съ ле лнвмър. (1)

(1) Шïйнд álекъ, къ трïгóнвл поáте съ се дешсебéскъ дин чéле лáлте фигúрй, двпъ нвмървл лïнïилор чéл квпринд, áчéствм мъ зúк, къ нв нвмай лведерáтъ, чи шй лзмвриtъ Ідéе ам; дар лъ дин колóрй (кúчéле) пре чел гáлбен пóчю álекърáт сúл дешсебéск дин чéл негрв, дар нв

пóчю

по́чю сѫ а̂рѣ́т шй се́мнѣл прин ка́ре а̂л дешсебе́ск; пентрѫ ка́ре а̂ча́стѫ Ідее е̂́сте а̂кедера́тѫ, дар нелѫмври́тѫ.

§. 27. Плине сѫ́ неплине.

Л чѣ́ дѫпѫ оўрмѫ Ідеиле лѫмѫри́те сѫ зик плине, де кѫте ѡ̆рй по́чю сѫ а̂нѫмѫр нѫ нѫмай пре че́л а̂целе́с шй се́мнеле лѫй; чй а̂лѫшй се́мнилѫр, че́лѫр че а̂́трѫ а̂ Ідеа чѣ́ лѫмѫри́тѫ, сѫ а̂м Ідее лѫмѫри́тѫ; ѫ̆р а̂ча́ста, кѫнд нѫ сѫ поа́те, а̂тѫ́нчѣ Ідеа е̂ лѫмѫри́тѫ, дар неплинѫ. (1)

(1) Ѧшѫ ӑдекѫ се́мне, прин ка́ре дешсебе́ск фо́квл де ӑлтѫ матерїе, сѫнт лѫмина, кладѫра, ӑдерѣ, ш. чл. чине ӑре Ідее лѫмѫри́тѫ де а̂че́стѣ тоа́те, а̂че́ста ӑре а̂целе́цере плинѫ а̂ фо́квлуй, ѫ̆р де нѫ, неплинѫ. Мѫлцѫми́рй пентрѫ а̂ча́стѫ а̂кцатѫрѫ сѫ́нтем дато́рй луй Леїкнїц, дѫпѫ ка́рѣ а̂л оўрма́т пѫ оўрмѫ шй слѫ́кйтѫл Во́лф.

§. 28. Ка́ре сѫ́нт се́мплїче, шй ка́ре компо́сте.

Дѫпѫ а̂че́стѣ дин Ідей се́мпличе сѫ́нт, а̂тѫ ка́реле кѫ ми́нтѣ нимй́к нѫ пѫте́м деспѫрцй, прекѫм ӑдекѫ тоа́те причепериле коло́рилѫр, сѫ́нетелѫр, миро́сѫрилѫр, шй ӑлтѫра; ѫ̆р компо́сте, а̂тѫ ка́реле мѫлте сѫ поа́те дешсебй шй деспѫрцй дѫпѫ скѫдере (§. 22.) прекѫм а̂ Ідеа дїама́нтѫлуй, дѫпѫ деспѫрци́ре шй дешсеби́ре по́чю сѫ прибе́ск фигѫра, тѫри́мѣ, мѫри́мѣ, кѫтцими́мѣ, стрѫлѫчи́рѣ ш. ч. л.

§. 29. Фи́рѣ лѫр.

Шй фїи́нд кѫ а̂ Ідеиле че́ле се́мплїче нимй́к кѫ ми́нтѣ нѫ пѫте́м деспѫрцй (§. 28.) оўр-

мѣꙁѫ 1. кѫ ничй сéмне нѫ пѫтéм ънѫмꙁрà прин кáре сар кѫноáце, шй динтр' ăлтеле сар дешекй; шй пентрѫ âчáста, 2. кѫ âчéстѣ сăнт ънведерáте, дар нѫ шй лꙁмѫрúте (§. 26.) 3. кѫ тоáте âчéстѣ ла Ідéиле чéле компóсте ăлт фéл сѫ ăфлѫ.

§. 30. Ідéй âле фїúнцелѡр, ънтꙁмплꙁрилѡр релáцїилѡр че сăнт.

Шй âфáрѫ де âчéстѣ, Ідéиле сăнт саѫ âле фїúнцелѡр, саѫ âле ънтꙁмплꙁрилѡр, саѫ âле релáцїилѡр; шй фїúнце сăнт челе че де сúне шй дешекй стáѫ; (1) ăр ънтꙁмплꙁрй, пáтимиле шй ъсѫшúриле чéле че сѫ ăфлѫ ънфїúнце, шй дин трꙁнселе сѫ скáд де кътрѫ мúнте; ăр релáцїй, Ідéиле, дин кáреле оўна кътрѫ ăлта сѫ âдѫче, ънкáт оўна фѫрде ăлта ничй â сѫ ънцелéце нѫ сѫ поáте, саѫ ънкат Θеωрíа оўнїа сѫ трáгѫ шй пре âчелїй лáлте.

(1) Йшà дар Венедúкт Спїнóꙁа прѣ рѫ́ѕ хотꙁрà сѫбстáнца (фїúнца) Ёстúме де сúне ъсѫшй стътътоáре. пентрѫ кáре дар шй тоáтѫ Сѵ́стима Пандеїсмóс зидúтѫ нѫмай пре âчáстѫ минчиноáѕѫ хотꙁрăре, де сúнеш сѫ сѫрпѫ.

§. 31. Сѫптдеспꙁрцúриле лѡр.

Фїúнце кѫвѫнтътоáре, дѫхѫриле сѫ зúк, ăр некѫвѫнтоáре, трѫпѫриле; пентрѫ кáреле шй ънтꙁмплꙁриле, âфлăндѫсѫ ънтрѫ фїúнцѫ, сѫ кїáмѫ ънтрăисече (дин ацѫнтрѫ); ăр âфлăндѫсѫ ънминтѣ ѡменéскѫ, шй âдѫкăндѫсѫ ăсѫ ла фїúнцѫ,

сѫ

СЪ КІАМЪ ЄѢТЄРНЕ (ДИН ѦФАРЪ) (1); ѦЧЄ ДѪПЪ ОѪРМЪ ШИ ѦЛЕ РЕЛАЦІЇЛѠР ѦТѦТЄ СѢНТ ФЄЛЮРИЛЕ, Ѧ КѢТ КѪ НѪМЪРѪЛ СѢНТ ФОАРТЕ НЕЛЄСНЕ КѪПРИНСЕ. (2)

(1) ЇША ЛІНІА ДРЄПТЪ КІМѢНДЗЕЪ, ДРЕПТѢРА СЪ ѢФЛЪ Ѧ ДРЄПТЪ, КА Ѡ ѦТѢМПЛАРЕ ѦТРѢНЗЕКЪ; ГѢР КѢРТѢТЄ МѢЛТ ЧИНЕТИТЪ ФІЇНД, ЧЄЛЕ ЧЕ СѢНТ ѦЛЕ ЧИНЕТЕЙ, НЯ ѦТРЯ КѢРТѢТЕ СЪ ѢФЛЪ, ЧИ Ѧ МИНТЄ ЧЄЛЯЙ ЧЕ МЪРТВРИЄЄШЕ ѦТѢТА ЧИНЕТЕ Ѧ КѢРТѢТЕЙ.

(2) ѦТРАДИНЕ ЛА ѦЧѦЄТА САЯ ѦДЕЛЕТНИЧИТ ЇѠАН КЛЄРІК. РЕЛАЦІЇЛЕ СЪ ѦРАТЪ МАЙ КѢРТОЄ Ѧ КѢЦІЙМЙ; ПЕНТРЯ КОРЕ ДЕШАРТЕ СѢНТ МАЙ ДЕ МѢЛТЕ ѠРЙ ПРИЧИРИЛЕ ДЕ МЗРИМЕ, МЯЦИМЕ, ТѢРЗІЇМЕ, ГРЕЙМЕ, ФРЯМОСЙМЕ, Ш. Ч. Л. НЕАРТѢНДЗЕЪ ДЕСТЯЛ МАЙ НАЙНТЕ ТЕМЄЮЛ РЕЛАЦІЄЙ, ѢДЕКЪ МЗЄРА, КѢТРЪ КАРЕ ѦЧЄСТЕ ПРИЧИНЙ СЪ ѢДЄК.

§. 32. ШИ ФІЇНЦА ШИ ФИРЄ.

ШИ ДИНТР' ѦЧЄСТЄ ДАР Ѧ КЄЄМ 1. КЪ НОЙ ПРЕ ѦСѪШЙ ФІЇНЦЕЛЕ НИЧЙ ДЕ КѪМ НѪ ЦИМ. 2. КЪ КѢТ МАЙ МѪЛТЕ ѦТѢМПЛАРЙ ѢМ ЦИ ѦТРѪ ФІЇНЦЪ, ѦТѢТ МАЙ МѪЛТ КѪНОАЦЕМ ФИРЄ ЧЄЛѠР ЧЕ СѢНТ. 3. КЪ НѪ ПѪЦИН ГРЕШѢСК ЧЕЙ ЧЕ ЛА ІДЕА РЕЛАТИВЪ САЯ ѢДЕВЗРЄЗЪ ЧЕВА, САЯ ТЗГѢДѪЕСК, ШИ НѪ КѪМПЪНЕСК, КѢТ СЪ КѪВИНЕ ТЕМЄЮЛ РЕЛАЦІЄЙ. (Ѳ. 31) (1)

(1) НЯ ѢР ПЯТЄ ЧИНЕВА ЗИЧЕ ДЕСТЯЛ, КѢТ ФОЛОСЄШЕ ѦЧѢСТЪ ЛЯѢРЕ ДЕ СЄМЪ СПРЕ ФЕРИРЄ ДЕ ПРИЧИРЙ, ШИ СПРЕ Ѧ ЧЕТѢРЄ ПѢТИМИЛѠР ЧЄЛѠР ѦТРІЄТЗЧОАСЕ; ПЕНТРЯ КЪ ѢША МѢЛЙ СЪ ЖЛЯВЕСК ДЕ СЗРЧІЕ, НЕ ФІЇНД ЛИѰИЦЙ ДЕ НИМИК ДИН ЧЕЛЕ ТРЕБВИНЧОАСЕ НЕѦЧЕТѢТЕ; ШИ ПЕНТРЯ ЧЕ ѠАРЕ? ДЕ КѢТ КЗШЙ ПѪН ТЕМЕЛІЕ Ѧ РЕЛАЦІЄЙ ПРЕ ЧЕЙ ФОАРТЕ БОГАЦЙ, КЯ КАРІЙ ПЯЙНДЗЕЪ, ЛИ СЪ ПАРЕ Ѧ ФЙ ПРЄЗРАЧЙ. ПРЄ КИНЕ ЗИЧЕ СЕНЕКА СТІХ. 1016. Ѧ ТРОАД.

„ТОЦЙ СЪ ОЙЇТЪ ЛА БЕЧИНЯ БОГАТ,
„ЙИМЕНЄ НЯ БОЄШЕ СЪ ФІЕ СЗРАК;

„ЙР . .

BIBLIOTECA CENTRALĂ a „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

„ Пр Дéка де ачáста сар лзéà,
„ Шй де кўн целéпт сар жўдекà.
„ Пмй дин мйжлок ют пре чей богáцй,
„ Лжнгз каре шй пре тóцй чей бзношй,
„ Кжцй кў мўлте мошíй сжнт дзестрáцй,
Тóцй срáчíй сз рндíкз сзнзтóшй.
„ Неферичúт нúменк ц сúне, чи лжнгз ăлтвл, кжнд сз пўне.

§. 33. Че éсте Ідéй сингўрáтиче, партїколáре, оўнїверсáле.

Дўпз ачéстк дин Ідéй, оўниле не áрáтз ўаре че недеспрцúт, прекўм Ялеѯáндрў; пр ăлтеле, ачéа че ăре ўаре че комўне (де ўкще) кў ăлтеле ўаре кáреле, прекўм спрзтткска сà врéдничíе; пр ăлтеле, ачéа че е комўне ла тóцй чéй де ачéшй фúре, прекўм ўменúрк. Якўм дар Ідéиле нкмўлтй дин тжю, сз кїáмз сíнгўрáтїче; пр але чéлй де áлдóилк, Партїколáре; шй ал чéлй де áлтрéилк, оўнїверсáле.

§. 34. Кáре сжнт чéле оўнїверсáле, сáў Катигорїче.

Дéчй дар Ідéа оўнїверсáле, кáрк кўпрúнде сўпт джнса мўлте ăлтеле дешебúте, сз кїáмз нкм, сáў гéнере; пр чéле Партїколáре, кáреле сз кўпрúнд де чéле оўнїверсáле, шй кўпрúнд сўпт джнселе мўлцúме немърцинúтз де недеспрцúте, (íнсе, ăтоме) сз кїáмз фéлюрй. Прзшй Ідéа оўнїверсáле, тжю; кжнд сз кўвúне ла фúрк кўйвà, дўпз кáрк шй сз дешебúре чевà де чиневà, сз кїáмз дешебúре (διαφορὰ); пр áлдóилк, ршúре. Пр дéка сз ăфлз ц чевà, фърз ѯз áфй

фи́ чева́ спре фіи́нца лъ́й, чи́ пъ́тѧнд съ се фа́къ, шѝ съ се десфа́къ, къ́нд а̂че́м съ ци́не, а̂тъ́нчѣ а̂тѧмпла́ре ѡ̃кичнъ́ѣще а̂ съ кїема́. (1)

(1) Дешсебѝрѣ, ка́рѣ дешсебе́ще нѣм де нѣм, съ кїа́мъ немъ̀итоа́ре; ѝар ка́рѣ, фе́лю̆ де фе́лю̆, Мо́дъ; ѝар ка́рѣ, недеспъ̀рци́т де недеспъ̀рци́т, съ нъме́ще нъмъ̀ътоа́ре.

ПА́РТѢ 3.

Де хотъ̀ръ́ри шѝ деспъ̀рци́ри.

§. 35. Че ӗ́сте хотъ̀ръ́ре.

Че́л че а̂ъ̀ доѧнди́т Іде́и, а̂ле че́лъ̀р че съ́нт, лъмъ̀ри́те, шѝ плине, ле́сне поа́те нъ̀ нъ̀май съ ле съ̀птескрі́е пре а̂че́стѣ, чи́ шѝ съ ле хотъ̀ра́скъ, саъ̀ съ ле деспъ̀рцѣ́скъ; пентръ̀ къ че́л че ӗ́сте а̂тради́нс спре вѧна́рѣ а̂деваъ̀ра́тъ̀, нъ̀ ва фи ли-ѱи́т негреши́т де а̂че́ст фе́лю̆ де о̂рга́не; *) (1) шѝ хотъ̀ръ́ре, ӗ́сте ѡ̃ спъ̀нере а̂шà рѧндъ̀и́нд пре че́л хотъ̀ра́т, а̂ къ́т съ поа́тъ а̂ пъ̀ръ̀рѣ съ́л дешсебѣ́скъ де тоа́те че́ле ла́лте.

(1) Къ́нд а̂ве́м Іде́е лъмъ̀ри́тъ, пътѣ́м съ хотъ̀ръ́м лъ̀кръ̀ъ; (§ 26) ѝар къ́нд плинъ, ними́к маи́ ле́сне, де къ́т а̂ ѡ̃ деспъ̀рци́. (§ 27).

§. 36. Че ӗ́сте съ̀птескрі́ерѣ.

Съ̀птескрі́ерѣ шѝ хотъ̀ръ́рѣ а̂мѧндо́ѡ съ́нт а̂деваъ̀ра́те; а̂ъ̀ дешсебѝре а̂ъ̀ ла а̂ча́ста, къ хотъ̀ръ́рѣ тотъ̀къ́на съ къ́ви́не ла че́л хотъ̀ръ́т; ѝар съ̀пт-

*) Орга́неле че́лъ симцитоа́ре шѝ лъкръ̀тоа́ре.

сънтскрїерѣ, ла чél че съ сънтскріе, нъмай ѫ ѿаре кáре ѫтъмплáрй. (1)

(1) Ядекъ зикънд, чатóрникъл ёсте ѿ мáкинъ де ърцúнт спънзърáтъ де лáнц пъ пзрéтиле кзмáрїй мéле сънт ѿгáиндз, сънтскріе нъмай пре дънсъл; кар зикънд, къ чаторникъл ёсте ѿ мáкинъ, кáре, сав прин глáс, сав прин ързтзтóрїѣ ѫтемнéзъ чáсъриле, ътънчѣ ѫл хотърéск; пентръ къ ѫ фи чаторникъл ътърнáт де лáнц пъ пзрéте, ънчáста нъмай оунеóрй и съ кънкúне; кар ѫ фи ълзкзтвúт спре ѫ ѫтемнá чáсъриле, ънчáста тотдéна, пънз кънд ва фи чаторник.

§. 37. Пáрциле хотърърей.

Якъм фїúнд къ хотърáрѣ де нечеситáте (неапърáт) съ кънúне ънпъръѣ ла чél де хотърáт (§ 36), оурмéзъ ка ѫ съ кънпринзъ: ътáю чéа че съ кънúне ла ънчéлѣ, че сúнт де ѿ фúре къ дънсъл; апóй съ кънпринзъ шй Ідéа, кáре съ кънúне ътáю ла фїúнца чéлúй хотърáт, дънпъ каре Ідéе съ дешсекéще де тоáте чéле лáлте; шй де ънчѣ оурмéзъ съ фіе ълкътúтъ дин нéм шй дешсекúрѣ фéлюлúй, (модé) § 34.) прекúм Трїгѡн ёсте ѿ фїгúръ мърцинúтъ де трéй лїнїй.

§. 38. Че ёсте хотърáре де нúме.

Шй дéка ънчѣ дешсекúре ѫ фéлюлúй ър фи лúтъ дин ѿаре кáре сéмн, прин кáре соцетúл мїеú сар дешсекй ѫ пъръѣ де тоáте чéле лáлте, ътънчѣ хотърáрѣ се ва зиче нúмéлникъ; прекúм чéрк ёсте ѿ фїгúръ, ънкърїа чирконферéнца де тоáте пáрциле ёсте ѫтóкма де пáрте де кентрú.

§. 39. Чѣ де лѫкрѫ.

Пр дѣка âш лѫà дешсевúрѣ спре âрхтáрѣ кúпълѫй, дѫпъ кáре съ фáче чéл хотърáт, саѫ че фéл ѣ пѫтúнцъ, âтѫнчѣ ва ѣшù хотърáре лѫкрéлникъ; прекѫм чéрк ѣ фїгѫръ, кáре съ фáче пѫртáндѫсъ ѡ рáзъ âпрежѫрѫл кéнтрѫлѫй.

§. 40. Вжртѫтиле хотърáрей чей сънтоáсе.

Дин кáреле ѣсте âрхтáт 1. Къ хотърáрѣ нѫ съ кѫбúне съ фíе тъгъдѫитоáре; пентрѫ къ âшà чéл де хотърáт нѫ сар дешсевù де чéле лáлте прин ѡ Íдéе фїинцéлникъ (§ 37), 2. шù нúчй май мѫлт, нúчй май пѫцúн съ кѫпринзъ, де кáт чéл де хотърáт, чù съ фíе âторкътоáре; (1) пентрѫ къ âлтмúнтерѣ нар пѫтѣ съл хотърáскъ (§ 35); шù съ фíе âлкътѫúт дин нѫме Прóпрїе (сингѫрáтече) шù âведерáте, саѫ негрешúт хотърáте май дè наúнте.

(1) Дечй дѣка чинекà âр хотърà чéркваль ѡ фїгѫръ мърцинúтъ де лїнїа âкокъáтъ, âчéст хотар ва коли гроáзникъ рѫштáте; пентрѫ къ нар пѫтѣ съ се âтоáркъ: фїгѫра мърцинúтъ де лїнїа âкокъáтъ ѣсте чéрк; къчй ва кѫпринде шù пре чѣ ôкáланикъ шù âлте фїгѫрй.

§. 41. Кѫм съ âфлъ хотърáриле.

Шù âфлáм хотърáриле, саѫ прин черкáре, лѫáнд сѣма бúне ла чéл де хотърáт, шù ѳеѡрисúнд че âре комѫне кѫ âлтеле, шù дешсевù; саѫ лъсáнд кътева чиркостáнцій дѫпъ скъдére, саѫ скимбáнд, саѫ âдешгáнд âлтеле нóѡ. (1)

(1) Кѫм âм зúче, кзáнд дóй ѡамений, оўнял, кънзáнд шù âлтял кѫмпрáнд, десетàл âкáц дин черкáре? къ ô-

âчéст Контрáкт, ăре комъне кз ăлтеле ôчáста, кз сз кзкúне, ка контракторíй сз конкíе, ŭрй сз се âкомéкз; ăр дешеéвй ăре, â сз âкой ла лъкрзл че сз контрáктз (токмéще) кáре сз ка стрзмътà пентр' оўн прéц стжнд â бáнй нзмзрáцй; Йкзм прин черкáре ăм âфлáт хотзржрé, кз кзмпзрáрé шй киндерé Éсте ŭ âкойре де лъкрз че сз контрáктз пз бáнй, стрзмътжндзсз дела кжнзторю ла кзмпзрзторю. Йăр дéка коў лзà чиркостáнцïа бáнилор, коў âкé хотзржре âчéлвй че сз контрáктз, дзпз скздére, де ŭще, кз Éсте âкойре де лъкрзл че сз контрáктз стрзмътзчóс. Йăр дéка коў скимбà чиркостáнцïа бáнилор, шй коў фáче, ка лъкрзл â дар сз се стрзмътé, âтънчé ôм хотзржрé дáрзлвй, ш. ч. ăр â чé дзпз оўрмз, дéка âшй âдзгà ŭăре кáре чиркостáнцïй, ăдекз лъкрзл сз се стрзмътé сзпт токмéлз, ка трекжнд кжтзва врéме, шй прéцзл джндзсз âнапóй, сз се пъе ла лóк, ва Éшй хотзржрé де âдóша киндере.

§. 42. Де Éсте â пързрé че сз хотзрáще.

Кжнд хотзржрé дин черкáре сз ăфлз, сaў дин хотзржрé че âшà сaў дескоперйт, сз дà дзпз скздére, âтънчé кà лъкрзл чéл хотзрáт Éсте, нúменé нў сар âдой; дар âсз, кжнд хотзржрé сз ăфлз, сaў прин скимбáре, сaў прин âдзгáре â чиркостáнцïйлор, âтънчé дар сз кзкúне сз шй доведéскз кà Éсте лъкрзл чел хотзрáт; пентрў кà âшà сар хотзрà шй чéле дзпз гжнд. (1)

(1) Де оўнде дар щйжнд дин черкáре, кз мънтеле Ê ŭ пáрте де пзмжнт âнзлцáтз, стжнд дин пзртичéле Ê терогéнее, нúчй кжт де пзцúн нзм кúне âмз âдой де Éстúмé мънцилор; ăр скимбжнд чиркостáнцïа, шй âцелегжнд пáрте â пзмжнтзлвй âнзлцáтз, шй стжнд дин пзртичéле де ăвр прé кзрáт, âтънчé ăм хотзржре â мънтелвй де ăвр; кáре âсз нў сз ăфлз поáте нúчй де кзм âфúрé чéлор че сжнт.

§. 43. Кънд хотъръриле сънт темéю ал доведирей.

Динтр' ачáста дар адъчем 1. къ хотъръриле ътъюлъй нъм сънт темéю къ адевърáт ал доведирей, шй ал адевърълъй че ести съ се афле, 2 пър нъ шй але чéлъй де алдóйлъ, май наинте де а съ доведи естимъ лъкрълъй де хотърът. (1)

(1) Дрépт ачáста ẽ къзътъ де Слъбител Вóлф ътедїтáцїа (къцетáръ) де Медóд мадимáтїк (§. 21), шй де айчъ ърътáт ести че трéбе а целéце де доведиръ естимей лей Дмнезéв дин Ідéа фїйнцей чéй пръ десъвършит.

§. 44. Че ести деспърцирe.

Шй фїйнд къ спре афлáръ адевърълъй, пръ мълт ажътъ а авъ Ідéй плйне (§ 20), шй пре кáреле наш пътъ авъ, фъръ съ ам Ідéй лъмъритe шй де тоáте сéмниле че съ афлъ ътрънселе (§ 27), пентръ ачáста деспърциръ арáтъ кáле кътръ ачéстъ пръ лéсне, фїйнд аналúс а Ідеїй чей оúнїверсáле, ът май мълте партїколáре.

§. 45. Кум трéбе а деспърци.

Якум дáр 1. тóтъл съ деспáрте ът пърцй; 2. нъмъл ът фелюриле чéле сúпт дънсъл; 3 соцéтъл прин ътъмплáриле сáле, адекъ кипúриле; 4. ътъмплáръ прин соцетúриле сáле; 5. Чéл причинúит прин причиниле сáле; 6. причина прин причинúителе сáле. 7 фелюримъ прин цетúриле сáле. (1)

(1) Шй Парáдигмъ ачéлей динтáю фіе; бесерїка Іерусалимълей съ деспáрте ът кърте, ът Сфнти, шй ът сфнтеле Сфнцилор; пър чéлей де ал дóилъ: Вїецвїтóрюл сав ум ести,

Éсте, сав добитóк; чéлвй де ăл трéйлѣ: ăаменїй сав ăкцiáцiй; сжнт, сав не ăкцiáцiй; чéлвй ăл пáтрвлѣ: бúнеле сав ăл трвпвлвй Éсте, сав ăл сéфлетвлвй; чéлвй ăл чúнчилѣ: Сфúнта скрúптврѣ сав пророчéскѣ Éсте, сав ăпóстолéскѣ; чéлвй ăл шáселѣ: Дúмнезéскѣ кѣжнт, сав ѡ҃жндéце пѣкáтеле, ка ѡ҃ лéце, сав рждúкѣ пре чéй че пѣкътéск, ка Евангелїа; ăчѣ двпѣ оўрмѣ чéлвй де ăл шáптелѣ: дрáгостѣ сав кътрѣ Дúмнезéс Éсте, сав кътрѣ сúне, сав кътрѣ ăпроáпеле.

§. 46. Мъдвлáриле чéле деспърцúте ăнтрѣ сѣ се хотърáскѣ.

Дар чéле че сжнт нѣ нѣмай сѣ се деспáрцѣ сѣ кѣбúне, чи шѝ прин нóш хотърнрúй, шѝ ăчéстѣ ăпротúвниче, сѣ кѣбúне ă ăрътà дешебúрѣ мъдвлáрелор, (1) пентрѣ кáре дар шѝ хотърнрúриле тъгвдвитоáре сжнт сѣферúте ăтр' ăчéстѣ, кáре ăлтѣ дáтѣ сѣ сокотéск нетрéбниче.

(1) Леѫвиторїй ăдекѣ деспáрт пре чéле че сжнт: ă трвпéцiй, шѝ ă нетрвпéцiй; бúне Éсте ăчáста; шѝ хотърнрéск, кѣ трвпéцiй сжнт, чéле че сѣ пóт пúпзѝ, ăр нетрвпéцiй чéле че нѣ сѣ пóт пúпзѝ; шѝ ăчáста дрéпт; пентрѣ кѣ ăшà хотáрле чéле ăпротúвниче нѣмай де кѣт ăрáтѣ дешебúрѣ; ăр дéка ăшѣвптéкрѝ, кѣ трвпéцiй сжнт чéле пúпзúте, шѝ нетрвпéцiй чéле че стáѳ лéце, ăдекърáт ăр фѝ хотáрюл, дар нѣ шѝ ăпротúвник ла хотáрюл чéлор трвпéцiй; пентрѣ кáре нúчѝ кърáтѣ ка фáче пре деспърцúре.

§. 47. Рéгвле деспърцúрей чей сжнтоáсе.

Динтр' ăчáстѣ фúре дар ă деспърцúрей оўрмéзѣ, 1. кѣ мъдвлáриле деспърцúрей сѣ кѣбúне сѣ кѣпринзѣ тóт че Ē де деспърцúт; 2 кѣ мъдвлáриле сѣ фíе деспревнáте, шѝ сѣ нѣ сѣ кѣпринзѣ оўнѣл де ăлтѣл; 3. Шѝ ăтр' ăтáтѣ пáрцiй

сѣ

СѢ ДЕСЛЪША́СКѢ ÎДЕ́А, КѢТЕ ДѢ ѪСѢШЙ ФИ́РК, (1) 4. ÎДЕ́А ЧЄ ДЕ ДЕСПѢРЦИ́Т, МАЙ НАЙНТЕ ДЕ ДЕСПѢРЦИ́РЕ СѢ ФІЕ СКОА́СѢ ДИН ФІЕШЧЕ ÂМФЇБОЛІЕ. 5. ШЍ ЧЄ́Л ЧЕ ДЕСПѢРЦЄ́ШЕ ЛЪ́КРЪ НЪ ÂПѢ́РЦИЛЕ СА́ЛЕ, ЧЍ ÂЛЄ́ЦЕ ФЄ́ЛЮРИЛЕ ДЕ ѪСЕМНѢ́РЙ ÂЛЕ ГЛА́СЪЛЪЙ НЪМАЙ, НЪ ДЕСПѢРЦИ́РЕ, ЧЍ ÂЛЄ́ЦЕРЕ СѢ СЕ ЗЇ́КѢ.

(1) ДЕ ÂЙЧЄ́ ЄСТЕ ÂРЪТА́Т, КѢТ Є̂ ДЕШІА́РТЪРЄ́ГЪЛА РАМЇ́ЕТИЛѠР ДЕ ТѢЄ́РЙ ѦДО́Ш; ПЕНТРЪ КѢ ДЪПѢ ÂЧА́ЕТА ШЍ ÂНАТО́МЇЙ РЪЗ ÂР ДЕСПѢРЦЍ ТРЪ́ПЪЛ ѠМЕНЄ́СК ѦТРЄ́Й ПЖНТЕЧЕ, ЧЄ́Л МАЙ ДЕ СЪ́Є, ЗЇ́К, ЧЄ́Л ДИН МИ́ЖЛОК, ШЍ ЧЄ́Л МАЙ ДЕ ЖО́Є; ШЍ МАЙ БЇ́НЕ ÂР ПЛѢЗМЪ́И ДО́Ш, КѢНД ШЍ ФИ́РК ѦСШЙ НЪ ДО́Ш, ЧЍ ТРЄ́Й ÂЛКѢТЪЙТЕ, ÂРА́ТѢ.

§. 48. Чє сѣ кѣвїне â ѧцелє́це де сѣдеспѣрцирй.

ЯКѢМ КѢТЕ ÂМ ÂРЪТА́Т ДЕ ДЕСПѢРЦИ́РЕ, ÂЧЄ́СТК ѪСШЙ ШЍ ДЕ СѢДЕСПѢРЦИ́РЙ; ТРЄ́КѢЕ ѪСѢ Â СѢ СИЛЍ ЧИНЕВА̀, КА ФѢРѢ НЕЧЕСЇТА́ТЕ, СѢ НЪ ÂМѢЛЦЄ́СКѢ СѢДЕСПѢРЦИ́РИЛЕ; ПЕНТРЪ КѢ ШЍ Ѡ ПРЄ́МАРЕ ПЇА́ТРѢ КЪ КѢТ МАЙ МѢЛТ СѢ БА ЗДРОКЍ, КЪ ÂТѦ́ТА МѢРИ́МК Є̆Й БА ФЍ НО́Ѡ НЕКЪПРИ́НСѢ ДЕ МИ́НТЕ. (1)

(1) БИ́НЕ ЗИ́ЧЕ СЕ́НЕКА ЄПЇСТ. 89. КѢ ФОЛОСЄ́ЩЕ Â Ѡ ДЕСПѢРЦЍ ПРЕ ÂЧЕ́А, Ѣ̆Р НЪ Â Ѡ ЗДРОКЍ; ПЕНТРЪ КѢ ПРЕКЪ́М ЧЕ́ЛЕ ПРЄМА́РЙ, ÂША̀ ШЍ ЧЄ́ЛЕ ПРЄМИ́ЧЙ КЪ НЕЛЕСНИ́РЕ СѢ ѦЦЕЛЄ́Г; НОРО́ДЪЛ СѢ РЖНДЪ́ЩЕ Ѧ СЕМИНЦІЙ, Ѣ̆Р Ѡ́АСТК, Ѧ СЪ́ТЕ; Ѣ̆Р ЧЕ́Л ЧЕ САВ КРЕСКЪ́Т МАЙ МЪ́ЛТ, МАЙ ЛЄ́СНЕ СѢ ѦЦЕЛЄ́ЦЕ ДЕСПѢРЦИ́НДЪЗѢ ѦПѢРЦЙ, КА́РЕ, ПРЕ КЪ́М САВ ЗЇ́С, НЪ СѢ КѢКИ́НЕ СѢ ФІЕ НИ́ЧЙ НЕМЗРЦИНИ́ТЕ КѢ НЪМЗРЪ́Л, НИ́ЧЙ ПРЄМИ́ЧЙ ЛА МЗРИ́МЕ; ПЕНТРЪ КѢ ШЍ ПРЄ̀ МЪ́ЛТ, ШЍ ПРЄ̀ ПЪЦИ́Н Â ДЕСПѢРЦЙ ÂЛ ÂЧЕ́АШ РЪСТА́ТЕ ÂР ФЙ; ШЍ ѦТО́КМА ÂМЕСТЕКА́Т ЧЕ́М ЧЕ Ѧ ПРА́Ф САВ СФѢРЖМА́Т.

ПЯР-

Пáрте. 4.

Де жѹдекáцй шй де пропозúцїй, сав спѹнерй.

§. 49. Че ĕсте жѹдекáтз, че спѹнере.

Кънд мúнтк âлкáтѹрз дóш Îдéй оўна кѹ ăлта де съвършúт причепѹте майнаúнте, шй пре âчéстк сав ле ънпрежнз, сав ле деспáрте, âтѹнчк сз нáше жѹдекáта (§ 11); кър жѹдекáта прин глáсѹрй спѹúндѹсз, âтѹнчк спѹнере, сав âрзтáре сз кїáмз.

§. 50. Пзрцй âле спѹнерїй, âдекз хотáре.

Дéчй дар фїúнд кз жѹдекáта âлкáтѹрз дóш Îдéй оўна кѹ ăлта (§. 49), оўрмкзз, ка тоáтз спѹнерк сз фíе âлкзтѹúтз дин Соцéт шй дин Ънтрїкѹт; кър пре хотáреле âчéстк, легзтѹра: ĕсте, ле ънпрежнз оўнѹл кѹ ăлтѹл; кѹ тоáте кз шй âчáста, ка шй Соцéтѹл, де мѹлте ѡрй ĕсте âскѹнс ънтрїкѹт; шй дынтр' âчáста ведém, кз тоáтз спѹнерк ĕсте âлкзтѹúтз дынтр' оўна, сав дин дóш бóрце; прекѹм пзмúнтѹл сз мúшкз, сúнт перúт, нúнце, плóшз.

§. 51. Че ĕсте Соцéт, Ънтрїкѹт, Легзтѹрз.

Дéчй дар Соцéт ĕсте, âсѹпра кáрѹа сз âтрїкѹéше, ăдекз сз дз чевà; кър Ънтрїкѹт, чéл че сз зúче âсѹпра âчéлѹа; кър Легзтѹрз, чéл че âрáтз

ра-

рапо́ртѫл Соцѣ́тѫлѹй шѝ ал Ѧтрїкѫтѫлѹй, ӑдекѣ кѫм сѫ́нт оўнѫл кътрѣ ӑлтѫл.

§. 52. Спѫ́нерѣ ӗ́сте сав а̂деверитоа́ре сѫ тъгъдѫитоа́ре.

Че́л че а̂ла́тѫрѣ до́ѡ Їде́й оўна кѫ ӑлта, жѫдекѣ, кѣ а̂че́стѣ сав сѫ́нт де а̂ сѣ ѧпревѫна̀ оўна кѫ ӑлта, сав де а̂ сѣ деспъръцѝ оўна де ӑлта (Ѕ. 49); шѝ ѧтр' а̂че́л фе́л, спѫ́нерѣ сѣ нѫме́ще а̂деверитоа́ре, м̆а́р ѧтр' а̂че́ст фе́л, тъгъдѫитоа́ре, се́мнѫл кърїа ӗ́сте, Нѫ, пъртичи́ка тъгъдѫитоа́ре, а̂дѫкѫ́ндѫсѣ кътрѣ легатѫрѣ. (1)

(1) Дѣпѣ кѫм, де́ка тъгъдѣйрѣ сѣ а̂дъ́че кътрѣ Соцѣ́т, сав кътрѣ Ѧтрїкѣ́т, а̂тъ́нчѣ спѫ́нерѣ нѫ тъгъдѫитоа́ре, чи нехотъръ́тѣ ӗ́сте, а̂декъра́т а̂декеритоа́ре фїи́нд; прекѫ́м: че́л че нѫ прикѣ́ще лѫкрѫриле кѫ лъ́ре а̂ми́нте, сѣ ѧша́лѣ. Ӗкрѣ́їй сѫ́нт Доамнѝ, ӑдекѣ норо́д нѫ ал мїе́ѫ.

§. 53. Шѝ сав оўнїверса́ле, сав партїкола́ре, сав сїнгола́ре.

Шѝ че́й че жѫдекѣ, ле́сне ѧцеле́г, кѫм кѣ а̂трїкѫтѫл сав а̂пѫрѫрѣ сѣ кѫки́не ла Соцѣ́т, сав нѫ, сав оўнеѡ́рѝ нѫмай, шѝ сѫпт ѡ̆́аре каре чиркоста́нцїй; а̂ша̀ дар шѝ спѫнериле сѣ на́ск ѧтр' а̂че́л ки́п оўнїверса́ле, м̆а́р ѧтр' а̂че́ст ки́п, партїкола́ре: пентрѫ кѣ че́ле сїнгола́ре, че́ле че а̂трїкѫ́ск чева̀ недеспъръцѝтелѡр, сѫ́нт ѧ лу́к де оўнїверса́ле де кѣ́те ѡ̆́рѝ де фїгѫрѣ ӗ́ кѫкѫ́нтѫл. (1)

(1) Пентрѫ кѣ че́ле партїкола́ре оўнеѡ́рѝ ѡ̆́кичнѣ́ск а оўрма̀ дѣпѣ кѫкѫ́нтѫл матерїей, де кѣ́те ѡ̆́рѝ, ӑдекѣ а̂трїкѫ́тѫл сѣ кѫки́не нѫ ла тот недеспъръцѝтѫл, чѝ ла ѡ̆́аре каре па́рте а̂лѫ́ѝ; а̂ша̀ спѫ́нерѣ: Сѡкра́т ӗ́ трѫи́т, сѣ кѫки́не

ла

ла чѣ оу҃нїкерсáле; ѩр Сѡкрáт âз фóет ѧцелéпт, Сѡкрáт âз кзáт кѧкѣта, ла чѣ партїколáре.

§. 54. Спѫнерй деслѫшитоáре,

Оу҃не ѡ҃рй прибим нѫ нѫмай де съ кѫбúне ѧтрїѣтѫл ла Соцéт, сав нѫ, чй шй кѫмй съ кѫбúне, сав нѫ, деслѫшúм; шй âтѫнчѣ дар спѫнериле съ кїáмъ деслѫшитоáре де мóдурй (кúпурй); ѩр мóдурй сѫнт пáтрѫ, Нечесарїѫ ёсте, ѧтѫмплътóрю ёсте, ѧ Пѫтúнцъ ёсте, ѧ Непѫтúнцъ ёсте. (1)

(1) Прекѫм Нечесарїѣ (негрешúт) ёсте, ка ѡ҃кюл съ кáзъ, кѫнд тоáте сѫнт, чéле черѣте спре бедéре; съ ѧтѫмплъ, ка ѡ҃кюл сѫнтóс фїúнд, съ нѫ кáза; ѧ Пятúнцъ ёсте, ка чéркъл съ се тетрагѡнїтéскъ; ѧ Непятúнцъ ёсте, ка дóѡ фїúнце немърцинúте съ фíе; ла âчéстѣ регѫлиле че оу҃рмѣзъ: 1. Спѫнериле нечесарїе сѫнт темéю âл докедúрей чей май тáрй шй де дрéпт. 2. чéле непятинчоáсе дáв докедúрѣ ѧпїезишáтъ, кѫ кáрѣ шй Мадимáтїчїй съ слъжéск оу҃не ѡ҃рй, 3. Чéле лáлте спѫнерй, дéка ёсте âчéа че съ чére â съ докедй, нѫ дав âлт чевá, де кът âдекървл де крезѣт; пентрѫ къ че ёсте ѧтѫмплътóрю, сав ѧ пятúнцъ, нѫ ёсте âкѫм шй ѧ фáптъ.

§. 55. Шй Спѫнитоáре.

Съ âдáѡгъ ѧкъ шй спѫнерй спѫнитоáре, дин кáреле пре оу҃неле ле нѫмúм ёзклусíбе (âлéсе), прекѫм нѫмай кредúнца ѧдрептéзъ; ѩр пре âлтеле, ѧлегътоáре, прекѫм тоáтъ докúнда, âфáръ де бърбáте, ё нестаторникъ; ѩр пре âлтеле, рѫндуúте, прекѫм Епїскопѫл, ка оу҃н стъпънитóрй, съ сокотéще â ѧтребúнца Сáкїа; ѩр пре âлтеле, релатїбе (âлътърътоáре), прекѫм, сѫфлетѫл ёсте май бѫн де кът трупѫл.

§. 56.

§. 56. Пентрѫ че спѫитоáре.

Шй сѫ нѫмéск спѫитоáре 1. пентрѫ кѫ, де нѫ сар âналусй ѫдóш спѫнерй, нѫ сар причéпе; 2. пентрѫ кѫ де мѫлте ѿрй пѫржндѫсѫ âдеверитоáре, ла пѫтéре сѫнт тѫгѫдѫитоáре.

§. 57. Кáре дин спѫнериле оѫнїверсáле сѫнт âдевѫрáте.

Чéй че нѫ сѣма ла темéюл шй ла пѫнерѣ кáре сѫ ѫфлѫ ѫфїешкáре спѫнере, лéсне вѫд, де трéбе â сѫ лѫà спѫнерѣ оѫнїверсáле, сав партїколáре; шй пѫнере éсте ѫсѫшй ѫрѫтáрѣ; нѫр темéюл éсте дѫпѫ кáре ѫрѫтáрѣ éсте âдевѫрáтѫ. Ла кáреле сѫ кѫвúне â сѫ пѫзй âчáстѫ рéгѫлѫ: де кѫте ѿрй темéюл, дѫпѫ кáре спѫнерѣ éсте âдевѫрáтѫ, сѫ ѫфлѫ ѫтрѫ ѫсѫшй фúрѣ соцéтѫлѫй, спѫнерѣ éсте оѫнїверсáле; нѫр дѣка ē требѫúнцѫ â кѫтà пре âчáста âфáрѫ де фúрѣ соцéтѫлѫй, âтѫнчѣ непѫтúнцѫ éсте, ка спѫнерѣ сѫ нѫ фíе партїколáре. (1)

(1) Де âйчѣ дрéпт âрáт, кѫ тóт ѫервл éсте грéѫ; пентрѫ кѫ темéюл âйчѣ нѫ ѫ ѫлт чека сѫ пѫне, чй ѫтрѫ ѫсѫшй фúрѣ ѫервлѫй, дин кáрѣ грéмѣ кврáт йзкоráше; дар наш пѫтѣ âрѫтà шй кѫ тот ѫервл éсте рáр; пентрѫ кѫ фїйнд требúнцѫ â сѫ рѫрй, ѫлт темéю сѫ ка пѫне, âфáрѫ де фúрѣ ѫервлѫй, ѫдекѫ кълдѫра; дéчй сѫ квкúне ѫзúче; кóре ѫер éсте рáр.

§. 58. Че éсте Ѫїѡ́ме шй Ѫтиме.

Нѫр Маюмáтїчїй, шй дѫпѫ дѫншїй оѫрмѫнд фїлосóфїй, дав ѡсебúте нѫмúрй ла ѡсебúте спѫнерй;

нерй; пентрв кꙋ спвнериле, кáре ѧдáтꙋ йꙁворáск дин хотꙋрáрй, Θеωрéтїче фїйнд, сꙋ кїáмꙋ ѧꙁїωмe; ѧр прáктїче фїйнд, втиме. (1)

(1) Ка квм ам зйче: чéркъл ѐ фїгврꙋ, перїфéрїа кáрїа претвтйненꙋ ѧтóкма стꙋ депáрте де кéнтрв; де áйчꙋ, дéка áш ѧдвнà: ошà дар тоáте рáзеле де ла кентрв спре перїфéрїе сжнт ѧтóкма оўна кв áлта, áм ѡ ѧꙁїωмꙋ; ѧр дéка áш ѧдвче: кꙋ трꙋгжндвꙋ ѡ лїнїе дрéптꙋ ѧпрежврвл кéнтрвлй, сꙋ ба скрй чéркъл, áм ѡ втимꙋ.

§. 59. Ѳаре ачéстꙋ áв требуйнцꙋ де ѧрхтáре.

Шй де áйчꙋ ѐсте ѧрхтáт, квм шй ѧꙁїωмеле шй втимиле нав требуйнцꙋ де ѧрхтáре; пентрв кꙋ ѧдевꙋрáтꙋ фїйнд хотꙋрáрꙋ, непвтйнцꙋ ѐсте шй чéле ѧдáтꙋ шй фꙋр мижлочйре дин трáнса йꙁворáте, сꙋ нв фіе ѧдевꙋрáте; ѧр кáнд хотꙋрáрꙋ ѐсте ѧдевꙋрáтꙋ, шй кáнд áре требуйнцꙋ де ѧрхтáре, сав жйс май свс (§. 42).

§. 60. Че ѐсте Θеωриме шй Прóблиме.

Спвнериле кáре сꙋ нáск дин ѧлктврáрꙋ ѧ мвлте хотáрꙋ, Θеωрéтїче фїйнд, сꙋ кїáмꙋ Θеωриме, ѧр прáктїче, прóблиме. (1)

(1) Йдекꙋ дин хотáрле Пóлврилор, шй ѧле Їсимерїнéнвлй, шй ѧле Ѻрїзóнтвлй ѧлктврáндвꙋ оўниле кв áлтеле, ѧрхтáт сꙋ нáше ѡ спвнере; кꙋ свпт Пóлй шй чéл áрктїк, шй чéл ѧнтáрктїк (норд, шй сúд) де шáсе лáнй сжнт зйлеле ѧтóкма шй нóпциле; ачáста ѐсте Θеωримꙋ; ошà шй дин хотáрле лїнїей мерїдїáне шй ѧле Клїмелор лáмїй ѧлктврáндвꙋ оўна кв áлта, áфлв ѡ Прóблимꙋ, кꙋ лїнїа мерїдїáнꙋ тжйндвꙋ ѧ жóс, сꙋ áфлꙋ чéле пáтрв пáрцй генерáле ѧле лáмїй.

§. 61. Âчéстѣ тотдѣ́на âѯ требѯи́нцъ де âрътáре.

Дар ѯсъ âдевъ́рѯл Θеωри́мелωр шѝ âл Проблѝмелωр нѯ̆ ĕсте âшà âрътáт, ка âчéла âл âзїѽмелωр, шѝ âл ĕти́мелωр (1); Пентрѯ кáре шѝ âмѫндóѽ âѯ требѯи́нцъ де âрътáре.

(1) Пентрѯ къ съ нáск дин âлътврáрѣ â деωтебúте хотáрз. Че хотáре âкѣ́м ĕ́ѕ, шѝ пре кáре âм âлътврáт оўнилє кѫ̀ âлтелє, шѝ кѫ́м мам сокоти́т, нѫ̀ ĕсте кѫзѫ́т ла фїешкáре. Дéчи сѫнт датóрю̀ съ âрáт âчóста, шѝ съ âдáѽг докедúрѣ.

§. 62. Пóрїсма.

Ѭр дѣ́ка сáр âдѯнà ѿаре че нóѯ дин вре ѽ âзїѽмъ, саѯ ĕтимъ, саѯ ѧеѽримъ, саѯ провлимъ, спѯнерѣ́ âчéл съ кїáмъ Пóрїсмъ, саѯ Сунéпїа; прекѯ́м дин ѧеѽрима âчéл (§. 60.) кúнекѯлéг, къ сѯ̆пт Пóлй âпѯрѯрѣ́ ѧ тóкма ĕсте нóаптѣ шѝ ѯїѽа; ѭр дин Провлúма къ тóате оўнгюрúле тъúндѯсъ ѧ дóѽ, пѯтúнцъ ĕсте â съ âфлà чéле пáтрѯ âдóйлѣ пáрцй âле лѯмїй, ѭтъ Сунéпїа.

§. 63. Чѣ ĕсте Сχóлїе?

Ѭр дѣ́ка вре ѽ спѯнере сар деслѯшѝ ăдекъ дин âрътáре, саѯ дин Їсторíе, саѯ сар âдъѽгà чéва дин чéле врéдниче де ѧсемнáт, âчáста съ кїáмъ Сχóлїе.

§. 64. Ѧтребѯинцáрѣ âчéцїй деспърцúрй â спѯ́нерилωр.

Мъкáр къ фїлосóфїй âráре ѿрй пѯн âчéст фéл де нѯмúрй ла фїешкáре спѯнере, (кáре де мѯ́лте

ѡ̀рй Малимáтічій ѡ̀ фáк де сăвършúт) фолосéще
а̂сă а̂ цй че фéл е̂́сте фїешкáре дин спо̀́нерй; пен-
трв кă а̂ша̀ а̂дáтă сă а̂рáтă, дéка, шй кáре а̂в
требвúнцă де а̂рхтáре.

§. 65. А̂ кáте фéлюрй сă нáше Спо̀́нере дин Спо̀́нере?

Дéчй дар фїúнд кă (кáре сă а̂рхтă май сво
§. 58.) динтр' ѡ̀ спо̀́нере а̂́лтеле йнворáск; сă кв-
бúне а̂ цй, кă а̂чáста сă фáче сав прин а̂протúвă
а̂тóарчере, сав прин Йнтїóес, сав прин Сvллогíсмв. (1)

(1) Прекúм цїúнд, кă тот фíюл сéпт стрпжнúре е̂́ сăвпéт ла лéце стрéйнă, дéпă рéгвлиле а̂протúкă а̂тóарчерїй, цíă шй, кă оу̂нїй, нă тóцй чéй сăвпéшй ла лéце стрéйнă, сжнт фíй сéпт стрпжнúре, шй дéпă рéгвлиле а̂протúкă пă-нерїй, кă минчинóасă е̂́сте спо̀́нерă а̂чáста: нă тот фíюл сéпт стрпжнúре е̂́сте сăвпéт ла лéце стрéйнă; ѡ̀р де сvллогíсмă май жóс а̂ лóквл сáă сă ва зúче.

§. 66. Чé е̂́сте а̂протúвă а̂тóарчере.

А̂протúвă а̂тóарчере (контровéрсїе) е̂́сте стрă-мвтáре а̂ соцéтвлвй а̂ лóквл а̂трїăвтвлвй, шй а̂л а̂чéствă а̂ лóквл соцéтвлвй, рămжúнд двпă стрă-мвтáре фїешкáре спо̀́нере а̂деăврáтă. (1)

(1) Прекúм дéка а̂ш а̂протúкă а̂тóарче спо̀́нерă а̂чá-стă: кă тот фíюл сéпт стрпжнúре е̂́ сăвпéт ла лéце стрéйнă, а̂тр' а̂чéст кúп: Тот сăвпéтвл ла лéце стрéйнă е̂́сте фíй сéпт стрпжнúре, хотáрле сав стрămвтáт, дар оу̂нă дин спо̀́нерй е̂́сте минчинóасă; дéчй нă бúне сав фăкéт контровéрсїă, (а̂тóарчерă).

§. 67. Рéгѹле âле ĕй.

Дéчй дар фїйнд кз, кънд сз âпротивъ âтóарче спѹнерѣ, неâпърáт оурмѣзъ, ка фїешкáре сз фíе âдевърáтъ. (§. 66.) дар нѹ âпѹрѹрѣ ĕсте âдевърáтъ чéл че сз нáше нѹмай дин стрмѹтáрѣ хотáрлор, (§. 66.) (1) спре âчáста сз кѹвíне â сз пъзй ѹăре кáре рéгѹле, âтр' âчéст кип; 1. дин спѹнерй чѣ оуниверсáле тъгъдѹитóаре, шй чѣ партїколáре âдеверитóаре бíне сз âтóрк кѹрáт; 2. ăр чѣ оунїверсáле âдеверитóаре â чѣ партїколáре сз ва âтóарче. 3. ăр чѣ партїколáре тъгъдѹитóаре сéмплїче сз âтóарче; дар âсз тъгъдѹйрѣ пѹртъндѹсъ нѹ къторъ легътѹръ, чй къторъ соцéт, ва фй âдеверитóаре.

(1) Пре âтóарчерѣ чѣ дин тжю ѡ кїáмъ сéмплїче, ăр пре чéл лáлтъ, дзпъ âтжмплáре, шй пре âтрéм, дзпъ âпротивъ пѣнере; шй пре âчéст фéл де требѹинчóасъ âкъцътѹръ ѡ âкóперe оунїй кѹ прѣ âтѹнекóасе нѹмйрй, шй рéгѹле, шй стїхѹлéце; дар ной накéм крéме â флекърй âтрѹ чéле де стръдáнїе. Ăтъ парáдигме; де ĕсте âдекърáт, къ ничй оун трѹп ĕсте немърцинйт, шй къ ѹăре кáре трѹп ĕ стрекътътóрю, ĕсте прѣ âдекърáт шй къ ничй оун немърцинйт ĕ трѹп; (дзпъ рéгѹле чѣ дин тжю §. 61.) шй де ĕсте âдекърáт къ тóцй чéй бѹнй сжнт мъритóрй, âдекърáт ва фй щй къ ѹăре кáре мъритóрй сжнт бѹнй. (дзпъ рéгѹле 2. §. 67.) âшйждерѣ, де ĕсте âдекърáт къ нѹ тóцй ѹăменїй вор мърй, ва фй âдекърáт негрешйт, къ шй ѹăре кáрій немъритóрй сжнт ѹăменй.

§. 68. Де нѹ сз вор âтóарче шй кърáт оунe ѹрй чéле оунїверсáле âдеверитóаре.

Йшà дар тóате спѹнериле чéле оунїверсáле âдеверитóаре, кънд чéл лáлтъ сз фáче партїколáре,

съ вор ѧтóарче, (ſ. 67. 2.) дар нѫ тóате шй кѫрáт, чй ѧтрѫ оѫниле нѫмай, ăдекъ, 1. Ѧтрїкѫтѫл кѫприйнде хотъръ́рѣ соцéтѫлѫй (ſ. 40. 2.) сав 2. чéл лáлт дин хотáръ кѫприйнде причина де ѧпроáпе ѧчéлѫй лáлт; сав 3. дешекѣрѣ; сав 4. ѫ̃аре кáре ѧсѫшúре, кáре съ бéде къ съ кѫбúне шй ла тóт, шй ла оѫнѫл нѫмай, шй ѧ пѫрѫрѣ. (1)

(1) Бúне дар коѭ ѧпротúвъ ѧтóарче ѧшà кърáт ѧчéтте спѫнерй;
Тот дѣхъл éсте фїйнцъ гѫндитóаре (двпъ кѫкѫнтъл 1. §. 68.)
Тóцй крединчóшїй съ мѫнтъéск (двпъ кѫкѫнтъл 2. ѧколѣ)
Тóатъ лíнїа дрéптъ éсте прѣмúкъ (двпъ ѧл трéйлѣ ѧколѣ)
Тóт чѣ é грéв съ трóце ѧ жóс (двпъ ѧл 4. ѧколѣ.)

§. 69. Чѣ éсте Ѧнтїдес, сав ѧпротúвъ пѫнере?

Прéсте кáреле ѧдѫнѫм шй ăлте спѫнерй дин ăлте спѫнерй, шй кѫнóашем минчѫна лър прин рéгѫлиле ѧпротúвъ пѫнерїй, фїйнд ѧлътърáре ѧдóш спѫнерй ѧпротúвниче оѫна ăлтїа, сав ѧдевърáт, сав нѫмай дѫпъ фїгѫрѣ.

§. 70. Ѧ кѫте фéлюрй.

Ѧшà дар кѫнд спѫнериле съ ѧлътѫрѣ оѫниле кѫ ăлтеле, ăдекъ чéле оѫнїверсáле ѧдеверитóаре кѫ чéле партїколáре тъгъдѫитóаре, сав чéле оѫнїверсáле тъгъдѫитóаре кѫ чéле партїколáре ѧдеверитóаре, ѧчáстъ съ кїáмъ Ѧнтїдéсй ѧпротивъзикътóаре; ѫ̃ар кѫнд съ ѧлътѫрѣ чѣ оѫнїверсáле ѧдеверитóаре кѫ чѣ оѫнїверсáле тъгъдѫитóаре, ѧчáста, Ѧпротúвникъ; ѫ̃ар кѫнд, чѣ партїколáре ѧдеверитóаре, кѫ чѣ партїколáре тъгъдѫитóаре, ѧчáста, съ кїáмъ, Ѳѫпт Ѧпротúвникъ. (1)

(1)

(1) Шѝ парáдигмъ чéй ѧ̂протикъзикътóаре фіе;
Тóт кѫ́нвл ѢЁ плъкѫ́т: Нѫ̀ тóт кѫ́нвл ѢЁ плъкѫ́т.
Мр̃ чéй ѧ̂протúкниче;
Тóт кѫ́нвл ѢЁ кéчник: Ничѝ оу̑н кѫ́н ѢЁ кéчник.
Чéй сѫ́пт ѧ̂протúкниче;
Ѡ̃аре чѣ кѫ́н ѢЁ ѧ̂л сѫ́флетвлúй: Нѫ̀ тóт кѫ́нвл ѢЁ ѧ̂л сѫ́флетвлúй.

§. 71. Ѧ̂ фїешкáрїѧ рéгѫле.

Ла ѧ̂чéстѣ дар съ кѫ́бúне ѧ̂ съ пъзѝ рéгѫлиле че оу̑рмѣ́зъ: Чéлор ѧ̂протúвъ зикътóаре оу̑на, ѧ̂ пѫ́рѫ́рѣ ѣ̆сте ѧ̂девърáтъ, шѝ ӑлта минчинóасъ. Мр̃ дин чéле ѧ̂протúвниче съ ѧ̂тáмплъ, ка ѧ̂мъндóш съ фіе минчинóасе, мр̃ ѧ̂мъндóш ѧ̂девърáте, ничѝ ѡ̃дáтъ; мр̃ дин чéле сѫ́пт ѧ̂протúвниче съ ѧ̂тáмплъ, ка ѧ̂мъндóш съ фіе ѧ̂девърáте, мр̃ нѫ̀ шѝ ѧ̂мъндóш минчинóасе.

§. 72. Ѧ̂требуинцáрѣ лор.

Чéле пѫ̑се рéгѫле фолосéск минѫнáт шѝ спре ѧ̂флáрѣ ѧ̂девърѫлúй, шѝ ръндуáла боркúрилор, шѝ кѫнóащерѣ причúрилор, шѝ спре ферúрѣ де чертѫрй. (1)

(1) Къчй спре ѧ̂флáрѣ ѧ̂девърѫлúй, фїúнд къ фолосéще ѧ̂ ірѝ шѝ чéка минчúнъ, ѧ̂шà ѧ̂флънднъ ѧ̂девърѫл прин пътéрѣ Ѧ̂нтїдéтїй ѧ̂протúкъ зикътóаре, фóрте бúне кѫнóск че ѣ̆сте минчúна; прéсте кáре, фїúнд къ ла причúрй шѝ ла боркúрй, чéй че борбéск сѫ́нт датóрй съ ѧ̂требуинцéзе спѫ́нериле ѧ̂протúкъ зикътóаре, ѧ̂часта нефъкънднъ, тóатъ причúрѣ, сав боркúрѣ съ ка сфършѝ сав ѧ̂чéртъ, сав де нечеситáте ка оу̑рмà, къ ничѝ оу̑нъл дин чéй че борбéск съ нѫ̀ немерéскъ лѫ́кръл.

ПЯР-

Партѣ 5.

Де Кѹвънтáре сáѹ Сѹллогїсмѹ.

§. 73. Конциндре.

Âм вăзѹт, кѹм мúнтѣ âлътѹрă дóш îдéй оў-на кѹ ăлта; кă дѣка âдáшгă шй ân̂прéвнă трéй оў-на кѹ ăлта (§. 1.) сă зúче кă кѹвинтѣзă. Пентрѹ кáре рăндѹл ёсте â зúче де кѹвънтáре, сáѹ Сѹллогїсмѹ.

§. 74. Кѹм прочéде мúнтѣ ла кѹвънтáре.

Шй фїúнд кă мúнтѣ ла âлкътѹúрѣ кѹвънтă-рилор сă âсѣмнă кѹ Âрїѳмéтїкѹл, кáреле âтрекѹ-инцѣзă мелóдѹл чéлор трéй (§. 9. (1), кáре шй ăсѹш нѹмеле âсемнѣзă, оўрмѣзă, ка дѹпă кѹм Âрїѳмéтїкѹл, дáте фїúнд дóш кăтъцúмй кѹноскѹте, скóате пре âтрéл некѹноскѹтă; âшă шй мúнтѣ ла сокотéла кѹвънтáрїй дин âлътѹрáрѣ âдóш îдéй кѹ оўна âтрéл, âдѹнă сáѹ кă âчéстѣ сă кѹви-не â сă ân̂прéвнă, сáѹ â сă деспърцй. (1)

(1) Âшà дар дин âлътѹрáрѣ мúнцїй кă трéпэл шй кă кѹцетáрѣ, деспэл кѹнóск кă мúнтѣ шй трéпэл нѹ пóт сă се ân̂прéвне; căр динтр' âчéлеш âлътѹráре нѹ дéхэл шй кѹ мúнтѣ, âдáтă âкéц кă мúнтѣ шй дéхэл пóт сă се ân̂прéвне, шй кă пентрѹ âчáста мúнтѣ нѹ ёсте трéп, чй фїúнцă дéхокничéскă.

§. 75. Чé ёсте Сѹллогїсмѹ?

Сѹллогїсмѹ дáр ёсте ѿ лѹкráре â мúнцей, прин кáрѣ ẵ, фăкăндѹсă âлътѹráрѣ âдóш îдéй кѹ оўна

âтрéл,

âтрéа, кȣнóаце, сaȣ къ âчéстѣ, съ кȣбúне съ се ѧпрéȣне, сaȣ съ се деспáрцъ.

§. 76. Хотáрѣле âчéстѫ нȣ пóт съ фíе пáтрȣ.

Дéчи дáр съ кȣбúне âúчѣ съ âлътȣрáм трéй îдéй оўниле кȣ ӑлтеле (75.). Пентрȣ къ оўрмѣзъ, ка грешúт съ фíе Сyллогїсмȣл, дѣка âм бзгà ѧтрѫснȣл пáтрȣ îдéй. (2)

(2) Кáре съ ѧтѫмплъ май де мȣлте о̆рй пентрȣ Сynонymía кóрбелор; динтр' âчáста рáз âр кȣвѫнтà чúнека: Дȣх ӗсте фїúнцъ кȣцетътóаре; âшà дар шй дȣхвл кúнвлвй âчéст фéл де фїúнцъ ӗсте; пентрȣ къ âúчѣ кóрба дȣх ѧтр' âлт кип съ â, шй динтр' âчáста пáтрȣ îдéй съ бáгъ ѧтр' оўн Сyллогїсмȣ.

§. 77. Кáре хотáр ê май мáре, май мúк, шй мижлочíȣ.

Ӗр âчéсте трéй îдéй кȣ зúчерй грúите съ кїáмъ хотáръ; шй динтр' âчéстѣ май мúк ӗсте, âсȣпра кáрȣа съ чéре чéва; ӗр май мáре, кáре съ чéре âсȣпра âчéлȣа; шй мижлочíȣ съ кїáмъ âчéла, кȣ кáреле съ âлътȣрз âмѫндóй чéй лáлцй. (1)

(1) Прекȣм, де âш кой съ цíв, де ӗсте ӑервл грéв, шй де âúчѣ âш âлътврà îдéиле âчéстѣ кȣ âпзтáрѣ трȣпврилор, ӑервл ба фй хотáр май мúк; пентрȣ къ âтȣпра лвй съ чéре чéка; ӗр грéв, май мáре; пентрȣ къ âчáста съ чéре âтȣпра ӑервлвй; ӗр âпзтáрѣ трȣпврилор, мижлочíв; пентрȣ къ кȣ âчáстъ îдéе съ âлътврз чéле лóлте дóш.

§. 78. Кѫте сѫнт спȣнериле кȣвѫнтърíй?

Якȣм дáр чéле трéй îдéй ӑдекъ хотáрле, ѧтр' ӑлт фéл нȣ сáр âлътврà, фърѣ нȣмай дѣка

шй

шй фїешкáре кътрѣ фїешкáре сар пѹне, шй тóатѣ ѧтрѣ́га кѹвѧнтáре трéбѹе сѫ фіе ѧлкътѹи́тѫ дин трéй спѹнерй; дин кáре чéл чѣ ѣ̄ фъкѹтѫ дин чéл май мáре шй чéл мижлочíѹ дин хотáрѣ, сѫ нѹмéще чѣ̄ май мáре; ѣ̄р кáре ѣ̄сте, дин чéл май мúк, шй дин чéл мижлочíѹ, чѣ̄ май мúкѣ; ѣ̄р кáре ѣ̄сте, дин чéл май мúк шй дин чéл май мáре, сѫ кїáмѣ ѧкеéре. (2)

(2) Ѧшà дáр ѧлкътѹи́т фїи́нд оѹ́н Сѹллогїсмѹ дин хотáрѧле чéле пѹ́це май наи́нте (§. 77. (1)).

Ѧчéм чѣ̄ ѧпáцѣ трѣ́пѹриле соѹéте ѣ̄ грéѹ,
Ѧервл ѧпáцѣ трѣ́пѹриле соѹéте,
Ѧервл дáр ѣ̄ грéѹ.

Спѹнерѣ 1. ка фй май мáре, ѣ̄р чéа лáлтѣ май мúкѣ, шй чѣ̄ дѹпѫ оѹ́рмѣ, ѧкеéре.

§. 79. Кáре ѣ̄ темéюл кѹвѧнтѣрїй?

Шй фїи́нд кѣ лѹкрáрѣ кѹвѧнтѣрїй сѣ́мнѣ кѹ фáпта Ѧрїѳмéтїкѣ (§. 74,), ѧчéлашй темéю трéбѹе сѫ фіе шй ѧл кѹвѧнтѣрїй, шй ѧл ѧрїѳмéтїчїй; Ѧчéстѣ дáр чѣ оѹ́рмéзѣ сѫнт ѧѯїѿме; 1. Чéле чѣ сѫ ѧтокмéск кѹ ѿаре чѣ ѧл трéйлѣ, шй ѧтре дѫнселе оѹ́нале кѹ ѣ́лтеле сѫ ѧтокмéск; 2. Чéле чѣ нѹ сѫ потрибéск кѹ ѿаре чѣ ѧл трéйлѣ, нúчй ѧтре дѫнселе нѹ сѫ потрибéск. (1) 3. Кѫнд чéле оѹ́нїверсáле сѫ ѧдеверзѣ, сáѹ сѫ тѫгѫдѹéск де оѹ́н соѹéт, ѧтѹнчѣ шй чéле сингѹрáтиче че сѫнт кѹпринсе сѹпт дѫнсѹл, сáѹ сѫ ѧдеверзѣ, сáѹ сѫ тѫгѫдѹéск.

(1) Ѧшà бúне мѫ сокотéск
К нѹ ѣ̄сте = Г. 4 + 3 нѹ сѫнт = $\frac{1}{2}$
Ѧ ѣ̄сте = Г. 6 сѫнт = = = $\frac{1}{2}$
Ѧ нѹ ѣ̄сте = Б. 6 нѹ сѫнт = = 4 + 3

шй

шй а҃шъжнд ко́рбе, а҃лкътве҃це Сѵллогїсмѳ.

Матерїа нѳ а҃целе҃це,
Ми́нтѣ а҃целе҃це,
Ми́нтѣ дар нѳ е҃ матерїе.

Тот а҃че́м а҃р фи, ка кѣм а҃й зи́че; Ми́нтѣ шй матерїа нѳ съ потрибе́це кѳ а҃тре́м а҃че́м; пентрѳ къ а҃че́м а҃целе҃це, а҃р а҃ча́та нѳ; шй оу҃на де а҃лта дар съ десъпрцеск, а҃декъ

ми́нтѣ нѳ е҃сте матерїе.

§. 80. Кѣте фїгѹ́рй съ на́ск де а҃и́чѣ?

Де́чй да́р, кѣнд хотъ́рале а҃ша́ сѣнт а҃шъза́те, а҃ кѣт че́л мижлочи́ѳ съ фїе соцет а҃ чѣ маи́ ма́ре, шй а҃трїкѳт а҃ чѣ маи́ ми́къ, Сѵллогїсмѳл (кѳвънта́рѣ) а҃тѳнчѣ съ ва зи́че дѳпъ фїгѹ́ра чѣ дин та́ѳ; а҃р де́ка че́л мижлочи́ѳ де до́ѡ ѡ҃рй цине ло́кѳл а҃трїкѳтѳлѳй, дѳпъ а҃до́ѡа; а҃р де́ка де до́ѡ ѡ҃рй ва фи соцет, дѳпъ а҃тре́м. (1)

(1) Я҃ша́ Сѵллогїсмѳ дѳпъ а҃тъ́м фїгѹ́рѣ е҃сте

Че́л чѣ а҃целе҃це е҃сте де́х,
Ми́нтѣ а҃целе҃це
Ми́нтѣ да́р е҃ де́х.

дѳпъ а҃до́ѡа, а҃лми́нтерѣ.

Трѳпѳл нѳ а҃целе҃це,
Ми́нтѣ а҃целе҃це,
Ми́нтѣ дар нѳ е҃ трѳп.

дѳпъ а҃тре́м, престе а҃че́стѣ.

Тот чѣ а҃целе҃це е҃сте де́х,
ѡ҃аре чѣ ка́ре а҃целе҃це е҃сте а҃ ѡ҃м,
ѡ҃аре чѣ де́х дар е҃сте а҃ ѡ҃м.

§. 81. Ѳсебирѣ а҃че́стѡра.

Я҃кѳм да́р чѣ 1. фїгѹ́рѣ, фїи́нд къ съ кѳвине ла ѡ҃аре чѣ оу҃нїверса́ле, а҃ пѹрѹрѣ а҃кее а҃сѳпра че́лѳй че съ кѳпринде сѳпт дѣнса (1) (§. 80. 3.), а҃р

а҃до́ѡа

âдówа дин протúвz (2) (§. 80. 2.), ѣр âтрéа дин ѧтокмúрѣ âдów кѫ ѿаре чѣ âтрéйлѣ. (3) (§. 80. 2.)

(1) Лóгїчїй кїáмz пре âчáста Ѧтрїбѫт âсѫпра фїешкáрвѧ шѝ немолвѧ, кáре стѫ дѫпѫ рéгвла âчéа; „Чѣ сz âдекерѣзz âсѫпра ѿаре кáрвѧ соцéт, сав сz тzгздвéце, âчéаш шѝ âсѫпра фїешкáрвѧ чéлор чѣ сz кѫприндz сѫпт соцéт сz âдекерѣзz сав сz тzгздвéце.

Де âйчѣ дрéпт âдѫн
Тóатz фїгýрa Ѣ кѫпринzz де лїнїиле сáле,
Тетрагóнвл Ѣ фїгýрz,
Тетрагóнвл дар Ѣ кѫпринz де лїнїиле сáле.

Пентрѫ кz че сz âдекерѣзz де ѿцце âсѫпра фїешкáрїа фїгýрz, кѫ не пѫтúнцz Ѣсте сz нѫ сz âдекерéзе шѝ âсѫпра Тетрагóнвлвй; пентрѫ кz шѝ âчéста Ѣ кѫпринz сѫпт нѣмвл фїгýрей.

(2) Ѧшà фїúнд кz мúнтѣ ѧцелéце, ѣр матéрїа нѫ ѧцелéце, âдѫн дѫпz â 2. фїгýрz, кz мúнтѣ нѫ Ѣ матéрїе пентрѫ кz âсѫпра чéлор ѧпротúкниче чéле ѧпротúкниче сz кѫúне â сz âтрїквй. (§. 79. 2.)

(3) Ѧшà фїúнд кz чѣ ѧцелéце Ѣсте дéх, шѝ ѿаре чѣ кáре ѧцелéце Ѣсте ѧ ѿм, пентрѫ âчáста шѝ фїúнца чѣ дин ѿм, пентрѫ кz ѧцелéце, сz ѧтокмéце кѫ дéхвл, дрéпт âдѫн, кz ѿаре кáре дéх Ѣсте ѧ ѿм. (§. 79. 1.)

§. 82. Рéгѫле âле âчéстwр фїгýре.

Дин кáре лéсне сz вéде кz 1; дѫпz фїгýра чѣ 1. спýнерѣ чѣ май мáре трéкѫе сz фíе âпýрýрѣ оýнїверсáле; ѣр чѣ май мúкz âдеверитóаре. 2. ѣр дѫпz â 2. спýнерѣ чѣ май мáре оýнїверсáле; ѣр чéл лáлтz дин препýсе, шѝ ѧкеéрѣ, тzгздвитóаре. 3. ѣр дѫпz â 3. спýнерѣ чѣ май мúкz, âдеверитóаре, ѣр ѧкеéрѣ партїколáре. (1)

(1) Шѝ âшà сѫнт чéле дешертúте рéгвле, пре кáреле, чéй че оýрзéск ѧкзцитóра чѣ май тáре, ѿбичнзéск âле дефѣймà

мà, дар ѧ̀ѣ чѣлωр че съ стрѫдзѣск спре кжнáрѣ ѧ̂деквр̀вай, ѧ̂ тóате зѝлеле съ ѧ̂рáтъ прѣ фолоситóаре; пентрȣ кѫ де нѫ̀ сар сокоти чѝнеба, кѣм ѧ̂лмѝнтерѣ ѧ̂р кжнà ѧ̂деквр̀ва? Дéчи дар сжнтóасе сѫ̀нт шѝ ѧ̂чéстѣ, прекѣм шѝ мѣлте ѧ̆лтеле кáре де ѿ̆ѣще сѫ̀нт неплквѣте ла чéй дин врéмѣ нóастръ.

§. 83. Рéгȣле де ѿ̆ѣще ѧ̂ле Сѵллогїсмилωр.

Шѝ кȣвѫ̀нтȣл 1; дȣпъ кáре ѧ̀ Сѵллогїсмȣ нȣ̀ май мȣлте де кѫ̀т трéй хотáрѣ ѧ̀кáп, де сѝне ѐ̆сте прѣ ѧ̂рзтáт (ſ. 76.) шѝ ѧ̂л 2. ѝ̆рзш кѫ нȣмай дин партїколáре, сав ѧ̂л 3. нȣмай дин тѫгѫдвитóаре спȣнерй нимѝк нȣ̀ съ ѧ̂дȣнъ (1). шѝ ѧ̂л 4. пентрȣ че ѿ̆аре оѵрмéзъ ѧ̀кеéрѣ ла чѣ̀ май рѣ̀ дин пѫ̀рцй.

(1) Пентрȣ кѫ ѧ̀ Сѵллогїсмȣл ѧ̂лкȣтвѝт нȣмай дин спȣнерй партїколáре, ѧ̂шà ѧ̂дȣн; чéле чѣ̀ съ деспреоѵ̆нъ де ѿ̆аре че ѧ̂трéйлѣ, ѧ̂чéстѣ съ ѧ̀токмéск ѧ̂тре сѝне. Ѝ̆р ѧ̀ чéл ѧ̂лкȣтвѝт нȣмай дин спȣнерй тѫгѫдвитóаре: чéле че съ деспрéвнъ де ѿ̆аре че ѧ̂трéйлѣ, кáре нимѝк нȣ̀ ѐ̆сте кѫ лѣкрвл, шѝ оѵ̆ннле динтр' ѧ̆лтеле съ деспрéвнъ. Ѧ̂чéстѣ рéгȣле ѧ̂мжндóш сѫ̀нт ѧ̂квѣрде (§. 79.) Сѵллогїсмїй дар ѧ̂лкȣтвѝцй нȣмай дин партїколáре, сав тѫгѫдвитóаре сѫ̀нт ѧ̂квѣрдй. Оѵ̆нїй ѿ̆амений сѫ̀нт фрмóшй; оѵ̆нїй ѿ̆амений оѵ̆рж̀цй: оѵ̆нїй оѵ̆рж̀цй дар сѫ̀нт фрмóшй. Дичй ѡ̆ матéрїе ѧ̀целéце; нѝчй оѵ̆н дѣ̀х ѐ̆ матéрїе: нѝчй оѵ̆н дѣ̀х дар ѧ̀целéце.

§. 84. Чѣ̀ съ кȣвѝне съ ѧ̀целéцем де мóдȣриле Сѵллогїсмилωр, де Ѧ̀нагогѝ, шѝ Ѧ̀пагогѝ.

Шѝ кѫ̀те ѧ̀вѫцъ чѣ̀й че съ логїчéск де мóдȣрй шѝ де ѧ̀пагωгѝ, шѝ спȣнерѣ де ѧ̀нагогѝ ѧ̂ сѵллогїсмилωр, нȣ̀ сѫ̀нт ѧ̂тѫ̀т ѧ̂квѣрде, прекѣм съ пáре ла чѣ̀й мѣлцй; дáр ѧ̀ѣ нȣ̀ ѧ̂тѫ̀та трекȣинчóасе чѣлωр че кȣнóск де сѵвѫршѝт, кѫ̀те ѧ̂м зѝс нóй, пѫнъ ѧ̂кѣм.

ſ. 85.

§. 85. Ênaýмима.

Ăйчѣ дáр âчéа сѣ кѹбúне май бѣртóс â лѹà сѣ́ма, кѣ де мѹлте ѿрй сѣ ѧтѣ́мплѣ â сѣ лѣсà оѹ̆на дин чéле препѹ̆се, сѹ̆пт ѧцелегáндѹсѣ, шй âшà дин Сѹллогíсмѹ сѣ фáче Ênaýмима. (1)

(1) Прекѣм, зикáнд: Мúнтѣ ѧцелéуе, âшà дар Ê дéх. Сав: Че ѧцелéуе Ê дéх, âшà дар мúнтѣ Ê дéх. Ênaýмиме кéй âлѣ́, пре âле кáрора спѹ̆нерй лѣсáте де сúне мúнтѣ лéсне ле ка ѧплúнй.

§. 86. Сѡрúтѹл.

Ѿр дéка спѹ̆нерй де май мѹлцй Сѹллогíсмй прин ѿаре кáре легѣтѹ̆рѣ âшà сар цинѣ́ оѹ̆на де âлта, ѧ кáт âтрїбѹтѹл чéлїй дин тáю, сѣ се фáкѣ соцéт âл чéлїй дѹпѣ дéнса (1), сѣ нáше Сѡрúтѹл; âчéста Ê оѹ̆н мóд â кѹбáнтà, дѹпѣ кѹм прѣ кѹн спре доведúре, âшà шй лéсне кѣзѣтóрю ѧ сóфїсмѣ, сав паралогíсмѹ, сав кáнд сѣ вáрѣ вре ѡ спѹ̆нере дин чéле нѹ̆ де нечеситáте âдевѣрáте (2), сав фїúнд нѹмай тѣгѣдѹитóаре спѹ̆нериле чéле дин трáнсѹл.

(1) Яшà дар âчéст Сѡрúт Éсте кѹ âдекѣрáт âдевáре де мѹлцй Сѹллогíсмй; пентрѹ âчáста, дéка сѣ ка десфáче ѧ Ênaýмиме мѹлт май деслушúт â фй ѿбичнуéце; пентрѹ Ѣзéмплѹ фíе âчéст Сѡрúт:

Мúнтѣ Éсте фїúнцѣ кѹцетѣтóаре,
Фїúнца кѹцетѣтóаре Éсте дéх,
Дéхул нѹ Éсте ѧтúне,
Че нѹ Ê ѧтúне, н' áре пáрцй прéсте пáрцй,
Че н' áре пáрцй прéсте пáрцй Éсте нестрикѣчóс,
Че Éсте нестрикѣчóс, Éсте немúритóрю.
Мúнтѣ дар Éсте немúритóаре.

Ѧрхтáт

Âрхтáт къ май деслъшúт Ѣсте âшà десфъкът â Ѣнаýмиме: Мúнтѣ Ѣсте фїúнца къцетътóзре; Фїúнца къцетътóаре Ѣсте дéх; Мúнтѣ дар Ѣсте дéх. Дéхъл нъ Ѣ чéка âтúне; Мúнтѣ дар нъ Ѣсте âтúнсъ. Че нъ Ѣсте âтúнс н' âре пúрцй прéсте пúрцй; Мúнтѣ дар н' âре пúрцй прéсте пúрцй. Че н' âре пúрцй прéсте пúрцй нъ пóате съ се десфáкъ; Мúнтѣ дар нъ пóате съ се десфáкъ; Чè нъ пóате съ се десфáкъ, Ѣсте немъритóрю; Мúнтѣ дар Ѣсте немъритóаре.

(2) Де âйчѣ дар Ѣсте âрхтáт оýнде съ âскúнде ръзтáтѣ Сфрúтъвый оýрмътóрю.

Мúнтѣ Ѣсте â трéп, Ѣсте дар â лóк; чè Ѣсте â лóк, съ лъцéще прин лóк; âшà дар мúнтѣ съ лъцéще; че съ лъцéще Ѣсте лъцúт, мúнтѣ дар Ѣсте лъцúтъ; Че Ѣ лъцúт Ѣ трéп, мúнтѣ дар Ѣ трéп; пентрз къ нъ Ѣсте âдекърáтъ спúнерѣ, че Ѣсте â лóк съ лъцéще прин лóк.

§. 87. Съллогїсмй компúшй.

Дар кáте ѿдáтъ спúнерѣ чѣ мáре дин съллогїсмъ Ѣ компúсъ, шй съ Ѣсте ŷподетїчѣскъ; прекúм дéка âерúл âпáсъ трúпúриле чéле сúпт дúнсúл, Ѣсте грéў; съ деспрéúнътóаре: прекúм âў кúне âм воркúт âў рáў; съ âпрéúнътóаре: прекúм нúменѣ нъ пóате âтр' âчéлшй врéме шй лúй Дúнеzéў съ слúжáскъ шй когъцiéй, шй âтúнчѣ âчéст фéл де Съллогїсмй съ нúмéск компúшй.

§. 88. Ŷподетїчéск.

Шй чéй ŷподетїчéщй кúне съ âфлъ 1. дéка Ѣсте âдекърáтъ оýрмáрѣ чéй маймáрй; 2. дéка сар âдúнà пúнерѣ оýрмътóрюлúй дин пúнерѣ âтжитóрюлúй; шй 3. дéка сар âдúнà рздикáрѣ âтжитóрюлúй дин рздикáрѣ оýрмътóрюлúй. (1)

(1) Де оýнде кúне съ âфлъ âчéщй Съллогїсмй 1. дéка âерúл âпáсъ трéпúриле че стáў, Ѣсте грéў; дар чѣ дин тжю

Ѣсте

Éсте âдекзрáтз, âшà дар шй чѣ 2. Дéка мúнтѣ нѫ Éсте дѣх, ка фй лзцúтз, дар чѣ дѣпз оўрмз нѫ Éсте âдекзрáтз, âшà дар ничй чѣ дин тжю; дин протúкз рзѕ сжнт âргѧмéнтѧрилe (âпѧкзтѧрилe) че оўрмéзз; 1. Дéка âз фóст Пéтрѧ ѧ Рѡма, âз фóст âколѡ Éпїскоп; чѣ дин тжю Éсте âдекзрáтз, âшà дáр шй чѣ дѣпз оўрмз; 2. Дéка Їздéїй Éрà Мохмедáнй, âр фй фóст некрединчóшй; дар чѣ дин тжю нѫ Éсте, âшà дар ничй чѣ дѣпз оўрмз; 3. Їздéїй, де сжнт Мѡамедáнй, сжнт некрединчóшй; дар чѣ дѣпз оўрмз Éсте âдекзрáтз, âшà дар шй чѣ дин тжю; пентрѧ кз чéл 1. дин Сѹллогїсмй пзкзтѣéще ѧпротúва рéгвлїй чéй 1. гр âл 2. ѧпротúва чéй 2. гр âл 3. ѧпротúва чéй 3.

§. 89. Деспрѣвнзтóрю.

Дар шй Сѹллогїсмѹл деспрѣвнзтóрю дрéпт âдѣвнз, 1. дéка пзрциле спѹнерїй чéй май мáрй âдекзрáт сжнт деспрѣвнáте. 2. дéка âчéлш кѹприндe тóате пзрциле че стáѹ ѧнаúнте; шй 3. дéка мéрце дéла рѫдикáрѣ чéлѡр лáлте спре пѹнерѣ оўнїѧ, сáѹ âлтмúнтерѣ. (1)

(1) Де âйчѣ бúне Éсте Сѹллогїсмѹл; Мúнтѣ Éсте сáѹ трѣп, сáѹ дѣх; дар трѣп нѫ Éсте, âшà дар Éсте дѣх; дар Éсте дѣх, âшà дар нѫ Éсте трѣп. „гр рзѕ мéрг чéй че оўрмéзз 1. Мѡамедáнїй сáѹ хвлéск пре Хс̃, сáѹ крéд ѧтрѫнгвл; дар чѣ дин тжю нѫ ѡ фáк, âшà дар крéд ѧ Хс̃. 2. Дéка ѧтре Тѣтóрю (Éпїтрóп) шй ѧтре Пѧпúл (прѣнк) ѧтрз ѡáре кáре токмéлз, прѣнкѧл âз прїимúт, сáѹ пз тжкѣте, сáѹ ѧгрáю; дар ѧ грáю нáѹ прїимúт, âшà дар пз тжкѣте; 3. Мúнтѣ сáѹ дѣх Éсте, сáѹ трѣп; дар трѣп нѫ Éсте, âшà дар ничй дѣх; пентрѧ кз динтр' âчéстѣ чéл 1. сз ѧпротúкéще лá 1. гр чел âлт лá 2. гр чел дѣпз оўрмз лá â 3. рéгвлз.

§. 90. Ѧпрѣвнзтóрю.

Прéсте âчéстѣ шй Сѹллогїсмѹл ѧпрѣвнзтóрю, кжнд Éсте âлкзтѹúт прекѹм сз кѹбúне, пáре кз

тáре

тáре âдȣнъ; 1. дѣкá чѣ май мáре ѣ тъгъдȣитóаре; шѝ 2. дѣкá мѣрем дин пȣнерѣ оўнїй пáрцй спре рæдикáрѣ чéлїй лáлте, сáȣ âлтмúнтерѣ. (1)

(1) Âдекърáт къ прѣбúне сокотéще Мжнтвитóрюл. Нúменъ нȣ пóате слæжѝ лвй Дмнезéȣ шѝ богъцúей; ювитóрїй де âрцúнт слæжéск богъцúей, âшà дар нȣ пóт съ слæжáскъ лвй Дмнезéȣ. Мр рáȣ ѣсте Сѵллогúсмъл че оурмéзъ: Пóате чúнека съ мъртвúскъ пре Хс, шѝ оурæт съ кїецвáскъ; дар оўнїй Îздéй оурæт кїецвéск, âшà дар пре Хс мъртвúтéск. Пентрȣ къ фїешкáре лéснe бéде къ âчéста лă âмжндóȣ рéгвлиле съ âпротивéще.

§. 91. Дїлимма.

Мр дѣкá дин фїешкáре пáрте â спȣнерїй деспрегнъторе, сáȣ дин чѣ ѵполетїчéскъ шѝ деспрегнъторе âместекáтъ, съ âдȣнъ нóш Сѵнéпїй, ба ѣшѝ оўн Сѵллогúсмȣ прѣвȣн, Дїлимма нȣмúт, кáреле кȣ кæт май мȣлт ѣсте вȣн спре â âрæта âбсȣрдитáтѣ (недрептáтѣ) пȣнерїй, кȣ âтæта май лéснe кáде шѝ âсóфїсмъ: 1. дѣкá пáрциле нȣ сæнт âпротúвниче; 2. дѣкá съ вор лъса оўниле; сáȣ 3. дѣкá Сѵнéпїиле дин фїешкáре пáрте нȣ де нечеситáте йзворáск (1). сáȣ 4. дѣкá нȣ вор âвѣ âчéлшй пȣтére.

(1) Âшà дар бúне съ сокотéще Мжнтвитóрюл; сáȣ бúне âм корбúт, сáȣ рáȣ; де âм корбúт рáȣ, пентрȣ чѣ нȣ мъртвúсéщй? Мр дѣкá бúне, пентрȣ чѣ мъ бáцй? Май пре тóате рéгвлиле Дїлиммей ле бéй âфлà кълкáте â Дїлимма âчéа âлвй Бїáнт; Дѣкá те бéй âлвà, сáȣ фрæмóаць бéй лвà, сáȣ оурæтъ: де бéй лвà фрæмóаць, ѡ бéй âкѣ де ѡбще, мр дѣкá оурæтъ, бéй âкѣ педéпсъ; Âшà дар âцелéпт фїúнд нȣ те бéй âлвà нúчй де кæм. Âшà âкъ шѝ â чéа лáлтъ âчéа: Дѣкá жвдекáтъ бéй жвдекà, сáȣ бúне, сáȣ рáȣ бéй жвдекà;

декà; дéка бúне, кéй сăнзрà пре ăмéнй; дéка рáз, кéй сăнзрà пре Дúмнезéз; Âшà дар нз кéй жздекà нúчй де кúм.

§. 92. Кумод шй спўтóрю.

Пăр де Сўллогісмїй кўмóд шй спўитóрй нўмй бúне â зúче мўлте; пентрў кз чéл че âў причепўт âкўм (§. 53.) бúне фúрк спўнерилăр Кўмóд шй спўитóаре, де кáре âм воркúт, кў непўтúнцз éсте сз нў бáзз шй фúрк âчéстăр Сўллогісмй. *)

*) Дар лîз â шкóалз кзтрз âскăлтзтóрй сз пóате сз се деслăшáскз тóате кз де âмзрéнтзл.

К А П. 3.

Де âдевзр, шй де минчúнз âпротивитóарк лўй.

П А Р Т Е 1.

Де âдевзр â ценерáле, (преще тóг).

§. 93. Кўвúнт âл Конціперїй.

Âкўм дéка чúнева âр âтребўинцà бúне пре âчéсте лўкрзрй âле мúнцїй, âчéста негрешúт âр âтребўинцà бúне шй кўвúнтăл; шй дар фїúнд кз кўвúнтăл чéл дрéпт éсте, ŵ пўтéре де â âдўнà âдевзрáте дин âдевзрáте, неапзрáт âрзтúндўсз Сунéпїа чéлўй âдўнáт (Істор. §. 2.) оўрмéзз, ка чéл че прочéде âшà сз ăфле âдевзрăл, де кáре сз кўбúне â зúче пўцúн ŵáре че май де сăвършúт.

§. 94.

§. 94. Де кѫ́те фе́люрй Е̂ а̂девѣ́рсл?

А̂девѣ́рсл дар Е̏сте сѫ́ Метафусїе́ск, сѫ́ Й-лоїе́ск, сѫ́ Логїе́ск; шй ла Метафу́сїчй а̂девѣ́р сѣ зй́че, кѫ́нд чй́нева ӑре фїй́нца, ка́ре йсѣ кѫ́зй́не; а̂ша̀ сѣ зй́че Хс̄ а̂девѣра́т Дм̄незе́й, шй а̂девѣра́т ѡ̆м; м̆р ла Й̆лоїчй а̂девѣ́р Е̏сте ѧ̂токмі́рѣ кѫзй́нтелѡр шй ѧ̂ се́мнелѡр Е̂ѫтре́рне кѫ ѧ̂целе́ѵериле ми́нцїй; де о̆у́нде че́л че ӑлта ѧ̂целе́ѵе, шй ӑлта зй́че, сѣ жѫ́декѣ а̂ зй́че минчю́нѣ; м̆р че́л че зй́че а̂че́м че ѧ̂целе́ѵе, Е̂ сокоти́т кѣ зй́че а̂девѣ́рсл. Дар но́ѡ кѫзѫ́нтѫл а̂й́чѣ не Е̏сте де а̂девѣ́рсл Логїе́ск.

§. 95. Чѐ Е̏сте а̂девѣ́р, шй чѐ минчю́нѣ ла Ло́гїчй?

А̂че́ста дар Е̏сте ѡ̂ ѧ̂воі́ре а̂ їде́илѡр но́астре кѫ о̂ме́тѫриле (1); ѧ̂тр̆ ка́ре, кѫ́м а̂м зй́че, де бо́ю ѧ̂целе́ѵе о̆у́н тѫ́рн, сѫ́ ӑлт че́ва рѫтѫ́нд, шй а̂че́стѣ а̂девѣра́т прекѫ́м сѫ́нт, зй́к кѣ а̂м немері́т а̂девѣ́рсл; пентр̆ кѣ їде́иле сѣ ѧ̂воі́ск кѫ о̂ме́тѫриле. М̆р минчю́на дин проті́вѣ, Е̏сте не-ѧ̂воі́ре а̂ їде́илѡр кѫ о̂ме́тѫриле.

(1) А̂ша̀ дар а̂девѣ́рсл Е̂ ѧ̂ лѫ́кр̆, ка ѧ̂тр̆ о̆у́н темеі́ѡ; ѧ̂ кѫ́ѵет, ка ѧ̂ соѵе́т; шй ѧ̂ ко́рбе, прин ка́ре гр̆и́м ѧ̂целе́ѵериле ми́нцїй, ка ѧ̂ се́мн.

§. 96. А̂девѣ́р де їде́е, де жѫдека́тѣ, шй де кѫзѫ́нта́ре.

А̂девѣ́рсл дар, дѫпѣ кѫ́м шй минчю́на, сѫ́ Е̏сте ѧ̂ їде́а чѣ се́мплїче, де ѧ̂целе́г а̂ша̀ че́ва, прекѫ́м Е̏сте, сѫ́ нѫ Е̏сте (1); сѫ́ ѧ̂ жѫдека́тѣ, прекѫ́м, кѫ́нд ѧ̂преѫ́н пре че́ле де ѧ̂преѫна́т, шй дес-

пърцéск пре чéле де деспърцúт, сав âлтмúнтерѣ; сав пе оѹ̈рмъ ↑ Сѵллогíсмѹ, де кѫ̂те ѿ̈рй мъ сокотéск бúне, дѹпъ фїгѹ̈ръ, шй дѹпъ матéрїе, сав дин протúвъ.

(1) Пентрѹ къ де шй сѫ̂нт оѹ̈нїй, карíй нѹ прїимéск, къ âдевъ́рѧл стъ ↑тр' ѿ îдéе, дар фїúнд къ îдéе минчинóасъ съ зúче âчéа че нѹ съ ↑токмéще кѹ ѿ̈ѵéтѧл, пентрѹ чѣ съ нѹ зúчем âдекъра́тъ пре чéа че съ ↑токмéще кѹ дѫ̂нсѧл? Дéчй дар пентрѹ че съ нѹ зúчем шй къ âдевъ́рѧл шй минчю́на съ ӓ́флъ ↑ îдéе?

§. 97. Кѫ̂нд сар зúче âдевъра́тъ жѹдека́та?

Âдевъ́рѧл жѹдекáцїй чére 1. дин îдéй â ↑презнà пре чéле де ↑презна́т, шй â деспрезнà пре чéле де деспрезна́т; прекѹм фóкѹл ѐ кáлд: фóкѹл нѹ ѐ рéче; 2. чére къ âшà съ се ↑презне шй съ се деспрезне îдéиле, ↑ кѫ́т съ нѹ зúкъ пре чéле оѹ̈нїверсáле партїколарéще, шй пре чéле партїколáре оѹ̈нїверсалéще, прекѹм тóате фїгѹ̈риле съ кѹпринд ↑ лúнїй; ѿ̈аре кáре фїгѹ̈рй сѫ̂нт регулáте.

§. 98. ↑ кѫ́те фéлюрй сар зúче минчинóасъ жѹдекáта?

Де âúчѣ дар ѐ̈сте âрътáт, къ минчю́на ѐ̈сте âскѹнсъ сав ↑ фелюрúмѣ спѹнерилωр, ă̈декъ ↑ âдеберúре шй тъгъдѹ́ире, сав ↑ кѫ́тъцúмѣ лωр, ă̈декъ ↑ пáртѣ оѹ̈нїверсáле шй ↑ чѣ партїколáре â спѹнерилωр. (1)

(1) Âшà дéка кóѹ зúче, фóкѹл ѐ̈сте рéче; фóкѹл нѹ ѐ̈сте кáлд; минчю́на ѐ̈сте âскѹнсъ ↑ фелюрúмѣ спѹнерилωр; пентрѹ къ чѣ съ кѹвúнѣ съ тъгъдéск, âчáста âдекерéз, шй че съ кдѣ съ âдекерéз, âчáста тъгъдéск; дар дин протúвъ,

кѫ́нд

КѢНД ЗѢК: То́атє фїгѐрилє сѢнт регвла́тє; ѿаре ка́ре фїгѐрѝ съ копри́нд ѧ лїнїѝ; минчѹ́на Е̑ а̂цкѐнцъ ѧ кѫтцѝме; пентрѹ къ а̂ѝчѣ, чѣ́м чє съ кѹкѝне ла оу̑нилє, съ дѣ́тє ла то́атє, ѩр чѣ́м чє съ кѹкѝне ла то́атє, съ дѣ́тє ла оу̑нилє.

§. 99. КѢ́нд е̑стє а̂девѣра́т Сѵллогїсмѹ́л?

Шѝ пентрѹ ка съ фіе а̂девѣраці̀й Сѵллогїсмїѝ; кѣ́чѝ съ кѹ́кѝне съ фіе дрепці̀й шѝ дѹ́пъ фїгѐрѫ шѝ дѹ́пъ матерїе (§. 96.); шѝ ба фѝ минчино́с Сѵллогїсмѹ́л, кѢ́нд, неѣгѣ́ндѹсъ ѧ сѣ́мъ ре́гѹлилє Сѵллогїстїче, сав дѹ́пъ фїгѹ́рѫ (§. 83. ш. ч. л.) сав дѹ́пъ матерїе, оу̑на дин препѹ́сє нѹ̀ е̑стє а̂девѣра́тъ. (1)

(1) Пентрѫ къ дин а̂девѣра́тє препѹ́сє, е̑стє пѧтѝнцъ а̂ е̑шѝ минчино́аѣ ѧкеѐре, кѢ́нд фїгѐра сав оу̑рма́рѣ сѢ́нт грешѝте; прекѹ́м:

Ни́чѝ оу̑нѫл дин Хрїстїа́нїѝ мѫчени́чѝ а̂ѧ фо́ст Їѫдѐѕ;

Ни́чѝ оу̑н Їѫдѐѕ нѹ̀ е̑стє Хрїстїа́н;

А̂ша̀ дар ни́чѝ оу̑нѫл дин Хрїстїа́нїѝ мѫчени́чѝ а̂ѧ фо́ст Хрїстїа́н.

Шѝ дин минчино́аѣ препѹ́сє, е̑стє пѧтѝнцъ съ ѩѣ а̂девѣра́тъ ѧкеѐре дѧпъ ѧтѫмпла́ре; прекѹ́м:

Чѣ́л чє кре́дє зидѝрѣ лѹ́мїѝ е̑стє Хрїстїа́н;

Ѧнгѣстїѝ а̂ѧ крезѣ́т зидѝрѣ лѹ́мїѝ; а̂ша̀ дар а̂ѧ фо́ст Хрїстїа́н.

Ѩр кѢ́нд шѝ фїгѐра, шѝ матерїа сѢ́нт кѹ́ни, ѧтѹ́нчѣ е̑стє прѣ а̂девѣро́т, къ дин а̂девѣра́тє препѹ́сє, непѧтѝнцъ е̑стє съ нѹ̀ ѩѣ а̂девѣра́тъ ѧкеѐре.

§. 100. Чѣ е̑стє Паралогїсмѹ́? (грешѝтъ сокотѣ́лъ).

Шѝ а̂чѣ́ст фе́лѫ̀ де минчино́аѣ Сѵллогїсмѹ́рѝ, сѢ́нт Паралогїсмїѝ шѝ Софїсмеле; дин ка́ре а̂чѣ́ѩ сѢ́нт Сѵллогїсмѝ сав дин а̂девѣра́тъ, сав минчи-

 но́аѣ

нóасъ ачепътвръ, адънънд минчинóасъ акеére; пентрв кáре шй сънт мáскъ де доведúре шáлъ. (1)

(1) Де áчéст фéлю éрá чéл май сáк áшъзáт áчéла; Минтé éсте а трéп, áшá дар éсте а лóк; чé éсте а лóк, съ лъцéще апрéзнъ кв лóквл, áшá дáр минтé éсте лъцúтъ, Йúчé сънт мáскъ де доведúре дин прé минчинóасъ ачепътвръ, къ чéле че сънт а лóк, сънт лъцúте кв лóквл, éсе минчинóасъ акеére, къ минтé ар фй лъцúтъ; ар дéка чинева дин протúвъ ар квънтá; Тóт грéвл áпáсъ трéпвриле; áчéа че áпáсъ трéпвриле, сав ле стрúнце пре áчéстé май слáбе фúинд, сав ле здробéще; дар áервл нúчй стрúнце, нúчй здробéще трéпвриле ъменéщй, шй май слáбе фúинд; áшá дар нв éсте грéв; áтéменé ка бзгá а Паралогúсмв; шй áшá дин адекрáтъ ачепътвръ, къ чéле грéле áпáсъ трéпвриле, адънъ минчинóасъ акеére, къ áервл нв é грéв.

§. 101. Чé éсте Софúсма?

Ар Софúсмеле дин протúвъ сънт Сvллогúсмй, кв кáрúй съ áшáлъ пентрв фúгвра де крезвт; пентрв кáре шй ашълъчюнúй шй атóарчерй ъвичнвéск á съ кúемá. (1)

(1) Дар áтъ чúне ар пвтé крéде, къ арáтъ фéл де доведúре чéл че áшá квкинтéзъ? Чé н' á пердвт чинева, áре, тв кóарне н' áй пердвт, áшá дар тв áй кóарне; Пентрв къ оунвл ка áчéста де кóе шй атр' адúне áшáлъ, ка съ се пáръ áлтвра май йетéц, шй пентрв áчáста áчéст фéлю де Сvллогúсмй съ кúáмъ Софúсме. Пентрв къ а крéмé кéке тóцй чéй че професé ацелепчюнé, съ зичé Софúстй; ар дзпъ épоха лвй Сωкрáт, пентрв кестúта неквкïошúе á Софúстилор де атзнчé, áчéст нéме áв ачепвт á съ дефзймá, шй á съ дá нéмай чéлор минчинóшй фйлосóфй. Плáтωн а Софúст. Демúстïе, квкúнт 4. áв спé характúрúй áчéстора, кв карúй апрéзнеъ шй Квцетúриле нóастре де характúрúй чéй адекрáте шй минчинóасе ацелепчюне а квлéцерé оунúй къртичéле

фóм

фóа 113. ш. ч. л. Ѩр пе ла ал дóйлѣ вѣк ал Хрїстїáнилор шй май áкóаче нвмйрѣ Софїстилор ѩр ав áчепвт á фй де чйнсте; Кáчй áша съ кїемá чéй че ав áпревнáт Фїлософїа кв Ритóрика. Докедйре де áчáста пóате съ фїе Фїлострáт шй Ёвнáпїе де кїéциле софїстилор.

§. 102. Де кáте фéлюрй сйнт Софїсмеле?

Шй Софїсмеле сйнт áсквнсе сав ѧ бóрбе, сав ѧ лвкрврй, дар áчéлѣ сйнт копилърещй, шй пре нймéнѣ нв пóате ѧшълá, де кáт пре чéл кв тóтвл прóст; ѩр áчéстѣ, áдекъ ѧ лвкрврй, пóт съ фїе врéдниче де ѿаре кáре Θеорїе.

§. 103. Софїсме áле зйчерїй.

Шй ла зйчере съ áсквнде Сóфїсма, де кáте ѿрй Ёсте áмфїболїа 1. ѧ зйчере, сав 2. ѧ грăйре ѧдóйтъ; сав 3. кипвл зйчерїй Ё дешсебйт; сав 4. ѧцелéщере компвсъ шй деспърцйтъ съ áместекъ (1); ѧтрв кáре тоáте съ вéде рăвтáтѣ чéлор пáтрв хотáрѣ. (§. 83.)

(1) Ѧша Сóфїсма Ромáнилор, пре кáре ав ѧтребвинцáт ѧпротйка лвй Áнтїóх, болéще де áмфїболíе, фъгъдвйндвсь áдá жвмътáте дин корáбїиле сáле, прин зйчерѣ, къ корáбїиле сйнт á съ фáче ѧдóш; áчáста Áнтїóх сав фъгъдвйт; ѧша дар корáбїиле сáле сав тъйт тоáте ѧдóш. Ѩр прин грăйрѣ ѧдóйтъ ѧшáлъ Пáпїй Ромїй кв áргвмéртвриле, кáре фак; ѩр áчѣ двпъ оўрмъ кипвл зйчерїй Ёсте дешсебйт ѧпрóствл áчéла áргвмéнт; Тáврвл мвщéще, оўн мéнте Ё тáвр, ѧша дар оўн мéнте мвщéще. Кътръ áчéсте фéлюрй лéсне кéй áдвче шй пре мáлте Óраквле áмфíколе (пророчй тълмъчйте ѧ мáлте фéлюрй). Ѧпóй шй двпъ компвнере шй деспърцйре главнѣ фйол кжмпéн, ѧкрединцжнд пре тáтъсъ

къ

кз нв трéй чй чúнчй ѹ̈ѡ сѫнт ѧ копáе; ѐл зичѣ: оўнде сѫнт трéй ѹ̈ѡ, ѧколѡ сѫнт шй дóѡ; ѧр трéй шй дóѡ фак чúнчй, ѧшà дар ѧчéсте трéй ѹ̈ѡ сѫнт чúнчй.

§. 104. Софїсме ѧ лѹкрврй ѧчéствра клáсе. 1.

Ѧр ѧтрѣ ѧлѹшй лѹкрврилe ѐсте ѧскѹнсз Софїсма, де кѫте ѹ̈рй ѫдекз, 5. кѫнд май мѹлте ѧтрекзрй сз лобéск ѧтр' оўна; сав 6. кѫнд сз скúмкз стáрѣ чéрерїй; дин кáре, пре чѣ дин тѫю ѡ нѹмéск Софїсма де мѹлте ѧтрекзрй, сав мѹлтз чéрере, ѧр чѣ дѹпз оўрмз ѧлтзчéрере, сав нецїúнца ѧрзтзрїй. (1)

(1) Софїсма де мѣлте ѧтрекзрй ѧскѹнде пре ѧчéст ѧргумéнт: Чúне нав ѧчетáт ѡ фврà, фѣрз; Кáтѡн нав ѧчетáт ѧ фврà, ѧшà дар Кáтѡн фѣрз. Пентрѣ кз сз чéре, де ав фрóт кре ѡдáтз Кáтѡн, шй ѧпóй ав ѧчетáт ѧ фврà; шй ѧрзш, дѣка пентрѣ кзчй нúчй ѡдáтз Кáтѡн нав фрáт, пентрѣ ѧчéстз ав ѧчетáт ѧ фврà; ѧр фéлюл ѧчéста ѧл Софїсмей ѧтрà ѧ кúпвл чéл бéкю де ѧкорбй, ѫдекз чéл Сѡкратїчéск, каре сз фзчѣ май бѫртóс прин ѧтрекзрй.

§. 105. Клáсе. 2.

Ѧр Софїсмз ѧ лѹкрврй ѐсте, шй оўнде 7. сав сз доведéще чевà дин ѹ̈аре че кáре ѧкѹм сз черѣ; сав 8. сз ѧрáтз ѧкеérѣ дин препѹсе, шй чéле препѹсе ѧрзш дин ѧкеére; сав 9. дѣка оўрмáрѣ нѹ ѐ кѹнз; сав 10. дин чéл че ѐ ѧдевзрáт дѹпз ѹ̈аре каре кѹвѫнт, ѧргумéнтѹл сз подртз ла чéл че ѐ кѹ тóтѹл ѧдевзрáт; дин кáреле 7. нѣм ѧчéла сз кїáмз чéрерѣ де ѧчепзтврз, ѧр 8. Чéрк, ѧр 9. Софїсма пентрѣ Сунéпїе, ѧр 10. Софїсма дела чека ла тóт. (1)

(1) Ѧр Софїсма пентрѣ Сунéпїе ѐсте: Тóт че ѐ нзскѫт ѐ шй стрїкзчóс; дар мúнтѣ ѐ нзскѫтз, ѧшà дар мúн-

тѣ

тѣ Е̃ стрїкѣчоа́ѣ; ѩр чёй че сокоте́ск дела чекѣ ла тот а̂ша̀ а̂дѣ́нѣ: ѡ̃мѣл Е̃ мѣрито́рїѫ; шй сѣфлетѣл Е̃ па́рте а̂ ѡ̃мѣлуй, а̂ша̀ дар сѣфлетѣл Е̃ мѣрито́рїѫ.

§. 106. Клáсе 3.

Шй нимй́к май пѫцйн а̂ша́лѣ 11. шй чёй че дѫпѣ чѣ дѫпѣ а̂тѫмпла́ре а̂дѫ́нѣ чебѣ̀ престето́т; сѣ 12. дѫ́нд че нѫ Е̃ прйчинѣ. кѣ ѡ̃ прйчинѣ. (1)

(1) Де о̆у́нде недре́пт Е̃сте а̂ргѫме́птѣл а̂чёла: дин че а̂неѳѫне́ще чинекѣ, а̂чёа Е̃сте рѫ́з; чёл че ѣ̀ де а̂йчѣ а̂неѳѫне́ще, а̂ша̀ дар ӑѣ̀ Е̃ рѫ́з. Нйчй́ май мѣ́лт сѣферйт Е̃ Гуллогїсмѣл а̂чёла а̂л пгѫ́нилор а̂тѣ́пра Хрїстїа́нилор; ӑ́деѣ, кѫ́нд Хрїстїанїсмѣл Е̃рѣ̀ а̂ лѫ́ме, мїй де ре́ле кѫприндѣ̀ пѫмѫ́нтѣл Рѡма́нилор; а̂ша̀ дар Хрїстїанїсмѣл Е̃рѣ̀ прйчина тѣ́тѫрор а̂чёлор рѫѕтѫцй́. Пре а̂чёстѣ Со́фїсмѣ прѣ а̂ целепцéще ѡ̃ сѣ́рпѣ Тертѫлїа́н, а̂ кѫѫ́нтѣл а̂пологитїчéск. Кáп. 40.

§. 107. А́деѫр а̂ргтá́т шй де крезѫ́т.

Шй а̂деѫ́рѫл ӑ́лтѫл Е̃сте а̂ргтá́т, шй ӑ́лтѫл декрезѫ́т; а̂ргтá́т а̂деѫ́р Е̃сте, каре сѫ ра́зимѣ сѣ пре симцйре негрешйтѣ, сѣ пре ѡ̃ а̂чептѫ́рѣ а̂ргтá́тѣ шй а̂ведерáтѣ; ѩр а̂деѫ́р де крезѫ́т Е̃сте, каре сѫ зидéще, кѣ пре о̆у́н темéю, пре а̂ полéс. (1)

(1) Дéчй а̂деѫ́рѫл, де Е̃сте рѫзимá́т пре а̂чептѫ́рѣ а̂ргтá́тѣ шй негрешйтѣ, кѣ фй а̂ргтá́т, дéка деслѫшйрѣ лѫй дин пре́нѣ кѫ а̂чёст фёл де а̂чептѫ́рѣ мйсѣ а̂рá́тѣ а̂наинтѣ ѡ̃кілор а̂ведерáт, каре сѫ фáче прин докедйре; ѩр а̂тмйнтрілѣ, дéка ӑдеѫ́рѫл Е̃ рѫзимá́т пре симцйре негрешйтѣ, а̂чёстѣ нѫ мїар фй а̂ргтá́тѣ, де кѫт прин а̂ргтá́ре шй Е̃ксперїéнцѣ; ѩр а̂фáрѣ де а̂чёстѣ, кѫ́нд жѫ́дек о̆у́н ӑдеѫ́р, Е̃шйнд дѫпѣ у̂полéс, пре каре прїнмéск а̂ лок де ӑдеѫ́р, пентрѫ кѫ де а̂йчѣ феноменйле фирéще сѫ деслѫшéск,

а̂-

ътънчѣ съ нъше ъдевъръл де крезът; Ашъ прин ърътаре шй Ѣкспериѣнцъ ърът къ Ѣсте колоре (къпѣказ) рошѣ, шй къ фокъл Ѣ ързъторю, ар прин докедире, къ чѣле дош оунгюрй дрепте сънт токма кѫ семїчѣркъл; шй дин употѣс, къ стїкла Ѣсте транспаренте; ъкънд тоцй порїй дрепцй.

§. 108. Де Ѣ вредник де чѣва ъдевърл декрезът.

Ъдевърл де крезът, май пуцин де кът чѣл ърътат ъкрединцѣзъ пре минте; дар ъсъ нъ май пуцин де кът ъчѣста, поате съ фолосѣскъ ла вїаца полїтїчѣскъ (1); къчй де мълте ори чел де крезът ъвъндъшй трептеле сале, ъшъ съ ъфлъ дин ълътърре, ъ кът нъ ъре маре дешсебире де чѣл ърътат.

(1) Пентрѫ каре ъ фоарте ѫтъмътоаре грешалъ кад ъчѣа, карїй лъпъдънд ъдевърриле де крезът, нъмай пре чѣле ърътате шй докедите чер, къчй ъ вїаца полїтїчѣскъ, чине нъ цїе къ прѣ мълте лъкрърй съ ъдък нъмай къторъ ъдевърриле де крезът?

§. 109. Ъ кът фелюрй Ѣ минчюна.

Ашй ждерѣ шй минчюна, сау ърътатъ Ѣсте, сау де крезът; шй минчюнъ ърътатъ Ѣсте, каре съ ъпротивеце ла симцире, сау ла ѫ ъчепътърѣ ъведератъ, шй пентрѫ ъчаста кѫпринде контрадїцїе (грѫире ъпротивъ); ар минчюнъ де крезът Ѣсте, кънд съ ъпротївеце ла употѣс де крезът. (1)

(1) Ашъ минчюнъ ърътатъ Ѣсте ъзиче, къ фокъл Ѣ рече; шй фїгѫрѣ къпринзъндзъ де дош лїнїй дрепте; ар минчюнъ де крезът съ паре; ъзиче: къ ъ планицй нъ сънт кїецитоаре ъ сфлеците; къ сфлетъл Ѣсте май наинте де трѫп, шй къ тоатъ боала съ фаче дин кїермй.

§ 110. Мълте трéпте âле ĕй.

Де оўнде съ вéде, къ шй минчюна ăре ѿаре каре трéпте; пентрў къ дин спўнерй пре оўниле нў съ поáте â âрътà минчиноáсе, де шй минтѣ ноáстръ нў воéще съ ле мъртўрисќскъ; пăр â оўнора минчюна сав ĕсте лéсне де â съ âрътà, сав нелéсне; пăр âтрў оўниле минчюна ĕсте âтáта âрътáтъ, â кът нúчй де кўм съ ăйкъ требўúнцъ де довединре (1).

(1) âшà дар шй де нў съ поáте довединй, къ дрáква нў съ âрáтъ фермъкътóрилор; âцелéптвл âцъ нар пътѣ нúчй ѿдáтъ съ мъртвристскъ âчáста âтрў сúне; пăр къ чéле дóш оўнгюрй âле трїгўнвлвй â фй âтóкма кў семїчéркъл, ĕсте прѣминчюнъ, дар нў съ причéпе де минте нўмай де кът, де нў съ ка âкрединцà прин довединре; â чѣ двпъ оўрмъ â зúче къ пїáтра ĕ трéп кърґатóрю, ĕсте âшà минчюнъ, â кът чéл че âр чére съ й съ довединскъ âчáстъ спўнере, нў ѿм, чй пїáтръ сар пърѣ.

§. 111. Де ĕсте âчéлаш лўкрў ла тóцй ѿаменїй негрешúт, де крезўт, âдевърáт, минчинос.

Дин кáре съ вéде 1. къ ла нóй съ поáте съ фіе оўниле негрешúт âдевърáте, кáре ла ăлцїй сúнт нўмай де крезўт; âшà негрешúт ĕў цій âтрў мúне, къ сúнт трúст, каре ăлтўл дин фїгўриле мéле âчáста нўмай де крезўт ва жўдекà. 2. Къ съ поáте чéва ла нóй съ фіе негрешúт минчюнъ, каре ăлтвра съ ле пáръ, сав âдевър, сав декрезўт минчюнъ; прекўм â нў фй âнтїподéс ла нóй ĕсте негрешúт минчюнъ, шй âсъ âчáстъ спўнере ла мўлцй дин чéй вéкй пърúнцй âй бесéричїй съ пър-

рѣ

рѣ сав негрешúтѫ, сав де крезвт âдевѫрáтѫ; 3. Âдевѫ́рвл, сав минчю́на де крезвт кѫте ѡдáтѫ сѫ âтѫ́мплѫ, ка негрешúт сѫ фíе âша̀; преквм â фѝ вре ѡ̃ чирколáцїе â сѫ́нцелвй, чéлор бéкй сѫ пърѣ âдевѫ́р де крезвт; âшúждерѣ шѝ минчю́нѫ де крезвт â нв фѝ а̃лт Ипúр (пѫмѫ́нт) âфáрѫ де ѡ̃кеáнвл Âтлáнтик, кар ла но́й âмѫндóѡ сѫ́нт кв тóтвл негрешúте..

§. 112. Трéчере ла чéѫ ла́лтѫ пáрте.

Де оу̃нде сѫ квви́не âзúче чева ѡ̃арешѫ кът май десввршúт де âдевѫ́рвл шѝ минчю́на квра́тѫ, де кът двпѫ кът сав зúс.

Партѣ 2.

Де âдевѫ́рвл шѝ минчю́на квра́тѫ.

§. 113. Че е̃сте âдевѫр квра́т?

Де́чй âдевѫ́р кврат ла но́й е̃сте, ка́ре е̃ рѫзимáт, сав пре симци́ре сѫнтоáсѫ, сав пре âдевѫра́тѫ шѝ нетѫгăдуúтѫ âчепътвръ (§. 107.) кар минчю́нѫ квра́тѫ, чéѫ че сѫ âпротивéще ла ѡ̃ симци́ре сѫнтоáсѫ шѝ негрешúтѫ. (§. 110.)

§. 114. Âчéствѫ Крїтúрїѫ âдоúт, оу̃нвл негрешúрѣ симци́рилор.

Âквм дар âчéщїй негрешúрй, дóѡ сѫ́нт прѣ негрешúте Крїтúрїй, Симци́рѣ, шѝ квѫ́нтвл; шѝ

фїúнд

фїїнд къ ноу́й прин симци́рй причёпем пре тоа́те чёле че сы́нт дупъ мо́дурй шй ефе́ктурй (кипурй шй фа́пте), шй къ тот прин ажуто́рюл симци́рилор причёпем шй доказндим шй їдеиле, атыт пре чёле ведера́те шй лямури́те, кыт шй пре чёле плине (ſ. 23. ш. ч.); аша́ дар оурмёзъ сау ну фй ничй оун адевъ́р, че есте весъ́рд, сау къ симци́риле, пусе фїїнд тоа́те чёле спре симци́ре черуте, ничй ўда́тъ ну мынт. (1)

(1) Адевъра́т, симци́ре шй їдее ау дескебире оуна де алта; кэчй мынтѣ кътръ ачёа є пътимитоа́ре, кар кътръ ачёстѣ лукръто́аре, шй дупъ ачёа причёпем пре чёле сынгуля́ре, кар їдеиле сынт оунївереа́ле; шй ачёа пречёде (апъкъ анайнте) кар ачёстѣ оурмёзъ.

§. 115. Че требуе а бедѣ ла органеле сймцитоа́ре.

Дечй симци́рѣ пресупунне органеле сймцитоа́ре; шй фїїнд къ ачёстѣ ла оунїй сынт сънътоа́се, кар ла оунїй реле, шй аша́ ну пот деспъръци чёа че ли сэ кувине: пентру ачёста 1. сэ кувине, ка симцитоа́реле органе сэ фіе трёй шй кура́те де фїеш че пътимъ. Кар 2. къ ла чине сау ътямпла́т, ка сймцїтоа́реле сэ фіе май тямпе, линшри́рѣ ачёстора ътр' алт кип сэ кувине а тъмъдуй. (1)

(1) Аша́ чей поникоший шй кътръ нй дестул къ́д, дъка дїстанца Соаре́лей, пре каре боёск сэ каз май дескърши́т, ка фй апроапе де окю, кыт ажунце.

§. 116. Чé фéл съ кѹвúне съ фíе мúнтѣ, ка съ нѹ мúнцъ симцúриле?

Шѝ фїúнд къ сїмцúриле âжѹнг ѧ Крéирй, оу́нде мúнтѣ, ка кѹм Θеѡрисúнд пре âчéсте причéперй, ѧшй типърéше Ідéиле чéле дин трѫнселе, (йѡїк. §. 25.) оу́рмѣзъ 3. ка чéл че воéше съ ѧтребѹинцéзе бúне сїмцúриле, съ а̑йѣъ мúнте сънътоáсъ; шѝ 4. съ привѣскъ лѹкрѹл кѹ âнáлогъ лѹáре âмúнте; шѝ 5. съ черчетéзе ѧсѹшúриле лѹкрѹлѹй, лѹѫндѹсъ спре сфътѹúре май мѹлте симцúрй. (1)

(1) Âшà дар кѹ ѡ̑кїй нар пѣтѣ чинеà лéсне съ деѡсебѣскъ зáхарвл де сáре писáтъ; дар прин гѣст âчéстѣ прѣ лéсне съ кѹноáсъ; âшà ши пре а̑ср, шѝ а̑рúнтъл а̑врúт ѡ̑кїй нѹ лéсне а̑р кѹноáше, дéка нѹ шѝ жѹдекáта оу́рéкилор шѝ âчéлор лáлте сїмцúрй ла âчáста сар а̑дѹче; ѡ̑р прин пипъúре шѝ прин грéимѣ кáре прин трѫнса съ чáркъ лѹкрѹ, нѹ май де кът съ ка кѹноáше.

§. 117. Че фел съ кѹвúне съ фíе пѹнерѣ шѝ дїстáнца ѻ̂ѹéтѹлѹй?

Шѝ фїúнд къ шѝ пѹтéриле сїмцитоáрелор шѝ ѧтрецúмиле нѹ сѫнт немърунúте, оу́рмѣзъ 6. ка дїстáнца ѧтре сїмцитоáреле ѻ̂ргáне шѝ ѧтре ѻ̂ѹéтѹрй съ фíе âнáлогъ. 7. къ дéка ѻ̂ѹéтѹриле прѣ стáѹ депáрте, сау пентрѹ мѹлта сѹпцирътáте скáпъ де сїмцúре, съ се ѧтребѹинцéзе шѝ ѻ̂ргáнеле чéле че спре âчáста сау нъскочúт де ѡ̂менéска ѵéнїе (йстецúме), шѝ 8. че ѣ̑ ѧтре сїмцитоáреле ѻ̂ргáне шѝ ѧтре ѻ̂ѹéтѹрй бúне съ фíе. (1)

(1) Ѿр кѫтъ трéбе съ фíе дїстáнца ѧтре бедéре шѝ ѧтре чéле де кзѹ́т, шѝ ѧтре а̑взúре шѝ ѧтре чéле де а̑взúт,

ѯи́т, жъ́дече ѡ̆кїй шй оўре́киле фїешкъ́рѧ; ѩр ла че́ле ло́лте сїмци́рй о̂це́търиле тре́бѣе съ фїе прѣ а̂проа́пе шй съ се а̂тингъ де о̂рга́н; ѩр о̂рга́не, кѫ ка́ре прикѝм пре че́ле май депа́рте, сѫнт ѡкїа́нъриле шй Телеско́пїиле; ѩр кѫ ка́ре прикѝм пре че́ле май сѫпци́рй шй прѣ ми́чй, сѫнт Мїкроскопїиле; ѩр че́а че рмѫ́не а̂ кедере трансларе́нте, тре́бѣе съ фїе кърат не а̂доит; качй съ чіе кѫ́тѣ жъкрїй а̂ле кедерїй деско́перѣ о̆птїка.

§. 118. Че́ле де сїмци́т тре́бѣе съ се Ѳеѡрисѣ́скъ сѫпт мѫ́лте чиркоста́нцїй.

Шй а̂чѣ́ дѫпъ оўрмъ фїи́нд къ май тоа́те, че́ле че сѫнт, сѫнт компѫ́се, а̂лтминтрилѣ нам пѫтѣ́ прин сїмци́ре съ кѫноа́щем фи́рѣ лѫр, де кът, дѣка 9. лѣм сокоти́ сѫпт дешеби́те чиркоста́нцїй, шй 10. дѣка а̂м Ѳеѡриси́ пре фїешка́ре дин па́рциле лѫр ѡ̂себи́т. (1)

(1) А̂ша́ де ӗ́сте ӑ́ерѧл е̂ла́стїк, наш пътѣ́ май би́не съл че́рк, де кът а̂кизѫ́ндѧл а̂тр' ѡ̂ бъши́къ де по́рк, май а̂тѫ́ю съ ѡ̂ пѫ́ю ла фри́г, а̂по́й съ ѡ̂ а̂про́пїю де фо́к; ѩр фи́рѣ пра́фѧлѧй де пѫшкъ май би́не наш пътѣ́ съ ѡ̂ кѫно́ск, де кът, де коу́ черчета́ а̂тѫ́ю фи́рѣ пѫчоа́сей шй лѧкра́риле ӗ́й, а̂по́й а̂ле нїтрѧлѧй шй а̂ пра́фѧлѧй сѫпци́ре де карбу́нй, шй дѫпъ а̂ча́ста коу́ а̂местека́ динтр' а̂че́стѣ кът де до́ѡ оўна кѫ ӑ́лта, шй а̂ша́ коу́ прикѝ лѧкра́риле лѫр.

§. 119. А̂лт крїтири́ѫ а̂л а̂деваря́лѧй кѫра́т кѫваѫнтѫ́л, дин ка́ре доведи́рѣ.

А̂ша́ дар прин сїмци́ре прегътѣ́ск ка́лѣ спре а̂деваря́р; ѩр ӑ́лтъ ка́ле спре а̂че́ста ӗ́ кѫваѫнтѫ́л (Ѳ. 114.) ка́реле пѫтѣ́ре фїи́нд де а̂ кѫпета́, ӑ́деакъ а̂ скоа́те а̂деваря́те дин а̂деваря́те, ӗ́шинд не тъгъдуи́тъ оўрма́рѣ челуй че съ а̂дуна (ïст. Ѳ. 2.)

оўр-

оурмѣзѫ, къ дѣка съ нѫше вре ѡ спѫнере дин вре ѡ ѫчепътърѫ негрешитѫ, ѫтр' ѣлт кип нѫ сар деслъшй, фърѫ нѫмай прин доведире.

§. 120. Че ѣсте доведире?

Шй доведире ѣсте оўн мод де ѫ кѫета шй ѫ кѫѫнта, прин каре ѫкеерѣ ѫша съ ѫпрѣнѫ кѫ ѡаре каре ѫчепътърѫ негрешитѫ, ѫ кът съ нѫмай поатѫ чинева съ се ѫдоѣскѫ де ѫдевѣрѫл ѣй. (1)

(1) Шй динтр' ѫчѣста Маѳиматічій ѫтребѫинцѫнд нѫ май доведирле, ѫтр' ѫчѣст фел де трѣптѫ ѫ ѫдекерирей ѫѳ мънат трактатърле лор, ѫ кът дин врѣмѣ лъй Еўклід, нѫменѣ никзирѣ нѫ поате съ се ѫдоѣскѫ де ѫдевѣрѫл Елементърилор лъй, чине ле ѫцелѣце.

§. 121. Де кѫте фѣлюрй?

Шй доведим сѫѳ причинѫитѫл дин причина са, сѫѳ причина прин причинѫит; дин каре чѣ дин тѫю съ кїѣмѫ доведире дин чѣле динтѫю шй чѣ май таре, ѫар чѣ лѣлтѫ дин чѣле де ѫпой (1)

(1) Прекѫм ѫрътѫнд ратѫнзймѣ пѫмѫнтълъй дин оўмбра са ла Еклиўйриле лъней, ѫрът причина дин причинѫит; пентрѫ каре шй дин чѣле де ѫпой ка фй ѫчѣстѫ доведире; ѫар дин протівѫ, кѫнд ѫрът немърирѣ мінцій дин нематеріалїтате; шй нематеріалїтатѣ дин ѫцелѣцере, доведирѣ ка фй дин чѣле дин тѫю.

§. 122. Доведирѣ дин чѣле дин тѫю, ѣсте нечесарїе. 1.

Оўнде, фїйнд къ доведирѣ дин чѣле дин тѫю прочѣде дела причинѫ ла причинѫит, требѫинцѫ ѣсте 1. ка тоате препѫселе спѫнерй нѫ нѫмай

май кѹноскѹте съ фіе, чи ши май дин тъю, ши ѫкъ ши ъдевъра́те при́чиний але ѫкеерїй. (1)

(1) Прекѣм чей че лъкѣеск чинчйспрезече гра́дърй май спре рѣзри́т де кът но́й, кѣ оу́н час май ѫгра́б де кът но́й ъѣ мїезъл зи́лїй; ъша́ дар чей че оу́мблъ кѣ кора́бїйле пре ма́ре спре рѣзри́т, сѣкърши́нд плътйре де чи́нчйспрезече гра́дърй, кѣ оу́н час май ѫгра́б кър ъкѣ мїезъл зи́лей; ѫр чи́нчйспрезече гра́дърй ѫпрежъ́рѣл пѣмъ́нтѣлуй съ́нт де до́ѡ зечи ши па́трѣ де ѡ́рй; ъша́ дар чей че плътеск спре рѣзри́т ѫпрежъ́рѣл, ъто́т пѣмъ́нтѣл кѣ до́ѡзечи ши па́трѣ де часърй май ѫгра́б ъѣ мїезъ зи́лей; де оу́нде ака́ѣ ѫторкъ́ндѣ кѣ ѡ зи кър ъкѣ деѡсебире де кончетъцёни. Йи́чѣ тоа́те препо́селе спъ́нерй ши май ѫтъю съ́нт ши май кѣноскѣ́те де кът ѫкеери́ле, ши ъдекъра́те але лър при́чиний; пентрѣ ка́ре ши негреши́тъ е́сте докедирѣ.

§. 123. 2.

Ши фїи́нд кѣ дин минчино́ась ѫчепътѹрѣ нѹ е́ кѹ пѹти́нцъ ъ е́ши ъдевъра́т, (§. 99.) дѹпъ кѹвїи́нцъ ъдѹ́чем 2. кѣ тоа́те препо́селе ѫдоведи́ре съ кѹби́не съ фіе негреши́т ъдевъра́те. (1)

(1) Ѫр негреши́т ъдекъра́т съ зи́че, каре нѣ съ поа́те съ фіе ъат фе́л; де оу́нде дѣка нѣ съ поа́те динтр' ѡ при́чинъ съ нѣ оурме́зе ъче́ст причинъ́ит, спъ́нерѣ ка фи нечетите́ще ши негреши́т ъдекъра́тъ; дѣка при́чина скоа́те мъ́лте причинъ́ите, ъдекъ де съ поа́те ка але оу́нїй при́чиний съ фіе мъ́лте причинъ́ителе, ъче́ст фе́л де спъ́нере е́сте нетре́бникъ спре докедире; Прекъм нечетите́ще ъдекъра́тъ е́сте спъ́нерѣ; Лъ́на, трѣпт оу́мброс фїи́нд, кѣ непътї́нцъ е́сте съ нѣ ѫ лъми́на соа́релуй ѫтъмплъ́ндѣсъ ѫтре соа́ре ши ѫтре ѡ́кй; пентрѣ кѣ трѣпъл оу́мброс нечетите́ще скоа́те ъче́ст причинъ́ит; дар ъша́ нечетите́ще нѣ съ́нт спъ́нериле: Че́л че е́ кѣ йнимъ кѣ́нъ, рѫде; че́л че рѫде е́ кѣ йнимъ кѣ́нъ: пентрѣ кѣ йнима кѣ́нъ нѣ тот дѣ́на порне́ще рѫсъл, ши але лъш рѫсълуй съ поа́те съ фіе прѣ мъ́лте причини́ле.

§. 124.

§. 124. 3.

Шй фїйнд требѹйнцѫ ка доведйрѣ съ ѫрáте ѫкеérѣ кѫ ѫчепѫтѹра сѫ (§. 120.) оѹрмѣѯѫ 3. кѫ тоáте спѹнериле съ кѫбйне съ фіе де дрéпт ѫпревнáте. (1)

(1) Кѫчй де нар фй де дрéпт ѫпревнáте, ка фáче требѹйнцѫ де ѫлтѫ ѫрхтáре, кѫм сар ѫпревнà; кѫчй ѫтрáлт фéл наш кѫноáше, де йѯкоráше ѫкеérѣ дин ѫчепѫтѹра ѫчéа; шй ѫшà нар фй доведйре, прекѫм ѫш зйче: чéл че лзкѫéше сѫпт Пóл ѫпарáлйл кѫ Сфéра, нѫ кéде стéлиле нйчй рхгрйнд, нйчй ѫпѫйнд; причинѫйтѫл ѫйчй нѫ сав доведйт ѫкѫ дин прйчина сà; пентрѫ кѫ нѫ кéде ѫкѫ сфéра парáлйлѫ де дрéпт ѫпревнжндѫ кѫ причинѫйтѫл ѫчéла; гàр дéка ѫш сокотѝ ѫшà: чéлѫй че лзкѫéше сѫпт пóл шй ѐквáторѫл шй ѻрїзóнѫл сжнт парáлйли; шй оѹнде ѫчéщїа сжнт парáлйли, ѐколѡ шй стéлиле ѫ парáлйл кѫ пѫнерѣ съ поáртѫ кѫтрѫ ѻрїзóн; ѫшà дар ѫчéш дїтáнцѫ кѫр ѫкѣ де ла ѻрїзóн; де оѹнде нйчй рхгр, нйчй ѫпѫн; ѫкѫм тоáте сжнт ѫпревнáте де дрéпт, шй 'де ѫйчѣ негрешйтѫ ѐсте доведйрѣ.

§. 125. 4.

Яшйждерѣ де ѫйчѣ бей ѫдѫнà 4. кѫ ѫдоведйре съ кѫбйне ѫ прочéде спре ѡ̃аре кáре ѫчепѫтѹрѫ сав де сйне кѫноскѫтѫ фїйнд, сав предоведйтѫ (1) ѫ кѫт ѫчáста де нѫ ба фй, фáче требѹйнцѫ де ѫлтѫ ѫрхтáре динтрѫнчепѫт ѫ ѫрхтѫрїй чéй май денайнте.

(1) Кѫм ѫм зйче ѫшà доведйрѣ презйсѫ ка фй детѫлѫ чéлѫй че ѫѫ ѫкѫцáт дин Грешграфіе че ѐсте Сфéра парáлйлѫ; гàр дéка фй кѫбжнтѫл кѫтрѫ негешметрйт, ѫчéстѫ

етѣ съ кѣбúне âй âрътà май âтжю прин хотържре, че ёсте Сфéра параллúлъ, Орїзóн, Ёквáтор, Пѣнере параллúлъ; âпóй âл âкредúнцà, къ âшà ёсте Сфéра сѣпт Пóлй; дѣпъ кáре шй къ âшà пѣсъ фїúнд Сфéра, шй Орїзóнѣл шй Ёкватóрѣл сжнт параллúлй.

§. 126. Че фéл ê доведúрѣ дин чéле де âпóй?

Съ доведéще чеà шй дин чéле де âпóй, кжнд прúчина съ âрáтъ дин причинѣúтѣл сѣ́; дар âсъ âтр' âчéстѣ съ кѣбúне â лѣà сѣ́ма, â нѣ́ прїúмй âⷯ Сѵллогїсмѣ́ âлте ѡ̑аре кáре причинѣúте, де кът чéле нечесáрїе шй продѣ́се нѣмай дúнтр' âчѣ́ причúнъ. (1)

(1) Âшà дар оу̑нде съ поáте съ фíе мѣ́лте прúчинile оу̑нѣй лѣ́кръ, нѣ съ фáче доведúре; де оу̑де дин сѣрпътѣ́рile кáтїй, рѣ́ âдѣ́н къ âколѡ̀ кжнт тóре âѣ сѣфлáт; ѩр бúне сокотéск âчáста; Лиу̑рѣ́ лѣ́нїй съ фáче дин оу̑мбра пъмжнтѣлѣй âтжмплáт âтре соáре шй âтре лѣ́нъ; дар оу̑мбра âчéа ё рътѣ́ндъ, âшà дар шй трѣ́пѣл пъмжнтѣлѣй, дин каре съ продѣ́че âчáста, ё рътѣ́нд.

§. 127. Шй чѣ́ нѣ́ де дрéпт.

Âфáръ де âчéстѣ доведúрѣ сѣ́ де дрéпт ёсте, сѣ́ нѣ́; шй âчéа âдекъ ёсте, ире кáрѣ ѡ̑ дескрúерѣм; ѩр âчáста âрáтъ къ ѡ̑аре кáре спѣ́нере ёсте âдевърáтъ, пентрѣ́ къ дин чѣ́ âпротúвъ зикътоáре ла âчáста оу̑рмѣ́зъ чеа сѣ́ âкѣ́рд, сѣ́ непѣтéрник, сѣ́ минчинóс дѣпъ мъртѣрíа ёѯперїéнцїй. Âчáста дар ё̑ май тáре, де кът съ пáре ла чей май мѣ́лцй. Пентрѣ́ къ непѣтúнцъ фїúнд, ка дóѡ âпротúвъ зикътоáре съ фíе âдевърáте âмжндóѡ, (§. 72.) шй дин спѣ́нере, кáре нѣ́ ё̑ гре-

шиїтѫ, нічій дѫпѫ фіґѫрѫ, нічій дѫпѫ оурмáре, нѫ ѥ пѫтíницѫ сѫ се âдѫне ѧкеére минчиноáсѫ (ſ. 99.); âшà дар âдевѫрáтѫ ва фи негрешíт спѫнерѫ, дéка дин чѫ дин протíва ѥй оурмéзѫ чевà нечеситéце сав âвсѫрд, сав непѫтéрник. (1)

(1) Яшà де âколѡ дрéпт доведéск кѫ лѫна ѥ́сте трѫп оумбрóс; кѫ де нар фи âшà, лѫмína соáрелий âр стрѫкáте прин трѫнса; шй âшà нічій ѡдáтѫ нѫ сар фáче лиѫйрѫ соáрелий; âр âчáста âдевѫрáт фѫкѫндѫ, âдевѫрáт ѥ́сте дар де нечеитáте кѫ шй лѫна нѫ ѥ́сте трѫп траспаréнте; âшà дар ѥ́сте трѫп оумбрóс.

§. 128. Че сѫ кѫвíне â ведѧ âíчѧ?

Да âчáстѫ доведíре сѫ кѫвíне â лѫà сѧ́ма нѫмай âчáста, 1. кѫ дин спѫнерѫ чѧ́ дин протíвѫ сѫ оурмéзе де нечеситáте сав âвсѫрд, сав непѫтéрник, сав минчинóс; 2. кѫ спѫнерѫ дин кáрѫ âдѫнáм оуѫ âчéст фéл, кѫ âдевѫрáт сѫ ѧпротївѫзíкѫ ла ѧкеérѫ ноáстрѫ, пентрѫ кѫ непѫзíндѫсѫ âчáста, рѧ́ âр фи âчѧ́ нѫ де дрéпт доведíре. (1)

(1) Де âíчѧ́ дéка âшà âр рѫндй чинекà доведíрѧ́ сà; дéка нѫмай кредíнца ѧдрептéзѫ, шй чей фѫрѫ дрáгоств, шй чей непокзíцій сѫ кѫр ѧдрептà; дар âчáста ѧ̃ âвсѫрд, âшà дарѫ âвсѫрд ѧ̃ шй кѫ нѫмай кредíнца ѧдрептéзѫ; âчáстѫ доведíре áрѫтáт ва фи хвалíтѫ; пентрѫ кѫ динтр' âчáстѫ ѧвзцѫтóрѫ нѫ йзкоráце âчáстѫ оурмáре; шй нічій сѫферíт ва фи âчéст суллогїсмѫ: дéка нѫмай кредíнца ѧдрептéзѫ; ва оурмà кѫ фáптеле бѫне нѫ плáк лéй Дмнезéѫ; дар âчáста ѧ̃ âвсѫрд, âшà дар âвсѫрд ѧ̃ шй кѫ нѫмай кредíнца ѧдрептéзѫ; пентрѫ кѫ спѫнерѫ, нѫмай кредíнца ѧдрептéзѫ, нѫ сѫ ѧпротивéце ла чéм лáлтѫ: сѫ кѫвíне â лѫкрà чéле бѫне; нічій оурмéзѫ кѫ чéм че нѫ ѧдрептéзѫ, пентрѫ âчáста нѫ плáче нічій де кѫм лéй Дмнезéѫ.

§. 129. Де съ кѹвíне â съ дà кѹíва тоáте кâте оѹрмéзъ дин âвзцътѹра кѹíва.

Шì дин протúвъ чéл че ăпъръ Пѹнерѣ, дин кáрѣ âведерáт шì де нечеситáте йзворáск âвсѹрде âкеérй, дерáс âр фй тъгъдѹúнд âкеériле, шì зикáнд къ нѹ ле ціе, кáнд мъртѹрисéще Пѹнерѣ дин кáрѣ âчéстѣ нечеситéще оѹрмéзъ. (1)

(1) Пентрѹ къ фоáрте âвсѹрдéще (рзв) âр зúче чинеба, кѣм къ ĕл âцелéще къ де дóш ѿрй пáтрѹ фáк шапте, дар нар шì, къ âфáръ де âчáста, де дóш ѿрй пáтрѹ шì къ оѹна сѫнт ѿпт.

***

§. 132. Де кѫте фелюрй е Декрединцимѣ.

Шй приймеск ка оун ѵпоаѣс сав ѧсемнарѣ хотарѫлшр, ѧтокминдѫсѫ кѫ скопосѫл скрїитърюлѫй, пре кѫм ашѫзарѣ шй алкътѫирѣ; сав вреднича оунѫй мартър; сав сѫкърширѣ фаптелшр шй семнале ѧклїнѫрилшр; сав десѫширѣ потривитѫ а феноменилшр дин ѿаре каре причинѫ. Якѫм де есте чѣ дин тѫю, Декрединцимѣ ачеа сѫ фаче Ермінєвтїкѫ (тѫлкуитоаре); пър дѣка адоша, Декрединцимѣ сѫ фаче Історїкѫ, карѣ май фелюреще сѫ зиче крединцѫ; пър дѣка есте атреа, Декрединцимѣ сѫ фаче Моралїкѫ шй Полїтїкѫ; пър дѣка чѣ дѫпѫ оурмѫ, ътъпчѣ Декрединцимѣ сѫ ва кема фѵсїкѫ.

§. 133. Темелїа Ермінєвтїчїй.

Шй темелїа Декрединцимей Ермінєвтїчй есте ачаста, 1. чеа че сѫ ѧтокмеще кѫ ѧсемнарѣ, ашѫзарѣ, шй алкътѫирѣ хотарѫлшр, ѧкѫ шй кѫ скопосѫл шй фирѣ скрїитърюлѫй, ачаста поате сѫ фіе декрединцеще ѧцелеѫерѣ скрїитърюлѫй. (1)

(1) Ѣом зиче де ачаста май жос (Кап 4. партѣ 2) ътрѫ каре не ка фй кѫкѫнтѫл де Ермініе; пентрѫ кѫ ачаста есте адекърата темелїе а Ермінией чей сѫнтоасе.

§. 134. Шй ачелїй Історїчещй.

Пър темелїе а декрединцимей Історїчещй, ѫдекѫ а крединцей есте регѫла 2. Че сѫ мартърисеще де ѿаре чине вредник де крединцѫ кѫ есте адевърат, ачаста декрединцеще есте адевърат. (1)

(1) Ашà крédем лѫй Полѵкїе челе де рѫзбоаеле Пѫничещй, пър лѫй Іѡсиф, челе че Історисеще де роѕїа Іѫдеилор;

дар

дар ѧлѣѫ нѝменѣ, ѧцелéпт фїѝнд, ба крéде чéле че ѧв скрúс Кохлéю ѧпрелвнцúре де фáптеле лвй Лвдер.

§. 135. Пвтéрѣ мáртврилор нв Ѣ тот ѧчеѫшй.

Шѝ чéл че ѧвéм двпѫ традúцїа ѿ̈аменилор, ѧ-чáста 1. сав ни сѫ спвне де кътрѫ чéй че ѧв фóст де фáцѫ шѝ динтр' ѧчéѫшй врéме, сав де кътрѫ чéй нв де фáцѫ шѝ май нóй. 2. Пáр мáртврїй сав май мвлцй сѫнт, сав нвмай оўнвл; шѝ 3. сав ѧлвш възътóрй ѧв фóст ѧй лвкрвлвй, сав де ла ѫлцїй повестúнд ѧв ѧвзúт; шѝ 4. сав ѧрáтѫ квбѫнтвл квноцúнцей лор, сав нв. Шѝ 5. сав поменéск чевà пвтѐрник ѧ сúне, сав стрейн, шѝ кв тóтвл непвтéрник; шѝ 6. сав квноскўцй сѫнт, сав неквноскўцй; шѝ 7. Сав сѫнт (тот оўна) ѧдїáфорй кътрѫ ѧмѫндóш пáрциле, сав ѧклїнáцй кътрѫ ѿ пáрте; шѝ 8. сав ѧцелéпцй, шѝ ѧвзцáцй, сав не ѧцелéпцй шѝ не ѧвзцáцй; шѝ 9. сав квнй, сав неквнй шѝ минчиношй.

§. 136. Ѧзїѿме де трéптеле крединцей ѿменéцй.

Шѝ динтр' ѧчéсте деспърцúрй лéсне причепвте сѫнт, ѧзїѿмеле дин кáреле сар фáче ѧдеверúрѣ де трéптеле крединцей ѿменéцй. 1. Кв кѫт май мвлт сѫнт ѧкрединцáт кѫ ѿаре кáре скрїитóрю нúчй ѧв боúт, нúчй ѧв пвтвт сѫ мѫ ѧшáле, кв ѧтáта май мáре крединцѫ сѫнт датóрю сúй дáв; (1) 2. Дѣка чинева сав ѧв боúт, сав ѧв пвтвт сѫ мѫ ѧшáле, дин ѧлвш повестúриле чиркостáнцїилор сѫ ва жвдекà. (2)

(1) Пентрв кѫ крединца ѫкѫнд ѧвторитáтѣ (крединчía), ка оўн ѵподéс (§. 132.) шѝ ѧвторитáтѣ рѫзимѫндвсѫ пре мър-

мзртвріа чѣ крéдникз де крединцъ (§. 134.), шй крéдникъ де крединцъ фїйнд чéл че нйчй коéще, нйчй поáте съ мъ ашáле; ашà дар, кв кът май мúлт сжнт акрединцáт пентрв áчáста, кв áтжта шй май де крезúт съ квкйне съ фіе мзртвріа лúй, éсте прѣ áрзтáт.

(2) Кзчй фїйнд кз лúкрзл чéре мзртвріе, шй чѣ áде кзрáтъ мзртвріе á зйче éниш акротúкз, сав á фй неасéмене é кв непвтйнцъ, кжнд чиркостáнцїиле зик акротúка лúкрзлúй, сав сжнт неасéмене, éсте прѣ áрзтáт, кз чéлче мзртвріéще, сав áв койт, сав áв пзтзт съ ашáле; пентрв кáре шй мзртвріа лúй квнúитъ éсте.

§. 137. Рéгзле де нúмзрзл шй фелюрúмѣ мзртвріилор че повестéск чева де мирáре.

Ашà дар éсте прѣ áдевзрáт, 1. кз ла ю мзртвріе, повестúнд чева прéсте сѣмъ, пвцúнъ крединцъ съ дъ, шй де нв ва фй акр' áлтеле ашà квнúит, май вжртос акр' áчéлѣ, кáре лесне съ поáте съ фіе рзпúт де фантасíе чéл че мзртврисéще: 2. Кз май мáре éсте трѣпта Декрединицúмей, дѣка пре лúкрзл чел прéсте сѣмъ ўаре кúм, дар нв шй непвтéрник, мúлцй мáртврй ал спвн, шй де нв акрв тоáте, шй свпт áчéлѣшй чиркостáнцїй; 3. Кв мúлт акъ май де крединцъ лúкрв éсте, пре кáре спвн май мúлцй врéдничй де крединцъ шй свпт áчéлѣшй чиркостáнцїй; шй 4. áчéлшй Декрединицúме нв пвцúн крéще, де ар фй шй акшй вжзатéрй чéй че мзртврисéск, прѣвестицй, шй жзráцй. (áдекъ á фй áдевзráцй).

§. 138. Де повестúрѣ чéлwр нѫ де мираре.

Нăр дéка чéл че съ зúче, ĕсте кѫ пѫтúнцъ шú нѫ прéсте сѣмъ; 1. бéстѣ нехотърáтъ май пѫцúн фáче Декредúнцúмѣ; 2. нăр май мѫлт ѿáре кáт, дéка оўн къркáт ѧцелéпт шú кѫн зúче, къ âѫ фóст де фáцъ ла лѫкрѫ; нăр 3. кѫ мѫлт май мѫлт, дéка май мѫлцúй повестéск лѫкрúл âсéменѣ шú сѫпт âчéлѣшúй чиркостáнцúй; 4. шú прѣ мѫлт, дéка сáнт жѫráцúй.

§. 139. Де повестúрѣ чéлwр вéкú.

Ла чéле дин векúме фъкѫтe 1. Оўнѫй май нóѫ скрúторю́, кáре съ плѣкъ ѧтр' ѿ пáрте шú ѧтр' ăлта, шú нúчúй оўн темéю âл повестúрúй нѫ âрáтъ, пѫцúн крéдем, шú май къртóс дéка чей че съ âдáшгъ ла ѿ пáрте, ѧй гръéск ѧпротúвъ; 2. Нăр май мѫлт ѿареш кáт, дéка âр фú къркáт ѧцелéпт шú кѫн. Шú 3. кѫ мѫлт май мáре грéиме âдáшгъ ла повестúрѣ лѫй, дéка Декредúнцѣзъ лѫкрѫл прин âдеверúте шú нелдоúте ѧъцътѫрúй; 4. мѫлт май де крезѫт ĕсте мъртѫрíа оўнѫй контемпорáнеѫ (дúнтр' âчéѧш врéме), къркáт кѫн, ѧцелéпт, шú кáре âѫ фóст де фáцъ ла лѫкрѫ, де кáт âмѫлтшра май нсй; 5. Ячéл цúне мáрцúнѣ декредúнцúмей, дéка май мѫлцúй âчéст фéл де мáртѫрúй, нѫ дин ѧвоúре, Історисéск пре чéл фъкѫт âсéменѣ, шú сѫпт âчéлѣшúй чиркостáнцúй.

§. 140. Де мóдѫл повестúрей.

Яшà дар ѧсѫшúй лѫкрѫл шú чикостáнцїиле лѫй ѧвáцъ 1. Чéле че съ зик поетїчéше цúне пре чѣ май

мúкъ

мúкъ трѣптъ â Декрединицúмей; 2. Пр чéле че риторїчéще, кв пвцúн май мáре; пр чéле че Історїчéще, шú свпт чúркостáнцїй невърфвите (не ънзлцáте), чи кврáт ънвмърáте, цúн пре чѣ май мáре трѣптъ â Декрединицúмей.

§. 141. Де Дмнезеáска мъртврíе.

Пр ъ чѣ двпъ оурмъ, Дмнезеáска мъртврíе, дéка де ѿкще ва фú âрътáтъ, âпвкъ трѣпта чѣ май ънáлтъ â крединцей, шú съ ътокмéще ла пвтéре кв ъсъшú доведúрѣ, âдекъ кв єпїхúрима доведитоáре; пентрв къ âдевървл шú квнътáтѣ лвй Дмнезéв, кáреле нв цúе нúчй съ се ъшáле, нúчй съ ъшале ъкрединцѣхъ пре тóцй. (1)

(1) Оунде съ чére, нв де єсте âчéст фéл, ъ кът съ се пáръ нечеситéще ла тóцй пирáдоѯон, чú де съ âдáѡъ ъкедерáрѣ ла мъртврíе, âдекъ 1. де єсте кв âдевърáт Дмнезеáскъ âчáстъ мъртврíе; шú 2. Дмнезеáскъ фїúнд, де съ квúне нечеситéще â съ ъцелéце âшà; Âчáстъ черére âдóѡа єсте âлтéя дин темéюриле декрединицúмей Ѳрминевтїче (§. 133).

§. 142. Темéюл Декрединицúмей моráле шú Полúтїче.

Âкъм фїúнд ръндвл âхúче шú де Полúтїка шú моралнїка Декрединицúме, кáрѣ ъ врéме че съ рáзимъ пре îспрáва фáптелѡр, шú пре сéмнile ъклінърилѡр (§. 132.), шú де мвлте ѿрй динтр' ѡ прúчинъ, сав чúркостáнцїе, скимбъндвсъ фáпта двпъ Дмнезеáска прóнїе, тоáтъ îспрáва сфáтвлвй ѡменéск єсте âтърнáтъ, шú âфáръ де âчéстѣ де мвлте ѿрй ѿаменїй съ префáк шú

мúнт,

мінт, оўрмѣзъ, ка ноі съ не сокотім, прочезънд сав де ла сфътврій спре іспрăвиле чѣвор съ фіе (1); сав дела іспрăвій спре причиній ші сфътврій, сав дела семніле нъръвърилор ші ăклїнърилор спре ăчестѣкшій ăклїнърій; нăр ăдвчерѣ, сав семвірѣ, ва фі нвмай де крезвт, ші ніч ій ăдътъ де ій трѣптъ ăналтъ, чі микшоръ оўне ăрій.

(1) Ăчăста ѣсте Полїтїчѣска ăчѣм гжчитъръ, прин карѣ мвлцій кървцій ѣзперїментăцій ла чѣле полїтїчѣщій, ăв презіне чѣле кїитоăре, ка ніщеле гжчиторій; ші пре ăчăстъ пътере лві Кїкерон ій дъ Корнелїе Непос ă кїăца лві Ăттїкв, Кап. 16, ші ѣл ăлвш ăчăста зіче де сіне ă Фїлїп. 6. Кап. 3. дар ші презічерѣ лві Іосіп Іздевл де ăпърціа лві Веспасіăн, пре карѣ ăфăръ де Іосіп ăлвш, ші Светонїе, ші Дїон Кăсїе повествеск, Готфрід ій дъ ла ăăре кăре немерире, ăдекъ гжчитъръ полїтїчѣскъ.

§. 143. Ші ăпой ăл Декредиціміей фусїче.

Ші ăпой темеюл декредиціміей фусїче ѣсте ънфлѣсвл, дин кăре тоăте феноменіле лѣсне съ деслвшăск (ſ. 132.).

§. 144. Ăчествъ трѣпта чѣ май де жос.

Де ăічѣ дар ѣсте лѣсне ărгтăт 1. дѣка дин ънфлѣсїе ніч оўн феномѣн мъкăр нв съ поăте деслвші, ăчăста нв съ паре де крезвт, сав дѣкїă цине трѣпта Декредиціміей чѣ май мікъ.

§. 145. Ădowa.

Ші де ăколѣшій нв май пвцін оўрмѣзъ 2. кв кăт Свллогісмвл нв ва фі ніч свкцїре, ніч силіт, прин кăре феноменїй дин ăăре кăре ънфлѣсъ де

слв-

слвшáск, кв âтáта май де крезвт ва фй ънполéсвл.

§. 146 Чé май âнáлтз

Шй â чé двпз оўрмз 3. дéка ънполéсвл ва фй âчéст фéл, â кáт пвйндвсз âчéлкшй причúний, сз оўрмезе âчéлшй причúнвйте, шй âчéлкшй фенóмене сз се âрáте прин мешешвг; âчáста дар фгрз âдоáлз сав âтúнс де трéпта чé май âнáлтз â Декрединцúмей. (1)

(1) Йшà ънполéсвл лвй Картéсïе де Йрквл черéск (Кврквéвл) Éсте май докедитóрю; пентрв кз двпз оўрмáре поáте шй мешешвгвл сзл âрáте; шй кжнт сз се редúче, кжнд âерва чéл май гróс шй дéс ка кздé â лóквл чéлвй май свцúре шй май рáр, Éсте май âдеверúт; пентрв кз âшà кжнт сз ка нáше шй прин сфéра лвй Вóлв. (морúшка).

§. 147. Де сз кввúне сз се âрáте фенóмениле фúсïче дин ънполéсïй метафúсïче.

Дар сз кввúне â сз ферй чинева де â âрзтà фенóмене фúсïче дин ънполéсïй Метафúсïче, фгрз нвмай де сз ва âфлà шй âтр' âчéлк чекà лвкрéлник (прагмáтïк).

§. 148. Деwсебúрк ънполéсвлвй пвтúнцей, шй плzсмвúрей.

Шй кв мвлт май мвлт сз кввúне â сз тéме де â âместекà ънполéсвл кв пвтúнца, шй кв плzсмвúрк; пентрв кз ънполéсвл лвй Впïквр де мишкáрк âтóмелор, Éсте кврáтз плzсмвúре; йр â лвй Онорáт Фáкрв де матéрïа планúтелор, Éсте нвмай пвтúнцз.

§. 149. Че ĕсте плъсмꙋи́ре, че пꙋти́нцъ.

Дéка а̑дéкъ ếсти́мѣ лꙋкрꙋлꙋи́ лꙋа́т дꙋпъ ѵ̂полóес, ни́чи́ а̑тр᾽ оўн кип нꙋ поа́те съ се а̑ра́те, а̑чéа плъсмꙋи́ре ĕ́сте; мӑр дéка ếсти́мѣ чéлꙋи́ ѵ̂полóеси́т поа́те съ се а̑ра́те, дар а̑съ фенóмениле пóт съ се деслꙋша́скъ шѝ динтр᾽ а̑ча́ста шѝ динтр᾽ а̑лтъ прични́нъ, пꙋти́нцъ нꙋмай де а̑и́чѣ съ на́ше.

§. 150. Че се кꙋи́не а̑ а̑целе́це де ло́кꙋрилe Дїалéктїче.

А̑чéстѣ сн̑т темéюрилe чéле а̑девъра́те шѝ кꙋра́те а̑ле а̑девърлꙋи́ де крезꙋт; мӑр а̑чéстѣ ки́не кꙋноскꙋте фїи́нд, нꙋ не ва фа́че а̑тя́та трекви́нцъ де ло́кꙋрилe Дїалéктїче, ка́ре съ кїа́мъ шѝ Локáлнїка; пентрꙋ къ ре́гꙋлилe че де а̑колѡ съ мӑ, оўнилe то́т а̑се́менѣ сн̑т шѝ катръ доведи́ре шѝ катръ Декредици́ме, мӑр а̑лтеле ни́чи́ мъкар катръ а̑съшѝ декредици́мѣ нꙋ а̑дꙋк.

§. 151. Че ê пърéрѣ, прецинéрѣ, шѝ семꙋи́рѣ.

Мӑр кꙋноши́нца а̑девърлꙋи́ де крезꙋт, съ кїа́мъ пърéре; шѝ а̑ча́ста ếши́тъ фїи́нд дин се́мне де ѡ̆ке, съ зи́че прецинéре; мӑр дéка дин ѡ̂се́ки́те, съ нꙋме́ше семꙋи́ре (1).

(1) Шѝ прецинéрѣ шѝ семꙋи́рѣ дꙋпъ деѡсебѝте чиркоста́нцїи деѡсебѝтъ а̑ѕ лꙋа́т шѝ нꙋми́ре; пентрꙋ къ а̑чéа спре май рѧ́ѕ плека́тъ фїи́нд, съ кїа́мъ кънѧ́лъ; мӑр а̑ча́ста спре чéле фїитоа́ре прики́нд, прекꙋноши́нцъ, а̑ле ка́рїа чéле май мꙋлте се́мне, а̑фа́рѣ де чéле фꙋтїче, медїчинале, шѝ полїтїче, (§. 143.) дабїа̀ де крезꙋт сн̑т.

§. 152.

§. 152. Че ѣсте ѧдоирѣ.

Ѿр кѫнд Декрединицмѣ съ ѧпротивѣще де крединицмей, съ нѫше ѧдоирѣ, кѫре нѫ ѣ ѫлт, де кѫт ѡприре ѫ жѫдекѫцїй, шй цинере ѫ ѧвоирей кътрѫ оуна дин пѫрцй.

§. 153. Че съ кѫвине ѫ лѫ сѣма ла дѫнса.

Де ѫичѣ ѣсте прѣ ѫрътат 1. Къ пѫтинцѫ ѣсте съ фіе чинева ѧ ѧдоире де оун лѫкрѫ, де кѫре ѫлтѫл ѣсте ѧдесѫвършитъ причѣпере. 2. Нѫ съ кѫвине ѫ ѫместекѫ ѧдоирѣ кѫ тъгъдѫирѣ; пентрѫ кѫ чѣл че съ ѧдоеще ничй ѫдеверѣзѫ, ничй тъгъдѫеще; шй пентрѫ ѫчѫста. 3. Чѣл че съ ѧдоеще де оун мустерїѫ нѫ ѣ ѧдѫтъ Ѫлев, сѫ нечинститорю пентрѫ ѫчѫста, чи ѣсте слѫк ла крединицѫ; 4. ѧдоирѣ прѣ мѫлт ѫре дешекире де скептїчїсмѫ, фїинд ѧдоире фърѫ кѫвѫнт дрепт, шй кѫвїинчос, кѫре ѣсте фърѫ ѫлкътуире шй ѧпротивире ѫчѣлор де крезѫт.

§. 154. Че ѣсте Непричѣперѣ.

Ѿр оуне ѿрй съ ѧтѫмплъ чева сѫ де довединт съ фіе, сѫ де крезѫт, ла ной ѧсъ съ ѧтимпинъ ѿаре кѫре не леснире, пре кѫрѣ ной нѫ пътем съ ѡ ковършим. Шй ѫтѫнчѣ съ ївеще май мѫлт непричѣпере, де кѫт ѧдоире.

§. 155. Де цине ѫчѫста тоатъ ѧвоирѣ.

Де оунде ѫдѫнѫм 1. Къ непричѣперѣ нѫ ла тот лѫкрѫл цине ѧвоирѣ спѫнзърътъ. (1) 2. Нѫ ѫре ченїе, чине лѫйшй шй ѫлтъра мѫлциме де непри-

чѣ-

чеперй причинъ́еще, шй а҆по́й нъ ѳ҃ бре́дник съ ле рѫдиче; шй 3. рѫ́ъ съ поа́рте къ́трѫ а҆деѣ́ръ, чине съ а҆ъое́ще май наи́нте де а҆съ́рѫдика́ тоа́те не причéперѣ.

(1) А҆ша́ мій де варва́цій сѫ́нт чинститó́рій фа́рѫ а҆доа́лѫ, крезѫ́нд тоа́те Дм҃незеа́ска скрипт́ъ́рѫ, де шй мъ́лцйме де непричéперій а҆ геѡграфїче, шй хронолóгїче, шй генеалóгїче шй фїлолóгїче чéдерій, каре съ йкéск, нъ пот съ ле смъ́лѫ дин сéфлет.

§. 156. Е҆пїхи́рима дъ́пѫ ѿм.

Ачѣ́ дъ́пѫ оу҃рмѫ че нъ ѳ҃ ла но́й де крезъ́т, ла а҆лцій де крезъ́т, оу҃не ѿрй пъ́тем съ тѫгадъ́им, дѣка суллогїсмъ́л съ кїа́мѫ Е҆пїхи́рима дъ́пѫ ѿм. (1)

(1) Прекъ́м ла ни́менѣ дин но́й ка фй де крезъ́т, къ ѳ҃сте пъти́нцѫ де а҆ съ а҆ша́ѫ а҆лтѫ но́ѡ скрипт́ъ́рѫ; гр҃ чéлѡр че кре́д къ ѳ҃сте чéл че поа́те съ а҆ша́зе но́ѡ а҆ртїкъ́рй а҆ле крединцей, а҆чéстра ѳ҃ де крезъ́т, къ нъ ѳ҃ къ непъти́нцѫ Суллогисмъ́л че оу҃рмѣ́зѫ:

Чéл че поа́те съ а҆ша́зе но́ѡ а҆ртїкъ́рй а҆ле крединцей, пре а҆чéстѣ шй а҆ ка́рте поа́те съ ле пъ́е, спре а҆ фй ре́гъл а҆ крединцей чéлѡр че къѡр фй дъ́пѫ но́й; гр҃ ка́ртѣ че ка фй а҆ ло́к де ре́гъл а҆ крединцей а҆ крéмѣ фїтоа́ре дъ́пѫ но́й, ка фй но́ѡ скрипт́ъ́рѫ; а҆ша́ дар чéл че поа́те съ а҆ша́зе но́ѡ а҆ртїкъ́рй а҆ле крединцей, шй а҆ ка́рте пре а҆чéстѣ поа́те съ ле пъ́е, шй но́ѡ скрипт́ъ́рѫ съ а҆ша́зе;

Йтъ Е҆пїхи́рима дъ́пѫ ѿм.

§. 157. Ефе́ктъл а҆чéцїа.

Шй а҆трекъ́инцъм пре а҆чéст а҆ргъмéнт дъ́пѫ ѿм, саъ войнд съ а҆кредицъм пре а҆лцій, къ а҆деѣра́тъ ѳ҃сте пъ́нерѣ но́астрѫ, саъ спре сърпа́рѣ

ѵ̂поѳ́сѵлѵй че́лор а̂проти́вничй; шй дѣ́ка ва фй чѣ дин тѫ́ю, а̂тѵ́нчѣ ва рѫ́зрй пъре́ре де а̂деве́рѵл пѵ́нерїй но́астре, ѩр дѣ́ка чѣ де а̂лдоилѣ, пъре́ре де минчю́на а̂проти́вѫ пѵ́нерїй (1); дѵпъ чѣ де а̂лдои́лѣ а̂че́ст а̂ргѵме́нт а̂ши́ждерѣ по́ате а̂ чѣ́ле де крезѵ́т, прекѵ́м по́ате а̂ доведи́ре а̂дѵ́черѣ ла непѵти́нцѫ сав ла а̂ксѵрдита́те.

(1) Ив крединци́ме; пентрв кѫ а̂дѫ́тѫ че ва а̂чѣ́пе чинекѫ́ сѫ се черте, сав сѫ се а̂доѣ́скѫ ла а̂деве́рѵл ѵ̂поѳ́сѵлвй сѫв, Е̂пїхи́рима пїе́рде пѵте́рѣ шй ѫрте́тѣ сѫ; прекѵ́м Е̂сте ѵ̂поѳ́сѵл че́лор дин Рѽ́ма кѫ прѵ́нчїй Е̂ретичилор де ѫор мѵрй ѵотезѫ́цй, сѫ ѫор мѫнтѵ́й; де а̂и́чѣ дар дѣ́ка а̂ш' а̂дѵнѫ́, а̂шѫ́ дар шй а̂фа́рѫ де бесе́рїка рѽ́мей Е̂сте мѫнтѵи́ре; Е̂пїхи́рима ва фй дѵпъ ѿм; ѩр лепзджи́нд чей дин Рѽ́ма ѵ̂поѳ́сѵл лор, шй а̂кее́рѣ а̂ча́ста ва пїе́рде пѵте́риле са́ле.

§. 158. Де мѵ́лте ѿрй Декрединци́мѣ е̂сте а̂ лок де доведи́ре.

Я̂шѫ́ дар мѵ́лцй сѵллогі́смй на́ск а̂деве́рѵл де крезѵ́т; ѩр а̂преѵни́ндѵсѫ май мѵ́лцй сѵллогі́смй де а̂че́ст фе́л, а̂тѫ́та де та́ре ва фй де мѵ́лте ѿрй а̂ча́стѫ Декрединци́ме. а̂ кѫ́т пѵцинѫ деwсеби́ре сѫ а̂йбѫ де а̂деве́рѵл дѵпъ доведи́ре.

*****

К А П. 4.

Мижлóаче прин кáре âр пѫтѣ чинева сѫ ăфле, шѝ ăлтфра сѫ ѧпѫртѫшáскѫ âдевăрăл.

П А Р Т Ѣ 1.

Кѫм âр пѫтѣ чинева сѫ ăфле âдевăрăл прин кѫцетáре.

§. 159. Конциндре.

Дар фїѝнд кѫ пѫнѫ âйчѣ спре кѫвѫнт де ѧтродѫчере десткле сав зúс де лѫкрúриле мúнцїй ѿменéщй, шѝ де ѧсѫшй фúрѣ âдевăрăлăй, оѫрмăтóаре âр фѝ âкѫм â зúче чева май де сѫвършúт, шѝ пентрѫ кѫм âр пѫтѣ мúнтѣ сѫ ѧтребѫинцéзе лѫкрúриле сáле, шѝ спре â âфлâ, шѝ ăлтфра â пропѫне âдевăрăл.

§. 160. Ѧ кѫте фéлюрй âдевăрăл âр пѫтѣ сѫ се вѫнéзе, шѝ ăлтфра сѫ се пропѫé.

Якѫм âдевăрăл сѫ вѫнѣзѫ сав прин кѫцетáре, сав прин четúрѣ скрúселѫр ăлтфра, сав прин âлтѫрáрѣ де дсѳ пѫнерй ѧпротúвниче оѫна ăлтїа; ѧша дар âфлáт фїѝнд, сѫ пропѫне шѝ ăлтфра; сав ѧ скрúс, сав прин вúзл глáс âл чéлѫй че ѧвăцѫ; Ла кáре тóате че сѫ кѫвúне â лѫа сѣма, сѫ ва черчетà ѧ чéле че оѫрмѣзѫ. §. 161.

§. 161. Чѣ ѣ́сте кѫцетáре?

Ѧдевзрѫл дар ѫтѫ́ю прин кѫцетáре сѫ кáѫтѫ, прин кáрѣ нимúк ѫ́лт ѫцелéг, де кѫт ѫцелéмериле чéле че сѫнт ѫшà регѫлáте шй вúне ѫшѫзáте, ѫ кѫт дин чéле ѫдáтѫ кѫноскѫ́те сѫ рѫсáрѫ ѫ́лтеле май нóш ѫ пѫ́рѫрѣ ѫдевзрáте.

§. 162. Мелóд Сунлетїчéск, сав Гешметрїчéск.

Ѭр рѫндѫ́ла ѫчáста, пре кáрѣ цúне мúнтѣ кѫ́нд ѫцелéце, дѣ́ка кáѫтѫ оўн ѫдевзр мѫртѫрисúт шй ѫдеверúт, сѫ кїáмѫ мелóд Сунлетїчéск (1); Шй фїúнд кѫ ѫчéст мелóд сѫ пѫзéше нетѫгѫдѫ́ит шй де тóцй Малимáтїчїй, ѭр май вѫртóс де Гешмéтрїй, пентрѫ ѫчáста ѿкичнѫ́еше ѫ сѫ нѫмй шй Гешметрїчéск.

(1) Мелóдл, кáре вѫнѣ́зѫ ѫдевзрл, де ѿ́еше сѫ деспáрте ѫ Сунлетїк шй Ѧналутїк; дин кáре ѫчéла прочéде дела ѫчепѫтѫ́рй спре ѫкеérй, ѭр ѫчéста, дела ѫкеérй спре ѫчепѫтѫ́рй. Шй оўнде ѫкеérиле сѫнт кѫноскѫ́те, ѫдекзрл сѫ дешрисéше шй сѫ ѫлéце май вѫртóс, де кѫт сѫ кáѫтѫ; Мелóдл Ѧналутїк дар ва фй май мѫлт спре кáпетеле че оўрмѣ́зѫ.

§. 163. Кѫм гѫтúт ѣ́ датóрй чинева сѫ вíе ла кѫцетáре?

Ѭр чéл че ѫтребѫинцѣ́зѫ ѫчéст мелóд, май наúнте де тóате сѫ ва стрздй ѫ ѫдѫ́че дрѣ́птѫ лѫ́ре ѫмúнте. Ѭр ѫпóй шй кѫ мúнтѣ йзѣзвúт де прецинéрй вúне ла кѫцетáре.

§. 164. Кѫм сѫ ва дешептà лѫ́рѣ ѫмúнте?

Шй вѫм дешептà лѫ́рѣ ѫмúнте 1. де не вѫм гѫндй ѫдéсе ѿ́рй, кѫт де стрлѫчúт лѫкрѫ шй

врéдник де кȣвънт Éсте ъдевърȣл (1); 2. Де венúм ла кȣцетáре йзкъвúцй де ълте гъндȣрй шй ънделетничúрй, шй кȣ сȣфлет нетȣрвȣрáт; 3. Дéка мéрцем ънчéт (2); 4. Дéка пре чéле кȣцетáте ле дъм ън скрúс; шй мȣлт крéще лȣáрк âминте; 5. Сингȣралъкȣúнцъ; 6. Тъчéрк; 7. врéмк диминéцїй; шй май наинте де тóате; 8. Стрцдáнїа дин тóате зúлеле ла трактăтȣриле ън кáреле пȣтéрк де â кúне сокотй, â пȣрȣрк съ Éзерчитк̆зъ, прекȣм сúнт май бъртóс чéле Малиматїчéшй.

(1) Шй нȣмай кврáта стрцдáнїе спре âфлáрк ъдекáрвлвй не ка дешептà лвáрк âминте; пентрȣ къ чúне нȣ прибéще кȣ дцдúневл пре чéл че ȣбéще? шй пентрȣ чè сóмнвл нȣ лéсне кúне ла чéй че прибéск кȣмедúйле.

(2) Пентрȣ къ ълта Éсте â кенй чекà ън дешрíе пе дцéпра, ка дȣпъ ънтъмплáре; шй ълта â дешрисй оўн лȣкрȣ ънтрадúнс шй кȣ лвáре âминте; дин кáре оўна съ ънтъмплъ ла чéй че съ грцбéск, йр ълта ла чéй че съ пиронéск ла чекà кȣ ѡкúй дескúшй, ка съ черчетézе ънчéл лȣкрȣ дȣпъ тóате фелюрúмеле лвй, мóдвриле, релáцїиле, шй Éфéктвриле; шй ънчéст фéл де лȣкрȣ ър пътк̆ съ фíе ла чéй че съ грцбéск?

§. 165. Кȣм съ кȣúне â бáте Прецинéриле прин ъндоúре.

Шй фїúнд къ Прецинéриле врéдничíей шй âле порнúрей, ка ѡ нéгвръ ънтȣнекъ пре мúнте (§. 18); шй де âйчк се кȣúне, ка чéй че съ âпȣкъ де кȣцетáре, съ фíе йзкъвúцй де прецинéрй (§ 163.), де âчíашй Éсте âрцтáт, къ ъндоúрк ба фй прекфоло-ситóаре, карк нȣмай 1. съ нȣ фíе скéптїкъ (§. 153. 4.) шй 2. де нȣ сар ъндой чинева де крїтúрїиле ъдевъ-

рлвй, чй де ѧпревнáрѣ спвнерїй кв ѧчепатвра; 3. Нúчй съ се тъгъдвáскъ рéпеде чéѧ че съ ѧдоéще. (ſ. 155. 2.)

§. 166. Шй ѧтжю съ бáтъ чинева прецинéрѣ вредничíей.

Нр ѧдоúрѣ âчáста âша бúне мърдинúтъ ѧ хотáрле сáле, ва бъгá ѧ дрéптъ непричéпере âсвпра мвлтура пърéрй, шй кáре де ѡще съ чинстéск, шй лéсне те ва ѧвцá 1. Къ шй пърúнцій шй ѧвцатóрій тáй, шй бърбáцій чéй мáрй, шй прéвестúцй, шй чéй свнй, шй чинстúцй кв кървнтéцѣ оўне ѡрй пóт шй съ се ѧшáле шй â фй ѧшлáцй; шй 2. дин протúвъ съ пóате шй оўн грáдинáрю съ грáскъ чева бúне сокотúт; пентрв кáре шй 3. Къ нв съ квбúне съ те пиронéцій пе вредничíа квйва, ка оўн шкїѡп пе кáржъ.

§. 167. Двпъ кáре шй пре âчéл â порнúрей.

Шй де âйчѣ нвмай пвцúн бéй пвтѣ съ бéзй; 4. Къ чéл че фъръ черчетáре ѧ âмúнте, прїимúнд ѡаре кáре пърére, шй де ва фй нелтокмúндвсъ, ѡ цúне ка оўн âдевър, ѧдекъ ѧръцишáзъ нóрвл ѧ лóк де Жвна; 5. Къ âдевървл нв éсте ла тóцй âша гáта, сав пропвс ѧ мúжлок, ѧ кáт съ се дѣ сúнгвр де сúне шй ла чéй май пвцúн ѡкитóрй де ѡстенѣлъ; шй пентрв âчáста 6. съ квбúне â съ ферй де прецинéрѣ порнúрей ка ѡ чюмъ фїйнд; шй 7. чéле че ни съ пáре дин лъвнтрв ѧведерáте, ка пре нúше неквносквте съ квбúне â ле чéркà май де сàвършúт.

ſ. 168.

§. 168. РѪНДУ́ЛА КА́РЕ СѢ КУ́ВИНЕ А̂ ЦИНЪ́ ЛА КУЦЕТА́РЕ.

А̂ША̀ ДАР ГѢТИ́Т, ШЍ КА КУ́М ПРЕ А̂ТѢРИ́Т ЛЕ́СНЕ БЕ́Й ЦЍ, ЧЕ ТРЕ́БУЕ СѢ ФА́ӴЙ МАЙ НАЇНТЕ ДЕ ТО́АТЕ, ДУ́ПѢ ЧЕ ТЕ БЕ́Й А̂ПУ́КА̀ ДЕ КУЦЕТА́РЕ. КѢ ФЇЇНД КѢ КУНОЩИ́НЦА НО́АСТРѢ СѢ А̂ЧЕ́ПЕ ДЕЛА СИМЦИ́РЕ, ЇАР СИМЦИ́РЪ ДЕ МУ́ЛТЕ ѠРЇ РЕПЕТИ́ТѢ СУ́ПТ ДЕ ѠСЕКИ́ТЕ ЧИРКОСТА́НЦЇЙ, НА́Ш̈Е ЕѪПЕРЇЄ́НЦА (§. 23.); ДИН КА́РЕ А̂ПО́Й ЛУ́ѢМ ЇДЕ́ИЛЕ ЧЕ́ЛЕ А̂БЕДЕРА́ТЕ, ЛѢМБУРИ́ТЕ ШЍ ПЛИ́НЕ (§. 25.); А̂ТР' А̂ТА́ТА ТРЕ́БУЕ А̂ МѢНА̀ ЕѪПЕРЇЄ́НЦА, ПѢНѢ КѢ́НД НЕ БѠМ КѢЩИГА̀ НО́Ѡ ЇДЕ́А ЛУ́КРУЛУЙ А̂БЕДЕРА́ТѢ, ЛѢМБУРИ́ТѢ, ШЍ ПЛИ́НѢ. (1)

(1) ШЍ А̂ЧА́СТА СѢ СЕ ФА́КѢ НѪ НѢМАЙ А̂ ФѴЗЇЧЕ, ЧИ ШЍ А̂ И҃ДЇЧЕ ШЍ ПОЛИТЇЧЕ; ПЕНТРУ КѢ ПРЕКУ́М А̂ЗАДА́Р ТЪ́Й ѠЦТЕНИ́, КА СѢ КУЦЕ́Й ДЕ ПАРИ́ЛЇЙ, ДЪ́КА НѪ КЕ́Й А̂КЪ́ А̂ЕМНѢРИЛЕ ШЍ ЕѪПЕРЇЄ́НЦИЛЕ А̂ТѢ́Т А̂ЛЕ СА́ЛЕ, КѢ́Т ШЍ А̂ЛЕ ӐЛТѠРА ФѴЗЇЧЙ ШЍ А҃СТРОНО́МЙ. А̂ША̀ НѪ ӐЙ ПЪТЪ́ НЕМЕРЍ КУЦЕТѢ́НД ДЕ КѢРТЪ́ТЕ, РѪШТѢ́ЦЙ, ПА́ТИМИ́, ӐКѢ ШЍ ДЕ ПОЛИТЇЄ, ЧЕ́ЛЕ ЛЕЦУЮ́ТЕ, ШЍ ЧЕ́ЛЕ А̂ЕМЕ́НЪ, НЕ А̂КѢ́НД А̂БЦА́ТЕ ПРИН А̂ЕѪПЕРЇЄ́НЦѢ ПА́ТИМИЛЕ ТЪТЪРѠ́Р А̂ЧЕ́СТѠРА, РЕЛА́ЦЇЙЛЕ, СКО́ПОСЕЛЕ, ШЍ Ѥ́ФЕКТѢРИЛЕ ДЕ СѪВЪРШИ́Т.

§. 169. А̂ТЪЮ́ЛА ЧЕ СѢ КУ́ВИНЕ СѢ НЕ СТРАДУ́ИМ.

ШЍ КА СѢ НѪ А̂ША́ЛЕ ЕѪПЕРЇЄ́НЦА, А̂СЪШИЙ ЛУ́КРУРИЛЕ ТЕ БА А̂БЦА̀, 1. КѢ СѢ КУ́ВИНЕ А̂ ПѢХИ́ ДЕ СѪВЪРШИ́Т РЕ́ГУЛИЛЕ ЧЕ́ЛЕ ПРОПУ́СЕ А̂ МУ́ЛТЕ ПЪ́РЦЙ (§. 23.); ЇАР 2. А̂ ПРЇИМИ́ СПРЕ СФѢТУ́ИРЕ ШЍ А̂СЕМНѢ́РИЛЕ ӐЛТѠРА; ШЍ 3. ПРЕ А̂ЧЕ́СТЪ, ДЕ БА ФЍ КУ ПУ́ТИНЦѢ, (1) А̂ЛЕ МАЙ ЧЕРЧЕТА̀, КА СѢ ЦИЙ ДЕ СѪВЪРШИ́Т, ДЕ СЪ́НТ КИ́НЕ.

(1) ПЕНТРУ КѢ ДИН ЕѪПЕРЇЄ́НЦЕ ПРЕ ОЎНИЛЕ ПУТЕ́М ШИ НОЙ ЛЕ́СНЕ СѢ ФА́ЧЕМ, ЇАР ӐЛТЕЛЕ СЪ́НТ САУ НЕЛЕ́СНЕ, САУ ШИ

кѫ тотѫл не причепѫте де ноӥ; прекѣм, кѫте сав ѧсемнат де оуніӥ де фирѣ ѫервлвй, де фіёрберѣ оуѫнор оуѫнтврй ѧметекате оуѫнилє кѫ ѫлтеле, шй ѫлте фенóмене ѧсéменѣ, пре ѧчéстѣ лéсне шй нóй малй фкѫндвле лѣм пвтѣ черчетà; ѩр малй нелéсне пре чéле де Парилïй, Пардселйне, Комéте, де трéчерѣ прин Соаре ѫлвй Мïёркврïе, шй чéлор ѧтéменѣ, ѧшà кѫм черчетà. Пентрѫ кѫ ѧчéстє фенóмене нйчй тóт дѣвна сѫнт кѫзѫте, нйчй претвтйндинѣ, шй кѫнд сѫ ѧтѫмплѫ нѫ сѫ пóт бедѣ фрѫ ѿ прѣмáре гѫтйре ѧ Органелор.

§. 170. Ѧпóй ѧшà сѫ кѫвйне ѫ хотѫрѫ.

Шй кѫ кѫт малй мѫлте ѧсемнѫрй вѫм ѧвѣ ѧшà мѫртѫрисйте шй де сѫвѫршйт ѧдѫнáте, кѫ ѧтѫта малй кѫ леснйре шй малй фрѫ грешáлѫ вѫм оѫмклà пре Потéка кáре дѫче спре ѧдевѫр; пентрѫ кѫ ѧтѫнчѣ нимйка нѫ Ѣ малй лéсне, де кѫт дин ѧдѫнáрѣ ѧсемнѫрилор ѧ ѫлкѫтвй ѧтѫтѣ хотѫрѫ, (1) де кѫте ѧвéм требвйнцѫ спре докѫндирѣ їдеӥй ѧведерáте, лѫмврйте, шй плйне ѧ ѿцéтвлвй.

(1) Прекѣм чéл че прин покѫцвйрѣ Ѣѫперіёнціей, ѧв хотѫрѫт ѫервл трѣп кѫргѫтóрю, кѫпринзѫнд пѫмѫнтвл пѫнз ла ѿаре кáре ѧджнчйме, сав ѫнзлцйме, лвѫнд шй дїстáнцїйле дешáрте ѫле ѫлтор трѣпврй чéле де пре пѫмѫнт шй ѫпрежѫрвл лвй, де н' ѫр фй ѿприте де ѫлт чевà; ѧчéста дар ва хотѫрѫ шй чѣ Ѣсте трѣп, чѣ кѫргѫтóрю, чѣ ѫтмосфéра, чѣ ѧджнчиме, ѫдекѫ ѫнзлцйме ѧ ѫервлвй, чѣ дїстáнца ѧ кѫприндє. ш. ч. л. Прєсте кáре дѣка шй спре комевїкáцїа ѧдекѫрвлвй кѫтрѫ ѫлцій нѫ Ѣсте требвйнцѫ пóате де тóате ѧчéсте хотѫрѫрй, дар ѫлѫ спре ѫфлáрѣ ѧдекѫрвлвй нѫ сѫнт нйчй де кѣм де присóс.

§. 171. Хотáрѫле лѫкрéлниче де сѫнт нетъгъдѫи́т нечесáрїе.

Шй нефїи́нд пѫти́нцъ â съ âфлà â пѫрѫ́рѣ хотъгрáрй лѫкрéлниче ла ѫчепѫ́т нѫмай де кáт, âтѫ́нчѣ сѫнт дестóйниче шй чéле нѫмéлниче, нѫмай дéка сѫнт черчетáте дѫпъ рéгѫлъ. (1) (ſ. 53.) ш. ч. л.

(1) Пентрѫ къ прѣмéдат грешéск, чéй че сокотéск къ хотъгрáриле чéле нѫмéлниче сѫнт нефолоситóаре спре âфлáрѣ âдевърáтй; пентрѫ къ âчéстѣ кѫпри́нд нúще сéмне, прин кáре хотъгрáтъл â пъ́рѫрѣ съ деѡсебéщe де тóате чéле лáте (§. 38.), їáр âчéсте сéмне сѫнт ѫлъшúрй фїинцéлниче; шй дúнтр' âчéстѣ нъ é пътúнцъ съ нъ причинъ́ск нóѡ âдевáрй.

§. 172. Нáр дѫпъ âчéстѣ съ кѫви́не â деспърцй.

Дар ѫ́съ нѫмай пѫцúн фолосéще чéле че сáѫ хотъгрáт, де é́сте прин пѫти́нцъ, âле деспърцй дѫпъ рéгѫлиле чéле спѫ́се май сѫ́с, шй дин фїешкáре дин пъ́рцй â фáче нóѡ хотъгрáрй (ſ. 54. шй ч. л.); Пентрѫ къ кѫ кáт май мѫ́лте хотáре вѡм доѫнди́, кѫ âтáта май мѫ́лте йзвóарѣ съ вѡр дески́де нóѡ спре âфлáрѣ âдевъ́рѫлѫй, нѫмай дéка вѡм пъхй кáте сáѫ ѯúс де кѫнощи́нца âдевъ́рѫлѫй хотáрелѡр. (ſ. 63.)

§. 173. Пентрѫ кáреле съ кѫви́не съ âфлáм â ѯїѡ́ме.

Фїешкáре дар дин пъ́рциле хотъгрáрей, ба причинѫ́й деѡсебúте спѫ́нерй (1); дин кáре âдъѡгъ́нд нóѡ îдéй, лéсне вéй доѫнди́ îдéе прин рéгѫлиле

Сѫлло-

Сѵллогїсмѵлѵй, кáре бѡр фй темéюрй чéлѡр лáлте ăкеérй, кáре де ăйчк сѫ бѡр скóате.

(1) Фíе хотърѫре: Тóт éсте, че éсте ăлкътвúт дин тóате пърциле сáле; Ăй ѡ препúсѫ; тóтвл сúптстѫ дин тóате пърциле сáле; пре ăчáста ăлътърѫндѡ нѕ îдéа дѣпѫ май мѵлт шй май пѫцúн, бéй ăкѣ шй ăлтѫ препúсѫ; ăшà дар бéй кѣбѫнтà: Чè é ăлкътвúт дин тóате пърциле сáле, é май мáре де кът фїешкáре дин пърциле сáле. Тóтвл сúптстѫ дин тóате пърциле лвй; Ăшà дар тóтвл é май мáре де кът фїешкáре дин пърциле сáле; шй ăчáстѫ ăкеére éсте Ăдїѡмѫ.

§. 174. Де оўнде йзворáск Порісмеле.

Шй май мѵлте ăчéст фéл де Ăдїѡме фїйнд, прин рéгѵлиле контровéрсїй (§. 61. ш. ч. л.) Ăнтїлогїей (§. 70. ш. ч. л.) шй нóѡ îдéй ăдѫѡгăндѵсѫ, лéсне бéй ăфлà Пóрїсме (1) прѣмѵлте; дин кáреле бéй ăлéце пре чéле мѫкáр сѵ май мѵлт, сѵ май пѫцúн врéдниче де ѡăре кáре кѵбѫнт.

(1) Фíе хотърѫре: Ăтребвинцáре éсте ăдекврáт Контрáкт, прин кáре дóм чекà кѣпкà фѫрѫ плáтѫ спре ѡăре кáре Ăтребвинцáре, пентрѫ ка пре ăчéлаш Ăтрѣшй лѣкрѫ фелюéще сѫ нúл дѣ Ăнапóй; лăнгѫ чéле лáлте бéй ăкѣ пре ăчáстѫ Ăдїѡмѫ: Чè сѫ дà спре Ăтребвинцáре, нѣ сѫ кѣбúне ă сѫ рѫѕ Ăтребвинцà; пентрѫ кѫ ăлтмúнтрилѣ нѣ сар пѣтѣ дà Ăнапóй фелюéще. Дынтр' ăчáста йзкорáск порїсме прин контрокéрсїе: Чéм чè ни сѫ дà спре рѣ Ăтребвинцáре, ăчáста нѣ спре Ăтребвинцáре ни сѫ дà; ăшà дар Ă чéле дѣпѫ нѣмѫр, кѫнтърúре, шй мърúрѫ, прекúм Ă бáнй, Ă грѫѕ, Ă кîн шй Ă чéле ăлéменѣ нѣ конѣтѫ чéм чè сѫ дà спре Ăтребвинцáре. Йр прин Ăнтїдéтїе; минчюнѫ дар éсте кѫ é слóбод ă келтúй ăчéм, че чинекà нѣѕ Ăпрѫмвтáт; пентрѫ кáре минчúнос éсте Ă тóкма кѫ шй Ăпрѫмвтвл н' áре дешелебúре де чéм че сѫ дà спре Ăтребвинцáре, де шй ла Нéмцй Ă чѣ дѣпѫ оўр-

мѫ

мѣ шѝ прин Сѵллогїсмѣ Гелїхен (ѧпрѣмѣт) сѣ зѝче шѝ чѣ́м че сѣ ѧ̃ ѧдаторїе, шѝ чѣ́м че сѣ ѧ̃ ѧпрѣмѣ́т; Дѣ́ка чѣ́м чѐ ни сѣ дѣ̀ спре ѧтрѣбвинцáре нѣ̀ сѣ кѣкѝне ѧ̂ ѡ̃ рѣ́з ѧтрѣбвинцà, даторіа чѣ́лвй че ѧ̃ чебà спре ѧтрѣбвинцáре ѧр фѝ, ѧ̂ пъзѝ ѧчѣ́л лѣ́крѣ кѣ чѣ̀ май мáре ѧгрижѝре; шѝ де ѧ̂ѝчѣ̀ дѣ́ка дин причѝна лвй сав, сав прѫпздѝт, сав май рѣ́з сав фъкѣ́т, сѣ плътѣ́ѣскѣ пáгѣба, шѝ чѣ́л че ѧ̂в ѧпрѣмѣтáт нѣ̀ ка фѝ силѝт, ѧфлѫ́ндѣѣ лѣ́крѣл, сѣ ѧ̃ прѣ̀ц пентрѣ дѫ́нѣл; ѧ̂шà ѡ̃ Ѧ̃ѯїѡ́мѣ мѣ́лте пóрїѣме ѧцѝй ка дà, дѣ́ка ѧ̂дѣ́ѣ ѡ̆рѝ кѣ́й кѣцетà.

§. 175. Кѣ́м пóт сѣ се ѧ̆фле дежрѝмеле шѝ проблѝмеле.

Ѝр дѣ́ка вѣ́й ѧ̂лътѣрà мѣ́лте хотъръ́рѝй оўнеле ѧпротѝва ѧ̆лтѫра, лѣ́сне вей ѧ̂вѣ̀ Ѳежѝриме шѝ Прóвлиме (1); ѧчѣ́м нѣ́май сѣ кѣбѝне ѧ̂ ѧсемнà, ѧ̆дѣкѣ, ѧ̂ ѧлътѣрà хотъръ́риле кáреле ѧ̂ѵ̆ чебà де ѡ̃кѫе оўниле кътрѣ ѧ̆лтеле; ѧлтмѝнтрилѣ̀ вей ѧ̂семнà пре чѣ́ле не ѧ̂семнáте, шѝ дин трѫ́нселе нимѝк нѣ̀ вей ѧ̂флà, фъръ нѣ́май спѣ́нерѝй тъгъдвитсáре, кáре шѝ ла тóцѝй сѫ́нт кѣноскѣ́те.

(1) Ѧшà хотáрѫле, чѣ́лвй че сѣ дѣ̀ ѧ̂ даторїе шѝ чѣ́лвй че сѣ дѣ̀ спре ѧтрѣбвинцáре, ѧлътвръ́ндѣѣ оўниле кѣ ѧ̆лтеле, вей ѧ̂вѣ̀ ѡ̃ Ѳежѝрима, кѣ Стѣпжнѝрѣ сѣ пóартѣ ѧ̂ чѣ́м че сѣ дѣ̀ ѧ̂даторїе, нѣ̀ ѧ̂ чѣ́м че сѣ дѣ̀ спре ѧтрѣбвинцáре; черчетѫ́нд ѧ̆кѣ шѝ пре хотáрѫле, чѣ́лвй че сѣ дѣ̀ спре ѧтрѣбвинцáре, шѝ чѣ́лвй че ѐ̃сте дѣпъ нѣ́мър, кѫнтъръ́ре, шѝ мѣ́сѹрѣ, вей деслегà Прóклима, де ѐ̃сте пѣтѝнцѣ ѧ̂ ѧ̂шѣзà ѧтрѣбвинцáре ѧ̂ бáнѝй; Кѣ́чѝй сѣ кѣ́де кѣ ѐ̃ пѣтѝнцѣ, дѣ́ка бáнѝй нѣ̀ кѫр фѝ дин монѣ́диле чѣ́ле ѡ̃кѫчнѣ́ите, чѝ дин чѣ́ле прѣ̀ рáрѝ, кáре шѝ фъръ рѣ̀ ѧтрѣбвинцáре ѐ̃сте ѧрътáт кѣ фолосѣ́ск.

§. 176. Де ѧ̀ѕ трєбѹинцѫ де доведи́рє ѧ̂чє́сте ѧ̂фла́те спѹнерй.

Шй ѧ̀дзїѡ́мєле шй Порі́смєле ѧ̂ра́рє ѡ̆рй чєр ѧ̆лтѫ доведи́рє, фѫрѫ нѹмай хотѫрѫ́рѣ; ѧ̆р Θєѡри́мєле шй Проблѝмєле сѫ кѹви́не сѫ се доведѣ́скѫ дин По́рїсме шй дин ѧ̀дзїѡ́ме шй дин хотѫрѫ́рй чєлѡр че кѹ ѧ̂дєвѫра́т вѡр сѫ се ѧ̀крединцєзе.

§. 177. Кѹ́м сѫ кѹви́не сѫ Конциné кѹцета́рѣ.

Прєсте ка́рє нѹ̀ є̆́сте ѧ̀дзїѡ́мѫ, саѕ Θєѡ́римѫ, саѕ шй Про́блимѫ, дин ка́рє, ѧ̂семѫна́тѫ кѹ ѧ̆лте і̂де́й, нѹ̀ по́т ѝнѫворѫ́ но́ѡ ѧ̂дєвѫ́рѹрй, дѣ́ка кѹ дѣдѝнсѹл бей лѹа̀ ѧ̂ми́нте ла кѹцета́рє.

§. 178. Кѹ́м сѫ вѡр ѧ̂фла̀ че́ле декрединцє́ще ѧ̂дєвѫра́те.

Ѧ̀кѹ́м че́ле ѧ̂рѫта́т ѧ̂дєвѫра́те ѧ̂ша̀ сѫ ѧ̆флѫ прин кѹцета́рє, ѧ̆р прє че́ле декрединцє́ще ѧ̂лтми́нтрилѣ н' ѧ̂й пѹтѣ́ сѫ ле вѫнє́зй, фѫрѫ нѹмай, дѣ́ка 1. То́ате фено́мениле, прє ка́т є̆̄ пѹти́нцѫ, бей черчета̀ прин є̀ѯперїѐнцѫ; шй прє ѧ̂чє́стѣ ѧ̂семѫнѫ́нд ѧ̀ле оў́ниле кѹ ѧ̆лтеле; 2. Дѣ́ка те бей стрѫдѹи ла ѧ̂фла́рѣ Ѵпоѳє́сѹлѹй, дин ка́рѣ ѧ̂чє́лѣ ѧ̂р пѹтѣ́ сѫ се деслѹша́скѫ; пентрѹ кѫ де ка́те ѡ̆рй ва фи кѹ пѹти́нцѫ сѫ се фа́кѫ ѧ̂ча́ста, Ѵпоѳє́сѹл ва фи де крезѹ́т, шй пѫнѫ ка́нд ѧ̆лтѹ́ чи́нева нѹ̀ ва ѧ̂рта̀ ѧ̆лтѹ́л май вѹ̀н, ка оў́н ѧ̂дєвѫра́т сѫ ва цинѣ.

§. 179. Шй че́ле Історїче́ще шй ѧ̆лт фе́л декрезѹ́т.

Ѧ̂ча́ста дар ѧ̀сѫшй сѫ кѹви́не ѧ̂ бедѣ́ шй че́л че стѹдїе ла пробабїлїта́тѣ Істо́рїкѫ, Фѹ́сїкѫ, шй

шѝ Полїтїкъ; пентрȣ къ ѧ чѣ Їсторїчѣскъ съ кȣвѝне ѣ ѡеврисѝ рéгȣлиле де вредничїе шѝ де трéптеле ѣ̀й (ſ. 136. ш. ч. л.) Пр ѧ чѣ моралникъ шѝ полїтїкъ трéбȣе ѣ ѣлътȣрà сфътȣѝриле шѝ чиркостáнцїиле; шѝ ѣчáста фіе ѵ̂поѡéс, пȣсе фїѝнд ѣчéст фéл де сфътȣѝрй шѝ де чиркостáнцїй, ѣчéст фéл де ѣ̀фéкт ѭбéше съ оȣрмéзе. (ſ. 142.)

§. 180. Пентрȣ че оȣ̆нїй сѫнт май немерїтóрй ла ѣфлáрѣ ѣдевѣ́рȣлȣй кȣрáт, шѝ ѣлцїй, ла ѣчéа ѣ ѣдевѣ́рȣлȣй декрезȣт.

Фъръ ѧдоѡлъ, къ спре ѣфлáрѣ ѣдевѣ́рȣлȣй декрезȣт ѣ̀ требȣѝнцъ де ѵéнїе, дȣпъ кȣм шѝ спре ѣчéа ѣ ѣдевѣ́рȣлȣй кȣрáт, де жȣдекáтъ; шѝ де ѣѝчѣ нȣ ѣ̀ мирáре къ оȣ̆нїй сѫнт май немерїтóрй ла ѣфлáрѣ ѣдевѣ́рȣлȣй де крезȣт, нѣр ѣлцїй ла ѣчéа ѣ ѣдевѣ́рȣлȣй дȣпъ доведѝре.

ПАРТѢ 2.

Кȣм ѣр пȣтѣ чинева съ вжнéзе ѣдевѣ́рȣл прин тжлкȣѝре.

§. 181. Де съ кȣвѝне ѣ читѝ кѣ́рцй.

Шѝ нȣ нȣмай прин кȣцетáре съ ѣ̆флъ ѣдевѣ́рȣл, чѝ шѝ дин кѣ́рциле ѣлтѫра съ скóате (ſ. 160.). Шѝ ѣдевѣ́рат къ де ѣр фѝ пȣтѝнцъ ѿаменилѫр, ка фїешкáре съ черчетéзе прічинile шѝ фѝ-

рѣ

рѣ твтврю́р, квквро́ший нѣм десвзрà де чѣ́ мáре сáрчинз â кѫ́рцилор; дар ѧ́сз фїи́нд кз ни́чй вре́ме нѫ́ âвѣ́м спре â петре́че пре то́ате прин ѐ̃спериѣнцз, шй скврта́рѣ вїѣцїй не ѡ̃пре́ше â не ѧ́темеѧ́ лѫ́нцй нáдéждй, вѫм лѫà спре âжѫто́рѫ̆ пре чéле скри́се де ѫ́лцїй ла дешсебѝте цїи́нце квїинчóасе. (1)

(1) Де âи́чѣ лéсне сз кéде че трéбве сз ѧ̃целéем де чéй че трéк кѫ кедéрѣ сав то́атз читѝрѣ Кѫ́рцилор, шй ш' âлкзтвéск Вїкліѡ̆тїка дин трéй кѫ́рцй, ѫ́декз кѫ́рциле фи́рей, âле скриптѫ́рей, шй âле конфїи́нцей, сав сокотéск кз сз квки́не â читй прѣ пяцине.

§. 182. Чѐ кѫ́рцй сз квви́не â читй.

Фїи́нд требѫ́инцз дар â читй кѫ́рциле ка́ре дѫ̆к кзтрз фелюри́мй де цїи́нце (ſ. 181.) оурмѣ́зз 1. Кз сз квви́не â не ферй де ни́ше кѫ́рцй, ка́ре сѫ́нт âлкзтвѝте сав спре â âцжцà пáтимиле. (Йѡ̆їк. ſ. 280.) сав 2. нѫ́ прѣмвлт âжѫтз спре крéшерѣ цїи́нцей но́астре, шй 3. Ничй пре кѫ́рциле, чéле че весели́ск сѫ̆флетвл но́стрѫ̆ кѫ ѡ̃ фрѫмóасз плзчѐре, пентрѫ ѫ́лт чевà сз ле десвлви́м, фзрз нѫмай ка сз кѫлéем дин трѫ́нселе ро́дѫл чéл âдевзрáт. (1)

(1) Ѧ̃шà сз квки́не сз читѝм кѫ́рциле Ѝсторїчéцй, Кѡмедíиле, Поéцїй Сатѫ́рїчй, квки́нтеле сфздитóаре, Ефїмерíделе чéлор ѧ̃кзцáцй шй ѫ́лтеле âсéменѣ; фзрз â не линй пе коáжз, чй â квятà де ѐ̃сте чевà ѧ̃трѫ́нселе де мжнкáре; пентрѫ кз âлтми́нтрилѣ âчáстз стрздáнїе âчéлуй че читéше сз ка плекà спре дешáртз кварїозїтáте, ѫ́декз спре плзчѐре сѣ́кз. Прѣквѣ́не ѧ̃кзцтѫ́рй ла âчáста âз дáт Плвтáрх ѧ̃ кáртѣ, кѫ́м трéбве тѝнзрвл сз âзз поéмиле. том. 2.

ſ. 183.

§. 183. КѢМ?

Ши фїи́нд кѫ пентрѫ цїи́нцѫ трéбѫе сѫ читѝм кѫ́рциле (§. 182. 2.), оу́рмѣзѫ 4. Кѫ шѝ а̂чéлѣ сѫ кáде а̂ле а̂дѫшгà, прин кáре а̂р пѫтѣ́ чинева̀ сѫ фáкѫ читѝрѣ кѫ родѝре, прекѫм сѫ́нт негрешѝт 5. Кѫноцѝнца вїецїй шѝ а̂ ѧвѫцѫтѫрїй, шѝ а̂ Вре́сѫлѫй скрїитóрюлѫй, шѝ 6. Окóпосѫл лѫй, пре кáре л' а̂флѫ́м сáѫ дин прекѫвѫнтáре, сáѫ дин Істóрїа фїлологїчѣ́скѫ; 7. Десъвършѝта деспърцире а̂ кѫ́рцїй; 8. Дѫмбрѝрѣ ѧвѫцѫтѫрилѫр кѫрáте дин тѫлкѫитóрй; 9. Ѧтрекѫвинцáрѣ а̂жѫтóарелѫр че дѫ́к спре деслѫшѝрѣ лóкѫрилѫр чéлѫр май а̂невóе; шѝ 10. Кáре Ѥ май ѧтѫ́ю де тóате, чѣ́ май десъвършѝт кѫцетáре а̂ фелюрѝмей шѝ а̂девѣ́рѫлѫй ѧвѫцѫтѫрилѫр. (1)

(1) Пентрѫ кѫ де нѫ̀ ка фѝ а̂чáста ла читѝре, ка зѝче чинева̀ пóате, кѫ мѫ́ате а̂ѫ читѝт, дар нѫ̀ де пѫцѝне прецинéрй шѝ прежвдѝцїй кѫпрѝнс; шѝ ѧкѫ шѝ пе́тиче ѿмѫл сѫ ка ѿбичнѫй сѫ кóаѕ ѧпрéзнѫ, шѝ нѝчѝй лéсне сѫ ка ѧцелепцѝй, сáѫ ѧѣвнѫтцѝй; пентрѫ кѫ читѝрѣ чѣ́ а̂местекáтѫ, ла кáрѣ нѫ̀ сѫ а̂дáѫгѫ кѫцетáрѣ, тѣрѣвáре нáѫе. Вéзѝ Сéнека Ѥпїст. 2.

§. 184. ДЕ ТРÉБѪЕ А̂ А̂ЛÉѪЕ.

Фїи́нд кѫ Мемóрїа Ѥсте лéсне а̂лѫнекѫчóаѕѫ, сáѫ дѫпѫ спорѝрѣ кáрстей сѫ май микшорѣ́ѕѫ (1), лѫкрѫл ѧцелéптѫлѫй а̂р фѝ негрешѝт, 11. Ка кáте дин кѫцетáре а̂легáнд а̂м кѫлéс, сѫ ле а̂шѫзѫ́м ѧ дешсекѝте меморїáлниче (помéлниче), пѫстрáндѫле спре вїитóарѣ ѧтрекѫвинцáре.

(1) Ме-

(1) Мемóрїа сѫ ѧтѫмплѫ шй ла чéй бтрѫнй, дар дe чéле дe найнте трекѣтe. (Наїк. §. 65.) Йр дe чéле лáлте сѫнт оўйтѫтóрй, шй май вѫртóс дe чéле чe ѧв читйт, сав ѧв ѧевалтáт, сав ѧв зйс, прѣповцйн ѧшй ѧдéк ѧмйнтe.

§. 185. Кѣм?

Вéй ѧтрéбѫ чe фéл дe мелóд трéбѣe май вѫртóс сѫ ѧтребўинцéзй ѧл Ялéцерїй? дар дe ѧчáста Єѣ ѧш вой, ка тѣ нйчй дe кѣм сѫ грижéцй; пентрѣ кѫ нйчй чéл чe пѣне бйне богѫцїе, сав комóрй, грижáце дe ѿаре кáре мелóд ла ѧчáста; пентрѣ кѫ ѧсѣшй кѣвѫнтѣл ѧцй ва спѣне кѫ мелóдѣл чéл май вѣн дe Ялéцере, Єсте чéл оўшóр, шй кáре лéсне дѫ чéлѣй чe кáвтѫ пре чéле ѧлéсе; пентрѣ кѫ тóт ѧчéлшй ѧр фй, ѿрй ѧ ѧдѣче пре чéле брéдниче дe ѧсемнáт сѣпт ѿаре кáре кáпете, шй ѧ рѫндѣй ѧрѫтáрѣ лшр, ѿрй ѧле скрй пре ѧчéстѣ ѧ фóаѫ оўнїй сўстиме. (1)

(1) Ѧчéста Ѥ мелóдѣл ѧдéкѫ ѧл Ялéцерїй шй ѧл ѧсемнáрїй, шй пентрѣ ѧчéа Ѥ прѣфолоситóрю; Кѫчй ѧшà сѫ лѫмврéск шй чéле кѫкїинчóасе ла фéлюрй дe цїйнце, шй дe ѧлтѫ ѧрѫтóре нѣмай Ѥ трéбвйнцѫ, кѫнд ѧрѫтáрѣ (тáбла) лéсне ѧцй ва ѧрѫтà шй лóквл ѧл ѧсѣшй сўстимей, оўнде ѧй ѧсемнáт фїешкáре Обсервáцїе. (лѣáре дe сѣмѫ)

§. 186. Сѫ кѣвйне ѧ ѧсемнà оўниле шй ѧ дешсебйте меморїáлниче.

Шй ѧсѫшй ѧцелепчюнѣ тe ва ѧкредницà, кѫ трéбѣe сѫ ѧсемнéзй кѣ дѣдйнсѣл лóквриле скрїитóрюлѣй, дe оўнде ѧй кѣлéс фїешчѣ; пентрѣ кѫ ѧвѫнд ѧсѣшй тѣ кáрциле, шй лóквриле прелѣнцйтe фїйнд, бйне бей фáче ѧдѣнѫнд нѣмай ѧцелéцерѣ

лшр;

лор; ѫр кънд сънт локѹриле май пе скѹрт, шѝ сънт скоасе сав динтр' ѡ кодїкъ манѹскрисъ, сав динтр' ѡ карте май рарѣ, шѝ не ѫфлъндѹсъ претѹтиндинѣ, ѫтѹнчѣ воинд, ка лѹкрѹл съ фіе требѹинчос, негрешит ѫцій ва фаче требѹинцъ де копїа лор ѫтрѣгъ.

§. 187. Челор че читеск кърциле фаче требѹинцъ де регѹлиле Ѣрмїнеѹтїче.

Шѝ фїинд къ чел че боеще съ ѫтребѹинцезе кърциле кѹ фолос, ѣсте даторїѫ, сшій ѫ ѫжѹторинце, де каре ѣсте требѹинцъ спре деслѹширѣ локѹрилор челор май ѫневое (§. 183. 8.), кътръ ѫчаста дѹк май вжртос регѹлиле де Декрединиминѣ Ѣрминеѹтїкъ, кърора ѫм шѝ спѹс май наинте ѫдевъратѹл темеїѫ. (§. 133.)

§. 188. Че ѣсте Ѣрминіа (тлкѹирѣ).

Шѝ ѣсте Ѣрминіа деслѹшире декрезѹт шѝ ѫсеменѣ ѫдевърѹлѹй ачелор хисе д' оун скрїиторїѫ сав май пе скѹрт, сав май недеслѹшит, сав шѝ нѹмай пе дѣсѹпра.

§. 189. Скопосѹл ѣй.

Якѹм скопосѹл Ѣрминіей ѣсте, ка семѹинд, съ немерим ѫцелѣцерѣ скрїиторюлѹй, пре каре ѣл кѹ кѹвънтѹл нѹ дестѹл ѫ деслѹшит; фїинд къ сѹмволе але ѫцелѣцерилор сънт кѹвинтеле, каре ѫрй дин гѹрѣ грѫите де ар фи, ѫрй скрисе, съ ѫтѫмплъ ка семниле ачестѣ съ нѹ ѫжѹнгъ ла челе

че

че сѫ пѹн, рѫмѫи́нд недеслѹши́ре сав 1. ѧ характи́рѹл чéл рѫ́ѹ скри́с: ѫл скриго́рїй; сав 2. ѧ зи́чериле чéле пе скѹ́рт характириси́те, ка́ре де мѹ́лцй ѫ́ѹ рѫма́с некѹноскѹ́те; сав 3. ѧ грешáлеле Копїато́рилор сав ѫле Тупографи́лор; сав 4. ѧ ли́пса сав рѫщта́тѣ пѹнтѹрилор; сав 5. ѧ зи́чериле чéле нетребѹинца́те, но́ѡ, стреи́не, ѻмѡни́ме, стрика́те, де присо́с, шй ѧкѹрка́те; сав 6. ѧтрѹ ѧцелéцериле ѧпротивитоáре, пре ка́ре нѹ ѣ ѫша́ лéсне ѫле скимбà. (1)

(1) То́ате при́чиниле недеслѹши́рей, де ка́ре сав зи́с, сѫнт ѧнѣмзра́те де Ѡѡма́с прѣки́не, прекѹм ѣра ѡкичнѣ́йт, шй деслѹши́те кѫ парáдигме, ѧ Траттáтѹл де Лог. Кап. 3. §. 36. — 55. Ка́рѣм шй ла чéле лáлте претѹти́ндѣнѣ кѡм оѹ́рмà.

§. 190. Рéгѹла 1. де ѫшѫзáрѣ шй скóпосѹл чéлѹй че скрíе.

Ѩкѹ́м дар ѫи́чѣ фїи́нд кѫ не ѣ́сте кѹвѫ́нтѹл де Ѣрминíа сумбóлѹрилор (§. 189.) шй ѫчéстѣ нечесите́цце сѫнт дѹпѫ ѫшѫзáрѣ шй скóпосѹл скрїито́рюлѹй (§. 133.) оѹрмѣ́зѫ 1. Кѫ сѫ кѹви́не ѫ тѫлкѹй зи́чериле дѹпѫ ѡкичéюл, ѫшѫзáрѣ шй ѵполéсїиле чéлѹй че ѫ́ѹ скри́с; пентрѹ кѫ прекѹ́м ка́нд дóй ѡ̆аре ка́рїй ѫчéѧш фáк, нѹ кїáр ѫчéѧшй ѣ́сте, ѫша́ шй дóй тóт ѫчéѧш зика́нд, нѹ тóт ѫчéѧшй ѫпѹрѹрѣ ѫцелéг. (1)

(1) Ѩша́ ни́менѣ нар пѣтѣ сѫ се ѫдоáскѫ, кѫ немѵри́рѣ сѳфлетѵлѹй ӑлта ѫсемнѣ́зѫ ла Пѵаагорїчй шй ла Платѡнїчй, ӑлта ла Стоїчй, шй ӑлта ла Хрїстїáнй; шй нйчй сѫ кѹви́не ѫ тѫгѫдѹй, кѫ Ѣен. Спїнѡза де шй сѫ бéде кѫ

нѹ

нѫ рѫ̀ ѫ̂ѫ зи́с оўнилѣ дѣ ѫ̂свши́рилѣ лѫ̀й Дѫ̆мнезе́ѫ; дар ѫ̂тъ ѫ̆ча́ста ѫ̆лт фел ѫ̂р фѝ фо́ст ѫ̂ сълѫ̀, дѣ сар фѝ зи́с шѝ дѣ кътръ скрїито́рїй хрїстїа́нй.

§. 191 Ре́гѫла 2. дѣ спѫ́нерй.

Шѝ фїи́нд къ чѣ́л че ворбе́ще, боеще съ спѫ́ѣ ѫ̂целеѫ̀ерѣ сѫфлетѫлѫ́й съ́ѫ, шѝ ѫ̂ча́ста фъръ спѫ́нерй нѫ съ поа́те фа́че, оўрмѣ́зъ негреши́т 2.кѫ ѫ̂трїѣ́тѫл ла чѣ́ле май мѫ́лте съ ѫ̂ра́те ѫ̂семна́рѣ соѫе́тѫлѫ́й, ѫ̆р соѫе́тѫл пре ѫ̂чѣ́л ѫ̂ ѫ̂трїѣ́тѫлѫ́й. (1)

(1) Пентръ къ ѫ̂чѣ́ст фѣл сѫ́нт соѫе́търиле, прекѣ́м съ лѫ́къ съ фіе дѣ кътръ ѫ̂трїѣ́търиле са́ле, шѝ ѫ̂чѣ́ст фел ѫ̂трїѣ́търиле, прекѣ́м сѫ́нт лзѣ́те съ фіе дѣ соѫе́търиле са́ле; дѣ оўнде дѣка чинека сар зи́че къ ѫ̂ѫ мърѝт дѣ ра́к, (Канчер) негреши́т ра́кѫл ѫ̂чѣ́ла ѫ̆лт чека ка фѝ, ѫ̆р нѫ пре ко́ре, съ зи́че, къ кѫ ма́ре по́фтъ лѫ̀ мънка́т Тїцїе.

§. 192. Шѝ дѣ чѣ́ле че съ зи́к нѫмай ѿда́тъ.

Ка́ре шѝ спре деслѫши́рѣ чѣ́лър бе́кй, чѣ́лър май ра́рй, шѝ чѣ́лър че съ зи́к нѫмай ѿда́тъ, прѣ мѫ́лт фолосе́ще. (1)

(1) Ѩша̀ Бохарт Їѡ́к Лѫдолѡ́р шѝ ѫ̆лцїй дин ѫ̂трїѣ́търиле чѣ́ле че съ дѫ̀ дѣ кътръ Їѡ́к лѫ̀й Левїѫда́н, шѝ Бее́мѡ̀а, ѫ̆дѫ̀нъ къ прин ѫ̂чѣ́ла съ ѫ̂ра́тъ Крокоди́лѫл, ѫ̆р прин ѫ̂чѣ́ста Їпопота́мѫл.

§. 193. Ре́гѫла 3. дѣ чѣ́ле ѫ̂тѫитоа́ре шѝ оўрмѫтоа́ре.

Шѝ фїи́нд къ соѫе́тѫл дѣ мѫ́лте ѿ̆рй ѣ̆сте ѫ̂скѫи́с ѫ̂ чѣ́ле дѣ май наи́нте, ѫ̆р ѫ̂трїѣ́тѫл ѫ̂ чѣ́ле оўрмѫтоа́ре май десъвършѝт съ деслѫша́ще, оўрмѣ́зъ 2. Къ чѣ́л че тѫлкѫе́ще, съ кѫби́не ѫ̂ пѫрѫ̀рѣ съ сокотѣ́скъ шѝ пре чѣ́ле ѫ̂тѫитоа́ре шѝ пре чѣ́ле

оўр-

оўрмѫтоáре, шй нúчй ѡдáтѫ, де ёсте пѫтúн цѫ, сѫ нѫ дежрúскѫ âле тéѯтѫлѫй фѫрѫ чéле âпрежнáте. (1)

(1) Пентрѫ кáре шй май кѫртóе Леѱюнтóрїй ѡбичнéск сѫ лáѕде âлѫтрáрѣ тéѯтрилѡр скоáсѫ днтр' âчéлшй кáрте â чéлѕшй оўнѫ бéкю лéѱюнтóрю; кѫчй дин конценнéрѣ лѡр де мѫлте ѡрй чéл май недеслѫшúт лóк â сúне лéсне причепвúт сѫ фáче. шй ч. л.

§. 194. Рéгѫла 4. де Лóкѫриле параллúле.

Йр оўне ѡрй скрїитóрюл âѫ спѫс âѣцѫтѫра са шй âтр' âлте лóкѫрй, шй âтѫнчѣ де мѫлте ѡрй че саѫ зúс де дéсѫл оўндева недеслѫшúт, мѫлт май де слѫшúт, âтр' âлтѫ пáрте âѫ ёѯплїкáт (деслѫшúт); де оўнде âрѫтáт ёсте кѫм трéкѫе 4. сѫ âлѫтѫре чинеѕа кѫ дѣдúнсѫл лóкѫриле, кáре сѫ кїáмѫ параллéле âле скрїитóрилѡр, шй дин трéнселе â скоáте кѫрáта âцелéрре â âчéлѡра; де нѫ âчéстѣ âрѫтáт сар âпротúвй. (1)

(1) Âчáста кáре саѫ âтрадúне фáче скрїитóрюл, âдрептѫндшй квноцúнца сà прин âлте âдóиѣ деѡрїй; кѫрѫа парáдигмѫ дáѫ кѫрциле Палїнѡдїилѡр лѣй Âнгвстїн. Саѫ дин нечеркáре шй нелѫáре âмúнте; йр âчéст фéл де Âнтїфáсїй (âпротúвѫ грúнрй) претѫтúндинѣ сѫ âфлѫ май âдéсѣ, де кѫт нддждéше чинеѕà.

§. 195. Рéгѫла 5. шй 6. де фéлюрй де сокотéлй âле лѫй.

Âкѫм дѣка оўн скрїитóрю âр фй âрѫтáт, кѫ дин прекѫцетáре шаѫ скимбáт сокотѣла, âтѫнчѣ 5. сокотѣла âдóш сѫ кѫбúне â фй май прецѫитѫ де кѫт чѣ дин тѫю; кáре âсѫ 6. ла (конт-

трák-

трактꙋрй) нꙋ а̂ пꙋ́рꙋрѣ стъпа́нѣще; пентрꙋ къ ни́чй ѣ̄ кꙋ пꙋти́нцъ ѡ̆мꙋлꙋй а̂пꙋ́рꙋрѣ а̂ш скимба̀ вои́рѣ сло́бод. (1)

(1) Пентрꙋ къ а̂доа́ а̂кои́ре, сав а̂тре а̂че́лѣшй перѕоа́не сав фъкꙋ́т, сав кꙋ ӑ́телє; дѣка а̂тре а̂че́лѣшй, а̂до́ѡа негреши́т сѣ́рпъ пре чѣ дин тѫ́ю; пентрꙋ къ пот дин а̂кои́ре съ а̂тоа́ркъ; ѫ̆́р дѣка кꙋ ӑ́телє, а̂токми́рѣ дин ѣ̄ тѫ́ю, ѣ̄ѕкла́де (дъ а̂фа́ръ) пре а̂до́ѡа; пентрꙋ къ че́лꙋй че а̂ꙋ токми́т а̂тѫ́ю, нꙋ поа́те съ й̂ съ а̄̂ дре́птꙋл кꙋвъта́т, прин но́ѡ токме́лъ: парадигме пот съ фіе до́ѡ логодне фъкꙋ́те кꙋ деѡебите мꙋ́рй, шй скрисо́рй каре а̂ра́тъ стъпа́н де си́не вѣкй шй май но́ѡ, не а̂токми́ндꙋъ оў́ниле кꙋ ӑ́телє.

§. 196. Шй де контрадїцїа скрїито́рюлꙋй.

Ѫ̆́р дѣка дин несокоте́лъ шй пънегандите скрїито́рюл съ ве́де къѕꙋт а̂ контрадїцїе, (ка́ре а̂съ, а̂кре́де но́й нꙋ не ла́съ нъдеждѣ де а̂грижи́рѣ че ӑ́ꙋ ѡ̆́менїй ла кꙋвинтеле лор; кꙋ тоа́те а̂че́стѣ, де нꙋмай рꙋмъ́ние кꙋвънт спре а̂токми́ре) а̂тꙋнчъ а̂четъ́къ лꙋкрꙋл тълкꙋито́рюлꙋй, шй съ сокоте́ще май мꙋлт ка́ре дин сокоте́ле съ а̂токме́ще кꙋ а̂чепътꙋриле кꙋвънтꙋлꙋй че́лꙋй дре́пт дꙋпъ ре́гꙋлиле ло́гїчїй. (1)

(1) Де а̂йчѣ бине съ ве́де че съ кꙋвине а̂ а̂целе́це де а̂требу́риле, че́ле че оўрмъ́къ; де съ а̂тѫ́мплъ а̂ле́це а̂нтїномїй, (а̂противниче ле́цй) кꙋм съ кꙋвине але а̂токмѝ пре а̂че́стѣ; де съ дъ кре ѡ̂ хꙋ́лъ че́лор че а̂ꙋ фъкꙋ́т а̂дꙋна́рѣ ле́цилор, де вей зйче кꙋ чеа̀ ѡ̆менѐск ли сав а̂тѫмпла́т, шй де че́ле а̂се́менѣ; пентрꙋ къ лꙋнг а̂р фй кꙋвънтꙋл де а̂че́стѣ.

§. 197. Ре́гꙋла 7. шй 8. де е̂фе́кт (фъкꙋ́т).

Дар а̂съ оўне ѡ̆рй съ гъсе́ще кꙋвънт де а̂токми́ре, шй а̂тꙋнчъ прѣ мꙋлт фолосе́ск ре́гꙋлиле

че оурмѣзъ; 7. ла чéле ѧдоúте â âлéце сокотѣ́ла, сав чем че нв âдвче нúчй ѡ âвсврдїтáте, сав 8. чéм че фáче, ка лвкрвл сз їасъ ла йспрáвъ. (1)

(1) Пентрв кз нúчй ѣ́сте де крезвт кз сз фй зúс чинекà, сав сз фй скрúс чекà, пентрв ка квжнтвл лвй, сав чéм че âв скрúс сз нв бíе ла йспрáкз, де нв ка фй бúне âрзтáт, кз чéл че âв зúс чекà, сав âв скрúс, сав ѧтрадúнс сав жвкáт, сав мзкар ов фóст ѣ́шит дин мúнте; шй де âúчѣ прѣ âвсврдз (оуржчоáсз) ѣ́рà Сóфїема тѣ́рчилор, кáрїй, джндвіз ѣ́вкїа де ѡстáшїй чéй че пзъ́ кв токмѣ́лз сз ле лáсе вáпетеле невзтзмáте, ѣ́й âв тзмт ѧдóш пре âчéй ѡстáшй кжнзтóрй де пáтрїе, (зикжнд кз âшà кáпетеле лор сз пзъ́ѣск невзтзмáте), жвкжндвіз ѧтрв чéле де стрздáнїе,

§. 198. Рéгвла 9. шй 10. пентрв â фвцй де âвсврдитáте, шй пентрв сúстима скрїитóрюлвй.

Дéчй фїúнд кз сав зúс кз сз квбúне â âлéце сокотѣ́ла, дин кáрѣ нúчй ѡ âвсврдитáте ба оурмà (§. 197.) âчáста нв сз квбúне â сз лвà де чѣ́ де тóт âвсврдитáте, чи шй де чѣ́ двпъ ѵпоóес âчéст фéл (1); Динтр' âчáста оурмѣ́зъ 9. кз âшà сз квбúне â тълквй квбúнтеле, ѧ кáт чéл сзнзтóс ла мúнте сз нв сз прúнзъ кз âр фй зúс чевà ѧпротúва симцúрей де ѡ́цце; шй 10. тълквúрѣ сз се ѧтокмѣ́скъ кв сúстима скрїитóрюлвй. (2)

(1) Фїúнд кз чéле че сз зúк пзнегжндúте шй нв бикле-шúг, ка нúще âвсврде сз ѡсжндéск де мвлте ѡ́рй, сав ка нúще âвсврде сз мв; пжнз кжнд сз ка âлéце чѣ́ дин протúвз, сав ка нúще нескрúсе сз сокотéск; шй парáдигме

чéлвй

чéлвй дин тѫ́ю пре тѣтúндинѣ сѫ ѻ́флѫ а̂ кúнвúрилѣ недрептѫ́цилѡр шú а̂ле хвалúрилѡр; ѩ̆р а̂лдóилѣ сѫ фáче май кѫртóс ла чéле фѫрѫ пѣтúнцѫ, оўрѫчоáсе, шú а̂плетїчúте контрáкте (токмéле), каре сѫ прúнд кѫ сав фкѣт кѫ коúрилѣ чéле двпѫ оўрмѫ.

(2) А̂шà мѣлте де а̂ле лвй Спїнóза а̂лт чекà а̂семнѣ́ѫ а̂взúндвсѫ дешéбй, шú а̂лта а̂лътврѫндвсѫ кѫ тоáтѫ Сúстима лвй, пре кѣм шú май сѣ́с де нóй сав а̂семнáт; шú а̂чáста Е̂сте а̂нологíа кредúнцей, пре кáрѣ леѫюнтóрїй ѡ̂ лáвдѫ спре тѫлквирѣ лéцилѡр.

§. 199. Рéгѫла 11. де хотáрѫле а̂семнáрїй, шú 12. де семвúрй.

Шú а̂кѣм дар, дѣ́ка вре ѡ̂ контрадúцїе несвпѫрѫ читúнд, а̂чéст фéл де повѫцвире сѫ а̂треквúнцѣм (§. 196. (1) ш. ч.); ѩ̆р де нвй сѫ а̂рáтѫ а̂чéст фéлю де контрадúцїе, дар а̂сѫ чéле зúсе сар пѫрѣ ѡ̆аре кѣм май недеслвшúте, а̂тѫ́ю, сѫ кѣвúне а̂ не цинѣ тáре де рéгѫла 11. а̂лвà хотáрѫле двпѫ кѣрáта шú а̂девѫрáта а̂семнáре, пѫнѫ кáнд нвй ва фú нечеситáте а̂не ферú де а̂чáста (1); ѩ̆р дѣ́ка а̂шà недеслвшúрѣ нвй сѫ рядúкѫ, 12. трéквѣ сѫ а̂лергѣ́м ла семвúрй, спре а̂флáрѣ кѫ́рѡра дрѣ́пта кѣметáре прѣ мѣлт фолосéше.

(1) Ѩ̆декѫ пѫнѫ кáнд сав май мѣлт а̂кéрд ка оўрмà; сав нимúк нвй сѫ ва а̂рáтà дин чéле че сѫ а̂протнéск ла сúстима скрїитóрюлвй шú ла а̂налогíе; де а̂йчѣ Е̂сте а̂рáтáт кѫ пѫкътвéск шú чéй че пăзсмвéск минвúнй, оўнде ла а̂чáста, че Е̂ скрúс нвй силéше; прекѣм чéй че ѡ̂бразничéше сѫ причéск кѫ Х̂С а̂в фóст рзпúт де драквл а̂ ѩ̆ер, Мадéю к, 4. шú а̂чéа, кáрїй пре тоáте минвúниле, сав ка пре нúше бúтврй шú фантасїй, сав а̂ллигоричéше ле тѫлквéск семецúндвсѫ; пентрв кѫ дин фáпт. Ѩпос: Кап. 2. 22. Деетвà

Éсте ăрзтáт, кз минвниле нв сз ăпротивéск Сфнцúтей сúтиме шй ла ăналогíа кредúнцей.

§. 200. Де óунде сз квúине ă лвă семвúриле.

Пăр семвúриле сз пăв сав дин матéрïа че стѣ, шй ăтвнчк сз квúине ă пззй, кăте май сѫс (ſ. 191.) сав зúс де нóй; сав дин чéле ăпревнáте, прекѫм ăтăйтоáре, оурмзтоáре, шй паралúле, де кáреле ăсĕменк ăв фóст кввăнт (ſ. 195.) сав дин скóпосвл пропвс де кзтрз скрïитóрю.

§. 201. Рéгвла 13. де ăфлáрк кввăнтвлвй лéцïй шй ăл токмéлïй.

Пăр скóпосвл ăчéста ă лéцй шй ăтрв токмéле, кввăнтвл лéцïй шй ăл токмéлïй сз кïáмз; шй пентрв ăчáста нв Ē кв пвтúнцз сз се трĕкз, кáре май кзртóс лецюитóрïй квúне ă зúче сăнт ѡбичнвúцй 13. кз кввăнтвл лéцïй éсте свфлетвл éй; кáре éсте прк ăдевзрáт шй ла тълквирк токмéле лѫр. (1)

(1) Кзчй квăнтвл éсте скóпос; пăр кв скóпосвл трéкве сз се ăтокмéскз мижлоáчеле чéле спре дăнсвл; ăшă дар дин скóпос сз квúине ăдекватзрцй чéле спре дăнсвл; шй ăпзрзм пре ăчáстз йдïомз ă лецюитóрилор ăпреквăнтáрк, кáре ăм преăшезáт ла Ēлемéнтврile лéцïй двпз рăндзáла пандéктелор ăтвпра лвй Паганïе Гавдéнтïе; пентрв ăчáста ăчетăнд скóпосвл ă лéцк прéсте тот, трéкве сз ăчетéзе шй чéле спре дăнсвл; шй ăчáста éсте ăрзтáтз ла лéцй; пентрв кз пвтóрюл де лéце, пентрв приméждïа де чюмз, сав ăлтз ѡáре кáре кзтзмáре, ѡпринд ă сз прïимй чéй динтр' ăлте цáрй, нетзгдвúт, ăчетăнд приméждïа ăчéа ă прзпздéнïей, кăрзшй сав дáт кое ă сз прïимй чей динтр' ăлте цáрй; шй сав зúс ă чк престетóт, ăчетăнд прúчина;

(пентрв

(пентрѫ къ де ăр ăчетà де тот) лéцѣ пнтрѫ ăчáста нѫшйка ăчетà лѫкрáрѣ; пентрѫ къ лéцѣ ёсте пентрѫ чéле че съ ăтѫмплъ ла лѫкрѫриле ѿменéщй ла чéй мълцй. Ка кѫм дéка чинекà дин чéй май некѫрéничй, ăдекъ найнте де пѫбертáте (пѫргатинерéцїй) ка фй добѫндúт ăцелепцюне, мъртвріа лúй пентрѫ ăчáста нѫ ка пятѣ май мúлт де кът ăчéлѫр кѫрéничй.

§. 202. Рéгѫла 14. де Тълкѫúрѣ спѫитоáре, рѫстрѫнсъ шй делѫнгáтъ.

Ăкѫм кѫвѫнтúл лéцилор шй ăл токмéлелѫр фїйнд ка оўн сѫфлет ăл лѫр (ſ. 200, 1.), оўрмѣ-зъ 14. Къ тълкѫúрѣ лѫр съ деспáрте кúне ă спѫитоáре, рѫстрѫнсъ, шй делѫнгáтъ.

§. 203. Кѫм ăчéстѣ сѫнт дефсебúте.

Шй ăшà кáнд кѫвѫнтúл съ вéде май лъцúт де кът чéле че съ зúк, ăрътáт ёсте къ съ прїимéще тълкѫúрѣ чѣ делѫнгáтъ; ѿр кáнд чéле че съ зúк сѫнт май лъцúте де кът кѫвѫнтúл, чѣ рѫстрѫнсъ; ѿр кáнд мéрг де ѡ потрúвъ шй кѫвѫнтúл шй чéле че съ зúк, чѣ спѫитоáре прїимéще (1).

(1) Кътръ ăчéстѣ дóве шй рéгѫла чѣ ăдéсѣ пропúзъ: Оўнде ăчéлаш кѫвѫнт ёсте, ăколѡшй ăшъзáрѣ дрéптъвай ăчéлшй ёсте; дар ăчáста рéгѫлъ ё сънътоáсъ нѫмай ла дрéптъл пѫблїк, ѿр нѫ шй ла дефсебúтеле прїкїлéцїй, де кáреле ёсте ăрътáт къ нѫ съ трáг кътръ парáдигмъ.

§. 204. Рéгѫла 15. де блѫндéце (ёкѫитáте, кѫвїóшїе)

Шй фїйнд къ тълкѫúрѣ рѫстрѫнсъ ăре лóк ла ăчéлѣ, ă каре грáюриле токмéлелѫр, сaѫ ăле лéцилѫр съ бáд май лъцúте де кът кѫвѫцúтл

(ſ. 209),

(Ѕ. 203), âрътáт ĕсте, къ 15. ↑ чéле ↑доитоáре нв съ квбúне âпврвръ â фй плекáт кътръ дрéптвл квкúнт, бъртвте, драгосте, шй фїландрwпíе (юбúре де ѡамений). Шй ↑съшй âчáста ĕсте блъндéцĕ âчéл, пре кáрĕ мвлцй ѡ поáртъ прин гвръ, дар пвцúнй ѡ цíв. (1)

(1) Блъндéцĕ ĕсте ѡ къртéте кáрĕ ↑плинéце чéл че лнуéце ла лéце пентрв дрéптвл оунїверсáле; ар темéюл âчéцїй ↑плинúре ĕсте дрéптвл квкúнт, къртéтĕ, драгóстĕ, шй фїландwпíа; шй чé фéл сúнт âчéстĕ дин ↑чепътóриле кварáтей фїлософíй, шй май къртóс âле Йаїчíй, дествл ĕсте âрътáт. Дéка чинéва дар âр ↑бръцишà нóрвл ↑ лóк де Жéна, âдекъ несимцúрĕ ↑ лок де квкúнтвл чéл дрепт, рѫтáтĕ ↑ лóк де квнътáте, прé чĕ прéсте сéмъ ĕртáре шй скоборúре, ↑ лóк де драгóсте шй фїландрwпíе, шй âр âплїкà тълквúрĕ сà ла âчéсте минчиноáсе ↑чепътóрй, дĕ âйчĕ съ нáше блъндецĕ чĕ дешáртъ; де кáре прелáрг âв ворбúт Ѡомáс. Кáрт. 2. Кáп. 10.

§. 205. Рéгвла 16. къ съ квбúне â преалéце ↑целéцерĕ чĕ май блъндъ.

Яквм фїúнд къ блъндéцĕ съ плéкъ спре драгосте (Ѕ. 204.), ĕсте бúне âрътáт 16. къ ↑чéле ↑доитоáре съ квбúне â âлéце ↑целéцерĕ лéцїй чĕ май блъндъ; кътръ кáре сар пвтĕ âдвче чéле май мвлте, дин кáре ле âв ↑бръцáт Грóтїе, Пвфендóрф, шй май тóцй лецюитóрїй де тълквúрĕ чéлър де юбúт шй де оурѫт. (1)

(1) Кънй тóцй цíв, къ ла âчéстъ рéгвлъ сав ↑противúт ↑тѫю Ѡомáсїе ↑ фáпт. Лог. Кáп. 3. дар къ хотърѫрй де сăкършúт чéлър де юбúт шй де оурѫт нв съ пот да, ĕсте âрътáт; пентрв къ чéле че оунърa сúнт юбúте, âчéстĕ âлтърa сúнт оурѫте; пентрв кáре âчáстъ рéгвлъ нв

ĕсте

Е́сте а̑ша̀ нечеса́рїе, непотрѣ́бнд҃ѣ а̑пліка̀, фо́рѣ нѣ́маї де кѡм кѡноа́ште бине ре́гѹла чѣ да́тѣ ла а̑ча́стѣ хотѣ́рре.

§. 206. Ре́гѹле де тълкѹи́рѣ мѵ́стїкѣ.

Шѝ а̑чѣ́стѣ сѫ́нт че́ле маї а̑деѣ́ре́те ре́гѹле де тълкѹи́ре, пре ка́ре ле а̑трекѹи́нцѣм спре кѹноа́шерѣ а̑целѣ́черїй чеї кѹра́те а̑ скрїитѡ́рюлѹй; а̑р де тълкѹи́рѣ мѵ́стїкѣ а̑ зи́че мѹ́лте нѹ сѫ кѹви́не; Йа́декѣ 1. сѫ кѹви́не сѫ ши́м негреши́т, кѣ скрїитѡ́рюл а̑ѹ боѝт а̑тр' а̑чѣ́ле кѹви́нте сѫ се а̑целѣ́кѣ чева̀ Та́їник (мѵ́стїк) (1), 2. сѫ кѹви́не а̑шѝ де сѫ́ршѝт а̑ча́стѣ та́їнѣ, че е́сте а̑скѹнсѣ сѹ́пт скрисоа́ре, че фел е́сте: фѵсїчѣ́скѣ, сав Їсторїчѣ́скѣ, сав Йаїчѣ́скѣ, сав профитїчѣ́скѣ (2); шѝ а̑тѹнчѣ 3. чине а̑ша̀ гѫчи́нд ба а̑фла̀ та́їна, а̑ ка́т сѫ ѡ̑ а̑пліче ла скрисоа́ре а̑трѹ тоа́те де сѫ́ршѝт, а̑чѣ́ста сѫ ва пѫрѣ́ кѣ декрединцеще (3) а̑ѹ немери́т а̑целѣ́черѣ мѵ́стїкѣ а̑ скрїитѡ́рюлѹй.

(1) Йша̀ а̑деѣ́ а̑деши́рт сѫ ѡ̑стенѣ́ск, чеї че та́ре стри́гѣ, кѣ а̑ Їаїа́да лѹй Сми́р шѝ а̑ Сдѵ́сїе ѡ̑аре че та́їник е́сте а̑скѹ́нс, де нѹ сѫ ва докеди́ маїнаи́нте кѣ е́сте а̑скѹ́нс ѡ̑аре че та́їник а̑тр' а̑чѣ́сте поѣ́мѝ.

(2) Пентрѹ ка́ре а̑деши́рт кеї мѹнчѝ ла тълкѹи́рѣ мѵ́стїкѣ а̑ поѣ́мелѡр лѹй Сми́р, Метаморфо́селѡр лѹй Ѡвїдїе; а̑ Кенота́фѹлѹй Е́лїей, Делїей, Крїспѹ́дѹл шѝ че́лѡр Йсѣ́менѣ, не черчетѫ́нд маїнаи́нте де сѫ кѣкѝне а̑черкѣ та́їне а̑трѫ́нселе фѵсїчѣ́щѝ, сав Їсторїчѣ́щѝ, сав Йаїчѣ́щѝ.

(3) Йм зи́с де крединцѣ́ще; пентрѹ кѣ маї де мѹ́лте ѡ̑рѝ тълкѹи́рѣ сѫ сфѫршѫ́ще а̑ семѹи́рѝ, а̑кѣ оу́не ѡ̑рѝ шѝ а̑ жокѹрѝ а̑ле фантасїе́ї, де нѹ кѡм мърѫини а̑целеще́ще пре кѫна́рѣ а̑чѣ́стѡр фел де тълкѹи́рѝ а̑ хотѫ́релѣ кѣкѫ́тѹлѹй; пентрѹ кѣ Кенота́фѹл чел зи́с а̑л Е́лїей, Делїей ка фи́ пара́дигмѫ

прѣ-

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIIU

прѣдѣлвшйтѫ. Дар цѣнїа ѡменѣскѫ мѫкар де сар ѡпрй ла ачѣст фел де жѫкърїй шй де нимйк врѣдниче, шй нѫ кѫ семецїе ор адръзнй шй алѣпра чѣлор сфйнте, шй съ плъзмѫлскѫ тайне, кърора нйчй ѡ оўрмѫ нѫ ѣсте а дмнезѣйска скрїптърѫ.

§. 207. Де тълкўйрѣ Грамматїчѣскѫ.

Шй ачѣстѣ сѫнт дестўле де тълкўйрѣ логїчѣскѫ; ар чѣ Грамматїчѣскѫ съ разимѫ пѫ алте темеюрй, пре каре алцїй лѣѫ арѫтат де съвършйт (1), а кът нѫ ни сѫ пърўт ашà нечесарїѫ а зйче шй де ачаста.

(1) Атр' ачѣстѣ май кѫртос Іѡан Клерїк мѫлте ѫ адемнат амецешївгла Крїтїк, мѫкар кѫ мѫлте дин кѫрте сѫнт ла каре ѣѫ наш агѫдй кѫчй ѣсте слобод атр' ачѣстѣ а фй не койцй; прекѫм ѫ зйс шй деш ачѣла че ѫ скрйс: пре ачаста лїбертате шй дѫм шй ѡ черем токма.

Партѣ 3.

Кѫм ар пўтѣ чинева съ кўте адевъръл ворбиторецие (прин дїспўте).

§. 208. Де съ афлѫ адевъръл ворбиторецие.

Опре черчетарѣ адевърълуй шй ворбирйле сѫ нъскочйт; мѫкар кѫ де мѫлте ѡрй, нѫ пентрў ачѣстѣ, чи пентрў рѫщтатѣ чѣлор че ворбѣск съ атѫмплѫ ѫнѫ немерй адевъръл. (1)

(1) Причина ачѣстѫя съ кѫйне а съ дà, кѫнд ла тѫнвриле чѣлор че ворбѣск, ла ўбирѣ де причире, ла ўбирѣ де рѫдере, ла апїетрйта сокотѣлѫ; кѫнд ла нѣкъгарѣ де сѣмѫ а медодлуй; пентрў кѫ прекѫм пентрў ачѣле пкатѣ, кад а-чѣртърй Софістїче, ашà пентрў нѣкъгарѣ де сѣмѫ а рѣгълей,

кад

КА́Д Ѧ СТРИГА́РЇ ДЕША́РТЕ ШИ́ МАЙ КѢРТО́І ѦНЕПОТРИБИ́ТЕ ПОРЕКЛИ́РЇ, КѪ БАР, ЪДЕКѢ, ЗИДИ́НД, ФѢРѢ НЕСИ́П ШИ́ ФѢРѢ КѪЛЦЇ, ШИ БѢТѪ́НДЗЕСЬ, КА ЯНДАКА́ЦІЇ ЪЧЕ́А, КА́РІЙ СѢ ЛѪПТА́ ОЎНІЙ КѪ ЪЛЦІЇ КѪ ЎКІЇ ѦКИШІЙ.

§. 209. Че ЄСТЕ ВОРБИ́РЪ ШИ ЧЕ СКО́ПОСЪЛ ЄЙ.

Ши ворби́рѣ Єсте ѧлѣтѫра́ре десѣвършѝтѣ де до́ѡ ѧрѣтъ́рй, Ѧпротивѣ зикѣторе́ще стѪ́нд оЎна ла ъ́лта, (1) ѧ пѪнерїй, зик, ши ѧ ѦпротивѣпѪнерїй, ши фѣкѪ́ндѹсь прин дре́пте суллогїсмѹрй. Ѩр динтр' ѧча́стѣ хотѣра́ре Ѧда́тѣ сѣ фа́че ѧрѣта́т, кѣ ско́посъл че́лор че ворбе́ск нѹ Єсте бѪна́рѣ сла́бей дешА́рте, чи ба фй кѪта́рѣ ѧдевѣ́рѹлѹй.

(1) Ши пентрѹ че сѪ́нт дато́рй чёй че ворбе́ск сѣ ъ́пере ши сѣ цїе би́не спѪнериле Ѧ проти́вѣ зикѣтоа́ре, ле́сне сѣ ве́де; ѩр де нѹ, сѣ ѦтѪмпла́ ка фїешка́ре дин чёй че ворбе́ск сѣ ъ́пере пѪнерй Ѧ фа́птѣ прѣ ѧдевѣра́те, ши ѧша сѣ се ба́тѣ ка Яндака́ції. (§. 12.)

§. 210. Де че сѣ кѹби́не ане ферй Ѧ ворби́ре.

Ѧкѹм фїи́нд кѣ ворби́рѣ ѧша сѣ кѹби́не сѣ фіе спре кѹта́рѣ ѧдевѣ́рѹлѹй (§. 209.) ѧрѣта́т Єсте кѣ 1. сѣ кѹби́не ѧ не ферй де врѪжмѣшій, де Ѧшезѣчю́нй, де страти́гиме, де ѡ́кѣрй, де Со́фїсме, ши де ѦтѪмпинъ́рй ши Ѧкеерй некѹвїѡ́асе, прин ка́ре де мѹлте ѡ́рй сѣ силе́ск ѧ сѣ ѧрѣта́ оЎнѹл пре ъ́лтѹл бре́дничй дерѪ́с; пентрѹ кѣ кѹ ѧчёсте ъ́рме гѣти́ндѹсь делѹ́птѣ, лови́нд оЎнѹл пре ъ́лтѹл Ѧто́кма, пре Ѧсѹшй ѧдевѣ́рѹл стрѣка́т, ши ка кѹм Ѧ мѪ́йнй Ѧл сѹгрѹмѣ.

§. 211. Пара́дигмѣ де ста́рѣ ворби́рей.

Де́чй фїи́нд кѣ ворби́рѣ ѧлѣтѫ́рѣ пѹнерѣ ши Ѧпроти́вѣпѹнерѣ стѪ́нд Ѧпроти́вѣ оЎна ъ́лтїа Ѧ-

про-

противъзикъторéще (§. 209.) оўрмéзъ 2. Къ лъкрвл чéлъй че съ ăпъръ ĕсте съ пропъе Пънерѣ чéл че ва съ се âшáзе спре черчетáре; нр лъкрвл чéлwр ѧпротивитóрй ĕсте, съ ѧпротúвъ пъелъй ѧпротúвъ пънерѣ ѧпротúвъзикътоáре; 3. Нр де ва фй ѡáре кáре не деслъшúре ѧ Пънере, пре âчáста чéл че съ ăпъръ съ ѡ деслъшáскъ дъпъ вóа чéлъй лáлт; шй пентрв ка съ нъ âлънече ѧ чертърй чéй че боркéск, трéбе съ се рядúче âмфїволíа âшà кърáт; 4. Нр чéл че съ ѧпротивéще съ спъе де рóст нъ нъмай Пънерѣ, кáрїа âъ хотърáт â съ ѧпротивй, чй шй де съ ва пърѣ âчáста май ѧделънгáтъ ѡáре към, де съвършúт съ ѡ хотърáскъ, âчéлъа къй воéще â съ ѧпротивй; шй âчáста ĕсте парáдигма âчéл де стáрѣ ѧтрекърїй, кáре âлкътъéще дъпъ къвїинцъ ѧтâл пáрте â боркúрей. (1)

(1) Фърде кáре, дин боркúре нúчй оўн рóд нъ пътéм нъдъждúй; пентрв къ боркúнд â пърърѣ съ кор âбáте дела коáрде, шй фїешкóре дин трúншій неакúнд ѧкътрóш съ се ѧтоáркъ, ва âлънекà кътръ чéл че нъ съ чére; кáре ăдекъ ла чéле жъдецїáлниче бúне съ ăфлъ жъдекáта дъпъ фéлю, ăдекъ âпърáре âнéме кътръ тоáте пърциле пърéй; âчáста ла боркúре ĕсте парáдигмъ де стáрѣ чérерїй, ăдекъ âчéлъй че съ жъдекъ; пентрв къмъндóш пърциле ѧдáтъ ва фй деслъшúт пентрв че ва фй боркúрѣ.

§. 212. Към âчáста съ ва фáче.

Нр âчáстъ парáдигмъ де стáрѣ чérерїй ĕсте, ка чéл чé съ ѧпротивéще, съ âráте кърáт, де кáре спънерй нъ ва фй ѧпротúвъ грúре. Нр дъпъ âчáста, шй кáре ĕсте, де кáрѣ дъпъ âчéстѣ съ ва скорнй чérерѣ ѧтре чéй че вшр боркй. (1)

(1)

(1) Сѫ зи́чем а̑дека кѫ сѫ пропѣ́не де кѫтрѫ чёл че сѫ а̑пзрѫ а̑чёста. Пѣ́нере: А̑манетва̀ Е̑сте Конта́кт а̑ фа́птѫ фъкѫ́ндзеѫ дзпѫ кредѝницѫ, прин ка́ре сѫ дѫ̀ чека чёлъй че а̑прѣ́мътѣ́ѫ, де кѫтрѫ чёл че Е̑сте дато́рїѫ спре сигѫребеги́рѣ а̑прѣ́мѣ́тъ̀лъй, ка, кѫ́нд сѫ ка дескла́че дато́рїа, сѫ се дѫ̀ а̑напо́й дзпѫ фе́лю. А̑чёста ѿ Пѣ́нере Е̑сте, а̑дека ѿ хотѫрѫ́ре, дар сѫ а̑тѫ́мплѫ а̑плети́тѫ дни мѫ́лте шѝ а̑лте спѣ́нерй; де о̑у́нде чёл че ка а̑проти́кѣ грѣй ла а̑чёста, Е̑сте дато́рїѫ сѫ а̑ра́те де ка́ре спѣ́нерй нѣ ка фѝ а̑проти́кѣ грѫ́ре, шѝ пре ка́ре коеѭе сѫ а̑дѣ́кѫ сѣ́пт кѝнѫ; прекѣ́м 1. Кѫ нѣ тѫгъдѣ́еѭе а̑ фѝ Конта́т; шѝ 2. Ни́чй кѫ́т де пѫци́н, кѫ а̑чёста Е̑сте Конта́кт дзпѫ кредѝницѫ; шѝ кѫ мъртѣрисе́ѭе; шѝ 3. Кѫ пѣтѝницѫ Е̑сте а̑ сѫ дѫ̀ А̑манѐт; шѝ 4. Кѫ дека сѫ ка дѫ̀, спре сигѫребеги́рѣ а̑прѣ́мѣ́тъ̀лъй а̑чёста сѫ фа́че; шѝ 5. Кѫ А̑манѐтъл чёл дат сѫ кѫкѝне, дзпѫ пъстѝрѣ дато́рїей сѫ се дѫ̀ а̑напо́й; шѝ кѫ ѿ че́рере рѫмѫ́не, де ко́ре ка фи шѝ корки́рѣ; де Е̑сте тот А̑манѐтъл Конта́кт а̑ фа́птѫ фъкѫ́ндзеѫ; (ка́ре сѫ се шѝ а̑търе́скѫ де кѫтрѫ чёл че рѫспѫ́нде а̑ѣ́спра Пѣ́нерїй); дар а̑ѣ кѫ лъй й сѫ па́ре май а̑декъра́тѫ а̑проти́кѫ пѣ́нерѣ, а̑чёста: кѫ нѣ тот А̑манѐтъл Е̑сте Конта́кт а̑ фа́птѫ фъкѫ́ндзеѫ; А̑кѣ́м фїешка́ре ке́де, кѫ а̑йчѣ Е̑сте ро́дъл, а̑йчѣ тре́кзе сѫ се фа́кѫ шѝ сърнтѣ́ра.

§. 213. Че фе́л де е̑пїхѝримѫ тре́бзе а̑ а̑дзче а̑проти́кѫ.

Дар а̑ѣ фїѝнда кѫ корки́рѣ Е̑сте а̑лътъра́ре де сѫвѫршѝт а̑ Пѣ́нерїй шѝ а̑проти́кѫпѣ́нерїй шѝ прин дре́птѣ сулло́гїсмъ́рй а̑кеѝндъѣ (§. 209.) оурме́ѫ 5. Кѫ сѫ кѫ́бине ла чёл че сѫ а̑проти́ке́ѭе сѫ ка́тѫ шѝ Пѣ́нерѣ чёлъй че сѫ а̑пзрѫ прин сулло́гїсмъ (1), а̑кѫ́рда̀ а̑кеѐрѣ ка фѝ а̑ѣ́лъй а̑проти́кѫпѣ́нерѣ пропъ́ѣ, дзпѫ пара́дигма стѫ́рїй чёлъй че сѫ жъ́дека. (2)

(1)

(1) Оунїй лъдз май мълт медодъл Сократїчєск, (Истор. §. 49.) чєл че прочєде прин ътребърй, дар ліз Медодъл ачєла ътжю, кз де мълт є нетребвинцът, шй нз май пзцин Єрă сзпп8с ла ăкъзвриле (рєлєле ътребвинцърй) ăле Софїєтилор, де кжт ăл нострз Є рз8 ътребвинцът де ăй ноцрй; Де шй ачăстз сокотклз ачєлор че лъдз пре ачєл медод, пътє ă оуржюне катрз мецешъгвл Сўллогїстїк; кăре нз Є май мълт мецешъг, де кжт лъкрăре амінцій (§. 75.). Апой че деосебире ăре пентрз Дмнезъ, ўрй ă ътребă Сократїчєще, ўрй ă ăдвнă Сўллогїстїчєще? шй ліз ачăста фїінд пътінцз сз се фăкз май пзскърт, шй май лєсне, шй май ліцедерат, пентрз че сз нз ътребвинцăм май кжрток ачăста? Шй ăибй спре парадигмз пре ачăстз коркире ăзпра пънерїй: Минтє Єєте дăх. Зй дар кз ліцелептвл ътрєз, шй Ліцелтзторюл рзспънде; Л: ўаре мзртврисещй, спънемй, кз минтє ліцелеще? Й: шй пентрз че нз? Прє ліцелептвле дин ўаменй! Л: дар гжндеще кз че ліцелеще Єсте ăлємент кз пїатра, кз лємнвл кз ăврвл, кз ăрцинтвл, сав кз ălтз матерїе? Й: ба нічй де кăм. Л: дар ка сз нз сокотещй рз8; ўаре гжндещй ă фй непътінцз кз ўаре кăре матерїе ліцелеще? Кчй мълте сжнт Єфектвриле матерїей магнітвлвй, мълте шй ăле прăфвлвй де пъшкз, шй ăле фосфорвлвй, кăре ачєстє, поăте шй тз ліцщй ăй фй зйс кз нз сз фăк, де нз тєр фăче сз крезй симцириле тăле; пентрз че дар май сокотещй ă фй май мълт не пътінцз сз ліцелєгз матерїа, де кжт магнітвл сз трăгз пре фїер, прăфвл де пъшкз сз спăргз пїетриле, шй фосфорвл сз лъминезе ътрз ътънерек? Й: Єз ачăста ціз, кз май мълт непътінцз Єєте матерїа сз ліцелєгз, де кжт чєле че сз кăд фкжндз ăле магнітвлвй, ăле прăфвлвй де пъшкз, шй ăле фосфорвлвй, де шй мзртврисєск ă нз цй кзкінтеле лор; Л: Ей сз черкăм, де коєцй, нз ка фй пътінцз кзмкă ачăста ăшă сз ъ черчетăм; Єфектвриле кăре ле бедем ла Матерїе, ачєстє нз сокотещй ă фй пътінцз сз се деслъшăскз дин фелюримє ăшезърїй, фїзврей, шй кжтзцймей матерей? Й: ăшă сокотєск; Л: дечй дар нз сокотещй кз магнітвл трăе пре фер, пентрз кчй Атмосфера

лвй

лвй кѣпри́нде фе́рвл, шй пре ка́ре кѣ прин ѡ̑ре ка́ре ѧ̑кѫртежи́ре ѧ̑л рспе́ще кѣтрѣ магни́т, сѣ пентрѣ а̑лтѣ при́чинѣ ѧ̑те́менѣ ѧ̑че́щїа? ѧ̑ѕ нѣ ке́зй ѧ̑кедера́т, кѣ пѫртичелеле че́ле ѧ̑кѣпсѣ́те а̑ле Праѳвлвй де пѣшкѣ а̑тѫ́та сѣ лцеск, ѧ̑ кѫ́т кѣ тра́знет мѫ́нѣ бѫ́мкѣ? Нѣ ке́зй ѧ̑кѣ шй лми́на фѡрвлвй, кѣ нѣ дин а̑лтѣ па́рте, фѣрѣ нѣмай дин ѧ̑шѣза́рѣ матерїей лвй по́ате сѣ се деслвша́скѣ? Й: а̑ша̀ сѣ ке́де; Л: Шисѣ па́ре дар ѧ̑ фй пѣтинцѣ шй матерїа ѧ̑ша̀ ѧ̑шѣза́тѣ сѣ ѧ̑целе́гѣ? Зй дар кѣ а̑тр' ѧ̑че́ст ле́мн е̑сте ѡ̑ре ка́ре кѫтцйме, фїѣ́рѣ, тѣрйме, молйме, грешта́те, оу̑шѣрта́те, шй престе ѧ̑че́стѣ шй ѡ̑ре ка́ре фелюрйме, ѧ̑ша̀ дар ѡ̑ре кѫнд ка шй ѧ̑целе́це? Й. Ба ни́чй ѡ̑да́тѣ; Л. Де́чй а̑й ѧ̑кца́т кѣ матерїа нѣ ѧ̑целе́це? Й. фо́рте би́не; Л целе́птвл. Чѐ дар е̑сте ѧ̑целе́церѣ, де́кѣ матерїа нѣ фа́че а̑ча́ста? Й. Чѐ нѣ е̑ матерїе, де́х ѧ̑ ѡ̑ нѣмй ѡ̑менїй ѡ̑бичнѣ́ск; Л. Йкѣ́м дар че липсе́ще, де кѫ́т ѧ̑ нѣмй ми́нте пре де́хвл но́стрѣ? Й. Дар кѣ ми́нтѣ но́стрѣ е̑сте а̑че́ст фел нѣ́май гѫнде́ск, чй цїѣ̑, ми сѣ па́ре. Ма́тѣ корби́рѣ Сѡкратїчѣ́скѣ. Йкѣ́м а̑че́сте ѧ̑требѫчю́нй, ѧ̑ кѫ́т де пѫци́не Сѵллогїсмврй по́т сѣ се кѣпри́нѕѣ.

(2) Шй де а̑йчѣ копилзре́щй сѫ́нт ѧ̑кеери́ле; кѣтрѣ ка́релле чей май не е̑ѯперимента́цй дин чей ѧ̑проти́кничй а̑лѣ́ргѣ, ка кѣтрѣ ѡ̑ре ка́ре Сфѫ́нтѣ Йнги́рѣ; а̑дек чел че ѧ̑ѕ а̑шѣза́т а̑ча́ста рѣ́ѕ фа́че, а̑че́ста пѫкѫтве́ще ѧ̑проти́ка а̑нало́гией Ле̑цилор, а̑че́ста фѣрѣ ка́ле ѧ̑целе́це ш. ч. л. дар май би́не а̑р фй, де а̑р кой чел че сѣ ѧ̑проти́ке́ще, сѣ се пѣе ѧ̑проти́ка пѣнерїй чей пропѣсе май сѣ́е (§. 212. (1)) шй ѧ. кипвйндвший ста́рѣ че́рерїй, а̑ша̀ сѣ сѵллогїсти́скѣ.

Контра́ктвл ка́ре ѧ̑даторе́ѕѣ нѣ́май дин ѧ̑кой́ре, нѣ е̑сте Контра́кт ѧ̑ фа́птѣ фѫкѫ́ндвсѣ.

ѡ̑ре ка́ре Контра́кт а̑л Йманетвлвй ѧ̑даторе́ѕѣ нѣ́май дин ѧ̑кой́ре.

ѡ̑ре ка́ре дар Контра́кт а̑л Йманетвлвй, нѣ е̑сте Контра́кт ѧ̑ фа́птѣ фѫкѫ́ндвсѣ.

Йча́стѣ ѧ̑кеере кѣпри́нде пре ѧ̑двший Л проти́кѫпѣ́нерѣ чѣ́м че ѧ̑проти́кѫзи́че ла Пѣ́нере.

§. 214.

§. 214. Сѫ квúине â лвà Ѣпїхúрима.

Шй дe âчíaшй оурмѣхѫ 6. кѫ чéл чe сѫ ăпърѫ сѫ âпвчe Ѣпїхúрима чéлвй чe сѫ âпротивéще, шй сѫ ѡ̂ май хúкѫ (1) шй ка май лéсне сѫ се фáкѫ âчáста, чéл чe сѫ âпротивéще нѫ трéквe сѫ âшúре лвнцй Сvллогíсмврй, пре кáре нúчй оўн плвгáрю прѣвойник, спвúндвй нѫ ва фй фърѫ дврéре де кóасте; дар кѫ кѫт май скврте сѫнт мъчючúле, кѫ âтѫта мъчючúрѣ май тáре сѫ фáче.

(1) Кáре нѫ спре фáла поменúрей сав âфлáт, чй спре âрзтáре кѫ чéл чe сѫ ăпърѫ причéпе десте Ѣпїхúрима чéлвй чe сѫ âпротивéще; чéл чe âв причепѣт âчáста прѣнк негрешúт âр фй, де н' âр пѣтѣ сѫ ѡ̂ май спѣе сав кѫ âчéлѣшй грáюрй, сав кѫ ăлтеле де âчéшй âсемнáре.

§. 215. Фїгѵ́ра âчéщїа сѫ квúине â черчетà.

Якѵм дар 7. чéл чe сѫ ăпърѫ, трéквe сѫ вáхѫ, ка нѫ кѵмва сѫ фíе вре ѡ̂ грешáлѫ май вѫртóс ла фїгѵ́ра Сvллогíсмвлвй, де шй чéй май мѵ́лцй дин врéмѣ нóастрѫ де âчáста нѫ бáгѫ де сѣмѫ; дар âсѫ, кáнд ла фїгѵ́рѫ нѫ сѫ сокотéще грешáла, шй боéще чиневà â сѫ âпърà нѵ́май спре матéрїе, âчáста ѣ̂сте â спвлà кѫрѫмúда, шй кѫ мáре гатúре прѣмáре чикълúре â чикълй. (1)

(1) Âчáста кѫ мѣлте Ѣ̂ѯемплврй âв доведúтѡ негрешúт оўн фїлосóф де сѫвѫршúт Корнúлїе Мартїн. Âналúт. Лог. Парт, 1. Кап. 5, де âйчѣ чéй кéкй рáв десленà Ѣпїхúрима лвй Мелíев; Дéка чéл чe Ѣ̂сте, Ѣ̂сте нзскѣт, ăре âчерѣт; дар нѫ Ѣ̂сте нзскѣт, н' ăре дар âчепѣт. Кáчй фїúнд требвúнцà â сѫ âпърà деспре фїгѵ́рѫ двпà рéгвлиле чéле пропѣсе май наúнте (§. 88. 3.) Ѣй стрвà âхъдáр лáнгѫ матéрїе.

§. 216.

§. 216. Пре кáре спѫнерй съ кѫвúне â тъгъдѫй.

Йр оўнде нѫ съ âтъмплъ нúчй ѡ̂ грешáлъ ла фїгѫръ, âтр' оўна дин пропѫсе съ ва âскѫнде негрешúт ѡ̆аре че минчѫнъ, минчинóс фїйнд Сулло-гíсмѫл чéлѫй че съ âпротивéше; Пентрѫ кáре 8. чéл че съ ă̆пъръ ва тъгъдѫй пре âчѣ спѫнере, сaѫ непричепáнд âкъ скóпосѫл чéлѫй че съ âпротивеше, ва чére довединк ёй.

§. 217. Кѫм трéбѫе съ ѡ̂ доведéскъ чел че съ âпротивéше.

Âúнк дар чéл че съ âпротивéше, трекáнд преете пропѫс, ѭéше съ шй повестéскъ, сaѫ кѫ мѫлтъ фантасíе де мѫлте ѡ̆рй съ семецéше съ âрáте пре âчелéкшй тóт прин âчелéкшй. Дар âтр' âчáста чéл че съ ă̆пъръ рáѫ ва фáче тъкáнд, йар прин âѫторитáтѣ сâ май бъртóс ва силй 9. пре чéл че съ âпротивéше, ка съ довединк пре спѫнерѣ че âѫ тъгъдѫйт, дѫпъ фїгѫръ. (1)

(1) Прекѣм âтъпра Сулло гíсмѫлй пропѫс май сúс (§. 213), тъгъдѫйндъ чѣ май мúкъ, рáѫ ва Ёшй чéл че съ âпротивéше спре лóкѫл де ѡ̆ше â лóк де докедúре, шй семецéше ва âкъцà къ тóлте чéле фъгъдѫйте трéбе съ се пъзéскъ дѫпъ лéџѣ фирéскъ; шй къ дешлебúрѣ Контрáктѫрилѫр â чéле âфáптъ, чéле прин грáюрй, чéле прин скриерй, чéле дѫпъ âкоúре, прибéск спре Лептологíйле Лéџїй Рѫмáнилѫр; шй къ âчáста де мѫлт сaѫ докедúт де кътръ бърбáцй âцелéпцй; дар май бúне âр пътѣ докедй пре чѣ май мúкъ âлвй âшà прин пѫцúне квúнте: Пентрѫ кáре Контрáкт пофтéше съ се жѫдече де лѫкрѫл че сaѫ дат нѫмай дѫпъ фъгъдѫлъ, âтрѫ âчáста нѫмай дин âкоúре съ нáше âдаторáре; Дар пентрѫ ѡ̆аре кáре Контрáкт âл Йманетѫлй пофтéше съ

се

се жъдече де лъкръл че сав дат нъмай двпъ фигздвинцъ; ъаре каре дар Контракт ал Аманетелай съ наще нъмай дин Акойре.

§. 218. Де требе а мжна доведирѣ май аколо, шй пънъ оунде.

Ър дѣка ничй аша нъ сънт тоате бине а Просулогісмъ, съ къбине, сав 10. а доведй грешала нъмай дѣ кът; сав 11. а черка алтъ доведире оунїа дин челе пропъсе; шй ачаста 12. съ се факъ пънъ кънд чел че съ апротивеше ар вени ла ачеа пре каре шав пъсо темеліе пърерїй сале. (1)

(1) Аша адъпра Сулогісмелай пропъс (§. 217.), чел че съ апъръ ързшй ка тзгздви леџюитеше пре чѣ май микъ; шй де айчѣ чел че съ апротикеше ъ ка артъ (двпъ леџѣ 1. §. 1. де жъд. Аманг.) шй дингр' ачаста ка аргъментъ: 1. Дѣка Аманетел пе годаз акойре съ контрактъ ла даре, съ лаіъ съ се жъдече де чел че сав дат нъмай двпъ фигздвинцъ; дар пе годаз акойре съ контрактъ ла даре (двпъ леџѣ 1. де дрепт. Аманетврилор) атънчѣ дар съ лаіъ а съ жъдекъ де челе нъмай двпъ фигздвинцъ; 2. Де ѣите пътинцъ а артъ аър, шй а да арамъ челай че ав апрямтат, шй а съ акой де аврел че сав дат, оурмѣзъ нъмай дин фигздвинцъ ла даре съ се наікъ жъдекъта Аманетелай; дар чѣ дин тжю ѣите адекзратъ (двпъ Д. 1. §. 1. аколо) аша дар шй адъсоа; аша дар корбирѣ атжта сав мжнат, а кът чел че съ апъръ съ причѣпъ тот темеюл челай че съ апротикеше, пентръ ачаста шй нимик нар май рямжнѣ, де кът съ деслеџе Епїхирима прин апъраре са.

§. 219. Деспре че съ къбине а не апъра.

Ър дѣка темеюл челай че съ апротикеше прин доведириле сале, ѣсте атр' артаре, атънчѣ лъкръл

челай

чѣлѹ́й че сѫ а̑пѫрѫ ва фѝ 15. сѫ деслѣ́це е̑пїхи́рима, шѝ пре ѡ̑аре ка́ре спѹ́нере, ѡ̑рй а̑ Просѵллогїсмѹ́рй, (1) ѡ̑рй а̑ е̑пїхи́рима чѣ а̑чепѫто́аре, сѫ тѫгѫдѹ́скѫ.

(1) Пентрѫ кѫ Просѵллогїсмїй кѫпри́нд темѣюриле, пре ка́ре сѫ ра́зимѫ е̑пїхи́рима чѣлѹ́й че сѫ а̑протикѣ́це (§. 218.); де о̑ѹ́нде нечесита́те е̑́сте, ка сѫрпи́ндѣсѫ темѣю́л, сѫ се сѫ́рпе шѝ то́т че е̑́сте зиди́т пре дѫмнѣ́л.

§. 220. Кѹ́м сар фа́че а̑пѫра́рѣ, дѹпѫ е̑ртѫчю́не, а̑противи́ре, шѝ а̑то́арчере.

Дар сѫ кѹ́бине а̑ сѫ а̑пѫра̀ чинева̀ дѹпѫ фїгѹ́рѫ; шѝ сѫ фа́че а̑ча́ста саѳ 14. дѹпѫ е̑ртѫчю́не, дѣ́ка ва фѝ а̑рѫта́т, кѫ е̑пїхи́рима чѣлѹ́й че сѫ а̑протикѣ́це нѹ́ трѣ́че престе пѹ́нере; саѳ 15. дѹпѫ а̑противи́ре, дѣ́ка а̑дѫѡгѫ́ндѹсѫ ѡ̑ а̑противи́никѫ чиркоста́нцѫ, сѫ доведѣ́це кѫ ѡ̑аре ка́ре спѹ́нере нѹ́ е̑́сте оу̑нїверса́ле а̑девѫра́тѫ (1); саѳ 16. дѹпѫ а̑то́арчере, кѫ́нд сѫ а̑ра́тѫ кѫ дин спѹ́нерѣ а̑чѣ́л йѕбора́це май бѫрто́с спѹ́нерѣ са̀ (2); саѳ 17. дѹпѫ дешсекире шѝ рѫндѹи́ре.

(1) Прекѹ́м дѣ́ка а̑протикито́рюл а̑ша̀ простѣ́це ка а̑ргѹмента̀; Ни́чй о̑ѹ́н контра́кт а̑ фа́птѫ сѫ фа́че дѹпѫ кредѝнцѫ; Контра́ктѹл а̑манѣ́тѹлй е̑́сте дѹпѫ кредѝнцѫ (дѹпѫ хотѫрѫ́ре); а̑ша̀ дар ни́чй о̑ѹ́н Контра́кт а̑л а̑манѣ́тѹлй е̑́сте а̑ фа́птѫ. Лѣсѹ́й лѣкрѹ́риле а̑ба́цѫ кѫ сѫ кѹбѝне а̑ не а̑пѫра̀ тѫгѫдѹ́ѝнд пре чѣ́ май ма́ре, зикѫ́нд кѫ а̑ нѹ́ е̑́сте оу̑нїверса́ле. Шѝ май лѣ́сне сѫ ба кѹно́аще а̑ча́ста дѹпѫ а̑протики́ре. Шѝ чѣ́л че сѫ дѫ спре а̑требѹинца́рѣ, шѝ а̑манѣ́тѹл, Контра́ктѹрй сѫ́нт а̑ фа́птѫ, дар дѹпѫ кѹ́на кредѝнцѫ. а̑ша̀ де то́цй е̑ мѫртѹрисѝт кѫ сѫ фак шѝ а̑лте Контра́ктѹрй а̑ фа́птѫ не-нѹмѝте, дар дѹпѫ кредѝнцѫ е̑́сте скимба́рѣ шѝ контра́ктѹл сѫ́нт прецѹ́ѝре.

(2) Зй, кз ѧпротивитóрюл ѧтребвинцѣ́зз ѧчáстз Бпїхи́римз: Пре ѧчéла кáре ѧлзшй лéциле ѧнъ́мзрз ѧтре Контрáктвриле двпз ѧкоúре, пре ѧчéста сз квки́не ѧ ѧдъ́че негреши́т ла контрáктвриле двпз ѧкоúре; Дар пре Ѧманéт лéциле ѧл ѧнъ́мзрз ѧтре контрáктвриле двпз ѧкоúре (Л. 1. де Ѧман.), сз квки́не дар ѧ ѧдъ́че Ѧманéтвл ѧтре Контрáктвриле двпз ѧкоúре. Кзтрз кáре сз пóате чинекà ѧпзрà двпз ѧтоáрчере ѧшà: Ѧчéла пре кáре ѧлзшй лéциле ѧл ѧнъ́мзрз ѧтре Контрáктвриле ѧ фáптз, ѧчéста сз квки́не ѧ сз ѧдъ́че ла Контрáктвриле ѧ фáптз; дар пре Ѧманéт ѧлзшй лéциле ѧл ѧнъ́мзрз ѧтре Контрáктвриле ѧ фáптз; сз квки́не дар ѧ сз ѧдъ́че кзтрз Контрáктвриле ѧ фáптз.

§. 221. Кўм двпз дешсебúре шй рзндўúре.

Йр ѧтр' ѧчéлѣ, ѧ кáре ѧпзрзтóрюл ѧтребвинцѣ́зз дешсебúрѣ, 18. сз квки́не ѧ ѡ́ деслўшй прин пъци́не квки́нте шй ѧ ѡ́ ѧплїкà, шй ѧчáста фзкзндзз, ѧ сз рзндўй двпз дзнса Бпїхи́рима, сврпáрѣ кзрїа прин дешсебúре ѧв фзкв́т. (1)

(1) Ѧшà ѧдекз сз квки́не ѧ не ѧпзрà кзтрз чѣ май мúкз ѧ Прогуллогїсмвлй ѧтжю (§. 218. (1)) дешсеби́нд, кз Ѧманéтвл сз ѧ оўнїкерсáле шй партїколáре; пентрз кз оўнїкерсáле Ѣсте лвáт тóт, ѧдекз дрéптвл чéлвй че дз, кáре стз пентрз лáкрвл чéлвй че ѧ двпз кáре квпринде шй ѵподúка, кáрѣ двпз ѧчáстз ѧтемнáре сз зúче кз ѧре дешсебúре нъ́май двпз ѧтемнáрѣ нъ́мелвй. (Л. 6. §. 1. де Ѧманéт.) Йр Ѧманéт партїколáре Ѣсте сўн дрéпт ла лáкрв че ѧре дешсебúре де ѵподúкз, шй пе оўрмз двпз дáре нзкжндзз. (Л. 238. §. 2.) Дéчй ѧдекзрáт Ѣсте Ѧманéтвл двпз ѧтжм ѧтемнáре, кз сз контрáктз шй нъ́май прин гóала ѧкоúре, ѧдекз двпз ѧтокмúрѣ ѵподúчей. Йр двпз ѧдóша ѧтемнáре, кáре стзпжнéше ѧйчй, нз Ѣ дествлз гóалз токмúре, чи сз чére дáрѣ; де ѧйчѣ сз квки́не ѧ рзндзй Прогуллогїсмвл ѧпротивитóрюлвй.

Дéка

Дѣка Ѧманѣтвл (ѧ пѫрте лвѫт, двпъ кѫре съ ѧпротивѣще ла ѵпоѧикъ) стѣ ѧ гоала ѧтокмѫре ла дѫре. съ дѣче съ се жѫдече нѣмаѧ дин фъгъдвѫнцъ; дар Ѧманѣтвл (ѧ пѫрте лвѫт шѧ двпъ кѫт съ ѧпротивѣще ла ѵпоѧикъ) стѣ ѧ гоалъ ѧконѫре; ѫшѫ тъгъдвѣск пре чѣ маѧ мѫкъ.

§. 222. Съ квѫине ѫ не ѫпъръ фъръ вѫрбе ѧделвнгѫте, шѧ фъръ ѫрътѫрѣ Пвнерїѧ.

Нимѫк дар нѫ фак, чѣѧ че съ ѫпъръ фъръ ѫ ѧтребвѫнцѫ кѫпвриле чѣле ѯисе ѫле чѣлвѧ че съ ѫпъръ, чѧ сав фак вѫрбе ѧделвнгѫте, силѫндвсѣ ѫшѫ съ ѧдвплече пре ѧпротивитѫрѫ; сав ѧ лок де ѫпъръ ѐс ѫфѫръ спре ѫрътѫрѣ Пвнерїѧ сѫле, дар двпъ квм ѐѧ ѫв волничіе съ ѫдвкъ ѫмѫнте ѧпротивитѫрюлвѧ, (чѣл че трѣче хотѫрле, шѧ ръзъчѫндвсѣ ѧ квѫѫнт ѧшѧ лѫсъ фрѫвл,) ка съ се ѧпротивѣскъ двпъ фїгвръ; ѫшѫ шѧ ѐѧ ѫвзтѫндвсѣ спре плъѯмвѫрѧ, вър фѧ силѫцѧ кѫ дрептѫте ка съ се ѫпере двпъ фїгвръ. (1)

(1) Пентрв кѫре ѫдекърѫт фолоситѫре сѫнт ѧтребѫриле ѧпротивитѫрюлвѧ; Кътръ кѫре дин спѫнерѧ ѧтѫмпинѧ? ѫдекерѣзѧ, сав тъгъдвѣцѧ пре ѫчѫста? Деспърцѣцѧ? ш. ч. л.

§. 223. ѧпротивъѫдвчере ѫ ѧпротивитѫрюлвѧ.

Шѧ пънъ ѫѧчѣ оѵнвл дин лвкрвриле ворбѫрѧ прочѣде; ѧр ѫквм ѫл трѣѧлѣ; 19. ѧпротивитѫрюл ѫдвче ѧпротивъ, де ѫре чева пентрв ка съ сврпе стрикѫрѣ ѧпъръторюлвѧ.

§. 224. Кѫм сар фаче ачаста, кѫнд апърарѣ сав фкѫт дъпъ ертъчюне, сав дъпъ противире.

Шй дар 20. дѣка апъръторюл нартъ тоатъ епїхирима, съ кѫвине а арътъ сав прин мижлочире, сав фъръ мижлочире, къ епїхирима кѫ тѣтѫл съ противеще ла Пѫнере. Ар дѣка 21. апърарѣ сав фкѫт дъпъ противире, съ кѫвине а арътъ сав къ спѫнериле челе противъ адѫсе н' ав нимика кѫ спѫнерѣ съ, сав л лок де противире къ лѫшй ачеа че съ жѫдекъ каде противъ ешй.

§. 225. Кѫм, дѣка дъпъ тоарчере, сав дешсебире.

Ашиждерѣ кѫнд апърарѣ съ фаче дъпъ тоарчере, 22. противиторюл съ кѫвине съ арате, къ дин спѫнерѣ съ ничй де кѫм нѫ оурмѣзъ Пѫнерѣ апъръторюлй; шй л чѣ дъпъ оурмъ 23. ачела трекѫинцънд дешсебирѣ съ арате, сав къ дешсебирѣ ачеа нѫ аре темеѭ, сав къ ѣ нѫ поате съ се апліче ла епїхирима лѫй.

§. 226. Асѫпра респѫндере а апъръторюлй.

Ар пре ачаств противъ адѫчере 24. ъръшй дъпъ фїгъръ апъръторюл ѡ стрикъ; шй ачаста 25. пънъ кънд чел лалт нѫ ба май пѫтѣ кѫ кѫбънт нимик съ адѫкъ. ((1)

(1) Къ кѣкънт ам зис; пентръ къ чей че кор съ корбѣеск пентръ причире, съ префак къ апъръръ ав ѿаре чѣ каре поате съ се стриче; дар лъ апъкватъторїй чей нелтересаці лесне кор шй, ла каре дин чей че корбѣек май кърце апа, шй каре къ адекърат ав рзмас фъръ кѣкънт.

§. 227. Де оу̑нде съ се кѹнóаскъ чéл че съ ѧ-тѫмплъ ла ворбúре.

Ѧкѹм ѧчéсте рéгѹле пъзúндѹсъ не ѧкътѹт де ѧмѫндóѡ пърциле, нѹ съ пóате ѧрътърúле съ нѹ лáсе сав пре ѧпротивитóрю пе оу̑рмъ, сав ѧпъртóрюл ва фú силúт шú невоúнд съ мъртѹрúскъ пре чéле ѧпротúвниче, сав шú пре чéле ѧсѹрде (1); кáре фъкúндѹсъ нѹ рѫмúне некѹноскѹт, ѧ кáре пáрте съ плéкъ ѧдевáрюл.

(1) Лѹминóасе Ѳзéмплърй не дáв дóѡ корбúрй, оу̑нд съкрúшúтъ ѧ Ратиѳѹнд, деспре ѡ̑ пáрте де Оу̑нгер Танéр шú Гечéр; ѩр деспре ѧлта, де Оу̑нїе шú де прїéтенїй лѹй: ѩр чéл лáтъ ѧ Ємелхоѳѹрго ѧшезáтъ ѧтре недемънáтюл Ѳеолóг Г. Калїѫт шú ѧтре Їисúтюл дин Їлдесїа; пентрѹ къ ѧ чѣ дин тóю Їисúцїй ѧс фóст снúцй съ кáзъ шú ѧ чéле ѧпротúкъ зикътóаре, ѧшѫ кѣкѫнтѫнд: Ѧрхїерéюл чéл мáй мáре, кѫнд дин кѳедръ хотърѫнд ѧш дѣ сокотéла, нѹ пóате нúчй ѡдáтъ съ пъкътúскъ; шú Ѧрхїерéюл чéл мáй мáре Ѳсте, кѫнд дин кѳедръ хотърѫнд, шú дѫндюй сокотéла, ѧс пъкътúт. Ѧколѣ: Каїáфа Ѳрà Ѧрхїерéюл чéл мáй мáре ѧл ѧнюлúй ѧчéлюр, кѫнд ѧс ѡ̑жндúт пре Хс̃. Вéзй Корн. Март. Ѧналѹт. Лог. Партѣ 2. Кап. 3. фáц. 239. Ѩр ѧтр' ѡдóѡа Калїѫт ѧпротúндесъ двпъ фїгъръ ла ѧтѫта стрѫмтóаре ѧс ѧдúс пре Їисúт, ѧ кáт съ мъртѹрúскъ, къ сѫнт ѧпревнъ ѧдевърáте чéле ѧртáт ѧпротúкниче.

§. 228. Пентрѹ чѣ нам хúс нимúк де лѹкрюл Президéнтюлúй?

Ѩр де лѹкрюл Президéнтюлúй нимúк де нóй нѹ сав хúс, пънъ ѧкѹм; пентрѹ къ ѧчéста съ бáтъ, ка пре тúнерúй чéй семéдй шú ѧкътѹцй дин кáлѣ чѣ арѣптъ сúй ѧдѹкъ ла кѹбúнцъ; трéбѹе

дар

дар ĕл съ фíе вѫрбáт де сѫвѫршúт ѫвцáт шѝ причепвт; ѭр де нѫ, ѫзадáр ѝ сар ѡрѫндвѝ рéгвле, пре кáре, шѝ воúнд, нар пвтĕ съ ле пѫзéскѫ.

§. 229. Мето́д Ѫналúтїк.

Шѝ ѫчéста ĕсте мето́двл Ѫналúтїк чéл ѫдевърáт, кáре двче, прекúм сав хúс (§. 162. (1)), ла кѫнощúнца ѫдевáрвлвй. Кáчй кѫметáре ĕсте ѫчáста, прин кáре фрекúм, ѫ хúче ѫшà, ѫкеéриле кѫ ѫчепътвриле сáле, шѝ фенóмениле кѫ ѵпоѳéсїиле сáле, ка кѫ пїáтра Лидїей (мехенгѣ).

§. 230. Кáре ĕсте Ѫнáлусвл доведúрей.

Ѫкúм дар спре кѫнощúнца доведúрей ĕсте лѫкрвл Ѫналúсвлвй, съ ѫналусскúскѫ спѫнериле ѫ соцéтвриле шѝ Ѫтрїĕвтвриле сáле; ѭр Сѵллогíсмврile двпъ фїгврѫ шѝ двпъ матéрїе, ѭр хотърáриле двпъ причéперй, ѭр причéпериле съ ле черчетéзе кѫ ĕѯперїéнца; пентрѫ кѫ ѫшà лéсне ва фй ѫрътáт, дĕка тóатѫ Потéка доведúрей кúне сар оумблà, шѝ ѫкѫ рáѫ прочеѯúнд доведúрĕ, съ ва кѫнóаще оунде ѫ рáндвл ѫчéста съ ѫскѫнде грешàла.

§. 231. Ѫналúсвл ѵпоѳéсвлвй.

Ѫтр' ѫчéсташ кúп шѝ спре кѫнощúнца ѫдевáрвлвй де крезѫт съ кѫвúне ѫ привѝ, де сѫнт лѫáте тóате фенóмениле, шѝ дĕка дин ѵпоѳéсвл дáт, тóате потривúт пóт съ се деслвшáскѫ, шѝ ѫ чĕ двпъ оурмѫ, де нѫ съ май ăфлѫ ăлт ѵпоѳéс май потривúт, дин кáре сар пърĕ фенóмениле, кѫ май фърѫ щстенĕлѫ оурмĕзѫ.

ПА́РТЕ́А 4.

Кꙋ́м а̑р пꙋ́тѣ чинева̀ сѫ комꙋнїче а̑лтwра а̑девѣ́рꙋл лѫмꙋри́т.

§. 232. Конциné́ре.

Ма̑р апо́й дин лóгїкѫ трéбꙋе сѫ кꙋлéцем но́й шѝ а̑чéл, а̑декѫ пре а̑девѣ́рꙋл а̑флáт а̀л комꙋнїка̀ шѝ а̑лтwра кꙋ а̑чéшй рѧндꙋа́лѫ шѝ мелóд, прин ка́ре но́й ѯсꙋш мѫртꙋриси́м кѫ сѧ́нтем ѯкрединца́ц де дѧ́несꙋл.

§. 233. Кꙋ́м а̑девѣ́рꙋл сар комꙋнїка а̑лтwра.

Шѝ сѫ фáче а̑часта, саꙋ прин ѯвѫцатꙋра грѫ́ѣтѫ, саꙋ прин скрїе́ре, дин ка́ре фїешка́ре е̑сте кꙋ́нѫ шѝ бре́дникѫ де кѫрка́т ѯцелéпт. Дар ѯсѫ чéй че ѯсꙋшй н' а̑ꙋ ѯцелéс ѯкѫ а̑девѣ́рꙋл, ни́чй н' а̑ꙋ ѯвѫцáт де сѫвѫршѝ́т кꙋм е̑л сар ѯпреꙋна̀ кꙋ ѯчепатꙋриле са́ле, а̑чéцїа пр̀ѣ би́не а̑р фáче, сфатꙋи́ндꙋсѫ пре си́не шѝ пре а̑лцїй, а̑шй ѡпрѝ порни́рѣ спре а̑ ѯвѫцà шѝ а̑ скрй, пѧнѫ ка́нд шѝ вѫрста шѝ кꙋцета́рѣ ѯделетничи́тѫ, шѝ ѯтребꙋинца́рѣ ле а̑р а̑дꙋче ѯвѫцатꙋра дин а̑гꙋрида́ ѯ стрꙋгꙋре ко́пт.

§. 234. Кꙋвїи́нце че́лwр че ѯва́цѫ.

Ма̑р стрѫдáнїа че́лwр че ѯва́цѫ пре а̑лцїй ба фй май вѫрто́с ла а̑чéсте до́w: 1. а̑ пꙋне сꙋпт ѡкїй а̑скꙋлтатóрилwр нꙋ нꙋмай ѯвѫцатꙋриле лwр лѫмꙋри́т, чй шѝ ѯплетїни́рѣ лwр; шѝ 2. а̑ фй ѯкре-

дин-

динцáцій ла âдевźрвл âчéстура кз âша éсте, ↑ кът â нв май пвтé кв квкънт â сз ↑доі де дźнселе.

§. 235. Кźм âр ↑вźцà чинева лźмвріт.

Дéчій дар фїїнд требвінцź, ка ↑вźцътвриле ↑ведерáт сź се деслвшáскź (§. 234.) ↑вźцътóрюл âчáста ↑ квнź врéме ба доквндй 1. хотźрáриле лвкрврилор дźндвле де сăвźршит, шй пре, âрътźнд, кźм прин трźнселе чéле де хотźрът сź дешсевéск дин чéле лáлте; 2. гăр нвмеле тéхнїче де сăвźршит деслвшíндвле (1); шй 3. лźмврíнд пре чéле че сź ↑вáцź кв éźемплврй потрибíте шй веселитоáре шй ↑ведерáте; шй прéсте тоáте 4. чéркźнд кв цїїнцź пре âсквлътътóрій ↑ врéме кввїшáсź, де âв причепвт пре тоáте деств́л?

(1) Пентрв кź âчéсте нвмíрй, де мвлте ăрй нецїїндвź де âсквлътътóрй шй де âколŵ май мвлтź Конфéцїе (âместекáре) сар йбй, дéка âсквлътътóрїй ↑тр' âлт кíп ле кор лвà, гăр нв двпź мíнтé чéлвй че ↑кáцź. Лвкрвл дáскълвлвй дар éсте â сź ферй де âчáтź Конфéцїе; дар ↑ел âчáста сав чéй мвлцій дин ↑вźцътóрй нв ŵ цíв, сав мźкáр гźндéск â фй оўн лвкрв май мúк де кът двпź кредничíа лор, â сź ↑делетничй ла âчéсте мíчй; дар мíчй нв сźнт âчéлé фźрдекáре чéле мáрй нв пóт сź стé; кźнд нúчй чéй май квнй дин Деолóгй нв сав рвшинáт â мźртвриéй: кź Деологíа чé май мвлтź пáрте éсте Граммáтїкź. Пентрв кź че фолосúнцź âр фй спвнемй, дéка оўн лецюнтóрю âр ↑вźцà, фźрź сź деслвшáскź кв грíжź май наínте чéлор ↑чепътóрй, âдекź че éсте â дà кезшíе, â фáче двпź рźндвáлź, â лвà ródвриле, â ↑требвінца оўн лвкрв, â лźквй ŵ кáцź, â сź âпźрà пентрв трéчерé сороквлвй, шй мíй âлтеле.

§. 236. Кáре сѫнт чéле че ѿпрéск âчáстъ лъмѹрúре.

Динтр' âчáста дар ĕсте âрътáт: 5. Къ рáѳ âвáцъ чéй че некъжъ́ск пре âскѹлтътóрй зикъ́ндѹле â скрíе; шй 6. чéй че âдѹк шúрѹрй âтрéцй âле скрїитóрилор âсѹпра фїешкáрїа âвáцътѹрй (1); кáрѫра âчепътóрїй âвїà нѹмеле бúне âр прїимй, кѹ мѹлт май бъртóс сáй поáтъ ĕзплїкà, (деслѹшй) сáѳ съ кѹноáскъ чéле че ле плáк, кътръ кáре шй 7. чéй че кѹ фелюрúмй де ĕшúрй, âцелéпте, дар нѹ âшà потрúвйте ла пропѹс, мъ́нгъе сѹфлетеле âскѹлтътóрилѫр, шй ка пре нúще корвй кѹ гѹра къскáтъ âй âмъцéск.

(1) Пентрѫ къ де шй нѫ пъцúн фолосéще ла чéй спорúцй кѫнощúнца прѣ бѫнелѫр скрúсе, дар н' âрпѧтѣ чинекà съ спѫе шй кѫтъ кътъмáре съ причинѫéще чéлѫр âчепътóрй, âшà оурѫт âдъкъ́ндълнсъ мъртврúле; пентрѫ къ âшà съ âтѫмплъ 1. ка âскѹлтътóрїй съ нѫ причéпъ пропѫ́ѳа, дар 2. съ се гѫндéскъ дестѹл педеѱúцй âкъ́нд доѫкндúтъ кѫнощúнцъ де âтѫцѣ скрїитóрй; шй âфáръ де âчéстѣ 3. мѹлцй дин скрїитóрй âкáцъ âпротúвниче; пентрѫ кáре шй 4. âчепътóрюл неѱїúнд пъръ́риле лѫр, съ ба ѿбичнúй кѫте пъцúн â âшúрà пéтече шй â âдѫнà тоáте лѹкрúриле не âлéе; прéсте кáре 5. нѫ ѧзшй трактáтúриле, чи ѿаре кáре îсторíе Грамматїчéскъ съ âкáцъ, кáрѣ нѫ âплинéще кѫ âдекърáт тоáтъ âпрежърáрѣ педеѱúрей; дар ѧсъ âчéст фéл ĕсте бѣкѹл нóстрѫ, â кѫт шй чéй май непедеѱúцй кѫ подоáкеле âчéстѣ съ се флéскъ, шй кѫ âчáстъ гатúре дела âлцїй фрáтъ мáре сѫнет съ причинѫ́ск.

§. 237. Кѫм сар аръта ѧплетичи́рѣ ѧвъцътѫрилѫр.

Шѝ фїи́нд требѫи́нцъ ка чѣ́й че ѧва́цъ съ аръ́те ѧведера́т шѝ ѧплетичи́рѣ ѧвъцътѫрилѫр (§. 234.) оѫрмѣ́къ 8. ка а́чѣст фе́л де скѫрта́ре съ́шй а́лѣ́гъ, ѧ ка́рѣ тоа́те ѧвъцътѫриле съ фіе кѫпри́нсе ѧ прѣскѫрте пѫнерй, шѝ съ се а́дѫкъ спре ѧчепътѫриле са́ле; 9. съ а́дъ́ѫце а́ аръта́ ѧчепътѫ́рилѫр, кѫм фїешка́ре ѧвъцътѫръ съ конци́не сав кѫ а́дїѫма, сав кѫ хотъръ́рѣ; шѝ 10. съ се силѣ́скъ чѣ́л че ѧва́цъ, ка съ нѫ ѧвѣ́це дин деѫсебѝ́те ѧчепътѫрй. (1)

(1) Шѝ а́часта ѭвѣ́ще а́ съ ѧтѫмпла́, кѫ́нд кѫ пречитѝ́рй коѝнд чинева́ а́ съ прегъти́, шѝ читѣ́ще кѫ́нд ѫ́ съ́тимъ, кѫ́нд а́лта, шѝ дин бъ́лциле а́чѣ́лѫра ѧшй оѫ́дъ бра́зда са́, пѫци́н ѧгрижѫ́нд: дѣка ѧчепътѫ́риле а́чѣ́лѫр скрїитѫ́рй а́чѣ́лѣш съ́нт, сав деѫсебѝ́те шѝ ѧпротѝ́книче.

§. 238. Кѫм съ кѫви́не а́ ѧдѫплека́ (а́ ѧкрединца́) пре а́скѫлтътѫ́рй.

Шѝ фїи́нд къ лѫкрѫ́л ѧвъцътѫ́рюлѫй е́сте шѝ а́ ѧдѫплека́ пре а́скѫлтътѫ́рй къ а́деѫвъра́те съ́нт ѧвъцътѫриле са́ле (§. 234.), е́сте де си́неш аръта́т 11. Къ чѣ́л че ѧва́цъ съ нѫ съ ра́зиме пре а́ѫторита́те (1), чѝ пре кѫва́нт. Пентрѫ ка́ре шѝ 12. пре ѧвъцътѫриле чѣ́ле ѧтрадѫ́се, сав деслъвършѝ́т тре́бѫе съ ле аръ́те, сав 13. фїи́нд кѫва́нтѫл пентрѫ а́деѫвъ́рѫл де крезѫ́т, съл деслъшаскъ дин ѵ̂поде́с ѧведера́т.

(1) Нетъгъдви́т е́сте, къ оѫ́ниле дин тракта́тѣрй ме́рг кѫ а́ѫторита́тѣ, прекѫ́м Ѣстоpїа, дар съ́нт шѝ мїй де скъртъ́рй,

търй, ла кáре ачéле трактáтврй съ адък. Якóм дар чéл че ачáцъ Історíа, съ квúне съ кáвте адекъвáл, скрїторилор комтемпорáнй, сав чéлор май нóй че ав дешцебúре ла ѿаре кáре чиркостáнцій, сал кáвте зик двпъ хотъръле декрезúмей Історичéщй (§. 134. ш. ч.) дар кóм ар адъче лéциле чéл че ачáцъ леџюирѣ, нóй ам спéс пърéрѣ ноáстрă ѧ прекъзжнтáрѣ Елемéнтврилор легáлниче, двпъ ръндвáла пандéктелор.

§. 239. Де съ квúне съ съвпúм пърéриле áлтора.

Пăр дéка м' ар ѧтреба чинева 14. ѿаре трéбе ка чéл че ачáцъ, съ Єзерчитéзе пре оучéничй ла сокотéле не ачоúте але áлтора, сав нъ? дéка спорúцій ар фй аскълтъторїй, éй аш зúче къ ашà; пăр дéка, ѧчепъторй, нúчй де кúм. Пентрú къ некúвїинчóс лúкрú ар фй а некъжй пре ачéџїа кú причúрй нелесничоáсе; пăр пре ачéл съ квúне ай скъпà шй де непричéпериле, ѧ кáре áлцій ай кáгъ. Шй ачáста ва фй спре фолóсул аскълтътórилор, дéка ѧтáю спúнд де съвършúт сокотéлеле чéлор че нъ съ ачоéск, пăр двпъ ачáста ѧнúмърúнд шй Єпїхирúмеле лор ѧтóкма нескимбáт, ашà пре ачéстѣ лебéй стрикà дин ѧчепътúриле тáле (1).

(1) Дintрú але тáле зúк; пентрú къ ачáста Єсте Єпїхирúмъ адекъвáлй áлтъ, дéка нъ нúмай ѧкъцътúриле тáле ѧпревúнъ цинúте ар фй кú прѣ тáре легътúрѣ, чи шй ѧдойрúле áлтора дин трънцеле потрúкит сар деслегà. Пре кúм дар Ѧрїомétїчій коúнд съ цúе, де ан съ фак бúне лúкрúле, ѧш фак черкáрѣ, адекъ а скъдéрїй прин адъџúре, пăр а ѧмвлцúрїй прин деспърцúре, шй сéмн ал адекъвáлй ѧведрáт ар фй, дéка дип трънцеа минчúюна ѧведрáт съ стрúкъ.

§. 240. Вжртѹтиле (дарѹриле) ѧвзцзтóрюлѹй.

Скóпосѹл дар ѧсѹшй ѫл ѧвзцзтóрюлѹй ѧдѹплекз 15. Кз ѣл трéбѹе сз ѣйкз тоáтз крединца; 16. Сз фѹгз де чѣ де присóс лѹнга грзйре; 17. Пре ѫскѹлтзтóрй, боинд сз ли сз деслéце непричéпериле, кѹ драгосте сзй прїимѣскз; Шй дéла плзчéрй шй дела десфрънáре, кáт ба пѹтѣ, трзгáндѹй, спре вжртѹте сзй ѫдѹкз.

§. 241. Де сз кѹвйне ка ѧвзцзтóрюл сз ѫтрадѹкз чéле май нóѡ.

Оѹнїй ѧвáцз зикáнд, кз сз кѹвйне ѫ слѹжй шй брéмїй, шй ѫ ѧвзцà май вжртóс пре чéле май нóѡ (1); дар ѧсз пре кѹм нѹ сз кѹвйне ѫпѹрѹрѣ ѫ ѫлéце пре чéле вéкй май мѹлт де кáт пре чéле нóѡ, ѫшà нйчй чéле май нóѡ нѹ сáнт ѫпѹрѹрѣ май кѹне де кáт чéле вéкй; пентрѹ кз фїйнд требѹйнцз ѫ ѧвзцà дѹпз лѹме, ѩр нѹ дѹпз шкоáле, оѹрмѣхз 19. Нймик ѫ ѫтрадѹче нóѡ, кáнд юбйрѣ ѫдевáрлѹй ѫчáста кѹ чéре; 20. Нйчй ѫ ѫной чева семецéце, май вжртóс кáнд дин ѧвзцзтѹра чѣ нóѡ фолóсѹл нѹ сз ѫráтз май мáре де кáт дин чѣ вéке. 21. Шй кáнд нѹ ѣ нйчй ѡ нздéжде кз ѧвзцзтѹра чѣ нóѡ ба контрїкѹй чева спре фáпте кѹне.

(1) Ѫмзцйре ѣсте ѫчáста, прин кáре ѧвзцзтóрїй чéй май нóй поáртз пре тйнерй, ѫтéменѣ кѹ рйторїй дела Петрóнїе ѫ Сатир. Таїна кáрора ѣл ѫѳ дескоперйт. „Ѡ тинерéлѹле! фїйнд кз ѫй кѹкжнт некеселйнд ѫзѹйриле мѹлтора, шй че ѣ прѣ рар, юбéщй мйнте кѹнз, нѹ те кою лнщй де таїнїкѹл мецешѹг.“ Ѫдекз софїстїи чéй че сокотéск лѹкрѹ тре-

требѫинчóс ă съ ънебѫни кѫ чéй фъръ мúнте, пъкътéск дѫпъ кѫцетърúй; къ де н' ăрзúче чéле че плáк бзéцилор, нѫмай сúнгърúй, прекѫм зúче Кїкерон: ăр рѫмънé ă школе; пентрѫ къ прекѫм Парáдїтїн, дѫпъ че немърéск Кáса богáцилор, нимúк ăлт нѫ гъндéск, де кът че плáче чéлор че ăвд, (пентрѫ къ ăлтмúнтрилé нѫ шар добънди дорúрé, де кът гътúнд ѿаре кáре лáцерúй оурéкилор) ăшà ънъцътóрюл, не пѫúнд, ка оун пъкáр, ă оунданъ ămзцúрé, кáре цíе къ юбéск пецишорїй, де пáрте де тоáтъ нъдéждé де бънáт ăрънпе сар зъбови,

§. 242. Де трéбѫе съ ăпърем грешáлеле чéлор вéкй.

Шй съ кѫбúне ă ăцелéце ăчéстé, нѫ къ н' ăр фй кѫ кáле ăвести грешáлеле чéле ънекúте, шй ăле спѫне, чй дерънд ămестекáт ла тоáте ă лной, оунде нѫ ẽ тоáтъ нечеситáтé, ăчáста зúк, къ нѫ прé фолосéце чéлор че съ ънáцъ.

§. 243. Дáрърй ăле ънъцътóрюлúй.

Шй мѫлтъ грештáте рънди́къ ă ънъцътóрюлúй 22. ръндѫáла чé конциндтъ шй нестрикáтъ; 23. ънъскѫта кѫнъборкúре, пре кáре съ кѫбúне ă ѡ дешсекй де лимѫцíе. 24. тълкѫúрé чé ънедерáтъ шй беселитоáре, шй май мѫлт де фїлосóф, де кът де Софїст. (1).

(1) Пентрѫ къ скóпоселе чéлор че ънáцъ шй ăле Софїстилор фїúнд дешсекúте, ăдекъ ăле оунора ă дă ăцелéцере де плúн чéлор че ăскѫлтъ, ăр ăле ăлтора, сав ă ънъплекà ла чекà, сав ăш кънà нѫме де фрѫмоáсъ спѫнере, сав мъкар коúнд съ кеселéскъ ăвзїторía, ла чéй че ънáцъ, нимúк нѫ ẽ май не кѫвїóс, де кът ă кѫцетà съ ърéзе, шй ă десмїердà оурéкиле май бъртóс, де кът ă ънфрѫмсецà мúнтé.

§. 244. Пéнтрѫ че нѫ éсте бúне â сѫ сковорж̀ ла ⁂вѫцѫтърúле партïколáре.

Шѝ âчéстѣ сúнт рж̀дъéлеле ценерáле ла чéл че ⁂вѫцѫ; ѝар кáте сúнт ⁂ пáрте, кáре трéбъе â пѫзѝ ла фїешкáре трактáт, чéй че âѫ ⁂вѫцáт бúне âчéстѣ ⁂тж́ю, пре âчéïл шѝ ⁂требъинцáрѣ (ла фїешкáре трактáт) ⁂й ва ⁂вѫцà, шѝ пътéрѣ де âжъдекà, кáре éсте дáрѫл чéл ⁂тж́ю, чéл âлдóилѣ, шѝ чéл де âпóй âл ⁂вѫцѫтóрюлъй.

§. 245. Â дà рж̀дъéлй чéлъй че скрíе кж́рцй нѫ ѐ лéсне.

Дар кѫм сѫ кѫбúне â скрíе кж́рцй? Де âчáста мъ́лте â ⁂ширà ѐ де присóс, оўна кѫ мелóдъл ⁂трѫ чéй че скрíѫ стѫ̀, шѝ ắлте кѫ фїешкáре трактáт ắре оўн че дешсебúт. Шѝ âшà фїúнд кѫ âнесковорж̀ сѫ зúчем ⁂ пáрте де фїекáре трактáт éсте лъ́крѫ фоáрте ѡ̂стенїчѡс, нъ́май чéле ценерáле вом ⁂семнà.

§. 246. Чéле май ⁂тж́ю нѣ́мърй âле скрїérилѡр.

Кж́цй дар скрíѫ дин чéле че фолосéск чевà спре къноцúнца âдевъ́рълъй, âчéщïл сав Ïсторïчéще бестéск чевà, сав вре ѡ̂ ⁂вѫцѫтърѫ шѝ пáрте â ѐй традáѫ, сав деслъшж́ск чевà, сав ⁂ чѣ̀ дъпѫ оўрмѫ се силéск â мъ́стрà грешáлеле ắлтѡра (1).

(1) Пентрѫ âчáста нúчй нѫ не ѐсте нóѡ грúжѫ âúнчѣ де кѫкúнте Сатурїчéщй, Поéме, Комéдїй, Трацéдїй. Фáбѫле пъземвитоáре, шѝ де ắлтеле âтéменѣ, рéгълиле кж́рѡра ắлт оўндекà сѫ кѫбúне âчеркà.

§. 247. Ѧ кѫте фéлюрй сар скрй Їсторíа.

Ѧшà чéй че скрíв Їсторíиле, пре âчéстѣ сав Ѧ нúце кáпете ле âдвк, сав цéс Ѧпрéвнъ тоáтъ концинéрѣ Їсторїей кв рѫндвáла хронологїчéскъ; âквм дар къ чéл âдóилѣ фéлю éсте шй май фолоситóрю, шй май потривúт кв рѫндвáла фирéскъ, тóцй пот квноáце, âшà май бѫртóс къзѫнд сéпт ѿкй шúрвл шй âл сфътвúрилор, шй âл чéлор че съ Ѧтѫмплъ, шй кв âдевърáт прагмáтїкъ âшà фъкѫндусъ Їсорíа, шй кврцúтъ де сéпцирътцúиле âчéлѣ, кв кáре съ вестéце мвлта мвлцúме â Їстóрїчилор; дар Ѧсъ мелóдвл Ѧтáю éсте май Ѧтретревúнцáт, пентрв къ пвцúнй Їстóрїчй черчетѣзъ бúне мецешвгвл хронологїчéск, âфáръ де тáблеле лвй Шарáдер.

§. 248. Рéгвле, пре кáре трéвве съ пъзéскъ чéй че скрíв Їсторía.

Дар Ѧсъ нимúк нв éсте май стрúн де профéсїа чéлор че Їсторисéск, де кáт â плъсмвй чéле че нúменѣ ла мемóрїе нав дáт, â бъгà жвдекáцй шй характúрй âй персоáнелор, двпъ нъскочúрѣ сà май бѫртóс, де кáт квм âв фóст âдевървл; âсемена шй Ôрáцїй, кáре нúчй ѿдáтъ нв съ ăфлъ съ фй фóст, â мишкà пáтимй, шй прéсте тоáте â мърй пре чéле мúчй двпъ плъчéре. Ядевърáт âчéстѣ сѫнт дешебúте мецешвгврй, кв кáре Варїлláсїе шй Маїкврг шй ăлцїй скрїитóрй âл âчéлвш гвнóю, бътáе де жóк ѿаменилор пре сúне сав фъквт. (1)

(1)

(1) Ейчѣ съ кѣвине а чити ѧсемнѣриле ноастре де тълкѣирѣ Історїчѣскъ ѧ хотѣреле тълкѣирей лъмърите: Пѣртѣ. 1. Кап. 2, §, 57.

§. 249. Кѫм съ кѣвине а ѧвъца Догматїчѣще адевѣрѣриле чѣле кѣрате.

Пѫр чѣй че вѫрсъ ѧвѣце оѫн трактат ѧтрег, сав ѡ пѣрте алъй, ѫдекъ оѫн фел де ѧвъцътѣрь, сав адевър доведит, прѣ вине ар фаче, дѣка ѧчепѫнд дѣла ѧчепътѣрй, шй пре ачестѣ вине ѧтърйндѣле, прочѣд ѧтр' ачест фел де рындѣлъ спре ѧкеерй, ѧ кът чѣле де апой дин чѣле де ѧтжю съ се деслѣшаскъ шй съ се ѧтърѣскъ; пентрѣ кѣре дин тоате чѣле лалте съ кѣвине а преалѣце мелодѣл малиматїчѣск, сав пре ачѣла че ѐсте май апроапе де ачѣста. (1)

(1) Лъз нѣ ѐ невоитате а нѣмй пре Ефѣшкѣре дин спѣнерй кѣ дежтебините нѣмирй апѣрѣрѣ ка Малиматїчїй, дѣка нѣ де бѣнъ боѣ ачѣста боѣщй афаче; пентрѣ къ ажѣнце а пъзй ачѣстъ рындѣлъ кът съ поате май мѣлт дезбършйт.

§. 250. Кѫм адевърѣриле де крезѣт.

Пѫр деций ва фаче требѣинцъ съ ѧвѣций адевърѣриле де крезѣт, вине ай ѧчепе дин Історіа феноменилѫр, ла кѣре ѧнѣмърате, вей адѣче ѵполѣсїиле чѣлѫр лалте; кѣре ѐзерчитате фїйнд, шй нелесниріле че стаѣ асѣпра лѫр арътате, вей пѣне шй ѵполѣсїа та, дестѣлъ фїйнд ла тоате фенѡмениле, шй ѡ вей аръта.

§. 251. Медóд Схоластїчéск, âл причúнилор, âтребътóрю, âместекáт.

Яшà дар чéлор май âподобúций кý âвъцътýриле н' âр пýтѣ съ плáкъ медóдýриле чéле прѣ юбúте ла чéй вéкй, прекýм чéл Схоластїчéск, кáре пропýнѣ тоáте Сyллогїстїчéще шй дýпъ фїгýръ; âл причúнилор, пре кáре оýрмътóрїй лýй Рáмо май бъртéс юбїà; чéл âтребътóрю, кáре ла копíй май бъртéс шй ла âчепътóрй, де кът ла цїýтóрй éсте фолоситóрю; шй âпóй чéл âместекáт, кáре пре тоáте фъръ ръндýáлъ, шй дýпъ кým венѣ ла кондéю ле бърсá. (1)

(1) Дар че съ кýбúне съ âцелéем де медóдул Дїалóгїческ, пре кáре Плáтон, Ксенофóнт, Ехúнес, Кїкéрон, мнáре кът âл юбїà? фъръ нýмай кý éсте кýкїйнцъ оýне ôрй â лýà шй пре âчéста âцелепцéще, пре кým âм шй âдéс âмúнте â хотáреле тълкýирей лумврúте. Парт. 2. Кап. 3. §: 1.

§. 252. Кým съ кýбúне â скрúй éксплїкатїва скрисоáре, âдекъ тълкýитоáрѣ скрїéре.

Ăр войнд тý съ скрúй éксплїкатїва скрисоáре, съ кýбúне съ ăй скóпосул тéкстýлýй дин прúчина че й сaý дáт спре â скрй, шй дин Історíе, âшà â̆къ шй дин âтжитоáре шй оýрмътоáре; ăр пре â̆сúш тéкстул, де éсте дрéпт, сúл жýдечй дýпъ рéгýлиле Крїтїчїй, шй âтýнчѣ сúл деспърцéщй â пъръцúле сáле, шй фїешкáре дин пъръцй ăръш съ ю тълкýéщй дýпъ рéгýлиле декредúнцúмей Ермінефтїче (§. 141. ш. ч.); ăр прéсте тоáте шй порїс-

меле чéле догмáтїче шй мвстрътоáре, áдекъ оурмáриле тот дéколо съ ле гай.

§. 253. Квм пре чé мвстрътоáре Скрїéре.

Пр двпъ тоáте áчéстé, чéй че оумблъ съ сврпе скриселе áлтора, май тáю вор абé грижъ, двпъ че ва фй пропвс Пвнерé шй противъпвнерé, шй áрътáтъ десебирé амáндврóра, тáю съ сврпе минчюна, áдекъ тепътвра áчéа минчиноáсъ (1), двпъ кáре сав áбътвт чéл че áв скрис; пентрв къ áчáста сврпáтъ, кеériле чéле дéсвпра зидúте кв дéсвпра пипъирile, ва фй пвтинцъ съ ле сврпе, шй съ ле арáте сав неоурмътоáре двпъ тепътвра чéлвй че áв скрис, сав дин тáя минчюнъ йзворáнд, сав противниче ла áлте áдевърврй, квносквте шй ла сéвшй чéл че áв скрис.

(1) Шй áчáста май демúлте óрй éсте áскúнсъ тхотърóрй шй тот áзйóме рáв дин трáнселе скоáсе; пентрв кáре съ квúне áлътвра телéериле, шй álе черчетá, шй че é прúчина къ чéл че скрíе не áлкътвúте, шй лéсне стрикъчоáсе ле дз? фърз нвмай къ átвнчé нимúк нв лúеше, де кът á тдрептá сvллогїсмїй áчéлва двпъ рéгвлile логїчїй, шй á мвстрá áбсврдитáтé лор.

§. 254. Де éсте бúне á требвинцá áчéст нéм де á скрй.

Дар бърбáцїй чéй цївтóрй шй юбитóрй де линище, нв фърз мвлтъ гáндире съ вор áпвкá ла скрисóрй де áчéст фéл де Идее, де нв квмвá профéсїа лор, сав бéстé, сав юбúрé де áдевър áчáста ар чéре; шй átвнчé дар нв съ вор áбáте спре

хвле

хѹле шѝ катжокорúрй шѝ пѫрѫчю́нй, чѝ вѫр ѫтрекѹвинцà кѹвѧ́нт грéѹ âл âдевѣ́рѹлюй; ѝр катжокорúриле ѣ́лтѫра шѝ нѫпѫстѹ́риле, сав ѫтрѹ нимúк ле вѫр сокотѝ, сав войничéще ле вѫр сѹрпà; шѝ âпóй пре чéй фоáрте несимцитóрй сав ѫй вѫр фáче сѫ́шй кѹноáскѫ ѫвѫцѫтѹра ши сѫ се рѹшинéзе, сав ле вѫр âрѹнкà май мѹлтѫ сáре де кѫт бенúн.

§. 255. Кѹ че фéл де (стил) ворбúре сѫ кѹвúне â скрúс.

Ѝр че фéл де ворбúре сѫ кáде â ѫтрекѹвинцà ѫтрѹ тоáте скрїéриле âчéстѫ, ѫтр' ѣ́лтеле âм âрѫтáт (1); âкѹм дар âчéѫ май âдѹчем, кѫ нѹ сѫ кѹвúне â тѫà тéѯтѹл кѹ нетрéбниче шѝ нѹ неâчесáрїе дѫшцúрй âле скрїтóрилѫр шѝ мѫртѹрíй; â фѹцѝ май вѫртóс шѝ де Ѥшúриле чéле че нимúк нѹ âдѹк ла пропѹс; пентрѹ кáре сѫ кáде â сѫ пѫрѫсѝ шѝ де â скрúс прин âфорúсмй, â кѫ́рѫра ла фїешкáре вóрѫ сѫ пѹне жóс оӱ лѹкрѹ мѹлт âместекáт де ѫсемнáрй; Кѫчй âчéстѫ, де шѝ сѫ́нт брéдниче де лáѹдѫ чéлѫр че юбéск скѹртáрѫ, дар âтѹнчѫ нѹмай, кѫ́нд схóлїиле сѫ́нт, прекѹм нóй май сѹс âм сфѫтѹ́ит- (ſ. 64.)

(1) Читѣ́кѫ шѝ âúчѫ хотѫрѫ́риле тѫлкуúрей лѫмѹрúте. Парт. 1. Кап. 2. §. 56.

§. 256. Ѐпїлог âл Лóгїчїй.

Шѝ âчéстѫ дестѹле сѫ́нт ѫтр' âчáстѫ врéме; пентрѹ кѫ пѫскѹрт сав хúс, дар ѫсѫ дѹпѫ цé-

нїа чéлвр дин врéмѣ нáстрă ла чéй май мвлцй се вор пзрѣ ѧкă прѣ мвлте, âшá нóв ни сав пзрвт â трéче мáрѣ âчéствй фрвмóс трактáт, кáре, кă фоáрте кв âсприме рăсплăтéще чéлвр че ѧ тоáтă вїáца нвл бáгă ѧ сѣмă, ѧсвш лвкрвриле ѧбáцă, шй ѣзперїéнца ѧвцătóрвл лвкрврилвр.

Я зйче âдевźрвл кв драгóсте.

*****

Сфжршйт âл Логїчїй.

Елементѫрій де Фїлософіа Моралє.

КАП 1.

Де фи́рѣ шй ста́рѣ Фїлософіей Мора́ле.

§. 1. Мора́лѫ, сав Йаїка е̂ па́рте а̂ Фїлософіей пра́ктїче.

Фїйнд къ Фїлософіа е̂сте кѫноцйнцъ а̂ йдевъ́рѫлуй шй а̂ бѫнѫлуй, (Іст. §. 1.) шй па́ртѣ е̂й, ка́ре съ а̂делетничѣ́це ла бѫн, съ кїа́мъ пра́ктїкъ, (Іст. §. 7.) шй пра́ктїка а̂ржш съ сѫдеспа́рте а̂ Йаїкъ, Полі́тїкъ, шй Йконо́микъ, (Іст. §. 9.) но́й вом зйче де Йаїкъ, ӑдекъ Мора́ле пе скѫрт.

§. 2. Чѣ е̂сте Йаїка?

Йча́ста ка́ѫтъ бѫнѫл шй доканди́рѣ луй а̂ нѣ́м (Іст. §. 9.) шй съ хотъра́цѣ: Кѫноцйнцъ а̂ бѫнѫлуй, сав цїйнцъ а̂рътя́нд кѫва́нт ка съ а̂жѫнцем ла бѫнѫл чѣл прѣ а̂на́лт, шй съл доканди́м.

§. 3. Де е̂сте а̂девъра́тъ Цїйнцъ.

Шй фїйнд къ е̂сте кѫноцйнцъ а̂ бѫнѫлуй (§. 2.), шй кѫноцйнца рѫзима́тъ пре а̂чепътуй а̂девъра́тѣ шй нечеса́рїе, Цїйнцъ а̂девъра́тъ на́цѣ, (Іст.

§. 2.

§. 2.) шй ачест фелю де чепатврй нечесарїе ѧ Йлоїкѫ претвтиндинѣ ѧтѫмпинѫм, оурмѣзѫ кѫ шй чеде Йлоїчещй, сѫ се свпве ла доведире. (1)

(1) Тѫгдвеск ачестѣ Перїпатетїчїй, шй ѧлвшй Грощїе, ѧтра 2. де лецѣ разбоювй шй а пачїй, 23. §. 1. дар детвл ѧлв ѧтѫмпинат Корригїе, Пефендорф, шй Лок.

§. 4. Медодвл де а ѡ ѧвцà ѐсте догматїческ, парадигматїческ, характирїстїческ, шй сфтвиторю.

Шй двпѫ квм минтѣ сѫ ѧделетничеще ла Ядевѫр, шй войрѣ май вртос ла Квн, ашà лесне сѫ беде, кѫ лвкрвл Філософіей морале ѐсте сѫ мишче войрѣ, шй сѫ ѡ плече спре алецерѣ Квнлвй; шй фїйнд кѫ войрѣ сѫ мишкѫ сав де адевѫрате ѧцелецерй але Квнлвй, сав де ѐпїхириме, сав де парадигме, динтр' ачаста пре Йлоїкѫ ѡ ѧ парт (1) ѧ Догматїкѫ, Сфтвитсаре, Парадигматїкѫ, шй Характирїстїкѫ.

(1) Ашà дар чѣ догматїкѫ алкътвйнд ѧкцътврй де Квн шй де Рѫз, фаче сѫтимѫ дрептѫ; ѧр чѣ сфтвитоаре деще́птѫ плекарѣ спре квн кѫ квйнте, кѫ сфтвйрй, шй кѫ ѐпїхириме; шй ачеа май вртос пре минте ѧдрептѣзѫ, ѧр ачаста пре койре май вртос ѡ мишкѫ; ѧр чѣ парадигматїкѫ сѫ силеще прин парадигме сѫ не факѫ май квнй, прин парадигме, (моделврй) шй чѣ характирїстїкѫ ѧкацѫ сѫ кноащем пре ѡамений, шй ачеа прин але фелювй, ѧр ачаста прин але нѣмвлвй, адвкѫнд моделвриле оунвй нѣм ла характирй хотрѫцй.

§. 5. Йлте медодврй.

Оунїй адаѫгѫ шй медодвл Мѵѳологїческ, кѫ каре сав ѧтребвинцат ѐсѡп, шй ѧкѫ Енигматїк.

Іеро-

Їероглѵ́фїк, шѝ Сѵмво́лїк, дин ка́реле че́л дин тѫ́ю плѫчѣ́ лѹ́й Пѵѳагóра, че́л а̂л до́йлѣ Єгѵптѣ́нилѫр, шѝ че́л дѹ́пѫ оўрмѫ Рѫсъритѣ́нилѫр шѝ Є̂врѣ́илѫр. (1) Шѝ а̂чѣ́сте меѳо́дѹрй а̂ѵ фо́ст нѫскочи́те пентрѹ кѫ нѹ то́цй а̂скѹлтѫ а̂девъ́рѹл кѹ єѵкѹрїе де кѫтрѫ че́й май ми́чй, цїѹ́те сѫ́нт шѝ а̂ле лѹ́й Фе́дрѹ дин Проймїѹ́ Картѣ́ 3. стїх 35.

Фїѝнд кѫ чи́не Є̄ ро́к, сѫ ѿпре́це де ѿ ре́че фри́кѫ, пре че́ле че бое́це нѹ по́ате сѫ ле зи́кѫ шѝ кѹ́м бое́це, пентрѹ а̂ча́ста спѹ́не па́тимиле а̂копери́те де фа́ѵѹле, шѝ ле прихънѣ́це кѹ глѹ́ме плѫсмѹи́те.

(1) Ла а̂чѣ́стѣ а̂да́ѫгѫ шѝ Їероглѵ́фичиле де меѳо́дѹл Їероглѵ́фїк а̂ле лѹ́й Пїѣр Валерїа́н, шѝ моралѹ́л мѵ́стїк а̂л лѹ́й Па́кел монахѹ́л де сѵмво́лїкѫ дин Сѵмво́лѹриле лѹ́й Пѵѳагóра, шѝ Ѧрхеологїа де Є̂нигма́тїкѫ а̂лѹ́й Ѳѡма̀ Бѹрне́т, фо́ѳ 339. ш. ч. л.

§. 6. Деѡсебѝре а̂ Йѡӑї̈й де дре́птѹл натѹра́ле.

Ѧкѹ́м дар Йѡӑ́ка прегѫти́нд ка́лѣ кѫтрѫ кѹ́нѹл че́л прѣ ѧна́лт, шѝ кѫтрѫ а̂девъра́та ферични́ре, че Є̆сте ѧжѹга́тѫ кѹ дѫнсѹ́л (§. 2.), пре а̂ча́стѫ цїѝнцѫ сѫ нѹ ѿ май а̂ме́стече чинева кѹ дре́птѹл натѹра́ле, ка́ре прибе́це кѹ́нѹл дѹ́пѫ кѫт Є̄ дре́пт, чинсти́т, ѧкѹ́їинца́т. (1)

(1) Шѝ де а̂ча́стѫ а̂мѣстека́ре че́й ре́кй, ӑдека̀ Ѧрїсто-те́л ѧ че́ле Йӑї̈че́цй, шѝ Кїке́рон ѧ че́ле де кѫкїи́нце пѫци́н сав ферѝт.

§. 7. Шѝ а̂ полїтї̈чїй шѝ їконо́мї̈чїй.

Нѹ́май пѫци́н Є̄ ле́сне а̂ деѡсеки́ де Йѡӑ́кѫ шѝ

пре

пре Полíтїкъ шй Йконóмїкъ, ѧтрў кáреле съ ѡ.ѣwрисéще че ѣ̃ требўинчóс дешкще, сáў дешсéкй.

§. 8. Кў че рѫндўáлъ съ се ѧлкътўáскъ Йаїка.

Динтр' ѧчéлшй хотърáре съ ба ѧрътà, шй кў че рѫндўáлъ съ се ѧлкътўáскъ Фїлософíа Йаїка, ѧ врéме къ чéй вéкй шй де ѧчáста фóарте тáре съ чертà (1); дар ѧсъ лўкрўриле сúнгўре ѧвáцъ, къ кў ѧчéст фéл де мелóд сар деслўшй тóтўл прѣфирéще, дѣ́ка ѧтáю вшм прибй че фéл ѣ̃сте фúрѣ ѡ̃мблўй, кáреле нáў кѫнигáт ѧкъ вўнўл чéл прѣнáлт; шй ѧпóй не вшм ѧделетничй ла вўн, кътръ кáре съ ѧдўче, шй ѧ чѣ́ дўпъ оўрмъ, дѣ́ка вшм ѧпревўнà май кў ѧмърўнтўл шй ѧчéлѣ, прин кáреле трéбўе съ ѧжўнцем ла добѫндúрѣ лўй.

(1) Ѧтр' ѧчéстѣ чéй кéкй съ цинѣ́ де мелóдвл Йналýтїк. Чéл май ѧтáю ѧв фóст Франчúск Пїколомúн, кáрелѣ ѧ ѧнóйт, шй ѧтр' ѧлт кúп ѧв ѧлкътвúт; ѧчáста ѧв дáт прúчинъ кътичéлїй чéй нѧмúте Полíтїк ѧцóмт; кезй Óрнéв Фїлософíа Йаїка Картѣ 1. Кап. 2. §. 7. Йр Вíнчен. Плáчїе ѧв зúс къ Фїлософíа морáле трéбве съ се ѧлкътвáскъ двпъ мелóд медичинáл, кáрва оўрмѫнд Їоáн Франч. Бвдéв ѧ Фїлософíа прáктїка, ѧ Йаїкъ, ка нúще пърцй ѧле Медичúней, ѧдвчéФуґїологíа, Пaдологíа, Ўґїúна, Симїѡ́тїка, шй Ѳерапéртїка. Йр ѧ Дрéптвл натвráле шй ѧ Полíтїкъ, ка ѡ пáртѣ ѧ медичúней шй ѧ тъмдвúрей свфлетéщй, дѫ пре Дїетéтїка. Дар мелóдвл ѣ̃сте ѧ пвтéрѣ нóлстръ, шй ѧчéла съ сокотéще чéл май вўн, кáре ѣ̃ чéл май сúмплв, шй кáре съ потрúвéще май бúне кў фúрѣ ѧкцътърей.

§. 9. Требўинца ѣ̃й.

Шй кáт де требўинчóасъ ѣ̃сте Фїлософíа морá-

ле,

лѣ, шѝ ѧ вїѣца полїтїчѣскѫ, шѝ ѧ чѣ дѹпѫ Хс̃ (1), дин хотѫрѫрѣ е̃й лѣсне сѫ ѣдѹнѫ.

(1) Пентрѹ кѫ нѹ е̃ рѫѹ че е̃сте зйс де чѣй кѣкй, шѝ май кѫртѹс де Климент Ѳлеѯ. Стромѫте, Картѣ 1. фоѳм 282. Кѫ Фїлософїа прегтѣтеще, фѫкѫнд кѫле чѣлѹй че сѫ сѫкѫршѳщѣ де Хс̃, кѫре шѝ нѹй ѣм докедйт ѧ ѣдѹнѫрѣ Гимнѫзилѹр нѹѳстре, Гумн. 5. шѝ май наинте де нѹй ѣчѫста ѣѕ фѫкѹт Плѫчїе, ѧ Кѫртичика де чѣл прѣкѹн рѹд ѣл Фїлософїей моралѣ, шѝ Кѹдѣѕ ѧ Елементѹриле Фїлософїей моралѣ Кап. 6. §. 34. ш. ч. л.

К Я II. 2.

Де натѹра моралѣ ѣ ѹмблѹй.

П Я Р Т Ѣ 1.

Де Мйнте.

§. 10. Ѹмблѹ щіе ѧ сйнеш ѡ фїйнцѫ ѣцелегѫтоаре.

Ѹмблѹ спре ѣдевѫрата феричйре продѹс, нѹ нѹмай трѹп ѧ лѹнцйме, лѫцйме, шѝ ѣдѫнчйме ѣѹ лѹѫт, чѝ шѝ оўн че ѧцелегѫтѹрѫ ѧтрѹ сйнеш щіе; кѫре причѣпе нѹ нѹмай чѣле дин ѣфѫрѫ, прин ѻргѫнеле симцитоаре, шѝ пре ѣчѣстѣ ле дешеѳѣще динтр' ѣлтеле, чѝ ѧкѫ шѝ ѣдей ѣстрѫте ѧшй формѣѕѫ, шиш щіе причѣперіле сѫле, шѝ пре ѣчѣстѣ ле ѣлѫтѹрѫ оўніле кѹ ѣлтеле; шѝ кѫнд оўна кѹноаще ѣдевѫрѫтѫ, динтр' ѣчѫста шѝ ѣлтеле ѣдѹнѫ; шѝ ѧ чѣ дѹпѫ

оўрмѫ

оўрмъ чéл че й съ пáре квн сав матерїáлник, сав нематерїáлник оўрмéзъ, шй де чéл че й съ пáре рáв, фвце.

§. 11. Пáрцй âле ѿмвлвй фїинцелниче.

Дин Єѯперїéнцъ дествл сѧнтем ↑крединцáцй, кз ѿмвл Єсте âлкътвúт дин Мúнте, шй дин Трвп, áдекъ динтр' ѿ фїúнцъ ↑целегътóаре, шй гѧндитóаре, шй динтр' оўна ↑ трéй мъсврáрй; (↑тúнсъ, áдекъ ↑ лвнцúме, лъцúме, шй âдѧнчúме); шй âчéстѣ ювúндвсъ оўна кв âлта, нечеситáте Єсте, кз фїешкáре съ фíе пáрте фїинцéлникъ, шй съ нв се май сокотéскъ трвпвл ка ѿ тéмницъ â мúнцїй. (1)

(1) Âчáста трéбе съ се ↑темнéзе âтвпра Вáркарилор, шй â Пvаагóрїилор, шй лвй Сѡкрáт, шй Стóичилор, чéлор че прихънѣ пе трвп, пзрѧндвлисъ сав тéмницъ â мúнцїй, сав причинвитóрю де тóатъ рзътáтѣ. (Ïст. §. 33) шй сокотúнд кз нвмай мúнтѣ Єсте сúнгврз фїúнцъ â ѿмвлвй; дар чúне âв ювúт кре ѿдáтъ тéмница? Сав ѿ âв ↑требвинцáтѡ ка пре оўн ѻрган?

§. 12. Нематерїалитáтѣ Мúнцїй.

Шй фїúнд кз мúнтѣ ↑целéце (§. 11.), шй â ↑целéце Єсте â причéпе лвкрвриле, шй âш шй причéпериле сáле, шй пáтима âчáста нв съ âфлъ ↑ нúчй оўн трвп де ѿрй че свпцирътáте âр фй (1); пентрв âчáста вúне сокотúм пре мúнте нематерїáлникъ, шй динтр' âчéста двх, áдекъ фїúнцъ сéмплїче.

(1) Пентрв кз трéпвл фїúнд ѿ фїúнцъ лъцúтъ, тóате пáтимиле лвй âтѧрнъ дин кúпвл морїилор (пзртичéлелор), шй âл позúцїей, шй âл мишкáрїй, шй кът âр причéпе чинекà кúпвл, сав позúцїа, сав мишкáрѣ пзрцилор трéпвлвй, ↑целéцерѣ âшà нúчй ѿдáтъ нв ѿ ка причéпе; дéпъ квкїúнцъ

дар

дар сокотим кѫ трѣпѣл нѫ ѫцелѣце. Вѣзѣ Легїкѡмѣл Історїѫ, шѝ Крїтїѫ ѫл лѣй Платїе, ѫ зѝчерѫ Лѣкрѣцїа.

§. 13. Шѝ немѣрѝрѫ.

Шѝ фїѝнд кѫ мѝнтѫ ѥ́сте дѣх, шѝ дѣхѣл ѥ́сте фїѝнцѫ сємплїче, шѝ дин нѝчѝй оўн єлемѐнт ѫлкѫтѣѝт (§. 12.), дин ѫ́кѫш фѝрѫ сѫ н' ѫр пѣтѫ сѫ се стрѝче (1). Чѝ ѫпѣрѣрѫ рѫмѫне фїѝнцѫ ѫцелегѫтѡ́аре, шѝ цїѝндѣшѝ прічѐпериле сѫ́ле (§. 11.) шѝ де ѫѝчѫ ѥѝне сѫ жѣдекѫ нестрикѫчѡ́с шѝ немѣритѡ́рю̆, шѝ дѐ́ка трѣпѣл сѫ десфа́че ѫ пѫ́рциле сѫ́ле.

(1) Ѭр кѫ Дѫмнезѐѣ коѐце сѫ стрѝче пре мѝнте, шѝ сѫ ѡ̆ ѫдѐкѫ ла нимѝк, ѫча́ста кѣ нѝчѝй оўн кѣкѫмт нѡ́ѡ нѣ сѣѣ ѫрѫта́т.

§. 14. Мѝнтѫ ѥ́сте май чинстѝтѫ де кѫ́т трѣпѣл.

Ѫшѫ̀ дар дѐ́ка мѝнтѫ ѥ́сте немѣритѡ́аре, ѭр трѣпѣл мѣритѡ́рю̆ (§. 13.) шѝ ѫ́кѫ ѫмѫндѡ́ѡ (*) нечесаріе ла фїѝнца ѡ̆мѣлѣй (§. 11.), ѫрѫта́т ѥ́сте, кѫ мѝнтѫ ѥ́сте мѣлт май чинстѝтѫ де кѫ́т трѣпѣл, шѝ пентрѣ ѫча́ста кѣвїѝнцѫ ѥ́сте ѫ нѐ ѫгрижѝ май мѣлт де ѫдевѫра́та ферічѝре ѫ мѝнцїй, де кѫ́т де ста́рѫ трѣпѣлѣй, дар нѣ ѫ́кѫ пентрѣ ѫча́ста ѐ́сте дрѐпт сѫ не некѫжѝм ѫсѣпра трѣпѣлѣй кѣ сѫлкѫтѫчіе. (1)

(*) Трей сѫ́нт нечесаріе ла фїѝнца ѡ̆мѣлѣй: трѣп, сѐ́флет, шѝ мѝнте. Прин сѐ́флет мѝнтѫ ѫцелѣце їдѐ́ле трѣпѐцїй, прин сѐ́флет шѝ трѣпѣл сѫ мѝшкѫ дѣпѫ кѡ́м мѝнцїй. Нѡ́та Традѣктѡрюлѣй.

(1) Пѫкѫтѣѐск дар чѐй че кѣ Пѣлагѡ́рїй, кѣ Сѡкра́т, шѝ кѣ Стѡ́ічїй фѡ́арте кѫзнѐск пре трѣп (§. 11. нѡ́та), дар нѣ-

май

май пъцин пъкътъёск шй чёй че дъпре Аристіп гъндёск къ съ къбйне â протімісй пре трёп май мълт де кът пре мінте. Іет. §. 56. Лаёрт. к. 90.

§. 15. Пътерй âле Мінцій, Âцелёмерѣ шй фантасіа.

Âшà дар мінтѣ шй мълте ціе, шй чёле че ціе сав ле оўрмёзъ, сав ле лёпъдз; âкўм пре пътёрѣ, прин кáрѣ причёпе пре чёле нематеріáлниче шй âстрáте, жўдекъ, шй кўвинтёзъ де дънселе, ѡ нўмім Âцелемёре; ѣр прин кáрѣ цйне îдёіле чёле май наінте лўáте âле чёлор материáлниче, съ сокотёще, âлкътўёще, деспáрте, съ кіáмъ Фантасіа.

§. 16. Войре шй симцитóаре Пофтйре.

Âшйждерѣ дин пътёриле мінцій, пре âчёа, прин кáрѣ мінтѣ оўрмёзъ кўнўл нематеріáлник, шй лёпъдз рáзл, ѡ нўмім Войре; ѣр пре âчёа, прин кáрѣ съ пóартъ кътръ чёле кўне, дин чёле материáлниче, шй съ ферёще де чёле рёле, ѡ кіемáм Пофтйре симцитóаре.

§. 17. Фйрѣ мінцій шй â фантасіей ăре дежебйре.

Шй фіінд къ мінтѣ причёпе, жўдекъ, кўвинтёзъ де чёле нематеріáлниче шй âстрáте, ѣр фантасіа, де чёле материáлниче, шй чёле материáлниче причинўёск симцйрй дежебйте шй скимбáте, оўрмёзъ, къ мінтѣ ла тóцй ѡаменіі ёсте âчёш, ѣр фантасіа де мълте ѡрй â мълтор ѡаменй діáфорй ăре дежебйре. (1)

(1) Дъ

(1) Де аїчѣ тоцї ѫаменїї нѣмаї де кѫр ѧтребѫинцѣ кѣкѫнтѣл чѣл дрепт, ѧцелег, кѫ дин доѡ дрепте нѣ сѫ фаче фїгѣрѫ, кѫ кѫртѣтѣ ѣ чинститѫ, кѫ трѣпѣл стѫ дин пѫрцї; дар нѣ тоцї жѣдекѫ кѫ кѣтаре Мѣсїкѫ ѣ дѣлче, кѫ кѣтаре фаца ѣ фрѣмоасѫ, кѫ кѣтаре мѫнкаре ѣ д' оуѫн гѣст прѣдѣлче.

§. 18. Концїїнца чѣ ѣсте?

Де кѣте ѫрї минтѣ сѫ сокотеще де фаптеле сале, ѫаре сѫнт дѫпѫ леце, сау нѫ, черчетѫнд (1), ѧчастѫ лѫкраре ѧ минцїї, сѫ нѫмеще Концїїнцѫ.

(1) Пентрѫ кѫ ѣсте Сѵллогїсм ѧдекѫрат концїїнца: оуѫнде ѧ чѣ маї маре ѣсте лецѣ, ѧ чѣ маї мїкѫ фапта, ѫар ѧ ѧкеере сѫ ѧтѫмпинѫ сентенца. Дintр' ѧчаста ѣсте ѧрѫтат кѫ че кѣкѫнт Концїїнца сѫ кїамѫ Ѧдрептѫторїѫ ал фаптелѫр, Пѫрѫш, Мартѫр, Жѣдекѫторїѫ. Шї нїчї сѫ кѣкїне сѫ не Ѧдоїм, де пѫкѫтѣѣск пѫкѫтѫире де рѫѕ, чѣї че ка Толанд шї Ѧлцїї, кѫцетѫ кѫ Концїїнца ѣсте ѫ момѫе Ѧепѫїмѫнтѫтоаре, дѫндѣѕ нородѫлуї де кѫтрѫ прѣощї.

§. 19. ѦчастѦ ѣсте сау ѧтѫитоаре, сау оуѫрмѫтоаре.

Шї несокотїм сау де фаптеле трекѫте, сау де чѣле фїїтоаре. Пентрѫ каре шї Концїїнца чѣлѫр трекѫте сѫ кїамѫ оуѫрмѫтоаре, ѫар ѧчѣлѫр фїїтоаре, ѧтѫитоаре. Шї ѧчаста ѣсте ѫсебїтѫ ѧчѣлѫр ѧцелепцї, ѫар чѣл лалтѫ ѣсте де ѫѣце ѧчѣлѫр ѧцелепцї, шї нелцелепцї.

§. 20. Шї ѣсте сау ѧдекѫрѫтѫ, сау декрезѫт, сау Ѧдоитоаре.

Дечї дар ѧкѫм дѣка чинева, сокотиндѫсѫ, десклшаще чева шї доведеще, сѫ кїамѫ Концїїн-

цѫ

цх ăдевзрáтх; ĭăр дéка ăдъче чева дин ѵпоλéс, декрезът; ĭăр дéка сав ѧ чĕ май máре, сав ѧ чĕ май мúкх ĕсте чéва де ăмфїболíе, ăтъинчĕ сх кїáмх ăмфїволх, сав нелхмбрúтх, ăсъпра кърїм нимúк ă хотърѣ чéй ѧцелéпцй бúне хúк. (1)

(1) Нв сх ѧкоéше áйчĕ оўн бзрбáт фóарте ѧцелегатóрю, Готт. Гер. Тїцїе Феωр. 19. ѧ Картĕ 1. ăлвй Пвфендóрф Кап. 1. §. 6. де квкїйнцале ѿаменилωр шй Полїт. фóам 59. дар ĕпїхúрима лвй лéсне де áйчĕ сх стрúкх, кх чéл че фáче чекà, сав дáт ѧй ĕсте, сх фáкх чéм че фáче, сав ѿприт дела Дмнезéв; дéка пре áчáста тóт оўна ѿ сокотéше, сх ѧпротикéше ѧлвший лвй Дмнезéв, сокотúнд де нимúк, пре Дмнезеéска лéце.

§. 21. Шй Концїйнца ĕсте сав дрĕптх, сав грешúтх, сав бúнх, сав рĕ.

Шй пх кáт чинебà сх сокотéше дрéпт, сав грешúт де фáптеле сáле, пх ăтáта Концїйнца сав дрĕптх, сав грешúтх сх хúче, шй ѧкеérĕ че ĕсе дин Сѵллогíсм, кѣм ва фй, ăдекх сав ĕртáре, сав ѿсхндúре ăдъче (§. 18. нóта) ăшà Концїйнца оўнде сх кїáмх бúнх, оўнде рĕ. (1)

(1) Дар сх нв ăмéстечй пре Концїйнца дрéптх, кв чĕ бúнх; пентрв кх ăр пътĕ чинекà сх се сокотéскх дрéпт, шй сх нв ăйкх бúнх Концїйнцх, ка Дакúд, ка Íзда, шй Кáїн. Нúчй нв ĕ тóт оўна Концїйнца бúнх шй линищúтх, шй чĕ рĕ шй бúчюл Концїйнцей. Пентрв кх шй де Концїйнца чĕ грешúтх, кáре сх пóате сх нв фíе ѧ сúне рĕ, сх ѧтъмплх сх се търебре линищúрĕ.

§. 22. Цинерĕмúнте, ăдъчерĕ ăмúнте, Жъдекáта, Цéнїа.

Шй фїйнд кх фантасíа, прекъм сх кáде, цúне ѣдéиле лъкрърилωр чéле матерїáлниче, ле сокотéше,

ле

лѣ дежсебѣще, лѣ ↑превѫнѫ (§. 15,), пѫтѣрѣ, прин кѫрѣ цине пре ↑ачѣстѣ, ѣсте ла ноѝ Динерѣминте; ↑ар прин кѫрѣ сѫ сокотѣще, ↑ядѫчерѣ ↑амінте (1); ↑ар прин кѫрѣ дежсебѣще, жѫдекатѫ; ↑ар прин кѫрѣ ↑превѫнѫ, сѫ нѫмѣще Цѣнїѣ (↑истецѣме).

(1) Шѝ фїїнд кѫ ↑адѫчерѣ ↑амінте, ↑ токма шѝ чѣле лалте пътѣрѝ сѫ дещѣптѫ дин ↑тупосѝриле ↑ кап ↑але причѣперилор, прекѫм пъцін май ↑ жос (§. 24.) кѫм докедѝ. кѫ ↑ідѣа чѣ лѫтѫ, шѝ ↑алта ↑жѫгатѫ кѫ дѫнса ѫ̃кінчѫѣще сѫ се ↑ратѣ, шѝ ↑ачаста ѣсте кестіта ↑социре ↑ ↑ідѣилор, дин кѫрѣ мѫлте дин фенѫмениле паратирисѣте ↑ фантасїа ѫ̃менѣскѫ пот сѫ се деслѫшаскѫ.

§. 23. Де оунде фирѣ дежсебітѫ ↑ ѫ̃менилор.

Якѫм дар де шѝ дела Дѫмнезѣѫ, нѫ фърѫ кѫвѫнт сѫ вѣде чинева кѫ ↑ар фѝ лѫт пърте дин пѫтѣриле чѣле зисе, дар фїїнд кѫ дѫпѫ дежсебітѣ трѣпте сѫнт ↑превѫнѫте оунеле кѫ ↑алтеле, шѝ ла оунїй цине май мѫлт жѫдекѫта, ла ↑алцїй цѣнїа, динтр' ↑ачаста фїешкаре вѣде, кѫ дежсебітѣ сѫнт фирале ѫ̃менилор.

§. 24. Де оунде сѫ рѫдікѫ кѫнощінца.

Шѝ ↑ар‿шѝ фїїнд кѫ фантасїа кѫдѫтѫ чѣле матерїалниче, ↑ар мінтѣ чѣле нематерїалниче, ↑ар‿тѫт ѣсте кѫ фантасїа сѫ рѫдікѫ фърѫ мижлочире, ↑ар мінтѣ дин симцирѝ мижлочінд ↑астрацїа (скѫдерѣ); шѝ дѫпѫ ↑ачаста ѣсте ↑адевърат, чѣм че зичѣ чѣй вѣкѝ: кѫ нимік нѫ ѣсте ↑ мінте, кѫре нам фост май наінте ↑ симцире. (1)

(1) ↑Ар чѣле че ↑търѣск Платонїчїй, Картезїанїй, шѝ ↑алцѝ фїлософѝ де ↑ідѣиле ↑инкѫте, ↑ачѣстѣ сѫ ↑противѣск ла

ѣ̃спе-

Ѣ̆перїѣнцѫ, пре кáрале, кѫт шй Ѣ̆ѕ ш̆íв, де сѫкѫршúт лѣѕ сѣрпáт Їѡáн Лóк, Картѣ. 1, Кап. 2. 3. 4. де мúнтѣ ѡ̂менѣ́кѫ.

§. 25. Че ĕсте Симцúрѣ.

Симцúре ĕсте причéпере де трѹ̆пѹрúле шй пáтимилѣ чéле че стáѹ âфáрѫ де ôргáнеле симцитоáре, фѫкѫ́ндѹ̆ѕѫ ѧ̂тр' âчéсте ôргáне, шй прин нéрве, ѧ̂ кáп, шй де âйчѣ âжѹнгѫ́нд ла мúнтѣ.

§. 26. Кѫ́те сѫ́нт симцúриле.

Шй фїúнд кѫ симцúрѣ прин ôргáнеле симцитоáре сѫ фáче, шй де âчéст фéл Чúнчй âфлѫм ѧ̂ трѹ̆пѹл нóстрѹ̆, âтѫ́тѣ дар ѣшр фй шй симцúриле чéлшр де âфáрѫ, Гѹ̆ст, Миросúре, Ѧ̆ѕúре, Ведéре, Пипѕúре. Дар шй де нѹ̆ ѧ̂шáлѫ âчéстѣ, кѫ́нд стáѹ̆ де фáцѫ тоáте чéле сѫ чéр спре симцúре; ѧ̂сѫ мúнтѣ пѹ̆цúн ѣ̆гѫ́д де сѣ́мѫ, шй лиѱúтѫ фїúнд де чéле черѹ̆те, âчéлѣ лéсне сѫ ѧ̂шáлѫ.

§. 27. Боáле âле фантасíей.

Шй пентрѹ̆ âчáста фантасíа лéсне кáде ѧ̂ мѹ̆лте боáле, ă̆декѫ ѧ̂ вечúсничíе, нѫ̆чíе, лѧ̆ѕíе, невѹ̆нíе, ѣ̆нѡѹ̆сїáсмѹ̆; шй пре кѹм ѧ̂ сóмн, кѫ́нд симцитоáреле стáѹ̆ нелѹ̆крѫтоáре, мѹ̆лте бúсѹрй сѫ жоáкѫ кѹ фантасíа.

§. 28. Хотáрѹл Войрéй.

Шй âчéстѣ де мúнте шй де фантасíе. Ѭр Войре ĕсте, прин кáрѣ оѹ̆рмѫм бѹ̆нѹл нематерїáлник, шй лепъдѫ́м рѫ́ѹл (Л. 16.); шй пре кáрѣ, фїúнд кѫ ѡ̂ шúм ѧ̂трѹ̆ ѧ̂шúне, чúне фѫрѫ рѹ̆шúне ѡ̂ тѫ-

гѫ-

гъдъеще пре ачаста къ ёсте, ачѣа фїлософѣск протива симцирей де ъкще. (1)

(1) Спїноза Венедикт ав адрезнит ачаста. Епїст. 2. кътрз Олденбърг фоам 399. акърва атжа минчюнз дин сустима съ лѣсне сз кѣде.

§. 29. Либертатѣ ачѣцїа.

Де аичѣ кине адъчем, къ боирѣ ёсте слокодъ а сине, шй дѣка къноаще ъаре че къ ачѣва дин чѣле партїколаре, сав бребн рѣв апребнат, ъ поате сз хотърашк пре сине, спре а оурма пре ачѣл къ, сав ал лепъдъ (1); Шй боирѣ прѣсте тот алѣще де нечеситате къ̀нъл, шй лѣпъдъ рѣъл. Дар де мълте ъри слъжаще шй фантасией, шй ла аклїнъриле шй патимиле чѣле рѣле, дѣка нъ къ ажъторюл бъртъцей сз ва слокози де ачаств рокіе.

(1) Черчетарѣ аичѣ нз не ёсте де стъпжнирѣ де сине, сав де пътериле фирей ъменещй къгрз чѣле двховничещй; пентрз къ ачёстѣ ла Кафедра Феологїчѣскъ сз квкин.

§. 30. Фелюримй де лъкрърй.

Ър лъкрърй але боирей сжнт мълте; пентрз къ оуне ъри атрз аскъшй боирѣ сз ъфлъ, ъдекъ аклїнаціе, къцет, алѣцере, аброире, атребъинцаре, докъндире; шй оуне ъри сз кїамъ шй дъпъ алѣцере; ър оуне ъри афаръ де боире трек шй атр' ълте пътерй але сфлетълъй, сав але трупълъй, шй атъпчѣ сз нъмеск дъпъ порънчире (1).

(1) Дар Дмнезеѣ нічй ав ъдѣс ълте пътерй а стъпжнирѣ боирей, де кът пре ачѣлѣ, карале сжнт а адрептъ. Шй аша боирѣ ёсте а зиче мінцій ка сз черчетезе лъкрял

май де сѣкѫршúт, дар нѕ шй чéрк ѧпатрѕ корнѣрй сѫ причéпѕ; ѧшúждерѣ шй брáцелвй, сѫ се ѧтúнѕ, дар нѕ шй сѫнцелвй, сѫ нѕшй фáкѫ чирколáцїа сѧ, нúчй Стомáхелвй сѫ нѕ миствáскѫ мѫнкѫрúле; Деѵнде май бѫртóс стрълвчéще Дмнезеéска Прóнїе.

§. 31. Пофтúрѣ.

Дѵпѫ кѵм дар войрѣ кáѵтѫ пре чéле непрїимитоáре де ѿаре кáре матéрїе бѵне, сав рéле; ѧшà пофтúрѣ пре чéле матерїáлнїче, сав ле оѵрмѣзѫ, сав ле лѣпѕдѫ, прекѵм ѧчéстѣ сѫ ѧрáтѫ ѧ фантасíе, сав ка нúще бѵне, сав ка нúще рéле.

§. 32. Пáтимѫ че ѣ́сте.

Ѧкѵм дар прекѵм войрѣ, сав пофтúрѣ сѫ пѫтимéще де кѫтрѫ чéле дин ѧфáрѫ ѧ мѵлте фéлюрй, динтрѣ ѧчáста шй мѵлте пáтимй сѫ нáск; прин кáре ѧцелéцем тѵрбѵрáриле войрей, шй ѧле пофтúрей, чéле че сѫ ѧтѫрáтѫ дин ѧрѫтáрѣ бѵнѵлвй, сав ѧ рѫвлвй, шй сѫнт ѧпревнáте кѵ мишкáрѣ чѣ фѫрдерѫндвáлѫ ѧ сѫнцелвй, шй ѧ кѵрцерїй нéбрилшр. (1)

(1) Шй кѵмѫ сѫнцеле сѫ мúшкѫ фѫрѫ рѫндвáлѫ, дин чѣ рéпеде скимбáре ѧ фéцїй сѫ ѧрáтѫ, шй кѵмѫ шй кѫрцерѣ нéкрилшр, дин фїгѵра мишкѫрїй, дин тóнѵл мѫдвлáрелшр, ѧпревнáте кѵ тоáтѫ пáтима.

§. 33. Трѣпта ѧчéстшра.

Дéчй фїйнд кѫ пáтимиле сѫнт тѵрбѵрáрй, (§. 32.) оѵрмѣзѫ, ка трéптеле лшр нѵ рѫвсѫ се нѵмѣскѫ Порнúре, Ѧвойре, шй Нѫвлúре; дин кáре ла чѣ дин тѫю, мúнтѣ ѣ́сте пѫтимитоáре, ѣр ла чéле лáлте, лѵкрѫтоáре; шй пентрѵ ѧчáста

май

май лѣснѣ съ ⁂противѣце ла ⁂чѣстѣ, де кѫт ла ⁂чѣа.

§. 34. Минтѣ кѫм съ мишкъ де дѫнселе.

Шй фїїнд къ пътимиле сѫнт дин ⁂ръгътѫрѣ кѫнѫлуй, саѫ ⁂ръгѫлуй (§. 32.), ѭр боирѣ фирѣце пофтѣце кѫнѫл, шй лѣпъдъ рѫѫл (§. 29.), минтѣ нѫ сар ⁂дой кѫ ⁂девърът съ се мишче ⁂пѫрѫрѣ кѫ пътимъ дела рѫѫ спре кѫн, ѫрй ⁂девърът ⁂чѣста, ѫрй шй пърѫт ⁂р фй; ⁂шѫ вине зїче бѫдѣѫ ⁂Ѣлементѫриле фїлософїей практїче. (в. 2. §. 35.) шй ч. л.

§. 35. Причина ⁂чѣстора шй фѫпта.

Причина пътимилор ѣсте ⁂ръгътѫрѣ кѫнѫлуй шй ⁂ръгѫлуй, ѭр фѫпта (ѣфѣктѫл), тѫребѫрѣ ⁂фѫръ де рѫндѫлъ ⁂ сѫнцелуй шй ⁂ спїртѫрилор де вїѫцъ (§. 32); Дечй чѣл че вине ⁂тр' ⁂чѣст фѣл де старе, ⁂тѫнчѣ нічй пре минте нѫ ѫ поате ⁂требѫинцѫ, кѫм съ кѫде, нічй пре фантасїе (1), дар шй ⁂сѫш трѫпѫл съ въдѣце пътимїндусъ дѫпъ фѫцъ, шй дѫпъ фїгѫръ (2), шй дѫпъ позїцїа мъдѫларилор.

(1) Пентрѫ кѫре нѫ рѫѫ ѫаре чине дин чѣй кѣкй сфътѫ ⁂ пре чѣл мънїѫс съ нѫ фѫкъ нимїк май наінте, де че ка зїче де рост пре чѣле 24. де слоѣ Ѣлинѣщй; зъбокїре негрешїт фїїнд требѫинцъ съ се фѫкъ, ка нѫ фїербѫнд ⁂къ пътима, съ фѫкъ чека дѫпъ порнїре шй недрѣпт.

(2) Пре ⁂чѣсте фїгѫрй Лекрѫн франчѣзѫл фрѫмѫт лѣѫ тупърїт ⁂ 20. де стѫмбе де ⁂рѫмъ.

§. 36. Де сѫнт пáтимиле рéле ѧ сúне.

Дар пентрв ѫчáста нв трéбе съ сокотúм пáтимиле де рéле, нúчй съ не силúм ка съ ле десрăдăчинăм кв тóтвл, кáре шúм къ плăчѣ стóичилор (Íст. §. 83.); пентрв къ дѣка, ѫ оўрмà квнвл, шй ѫ лепăдà рăвл, нв ёсте пăкáт; нúчй пáтимиле кв ѫдевăрáт дин ѫрътáрѣ квнвлвй, сав ѫ рăвлвй рădикăндвсъ, нар пвтѣ съ фíе рéле ѧ сúне. (§. 32.)

§. 37. Нѣмвл лор 1.

Шй дин ѧсъш ѫчáста ёсте ѫрътáт шй кáре дин пáтимй сѫнт ѧчепътоáре; пентрв къ пофтúрѣ квнвлвй съ нвмéще Драгóсте, ăр лепăдáрѣ рăвлвй, Оўрăчúне.

§. 38. 2.

ĂР квнвл ѫчéста, сав рăвл, ёсте сав треквт, сав стăнд, сав фїитóрв. Дéчй пофтúрѣ квнвлвй треквт съ кїáмъ Доримре; ăр ѫчéлвй стăнд, Плăчéре; ăр ѫчéлвй фїитóрв, Нădéжде. Шй ăрăш оўрăчúнѣ рăвлвй треквт, съ кїáмъ Кăинцъ; ăр ѫчéлвй че стъ, ѧтристáре; ăр ѫчéлвй фїитóрв, Фрúкъ.

§. 39. 3.

Шй фїúнд къ чéл че пофтéще квнвл, кáвтъ съ ăфле ѫчéле мижлоáче, прин кáре съл кáвте шй съл ăжвнгъ; ăр чéл че оўрáще рăвл, прѣ ѫчелѣ, прин кáре съл лéпеде дела сúне; оўрмѣзъ, къ де сѫнт ѫчéстѣ лесниtоáре спре ăл оўрмà шй ăл ăжвнце, съ се

нáскъ ∧дрѫзнѣ́ла; ѿр де сѫ́нт нелеснитоáре, дѹптáрѣ; шѝ ѿрѫш, дѣ́ка мижлоáчеле спре â лепъдà рѫ́дл, съ âрáтъ леснитоáре, съ нáше Семецїа; ѿр дѣ́ка âрътáт съ вѫ́д нелéсне шѝ непѹтинчоáсе, де âйчѣ съ нáше Десндăждѹи́рѣ.

§. 40. 4.

Тóт вѹ́нл âдевърáт, де шѝ ѣ́сте де ѡ̂дáтъ шѝ плăкѹт, шѝ чинстúт, шѝ кѹвїинчóс, шѝ требѹинчóс, де мѹ́лте ѿрй ∧съ причéперѣ оу́нѹă динтр' âчéстѣ пътимéше пре сѹфлет май мѹ́лт де кáт âчéлѹй лáлт; пентрѹ къ дѣ́ка вѹ́нл съ ∧фъцишáзъ âрътáт плăкѹт, съ нáше Плăчéре (1); ѿр дѣ́ка âрътáт чинстúт, сал кѹвїинчóс, съ нáше Юбúре де Чúнсте; ѿр ∧ чѣ дѹпъ оу́рмъ, дѣ́ка, требѹинчóс, юбúре де âрцúнт; шѝ дин протúвъ де кáте ѿрй съ пáре къ рѫ́дл дă рѫзкóю ∧протúва чинстúтѹлѹй, съ нáше Оу́рцїе; ѿр дѣ́ка ∧протúва кѹвїинчóсѹлѹй, рѹшúне; ѿр дѣ́ка ла плăкѹт, Неплăчére; ѿр дѣ́ка, ла фолóс, Пúсмѹúре рѫсáре.

(1) Дѣ́ка âчáста спре Вénере (фемее) съ ∧дрептѣ́зъ, съ нѹмéще Нелфрънáре; ѿр дѣ́ка, спре кѫноцúнца мѹ́лтор лѹкрърй требѹинчоáсе, Йекодúре; ѿр дѣ́ка, спре мънкáре, Дăкомíа.

§. 41. 5.

Сѫ́нт оу́ниле пáтимй, кáре съ нáск дин вѹ́нл, сал рѫ́дл че съ ∧тѫ́мплъ ăлтъ; пентрѹ къ дин вѹ́нл трекѹт, сал стѫ́нд âл прїетенѹлѹй, рѫсáре Веселíе; ѿр дин чéл фїторю́, Бѹнăвоúнцъ,

шѝ

шѝ дин рѫ́ѹл прїѣтенѹлѹй, стѫ́нд, сѫ́ѹ трекѹ́т, сѫ́ѹ фїнтѹ́рю, Компѫтимѝре; ѭр дин кѹ́нѹл че съ фа́че брѫжма́шѹлѹй, ѭрѫш Пісмѹ́ре; шѝ дин рѫ́ѹл че стѫ̀ а̂сѹ́пра лѹ́й, рѫса́ре Бѫта́едежо́к, сѫ́ѹ кѹкѹрїа де рѫ́ѹ.

§. 42. 6.

Дар нѹ́ де пѹцѝне ѡ̃рй че́ле май мѹ́лте дин па́тимй съ ѧ̂тѫлне́ск оу̃нилe кѹ́ а̃лтеле, сѫ́ѹ съ а̂лкътѹе́ск. Ѧ̂шà дар дѣ́ка съ ба ѧ̂тѫлнѝ драгостѣ́ шѝ тѣ́мерѣ, съ на́ше (ѯилотѵпїа) Желоѯїа; ѭр дѣ́ка писмѹ́рѣ шѝ ѡ̃бѝрѣ де чи́нсте, де а̂и́чѣ е̃сте Зе́лѹл, сѫ́ѹ рѫ́бна.

§. 43. Кѫ́нд па́тимиле трѣ́к ѧ̂ нѕра́вѹрй.

Чѣ́й че репѣ́т (фа́к) па́тимиле а̂дѣ́сте ѡ̃рй, лѣ́сне ле ѧ̂рѫдѫчинѣ́ѯъ ѧ̂ сѹ́флетѹл лѫр пѫнѯ ла а̂дѫнчи́ме, ѧ̂ кѧ́т съ ка́ѯъ е̃ле ѧ̂ нѕра́в; шѝ а̂ша̀ па́тимиле че́ле че вѣ́нѣ май наи́нте дин вре́ме ѧ̂ вре́ме, ѡ̃бичнѹ́ѣск съ се префа́кѯ ѧ̂ нѕра́вѹрй.

Пѧ́рѣ. 2.

Де трѹ́п.

§. 44. Оу̃ни́ре а̂ ми́нцїй шѝ а̂ трѹ́пѹлѹй.

Ми́нтѣ нѹ́ нѹмай си́нгѹрѯ лѹкрѣ́ѯъ, чи шѝ пре трѹ́п, ка пре оу̃н о̂рга́н, ѧ̂требѹинцѣ́ѯъ (§. 11.), шѝ ѧ̂токма̀ де кѫтрѯ трѹ́п ѧ̂ мѹ́лте кѝпѹрй съ па̂тимѣ́ще, ка́ре а̂сѹ́пра фантасіей шѝ а̂ пофтѝрей

сим-

симцитоáре ЄѮперїенца ѧвáцѫ; дар ѧсѫ ѧчекíп мínтѣ, *) ăдекѫ фїínца нематерїáлнїкѫ лѫкрéзѫ ѧ трѫп, шѝ пăрѫш кѫм трѫпѫл поáте сѫ лѫкрéзе ѧ мínте, âчáста нѫ цíм (1), де шѝ фáптеле сăнт прѣ âдевăráте.

(1) Âчáста â мăртурíсѝ нѫ мѫ рѫшинéз: íмí ѧкѫ шѝ âчéа â Âрїстотелїчилор: Сúстима де ѧфлвéнцеле фúзїче: íмí шѝ âчéа â лúй Малебрáнш шѝ â ăлтора, де Сúстима причúнилор причинúте: (Сúстима кăзуелор ôказїонáле) прéсте âчéстѣ шѝ Сúстима Âрмонíей преăшезáте, âм чертáт, кáре пăнѫ âкúм âтăта сúнет шѝ гăлчéкѫ âз причинúт. Дар нúмаї ѵ подéсїй кăз, кáре ѝсте фїínд, фенóмениле ăр пътѣ сѫ се докедéскѫ, ăр де сăнт шѝ âдевăráте âчéсте ѵподéсїй, пăнѫ âкéчї ка фѝ уеарăтáт; Âíчѣ трéкве сѫ фїлософúм, дар кз пъцúне кăкúнтеѳ. пентрз кѫ нз плáче де тот.

§. 45. Пăрциле трѫпăлúй сăнт мúлте.

Трѫпăл де шѝ Ѣсте âлкăтуúт де мúлте пăрцúй тáрй ѧтóкма кăт шѝ оѵмеде, дар ѧсѫ чéле оѵмеде слăжúск май ѧтáю спре стáрѣ трѫпăлúй; пентрз кѫ фоáрте мúлт âжутѫ ла бїáцѫ, шѝ пре мínте ѿ пътимéск май мúлт, шѝ сúпт чéле тáрй стáз тот дѣѫна ка ѿ ѧчепътúрѫ шѝ рăдăчúнѫ.

§. 46. Чирколáцїа сăнцелúй.

Сăнцеле, кáре сѫ фáче дин мăнкáре шѝ дин кăтърѫ, кáре тотдѣѫна ѿкичнúм, мăнтúеще, (цíне) чирколáцїа нечетáтѫ, кúргăнд прин кăна чѣ гăноáсѫ ѧ пăнтечéлúл йнимїй чел дрéпт, шѝ

*) Мínтѣ прин сúфлет лѫкрéзѫ ѧтрúп, шѝ трúпăл прин сúфлет лѫкрéзѫ ѧ мínте; дар че Ѣсте сúфлетúл? кїáца. Нот. Традăк.

шй де âйчк прин Âртиріа плвмънилор, ↑ плвмънй; шй де âйчк прин вéна плвмънилор, ↑ пънтечéлвл йнимїй чéл стънг; шй де âйчк ↑чк двпъ оўрмъ прин Âóртъ ↑чéле лáлте пърцй âле трвпвлвй, шй â пврврк репетúнд (май фъкънд) ↑тъм чирколáцїе (1); кáре фъкъндвсъ, съ пъзéше вїáца ѿмвлвй чк вецетáле, (крескътоáре).

(1) Гвїлéлм. Âркéв съ лáвдъ де ѿбше, квм къ âв âфлáт шй âв паратирисúт куклофорíа (чирколáцїа) сънцелвй; дар ↑съ Èсте âрътáт къ шй май наúнте де джнеал Пáкел Сáрпїе шй Âндрéю Кесалпín, цїн âчáстъ чирколáцїе â сънцелвй; Вézй Баíл леж. Íстор. Крїтúк. ↑ Кесалпín; оўнúй гъндéск къ шй Íппократ âв цівт ѿаре че ла âчáста, дин кáртк лвй де Дїетъ. 2. §. 45.

§. 47. Оўмезкáлъ неврîкъ.

Пр сънцеле свпцїúндвсъ кв трéчерк прин стáрк плвмънилор чк гъвноáсъ, ѿ âтрéа пáрте дин пънтечéлвл йнимїй дк стънга, âжвнце ↑ крéирй прин Âртирíиле Карштїде шй ↑тоáрсе; оўнде прквпцúре оўмезкáлъ квре, кáрк âдвнáтъ ↑ мъдва чк лвнгъ, оўмклъ прин нéвре (1), шй âжвнгънд пънъ ла Óрганеле симцитоáре шй ла чéле лáлте пърцй, фáче симцúрк шй мишкáрк; âквм дар âчáстъ оўмезкáлъ неврїчéскъ пвртъндвсъ ↑ нéвре двпъ кввїúнцъ, пъзéше вїáца чк симцитоáре.

(1) Пре чéй че тъгъдвéск â фй оўмезкáлъ ↑нéкре ↑целепцéше тв мвстрáт прекюбúтвл мїéв Íван Фр. Óффмáн. ↑ лог. Мед. том. 1. фóм. 467.

§. 48. Дѫкрѫриле âчéстїа.

Прекѫм дар мѝнтѣ, ка сѫ фáкѫ мишкáре, âтребѫинцѣѫ Мѫшкїй, ăдекѫ легáтѫрй де оѫне, (âцишоáре) рáтѫнде май мóй âдѫнáте; âшà пре âчéстѣ пăрѫ ле â шѝ де Ôргáне симцитоáре спре симцúре; шѝ ла âмѫндóш пăрциле âтребѫинцáрѣ нéбрилѫр Ē прѣ мѫлтѫ, пентрѫ кѫ шѝ пре мѫшкй âй âтѝнде, саѫ âй сгѫрчéще, шѝ кїар â причéперилѫр сѫнт âдевѫрáтѫл темéю (1)

(1) Âшà ла бедéре ôцéтеле десúтсе сѫ âрáтѫ â ѷменѫл нéбрилѫй ôптїк, кáре оѫне ѿрй кѫмáшѫ ка мрѣжа сѫ кѫмѫ; сѫнетѫл йзбéще â ѷменѫл чéл май дин лзѫнтрѫ âл нéкрилѫй âкѫстїк, каре кѫпринде пăрциле чéле май дин лзѫнтрѫ âле оѫрéкилѫр; âшà шѝ миросúрѣ сѫ фáче мижлочúнд ѷменѫл небрїк, кáре кѫпринде пăрциле чéле май дин лзѫнтрѫ âле нгрилѫр; Гѫстáрѣ â мáрциниле лúмбїй чéле пурамóйде шѝ нéкрїче, шѝ пипзúрѣ â чѣ дѫпѫ оѫрмѫ сѫ фáче â âцишоáреле чéле некрїчéщй шѝ згѫрчоáсе âле Ēпїдермúдей; шѝ прин тоáте âчéсте нéкре причéперѣ трéче â крéнрй, де оѫнде âпóй â мѝнте.

§. 49. Пăртїчéлеле сѫнцелй сѫнт неасéменѣ.

Âместекăтѫра сѫнцелй éсте âлкăтѫúтѫ дин фелюрúмй де пăртичéле неасéменѣ, ăдекѫ дин Флéгмѫ, Оѫнт, Сáре, шѝ Пѫмѫнт тáре, кáре прин хúмїкѫ лéсне Ēс (1); пăрѫ кѫ пăрциле âчéстѣ нѫ ла тóцй дѫпѫ âчéаш âналогíе сѫнт âместекáте, лéсне шѝ âчáста прин хúмїкѫ сѫ причéпе.

(1) Кѫнд сѫнцеле прин фóкѫл химїчéск сѫ фїéрбе шѝ сѫ оѫтéкѫ, âтжю Ēсте Флéгмѫ, âпóй оѫн Оѫнт сѫпцúре, дѫпѫ кáре май грáс âкăпзичóс, кѫ сáре зкѫрѫнд, шѝ май пѫ оѫрмѫ пѫмѫнт тáре, ла кáре мзртѫрíе прѣкрéдникѫ де крединцѫ прѣлзвдáтѫл Ôффмáн. том. 1. лог. мед. фóм. 93.

§. 50.

§. 50. Дешсебúре â пълсвлвй шù â вáселшр.

Прéсте кáреле къ нúчй пвлсвл нв ѣ̄ ла тóцй âчéлашй, нúчй вáселе де âчéаш лърúме, ѧ̂ъш ѣ̄ксперїéнца дествл нелкредúнцѣ̄ъ.

§. 51. Темперамéнтвриле де оўнде.

Дéчй дар темелíе чирколáцїей сúнцелвй фїúнд вїáца вецетáле, (ôрганїкъ) (§. 46.), шù сúнцеле фїúнд компвс дин фелюрúмй де пáрцй неасемънáте, каре ѧ̂ дешсебúцй ѡ̆амений став кв дешсебúре âшъзáте (§. 49.); дешсебúцй ѧ̂къ фїúнд шù Пвлсїй â мвлтшр ѡ̆амений, шù вáселе прѣ̄дешсебúте фїúнд (§. 50.), оўрмѣ̄ъ дешсебúре съ фíе шù ла фелюрúмѣ̄ пáрцилшр чéлшр тáрй, шù чéлшр оўмеде спре съвършúрѣ̄ чирколáцїей сúнцелвй; пентрв âчéстѣ̄ сúнт шù дешсебúте темперамéнтвриле ѡ̆аменилшр.

§. 52. Темперамéнт холерїкос.

Кúнд фїбриле сúнт май свпцúрй шù фоáрте ѧ̂тúнсе, вáселе май стрúмте, пвлсвл май ѡ̆те шù май рéпеде, шù матéрїа оўнтвроáсъ, сав свлфвроáсъ оўмплúнд сúнцеле май мвлт, âтвнчѣ̄ темперамéнтвл съ кїáмъ Холерїкóс.

§. 53. Меланхолїкос.

Ѡ̆р де кáте ѡ̆рй фїбриле сúнт май ѣ̄спре, вáселе май лáрй, пвлсвл мáре, дар май рар, шù сúнцеле ѣ̄ре май мвлтъ матéрїе пъмънтоáсъ; де âтúтѣ̄ ѡ̆рй темперамéнтвл съ нáше Меланхолїкос.

§. 54.

§. 54. Сѫнцерóс.

Ĭр кѫнд фїкрилѣ нічй прѣслáвѣ вѫр фй, нічй кът трѣбѹ стрѫнсе, вáселѣ модерáте, (мижлочій) пѹлсѹл нѹ-тáре, дар дéстѹл, шй пѫрцилѣ чéле сѫроáсе прѣмѹлт ѧ сѫнце ѧнотѫнд; âтѹнчѣ âчéст темперамéнт сѫ кїáмѫ сѫнцерóс.

§. 55. Флегматїкос.

Ѧ чѣ дѹпѫ оўрмѫ дѣка чинева âр âвѣ фїкре спонгоáсе шй рáрй, вáсе май сѹпцирй, пѹлсѹл пѹцин рéпеде, лáнгѫ âчéстѣ сѫнце плúн де флéгмѫ, âчéстѹа ѧй дáм темперамéнт флегматїкос. (1)

(1) Дефорїа де темперамéнтѹрилѣ ѿменéщй ĕ дестѹл кé-кѣ, прекѹм Їоáн Франчúскѣ Бѹддéю ѧ дефсебúтѫ кѫкѫнтáре де Їст: Дефорій мишкѫрилѡр ѿменéщй дáтѫ ѧ Ѩлла 1704. âѹ âрѫтáт; нúменѣ ѧѣѫ дин чей кéкй наѹ деслѹшúтѡ деѣкѫршúт; дар шй чéй май нóй, кѫнд сѫ цúн тáре де пѫртичéлеле сѫнцероáсе, ĭр де фїкре, шй де кáсе, шй де пѹлѹрй гѫндéск кѫ трéбѹе сѫ нѹ грижéскѫ нимúк, âшà нѹ бáгѫ ѧ сéмѫ де кáпетеле ĕй чéле май ѧтжю.

§. 56. Пéнтрѹ че нѫрáвѹрилѣ сѹфлетѹлѹй, оўрмéѣѫ темперамéнтѹрилѡр трѹпѹлѹй.

Шй фїúнд кѫ мúнтѣ шй трѹпѹл сѫнт легáте ѧтредѫнселѣ кѹ âтáта стрáмтѫ ѭкúре, ѧ кът оўна дин пѫрцй ѧ мѹлте кúпѹрй сѫ плéче пре чéлѫ лáлтѫ; ĭр мúнтѣ прѣ мѹлте лѹкрѫрй фáче, мижлочúнд кѹрѹерѣ невроáсѫ (ſ. 48.); шй âчáста фїúнд кѫ дин сѫнцеле чéл май сѹпцúре ѧкрéирй трéче (ſ. 46.); пентрѹ âчáста âрѫтáт ĕсте кѹвѫнтѹл, пентрѹ кáреле нѫрáвѹрилѣ сѹфлетѹлѹй оўрмéѣѫ ла темперамéнтѹл трѹпѹлѹй (1).

(1)

(1) Ѩр пептрв ачáста, кв нзрáквриле сéфлетвлвїй оўр мéзв темпераméнтврилор трéпвлвй, éсте дешгебúтв кáрте âлвй Клáвдїе Галúнос, том. 5. фоáм. 444. Едїцїа де Парúс; дар âсв пжнв âквм несекжршúтв éсте черчетáрв âлвй Галúнос ачéлвм.

§. 57. Âтжиле âклинáцїй сжнт âжгáте кв темпераméнтвриле.

Шй âшà, мишкáрв сжнцелвй прв мвлтв фїúнд âтрв чей холерúчй, шй мúнтв лор сж âнáлцж, шй плúнж фїúнд де нздéжде, âре плжчéре де сúне, кжчй âв немерúт прв квн лжкáш; Ѩр мúнтв сжнцеросвлвй пентрв линишúта мишкáре â сжнцелвй, âпврврв éсте весéлж; Ѩр ачéлвй меланхолїкос, ка квм âр âвé лжкáшвл спáрт, сж тéме шй де тоáте чéле негрешúте; Ѩр âчв двпж оўрмж ачéлвй флегматїкос, ка квм âр фй âкúсж âтр' ѡ стрúмтж колúнж, ла тоáте éсте зжбавнїкж шй лéнешж (1).

(1) Âтжта дар лишéше мúнтв ка сжш формéзе трéпвл, â кжт трéпвл ѡ ржндвéше пре джнса спре дешгебúте нзрáкврй, че éсте â сж âсемнà âсéпра лвй Генéрт шй âлтвра.

§. 58. Характир âл холéричилор.

Яшà дар характúрвл холерúчилор éсте Нздéжде, Юбúре де чúнсте, Нзрáвврй де чúнсте, Ярцáгвл, Силúнцж спре ѡрй че фéл де вїáцж; шй âчв двпж оўрмж Жвдекáтж грáвнїкж шй дрéптж (1)

(1) Пентрв кж мúнтв плúнж де нздéжде фїúнд (57.), гонéше пре чéле май мáрй, шй дин âчáста рзбáре юбúрв де чúнсте; Ѩр юбитóрюл де чúнсте, âтот кúпвл кжнждвшй чúнств, лéсне сж мжнíе; шй фїúнд кж дин сжнце май свпцúрй éс шй Спíртвриле, нв é петúнцж сж нв âйьж

дешв-

деwсебúре шѝ ла жвдекáтѫ; ѩр чéл че кáвтѫ чúнстиле шѝ ѧтжéриле, фїúнд ѧтр' ѧчéаш шѝ пвтéрник ѧ жвдекà, ка ѧтребвúнцà фрѫ ѧдоáлѫ шѝ пре чéле че дéк катрѫ ѧчéст сфжршúт; де ѧíчѣ дар Е̑сте шѝ силúнца шѝ чинстúмѣ нзрáквилwр.

§. 59. Ѧл Сжнцерóшилwр.

Шѝ фїúнд кѫ мúнтѣ сжнцерóшилwр Е̑ вéселѫ (§. 57.), де ѧíчѣ характúрвл лwр Е̑сте Негрижúрѣ, Плѫчéрѣ, Десфрънáрѣ, Квркíа, Сѫбрѫзнічíа, Нждéждѣ, Тéмерѣ, Плекáре спре шждére, Цéнїе ла тóате родитóаре май вѫртóс де кѫт вúнѫ. (1)

(1) Пéнтрв кѫ чéй вéселй сѫ вúкврѫ де чéле ѧкселентóаре, де ѧíчѣ дар плѫчéрѣ; ѩр ла ѧчáста сѫ ѧпротивéще чинстúмѣ нзрáквилwр, квмпътáрѣ, ѿстенéла, де ѧíчѣ десфрънáрѣ, квркíа, плекáре спре шждére. Оу̑нде сжнце мáлт, ѧколѡ мáлте шѝ спїрїтврй лéсне мишкътóаре; де ѧíчѣ цéнїе, кáре нефїúнд ѧжгáтѫ кв жвдекáтѫ, нечéститате Е̑сте ѧ сѫ нáще негрижúре шѝ ѿбрѫзнічíе.

§. 60. Ѧл меланхоликóшилwр.

Шѝ фїúнд кѫ сѫфлетвл мелáнхолїкóшилwр сѫ тéме де тóате (§. 57.) оу̑рмѣзѫ ка характúрвл лwр сѫ фíе ѧтристáре, ѧзкомíе, Нзрáкврй сълъзтїкóасе шѝ не ѧподокúте, Завїстїе, Сѫстенéлѫ, шѝ ѧпóй Цинére де мúнте. (1)

(1) Пéнтрв кѫ чéл че сѫ тéме, сѫ ѧтристéзѫ; ѩрш чéл че сѫ тéме, ѧпéрврѣ жвдекѫ кѫ май ă̑ре требвúнцѫ де чекà, де ѧíчѣ ѧзкомíа; лáкомвл ă̑ре пóфтѫ де тóате, пéнтрв кáре сѫ шѝ кещежáще пéнтрв мáлта келтвáлѫ ѧ ă̑лтwра, де ѧíчѣ завїстїа; Е̑л ѩрш лéсне вéде кѫ фрѫ ѿстенéлѫ нимúк нв сѫ кщúгѫ, де ѧíчѣ ѿстенéла; ѩр лáкомвлвй шѝ ѿстенитóрювлвй пвцúн ѧй пáсѫ де плáче ă̑лтwра, шѝ завїстнїквл пре нúменѣ

менѣ ѧтрѳ ѧдекáр нѳ юкéцe; де ѧйчѣ сълъвтъчíа, шй полїтéца небъгáтъ ѧ сѣмъ де джнѳл.

§. 61. Ѧл флегмáтїчилѡр.

Ѧ чѣ дўпъ оўрмъ, фїйнд къ мйнтѣ флегмáтїчилѡр Ѣ зъкáвнїкъ шй тързíе (§. 57.), ѧрътáт Ѣсте къ Ѣй сѣнт дáцй ла леневúре, шй сомнорóшй, шй нѳ пóт съ ѧкáпъ нúчй бўнътáцй, нúчй рѫвтáцй мáрй, нúчй пáтимй тáрй, шй кў нúчй ѡ пўтére нў ѧтрéк пре áлцiй, нúчй ѧ ѧцелéцерiй, нúчй ѧ фантасíей.

§. 62. Ѧмéстекáре ѧ темперамéнтўрилѡр.

Дар фїйнд къ сѣнцеле Ѣсте ѧлкътўйт дин неасемънáте пáрцй (§. 49.), нúменѣ нар пўтѣ съ се áфле, кáре съ фй немерúт нўмай оўнѳл шй ѧчелаш темперамéнт, де шй дин чéле мўлте, че ѧм ѧ нўмърáт, оўнѳл май мўлт ѧр цинѣ. (1)

(1) Шй фїйнд къ чéле че цúн, шй стъпжнéск, пре чéле лáлте май слáбе ле бирвéск, нар темперамéнтѳл флегмáтїк пре чéле лáлте ле ѿпрéце май мўлт, де кът ле рѫндвéце спре плекáрѣ сѧ, де ѧйчѣ квкúнтѳл съ дъ нўмай де дóш темперамéнтърй стъпжнитóаре; пентрѳ къ нúчй Ѣсте ѿбичéю ѧ черчетѧ де ѧмеетекáрѣ чéлѡр лáлте, де кът ѧ чéлѡр трéй дин тжю.

§. 63. Вѣéмплърй ѧле ѧчéстѳ.

Де ѧйчѣ ѿаменїй чéй холерїко-сѫнцерóшй ѧтрéк ла чéл май мáре фéл де вѫртўте; нар чéй сѫнцерохолерїкошй, май пўцин; нар чéй холерїко-меланхолїкóшй, шй меланхолїко-холерїчй сѫнт силнїчй шй некрединчóшй, дар май вѫртóс ѧчéцiѧ, де кът ѧчéѳ. Чéй меланхолїко-сѫнцерóшй, шй сѫнцеро-ме-

ланхо-

ланхолїкошй съ дав ѫ тот фѣлюл де вїацъ ла ѿрй че нъраѣврй оурѫте шй де рѫс, нестаторничй шй скимбъчошй фїїнд.

§. 64. Де оунде нъраѣвриле вѫрстелор.

Шй фїїнд къ ла темпераментврй, ѫфаръ де васе шй де пѫлс, съ май сокотеще шй ѫлкътвйрѣ сѫнцелвй, шй фелюримѣ фібрелор (§. 52.), де ѫколѡ ѣсте ѫрътат къ темпераментвриле кате пѫцин съ скимбъ (1); шй де ѫичѣ темпераментл флегматїк стъпънеще ѫ првничіе, ѿр чел сѫнгерос, ѫ тинериме, ѿр чел холерїкос, ѫ вѫрста бърбътѣскъ, шй ѫпой чел меланхолїкос, ла бътрънеце стъпънеще пре чеде лалте.

(1) Ачаста ѣсте причина де ѫ съ бедѣ май таре, чине ѫтжѫ ѣра май слаб, шй чине май наинте стрълвчѣ, ѫкѫм май пѫцин съ се ѫрате.

§. 65. Каре съ дескіѫ.

Де ѫичѣ дар ѣсте къ копиїй сѫнт зъбавничй шй сомнорошй, шй де патимй май пѫцин прїимиторй, шй де фрѫѫ, шй де кентрѫ ѫвѫнд требѫинцъ. Ѿр тинерїй, ѭбиторй де плъчерй, леневошй, келтвиторй де бани, десфрънцй, шй ѫшй добѫнда прїетешѫг, шй спре тот фѣлюл де вїацъ, порнйцй. Ѿр чей ѫжѫншй ла вѫрста бърбътѣскъ сѫнт ѭбиторй де чинсте, ѭбиторй де славъ, чинстйцй шй силиторй. Ѿр бътрънециле сѫнт фрикоасе, ѭбитоаре де ѫрунт, зависнїче, немѫлцъмите, шй фоарте цїнтоаре де мінте челор май дин наінте

ѫтѫм-

Ѧтѫмпла́те; ѩр а̂лтми́нтрилѣ, къ сѫ́нт прѣвѣ́йтътóаре, ѧсъшй е̂ѯперїе́нца а̂ва́цъ. (1)

(1) Врéдник де лáвдъ е̂сте Ѧтр' а̂чéстѣ Ора́цїе Флáк, ка́реле прѣбúне дескрíе карактúрїй копíилор Ѧ ка́ртѣ Поет. стїх. 158. шй нъра́квриле тúнерилор стїх. 166. Лéкврилe бърба́цилор, стїх. 169. шй ѧкъ пáтимиле шй плекáриле бътрѫ́нилор.

§. 66. Ѧ нѣмврилор Ѧтрéцй деѡсебúте нъра́вврй.

Фїúнд къ темпера́ца сѫ́нцелвй мвлт а̂жвтъ ла нъра́вврй (§. 51.); ѩр пре сѫ́нце стáрѣ ѣ́рвлвй шй а̂ чéрюлвй прѣмвлт скúмеъ, нв̀ е̂ де мира́ре съ фíе темпераме́нтврилe деѡсебúте а̂ нѣмврилор Ѧтрéцй, ка́ре оўнде съ а̂да́ѡгъ ѧвцътвра шй ѡбичéюл, лéсне съ префáк Ѧ нъра́вврй. (1)

(1) Де а̂йчѣ е̂сте къ сѫ́нт деѡсебúте нъра́квриле Íспанїóлилор, Францézилор, Нéмцилор, Íталїáнилор, Е̂нглézилор, Скоцézилор, Ирландézилор; де а̂йчѣ а̂в деѡсебúре ла тóт фéлюл де кїáцъ Кїнézїй, Е̂ѳиопíй, шй Америкáнїй. Е̂сте крéдник де лáвдъ Берклéю ла а̂чéстѣ, пентрв къ прѣбúне а̂в лвáт сѣ́ма шй а̂в деслвшúт оўнеле Ѧ Íкóана сѣфлетвлвй. (Ка́рте нвмúтъ а̂шà)

§. 67. Е̂пїлóг а̂л пъ́рцїй 2.

Ѩр ка́те стáв а̂фáрѣ де ѡ̆м, шй ка́т а̂жвтъ ла нъра́вврй, Ѧтр' ѣ́лтъ пáрте май фирéще вѫм а̂рътà.

ПАРТЕ 3.

Де дешсебúте Нзрáвўрй шй Рзштзцй âле ѿаменилор.

§. 68. Конципере.

Мúнтѣ ѿменѣскз де шй ăре нў нўмай ѧцелéцере, чй шй войре (ſ. 15. 16.). шй войрѣ âпўрўрѣ гонéше кўнўл, шй фўце де рáў (ſ. 29.); дар ѧсз мўлте фїúнд кўнеле, шй ѿаменїй ѧрзцишúнд оўне ѿрй рéлеле ѧ лóк де кўне, ка Їѯїѡн, пре нор, ѧ лóк де Жўна, де âичѣ оўрмѣзз нечеситéше ка шй нзрáвўрй дешсебúте сз се нáскз.

§. 69. Чѣ сúнт Нзрáвўрй?

Нзрáвўриле пáтимй сúнт ла нóй (ſ. 43.), шй ѧклїнáцїй ѣшúте дин темпераméнтўрй (ſ. 47.), шй при ѡбичéю нечетáт, ăдекз прин лўкрúрй âдесѣўрй репетúте, ѧтзрúндўсз. (1)

(1) Шй оўнде сз фáче âчáста, нзрáвриле âшáзз, ка кўм ăлтз фúре, прекўм дрéпт âз зúс Ѳрáцїе Кáртѣ 1. Епїст. 10. стїх 24. „Шй кéй гонй пре фúре кз фóрка, пзнз кúнд ѣрзш сз ка ѧтóарче.

§. 70. Де кúте фéлюрй?

Ѧдоúте дар сúнт нзрáвўриле; пентрў кз дѣка войрѣ сз пóартз кзтрз кўнўл чéл âдевзрáт, нзрáвўриле вор фй âле кўнўлўй (1); ѣр дѣка спре чéл пзрўт, âле рáўлўй; дин кáреле пре чéле дин тáю ле нўмúм Бўнзтáте; ѣр пре чéле âл дóйлѣ, Рзштáте.

(1) Дар

(1) Дар а̂и́чѣ нзра́кврй е́вне нв а̂целéуем дзпх пзрéрѣ де ѡ́вще, а̂декз а̂ ло́к де нзра́кврй а̂плїка́те ла ре́гвлиле би́нелвй, чй фїлософїчéще а̂ ло́к де а̂клинзрй а̂ле войрей чéй сквршите прин а̂декзра́та евнзта́те.

§. 71. Де е̂сте а̂нзскзтз евнзта́тѣ.

Я̂квм дар фїи́нд кз войрѣ де мвлте ѡ̂рй слвжа́ще фантасіей шй а̂клинзрилор чéлор ре́ле шй па́тимилор (ſ. 29.); шй нзра́вврилe рзса́р дин а̂клинзриле войрей (ſ. 69.), а̂рзта́т е̂сте кз евнзта́тѣ нв е̂сте а̂нзскзтз ла ѡ̂м. Я̂и́чѣ дар а̂плїка́ндвне но́й ла дескрїерѣ фи́рей ѡ̂мвлвй нзра́вник, (моралїчéск) нвмай де рзвта́те вшм черчета̀.

§. 72. Чѐ е̂ рзвта́те?

Кя́нд рзвта́тѣ е̂сте а̂клина́ре а̂ войрей, пвртя́ндвсз кзтрз евнвл пзрвт (ſ. 70.), шй а̂тзри́ндвсз кв ѡ̂кичéюл дин то́ате зи́леле (ſ. 69.), пентрв а̂ча́ста нв сз по́ате ка а̂ сз нв фіе де мвлте фе́люрй; дар а̂сз ла то́цй деѡ́вще а̂стззй сз ци́не, кз трéй ся́нт ка́петеле рзвтя́цилор.

§. 73. Пентрв чѐ ѡ̂аре трéй ся́нт ка́петеле рзвтя́цилор.

Пентрв кз евнвл чéл пзрвт, кзтрз ка́реле а̂лвнекз ми́нтѣ чѐ нескврши́тз, не зямбе́ще но́ш сав свпт фїгвра чéлвй де чи́нсте, сав а̂чéлвй де плзчére, сав а̂чéлвй де требви́нцз. (1)

(1) Де евнвл а̂декзра́т чéл моралїчéск дрéпт жвдека̀ Сто́ичїй, кз е̂сте а̂чéлаш а̂презнз шй де чи́нсте, шй де требви́нцз, шй де плзчére. Вézй Кїкерон де кввїи́нце Картѣ 2. Кап. 3. дар а̂ iз оу̂нде ся́нт деспзрците а̂рзтя́рile а̂чéстора,

шй

шѝ чѣл де требѹ́инцъ, сав чѣл де плъчѐре фъръ чѣл де чи́нсте съ а̑ра́тъ; сав чѣл де чи́нсте деспъръцѝт фїѝнд де а̑деварáта плъчѐре шѝ фолосѝнцъ, бѣнэ ва фѝ нѹ́май пръ́т.

§. 74. Ка́ре сѫ́нт а̑чéстѣ?

Кѫ́нд дар ми́нтѣ съ по́артъ кътръ чѣ́м че а̑шáлъ, динтре пръ́теле бѹ́не, сѹ́пт фїгѹ́ра чѣлѹ́й де чи́нсте, съ на́ше Трѹ́фїа; ѿр кѫ́нд кътръ чѣ́ле а̑врѫкáте кѹ фїгѹ́ра чѣлѹ́й де плъкѹ́т, Плъчѐре; А̑по́й кѫ́нд съ а̑шáлъ нѹ́май шѝ нѹ́май кѹ чѣл де требѹ́инцъ, А̑ъкомїа йзворáше. Шѝ а̑чéстѣ сѫ́нт чѣ́ле трéй капете а̑ле рѫвтъцилор (1), карéле, ка оўн а̑лт Трїкефал Кервéр, трáг пре ѿамéнїй а̑ ѿд.

(1) А̑ фїѣт а̑чéстѣ шѝ Їоáн А̑по́столул. Е̑пíст. 1. Кап. 2. 16.

§. 75. Чѐ, шѝ а̑ кѫ́те фéлюрй е̑ Трѹ́фїа (А̑мбїцїа)?

Трѹ́фїа е̑́сте рѫвтáте, кáрѣ пре то́ате ле а̑дѹ́че кътръ чи́нсте шѝ ковършѝре. Шѝ фїѝнд къ оўнїй пофтéск съ ковършáскъ пре а̑лцїй а̑ чѣ́ле де нимѝк врéдниче шѝ нефолосито́аре; ѿр а̑лцїй, а̑ фáптеле чѣ́ле оурáте; шѝ а̑лцїй, ла дáрѹриле трѹпѹлѹ́й, сав а̑ле сѹфлетѹлѹ́й; де а̑йчѣ Ювѝрѣ де чи́нсте сав Трѹ́фїа съ по́ате кемà оўна прóастъ; ѿр а̑лта доситочéскъ шѝ нерѹшинáтъ; ѿр а̑лта, де бѹ́нъкѹвї́инцъ: шѝ а̑чáста дéка стъ а̑трѹ а̑крединцáрѣ а̑целепчю́ней, ви́не съ нѹмéше Я̑улїчéскъ; ѿр дéка а̑трѹ а̑ авцатѹ́рей шѝ а̑ педепси́рей, педепси́тъ; ѿр дéка а̑трѹ а̑ войнничéй, ѿстъшáскъ; ѿр дéка пе оўрмъ, а̑трѹ а̑ бѹнатáцїй шѝ а̑ сфи̑цéнїей, фарїсаїчéскъ де оўнїй потрибѝт съ нѹмéше. (1)

(1) Сѫ́нт

(1) Сжнт оунїй, карїй пентрв фрмосéце сз плáк пе сúнешй, (пентрв кз ла чéй фрмóшй Éсте фвм фáлник, шй ла фрмосéце сúрмéзз мжндрía); ар пре алцїй богцúа, шй пре алцїй апóй коúничúа ай оúмфлз; шй фїúнд кз ачéстк де сúне сжнт адїафоре шй нв лквнзтзцéск пре ом, сз адвк ла юкúрк де чúнсте чк продтз.

§. 76. Характúрй дешбще ай юкитóрилор де чúнсте, сав трвфáшилор.

Яквм дар фїúнд кз юкúрк де чúнсте пре тóате ле адвче ла чúнсте шй ла ковършúре (§. 75.); оúрмéзз 1. кз юкитóрїй де чúнсте (трвфáшїй), сз нв свфере лéсне, сав пре чéй асéменк, сав мзкáр пре чéй май вúнй; 2. сз гонéскз богцúа, ка оún óрган ал пвтéрїй лор; 3. сз фіе стреúнй ла плзчéрй шй десфрзнзрй, пзнз кжнд вор слвжи ла клинзриле лор.

§. 77. Ла чéле Дмнезеéщй.

Динтр' áчáстз чепзтврз оúрмéзз 4. кз трвфáшїй ла чéле де релігїе сз фіе юкитóрй фїеркúнцй пзрéрилор шй лквцзтврилор сáле, шй пентрв áчáста сз се плжнтéзе сав л Ялеісмв, сав л Врéс, сав л Упокрїсіе прквзвтз. (1)

(1) Ла Ялеíе трвфáшвл фирéще Éсте май порнúт, ар апзрзтóрю де Врéс Éсте, превзжнд лáвда оúрмáшилор, шй нв тзгвдвéще а лва áсвпрзшй фїгвра чúнстúрей де Дмнезéв, де кжте ори áчáста сз сокотéще фолоситóаре лвúшй. Парáдигмз áчéствй лáкрз крéдникз де поменúре Éсте алвй П. Корнúлїе Свїпїон ла Лúкїе Картк 26. Кап. 19.

§. 78.

§. 78. Да чѣле къторъ ăлцїй.

Шй де ăколѡ оуръмѣзъ шй ăл 5. Къ трѫфăшїй нѫ юбѣск прe ăлцїй, фъръ нѫмай ѧ кăт ѧй сокотѣск къ ле вър фй лѫръший требѫинчóший; пентръ кăре шй 6. Къ ăплїкъ прїетенїиле ла чѣл че ле ĕсте лѫръший де требѫинцъ; 7. Прe чĕй май мăрй ѧй чинстѣск, дăкă ѧй крĕд войндăле кине; нăр прe чĕй че ле гăндѣск рăѫ ѧй врăжмăшѣск; нăр прe чĕй ăтĕменѣ лѫръший съ силѣск съй сѫпѫе; прe чей май мичй ăпóй, саѫ кѫ стăпънирѣ шй кѫ фрика, саѫ кѫ сила шй кѫ крѫзимѣ съ грăвѣск съй цiĕ ѧ чăл че лисъ кăде, прекѫм ĕй сокотѣск.

§. 79. Да чѣле къторъ сине.

Прeсте кăре фїйнд къ прe тóате ла ковършире ле ăдѫк (75), ăрътăт ĕсте, 8. Къ ĕй сънт юбиторй де ѡстенѣлъ шй бърбацй, шй 9. Къ съ стрăдѫѣск май бъртóс ла чѣле че съ кѫбин спре скóпосѫл лър, 10. Кăре ăтăт май норочит ле лѫкрѣзъ; кăт дѫпъ май ăскѫцитъ жѫдекăтъ май де мѫлте ѡрй ѧтрѣк прe ăлцїй.

§. 80. Да чѣле къторъ бине.

ѧ чѣ дѫпъ оуръмъ динтр' ăчăший ăзїшмъ дин сине йзвораще, 11. Къ трѫфăшїй, кăт трăѣск нечетăт съ цин де чĕ ĕ бине, шй 12. Мъртърисѣще ăчăста чинстимѣ ѧ кѫбинте, ѧ фїгѫръ, ѧ оумблет, ѧ ѧръкъминте; шй 13. Съ скѫмпѣск май мѫлт де кѫбинте, де кăт де кăнй (ſ. 76. 2.)

BIBLIOTECA ... SIBIIU

§. 81. Че, шй ѧ кѫте фелюрй ѣсте Плъчерѣ.

Ѣр Плъчерѣ ѣсте рѫтате, карѣ стѫ ѧ пофтирѣ немъсърѫтъ ѫчелор де плъкът (§. 74.); ѫкъм дар фїйнд къ оунїй сокотеск лъкръ май де плъкът чеѧ че гъдилъ гъстъл; ѣр ѫлцїй, чеѧ че порнеще май мълт пофта спре десфрънаре ла Венере (кърбіе); ѣр ѫлцїй, чеѧ че дъпъ ведере веселеще съфлетъл; динтр' ѫчаста плъчерѣ съ зїче къ ѣсте съв Вакхїчѣскъ, съв Ѧфродїсїачѣскъ, съв Прїетенѣскъ. (1)

(1) Де ѫчест фелю ѣсте кърїозїтѫтѣ, фїйнд плъчере, каре стѫ ѧ кънощинца ѫ мълтор лъкърърй де плъкът май кърто, де кѫт де требинца; ѣр пре характирѫл ѫчещїй рѫтъцй прѣбине лаъ ѧтемнат Плътърх ѧ Кѫк. де кърїозїтѫте Том. 2. фоѧ 6.

§. 82. Характирй деосебще ѫй юбиторилор де плъчерй.

Динтр' ѫчаста хотъръре ѣсте ърътат, 1. Къ юбиторїй де плъчерй прѣмълт съ пѫск къ ѫчелѣ че веселеск симцирile съв фантасіа. 2. Къ ѣй ѫ нелесниre, съв къртеск ла тоатъ ѡстенѣла, дърерѣ, примеждїа, шй ла ѡрй че ѫлт че нъ сар прѣпърѣ де плъкът; 3. Къ банїй нъ ле сѫнт пентръ ѫлт чева пофтицй, де кѫт ѧ кѫт лър фй Органе ѫле плъчерїй; пентръ каре 4. Къ ѣй сѫнт порницй май мълт ла кърбіе, съв ла лъзъріе де кѫт ла лъкоміе; де чинсте нічй прѣпофтитърй, нічй прѣдестойничй сѫнт. (1)

(1) Де ѫйчѣ ведем къ ѡаре каре ѡкърмвитърй прѣюбитърй де плъчерй съ лаз де ѡкърмвире, ка ѫша съ се ѫплїче ла плъчерй май бине, слобод шй ѧпаче. Готтфр. корбирѣ лвй

Олеа-

Ѳлеарїѣ. Де кърмвитóрюл че сав липейт пре сúне де кърмвúре. §. 7.

§. 83. Ла чéле кътръ Дúнезéу.

Нѫ майпѫцúн де âинк вей âдѫнà 6. Кѫ ла чинстúрк де Дúнезéу ёй сънт тéпїдй (нúчй рéчй, нúчй кáлзй); шй 7. Кѫ сънт май порнúцй спре скептїчїсмѫ, 8. Нúчй де слъжба лúй Дúнезéу прк-мѫлт âгрижáнд, фърѫ нѫмай кът веселéше симцúрк шй фантасíа. (1)

(1) Нѫ ё дар âнекóе â кѫнóаше кѫ Нќмврилe дела рѣзврúт, фїйнд фóарте ѭбитóаре де плъчéрй, сѫкършúск чéле сфйцúте кѫ âтжта гътúре де слъжбе; йар слъжúрк Нќмврилѫр деспре âмїáзѫ нóапте ё мѫлт май сéмплїче, âчéлѫра âдекѫ, кáрїй шй пзнѫ âкѣм âѫ семплїчитáте шй бїáцѫ цързнéскѫ.

§. 84. Ла чéле кътръ ăлцїй.

Динтрă âчáста вей âдѫче 9. Кѫ ёй сънт гáта â ѭбй пре ăлцїй, нестатóрничй ăсѫ сънт, пентрѫ кáре 10. Оѫ кáгѫ спре ѭбúрй шй ѫкрѫзничéше, шй лéсне пре âчéстк ле стрúкѫ, 11. Шй кътръ чéй май мáрй сѫ пóартѫ, ка нúше слъвй, йар кътръ чéй âсéменк сънт лесничóшй шй нестатóрничй, йар кътръ чéй май мúчй кѫ скоборáре.

§. 85. Ла чéле кътръ сúне.

Нúчй нѫ трéбѫе сѫ не ăдоúм 12. кѫ ёй тóатѫ ѫстенкла, кáрк нѫ ăпѫнце симцúрile дѫпѫ плъчéре, ѫ оурáск прќмѫлт, шй де âинк 13. Кѫ ёй кáскѫ гѫра добиточéше ла чéле че веселéск, сав симцúри-

цíриле, сав фантасíа, ѧтрв кáреле шй ѧтѫта май мвлт споréск де мвлте ѡрй, кѫт май мвлтѫ цéнїе (йстецíме) ѧв.

§. 86. Ла чéле кътрѫ квнаквїíнцѫ.

Ѧ чѫ двпѫ оўрмѫ де ѧíчѫ йзвораше 14. Кѫ юкиторїй де плѫчéрй сѫ фíе скимбѫчóшй ла тóт фéлюл де бїáцѫ; шй 15. Пвцúн ѡаре че доритóрй де чинстíме; 16. Сѫ ѧтребвинцéзе ѧрѫкмúнтѫ, оўмблетвл, фїгвра сав пвшéце, сав ленешáце; шй май кѫртóс 17. Ей сѫ фíе порнúцй спре лимéвцíе (1), минчюнй, пѫрчюнй, жврмáнтврй.

(1) Ѧчáста ѣ деѡсебúтѫ рѫштáте ѧ юкитóрилор де плѫчéрй, шй нéмай де кѫт бътѫнд ѧ ѡкїй чéлор че сѫ ѧтѫмплѫ; характúрїй ѧчéцїа сѫнт ла Ѳеѡфрáст Йаїк. Харак Кап. 4. шй Плвтáрх де лимéвцíе Том. 2.

§. 87. Чѣ, шй де кѫте фéлюрй ѣсте Ѫкомíа?

Ѫкомíа ѣсте рѫштáте, кáрѣ стѫ ѧ пóфта чѣ нелчетáтѫ шй несътврáтѫ ѧчéлор требвинчóасе (74); кáр требвинчóс ѣсте лáкомилор тóт че сѫ скúмбѫ шй де мвлт прéц; дар де шй тóт че сѫ скúмбѫ ѣсте ѳмéт ѧл ѫкомíей; дар ѧсѫ май бúне плáче лáкомвлвй ѡ доканднре де сквле стрлвчúте, сав де мошíй шй де ѧвéре, де кѫт де бáнй. Пентрв кáре нв фърѫ квїíнцѫ ѫкомíа сѫ деспáрте ѧ стрлвчитоáре, ѧ църнéскѫ, шй ѧ негоцъторéскѫ. (1)

(1) Шй спре чѣ стрлвчитоáре сѫнт порнúцй чéй сѫнцерóшй; кáр спре чѣ негоцъторéскѫ, чéй холерїкóшй; кáр спре чѣ църнéскѫ, чéй меланхолїкóшй.

§. 88.

§. 88. Характи́рй деѡ́вѣще а͡й лако́милѡр.

Де а͡и́чѣ веде́м къ е́͡й Сѫ́нт 1. скѫ́мпй, ши́ май ле́сне а͡й пѫ́тѣ съ ско́цй мъчю́ка дин мъ́на лѫ́й Ѥрколе, де къ́т ка́нй дин мъ́на лѫр (1); 2. некъзъто́рй де се́мъ де плъче́рй пре ка́ре цй́ѫ къ кѫ ка́нй съ доканде́ск; 3. а͡ чѣ дѫ́пъ оу͡рмъ слáвъ пофте́ск нѫ пентрѫ мъри́мѣ е́͡й, чй́ пентрѫ къцигѫл че съ а́͡флъ а͡трънса.

(1) А͡чáстъ скѫмпе́те кънд а͡жѫ́нце а͡ трѣ́пта чѣ май а͡нáлтъ трѣ́че а͡ некърцéнїе, пре характи́рел ка́рїа а͡ Е҃вкалїон прѣ́кѣине лáв тупъри́т Флáвт а͡ Ѧвлáларíа.

§. 89. Ла че́ле къторъ Дм҃незе́ѫ.

Ѧкѫ́м дар лáкомѫл фїи́нд къ съ кѫ́кѫръ де доканди́рѣ че́лор требѫинчóасе (§. 87.), ле́сне а͡й пѫ́тѣ да кѫ́кънт 4. Ѧдевъра́т, къ чинстéще пре Дм҃незе́ѫ нѫ пентрѫ а́͡лт сфършúт, чй́ ка съл а͡трекѫинцéзе а͡жѫторю́ спре а͡мѫлцúрѣ къцигѫлѫй; ши́ де а͡и́чѣ 5. Ѫшй пѫ́не тóатъ релігїа а͡слѫши́рѣ чѣ де а͡фáръ; пентрѫ ка́ре ши́ 6. Е҃сте прѣкмѫлт а͡клїна́т ла сѫперстúцїе (кредúнцъ некѫвїѡ́асъ) (1)

(1) Дѫпъ кѫм Ѧдеíсмѫл стъ а͡трѫ оу͡ржчóасъ тъгъдви́ре а͡лѫй Дм҃незе́ѫ, а͡шà Сѫперстúцїа, а͡трѫ чѣ рекърати́тъ а͡целéщере а Дм҃незеи́рей, ши́ а͡ фрúка чѣ де ро́б. Ши́ фїи́нд къ характи́рїй Сѫперстúцїей сѫ́нт оу͡ржчóшй, прекѫм кръзи́мѣ а͡свѣпра че́лор де а́͡лтъ релігїе, слъжи́рѣ де їдолй, у҃покрїзїа, нар пѫтѣ фй неарта́т, пентрѫ че а͡в фóрт оу͡нїй, къ́рора Сѫперстúцїа ли сав пърѣ́т май рѣ де къ́т Ѧдеїа. Вézи Плáтáрх де Сѫперстúцїе, ши́ Лог. лѫй Баíл де Комит. ши́ че́рей къторъ Е҃пархїóцй.

§. 90. Ла чéле кътрѫ ѫлцїй.

Де âинѣ нимúк май пвцúн âрътáт 7. Кѫ лáкомїй сѫнт зависúтничй, 8. Нелесничóшй; 9. Шй оурътóрй де ѿамений, 10. Шй кáрїй нв цúв нúчй прїетешвгвл сѫ чинстéскѫ, нúчй прїетений сѫ се фáкѫ, 11. Шй пентрв фрúкѫ, шй чѣ дѣпврврѣ кънвáлѫ, кв кáрѣ сѫ пóартѫ, де тóцй сѫ свпѫрѫ, âфáрѫ де âчéїа, пре кáрїй сокотéск лúрвшй ѫдаторáцй: шй ѫ чѣ двпѫ оурмѫ 12. фїúнд кѫ ѫсѫш ёй сѫнт недрéпцй, 13. Шй гѫлчевитóрй сѫнт, шй 14. Некѫгатóрй де сѣмѫ де квбїúнцеле твтврúр ѿаменилор, 15. Пре чéй май мáрй ѫй писмвéск, пре чéй âсéменѣ лор ѫй зависквéск, пре чéй май мúчй кв недрептáтѣ шй кв крвзúмѣ ѫй ѫстреинѣзѫ дела сúне десъвършúт. (1)

(1) Прѣкúне ăре Ѳеофрáст Характ. Кап. 11. Нѫ пóате лъсà нúчй смокúне сѫ мънúнче дин грздúна сà, нúчи âмéрце чинекà прин цáрина сà, нúчй сѫ âдвне кре ѿ маслúнѫ, сав финикѫ дин чéле кѫзвте жóс. Ѳемнѣзѫ шй âчéлѣ âле лвй Плвтáрх: „Нѫ трéбве сѫ чéрем, нúчй кóрѣ дела мóрт, нúчй крéвн дар дела скúмп.

§. 91. Ла чéле кътрѫ сúнешй.

Ятáта де пáртѣ сѫнт ёй â вой кúнеле ăлтора, ѫ кăт шй â 16. Оѫ лвптѫ шй ѫпротúва фúрїй лúрвшй, 17. Шй кв ѿстенéле ковършитóаре сврвмѫ пре сúнешй, 18. Шй нимúк ăлт нав ѫ мúнте, фѫрѫ нвмай кăте âжвтѫ спре âшй съвършй трéкиле сáле, спре съвършúрѣ кáрора âжвнце Шинéрмúнте, кв кáрѣ лáкомїй мвлт ѫтрéк, преквм сав зис. §. 92.

§. 92. Ла чѣле кътрѫ вѫнакѫвїйнцѫ.

Ѫ чѣ дѫпѫ оўрмѫ ѫжѫнг сѫ се факѫ пре сине прѣкоўрѫчо́ий, 19. Пентрѫ вїа́ца лор чѣ липси́тѫ де то́атѫ мѫлцѫми́рѣ шѝ дра́гостѣ вѝнелѫй. 20. Тѫчѐрѣ фѫрѫ вре́ме, 21. Ворки́рѣ де чѐле де нимѝк вре́дниче. 22. Оўмплетѫ фѫрѫ рѫндѫ́лѫ, 23. Ѫ-брѫкѫми́нтѣ че нѫ ли сѫ кѫви́не (1), 24. шѝ Фїгѫ-ра пѫ оўрмѫ десто́йникѫ сѫ ѫра́те нѫмай де кѫ́т шѝ чѣ́рта сѫфлетѫлѫй шѝ по́фта ба́нилор.

(1) Прѣвѣне характиріѕтїче ѫв зи́ѕ шѝ де ѫча́ста Ѳеофра́ст.

§. 93. Дин рѫтѫциле чѐле зи́се ка́рѣ ѣ̂ чѣ̀ май рѣ̀.

Ѧша̀ дар ѭки́рѣ де чи́нсте, Плѫчѐрѣ, шѝ Ѧкомі́а оўрмѣ́зѫ рѫтѫцилор, дин ка́реле ни́чѝ оў-на нѫ ѣ̂ май вѫнѫ де кѫ́т чѐле ла́лте; дар ѧ̂сѫ Ѧкомі́а ӗ́сте чѣ̀ май оўрѫчо́асѫ шѝ май грозавѫ де кѫ́т то́ате; пентрѫ ка́ре шѝ характи́рѫл Ѧкомилор нимѝк нѫ сѫ потриве́ще ла соцїета́тѣ ѡменѣ́скѫ. (1)

(1) Де оўнде фрѧмо́асѫ ӗ́сте Ѧрїѕтотелїчѣ́ска ѫчѣ́м повѣсти́рѣ де чѣ́й ѡпт тѫлхарѝ, ка́рїй чертѫндясѫ пентрѫ пра́дѫ 1. нѫмѫрѫл ѫв сказа́т ѧ̂ па́трѫ, ѫпо́й ѧ̂ до́й, шѝ ѧ̂ чѣ дѫпѫ оўрмѫ ѧ̂ оўнѫл. Дѣ́чѝ дин ѫча́стѫ повѣсти́рѣ ѫдѫнѫ, кѫ ла ѡменїй ка́рїй трѣ́ѕк кѫ кои́рѣ де ѫ̂ Ѧкоми, нимѝк нѫ ӗ́сте ни́чѝ хотѫрѫ́т, ни́чѝ кѫкїѡ́с.

§. 94. Причинѫ ѫчепѫто́аре ѫ рѫтѫцилор.

Причина тѫтѫрѡ́р рѫтѫцилор трѣкѫ сѫ ѡ̂ чер-кѫ́м сѫ ѧ̂трѫ ѫ̂сѫшѝ ми́нтѣ, сѫ ѧ̂трѫ чѣ ѧ̂трѫ то́цѝ ѫнѧскѫтѫ рѣ̀ ѭки́рѣ де си́не, ѫ̆декѫ чѣ немѫ-

сѫра-

съратъ драгосте де сине; дарꙗ къ нименъ нар пътъ съ тъгъдъскъ къ минтъ съ хотъраще де темпераментъриле трътещий спре ачаста, сау спре ачел рътътате генералъ (§. 56.).

§. 95. Де оунде аместекарѣ рътъцилор.

Дин каре ачелъ оурмѣзъ 1. фиинд къ нъ съ афлъ фиешкаре тот темперамент, чи къ деосебире аместекате (§. 62); пентръ ачаста ши тоате рътъциле ачелъ дътъ деосебите трепте съ пот ведѣ тоцй тамений; 2. Ши къ къдушй ачастъ аместекаре опрещe, кă май пъцини съ се арате характирий ачелор рътъцй; 3. Пър дѣка ар фи аместекате дътъ о трѣтъ токма, лесне сътъ кипъл бънътеций ар ушла пре чей нелъкъцаций. (1).

(1) Къ адеверат аша юбирѣ де чинсте аместекатъ къ плъчерѣ де мълте ори съ къракъ къ фигъра бънътацій, ши атънчѣ юбирѣ де чинсте адъче пре плъчере ла къмпътаре, яр плъчерѣ пре юбирѣ де чинсте.

§. 96. Идоилѣ причини але рътъцилор.

Ши спре ачесте рътъцй лесне рапеск пре ом, о рѣ крещере, оун обичею, адънарѣ къ алцй рий; ши къ ши фелюрй де чиркостанцій. (деосебите тъмплърй).

§. 97. Ласе кип ши фелюрй де стърй наск фелюрй де рътъцй.

Дар фиинд къ фиешкаре старе съ арътъ оаре каре бъне пъръте, ши ачест фелю де арътаре децѣптъ патимиле (§. 32.), ши патимиле де мълте ори плинисте, ши къ обичею де мълъ бре-

ме

ме ѧтъринджсѫ, трѣк ѧ нъраѣвърй (ѕ. 95.) лѣсне съ вър деслъшй фѣлюриле де нъраѣвърй ѫле ѧпъра-цилър, съпъшилър, нѡбилилър, норѡджлъй, когацилър, сърачилър, прѣщцилър, педеѱицилор, ѡсташилър, негоцъторилър, ѯидарилър, плъгарилър.

§. 98. Де ѣсте феричире ѧтръ чѣй рѣй.

Шй фїїнд къ лъкръл фїлософїей моралѣ ѣсте съ ѫджкъ пре ѡм ла ѫдевърата феричире, шй ѫчаста стъ ѧтръ доѫндирѣ къндлъй чѣлъй ѧналт (ѕ. 2.), пентръ ѫчаста ѫрътат ѣсте, къ чѣй къпринсй де рътъцй, шй къ гъра къскатъ ла бънеле пъръте (ѕ. 70.), ѫчѣцїѫ шй де съ вър сокотй пре сине феричицй, ѧтръ ѫдевър сѫнт прѣ тикълшй.

§. 99. Лъкрърй ѫле рътъцилор ла кѫет.

Шй ѧтѫю, фїїнд къ ѡбитѡрїй де чинсте грижѫск май мълт де ладжделе партїколаре, де кат де ѫдевър (ѕ. 77.); ѭр лакомїй, де съперстїцїе (ѕ. 89.); шй ѡбитѡрїй де плъчерй фїїнд ѫдевърат плекацй спре скептїкъ (73.); ѧче рѣ старе съ ѫфлъ шй минтѣ шй фантасїа ѫчелър дацй ла рътъцй, фїешкаре лѣсне ба цй (1).

(1) Де ѫйчѣ ѡбирѣ де чинсте шй плъчерѣ лѣсне ѫджк пре ѡм ла десментичїе шй ла манїе, (некъвнїе) ѭр лакомїа, ла ѣнвидїатмъ шй ла фрика нълъчирилър шй ла ѧгрижирѣ чѣ май некъвїѫтъ ла Магїе (фърмекъторїе).

§. 100. Ла концїїнцъ.

Ѧпой концїїнца фїїнд Съллогїсмъ пентръ фаптеле партїколаре ѫле фїешкърѫ (ѕ. 18.); шй

фї-

фїѝнд къ чѣй авзлѹи́цій къ рзштѣцилѣ, цій апѹрѹрѣ фа́птеле лор апроти́вниче лѣцїй ши кѹва́нтѹлѹй, чи́не нѹ ве́де къ ка́те ви́че але концїѝнцей съ некзжѣ́ск де ка́те ѡ̈рй ми́нтѣ лор съ атоа́рче апрежѹрѹл съ́ѹ; ши че ферічи́ре ар фи, кѣ́нд но́й си́нгѹрй ѡсѧндим пре ӓши́не?

§. 101. Ла Войре.

Ши пре́сте ачестѣ, фїѝнд къ ми́нтѣ пофте́ще къ́нѹл, ши пофти́рѣ немѹритоа́рей ми́нцй нѹ поа́те съ нѹ фіе немзрини́тз (§. 13.), чи́не ар сти́нце се́тѣ ачѣ́а къ лѹкрѹриле че́ле трекзтоа́ре, ӓде́кз къ богзція, сла́ва, ши къ гждили́риле симци́рилор? Ши нѹ кѹмва ай пѹтѣ зи́че ферічи́ці пре ачѣ́їа, акзрора пофти́ре сав ни́чй ѡда́тз нѹ съ са́тѹрз (1), сав съ сфзршаще анепофти́ре ши неплзче́ре.

(1) Ѧ фи ферічи́т е́сте адобжндй бѣ́нѹл; ѣ̈р адобжндй бѣ́нѹл е́сте а съ оумплѣ де дже́нѹл: аша дар ачѣ́їа ка́рїй апѹрѹрѣ пофте́ск, ши ни́чй ѡда́тз сзтзржндзз, нѣ сар пѹтѣ нѹмй ферічи́ці май мѣлт де кѣт Та́нтал, пре бе́чничиле мѣнчй але кзрва ле плзсмѣ́ поецїй къ стѣ атр' ѡ̈ некѹрма́тз фоа́ме ши се́те амижлокѹл десфзтзрїй.

§. 102. Ла Па́тимй.

Ши фїѝнд къ ла чѣй рзй некѹрма́т съ ара́тз бѹнеле че́ле пзрѹте (§. 70.), ши дин арзта́рѣ бѹнѹлѹй ёс па́тимиле (§. 32.): пентрѹ ача́ста пре ми́нтѣ ѭбито́рюлѹй де чи́нсте апѹрѹрѣ ѡ ба пѹрта оѹ̈рцїа (§. 58.); ѣ̈р пре а ѭбито́рюлѹй де плзче́рй, нздеждѣ, фрика, (§. 59,) амо́рѹл, оѹрзчю́нѣ, Зилотупїа; ѣ̈р пре а ла́комѹлѹй, Завїстїа

стїа (§. 60.) фрúка, десндаждуúрѣ. Якúм âтр' âчéсте вáлурй че лúнице âр пúтѣ фй? сáв че феричúре?

§. 103. Ла Трúп.

Шй фїúнд требуúнцъ â черчетà шй де трúп (§. 15.), беднм âдевърáт къ дин рзщтцúй éс прѣ мúлте боáле, дúрерй тзмпúрй âле симцúрилор шй âле мишкърилор; шй чúне нú цíе къ шй âсúш моáртѣ съ грзбéще ла чей âрзщтцúцй (1)?

(1) Сз чére âйчѣ де Макровїй (де чéй кз кїáцъ âделзнгáтз) дела Лзкїáн, шй пентрз че ѿаре патрїáрхїй âз âжúнс ла âтáта бзтрúнéце, â креме че кїáца чéлор май ноúй дзпз джншїй нзскúцй неâчетáт съ âпвцúнкзз? шй пентрз че шй пре мáрциниле Нóрдзлуй (мїézзл нóпцїй) шй пз ла цáрз май лúнгз крéме трзéск, сав мзкар доúндéск ѿаменїй май âтрéгз сзнзтáте, де кáт прин четúцй. Вéзй Дюмáгїе Ворбúрѣ де дрéптзл ла спицрíиле четúцилор. (§. 25.)

§. 104. Ла Неферичúрй.

Дар кáре неферичúрй нú йзворáск дин рзщтúцй? Шй пентрú дúнезéú! де оўнде бúне нúмеле рáú, трéчерѣ кú беднрѣ, тéмница, кззнúрѣ, сзрзчía, даторíиле, брзжмзшíиле, фзрз нúмай дин рзщтúцй?

§. 105. Чéй âрзщтцúцй сúнт лиўúцй де тоáтз мзнгзрѣ.

Дúпз че мúнтѣ чéлор âрзщтцúцй éсте прѣ мúлт âфрикошáтз де тоáте âчéле зúсе (§. 32.), âчéа âкз шй май рáú âй âтристкзз, кз бáд прé сúне лиўúцй де тоáтз âдевърáта мзнгзéре,

кз

кѫ стáў кў гўра кѫскáтѫ ла âле лю́рўшй ѫрѫшѫцúрй; пентрў кѫ нúчй концїúца нўй мѫ́нгѧе (ſ. 100.), нúчй немўрúрѣ мúнцїй; пентрў кѫ âчáста цїúнд кѫ âпўрўрѣ рѫмѫ́не (ſ. 13.) нў поáте сѫ нў сѫ сўгўме шй ѫвечíе де рѫшѫцúле сáле, дар нúчй прóнїа лўй Дмнезéў, пре кáрѣ сав кѫ нў е́сте крéд, сав, фїúнд кѫй жўдекѫ концїúнца, пўцúн фолоситоáре лóрўшй ѡ вѫд (1).

(1) Ла âчáста е́сте де лáвдѫ прѣ мўлт глвмéцел кѫ. вѫнт âл 'лвй Плвтáрх, кѫ двпре е́пíквр нúчй âтрúй е́сте плкнўт. том. 2.

§. 106. Кўм сѫ а́флѫ ла Моáрте.

Чéй пирони́ций ѫкѫ ла рѫшѫцúле люр, пре âчéстѣ де мўлт ѡ́рй пўцúн ле черчетѣ́кѫ, ка нúчй нў прїимéск лéсне â сѫ ѫдўплекà кѫ сѫ́нт âшà тикѫлóшй; дар ѫсѫ кѫ́нд сѫ âпрóпїе моáртѣ, шй де âчéлѣ, пре кáре прѣ мўлт прецўà ѫвечíе деспърцúндўй, âтўнчѣ ѫчéп нў â кréде âчáста, чй â ѡ симцй. (1)

(1) Нентрў кѫ мúнтѣ фїúнд шй нестрикѫчóѣ шй немеритóаре, пентрў âчáста рѫмѫ́не фїúнцѫ ѫцелегѫтоáре, шй цїúндўй причéпериле сáле (§. 13.); че дар âр пѣтѣ́ фй ла дмнеа май тикѫлóѣ, де кѫт â фй деспърцúтѫ де кѫнеле пърѣ́те, шй нúчй пре чúне â юкй âкѫ́нд, де кѫт пре Дмнезéў? пре кáрелѣ ѫсѫ нúчй âл юкй поáте, нúчй â сѫ юкй де дмнеа. Шй оўнде нимúк нў е́сте пре кáре âм пѣтѣ́ юкй, âколю нў е́ пѣтúнцѫ нúчй â нздаждúй чека; шй оўнде лишéще нздéждѣ, сѫ а́флѫ десндаждúре; âтр' âчáста дар мврúнд чéл ѫрѫшѫцúт, шй пре десндаждúре шй пре кéчника âтристáре прекéде стѫ́ндй âсéпрѫ, шй â фáптѫ ле сúмте, де май а́ре ѡ́аре кáре пѣцúнѫ симцúре де стáрѣ сà.

ПАР-

ПАРТЕ 4.

Де сѣмниле шѝ характѝрїй нзрабѹрилор, шѝ але патимилор.

§. 107. Сѣмниле патимилор шѝ але нзрабѹрилор.

Ялте сѣмне сѫнт але патимилор, шѝ алтеле але нзрабѹрилор, шѝ але клїнзрилор; пентрѹ кз ачелѣ де ѡдатз кѹ патима сз трек, дар лсз нѹ лесне сз аскѹнд; ар ачестѣ некѹрмат сз ївеск, шѝ нѹ лесне сз скимбз (1), дар лсз лесне сз аскѹнд.

(1) Двпз квїїнцз дар Мидїа прихнѣще, ла Еврїпід. ѧ Мид. Стіх. 516.

Ѳ Зеѳс, пентрѹ че авръвлѣй, каре ар фѝ некрат,
Сѣмне ѡаменилор арзтате аѝ дат,
Ар бзрбацилор квѝ трекѣе пре чел рѣз а кѣноаще,
Ничѝ оѹн характер атрѣп а сз ѧ наще?

§. 108. Че фел сѫнт сѣмниле патимилор.

Сѣмниле патимилор лчепзтоаре прѣ мѹлт ѧ ѡкїй кад, шѝ сз арятз дѹпз фацз, фїгѹрз, минте, шѝ кїар дѹпз фапте (1).

(1) Пентрѹ кз патимиле фїїнд кз мишкз сѫнцеле шѝ спїртѹриле вїецїй (§. 32.), нѣ пот сз нѣ скимбе шѝ фацз шѝ фїгѹра; шѝ фїїнд кз патимиле тѣрекѣз шѝ минтѣ шѝ фантасїа (§. 35.), причинѣеск шѝ ѡприре сав ѧтоарчере афарз де рѫндѹалз, шѝ атр' ачестѣ ѣле негрешит сз прїнд.

§. 109. Сѣмниле ямѹрлавѝй, сав Драгостїй.

Яша сѣмниле ямѹрлавѝй сѫнт, рѹшала, мишкарѣ май таре а спїртѹрилор вїецїй, ѡкїй арзтат

вестúнд пóфта, шй кътрă оўн ôмéт пирóниций, свспúнврй дéсе, ворке оўрáте, жвдекáций прѣ некввїáсе де персоáна чѣ ювúтă, прихнúрй âсвпра недрептáцилор âпврврѣ âле норóквлвй, ŵ рвшúне, сав сфїáлă свперстїцїáсă де персоáна чѣ ювúтă, скрисóрй брéдниче де рáс, двпă âчéстѣ квнвéлй, лáкрămй, оўрцїй, ѣрăш âпкáре (1).

(1) Пре характúрїй чéй май двпă оўрмă прѣ бúне ăв деекрúс Терéнтїе Êунвх. Драм. 1. Скин. 1. Стíх. 24.

Âчéсте рăштăций тоáте сăнт âмóр,

Оўнде сăнт ôквáрй, квнвéлй, шй оўнде крăмăшíй, шй оўнде свферúрй.

Шй оўнде чéртврй, шй оўнде ѣрăший пáче Сумвоáле âчéстѣ де âмóр.

§. 110. Âле Оўрăчюнїй.

Оўрăчюнѣ сă причéпе двпă âгăлкинúре, ŵкїй âторкáндвсă де кътрă ôмéт; двпă тăчére де кате ŵрй грăéще чинева бúне, соцéтвл че сă оўráще; шй двпă грăúре, де кате ŵрй âчéста сă ворбéще де рáв; жвдекáций дешáрте, фвгă де ворбúрй, негрижúре де бúне, квнвúрй, оўрцїй шй чéртврй некврмáте.

§. 111. Âле бъкврїей шй âтрїстăрїй.

Ѣр пре бъкврíе ŵ вестéще рáсвл, салтáрѣ, петрéчере де бънă бóе кавтáтă, повестúрѣ феричúрїй сáле, фăгăдвéлй лвминоáсе, дăрничíа (1); шй пре âтристáре, âгăлкинúрѣ, ŵкй посоморăций, лáкрămй, кáпвл рězимáт пă брáц, сингврімѣ, фвгă де мăнгăриле прїетїнéций шй де тоáтă плăчérѣ, âпóй прихнúрѣ де сúне неконтенúтă ô âрáтă (2).

(1)

(1) Пре характирїй веселїей прѣ кврат ѫз де скрїс Терѣн. ѫхерѣа Евнвх. Драм. 3. скин. 5.

(2) Ши пре ѫй ѫтристърїй ачѣлаший ѫ Евтонт. Драм. 1. скин. 1.

§. 112. Ѫле Нждеждїй, Темерїй, ши ѫле Десндждждвирей.

Ѫша ши чей плинй де нждеждѣ сѫнт Осърдничй, семецй, небзгзторй де сѣмз де ѫлцїй; ѫр чей темзторй, гълбенй, сфїицй, кв трвпвл стрѫнс, ши кв свфлетвл плекат, фрикошй ши взнвиторй Свичнвѣск сз фіе; ѫр чей десндждждвицй ѫшй ърътз пътима лор прин скимбърѣ фецїй, прин вкй ързтѫнд маніа, прин борбе вестинд оврчюнѣ де сине ши де ѫлцїй, ѡ търіе ѫ трвпвлвй нешвичнвитз, ши ѡ ѫрязнѣлз де некрезвт, ши ѡ прѣ мъре порнире спре ѫ ѫтрѫ ѫтоатз примеждїа.

§. 113. Ѫле Трвфіей Взкоміей, Плъчерїй.

Пре трвфъшй ѫй вздеше греймѣ ка де скинз, ѡ стъре ѫ трвпвлвй дрѣптз спре ързтъре, оумблетвл трвфъш, фцзрничіа, пофта подоабей; ѫр пре лакомй, ашзхърѣ фецїй, прин кърѣ сз ърътз грижиле, ѫтристърѣ, сингвримѣ, хвле ши прихзнирй ѫсвпра недрептзцилор времилор ши ѡаменилор, ѡ фвгз де чей мвлт ѫтрекзторй ши де тоате плъчериле, ѫсквндерѣ вогзцией, грижз де чеде прѣ мичй; чертврй де ѫл мїев ши де ѫл тъв, ѫ зиче де лвкрвриле йкономїчецй квзнтърецй; ѫр ѫтр' ѫлтеле кв тотвл првничй, свперстиція, писма ши ѫпой негрижире де сине (1);

ѫр

тр пре юбитсрїй де плъчéрй, ѡ фáцъ вéселъ, глѹме шй рáсѹрй май âскѹцúте, ѡ юбúре де бúне кѹрїѡáзъ, шй ⸗грижúре де скимбъчюне, мúла шй дърничúа, шй май ⸗тáю ⸗клїнáре спре нелѹкрáре шй фѹгъ де ѡстенéле.

(1) Пре кáрїй пóфта лъкомúей тѹ силúт â бенй ла некврцéнїе, пре âчéщїа Плáвт ⸗ Âулл. Драм. 1. скúна 2. ⸗ Евклїонл. лвй дé сбрршúт тѹ ⸗семнáт.

§. 114. Âле Оѹрцúей.

Я нúчй оѹнїй пáтимй характúрїй нѹ сúнт май âрътáцй, де кáт âй оѹрцúей; пентрѹ къ съ âпринд шй стрълѹчéск ѡкїйлор, шй мѹлтъ рѹшáлъ Éсте ⸗тоáтъ фáца лор, Éшúнд ⸗ сѹс сúнцеле дин чéле май де жóс âле йнимїй (1), трéмѹръ бѹзеле, шй дúнцїй съ лобéск, съ збѹрлéск шй съ рáдúкъ пérїй, съ стрúнце рѣсфлáрѣ, кѹ скрьжнúре съ ⸗бъртéск ⸗кеетѹриле, сѹспúн, мѹцúре, бóркеле âбїа ⸗кеúндѹсъ, кѹбúнтѹл съ тáе, мънúле де мѹлте ѡрй съ бáт, шй пъмúнтѹл съ бáте кѹ пичоáреле, шй тот трѹпѹл съ ⸗търáтъ мáрй ⸗фрикошърй âрътúнд, оѹрънчоáсъ кѹтътѹръ, шй ⸗фрикошáтъ ведére ⸗торкúндѹсъ âчéстѣ шй оѹмфлúндѹсъ де оѹрцúе; âкѹм âчáстъ рѣщтáте, де Éсте ѡáре май скърнáвъ, сав май оѹрънчоáсъ нѹ съ цúе.

(1) Оѹне ѡрй чéй плúнй де оѹрцúе съ шй ⸗тълбинéск; сав пентрѹ къ оѹрцúа ѡрй âскѹцúтъ Éсте, кáре съ кïáмъ âрцáр; ѡрй май збáкникъ, шй май пнемътáрецъ, кáре съ кïáмъ оѹрцúре; ѡрй линищúтъ шй âпърърѣ поменúтъ, пре кáрѣ кбéск â ѡ нѹмй мънúе, сав кѹмплицúе шй âмърънюне,

рѫчюне, шй оўна Ёсте ла чёй меланхолїкóшй, ăлта ла чёй холерїкéшй, ăр ăлта ла чёй сѫнцерóшй май деѳсебйтѫ; шй оўна причинвёще рвшáлѫ фѫрѫ де рѫндвáль, ăлта, май пвцйнѫ, шй ăлта, гълбинйме.

§. 115. Âле Завистїей.

Нв май пвцйн шй завистїа сѫ принде двпѫ гълбинйме, ѿкїй крвнт оўйтáндвсѫ, шй ка квм âр ѯсвфлà оўн че де пїсмвйре, двпѫ секѫчюнѫ трвпвлвй, пърѫчюнй, ѭкйре де пвстїетáте, шй фвгѫ де тóцй, пре карїй чинебà ѿаре кът ѭкéще.

§. 116. Âле рвшинéй.

Ăр кáнд сѫ бáрсѫ рвшáлѫ пѫ ѿкраѯ, ѿкїй сѫ ѯкúд шй кáвтѫ ѯ жос; ѯтр' ѿ стáре âтрвпвлвй ѯтоáрсѫ, шй фвгѫ де чёй де фáцѫ, âтвнчѫ âчéстѫ сáнт âдеберáте сúмволе âле рвшинéй.

§. 117. Âле Зилотупїей.

Характúрїй зилотупїей сáнт де рáс, мíй де сѳспинврй, тéмере, бѫнвéле, ѿкїй йскодúнд ворбúриле прїётенилор, ла карїй оўне ѿрй оўрмѫѯѫ десѫдѫждвйре, ăр невнíе â пврвръ.

§. 118. Трéчере ла сéмниле нѯрáвврилор.

Дар шй чéле лáлте пáтимй ѯшй ăв сéмниле лор; сéмниле дар ѯсѫ нв âсéменѫ бѫзáндвсѫ. Нóй дар âквм трéчем кътрѫ ăлте сéмне âле ѯклинѫрилор (1).

(1) Дела Шáмбрѫ âв скрúс ѿ кѫртичúкѫ нёмеле кáрїй Ёсте (Les caracteres des passions) Характúрй де пáтимй, тунзрúтѫ ла Парúс 1543. ѯ 12. оўнде ѯтжю âдёче мешешвгвл де âквноáще пре ѿамений ѯ чúнчй кáпете, шй 1. ѯ

Харак-

характи́рїй пáтимилор, кѣнзтáцилор, рзютáцилор; 2. ѧ ѣлемзнáрѣ ѡ̈аменилор шй ѣ добитоáчелор; 3. ѧ ѣлемзнáрѣ нѣмѣрилор; 4. ѧ ѣлемзнáрѣ нѣмѣрилор лзкѣйте сѣб деосебйте клйме; 5. пре кáре шй Сѹллогїстїчѣскз ѡ нѣмéце, ѧ кѣкжнт, оӱмблет, шй ѧ áлте сéмне май де ѡ̈себйт сз кѣкйне; ѡр пентрѣ ѣлемзнáрѣ фецїй ѡ̈аменилор, шй пентрѣ ѣлемзнáрѣ ботѣрилор добитоáчелор сáѣ ѧделетничйт шй Їоан Баптїст Пóрта ѧ фрцїогномїчéцй, оӱнде дескрíе шй фéцеле ѡменéцй, áлéменѣ кѣ ѡ̈аре кáре добитоáче хотѣрѫте, дар ѧлз май ѣдекзрáт сжнт сéменилеѣкáре сз ѣдѣк кзтрз кáпвл 1. шй чéл дѣпз оӱрмз.

§. 119. Áчéстѣ сжнт сáѣ фрцїогномїчéцй, сáѣ моралїчéцй.

Гр пре áчéстѣ дрéпт лкй деспѣрцй ѧ фрцїогномїчéцй, шй моралїчéцй; Кз чéле фрцїогномїчéцй нѣ кáд дин ѣдекзр Єсте прѣкзртáт; пентрѣ кз шй ѡкичéюл шй мишкáрѣ трѣпѣлѣй ѡменéск фїйнд кз сз áтѧрнз дин кѣрперѣ небрїчѣскз (§. 48.), шй темперамéнтѣриле сѧнцелѣй фїйнд деѡсебйте (§. 55.), шй áчéстѣ хотзрáск пре ѡ̈амений спре деѡсебйте нзрáвѣрй (§. 56.): пентрѣ áчáста н' áр пѣтѣ чинева сз тзгздѣáскз кз сз дѣ сéмне фрцїогномїчéцй áле нзрáвѣрилор шй áле ѧклїнзрилор ѡменéцй (1)

(1) Єврїпїд, ѧ Їоне. стíх. 239.
Фйрѣ ѡ̈мвлвй, деѐсте кѣнз,
Взжндвл, дѣпз кáп сз áдѣнз.

§. 120. Сéмнеле темперамéнтѣрилор, (темперамéнт сз зйче фéлюл оӱмезéлелор трѣпѣлѣй).

Де áйчѣ рѣшáла дѣпз ѡбрáз, мишкáрѣ лéсне á сѣпцинѡрилор, кѣнзтáрѣ трѣпѣлѣй, шй сз-

тá-

нзтáтѣ, âрáтъ пре темперамéнтѹл сѫнцерóс; ĭр фáца ѫфлорúтъ, мишкáрѣ оўшоáрѣ, ѫжгáтъ кѹ грéймѣ, чѣ вéселъ вѹнзстáре â трѹпѹлѹй, дар май оўскъчоáсъ шй май секъчоáсъ, пре чéл холе рїкос; ĭр фáца чѣ вѫнзтъ шй нѣгръ, шй мишкáрѣ чѣ май зъбáвнїкъ шй май ѫгрешáтъ, сѫнцеле ѫкегáт, шй ѿаселе май мáрй, пре чéл Меланхолїкóс; ĭр фáца чѣ гáлбенъ, мишкáриле май зъбáвниче, трѹпѹл грáс шй май моáле, вѣдéще темперамéнтѹл флегматїкóс.

§. 121. Сéмне дин оўмблéт де ѿбще.

Шй де âйчѣ лéсне сѣ ѫцелéг шй рéгѹлиле чéле пентрѹ оўмблет, пре кáре ѫтр' âлтъ пáрте не âдѹчем âмúнте, къ май пре лáрг лѣм довединт (1); пентрѹ къ динтр' âчéлѣ, кáре âкѹм âм зúс (§. 120.) регѹлиле âчéлѣ де мишкáриле Сѫнцерóшилѡр, Холерїкóшилѡр, Меланхолїкóшилѡр, Флегматїкóшилѡр, кѹ сълтáре йзворéск.

(1) Л Йдвнáрѣ де скрїёрй âле ноáстре Гумнас. 4. де оўмблет ѫсемнжнд пре сéфлет. Кап. 1. §. 7. шй ч. л.

§. 122. Л пáрте де оўмблетѹл Трѹфáшилѡр.

Шй кѹвѫнтѹл шй черкáрѣ âдеверѣзъ, къ 1. Оўмблетѹл ѫчéт кѹ ѿаре кáре йскодúре шй оўрчюне, âмéрце Іспанїолéще, âшъзáрѣ трѹпѹлѹй мещешѹúтъ спре âрътáре, грѹмáзѹл плекáт, шй кѹвтáрѣ ѫтúнсъ, ĕсте сéмн âл трѹфíей чéй де рáс. 2. Йр оўмблетѹл чéл зъбáвник шй непотрúвит, шй де ѿдáтъ Л дрѣптъ мишкáре â трѹпѹлѹй, шй кѹ фáчере дин мáйни мономахїчѣскъ,

шй

шй кв грвмáзвл ънзлцáт, кв квтътвръ квмплúтъ, шй ка квм ътрадúнс фъквтъ спре ънпричúнвй фрúкъ, ĕсте сéмн ăл мъндрúей чéй семéце. 3. Нр оумблетвл зъбáвник ъ дрĕптъ квмпънúре, неплекáт, фълос, кв ътóкма мишкáре ътрвпвлвй, шй ă мънйнилор прекум шáде бúне, ĕсте сéмн де трвфúа Ăвлїчĕскъ шй Сфътшáскъ (1).

(1) Пентрв къ де съ ътъмплъ ăлт фел, грвмáзвл плекáт немишкáт, шй ѡбрáзвл стрúне, тъчére, сав квкúнт май рáр, шй ътр' ăчéлшй слáбъ фáчере дин дéцете ăчáста ĕ сéмн де Фълничúе шй де Квмпланцúе шй Крвзúме. Ăшă дескрúе Светѡнїе пре оумблетвл лвй Тївérїе, ăвїóца лвй Тївер. Нр оумблетвл ъчéт, ѡбичнвúнцъ ътрвпвлвй ка кúм лвнднвшй сéма, кáпвл плекáт, ѡкúй квтънд ънóс, шй ăпóй рънднúндвсъ спре чérю, квтътвра ка кúм ăведĕ пъфрúш, свспúнврй май тáре шй май дéс ĕшúнд, шй ăлтеле ăчéстора ăсéментĕ, ъсемнĕзъ трвфúа фарїсаїчĕскъ.

§. 123. Ăл ювитóрилор де плъчéрй.

Квмай пвцúн лéсне съ ъцелéце 5. Кв оумблетвл чéл лéсне мишкáт, моáле шй фїгврáт спре оушврúмĕ скиничĕскъ, ѡкúй ла примблáре оуйтáндвсъ кврвéце ънпрежвр, ĕсте сéмн де плъчéрĕ Ăфродїсїачĕскъ (1); 6. Нр оумблетвл чéл лéсне мишкáт, дар потрúвит, ътр' ăчéлшй кв мишкáре фрвмоáсъ ътрвпвлвй, нв ѵпокритїчĕскъ, прéсте ăчéстĕ ѡ квтáре линишúтъ шй бéселъ, ĕсте сéмн ăл плъчéрїй прїетинéщй. 7. Нр оумблетвл чéл оушóр, слáбъ, нерегвлáт, шй стреúн де тоáтъ чинстúмĕ, шй пичоáреле слáбе шй неътърúте, ăчéстĕ сънт сéмн де плъчéрĕ Вакхїчĕскъ.

(1) Ăнчĕ съ квкúне ă ъсемнă лóквл дела Петрѡнїе, Сатур. „Мъ вézй? Нúчй гънторúа нв цúв, нúчй ка Ма-

дúма-

дима́тїчїй о̑бичнве́ск а̑ а̑грижѝ де че́ле чере́щй, а̑ѣ дин оу̑йтатъ́рнле о̑мене́щй семве́ск нзра́квриле, шй оу̑мблжнд нвмай кзжндвте, цїв че гжнде́щй; пентрв кз спре че е̑ а̑че́ст оу̑мблет а̑ша̀ а̑грижи́т, а̑ кжт ничй мзкар оу̑рмеле пичоа́релор сз нв ѣ̑ѣ дин мзе́рз, о̑аре нв пентрв ка оу̑ржт сзцй кинзй фрвмецк пз ба́нй?

§. 124. А̑ле Ла́комилор, Се́чилор, шй Сминти́цилор.

А̑ чк двпз оу̑рмз нв ра́в де а̑и́чк а̑двчем 8. Кз оу̑мблетвл нелесничо́с, шй кв а̑грешере о̑аре квм силит, шй а̑четжнд (1) а̑ пвфви́ре шй нефрвмоа́сз ста́ре шй мишка́ре а̑ трвпвлвй, а̑ра́тз Лзкоме́е, сав по́фтз де а̑ве́рй шй де богацие; 9. Ѓа̑р оу̑мблетвл фелюри́т, кжнд а̑че́т, кжнд силит кв о̑ кзвтатврз салба́тїкз, шй кв о̑кїй ратзчи́ндвсз, е̑сте се́мн де чк а̑трќгз секзчюне шй сминтире (2); 10. Преете а̑че́стк оу̑н оу̑мблет кв о̑ си́ликз а̑превнзмишка́ре а̑ оу̑мерилор, кв о̑-о̑кїй блїжди́цй, шй кв о̑бра́звл расврзти́т, е̑сте се́мн де о̑ фи́ре а̑ о̑аменилор викл'кнз, писмзта́реца шй некрединчоа́сз.

(1) А̑ша̀ Салвстїе де разбо́ю, де скрїе оу̑мблетвл лвй Катїлі́на.

(2) Феофра́ст Харак. „ Шй пентрв а̑лт чека̀ ни́чй сз ми́рз, ни́чй сз а̑спжймжнтќзз а̑ ка́й, чи кжнд бе́де оу̑н бо́в, сав оу̑н цап, стз шй прибе́ще.

§. 125. Де кжте фе́люрй сжнт се́мнile моралїчещй.

Сжнт шй а̑лте се́мне фвсїогнвмїчещй, каре сз вжнќзз дин зкжрчитврile шй двнvile фрвнцїй;

цїй, дин глáс, дин фїгврѣ шй дин чéле âсéменѣ, дар май âдевзрáте сжнт чéле моралїчéщй, квжнтвл ăдекѣ шй фáптеле; пентрв кѣ â сѣ довединй фáпта дин прйчинѣ, нймénѣ семецéще ва тѣгъдвй. (1)

(1) Оунде шй ѧсвщй Мжнтвитóрюл нóстрв âрáтѣ пре сéмнде âчéстѣ моралїчéщй прѣ де âдекзрáте Матаéю. 12. 33. 35. Лвк. 6. 43. Плвтарх. ѧкїáца лвй Âлеѯ. „Нйчй прин фáптеле чéле май âрътáте сѣ ăфлѣ негрешйт âрътáре де квнзтáте шй де рвзтáте, чй де мвлтé ѡрй оун мйк лвкрв, шй ѡ кóреѯ шй ѡ глзмѣ âв âрътáтї нзрáквл май мвлт, де кжт бътлйй де мйй де мóрцй, шй чéле прѣ мáрй âшезърй де ѡфйрй, шй ѧпрегзрй де четáцй.

§. 126. Де дѣ ѡаре квжнтвл сéмн âл минцїй.

Квжнт éсте глáс ѧкеáт, прин кáре ѧпъртъшим оунйй ăлтора ѧцелéцериле ноáстре. Шй фїйнд кѣ âчéста дин ѧцелéцерй рѣсáре, пр ѧцелéцериле май тотдѣна сѣ ѧтокмéск кв пáтимиле, кв порнйриле шй кв ѧклинъриле ѡамелор, бúне дар âв бъгáт де сéмѣ Дïоген Кунїквл, Зикáнд, кѣ минтѣ ѡмвлвй нвмай пвцйн дин квжнт сѣ квноáще, де кáт матéрїа ѡалей шй ѧтрецимѣ дин сѣнетвл éй. (1)

(1) Тот âчéста дар трéбе сѣ сокотúм шй де квкинтеле чéле скрúсе, сав каре став ѧ скрисóрй; пентрв кѣ де шй éсте сав нв, май лéсне â сѣ префáче ѧ характúрва квжнтвлвй скрúс, де кжт прин лúмеѯ; дар ѧеѯ май де мвлте ѡрй шй ѧ чéле скрúсе фúрѣ ѡаменилор, ка ѧтр' ѡ ѡглúндѣ сѣ кéде. Âдекзрáт дар шй фрвмóс квжинтéзѣ Димитрїе Фалирéв, сав ѡрй чине ва фй тáтѣ âл Кърцій чéй де Ермúнїе. „Кѣ май фїешкáре скрїйнд скрисоáрѣ, ѧшй âрáтѣ йкоáна сéфлетвлвй сéв. Сѣ поáте ѧеѯ шй дин тот квжнтвл

тѫл ѫ вѣдѣ ѡбичѣюл чѣлѫй че скрїе; дар дин нїчї оуѫл ѫша ка дин Ѣпїстолїе ѫдекѫ скрисоаре.

§. 127. Л кѫте фѣлюрї сѫнт ѫчѣсте сѣмне?

Ѫр ѫ кѫвѫнт сѫ привѣще шї фѣл шї матѣрїе; пентрѫ кѫ фѣлѫ Ѣсте Ѣрминїа(стїл) шї характѫрѫл ѫчѣстїа; ѫр матѣрїе, ѫцелѣчерѣ, пре кѫре ѡ концѣсем кѫ зїчериле. Шї фїїнд кѫ Ѣрминїа сѫ ѫтѫрнѫ май бѫртос дин ґенїе, дин жѫдекѫтѫ, дин меморїе, шї ѫчѣсте пѫтерї сѫнт ѫпревѫнате недеслипїт кѫ ѫклїнаціїле ѡаменилор, ѫша дѫпѫ кѫвїїнцѫ жѫдекѫм нѫрѫвѫриле ѡаменилор шї дин Ѣрминїе. (1)

(1) Пентрѫ кѫ темпераментѫл трѫпѫлуй сѫ фаче дин темпераментѫл шї мишкарѣ сѫнцелуй (§. 51.), шї ѡрї че фире ка ѫкѣ сѫнцеле, дѫпѫ дзнса шї спїртѫриле кїецїї, сав кѫрцерѣ некрїчѣскѫ, сав май сѫпцирї шї май рѣпезї, сав май гроасе шї май пѫцинї рѣпезї сѫ рѫкѫрѣ (§. 47.), шї динтр' ѫчѣстѣ дефецебитѫ ѫлкѫтѫире ѫ кѫрцерїї Ѣс нѫрѫкѫриле дефецебите (§. 48.), шї дин нѫрѫкѫрї сѫ жѫдекѫ характирїї Ѣрминїей (§. 127.): ѫша дар шї дин Ѣрминїе жѫдекѫм шї темпераментѫриле, шї пре ѫклїнаціїле чѣле кѫ ѫчѣстѣ ѫпревѫнате.

§. 128. Ѣрминїа ѡбитѡрилор де чїнсте, (трѫфашилор.)

Ѫкѫм дар фїїнд кѫ чѣї ѡбитѡрї де чїнсте шї холѣричї ѫѫ пѫрте де ѫскѫциті шї дрѫптѫ жѫдекѫтѫ (§. 58.), кѫвїїнцѫ Ѣсте ка Ѣї сѫ ѡбѫскѫ фѣлюл Ѫттїѣск де ѫ зїче, сав Родїенѣск, ѫрхѫтѡрїѡ, ѫнѫлт, фѫлос, ѫтхрхѫтѡрїѡ, шї дин кѫре ѡ пѫтѣре ѡаре кѫре де ѫ зїче стрѫлучѣще. (1)

(1) Ч2

(1) Чѣ деосебире ăн ачѣсте їдей шй характйрй ай Ермінией, де каре ăйчѣ шй ă чѣле лălте параграфърй ăм корбйт, пре ачѣстѣ прин канóане шй парадигме деслъшйт лѣм спъс ă темелїа слъбйтей Ерминій Партѣ 1. Кап. ѣ. §. 37. 63.

§. 129. Ă юбитóрюлър де плъчérй.

Шй фїйнд кз шй чéй сънцерóшй шй юбитóрй де плъчérй съв ă тъмплăт сз ăйѣз цéнїе (§. 59.), нъ Ѣ де мирáре ă фй ѣй май ă дъмнăтечй спре фéлюл ăтгїчéск де ă зйче, глъмéц, кърăт, фръмóс, моралїчéск, гъралиб, шй поетїчéск.

§. 130. Ă Лăкомилор.

ă чѣ дъпз оўрмз фїйнд кз чéй меланхолїчй шй пофтитóрй де ă ăвѣ май мълт, ăв пътére май мълт ла мемóрїе де кăт ла жъдекăтз шй ла цéнїе, лéсне кăд ă немърминйтз кънтăре, шй ăподобйрѣ кънтълъй лър ѣсте недеслъшйтз, рéче, непотривйтз, шй ăрътăндъсз прин зйсе нъ прѣ ăскъцйте. (1)

(1) Пентрз кз зйсе (сентéнце) прѣдéсе, ăтжта сжнт депáрте де ă ăрзтă ѡ ă целепчюне деосебйтз, ă кăт чéй прóцй май бжртóс, де кăт ѡрй чйне дин чей мълт ăбзцăцй, ѡбичнзéск ă ă требвинцă кóрбе шй паримій. Шй ăчăета ам доведйтѡ ă темеюл чей май слъбйте Ерминій. Партѣ 1. Кап. 2. §. 35.

§. 131. Ѡăре че ăр фăче ăйчѣ ăместекăрѣ темпераméнтърилър.

Динтр' ăчăста дар ăр пътѣ кълéце чéй тăрй ла Ерминіе, ѡăре че фéлю де ăместекăре ă нзрăбърилър шй ă темпераméнтърилър ăр пътѣ май бине сз фіе ă дем-

ăдемнáтикъ спре ѣрминїа чѣ кѹ ăдевърáт фрѹмóасъ шй пентрѹ фирѣска ѣй подóабъ ăнълцáтъ.

§. 132. Кѹвйнте ăле юбитóрилор де чйнсте, шй трѹфáшй.

Яшà дин їдѣа кѹвънтѹлѹй, ăдекъ дин ѣрминіе шй дин стѹл съ жѹдекъ фирѣ ѹăменилор; нăр ăчéа че съ кѹвйне ла матéрїа лѹй, ăсъш черкáрѣ дестѹл нелкредінцѣзъ, къ пре чéй че ăй сѹпъръ слáба дешáртъ, ворбúрѣ ăчéстора ѣ кѹ драгóсте де лѹкрѹрй мáрй, шй май въртóс де ăле сáле, шй ăкъ шй де моралїчéщй шй полїтїчéщй, шй нйчй ѹ ăскѹлтáре нѹ ѣ май дѹлче ла ăдзúриле лор, де кът лáделе лор. (1)

(1) Де ăйчѣ бей ăдвнà, къ Кїкéрон колѣ де немъсврáтъ пóфтъ ă лáделор шй ă чйнстилор, шй двпъ ăчáста Кесáрюл ăл фóст мѹлт май мъсврáт; нйчй ѣсте ла ăдоáлъ къ нѹ шй ăчéст гвралúк дин стрънепóцій лѹй Рѹмвл, нар фй ăдръзнúт ăчéа, кăКесáрюл, дѣка ăшà ăр фй сокотúт къ май лéлне ка сврпà лїкертáтѣ Пáтрїей кѹ фрѹмóаса ворбúре де кът кѹ ărмеле. Шй ăдекървл ăчéщій кънърй де сѣмъ съ ка причéпе, дѣка ка черчетà чинекà поменúриле Кесáрюлѹй де рзъбóюл ăтре дăнщій чел Галлїчéск кѹ кѹвйнтеле кътръ Катїлїна ăле лѹй Кїкéрон, шй динтр' ăчéстѣ кѹ ăчéлѣ че ăл скрúе двпъ ăтóарчере, дар ăкъ шй кѹ чéле фїллїпїчéщй.

§. 133. Ă юбитóрилор де плъчéрй.

Нимúк май пѹцин ăсѹш лѹкрѹл ăвáцъ къ чéй дáцй ла плъчéрй, дин присосúнца йнимїй кѹ драгóсте ворбéск де чéле че фолосéск спре плъчére, плъкѹтѣ, кѹрїѹáзе, май мѹлт де ăтребърй натѹрáлничѣ, де кът моралничѣ шй полїтїчѣ, ле ѣсте драг

май

май мълт къ чéле де ръшúне шй де рáс, де кáт къ чéле де ѧвцáт, шй фцзрничúндъсъ, ътáта май некъвïóс съ ѧтúнд кътрз плъчéрй, дъпъ кáт кътрз ъчéстъ фирéше сúит май порнúцй.

§. 134. Ѧ Лáкомилър.

Ѧ чъ дъпъ оўрмъ лáкомïй сав нимúк нъ грéск, кúнд борбéск ълцïй, сав ѧшúрз лънцй шй грецóасе къвúнте де бекитърй, кцшúг, ѝконóмïче, ѧфрáре, де нерúндъ́ла врéмилър шй ъ́нилър, шй де жъдекáциле лър, шй ѧкъ шй де магíе шй де слъжбеле дин ъфáрз, шй кинекъвънтáцïе Дмнезеáскъ, прекúм éй ѡ кïáмъ.

§. 135. Де рънúкъ ѵпокрïсíа пре ъдевърл ъчéстър сéмне.

Ѧúчъ ъ́нъ лóк шй чéле ъ́ле ѵпокрïсíей, дар ѧсъ нъ ѧ кáт врéмъ, вúнъ, ѡвичéюл съ нъ пóатъ рънúка́ маскà; пентрў къ кáт май мълт съ силéше съ се фцзрничéскъ шй съ се ъскънзъ чéл че трéше ѧ рънтцúй, ътáта май пъцúн ъскънде ѧклïнáцïа сà. (1)

(1) Де ъ́йчъ шй Тúкерïе, де шй ъ́нъ фóст прємáре ѵпокрúт, дар ѧсъ нъ сав ъскънс де чей май мълцй ѧвцáцй, кáрïй дин лънг ѡвичéю (лънндзй сéма) ъ́нз зúс, къ éл пофтъ, кúнд къ префáчеръ тъгъдà, шй кúнд къ префáчеръ пофтъ, ътънчъ съ лепъдà. Пре ъчáстъ бъгáре де сéмъ кврáт ъ́нз спéш Тáчит. Хроніїк. Картъ 1. Кап. 3.

§. 136. Трѣбѹе сѫ кѫвтѫм сѣмнилѣ дин фаптѣ ле ѡменѣцїй.

Липсѣще дар ѫ зиче де фаптѣ, дар че фѣлю трѣбѹе сѫ фіе ѫле ѭбитѡрилѡр де чинсте, ѫле ѭбитѡрилѡр де Плѫчерй, шй ѫле лакомилѡр, лѣсне ѣсте ѫ ведѣ фїешкаре; ѫчаста дар нѹмай сѫ лѹѫм сѣма, кѫ нѹ сѫ кѹбине ѫ жѹдека ѫкліїнаціїа ѡмѹлѹй динтр' оѹна сав ѫдѡша фаптѫ, чй дин лѹнгѹл лѡр шйр; де оѹнде прѣ ѫдевѫратѫ сѫ вѣде ѫчѣл, каре де ѫтѫтѣ ѡрй ѡ спѹне Мѫнтѹитѡрюл нѡстрѹ, че фѣл ва фй Пѡмѹл, де ѫчѣст фѣл ва ѫдѹче шй рѡаделе. (1)

(1) Пентрѫ каре кѫ тѡтѫл стрикаций шй кѫтрѫ тѡт лѣкрѫл некѫїѡс плекаций сѫнт ѫчѣл, кѫтрѫ карій кйне мѫртѫрїа лѹй Корнилїе Непѡс, Зикѫнд де Алкїадѫ Кап. 1. кѫ сѫ мѫртѫрисѣще де тѡций, кѫций ѫѹ поменйт де фаптеле ѫчѣлѫй, кѫ нимйк нѫ фѡст май кокѫршитѡрїй де кѫт дѫнсѫл нйчй ѫ кѫнстѫте нйчй ѫ рѫщтѫций; Ядѫшгѫ мѫртѫрїнле лѹй Тймѣ, шй Ѳеопѡмп, де дѫнсѫл ла ѫчѣлаший. Кап. 11.

*****

КАП

КАП 3.

Де маѱинѣ феричи́рїй спре кáрѣ сѫ силѣ́ѱе ѿмѹл.

ПАРТѢ 1.

Де кѹ́н шѝ де рѫ́ѹ прéсте тóт.

§. 137. Конциńере.

Ѧкѹма дѹпѫ че сав ѧешриси́т фи́рѣ ѿмѹлѹй моралѣ, врéме е́сте â черчетà ѿаре кѹм май десъвършѝт шѝ пре âдевъра́та феричи́ре спре кáрѣ дрептáте е́сте â сѫ силѝ е́л. (§. 8.)

§. 138. Фирѣ́скъ е́сте плекáрѣ лѹй кътръ феричи́ре.

Шѝ кѫ сфършѝтѹл ѿмѹлѹй е́сте â сѫ силѝ спре маѱинѣ феричи́рїй, пре кáрѣ пóате пофтѝ, шѝ ѧ-сѹшй фи́рѣ âрáтѫ; пентрѹ кѫ вои́рѣ âпѹрѹрѣ пофтѣ́ѱе кѹнѹл (§. 29.), ѩр âдевъра́та феричи́ре стѫ кѹра́т ѧтрѹ доканди́рѣ кѹнѹлѹй âдевъра́т, шѝ ѧтрѹ липси́рѣ рѫ́ѹлѹй; сав кѹм зи́че Кикéрѡн Тѹскѹл: зи́чер. Картѣ 5. Кап. 10. Феричи́рѣ е́сте, тóате рéлеле скóасе âфáрѫ, âдѹна́ре плúнѫ â кѹнелѡр.

§. 139. Де кѫ́те фéлюрй е́сте âчáста?

Дéчй фїúнд кѫ феричи́рѣ е́сте â доканди кѹнѹл âдевъра́т, (§. 138.) шѝ мѹлцй де шѝ âѹ немери́т

мерит фелюрй де кѹне шй ачестѣ адевърате, шй кѹ тоате ачестѣ прѣ пѹцин съ вѣд феричицй; пентрѹ ачаста кѹ дрептате ёсте (1), ка феричицй съ се нѹмѣскъ сау чей че добѫндеск тоате бѹнътъциле, сау чей че ăѹ кѫщигат пре бѹнѹл чел ыналт шй ковършиторю, каре лесне ăр ковърши прецѹл тѹтѹрор челор лалте, сау мъкар ăр фи ынтокма кѹ дѫнселе.

(1) Ăша Платон ăз хотърăт пре ыналта феричире, ла Кикерон черер. Ăкадим. Картѣ 1. Кап. 6. оунде зиче, къ нѣмай ынтре бѹнътате стъ феричита ёаца, дар ынъ нѹ ёсте шй прѣ феричитъ, де нѹ сунт ынпрежнъ шй бѹнеле трупещй, шй челе лалте, каре сунт ындемнатече спре ынтребуинцарѣ бърбътеск шй ă бѹнътъцій.

§. 140. Стъ ынтре добѫндирѣ бѹнѹлуй ковършиторю.

Дар фїинд къ ă добѫнди пре тоате бѹнеле ѿмѹл, цїинду-шй фирѣ са, ничй де кѹм нар пѹтѣ нъдъждуй, дестѹл ăр фи луй пентрѹ ăдевърата феричире съ ăйкъ бѹнѹл чел ыналт шй ковършиторю, каре сау ковършаще пре тоате челе лалте, сау мъкар ёсте ынтокма кѹ дѫнселе. (1)

(1) Пентрѹ къ прекѹм ăлтъпра челор че ăрънкъ сорцй, дин фелюримй де кътъцимй де бани че съ пропъне, прекѹм 10,000, 1000, 500, 100, 50, 20, 10, 5, 1, фїешкаре персоанъ пофтеще ёл съ немерѣскъ пре чѣ май маре кътъциме, не фїинд пътинцъ съ ле нъдъждуескъ пре тоате. Ăша шй ла ѿм, не фїинд пътинцъ съ ле добѫндѣскъ пре тоате де тот, съ се черче мъкар ă добѫнди бѹнѹл чел май ыналт шй чел май деъкърширт. Кѣуш Мънтянторюл зиче, Лук. 10. 42. Де оунъ лукрѹ ёсте требуинцъ, ѹар Мариа пъртѣ чѣ бѹнъ шлъ ăлеѣ.

§. 141. Сѫ зи́че дар де бѫ́н прéсте тóт.

Шѝ ка, дин тóате бѫ́неле, каре Дм̑незéѫ, дъдътóрюл де тóт бѫ́нъл, âѫ дáт нѣ́мълвй ѿменéск, сѫ се ăфле чéл май мáре шѝ май ковършитóрю, бени́ций сѫ не ѿсърдви́м â зи́че чева̀ май десъвършúт де фúрѣ бѫ́нълвй шѝ â рѫ́звй.

§. 142. Чѐ е̑сте Бѫ́нъл? шѝ чѐ е̑сте Рѫ́зъл?

Бѫ́н сѫ кáмѫ тóт че ци́не шѝ съвършáше. Пентрѫ кáре дѣ́кѫ âчéста сѫ âдѫ́че кътрѫ ѿм, бѫ́н ѿмълвй ба фѝ âчéа чéл ци́не пре дънсъл шúл съвършáше; шѝ рѫ́ѫ, âчéа чéл стрúкѫ шúл фáче май нетрéбник. (1)

(1) Рѫ́зъл дáр, кáре сѫ ⁂противéше фúрей шѝ фїи́нцей нóастре, шѝ пентрѫ âчáста стрúкѫ пре е̑стúмѣ нóастрѫ, сѫ кáмѫ фирéск (натюрáле); ѩр кáре стѫ ⁂протúка Дм̑незеéщїй коúрй, шѝ десъвѣ́гѫ легътýра стрúїй чéй бѫ́не, сѫ нъмéще нърáкник (морáле); âчáстѫ деспърцúре е̑ кѫкїи́нчóасѫ шѝ ла бѫ́н.

§. 143. Бѫ́н âдевърáт, шѝ пърѫ́т.

Шѝ фїи́нд кѫ оу̑ниле лѫ́кръй сѫ крéд кѫ ци́н шѝ съвършúск фúрѣ ѿмълвй, ⁂ врéме кѫ кѫ́ âдевърáт ѿ стрúкѫ; ѩр ăлтеле ѩръшúй сѫ пáр кѫ ѿ стрúкѫ шѝ май рѣ́ ѿ фáк, ⁂ врéме кѫ ѿ ци́н шѝ ѿ съвършúск: пентрѫ âчáста шѝ бѫ́нъл шѝ рѫ́зъл ⁂тóкма деóсѫе сѫ деспáрт ⁂ âдевърáт шѝ пърѫ́т, де шѝ бѫ́нъл пърѫ́т е̑сте âдевърáт рѫ́ѫ, ѩр рѫ́зъл пърѫ́т, âдевърáт бѫ́н, дин кáре шѝ âчéст фéлю де despърцúре нѫ̑ е̑ сънътóасѫ. (1)

(1) Е̑сте дар май къртóе деосебúре, прин кáре зи́чере де бѫ́н сѫ рздúкѫ че е̑ нелъмври́т шѝ нѫ ⁂дóмѫ, дар ⁂ѩ рїсто-

рїстотелїчилор ли сѫ пърѣ кѫрѫцї деспърцире; пентрѫ кѫ ла ачѣщїа бѫнѫ ѣра апрѫвнат кѫ ѫаре каре пофтире Арїст. Ник. кѫрц Нїком. Карте 1. Кап. 1.

§. 144. Абсолѫт шї респектив, ѫдекѫ слобод шї цинѫт, ла чева.

Преste карele, фїїнд кѫ дин лѫкрѫрї оѫнѫл не цине шї не сѫвѫршаше, фѫрѫ сѫ ни сѫ причинѫ-ѫскѫ бре ѡ вѫтѫмаре дин кѫлигарѣ ачестѫл; пър ѫлтѫл, (1) дѫпѫ кѫм ал вѫм требѫинцѫ кине, сѫ рѫѫ, ашѫ сѫ не цине, сѫ не стрикѫ. Ярѫтатѫ ѣсте дар деспърцирѣ ачаста, кѫ дин бѫне оѫнѫл ѣсте ѫдевѫрат шї слобод ачест фелю; пър ѫлтѫл, ал ѡѫрешкаре релаціїе, шї дѫпѫ ѡаре чѣ. (2)

(1) Шї фїїнд кѫ ни сѫ причинѫеще кѫтѫмаре, сѫ кѫнд сѫ стрикѫ ѣстїмѣ, сѫ кѫнд ни сѫ ѫ бѫнѫ ѣстїмѣ (§. 142. (1), шї нїчї оѫна де ачѣстѣ нѫ сѫ ѫтѫмплѫ ал бѫнѫл ѫбсолѫт, (слобод), ѫфарѫ де ачѣстѣ шї де требѫинцѫ трѣбе сѫ фїе ачѣла, шї де чинете, шї де плѫкѫт прекѫм бѫнѫтатѣ.

(2) Пър ачѣста сѫ зїче шї ѫдїафор, каре нѫ ѣсте нїчї бѫн ѫдевѫрат нїчї рѫѫ, чї поате сѫ се факѫ ачѣст фелю динтрѫн фел, сѫ ѫлт фел де ѫтребѫинцаре.

§. 145. Лѫкрѫторїю шї Пѫтимиторїю.

Шї фїїнд кѫ ѡмѫл сѫ лѫкрѫнд чева, цине пре сине шї сѫвѫршаше, сѫ пѫтимїнд, ѫтр' ачѣл кип сѫ нѫмеще бѫн лѫкрѫторїю, пър ѫтр' ачѣст кип бѫн пѫтимиторїю.

§. 146. Липситорїю шї Пѫиторїю.

Де акол ѫар ѣсте ярѫтат, кѫ бѫнѫл пре ної не сѫвѫршаше, сѫ цїїндѫне, ѫдекѫ ѫторкѫнд бре

оўн рѫ́ѕ дела но́й, сѧ́ сѫвършиндѹне ши́ фоло́с ѿаре ка́ре не причинѹ́еще, ши́ пентрѫ́ а̂ча́ста а̂тр' а̂че́л ки́п съ зи́че лиѱиситорю̀; ѣ̀р а̂тр' а̂че́ст ки́п пѹиторю̀ (1).

(1) Де а̂и́чѣ е̂́сте а̂рѫта́т, къ бѣ́нѧл каре а̂тр' а̂че́аш да́тъ е̂́сте ши́ лиѱиторю̀ ши́ пѹиторю̀, а̂че́ла е̂́сте бѣ́н кѫвършиторю̀. Я̂ша̀ дар фіи́нд къ Мънтѹиторюл пре но́й нѧ нѣ́май нѣѕ їзбъви́т де мѣ́нчиле че́ле бѣ́чнице, чи ши́ де ферични́рѣ чѣ пѣ́рѣрѣ фіитоа́ре нѣѕ а̂кредничи́т прин а̂скълта́рѣ съ, ни́менѣ нѧ сар пѣтѣ̀ а̂до́и къ а̂ча́стъ фа́чере де би́не е̂́сте непрецѹи́тъ.

§. 147. Дѹпъ рѫндѹа́лъ, ши́ а̂фа́ръ де рѫндѹа́лъ.

Е̂́сте дар ши́ бѣ́н, ка́ре пре но́й не ци́не а̂фирѣ́ска ста́ре; дар е́сте ши́ а̂́лтѹл, каре дин ста́рѣ фирѣ́скъ гоне́ще а̂фа́ръ пре стрикъчю́нѣ но́астръ, ши́ пре а̂че́ла а̂л нѹми́м дѹпъ рѫндѹа́лъ, ѣ̀р пре а̂че́ста а̂фа́ръ де рѫндѹа́лъ.

(1) Я̂ша̀ мънка́ре, ши́ бѹвѣ́рѣ ши́ а̂еръкъми́нте, ши́ лъка́ш ши́ мишка́ре съ́нт бѣ́не ѿмѹлъ́ѣ дѹпъ рѫндѹа́лъ; ѣ̀р дофторі́й ши́ лъзѣ́рй де съ́нце, ши́ а̂рѕѣ́рй ши́ тзѣ́рй, съ́нт бѣ́не а̂фа́ръ де рѫндѹа́лъ.

§. 148. Трѹпе́цй ши́ сѹфлете́цй.

А̂ чѣ дѹпъ оўрмъ че́ле че а̂жѹ́тъ фъ́ръ мижлочи́ре спре цинѣ́рѣ ши́ сѫвършѝ́рѣ трѹпѹлѹй съ ка́мъ бѹ́не трѹпе́цй; ѣ̀р че́ле че ци́н ши́ сѫвършѣ́ск пре сѹфлет, съ нѹме́ск бѹ́не сѹфлете́цй: ши́ дѹпъ а̂ча́стъ деспърци́ре ле́сне съ а̂дѹ́к ши́ кѧте съ зи́к къ съ кѹби́н ла бїа́ца вецета́ле, ши́ симцитоа́ре ши́ кѹвѧнтъторе. (1)

(1)

(1) Пентрѫ кѫ чéле чe сѫвѫршéск пре кїáца чѣ кецетáтїѫ (крескѫтоáре) шй симцитоáре фѫрѫ мижлочúре фолосéск трѫпвлáй; íар чéле чe, пре чѣ кѫвѫнтѫтоáре, фолосéск сѫфлетвлáй.

§. 149. Áдѫгѫ́ме де Бу́н. 1. 2.

Шй фїúнд кѫ Бу́н ѫ́мплúй éсте тот чéл цúне пре дúнсул шúл сѫвѫршáце (§. 142.), оу́рмѣзѫ 1. Кѫ дупѫ кѫт ва фй чева́ май мúлт, лúкрúнд спре цинéрѣ ноáстрѫ шй сѫвѫршúрѣ, âтáта трéбуе сѫ се сокотéскѫ май бу́н; 2. Шй дупѫ кѫт ва фй чева́ фѫкúндуне пре ной май несѫвѫршúцй, сау стрикúндуне, âтáта май рáу трéбуе сѫ се сокотéскѫ.

§. 150. 3. 4. 5.

Шй фїúнд кѫ мúнтѣ ноáстрѫ éсте май прецїóсѫ де кѫт трупул (§. 14.) âрѫтáт éсте 3. Кѫ бу́нул чe сѫвѫршáце пре мúнтѣ ноáстрѫ, сѫ кѫбúне â сѫ преалéце де бу́нул чéл трупéск; 4. Дар âсѫ шй пре чéле чe фолосéск трупулúй нu трéбуе сѫ ле сокотúм ка пре нúце рéле, сау ка кум âр фй âдїáфора (1); 5. Íар чéл чe цúне шй сѫвѫршáце шй пре мúнтѣ ноáстрѫ шй пре трупу, âчáста éсте кu мúлт май бу́н де кѫт тоáте.

(1) Пентрѫ каре Куріна́їй грешúт гѫндѣ кѫ кїáца éсте оу́н рáу, íар моártѣ, оу́н бúне (їстор. §. 51.); дар нумай пяцúн пѫкатя́ шй Стоїчїй, зикúнд бúн нумай пре бунѫтáте (кѫртáте), шй рáу нумай пре рѫутáте, (слабичúне), íар пре чéле лáлте нúчй бúне, нúчй рéле; (їстор. §. 81.) пентрѫ кѫ бу́н ѫ́мплúй фїúнд чел чe цúне шй десѫвѫршáце пре дúнсул, áдекѫ пре фїúнца лúй (§. 142.), шй ла фїúнца ѫ́мплúй нu нумай мúнтѣ сѫ кукúне, чи шй трупул (§. 11.),

(§. 11.), нечеситáте дар Éсте â фи къне шй чéле че цйн шй дескършúск пре трéп.

§. 151. 6. 7. 8.

Шй фúинд къ чéл че нъ Éсте, нúчй феричúт поáте съ фíе, (лог. §, 15.) оурмéзъ 6. Къ май мълт фолосéще â не цинé, де кáт â фи де съвършúт: пентръ кáре шй 7. Къ бънъл лúтúторю Éсте май прецъúт де кáт чéл пътúторю, 8. Ир чéл май прецъúт Éсте, каре âтрачеáш шй не лúщще де рáъ, шй не дъ бън, âдекъ Éсте шй лúтúторю шй пътúторю (§. 126.) (1).

(1) Ай грешúт дар Épíкур шй кæцй оурмæнд лæй сокотéск къ бънъл âнáлт âл æмвлæй стъ âнедрéре (Íстор. §. 88.), пентръ къ âчéста де шй Éсте лúщитúторю, кáре пъ лæнгъ чéл пътúторю Éсте май прецъúт, нъ Éсте âнъ шй чéл май прецъúт.

§. 152. 9. Шй ч. л.

Ир дин хотърáриле бънълъй слóбод, шй дъпъ чевà (§. 144.), лъкрътúторю шй пътимитúторю (§. 145.), дъпъ рæндъáлъ шй фърде рæндъáлъ (§. 147.), йзворáск âдíæмеле че оурмéзъ. 9. Бънъл пътимитúторю, фúинд къ Éсте пентръ чéл лъкрътúторю, пентръ âчáста шй къ дрептáте ла âчéла съ âдъче; 10. Бънъл âфáръ де рæндъáлъ â стáрк фирéскъ съ фáче рáъ, âтóма ка шй чéл дъпъ рæндъáлъ, â стáрк чé âфáръ де фúре. 11. Бънъл май мúк, кáре не лúщще пре нóй де доканднúрк чéлъй май мáре, рáъ съ фáче; 12. Ир рáъл, кáре пре âлт рáъ май мáре, шй пре âсъший стрикъчúнé ноáстръ æ гонéще, съ фáче бън; (1) 13. Бънъл âдевърáт де тот, Éсте âчéст фéлю, â фи âтра-

чеáшй

чеáшй шй плъкéт, шй чинстúт, шй трекéинчóс (§. 144. (1)).

(1) Де âнчъ сúнт рéгвлиле. 1. Кз дин дóш рéле фирéцій че стаз âлéпрз, чéр май пзцúн рáз Ê де â сз преалéце; май бúне áдекз Éсте âпїерде оу́н дéцет де кзт бїáца; 2. Кз дин дáш рéле моралúчецій че стаз âнаúнте, нúчй оу́нзл нз Ê де â сз âлéце, фзрз нзмай кз причинзúре де нечесúтáте силúїкз; прекúм дéка чинекà дин Хрїстїáнй âр фй фóст порзнчúт де Нéрон саз сз жертвéскз Îдолилор, саз сз кзрвéскз, нúчй оу́на нúчй áлта нз й сар кзкенй сз фáкз; 3. Дин дóш рéле, оу́нзл морáл шй áлтзл фирéскà чел фирéск Ê де â сз âлéце (§. 150.), прекúм май де âлéс й сз пзрè лзй Îосúф â сзферй тéмница, де кзт â âлзнекà âврáцеле стзпúнесцй.

§. 153. Бїáцъ шй мóарте, кúне сúнт саз рéле?

Дин âчéсте âзїóме лéсне сз вéде, 1. Кз âтрз нóй бїáца Éсте кзнзл чél май мáре (§. 150. 5.), фзрз нзмай де нар фй âчéст фél де бїáцъ, â кзт сз кáзъ дин нздéждè де маймáре ферúчире (§. 152. (2), шй 2. Кз мóартè сúнгзрз де сúне Éсте оу́н рáз (§. 142.), âфáрз де нз нèр áзче бїáца сзпт май мзлте рéле (1); (§. 152.) (12).

(1) Мóарте âцелéце пре чè фирéскз; пентрз кз пре кáрè âзшй ъмзл ш' ъ âлéце де кзнз бóе, âчáста кз нúчй ъдáтз нз Éсте кзнз, лéне сз вéде; пентрз кз коúрè ъмзлзй сз поáртз кзтрз кзн (§. 28.), шй дзпз Дмнезеéска коúре кзтрз кзнзл âдекзрáт; пентрз кз чél пзрзт нз Éсте кзн, чи рáз; (§. 143. бар кзн âдекзрáт Éсте âчéла че нецúне шй не сзкршáце (§. 142.), шй коúрè нóастрз Ê датоáре â сз ъкрдзй дзпз Дмнезеéска коúре кзтрз цинéрè нóастрз â âшúне, шй сзкршúрè. Âшà дар оу́чигáцзл

де

де сúне, дéка коúрѣ лáй сѫ ѡ҃скрдвéще спре стрикáчюнѣ сà, ѣ́л фáче ѧ҃протúка коúрей чéй Дмнезéщій, пентрв кáре шй пкатвéще оу҃н рáв моралúчéск (§. 142. (1)): шй фїúнд кѫ рáвл морáл нúчй ѡ҃дáтѫ нв ѣ́ де ѧ҃ сѫ ѧ҃лéще (§. 152.) (1) 2. 3.), ѧ҃шà дар шй оу҃чúдерѣ де сúне нúчй ѡ҃дáтѫ нв ѣ́ де ѧ҃ сѫ ѧ҃лéще; де оу҃нде ѧ҃шà нúчй кѣн нв поáте сѫ фíе.

§. 154. Де сѫнт ѧ҃дїáфора, ѧ҃декѫ нúчй кѣне нúчй рéле.

Дин кáре ѧ҃кѫ сѫ май ѧ҃дѣнѫ 3. Кѫ нúчй ѧ҃чéа нѣ сѫ сокотéск сúне, кáрїй гѫндéск кѫ мóартѣ ѧ҃ сúне нѣ ѣ́ нúчй кѣнѫ нúчй рѣ (1); кѫ не фїúнд ѧ҃ пѣтéрѣ нóастрѫ ѧ҃ вой сѫ мѣрúм, сáв нѣ, шй пентрѣ ѧ҃чéстѣ непѣтѫ́нд ѧ҃ ѧ҃требѣинцà пре мóартe нúчй сúне нúчй рáѣ, сѫ́нтем датóрй ѧ҃ ѡ҃ ѧ҃шептà нѣмай дела Дм҃незéѣ. (§. 153. (1)).

(1) Оу҃нде ѧ҃рзтáт ѣ́сте кѫ ѧ҃ парáлогїсмѫ кáде ѧ҃чéст Сyллвгїсмѫ: Фїúнд кѫ кїáца ѣ́сте кѣнѫ, шй сфѫршúтвл ѣ́й нѣ ка фй рáв. Марк. Ѧнтωнúн. пéнтрѫ сúне. Карт. 9. §. 21. пентрѫ кѫ ѧ҃лта ѣ́сте сфѫршúтвл, партѣ кѣнвлвй, шй ѧ҃лта ѧ҃чéа, чe стрúкѫ пре Кѣн. Ѧ҃шà дар дéка ѧ҃ш нѣмзрà 100. де гáлбенй, ѧ҃чáстѫ нѣмзрáре ѧ҃ сѣтей нѣ ка фй лѣкрѣ рáв, пѫнѫ кѫ́нд сфѫршúтвл ѧ҃чéствй лѣкрѣ ка фй де фáцѫ; ѡ҃р ѧ҃кѫ́нд тѣ 100. гáлбенй, дéка ѧ҃трѣ кѫшигáрѣ ѧ҃чéстѡра сфѫршúт ка пѣне ѧ҃прúндерѣ, сав фѣрвл, ѧ҃чéст сфѫршúт ѧ҃л кѫшигáрїй чúне ѧ҃р тзгвдвй кѫ ѣ́сте рáв? шй ѧ҃кѫ де шй ѣ́сте кѣнѫ ѧ҃гзш кѫшигáрѣ.

§. 155. Де сѫнт кѣне Сѫнзтáтѣ, Тѫрíа, Фрѣмсéцѣ, Кѣнафúре (ценїа.)?

Ѧ҃чáста дар ѧ҃гзшй сѫ се зúкѫ 4. Шй де сѫнзтáте, Тѫрíе, Фрѣмосéце, Кѣнѫфúре, ѧ҃декѫ цéнїе, шй де ѧ҃лтеле чe сѫ́нт ѡ҃мвлвй фирéще, кѫ́нд

до-

доѫндирѣ âчéстора нѫ не лиѱéше де оѫн бѫн май мáре (ſ. 152. 11.); Âши́ждѣ ши́ боáла, дѫрéрѣ, слъбичю́нѣ, нефрѫмосéцѣ, несимци́рѣ дѫпъ кѫвїи́нцъ съ сокотéск рéле, не âжѫтѫнд спре фѫга де май máре рáѫ (ſ. 152. 12).

§. 156. Де сѫнт бѫне Щїи́нца, Мешешѫгѫриле, Бѫнъмишкáрѣ. (сав âцери́мѣ).

Озъбърши́риле пре каре ле къщигáм кѫ ѡ̂сърдѫи́нца ши́ кѫ стрăдáнїа, прекѫм щїи́нца, мешешѫгѫриле, бѫнъмишкáрѣ трѫпѫлвй, ши́ ч. л. âчéстѣ â сúне сѫнт бѫне; ĭăр щїи́нца ши́ âскѫци́та âцелéцере сѫнт май прецїáсе, де кáт мешешѫгѫриле ши́ леснемишкáрѣ трѫпѫлвй (ſ. 150. 3.): дар âсъ дéка чинева рáѫ âр âтрекѫи́нца пре чéле зúсе дáрѫй спре ръщтáте, дѫпъ дрептáте âтѫнчѣ рéле съ вър нѫмй (1) (ſ. 152. 11.)

(1) Сърда дар ка лъздà чинекà фрѫмосéцѣ Лаи́дей, пре щїи́нца лвй Спїно́за, пре мешеши́гвл чéлвй че фáче бáнй рáй, пре âскѫци́та âцелéцере âтр' оѫн биклѣ́н минчинос, пре âцери́мѣ трѫпѫлвй â Картéш, сав ъ̂лт тжлхáрѫ, âкърва тóатъ цéнїа мерце пре дéцете.

§. 157. Де сѫнт бѫне вжртѫтѣ ши́ слъбичю́нѣ, сав бѫнътáтѣ ши́ ръщтáтѣ.

Ши́ âфáръ де âчéстѣ, фїи́нд къ вжртѫтѣ е́сте кѫ âдевърáт оѫн бѫн, ши́ чинсти́т ши́ плъкѫт, âша́ â̂къ ши́ трекѫи́нчос (ſ. 14 4.); оѫрмéзъ ка âчáста кѫ âдевърáт бѫнъ съ фíе (ſ. 152.) 13.); âши́ждерѣ ши́ слъбичю́нѣ, оѫрмéзъ съ фíе слóбод ши́ де тот рáѫ, пентрѫ каре ни́чѫй ѡ̂дáтъ нѫ прїиме́ше тъгъдѫи́ре (1).

(1)

(1) Шй де а҃нчѣ и҃зкора҃ше а҃чáстъ рéгълъ: Нв съ квкúне а҃ фáче чéле рéле, ка съ и҃ѣ чéле квне. Шй дрéпт зúче А҃постóлъл, чéлор че а҃шà квноск, къ ле ѣ̃сте ѡ҃нда жъдекáтъ, кътръ Рѡм. 3. 8. а҃шà а҃в пъкътúт Сáвл, шй норóдвл, рспúнд лáкрúриле А҃малúкитéнилор, кáре ѣ̃рà дáте а҃нáѳемй, пентрв ка съ нв лúпсéскъ жертвеле, 1. Кáрте а҃пъráцій; 15. 21. А҃рътáт ѣ̃сте шй кътъ рѡтáте колéше а҃чѣ кестúтъ а҃чепътúръ а҃ Іѵвúцилор, пре кáре ѡ҃ кáмъ меѳóд де а҃ а҃дрептà коúрѣ (Істор. §. 101.)

§. 158. Де сúнт квне чéле че сúнт а҃фáръ де нóй фирéшй сав моráлниче.

Ѣ̃стúмиле чéле че став а҃фáръ де нóй, сав фирéшй, прекúм мънкáрѣ, къвътóра, áвр, а҃рунт; сав моráлниче, прекúм бéстѣ, чúнстѣ, вредничіа, кв а҃девърáт сúнт а҃дїáфора, (Індїферéнте) (§. 44. 2.) пентрв кáре шй чéлор че бúне ле а҃требвинцéзъ сúнт квне, и҃ар чéлор че рáв, рéле (1).

(1) А҃шà квне, мънкáрѣ, шй къвътóра, шй тóате чéле лáлте чéлор че ле а҃требвинцéзъ спре цинéрѣ кїéцїй шй а стърúй; дар ѣ̃ѣ оу҃н шир де рéле ка а҃дúче мънкáрѣ шй къвътóра чéлор лáкомй, áврвл шй а҃рунтвл Ѣ̃кліóнилор, чúнстѣ шй вредничіа търанилор шй тътърор чéлор ѡбитóрй де чúнсте шй трвфáшй карíй съ рздúкъ ла нълцúме, ка кв кздére ѡ҃стенічóасъ, съ кáзъ дрéпт а҃кáп.

§. 159. Де сúнт ѡ҃аменíй динтре квне.

Шй кв мúлт май къртóс ѡ҃аменíй карíй трзéск а҃соцїетáте кв нóй, сúнт врéдничй де нвмúрѣ квнúлвй, дéка не вом цинѣ де квнътáте; шй де а рáвлвй, дéка сав а҃чéа, сав нóй не вом а҃делетничй ла рѡтъцúй (1).

(1) Пентрв къ ѡ҃аменíй сав а҃рѡтъцúрй съ тъкълéск, сав де къртáте а҃грижáск, шй а҃шà нв пот съ не фіе нóѡ

рѫжмашїй мергѫнд кѫ кѫртѣцѣ; шї кѫм довединд ѫ чѣле че оурмѣзла локѫл сѫѫ, кѫ прїетенїе ѫдекърѣцѣ сѫ фачѣ нѣмай чѣлор че сѫ хрїнѣск кѫ кѫнзѫцѣ; пар ѫмїнтрилѣ, нїчї пот сѫ не кѣцме пре ной, нїчї сѫ не стрїче, нїчї сѫ не лиѫцѣкѫ де сѫкърширї: май кѫртоѳ ѫкѫ пре кѫртѣцѣ ноастрѫ ѫрѫшцїрѣ ачѣлора ѫ шї ѫскѣце, шї ѫ гумнасѣце, шї ѫ спорѣце. Де аїчѣ ѫврїтеле ачѣлѣ корбе ѫ ле лавї Сѫкрат, кѫнд ерѫ сѫ се ѫнѫдѣскѫ, Епїкт. Енхир. Кап. чѣл дѫпѫ оурмѫ. „Пар пре мїне Анут шї Мелїт пот сѫ мѫ омоаре, парѫ сѫ мѫ кѣцме нѫ. Шї дин протївѫ кѫнд кѫм фї рѫї ной, ѫтѫнчѣ чѣї рѫї н ѫр пѫтѣ сѫ нѫ не кѣцме, де не сѫнт прїетенї сѫѫ кръжмашї; пар чѣї кѫнї ѫтр ѫлт кїп нѫ сар ѫпропїѫ де ной, фърѫ нѫмай де кѫм прїими ной сѫ не ѫдрептѫм де кѫтрѫ дїншїї. Де аїчѣ Ѣсте ѫдекърѣт кѫ кѫ деѫсебїре сѫ поартѫ ом ла ом, Дїмнезѣѫ, ѫнгел, лѫп, Дїавол.

§. 160. Де Ѣсте бѫн Дїмнезѣѫ.

Прѣсте кѣре че ѫм пѫтѣ зїче де Дїмнезѣѫ, кѣреле шї пре ѫ фї нѣкѫ дѣт, шї Ѣл сїнгѫр цїне ачѣста, шї че Ѣ май мѣре, кѫ прѣдесѫвършит бѫн фїїнд, пре чѣї чѣл довединѣск пре дїнсѫл нѫ поате сѫ нѫї фѣкѫ ферїчїцї кѫ мїї де бѫнѣцї? Де кѣт кѫ Дїмнезѣѫ Ѣсте кѫ ѫдекърѣт бѫн слоѳд, шї пре нїменѣ кѫ ѫдекърѣт нѫ поате сѫ кѣцме (1).

(1) Дїмнезѣѫ поате сѫ стрїче пре ом шї сѫл пїѣрзѫ коїнд; дар фїїнд кѫ нѫ коѣце, нїчї поате негрешїт. Дар сѫ стрїкѫ ачѣа че нѫ сѫ сѫпѫн коїрей лѫї, дар Дїмнезѣѫ нѫї стрїкѫ пре дїншїї, чї Ѣї лѫшї ѫцемзнїндѣсѫ кѫ добїтоачеле, ѫшї причинївѣск лѫршї стрїкѫчїонѣ. Дела тїне, зїче, пїердерѣ тѫ Їсраїл. Шї кѫм ар пѫтѣ сѫ фїе ферїчїцї чѣї че ѫстрейнѣзѫ пре сїне де бѫнѫ чѣл ѫдекърѣт? минунѫте сѫнт чѣле че де ачѣста ѫѫ корбїт Сенека Епїст.

95. „Че ѣ́сте прічина ла Дм̃незéв де âфáче бíне? де кът къ ѣ́сте фíрѣ лъй. Пъкътвéще дар чéл че гжндéще къ Дм̃незéв коéще съ бáтъме, непътжнд ѣл съ фáкъ âчáста; шй нíчй â съ недрептъцй нъ пóате Дм̃незéв, нíчй â недрептъцй. шй ч л.

§. 161. Нефїíнд пътíнцъ съ âвém пре тóате бъ́неле, трéбе съ къ́тъм пре чéл ковършитóрю.

Яшà мъ́лте сжнт бъ́неле че стáѹ înпрежърѣл ѡ̃мълъй; дар фїíнд къ оўниле диитр' âчéстѣ нъ сжнт înпътéрѣ лъй, пре къ́м сжнътáтѣ, търіа, фрѹмосéцѣ, бъ́нъфíрѣ, богъціа, чíнстиле. Шй ăлтеле фїíнд къргътóаре шй нестатóрниче, пре къ́м âфáръ де âчéстѣ тóате шй înсъшй цїíнца, âрътáт ѣ́сте къ нíменѣ дин чéй мъритóрй наѹ стътъ̀т â зíче къ ѡ̃бръзничíе, къ ѣ́л âѹ âбъ̀т пре тóате âчéстѣ грѫмáдъ шй â пъ́рърѣ: пентрѹ кáре дин тóате бъ́неле трéбе съ âлéцем пре чéл înналт шй ковършитóрю (ſ. 140.); спре âлéцерѣ кърѹ нъ ва грешй чéл че ва înтребънца âдїѡ́меле сфътъ̀витóаре де бъ́н шй рáѹ, кáре сжнт май лъминáте де кът лъмíна че лъминéзъ înтр' статóрника мїéза зй (ſ. 139.).

Партѣ 2.

Де бѫнѹл чѣл ѧнáлт.

§. 162. Чѣ ѣ́сте бѫнѹл ѧнáлт.

Ѧкѹм дар бѫнѹл чѣл ѧнáлт ѣ́сте чѣл май ковѫршитóрю де кът тоáте, доковндúрѣ кѫрѹм кѹ тоáте чѣле лáлте сáѹ ѣ́сте ѧтóкма, сáѹ ле ковѫршáще (§. 140.). Де ăичѣ пре ѿм, ѧплинúндѹи-съ пóфта, кѹ ăдевърáт ферични́т шѝ не тѹрвѹрáт ѧл фáче. Ѧчѣ́ст бѫн ѣ́сте сфѫршúтѹл чѣл май дѹпъ оурмъ кътръ кáре нешкрдѹúм (1), шѝ пре кáре доковндúндѹл, ѧтранéлшй доковндúм шѝ ăдевърáта ферични́ре.

(1) Нѹ ѣ́сте дар сфѫршúт май дѹпъ оурмъ ферични́рѣ шѝ нетѹрвѹрáрѣ, чѝ доковндúрѣ бѫнвлăчѣл чéлвй ѧнáлт, кѹ кáрѣ ă пѹрврѣ съ ăфлъ ѧпревнáтъ ăдевърáта ферични́ре шѝ линищúрѣ сѣфлетвлвй. Пентрѹ къ нѹ пофтúм бѫнвл чѣл ѧнáлт, ка съ фúм ферични́цй, чѝ пентрѹ ăчáста сѫнтем ферични́цй пентрѹ къ доковндúм бѫнвл чѣл ѧнáт: пентрѹ къ ăчѣ́ста нѹ сар пѹтѣ зúче бѫн ѧнáлт (кѫрфвл бѫнелѡр), дѣка нѹ пентрѹ сúне, чи пéнтрѹ ăлт бѫн, ăдекъ пентрѹ ферични́ре ăр фѝ пофтúт. Пре бѫнвл чѣл прѣ ѧнáлт прѣ бúне ѧл дескрíе Кїкéрѡн де сфѫрш. Карт. 1. Кап. 4. Къ чѣл май ѧнáлт бѫн шѝ май дѹпъ оурмъ, шѝ кътръ кáре трéбѹе съ се ăдъкъ тоáте сфътвúриле де ă лѣкрă дрéпт шѝ ă кїецвѝ бúне, ăчéла пóате съ фíе пре каре фúрѣ ѧл гонéще, ка пре чѣл май ѧнáлт дин чѣле пофтúте, кăр ăчéла, де каре съ ферéще, ка пре чѣл май дѹпъ оурмъ дин рéле. *)

*) Дѹпъ Дмнезéѹ Бѫн прѣ ѧнáлт ѣ́сте Вїáца, кăр рăвл чѣл дѹпъ оурмъ, мóартѣ, Нот. трад.

§. 163. Характи́р ал а́чéстъм. 1.

Я́шà дар а́към но́й дéка то́цй фире́ще пофтим бъ́нъл (ſ. 29.), пентръ ка́ре ши́ дин ъ̆аменй ни́менѣ фїи́нд, ка́реле нъ пофте́ще съ добѫндѣ́скъ бъ́нъл че́л прѣ а́нáлт, а́рътáт е́сте 1. Къ бъ́нъл а́чéста трéбъе съ фíе а́чéст фéлю, а кът то́цй, чéй че нъ трéк къ бедéрѣ мижлоа́челе, съ по́атъ съл добѫндѣ́скъ (1).

(1) Пентръ къ Дм̃незе́й пъ́инд а́тръ то́цй фире́ще пре по́фта бъ́нълъй че́лъй прѣ а́нáлт, ши нимѝк фъкѫнд а́деш̃рт, нечесите́ще ши коéще ка то́цй ъ̆аменїй съ добѫндѣ́скъ а́чáста; пентръ каре коéще ши пре то́цй ъ̆аменїй, ка́рїй нъ кър трéче къ бедéрѣ мижло́ачеле, съ по́атъ добѫндѝ а́чáста. Прѣ бíне а́ъ къѫнтáт де а́чáста Ариáн а Дїáл. Е̃пїкт. Ка́ртѣ 3. Ка́п. 3.

„Дин фíре дар е́сте то́атъ ми́нтѣ прекъ́м а съ плека спре а зи́че а́деверъ́л. а нъ съ плека спре а зи́че минчю́нъ, а съ ъ̆пря спре че е́сте неекзи́ст; а́шà а съ мишкà къ пофти́ре спре че́л бън, ши къ оържчю́не а фъцй де че́л ръ: кăр кътръ че́м че е́сте ни́чй бън ни́чй ръ а фи къ а́дïафорíе. Ка́ре а́чáста пъ́рмъ фрумо́с съ а́рáтъ ши прин е̃ксе́мпле де бáн а́бѫнд йкóана Кесáрюлúй.

§. 164. 2.

Ши фїи́нд къ а́чéст бъ́н трéбъе съ фíе ши а тóате кобършитóрю, (ſ. 124.), къбїи́нцъ е́сте 2. Къ май а́тъ́ю съ цíе ши съ десъбърша́скъ пре ми́нте, пентръ къ бъ́неле съфлете́цй ла то́цй къ мъртъриси́ре сфи́нт май пречинститѐ де кът че́ле трупе́цй (ſ. 150. 3.), де 'нар фи чинева по́рчй дин търма лúй Аристíп (Íстор. ſ. 36.).

§. 165. 3.

Ѣрѫш фїїнд кѫ ла кѫн сѫ ѫделетничéще войрѣ, ѣр ла ѫдевѫр минтѣ (§. 15. 16.), дѫпѫ дрептáте ѫдѫчем 3. Кѫ кѫнѫл чéл прѣѫнáлт сѫвѫршáще войрѣ, шѝ ѫй дѫрѫéще слокозéнїа, шѝ ѫкѫ кóалеле шѝ рѫштѫциле ѐй ле тѫмдѫéще; шѝ де ѫинѣ трéбѫе сѫ рѫдúче пре мáрѣ ѫчéл тикѫлошíе, де кáрѣ сѫ кѫнтѫéск чéй ѫфѫндáцй рѫштѫцй. (1)

(1) Шѝ фїїнд кѫ кѫн кокѫршитóрю ѐсте ѫчéла кáре шѝ липсéще рéлеле, шѝ пѫне кѫнеле, ѣдекѫ шѝ липситóрю, шѝ пѫнитóрю (§. 151. 8.), кѫзѫт ѐсте кѫ кѫнѫл чéл прѣѫнáлт трéбѫе сѫ тѫмздáскѫ шѝ рѫштѫциле войрéй, шѝ сѫ кéме ѫнапóй пѫтéрѣ ѫтрецúмей шѝ ѫ слокозéнїей.

§. 166. 4.

Шѝ ѫфáрѫ де ѫчéстѣ, фїїнд кѫ кѫнѫл чéл прѣ ѫнáлт, де ѫр фѝ де нóй пофтúт пентрѫ ѫлтѫл, нар пѫтѣ сúшй цїе ѫчáстѫ нѫмúре (§. 162.), ѫрѫтáт ѐсте 4. Кѫ нѫ сѫ кѫбúне нимúк сѫ фіе май пречинстúт де кѫт дúнѫл, пентрѫ кáре ѐл сар пѫрѣ пофтúт.

§. 167. 5.

Ѫ чѣ дѫпѫ оѫрмѫ фїїнд кѫ ѫдевѫрáта феричúре ѫ ѿмѫлй стѫ ѫтрѫ докѫндúрѣ кѫнѫлй ѫчéствѫ чéл прѣ ѫнáлт (§. 162.), пентрѫ ѫчéстѣ нар фѝ май мáре тикѫлошíе, де кѫт ѫпéрде пребѫнѫл чéл прѣ ѫнáлт, оѫрмѣкѫ. 5. Кѫ ѐл трéбѫе сѫ фіе нелипсúт, шѝ депáрте де тóатѫ примéждїа пердерїй.

§. 136.

§. 168. Кърй съ кърин тоцй характирїй, ачеста ѣ бърнъл чел прѣлнълт.

Ѣкъм дар фїинд къ тоате ачесте ъзїъме де сине ънборъск дин ѧсъшй ѡеърїа бърнълърй челърй прѣлнълт; фъръ ѧдоълъ ачела требуе съ се сокотѣскъ ѧ чѣ дъпъ оурмъ бърн прѣлнълт, ла каре съ дъ тоате ачеле ътрїбуте фїинцелниче. Ѣкъм дар нъ съ ва пърѣ ъшъ де мираре, дѣка ла ачаста пъцин къгънд де сѣмъ чей векй фїлософй, мираре ѣсте кът ъсъпра лърй ъ фост нелъвоицй. (1)

(1) Де ѣсте ъдекърът ачѣа че ъдъче Баррон ла Ѧвгъстин де четътѣ лърй Дъмнезѣв картѣ 19. кап. 1. Дом сътє шй ѿптзечй шй ѿпт де пърерй ъле фїлософилор ъ фост ла ачаста де тот ѧпротйкниче, ѧтре карєле ѧсъ чєле май мълте фъръ ѧдоълъ ъ фост ъшъ ъсъвърде, кът нйчй де ъ съ сврпъ ъ фост май врѣдниче, нимйк май мълт де кът бйсвриле болнъвилор де фрйгврй. (Їстор. §. чѣл дъпъ оурмъ.)

§. 169. Нъ ѣсте дар плъчѣрѣ.

Пентръ ачѣстѣ лѣсне ѣсте ъ къноаще ѧшълъчйнѣ лърй Ѧрїстїпп Курінѣл, карєле вїсъ, къ бърнъл чел прѣлнълт стъ ѧ тръпѣска плъчѣре (Їстор. §. 51.); пентръ къ ачаста нефїйнд бърнъшй съфлетълърй (§. 155.), нйчй съвършинд пре воире (§. 165.), шй ѧкъ боълъ фїинд прѣ грѣ, шй ръщтате ъ тот пїерзътоаре (§. 81. ш ч. л.), шй чѣ дъпъ оурмъ ъкърїа нйчй ѣсте пътинцъ ѿаменилор ъ ѿ доѣндй нелипсит (§. 167.): пентръ ачаста нйчй де нъмйрѣ бърнълърй негрешит, кърът май бъртос нъ съ ва ѧвредничй де ачѣа ъ бърнълърй челърй прѣлнълт.

§. 170.

§. 170. Нїчїй плъчерѣ сѫфлетѫлуй, сау веселїа.

Дар вѫпкѫр, де шї ау фїлософит ѫарешкат май чинстит, сокотинд пре плъчерѣ сѫфлетѫлуй, ѫдекъ веселїа шї недѫрерѣ ѫ лок де вѫнѫл чѣл прѣѫналт (Істор. ѳ. 88.), дар фїїнд къ шї ѫачастъ сѫфлетѣскъ плъчере сау недѫрере нѫ ѣсте ѫтрачеаший шї вѫн пѫторїѫ (ѳ. 165.), нїчїй пентрѫ сине пофтитъ (ѳ. 166.), шї ѫ чѣ дѫпъ оѫрмъ нїчїй нелїфитъ (ѳ. 167.): пентрѫ ѫчаста нар пѫтѣ съ се сокотѣскъ вѫнѫл чѣл прѣѫналт. (1)

(1) Шї фїїнд къ не ѫпъртъшїм де ѫдекъроте ферничре ѫ сѫфлетѫлуй, пентрѫ къ доѫндїм вѫнѫл чѣл прѣѫналт (§. 162. нот.); ѫшѫ дар ѫчаста трѣбѫе съ се сокотѣскъ май кърто́с лѫкраре ѫ вѫнѫлуй чѣлуй прѣѫнало́лт, де кът ѫлуш ѫ вѫнѫл чѣл прѣѫналт.

§. 171. Де ѣсте богъцїа шї чїнстиле.

Дар нѫ пѫцине ѫстенеле ау шї чей че съ причѣск, къ вѫнѫл чѣл прѣѫналт ѣсте богъцїа шї чїнстиле; шї чїне ѫлтѫл, де кът чѣл несънътос ла мїнте ѫшїй ба пѫне лѫїший сфършит. май дѫпъ оѫрмъ ачѣст фелїѫ де лѫкрѫрї, де каре нїчїй тоцїй пот съ доѫндѣскъ, (ѳ. 163.), шї каре пре мїнте прѣпѫцїн ѫ цїн шї ѫ съвършѣск (ѳ. 164.), май бърто́с къ шї май несъвършїтъ ѫ фак (ѳ. 101. ш. ч. л.) шї нїчїй пентрѫ сине нѫ съмт пофтите (ѳ. 168.), нїчїй ѫпѫрѫрѣ фїїнто́аре шї вечниче (ѳ. 167.).

§. 172. Де ѣсте Щїїнца, Сънътатѣ, Слобозѣнїа.

Пър дѣка вїї ѫпропїа ла пїатра де лѫдїа (мехенгѫ) шї пре щїїнцъ, сънътатѣ, слобозѣнїа, шї

ăлтеле, пре кáре оўнїй âз сокотúт â фй бўнўл чéл прѣднáлт, ѣсўш лўкрўриле те ба ѣвцà, кз характирїй бўнўлўй чéлўй прѣднáлт прѣпўцúн ли сз âплíкз.

§. 173. Де ĕсте вжртўтѣ.

Пзрéрѣ чѣ май кў кўвáнт ĕсте â чéлор че âз гáндúт кз, сáў ŵвичнўúнца вжртўтей, сáў лўкрáрѣ чѣ прѣбўнз шй прѣдесвжршúт дўпз вжртўте ĕсте бўнўл чéл прѣднáлт (1); пентрў кз вжртўтѣ, ŵарешкўм тóт ĕсте бўн ковжршитóрю, дар нў шй âчéст фéлю, ѧ кáт сз нў сз ăфле нимúк май пречинстúт де кáт âчáста. (§. 166.)

(1) Пентрў кáре мéлцй фїлосóфй âз прїимúт ŵрй оўна ŵрй ăлта дип âчéсте пзрéрй, шй пре чѣ дин тáю âз âпзрáтю Плютúн Ĕннеáда 1. Картѣ 4. чéрерѣ 10. ĭар пре âдóва Аристотéл Йаїк. партѣ 3. кап. 3.

§. 174. Дмнезéў сúнгўр ĕсте бўнўл чéл прѣднáлт.

Йкўм дѣка âчéстѣ âша сз ăфлз, трéбўе сз кзўтáм ălт бўн, кáре сз ковжршáскз пре тóате чéле хúсе; чéрчетáнд дар âчáста, нў прѣ кў нелесníре ŵ вум âфла нўмай ѧ Дмнезéў сúнгўр кў âдевжрáт, нўмаĭ де вум черчетà пре ѧшине чева май ѧтрадáнк.

§. 175. Нóй ѧтóкма шй чéле âфáрз де нóй сжнтем ѧ фїúнцз.

Мúнтѣ нóастрз цíе причéпериле сáле (§. 10.); пентрў кáре ĕсте прѣ âдевжрáт кз нóй ѧцелéцем, шй причéпем пре чéле âфáрз де нóй; ĭар чéа че нў ĕсте, шй â ѧцелéце нў пóате (Лог. §. 15.): âша

дар

дар де ёстимѣ ноастрѫ а лѫшине, шй а чѣлор лалте лъкрърй нъ пътем съ не ѫдоим, нъмай де вѫм вой.

§. 176. Ёстимѣ ёсте сал нечесарїе сал ѫтѫмплътоаре.

Я фй чева съ зиче сал нечеситѣце, каре нъ поате съ нъ фіе, сал дъпъ ѫтѫмпларе, каре съ поате шй съ нъ фіе; аша дар къ шй а нъ фй ной съ пътѣ, ши де аичѣ шй къ дъпъ ѫтѫмпларе сынтем, шй динтръ къ наинте де дow сътe де ани нименѣ дин ной ёра, ёсте адеварат.

§. 177. Ятрїбътърй ачѣлъй че ёсте нечеситѣце.

Якъм дар фїинда къ чѣл че ёсте нечеситѣце, ачѣста непътѣрник ёсте а нъ фй (§. 176.), къвїинцъ ёсте ка ёл 1. Шй апъръръѣ съ фіе, шй нічй ѡдатъ съ нъ липскскъ, дин каре шй 2. Съ нъ фіе съпъс ла нічй ѡ скимбаре, 3. Шй съ нъ айкъ афарѫ де дѫнсъл причина ёстимей лъй, пентръ каре шй 4. Съ фіе фїинцъ де сине.

§. 178. Шй ачѣлор че сынт дъпъ ѫтѫмпларе.

Шй дин противъ фїинда къ чѣле че сынт дъпъ ѫтѫмпларе съ поате шй съ нъ фіе (§. 176.); де ачіашй ёсте адеватат, къ ачёстѣ съ фак шй съ десфак, шй де аичѣ 5. Сынт съпъсе ла фелюримй де скимбърй, шй 6. Къ нечеситѣце ал ѡаре каре причинъ, пентръ карѣ сынт; пентръ каре шй 7. Нъ сынт де сине, 8. Дъпъ че вор фй пъсе тоате причиниле, трекъе съ се пъе шй чѣ дин тай, пентръ каре шй 9. Къ мерцерѣ причинилор нъ ёсте немърцинитъ.

§. 179. Âчéст Тóт ăре прúчина сà дежсебúтz де дăнсвл.

Шù фїúнд кz черкáрk âвáцz, кz âчéст Тóт ĕсте сvпvс ла фелюрúмй де скимбáрй, шù чéле че сăнт сvпvсе ла скимбáрй сăнт дvпz âтăмплáре (§. 178. 5.), шù чéле че сăнт дvпz âтăмплáре нечеситéце âв прúчина пентрв кáрk сăнт (§. âколk 6.): пентрв âчáста кvвїúнцz ĕсте кz âчéст Тóт трéвве сz ăйкz прúчина ĕстúмей сáле, шù âчáста сz ăйкz дежсебúре де Тóт, кáре ĕсте оўн ĕфéкт âл ĕй (ѡ̃ фáптz); âшà дар ĕсте прúчинz âчéствй Тóт дежсебúтz де дăнсвл.

§. 180. Шù âчéă âтăă прúчинz ĕсте фїúнцz де сúне.

Йăр âчáстz Прúчинz дежсебúтz â Тóтвлвй, (§. 179.) сав ĕстúме дvпz âтăмплáре âв фóст шù ẵ, сав нечесáрїе; âкvм де âр фù фóст дvпz âтăмплáре, âр фù âввт шù ẵ прúчина сà (§. 178. 6.); дар фїúнд кz мéрцере немърцинúтz â прúчинилор нv ĕсте (§. 175. 9.), âр фù стътвт âч ĕ дvпz оўрмz ла ѡ̃аре кáре âтăă прúчинz: шù дéка ĕсте нечесáрїе, ва фù негрешúт шù фїúнцz де сúне (§. 178. 4.); шù де âúч шù âтăă прúчинz â твтврóр чéлор че сăнт; ĕсте дар Прúчинz â Тóтвлвй, дежсебúтz де дăнсвл, кáрk âтр' âчéлшй шù âтăе ĕсте, шù пентрв âчáста прúчинz ĕиший нv ăре, ăдекz ĕсте нечесáрїе шù фїúнцz де сúне.

§. 181.

§. 181. Шѝ де âи́чѣ ѐсти́ме прѣдесъвършѝт, кáре ѐсте Дм̑незе́ѹ.

Шѝ фїи́нд къ âчáстъ Прѝчинъ ѐсте ѐсти́ме нечесáрїе, шѝ фїи́нцъ де сѝне (§. 180.), ва фѝ дар шѝ нескимбáтъ, (§. 177. 2.); дáр дѣкá ѐсте нескимбáтъ, нѹ ѐ пѹти́нцъ ни́чѝй â съ âдъѹгà чева ла дрѝнса, ничѝй â съ скадѐ; ѐсте дар ѐсти́ме прѣ десъвършѝт: пентрѹ каре шѝ âтрáм Прѝчинъ â âчéстѹй Тóт шѝ дешевѝтъ де дрѝнсѹл ѐсте ѐсти́ме прѣдесъвършѝт, каре ѐсте Дм̑незе́ѹ.

§. 182. Дм̑незе́ѹ ѐсте ѐсти́ме сѝмплъ.

Дин каре (§. 181.) оѹрмѣзъ къ Дм̑незе́ѹ съ нѹ фíе ѐсти́ме компѹс, чѝ сѝмплъ: пентрѹ къ де âрфѝ фóст компѹс, пърциле дин кáре сар фѝ компѹс, âрфѝ фóст майнайнте де дрѝнса, шѝ âшà âрфѝ âвѹт âчепътѹръ â ѐсти́мей сáле, шѝ ни́чѝй âрфѝ фїи́нцъ де сѝне. (§. 177. 1.)

§. 183. Дѹх.

Сѝмплѹ дар фїи́нд (§. 182.), нар пѹтѐ фѝ трѹп, каре фъръ пърцѝй шѝ лъцѝме ни́чѝй нѹ сар пѹтѐ âцелéце; ѐсте дар дѹх (1); пентрѹ кáре шѝ фїи́нцъ прѣдесъвършѝт âцелегътóаре (§. 11.).

(1) Каре неâцелегѝнд Їоáн Клéрїк пáрт. 1. Лец. Кап. 8. §. 5. Шѝ Пнекматолог. том. 3. Кап. 3. §. 17. дà лѹй Дм̑незе́ѹ âтрѹпѹрилор нѹ нѹмáй âле дѹхѹрилор, чѝ шѝ âле трѹпѹрилор, шѝ âкъ âле тѹтѹрóр чéлор че сѝнт.

§. 184. Вéчник, Неатърнáт, Немърѹини́т, Не дескри́с, Претѹти́ндинѣ де фáцъ.

Фїи́нцъ де сѝне фїи́нд Дм̑незе́ѹ (§. 180.), ѐсте шѝ ѐсти́ме вéчникъ шѝ неатърнáтъ; шѝ фї-

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ "ION LUCA CARAGIALE" SIBIU

ѝнд

и́нд кѫ нѫ ѣ̀ пѫтѝницѫ сѫ и̂ се а̂да́ѡе чева сав сѫ и̂ се ска́зѫ, ѣ̀сте шѝ ѣ̀стѝме немѫрѹнѝтѫ, шѝ де а̂и́чѣ недескри́с, претѫтѝндинѣ де фа́цѫ (1), шѝ оўнѫл.

(1) Пентрѫ кѫ дѣка ѣ̀сте Дм̃незе́ѫ ѣ̀стѝме немѫрѹнѝтѫ, ми́нтѣ но́астрѫ чѣ мѫрѹнѝтѫ нѫл ка а̂кзпѣ кѫ а̂целе́ѹерѣ, шѝ де а̂и́чѣ ѣ̀сте ѣ̀л ѣ̀стѝме недескри́сѫ. Ши фїѝнд кѫ ѡ̂ ѣ̀стѝме немѫрѹнѝтѫ нѫ по́атѣ сѫ се ѡ̂колѣ́кѫ а̂тр' оўн лок хотѫрѫ́т, ѣ̀сте шѝ претѫтѝндинѣ де фа́цѫ; шѝ а̂ чѣ дѧпѫ оўрмѫ фїѝнд кѫ ѣ̀сте ѣ̀стѝме немѫрѹнѝтѫ, шѝ а̂ а̂целе́ѹе немѫрѹнѝт ѣ̀сте кѫ непѫтѝнцѫ, а̂фа́рѫ де оўнѫл; а̂ша̀ дар нечесите́ѹе оўрмѣ́ѫ кѫ шѝ Дм̃незе́ѫ сѫ фіе оўнѫл.

§. 185. Кѫвѫнтѫто́рїѡ, Прѣа̂целе́пт, Прѣмїѫто́рїѡ, Стѫпа́н десѝне, Прѣпѫте́рик.

Іде́иле а̂целе́ѹерїй шѝ а̂ ѣ̀стѝмей чѣ́й прѣдесѫвѫршѝт а̂лѫтѫра́ндѫсѫ оўниле кѫ ӑлтеле (§. 183.), дин сѝне оўрмѣ́ѫ, кѫ Дм̃незе́ѫ ѣ̀сте кѫ непѫтѝнцѫ сѫ нѫ фіе Кѫвѫнтѫто́рїѡ, Прѣа̂целе́пт, Прѣмїѫто́рїѡ, Я̂то́атеѹїѫто́рїѡ, Стѫпа́н де сѝне, Прѣпѫте́рник (1).

(1) А̂ша̀ дар чева че боѣ́ще, шѝ по́атѣ; дар нимѝк ӑлт, боѣ́ще, де кѫт чева че сѫ а̂токме́ще кѫ а̂целеччю́нѣ са̀: шѝ де а̂и́чѣ лѣ́сне сѫ бе́дѣ, кѫм сѫ зи́че, кѫ нѫ по́атѣ сѫ фа́кѫ пре чѣ́де а̂протѝкѫ-зикѫто́аре сѫ фіе а̂мжндо́ѡ а̂декѫра́тѣ, шѝ кѫм кѫм тѫгъдѫи кѫ ѣ̀л по́атѣ сѫ ми́нцѫ.

§. 186. Я̂девѫра́т, Дрепт, Бѫн.

Ши фїѝнд кѫ нимѝк ӑлт, де кѫт а̂чѣ́а чѣ боѣ́ще по́атѣ (§. 185.), оўрмѣ́ѫ кѫ ѣ̀л сѫ фіе Я̂девѫра́т, Дре́пт, Бѫн, шѝ то́атѣ кѫнѫтѫ́циле сѫ се ӑфле а̂ Дм̃незе́ѫ ла трѣ́пта чѣ́ майа̂на́лтѫ.

§. 187.

§. 187. Дм̑незе́ѹ дар е̑сте Бѹнѹл чел прѣ҆на́лт.

Ѧкѹм а҆че́ст фе́лю фїїнд Дм̑незе́ѹ, чи́не а҆р пѹтѣ тѫгъдѹи́, къ е̑л Бѹн немъри́нит фїїнд шѝ ковършито́рю а҆ то́ате, нар фѝ шѝ Бѹн а҆бсолѹт, ѧ кът а҆ча́стъ нѹми́ре кѹ а҆деврат шѝ дѹпъ ковърши́ре сѫи фіе лѹи кѹвїинчо́асъ. (1)

(1) Де оу́нде ла не́мцій Го́тт, ка кѹм гъ́а а̑деки бѹн съ ка́мъ Дм̑незе́ѹ. Дар а҆рътъ́те ла то́цій сфнт шѝ а҆ле Мънтънто́рюлуи Лѹк. кап. 18. 19. „Че́мъ зи́чъ бѹн? ни́менѣ нѹ е̑сте бѹн, фъръ нѹмаи оу́нѹл Дм̑незе́ѹ.

§. 188. Шѝ къторъ ѹ̑м Ѳеѡриси́ндѹсъ.

Шѝ нѹ нѹмаи ѧ си́не шѝ сло́код, Дм̑незе́ѹ е̑сте бѹн, чѝ шѝ ѹ̑мѹлѹи е̑сте бѹн ковършито́рю, шѝ де а҆и́чѣ си́нгѹр оу́нѹл бѹн е̑сте прѣ҆на́лт (1); Ка́ре ле́сне ва фѝ а҆рътъ́т, де вѹм черчета̀ маи а҆дѫ́нк чева пре а҆трїѣ́ѹтеле фїїнцелниче а҆ле бѹнѹлуи че́луи прѣ҆на́лт (§. 163. ш. ч. л.), шѝ ле вѹм а҆лътъра̀ кѹ Ѳеѡрі́а лѹи Дм̑незе́ѹ, ка́рѣ пѫнъ а҆и́чѣ сав деслѹши́т.

(1) Ѧ грешѝт дар е̑пїкѹр сокоти́нд пре Дм̑незе́ѹ, ка ѡ̑ е̑сти́ме ѧ си́не ферици́тъ шѝ немъритоаре шѝ а҆ пъръ́вѣрѣ фїїнто́аре; дар ѧ̑ѣ нелъкрато́рю (Іст. §. 84.), шѝ ни́чи ѡ̑ рела́ціе къторъ дѫ́нсѹл а҆кѫ́нд, пентръ ка́ре шѝ ни́чи ѡ̑ слъжи́ре нѹи да лѹи. Шѝ чи́не а҆р пѹтѣ чинстѝ ѡ̑ е̑сти́ме, пъръ́ндѹсъ бѹнъ, дар ѧ си́не шѝ сло́код а҆че́ст фе́лю, а҆р нѹ а҆дѹкѫ́ндѹсъ къторъ ѡ̑амени́? шѝ чи́не дин но́и чинсте́ще пре ѧ̑пъра́тѹл Іапонезилор, ка́реле де шѝ е̑сте прѣкѹпъте́рник, дар ци́м къра́т къ е̑л ни́чи ѡ̑ рела́ціе н' а҆ре кѹ но́и? шѝ маи къто́с ни́чи лѹи е̑пїкѹр ѧ̑ѣш нѹ е̑ра кѹкїинчо́с оу́н Дм̑незе́ѹ не̑лъкрато́рю, шѝ доѫ́ндиндѹши ферици́рѣ съ ѧ̑тръ че́ле маи пре сѹс де лѹме. Ѧкѹм дар оу́н къркъ́т а҆целе́нт дин Ѳеѡрі́а фи́рей лѹи Дм̑незе́ѹ ва а҆дѹнъ, къ е̑л нѹ нѹмаи сло́код,

чѝ

чй шй двпъ реля́ціе е́сте кѣн; шй ѧпрѣнъ кѫ Ѐпїкт. Ла Ариїан. Дїал. Ѐпїкт. Ка́рте. 1. кап. 16. съ ка гѫндй. „Де ѧш фй фо́ст прикигито́аре, ѧш фй фкѣт че́ле ѧле прикигито́арей; дѣка, лѣкзда, че́ле ѧле лѣкздїй: и̓ар а̓кѣм кѫкнтътори́ю сѫнт, трѣкѣе дар съ ла́зд пре Дм̃незе́; ѧча́ста фак, нѫ кою пърцй рѫндза́ла, кѫт кою пътѣ.

§. 189. Че съ жѫдекъ дин характи́рѫл 1.

Шй фїйнд къ кѫнѫл че́л прѣкна́лт е́сте ѧче́ст фе́лю, ѧ кѫт то́цй, че́й че нѫ трек кѫ ведерѣ мижло́ачеле, съл по́атъ докѫндй (ſ. 163.). Кѫ ѧдевъра́т ѧче́ст фе́лю е́сте Дм̃незе́ѫ, ка́реле кѫ ѧ-ѧтѫ́тѣ лѫмина́те фа́черй де ви́не, кѫ ка́реле ѧѫ ѧ-подоби́т пре ѡ̃амений маймѫлт де кѫт пре че́ле ла́лте докито́аче, ѧѫ ѧрътат кѫтъ дра́госте а̓ре къторъ дѫншїй. Шй фїйнд къ дра́гостѣ е́сте по́фтъ ѧ кѫнѫлѫй (ſ. 37.); и̓ар пофта кѫнѫлѫй е́сте дори́ре де ѧ фй оу̓ни́т ѧ фа́птъ кѫ дѫнсѫл: оу̓рмѣзъ ѧ нѫ фй нимй́к ѡ̃прѣлъ дин партѣ лѫй Дм̃незе́ѫ, пентрѫ ка́рѣ, че́й че нѫ трек кѫ ведерѣ мижло́ачле, съ нѫ по́атъ докѫндй кѫнѫл че́л прѣдесъвършй́т.

§. 190. 2.

И̓ар дѣка съ че́ре ла кѫнѫл че́л прѣкна́лт ѧ цинѣ шй пре ми́нте шй ѧ ѡ̃ съвършй (ſ. 164.), чи́не ѧѫ ѧрътат ѧча́ста май мѫлт де кѫт Дм̃незе́ѫ, ка́реле шй пре ѐстимѣ ми́нцїй ѧ да́т, шй че́л че си́нгѫр е́сте дътъто́рю де то́атъ ферічи́рѣ?

§. 191. 3.

Шй чи́не сар пѫтѣ ѧдой, къ Дм̃незе́ѫ съвършй́нд войрѣ, дърѫе́ще ѐй слокоѕе́нїа, шй по́ате съ ѡ̃ скапе де бо́але шй де рѫтъцй, (ſ. 165.)?

и̓ар

ѫр воиръ се сѫвършаще, дѣка ѭвѣще вѫнѫл чѣл ѫдевърат. Шй кѫ ѫдевърат ѫчаста сар фаче, дѣка ѭвѣще пре Дмнезѣѫ; ѫр чѣл че ѭвѣще пре Дмнезѣѫ нѫ май слѫжаще ѫкліначїилор шй преалѣчерилор чѣлор рѣле: слобод дар ѣсте, шй де ѫичѣ нѫ съ май сѫппѫне ла рѫщтацй, чи съ ѫделетничеще ла вѫнътате.

§. 192. 4.

Шй ѫфарѫ де ѫчестѣ, фїїнд къ вѫнѫл чѣл прѣѫнѫлт ѫчест фелю трѣбе съ фіе, ѫдекѫ пентрѫ сине шй нѫ пентрѫ ѫлтѫл съ фіе преалес (§. 166.); шй ѫчест ѫтрибѫт ал вѫнѫлѫй чѣлѫй прѣѫнѫлт негрешит шй ѫведерат ла Дмнезѣѫ съ ѫплікѫ; пентрѫ къ че ѫрфй май пре сѫс де Дмнезѣѫ, пентрѫ каре ѫйвой съ те оунеций кѫ Дмнезѣѫ?

§. 193. 5.

Ѫ чѣ дѫпѫ оурмѫ фїїнд къ вѫнѫл чѣл прѣѫнѫлт ѣсте вѣчник, трѣбе съ фіе шй фѫрѫ примеждїе де пердере (§. 167.), нічй ѫчест ѫтрибѫт нѫ ѣсте май потрівит ѫлтѫя кѫйва, де кът лѫй Дмнезѣѫ, кареле ѣсте шй ѫ сине вѫн ѫпѫрѫрѣ фїіторю шй нескимбат (§. 185.), шй нѫ перде драгостѣ, прин каре ѡдатѫ фамїлїарисеще пре ѡм, дѣка нѫ ѭсѫш ѡмѫл ѫр траце пре сине дела оунирѣ ѫчелѫя (§. 160. нот.).

§. 194. Ѫкеерѣ доведирей.

Дин тоате ѫчечтѣ де сине йзвораще ѫчест сулогїсмѫ: ячела, кѫрѫя съ кѫвин ѫ фїїнцѫ тоате ѫтрїбѫтеле вѫнѫлѫй чѣлѫй прѣѫнѫлт, ѫчеста ѣсте вѫнѫл

чѣл

чел пръднълт (ſ. 168.): акъм дар тоате ачелъ съ квини лъй Дъмнезеў (ſ. 188. шй ч. л.); Дъмнезеў дар ёсте квнъл чел пръднълт (1).

(1) Щіе ачаста шй філософій нємърилор; пентрв кь ла Пытагорій квнъл чел пръднълт ста ътрв асемънаре лъй Дъмнезеў (Іето. §. 44.). Тот ачаста мъртврисе шй Платоничій (аколѣ. §. 66.). Пър Стоничій зичѣ кь сфършитъл філософіей морале ёсте а кіецъй дъпъ рындъла фирей (аколѣ. §. 81.); пър ачаста чей май мълцй пре Дъмнезеў а фи ав тжлквит, Ліў. ътродъч. ъ філос. Стоничилор. карт. 2. Дїал. 19. Ісеменѣ сынт шй ачелѣ але лъй Клеанд ла Климент Алеѯандрінъл.

Дѣка мь ътребій че фелю ёсте квнъл, аскълтъ дар:
Регълат, дрепт, квїос, бинекувынік,
Щійнд пре сине, требвинчос, фрямос, квїинчос,
Ёспръ, ёл ъзъш, апъръре фолоситорю,
Нефрикос, нетрист, кцигзторю, фърдъре,
Фолоситорю, бинеплъкът, сигър, юбиторю,
Чинстит, мъртврисит, — — — — —
Бинеслъвит, нефлос, грижник, блънд, таре,
Щійнд мълтъ креме, неприхснит, апъръре рямъшнд.
Неслобод дар ёсте тот чел че кътъ спре слъвъ,
Ка квм дела дъмнеа съ добъндёскъ кре оўн бине.

Пръ ързтате сынт ачёстѣ шй нямай доар кь нь сынт хрістіанёшй, кь каре асеменѣ пръ мълте шй претътиндинѣ съ ътимпинъ шй ла філософій ачеа чей кекй ай нємърилор.

§. 195. Дъпъ гындире добъндим пре Дъмнезеў.

Шй дин ъзъш характирій квнълъй челъй пръднълт лесне съ ведем кь че легътврь не оўним кь Дъмнезеў, ка кь чел че ёсте квнъл ачела чел пръднълт; пентрв кь вечник фіінд квнъл чел пръднълт, шй афарь де тоатъ примеждіа пердерій (ſ. 167.), нар пътѣ ста ъ трзп, ка ѡ фіінцъ мъ-

мѫритóаре, чи ѧ мúнте, ка ѡ фїúнцъ нестрикъчóасъ шѝ немѫритóаре (1) (ſ. 13.).

(1) Пентрѫ кѫ де шѝ трѣбва кѫпúгъ прѣмáре фолосúнцъ дин оунúрѣ чѣ кътръ Дм̃незéѫ; ѧ̃ѣ ѧ̃тжашдáтъ кѫ мúнтѣ съ оунéще Дм̃незéѫ, шѝ де áичѣ съ кéде, кѫм шѝ трѣбва чéлѡр бúне чинститорúй съ зúче бесéрикъ áлвй Дм̃незéѫ чéлвй дин трѫншúй. 1. Ѥпíст. кътръ Кор, 6. 19.

§. 196. Шѝ прин воúре.

Шѝ фїúнд кѫ пѫтéрй áле мúнцїй сѫнт ѧ̃целéмерѣ шѝ воúрѣ (ſ. 15. 16.); нѫр ѧ̃целéмерѣ съ ѧ̃делетничéще нѫмай ла áдевър, черкáрѣ ѧ̃вáцъ, кѫ чéл че пофтéще съ довѫндéскъ пре Дм̃незéѫ, кѫ непѫтúнцъ ѥ̃сте съ нѫ причѣпъ кѫнощúнца áдевървлвй, шѝ кѫ нúменѣ нѫ довѫндéще пре Дм̃незéѫ, нѫмай кѫчй ѥ̃сте, цїѫторю̆ десъвършúт де áдевър (1).

(1) Пентрѫ кáре дрéпт кътръ Ѥ̃кр. 11. 6. съ пѫне кѫ чéл че пофтéще съ кíе кътръ Дм̃незéѫ, ѥ̃сте датóрю̆ съ крéзѣ шѝ кѫ ѥ̃сте, шѝ кѫ чéлѡр чел кáрѣ пре дм̃незѫ ѥ̃сте рѫсплътитóрю̆: дар ѧ̃ѣ фїлóсофїй, кáрїй съ причѣ кѫ кѫнощúнца áдевървлвй ѥ̃сте каореш кáре легътърѣ ѧ̃тре Дм̃незéѫ шѝ ѧ̃тре ѡ̃ѫменй, нѫ немерúт áдевървл. Пѫлагóра ла Стокéи Кѫв. 11. ѧ̃требáт фїúнд че фак ѡ̃ѫменїй áлéментѣ кѫ Дм̃незéѫ, á зúс: дéкъ кѫр спúне áдевървл. Áлéментѣ лóкърй ла Порфúрїе ѧ̃ кíáца лвй Пѫлáгора, ла Їероклéю ѧ̃ ѷпóмниме де стїхърúле áврúте áле лвй Пѫл. шѝ ѧ̃ áлте ѷпóмниме áле чéлѡр кéкй áѫ áдвнáт Схеффер; де натúра шѝ стáрѣ фїлософíей Їтáлїче кап. 7. фоáм 47. шѝ ч. л.

§. 197. Нѫр май кѫ дешсебúре прин дрáгосте.

Якѫм дар пре áчáстъ легътърѣ трéбе съ ѡ кѫтáм шѝ ѧ̃трѫ воúре, áле кáрїа дóш фїúнд

лѫ-

лъкръриле ѧкліна́ціїе шй декліна́ціїе (ѧша, шй нъ) (ſ. 28.), фїешчи́не бе́де къ ничй де към нъ не оу́ним къ Дмнезе́ъ прин декліна́ціїе, чи прин ѧкліна́ціїе; ка́рѣ ѡсърдъи́ндъсѧ спре че́л бън, прекъм шй ѧпъръ́рѣ негреши́т съѡсърдъ́еще, ѡбичнъ́еще ѧ съ кема́ дра́госте (ſ. 37.), дра́гостѣ дар е́сте легътъра ѧче́ѧ, прин ка́рѣ не оу́ним къ Дмнезе́ъ.

§. 198. Ѡаре е́ вре ѡ легътъръ ѧтре Дмнезе́ъ шй ѧтре ѡамени?

Шй къ не ю́бе́ще пре но́й Дмнезе́ъ шй маѵ със сав доведи́т дин че́ле ъминате́ ѧле ъй фа́черй де би́не къ́тръ нѣмъл ѡменеск (§. 189.); ѡр дѣка шй ѡмъл прин дра́госте сар пъртѧ къ́тръ Дмнезе́ъ, къ непъти́нцъ е́сте съ нъ съ на́скъ де ѧйчѣ прѣлъмината́ ѧче́ѧ оуни́ре, ѧ ка́рѣ ѧм зи́с къ стѣ ѧдевърата́ ферічи́ре.

§. 199. Дра́госте дъпъ плъче́ре шй пофти́ре.

Ѡбичнъ́еск ѧ дешевй пре ѧча́стъ дра́госте ѧ чѣ дъпъ плъче́ре, прекъм ѡ ка́мъ, сав кърѧ́тъ; шй ѧ чѣ дъпъ пофти́ре: динтре ка́реле прин чѣ дин тѧ́ю зи́к къ съ ю́бе́ще Дмнезе́ъ пентръ съвършири́ле сале; ѡр прин чѣ де ѧдо́ѡа, пентръ фа́черіле де би́не къ ка́ре не ѧдестълѣзъ; дар фїи́нд къ Дмнезе́ъ е́сте ѡ е́стиме шй прѣдесъвършѝт ѧтрачеѧ́ш (ſ. 170. 1.), шй бън прѣѧна́лт (ſ. 194.), къ непъти́нцъ е́сте нъ шй дъпъ ѧмъндо́ѡ кипъриле че́ле зи́се ѧле дра́гостїй съ фїе е́л ю́би́т. Шй ѧша́ причи́рѣ ѧче́ѧ съпци́ре де дра́го-

гостѣ чѣ кѹрáтъ, нѹ ва ѧкъпѣ ла ѡ деспърцúре прѣ тáре (1).

(1) Пре ѧчáстъ причúре ѡ ѧв май мишкáтѡ Єпїкѹрїй шѝ оѹрмътóрїй лор чéй тъмцй ѧпрежѹр Сѹддѹкéїн; дар пре ѧчáстъ чáртъ ѡ ѧв сърпáтѡ Камерáк, ѧ мѹлтъ врéме цїúнд кѹ крѫжмъшíе. Сав ѧрхтáт 1. кáрт. ѧлъй Фрáнг. дин Галигнак. Фенелѡн, нѹмúтъ Тжлкѹúрѣ сокотéлелор сфѝцилор де кїáца чѣ дин лѹнтрѹ; ѧтрѹ кáрѣ скрїитóрюл ѧкáцъ драгостѣ чѣ кѹрáтъ. Ѧпротúка ѧчéстѹа ѧв скóс шѝ ѧлцїй ѧлте кáрцй, шѝ лѣ тупърúт ѧпрéзнъ кѹ ѧчéа, ѧдекъ Лѹд. Ѧнт. Ѧрхїеп. Пар. кѹ Богвéт шѝ Годéт. Дѹпъ ѧчéстѣ пъторéска ѧкъцътѹръ ѧлъй Фенелѡн шѝ ѧлта гр ѧлъй Фенелѡн Ѧпологíа де драгостѣ, прин карѣ пофтúм съ докѫндúм пре Дмнезéѹ; шѝ ѧлтеле мѹлте. Дар кѫ съ лъсúм ѧчéст фéлю де кáрцй, читѣскъ чинекà фáптеле ѧкъцáцилор дела 1701. 1764. 1708. оѹнде сѫнт Сакрúн, Плачентúн, Малебрáнш, Поїрéт, шѝ ѧлцїй.

§. 200. Шѝ дѹпъ ѧскѹлтáре, сав ѭбúре, сав кѹнъвоúре.

Шѝ фїúнд къ прин драгосте гонúм чека сав ка ѡ Єстúме май десъвършúт, сав ка оѹн лѹкрѹ ѧтóкма кѹ нóй, сав ка пре оѹн май мúк шѝ май несъвършúт; драгостѣ нѣмѹлцѹй ѧтáю съ кáмъ бѹлáвїе шѝ ѧскѹлтáре, чéлѹй 2. ѭбúре, шѝ 3. кѹнавоúре.

§. 201. Кѹ каре драгосте Дмнезéѹ пре нóй непрїимéше.

Дúнтрѹ ѧчéсте хотърърúй оѹрмѣзъ къ Дмнезéѹ ѭбéше пре чей чéл ѭбéск пре дѫнсѹл прин драгостѣ чѣ дѹпъ кѹнъвоúре, карѣ непричúнѹúндѹсъ

де

де ни́чй ѡ̂ вредничíе а̂ но́астрѣ, сѣ нѫмéще Дар; ѩр пофти́нд сѣ не рзпкскѣ дин тикълошíиле но́астре, сѣ кїа́мѣ Ми́лѣ. (1)

(1) Щїа̀ пре а̂чáста шй фїлóсофїй нѣмврилор. Де а̂и́чѣ шй рзгчю́нѣ а̂чéа; Дм̃не милвéще, ка́рѣ нѫ нѫмай ла хрїстїа́ній Ера̀ а̂ ѡ̂бичéю ла лїта́нїй а̂ то́ате бѣкврише, чй шй ла Аррїáн сѣ а̂флѣ а̂ Дїал. Епїкт. карт. 2. кап. 7.

§. 202. Кѫ чѣ фéлю де драгóсте сѫ́нтем ной дато́рй лѫй Дм̃незéѫ, шй де оўнде слѫжи́рѣ чѣ дин лѫ́нтрѫ а̂лѫй Дм̃незéѫ.

Дар ѩсѣ дѫпѣ кѫм й сѣ ка́де ѡ̃мѫлѫй; дѣ́ка прїимéще то́атѣ чинстúрѣ чѣ Дм̃незеáскѣ, кѫ непѫти́нцѣ е̂сте сѣ нѫ фíе пáртѣ лѫй драгóстѣ чѣ дѫпѣ е̂улáвїе, саѫ а̂скѫлтáре. Пентрѫ кѣ кѫзѫ́нд сѫвѫрши́рише лѫй Дм̃незéѫ шй кѫнзтáтѣ, а̂рзтáт е̂сте кѣ сѫ́нтем дато́рй а̂л ю̂кй пре дѫ́нсѫл. Я̂кѫм ѩпревѫ́нд кѫнзтáтѣ лѫй кѫ дрептáтѣ шй кѫ а̂то́т пѫтерничíа лѫй, сѫ́нтем дато́рй а̂ не тéме де дѫ́нсѫл. Я̂дѫка́ндѫне а̂ми́нте ѩкѣ пе лѫ́нгѣ кѫнзтáтѣ шй пѫтéре шй де прѣцелепцíа лѫй, сѫ́нтем дато́рй сѣ не пѫнем нздéждиле ла дѫ́нсѫл. Ѫцелегѫ́нд ѩкѣ шй драгóстѣ шй ѫцелепчю́нѣ лѫй, ѫтрѫ воúрѣ лѫй рзмѫ́ынд, пѫтéм сѣ не ѡ̂дихни́м. Ѩ чѣ дѫпѣ оўрмѣ лѫ́нд а̂ми́нте ла дрептáтѣ лѫй, шй кѣ но́й де дѫ́нсѫл сѫ́нтем а̂тѫрнáцй, сѫ́нтем дато́рй сѣ не сѫппѫнем шй сѣ слѫжи́м лѫй. (1)

(1) Ѫтр' а̂чéстѣ дар стѣ шй чѣ дин лѫ́нтрѫ слѫжи́рѣ а̂лѫй Дм̃незéѫ. „Шй ѫцелепцéще дар зи́че Ксенофóнт Ѫпомнимонéкмате. Карт. 4. кап 3. §. 16. кѫм дар а̂р пѫтѣ чинеѣа

небѫ сѫ чинетѣкѫ пре Дм̑незе́ѫ маи́ би́не шѝ маи́ кѫ кѫчерїе, де кѫт фкѫнд чѣ́м че е̑л порвнчѣ́ще.

§. 203. Де оу̑нде е̑сте чѣ̀ дин а̂фа́рѫ?

Шѝ фїи́нд кѫ пре чи́не маи́ кѫ фїеркинцѣ́лѫ юбим, а̂чѣ́стѫ шѝ пре а̂шине шѝ пре а̂ле но́астре ѡ̂бичнѫ́им а̂ле сѫппѫ́не, шѝ ка кѫ́м а̂и́ле хѫрѫзи́ пр̀ѣ сло́бод; а̂рѫтѫ́т е̑сте кѫ шѝ ли́мба но́астрѫ лѫдѫ́нд пред Дм̑незе́ѫ е̑сте, шѝ проповедѫи́нд пре а̂ле лѫй фа́черй де би́не (§. 88.), шѝ кѫ ни́менѣ маи дѫлчѣ грѫи́нд, де кѫт кѫ Дм̑незе́ѫ (1); а̂се́менѣ шѝ чѣ́ле ла́лте мѫдѫлѫ́рй то́ате спре а̂нѫлца́рѣ Дм̑незеѣщїй сла́ве сѫ вѫр а̂фїерѫсѝ (жѫртвѝ).

(1) Пла́тѫн а̂ Тїме́ю „То́цй кѫ́пй сѫ а̂пѫртѫши́ѣк де пѫци́нѫ а̂целепчю́не, ла то́атѫ а̂чѣ́перѣ шѝ де ми́к шѝ де ма́ре лѫкрѫ́, кїа́мѫ пре Дм̑незе́ѫ а̂пе́рарѣ; читѣ́ще шѝ 8. Е̑пїѣт. а̂лѫй.

§. 204. Де е̑сте а̂ сѫ слѫжѝ Дм̑незе́ѫ шѝ кѫ а̂кинѫчю́нѣ чѣ̀ дин а̂фа́рѫ.

Динтр' а̂ча́ста дар шѝ а̂трека́рѣ а̂чѣ́л, де сѫ кѫби́не а̂ слѫжѝ лѫй Дм̑незе́ѫ шѝ кѫ а̂кинѫчю́нѣ чѣ̀ дин а̂фа́рѫ, ле́сне сѫ ба деслегà: пентрѫ кѫ Дм̑незе́ѫ де шѝ нѫ а̑ре ни́чй ѡ̂ требѫи́нцѫ де дѫ́нса, прекѫ́м негреши́т ни́чй де чѣ̀ дин лѫ́нтрѫ, дар а̂ѣ̀ сѫ а̂шà оурмѣ́ѫ дин фи́ре сѫ се фа́кѫ, кѫ непѫти́нцѫ фїи́нд па́тимиле сѫфлетѫлѫй сѫ нѫ па̂ѣ̀ сѫ а̂ кѫби́нте, сѫ а̂ а̑лте лѫкрѫ́рй дин а̂фа́рѫ.

ПАР-

Партѣ 3.

Де ефектъриле (сау родъриле) бънълъй чѣлъй прѣднаалт.

§. 205. Ефектъриле бънълъй чѣлъй прѣднаалт.

Деслъшиндъ пънъ аичѣ че фелю ѣсте бънъл чѣл прѣднаалт, акъм вом доведи шй къ къ непътинцъ ѣсте съ нъ фіе къ добѫндирѣ лъй апревнатъ шй адевърата феричире; каре ачаста, дупъ че вом черчета ефектъриле добѫндирей лъй, лесне ѫ вом къноаще.

§. 206. Шй ѣсте ачеста атр' ачеѧш плъкът, шй чинстит, шй требънчос.

Бънъл адевърат, аре дешебире де чѣл пърът, кучй ѣсте атр' ачеѧшй плъкът шй чинстит шй требънчос (§. 144.); ашà дар ачаста съ аттрїебуеще шй ла бънъл чѣл прѣднаалт, кучй ѣсте къ адевърат бън.

§. 207. Деаичѣ атжюл ефект ал ачѣлъѧ ѣсте бъкърїа.

Шй къ ачеста ѣ плъкът лесне съ беде; пентръ къ дѣка Дмнезѣў ѣсте пофтит пентръ сине, нефїинд алт чинева май пре сус, пентръ карале ѣл арфй преалес (§. 192.): къ непътинцъ ѣсте ка минтѣ съ нъ се линищѣскъ атръ добѫндирѣ ачѣлъѧ; шй оунде минтѣ съ ва линищй, аичѣ нъ

съ

съ ва тѫрбѫра ѫ нїчїй де ѫтристаре, нїчїй де оу-рѫчюне, нїчїй де фрїкъ сав де бре ѡ ѫлтъ патимъ (§. 32.): пентрѫ каре доѫндеще плъчерѣ чѣ прѣѫналтъ; каре ѫчаста ла фїлософїй съ нѫмеще бѫкѫрїе. (1)

(1) Сенѣка де бѫкѫрїе кап. 3. „Мїй сѫнт ѫтжшїрилє рѫшъцїїй, дар оѫнѫл ѣ̈сте ѣ̈фѣктѫл ѫ ѫкѣ непльчѣре де сѫне. Шй съ фаче ѫчаста шй дин нелфрѫнарѣ сѣфлетѫлуй, шй дин пофтїрилє чѣле нелдрѫзнеце, сав ненорочїте; пентрѫ къ нелдрѫзнїнд ла кѫте пофтѣск, сав дѣка нѫ немерѣск, шй къ нждѣждилє де тот съ рждїкъ, трѣск ѫпѣрарѣ нестаторничїй шй скимбъчошй, каре нечеситеще съ ѫтѫмплъ чѣлор ѫтѫрнаций де пофтєлє сале. Пентрѫ къ ѫчѣщїл ѫ тоатъ кїдца лор сѫнт ѫ кѫнт, шй ѫшй сфътѣск лорюшй шй ѫшй адѫнъ пре чѣле нечинстїте шй нелегнїчолє, ѫпой нерѫсплътїте бъзѫндюшй ѡтѣтенѣлєле, ѫй мѫнчеще ѡ нефолосїтоаре рѫшїне, нїчїй ѫй доаре ѫнима пентрѫ къ ѫрѫшъцїте шлѫ предлѣ, чй пентрѫ кѣчй нѫ лѣ доѫндит; ѫтѫнчѣ дар ѫй къпринде пре дѫнюїй кѫинца шй де чѣле че ѫѫ фкѫт, шй ленекїре де чѣле че ѫр фй ѫ съ ѫчѣпе, шй клътїрѣ ѫчѣѫ ѫ сѣфлетѫлуй непѫтѫнд ѫжѫнце ла сфършит; (пентрѫ къ нѫ пот нїчїй сшшй стѫпѫнѣскъ пофтєлє сале, нїчїй съ ле доѫндѣскъ); шй траюа кїецїй скѫрт бъзѫндѣсъ, шй ѫморцїрѣ пофтєлор де каре сав десндждждѫйт фкѫндѣсъ ѫ сѣфлетѫл лор, ѫй рѫпеще пре дѫнюїй шй непричѣперѣ.

§. 208. Чѣ ѣ̈сте Бѫкѫрїа?

Якѫм дар бѫкѫрїа ѣ̈сте рѫпаѡс ѫл сѫфлетѫлуй пентрѫ доѫндирѣ луй Дмнезѣѫ, прин карѣ ѡмѫл бирѫе пре тоате чѣле че ѫй тѫрбѫрѫ кѫцетѫл, шй ѫ мижлокѫл балѫрилор рѣлелор ѫтѫмплърй нѫ съ ѫ спѫймантѣзъ, чй мѫлцѫминдѫсъ де старѣ са, шй трѣще шй ѫчетѣзъ де ѫ трѫй.

§. 209. 1. Причинъ а ачещїй ѣсте ѧ Минте.

Ѡр причиний але атъте́й дъличе́ц сѫнт прѣмъ́лте; пентръ къ дѣ́ка пре чине къ адевъра́т юбим, де ачеста адеск ѡ́рй шй прѣ къ плъче́ре не адъчем амінте, ка́т де плъкътъ ва фй ѧцелептъ́лъй ѳеорія лъй Дмнезе́ъ, (ѧтръ ка́ре ве́де немъръинй́тъ съвършй́ре, бънътате, да́р, милостивй́ре, шй ѧ то́ате зйлеле а̄ черка́ре де то́ате ачеле май ма́рй), пре ка́рѣ прин мінте съ ѧвредничй́т ѡ́аре ка́нд а доканди.

§. 210. 2. ѧ Конщїйнцъ.

Апо́й фїйнд къ ла че́й нелъцу́ц мінтѣ ра́дікъ прѣма́рй съпъръ́рй къноска́ндъшй грешалеле са́ле (§. 100.), че́й ѧцу́ц шй ѧцелепцй прѣпъцйн съ бър те́ме де ачестѣ, дъпъ че бър доканди бъ́нъл че́л прѣна́лт: пентръ къ юбйнд пре Дмнезе́ъ, шй де да́нсъл юбйндъсъ (§. 98.), към сар ѧстреінà де да́нсъл къ ѡ фрікъ де ро́б? чинстйндъл ѧкъ шй слъвйндъл пре да́нсъл, шй съппъйндъсъ лъй, към ар пътѣ съ ѡсканде́скъ пре сине ла пъка́т? ѡ́аре нъ май бъртос мінтѣ цїйнд дрептатѣ лър, ле ва фй причинъйто́аре де ѡ некотенй́тъ веселіе. (1)

(1) Де а́йчѣ ѣсте плъкъ́та ачѐа нъдежде, пре ка́рѣ Пла́тѡн, шй ачѣ слобозе́нїе, пре ка́рѣ Перїа́ндръ а̄ атърїкъйт ла дрѣпта конщїйнцъ. Де а́йчѣ Сѡкра́т зичѐ къ фъръ търъва́ре трзе́ск нъ́май ачеїа, ка́рїй нъ цїѣ лѡръшй нічй оу́н лъ́кръ некъкїѡ́с.

§. 211.

§. 211. 3. Л воире.

Шй фїїнд къ шй воиръ прѣмѫлт съ тѫрѣѫрѫ, кѫнд пофта нѫ й съ Лплинеще (§. 101.), нїчй де Ачаста ѣзрѣатѫл Лцелепт шй Лѣзцат нѫ съ ва теме, карале нѫмай пре Амнезѣѫ рѣсѫфлѫнд, оѫн ѣѫн рѣсѫфлѣ немѣрунинт, каре нѫмай ѣл поате сѫй Лплинѣскѣ негрешит пре Ачастѣ пофтѣ.

§. 212. 4. Л Патимй.

Вор Лчета Лкѣ шй тѫрѣѫрѫриле сѫфлетѫлѫй, карале де кътрѣ патимй юбеск съ се рѫдиче; пентрѫ кѣ Ачестѣ съ фак дин Ардтарѣ ѣѫнѫлѫй, сау А рѫлѫй (§. 32.); ар чел че Ас докандит пре ѣѫнѫл чел прѣднаалт, пре ѣѫнеле челе де пѫцин вредниче нѫ ле май сокотеще Атѫта де мари, Л кът съ се махнѣскѣ де пагѫбирѣ Ачестора, нїчй сокотеще нискарева реле Аша неесферите, Л кът пентрѫ Ачестѣ съ се гандѣскѣ май пѫцин феричит.

§. 213. 5. Л Старѣ ѫмѫлѫй челѫй Ацѫнѣтѣцит.

Мѫлцѣмит дар ва фй, шй де ар липсй когѣція, чинстиле, шй плѣчериле, Л време кѣ тоате Ачестѣ нїчй Ацѫнѣтѣцеск пре ѫамений, шй Апѫрѫрѣ Лй липсеск де Адевърата феричире. Яша дар шй тоатѣ нѣдеждѣ пѫиндѫшй ла Амнезѣѫ, шй нѫмай Лтрѫ воиръ лѫй ѫдихнииндѫсѣ (§. 202.), нѫ ва Ацѣ липсѣ нїчй де челе че Лй трѣкѫе, шй ва фи Лкрединцат; кѣ нїчй сърчїа шй нечинстѣ шй Ацѫрериле нѫ вор пѫтѣ сăл бътѣме.

§. 214. 6. Атръ Моарте.

Шй мълт май пуцин съ ва теме де моарте; пентръ къ ачаста де шй есте а сине оун рай (§. 153.), ацелептъл аш ва къноаще де сабършит ка челъй оунит къ Дмнезеъ ачаста нъ поате фй оун рай: пентръ къ бънъл ачела прекнълат есте апъръре фйитоаре (§. 193.); аша дар съфлетъл чел немъритор нъ поате сал пъръси пре дънсъл, шй дека съ десл кеце трупъл а Елементърриле дин кареле ау фост алкътуйт. (1)

(1) Де оунде есте кэ тотэл арэтат, кэм Аристотел нэмъ пре моарте май африкошатъ де кът челе прекафрикошате. Дар нэмай пуцин фйешчине ка ацелеце, че есте ачеа а Федон ал лэй Платон къ съ кэкине а пофти шй ажътаторю пентрэ мънгъерь че дин фйлософйе. Престе ачестъ нэ есте унекое а кедъ де ар фй фост кре ѡ моарте бэнъ челэр че съ адоеск де немърирь съфлетълэй; шй пентрэ че ѡаре карій епйкърій шй къ шй Адей съ роагъ кэ ѡ почитъ акрединцаре ка съ се сфършаскъ кэ моартъ че май дэпъ оурмъ; май адаѡгесъ ла ачестъ Петрэ Баіл. Лекс. Йстор. а зичер. Лэкрецйа.

§. 215. Епйлог Лъцътърей де бъкърйе.

Яша дар ацелептъл кэ бъртъть съ съ акопере пре сине, макар де шй лъмъ сфърмандъсъ ар кадъ, пре дънсъл кадериле фърз фрикъ вэр лоэй, шй ка съ зичем май пе скърт, ялт олуме есте съфлетъл ацелептълэй, пре каре норій а трек алътърь, шй оунде есте неконтенитъ линище.

§. 216.

§. 216. Ѣлт ефѣкт ал кѹнѹлуй прѣлнѣлт, вѫртѹтѣ.

Дар фїинд кѫ шѝ тот кѹнѹл ѫдевѫрат ѣсте ѫтр' ѫчѣлуй шѝ чинстѝт (§. 144.), докѫндѝрѣ луй трѣбе сѫ фіе ѫпревнѫтѫ негрешѝт кѹ ѫдевѫрата вѫртѹте; ѫшѫ дар ѫлт ефѣкт ѣсте ѫчѣста фѫкѫндѹсѫ дин докѫндѝрѣ кѹнѹлуй прѣлнѣлт.

§. 217. Чѣ ѣсте вѫртѹтѣ?

Ѩр вѫртѹтѣ ѣсте войре кѹрѫтѫ шѝ ѫтрѝтѫ де ѫ ѫдрептѫ фѫптеле дѹпѫ ѫрѫтѫтѣрюл (лѣтѣ) Ѧмнезеѣщїй войрй. (1)

(1) Ѩр Ѧмнезеѫска ѫчѣѫ войре сав дин кѹвѫнт сар кѹнощце, сав дин Дескоперїре тот оѹна ѣсте; шѝ нѹмай пѫцѝн ѫкѣм даторіе сѫ оѹрмѫм ѫчѣлуѫ де кѫнт ѫчѣщїѫ; шѝ ѫ токма пѫкѫтѹѣск шѝ чей чѣ грешѫск ѫпротѝка кѹвѫнтулуй чѣлуй дрѣпт, шѝ ѫпротѝка Ѧмнезеѣщїй лѣуй чей пѹѣѣ. Де ѫѝчѫ ѣсте ѫрѫтѫт кѫт де некѹвїошѫсѫ ѣрѫ ѫкѫцѫтѹра Іезѹкѝцилор де пѫкѫтѹл фїлософїчѣск шѝ деологїчѣск, кѫрѣ луй Ѫнтѹнїѣ Ѫрнолд ѫдевѫрат ѣрѣс й сав пѫрѹт (Іст. §. 91. нот.)

§. 218. Вѫртѹтѣ ѣсте войре.

Ѧкка дар вѫртѹтѣ ѣсте войре (§. 217.), оѹрмѣзѫ ѫтѫт: Кѫ ѫцелепціа ѫзадѫр сѫ сокотѣ вѫртѹте ла фїлософїй чѣй вѣкй, пре кѫрѣ нѝменѣ ѡвѫзничѣще ва тѫгѫдуй кѫ сѫ ѫнѹмѫрѫ ѫтре ѡвичнѹинцеле кѹнощинцелор; 2. Кѫ вѫртѹтѣ ѣсте ѫпревнѫтѫ ѫпѹрѹрѣ кѹ ѡсѫрдїа де ѫ кѫтѫ пре Ѧмнезеѫска войре.

§. 219. Ѫтрѝтѫ.

Ѩкѹм дар вѫртѹтѣ фїинд шѝ ѫтрѝтѫ войре (§. 217.), дѹпѫ кѹвїинцѫ 3. ѫпревнѫтѫ ва фѝ кѹ

ѫчѣст

âчéст фéлѹ де ѡ҃кичнѹ́инцъ, ѧ кѫт съ ѧкрединицѣзе пре ѡ҃м, къ âр фи кѹ непѹтíинцъ вре ѡ҃ фáптъ рѣ сав неѣзгáре де сѣ́мъ де кѹн съ стѣ ѧпрéѹнъ кѹ âдеѣзрáта вѫртѹ́те: пентрѹ âчáста шй 4. нúчй ѡ҃дáтъ де бóе шй дин преâлéцере ва пъкатѹ́й ѧпротúва Дм҃незеéщiй воúрй. (1)

(1) Шй де âúчѣ дрепт сокотѣ Стоїчїй къ тóатъ вѫртѹ́тѣ стъ ѧтрѹ ѧкоúрѣ кѹвѫнтѹлвй шй â неконтенúтей ѧкрединцáрй.

§. 220. Оу҃на.

Де âколѡ́ дар âдѹнáм шй 5. къ тóате вѫртѹтиле сѫнт ѧпрéѹнáте кѹ легътѹръ недеслегáтъ, шй 6. къ нѹмай ѡ҃ вѫртѹ́те éсте, пентрѹ къ нѹмай оу҃на éсте шй кѹрáта шй ѧтърúта воúре де â трúй дѹпъ âрътътóрюл Дм҃незеéщiй воúрй (1)

(1) Шй âчéстѣ ле цїѣ шй Стоїчїй, де шй пентрѹ âчáста рáѹ, съ рѣзвртѣ де âлцй фїлосóфй. Дар че âлт кѡр шй âчéлѣ âле Âпóстолѹлвй? Къ чине кѣ пъзй тóатъ лéцѣ, шй ѧтр' оу҃на ва грешй, сав фкѹ́т тътврѡ́р киновáт. Іаков. 2. 2.

§. 221. Кѹрáтъ.

Шй âфáръ де âчéстѣ фїйнд кѹвїйнцъ, ка скóпосѹл вѫрвáтѹлвй кѹн съ фíе кѹрáт, ѧ врéме къ трúцще дѹпъ Дм҃незеáска воúре, (§. 217.), де сúне éсте âрътáт 7. Къ вѫртѹтѣ нѹ́ стъ нѹмай ѧ фáптеле чéле дин âфáръ, чй шй ѧтрѹ ѧдрептáрѣ сѹфлетѹлвй; шй 8. Динтр' âчáста âпóй къ фáптеле съ се фáкъ де сúне ѧтокмúте кѹ вѫртѹтѣ. (1)

(1) Шй де âúчѣ âлта éсте дрептáциле, шй âлта â трúй кѹ дрептáте; пентрѹ кáре фрѣмóасе сѫнт âле лвй Фїлúмѡн ла Стовéю кѹв. 9.

Бърбáт

Бзркат дрепт ѣсте нѫ чел че нѫ недрептъцѣще,
чи карале пѫтѫнд съ недрептъцѣскъ, нѫ коѣще;
Нѫ чел че сав ферит а лва чѣле мичи,
чи карале сѫфере не лѫнд пре чѣле мари,
пѫтѫнд а ле авѣ, ши а ле цинѣ фъръ пагѫбъ.
Ши ничи ачѣла, карале нѫмай пре ачѣстѣ тоате пъѣще,
чи карале аре фире некиклѣнъ ши кърать,
коѣще а фи дрепт, ши нѫ а съ пърѣ.

§. 222. Аръттъторїю ачѣщїа ѣсте Дмнезѣаска воире.

Ши фїинд къ аръттъторїю вьртѫтей чѣи кърате ѣсте Дмнезѣаска воире (§. 217.), арътат ѣсте 9. Къ нѫ стъ а пѫтѣрѣ ѫмблѫ ашѝ плъсмѫ дела сине пре аръттъторюл фаптелор сале; пентрѫ каре 10. Къ чѣи че оурмѣзъ дупъ конщїїнца лор ла фаптеле лор нѫ апѫрърѣ сѫнт ертаці; ши 11. Къ кѫ мѫлт май пѫцин съ се сокотѣскъ апъртъшиці де вьртѫте чѣи че фак чева, де каре Дмнезѣѫ нам черѫт ничи ѫдатъ дела нименѣ дин ѫамени, ничи прин кѫвѣнт, ничи прин дескоперире. (1)

(1) Ши де аичѣ арътат ѣсте, къ бичюирile ши алте стрздании, пре каре ши чѣи кѣки ацелепци ши ѫаре карїи ноі лѣѫ сокотит а фи пръкѫрта кале катръ феричире, ши май вьртос кърать вьртѫте, ачѣстѣ сѫнт апротивничеіла Фїлософіа моралѣ. Везї Боїлѫ Істор. челор че съ бичюѣск, ши Іоан Франц Бѫддею Дїал. де Стрздания фїлософїчѣскъ.

§. 223. А вьртѫте съ се пъзѣскъ мижлочимѣ.

Динтр' ачаста дар оурмѣзъ 12. Къ чѣл че ѣ апъртъшит де вьртѫте, аша кѫтъ пре Дмнезѣаска воире, а кат съ пъзѣскъ мижлочимѣ, ши съ нѫ пъкътѫаскъ апротива Дмнезѣещїї воирї ничи дупъ ковършире, ничи дупъ липсире. (1)

(1) Щїѫт

(1) Шї́ѣт Е́сте къ Аристотел ѧ̀ѕ хотърѫ́т пре къртѣ́те къ Е́сте ѡ̑бичнѹ́инцъ стѫ́нд ѧ̀ мижлочи́ме. Де шѝ Е́сте нѧмéлникъ хотърѫ́рѣ ѧ̀чáста, шѝ пѫцѝн деслъшáце пре фїи́нца къртѣ́тей, дар ѧ̀цъ Е́сте ѧ̀рстáт, къ ѧ̀лъшѝре ѧ̀ къртѣ́тей Е́сте ѧ̀ нѧ̀ пъкътъ́ѝ нѝчѝ дѧ̀пъ кокърши́ре, нѝчѝ дѧ̀пъ липси́ре: пентрѫ къ прекѣ́м чéл че мáй мѣ́лт чéркъ, нимѝ́к нѧ̀ чéркъ, ѧ̀шà шѝ чел че фáче мáй мѣ́лт де кът чére Дм̑незеáска коѝре, нѧ̀ съ кéде оу̑рмѫ́нд де съкърши́т ла Дм̑незеáска коѝре; шѝ кѫ̀ мѣ́лт мáй пѫцѝн, чел че мáй пѫцѝн фáче, де кът чére Дм̑незеѝрѣ. Дар мижлочи́ме ѧ̀ѝчѣ трéбѣ съ се ѧ̀целéгъ нѧ̀ ѧ̀ лѣ́кръвѣ, чѝ ѧ̀ кѣкѫ́нтвлѣ, кáре нешїи́нд Лактáнцїе ѧ̀трод. Дм̑незеáскъ карт. 6. кап 16. рѣ́ѕ пре ѧ̀чáстъ ѧ̀декрáтъ хотърѫ́ре дин кѣкѫ́нтвл чел дрéпт ла ѧ̀доѝре ѧ̀ѕ ѧ̀дѣ́ѣѡ, зикѫ́нд: къ чей ѧ̀рѫтъцѝцѝй ѧ̀ съ кѣкрà оу̑не ѿри пѫцѝн ѿре че беселѝндеѕъ де пазчére, н᾽ ѧ̀р фѝ сѣ́пт вѝнъ.

§. 224. Лѣ́крѫл къртѣ́тей Е́сте нѧ̀ нѧмай ѧ̀ фáче, чѝ шѝ ѧ̀ съ ферѝ.

Шѝ ѧ̀ чѣ́ дѧ̀пъ оу̑рмъ фїи́нд къ чéл ѿбитóрѫ̑ де къртѣ́те ѧ̀шѝ ѧ̀дрептѣ́ѕъ фáптеле сáле катръ Дм̑незеáска коѝре (ſ. 217.), нѝмѣнѣ́ съ ва ѧ̀доѝ 13. Къ нѧ̀ нѧмай съ кѣвѝне съ фáкъ чéле че ѧ̀ѕ порѫнчѝ́т Дм̑незеѣ́, чѝ трéбѣ съ шѝ фѣ́гъ де ѧ̀чéлѣ, пре кáре лѣ́ѧ̀ ѿприт: пентрѫ кáре шѝ 14. Де тóате Е́сте врéдник мáй къртóс де кът де нѧ̀мѝ́рѣ чéлѣй кѣ́н, ѧ̀чéла че ѧ̀рáтъ мѣ́лте фáпте ѧ̀токмѝ́те ѧ̀фїи́нцъ кѫ̀ лéцѣ, дар ѧ̀съ де ѧ̀ фáче рѣ́ѕ нѧ̀ съ лáсъ; сав 15. Чéл че фѣ́це де рѫтъцѝй; дар нѧ̀ фáче нѝчѝ оу̑н вѝне.

§. 225. Ѝ ѧ̀требѣинца ѧ̀ шѝ мижлóачеле нечесáрїе.

Дар нѧ̀май пѫцѝн шѝ ѧ̀съшѝ лѣ́крѫриле ѧ̀вáцъ, 16. Къ пентрѫ ѧ̀чéлаш кѣвѫ́нт къртѣ́тѣ нѧ̀ Е́сте ско-

скопос де а вїецюй вине шй дупъ дмнезеѣска воире, де ва липси ътребуинцарѣ мижлоачелур, прин карале ар пътѣ ажуице ла ачелаший сфършит.

§. 226. Але оунїй бърътъте фелюрите сънт нумирале.

Ачест фелю дар требуе съ фie бърътътѣ, къ слабъ мынтуинд нъмеле; пентру къ де шй есте оуна (§. 220.), дар ъсъ нименѣ ва тъгъдуй, къ съ ъделетничеще ла дешцептите соѣте, шй съ арате ъ тот фелюл де ътъмплърй, шй де аичѣ поате съшй трагъ асупръ тот фелюл де нъмирй. Пентру къ прекум минтѣ оуна фiинд, дар ъсъ кънд гонеще бунъл, шй фуце де ръу, воире съ нъмеще; ашиждерѣ шй оуна бърътътѣ ачея фiинд, пентру къчй съ ъделетничеще ла тот фелюл де соѣте, сау съ беде прин хотърате ътъмплърй, съ нъмеще кънд бърбъцiе, кънд дрептате, шй алте ори къ алте нъме.

§. 227. Че есте Бунъчинстѣ, Дрептатѣ, Ътръгаъцелепчюне?

Яша дар нестръмутата ачея шй крата воире де а ъдрепта тоате фаптеле, челе че съ адук катръ Дмнезеу, дупъ ърътъторюл дмнезеещiй воирй, съ кiамъ Бунъчинсте (благочестiе); ар дека сар ъделетничй ла фаптеле челе че привеск ла кувiинцеле челе катръ алцiй, Дрептате; ар дека сар аплiка ла кувiинцеле че сънтем даторй ла ной ъшине, съ нъмеще ътрѣгъ ъцелепчюне. (1)

(1) Шй

(1) Шй кв âдевзрáт âчéстк сфнт кзпетéнїиле вжртвтелор, сав âле оунїа вжртвте âчéлїа фéлюриле чéле май âтжю, пре кáре шй Апóстолул ле âпрéвнз, проповедвínд дáрул чел мжнтвитóрю кáре сав âрзтáт твтврóр фаменилор, âкцжндвне пре нóй, ка сз трзим кв âтрéгз âцелепчюне, кв дрептáте, шй кв Бвнзчínсте â бéкул âчéста. кзтрз Тït. 2. 12.

§. 228. Рзвтзций âпротивитóаре ла Бвначínсте.

Пăр дéка âдевзрáта вжртвте нв пзкзтвéще нúчй двпз ковжршúре, нúчй двпз липсúре (§. 223), лéсне сз вéде, кз ла Бвначínсте дз рззкóю деспре ф пáрте Âлеísмвл, шй нечинстúрк, шй деспре âлта сверстúцїа; пăр дин рзвтзúциле âчéстк, оúна тзгздвéще квгетúнцеле чéле кзтрз Дмнезéв черндвез, пăр чéл лáлтз âй âтжрнз чúнстк чк нечервтз шй стрéинз де фúрк лвй.

§. 229. Ла Дрептáте.

Дар нимúк май пвцúн сз пóате пзкзтвй шй âпротúва дрептзцúй двпз ковжршúре шй липсúре, кжнд оúнвл й сз дз май мвлт, пăр âлтвл, май пвцúн де кжт дрéптвл; дар âсз кжнд âмжндóш мáрциниле сз âлешрисéск âтр' ф фáптз, âтвнчк ла дрептáте нвмай ф рзвтáте сз âпротивéще недрептáтк.

§. 230. Ла Âтрéга âцелепчюне.

Пăр ла Âтрéга âцелепчюне сз âпротивéще деспре ф пáрте десфрънáрк, кáрк ла плзчéрй нв сокотéще нúчй хотáр, нúчй мзсврз; пăр деспре âлта, несимцúрк, кáрк нв сфере сз дожндéскз нúчй чéле слóводе шй Ертáте. (1)

(1) Де

(1) Де оунде чей че сѫ лѫптѫ кѫ фїрѣ, шї ѫкѫнд ѫдестлѫре де тоате, дар прѫзнѫинд ѫ флѫмжнзїе, шї оумелѫнд голї, темѫндсѫ нѫ кѫмка сѫ ка ѫпѫцинѫ грѫмада бѫнилор, ѫчѣцїѫ нѫ сѫнт ѫцелѣпцї шї ѫфржнѫцї май кжртоѭ, де кѫт прѫпѫдиторї де трѫп шї де нимїк крѣдничї.

§. 231. Чѣ ѣсте ѫфржнарѣ, Дѫрничїа, шї Марекѫвїїнца.

Ѫшїждерѣ шї чѣ нестрѫмѫтѫтѫ шї кѫрѫтѫ коире де ѫ ѫтрекѫинцѫ дрѣпт пре чѣле трекѫинчоасе поате сѫ докѫндѣскѫ дешекїте нѫмирї; пентрѫ кѫ непофтинд пре чѣле стреине ѫжѫнцере, сѫѫ ѫфржнаре сѫ кїѣмѫ; ѫр ѫжѫтѫнд ѫлтшра, ѫтре чей прощї, дѫрничїе; ѫр ѫтре чей май марї шї слѫжицї, Марекѫвїїнцѫ, сѫ нѫмеще. (1)

(1) Ѯенофѫнт їсторїѣще кѫ кѫ ѫчѫстѫ кжртѫте ѣрѫ ѫподобит Кѫрѫл. Ѫчѣст фѣлю ѫ фї шї Ѫлеѯ. м. сѫ фѫлѣ, кѫреле ѫбичнѫ сѫ зїкѫ кѫ де нїменѣ нѫ сѫ кирѫ кѫ фѫчерѣ де бине. Дар ѫкѫ шї Тїт ѣсте цїѫт, кѫреле гѫндѣ кѫ ѫѫ пердѫт зїша ѫ кѫрѣ нѫшї ѫдѫчѣ ѫминте сѫ фї фѫкѫт кре оун бине кѫїкѫ. Сѫет. Тїт. кап. 8. Кѫ ѫдекзѫт ѫчѫстѫ кжртѫте прѣкѫнѫ ѣсте, нѫмай дѣка ѫр ѣшї дин статорникѫ шї кѫрѫтѫ коире де ѫ ѫдрептѫ фѫптеле дѫпѫ рѣгѫла Дѫмнезеѣщїї коирї; ѫр дѣка ѫчѫстѫ Марекѫвїїнцѫ, сѫѫ ценеросітѫте, ѫр прибї спре кжнѫре де слѫкѫ, ка ѫѫменїї сѫ фїе бирвицї де дѫнсѫ, ѫтѫнчѣ н ѫр фї кжртѫте, чї мѫскѫ ѫ кжртѫтей, лѫминѫтѫ, дар мѫскѫ.

§. 232. Рѫштѫцї ѫпротївниче ла ѫчѣстѣ.

Ѫр ѫсѫпра кжртѫтѣлшр ѫчѣстшра дѣка кѫвжнтѫл нѫ сѫ вѣде (1), лѣсне ѫчѣстѣ сѫ ѫкѫт шї спре рѫпире, шї спре кѫрїѫхитѫтѣ сѫрчїей Кунічѫцї, шї спре скѫмпѣте, сѫѫ рисипире, шї ѫ чѣ дѫпѫ оурмѫ спре лѫѯ, сѫѫ спре некѫрцѣнїе шї мѫрдарїе.

(1) Ѫр

(1) Пр квкжнтвл ка фй некъзвт 1. дéка нв ком âкѣ квкжнтвл нйчй âл пвтéрилор нóлстре, 2. нйчй âл персóаней пре кáрѣ трéбве съ âжвтúм, 3. нйчй âл требвйнцей, двпъ кáрѣ трéбве сзй âжвтúм, 4. нйчй âл Ефéктвлвй кáре ка âкѣ дърничíа âчéа; ка квм âм зйче â хрънй чннекà пжнтече нélвкрстóаре спре кзтзмáрѣ кáсїй, шй â дà лéфй дествле чélор че сжнт сърáчй пентрв âрзвтзцйрѣ лор, шй пре челе кв мвлтъ сдóаре кзшигáте âле дървй рáв чélор че ле келтвéск п' âкжрчюме, шй п' â кврквзрїй: âчáста нв ѣ кре ѡ дърничíе, чй ржспйре, де шй âр фй требвйт съ фúм нóй май пвцйн взвйторй пентрв âдомлъ.

§. 233. Чѣ ѣсте чинстúмѣ шй кáре рзвтзцй съ âпротивéск ѣй?

Скóпосвл чél кврáт шй âтърйт де â съ пвртà бúне шй квм съ кáде ла чинстúре съ нвмéще Чинстúме, кърїа съ âпротивéще Трвфíа, шй чѣ де тóатъ чйнстѣ невзгáре де сѣмъ Куничѣска трéчере кв ведéрѣ.

§ 234. âфржнáрѣ, рзбдáрѣ, Тзрîа, шй рзвтзциле чéле âпротивниче âчéствра.

Яшйждерѣ шй взртвтѣ кáрѣ съ пóартъ бúне ла плъчére шй ла неплъчére, съ кїáмъ пентрв чѣ 1. âфржнáре; 2. рзбдáре шй Тзрíе, ла кáреле съ âпротивéск деспре ѡ пáрте Десфржнáрѣ, Нерзбдáрѣ, Мичúмѣ де свфлет; âр деспре âлта Простíа, сав Несимцúрѣ, де кáре сав зúс май свс (§. 230.); Оуржчюнѣ де сúне, шй Семецíа.

§. 235. Чél âподобúт кв взртвтѣ ѿаре грижáще де бúне, âдекъ де бвнаквїйнцъ.

Сжнт шй âлте ка âчéстѣ нвмúрй âле взртвтей;

тей; пентрѫ кѫ шй ѫчѣа май вѫртóс ѣсте лѫкрѫл ѫцелѣптѫлуй, ѫчѣле ѫдїáфоре, кѫт сѫ пóате, ѫ сѫ дà дѫпѫ ѿбичéюриле чéлор лáлцй. Де ѫйчѣ нáше гѫстѫл бинелуй, кáре нѫ ѣсте ѫлт, де кѫт фелїтáте моралѣ ѫ фáптелор ѫдїáфоре, прин кáрѣ сѫ силéше чинева сѫшй трáгѫ лa сúне бѫнъвоúрѣ чéлор лáлцй (1).

(1) Пентрѫ кѫ чéл ѭбитóрю де кѫртáте нѫ трзéше ѫ пáтїе, чй ѫ соцїетáтѣ ѿменéскѫ; ѩр чéл че трзéше ѫ соцїетáтѣ ѿменилор, нар пáтѣ трй бúне, ка н' ар фй нúчй требúнчос нúчй лúшй нúчй ѫлтора, некѫшигѫндѫшй бѫнъкоúрѣ чéлор лáлцй. Дар нúчй ѫр пáтѣ чинека сѫшй кѫшúце бѫнъкоúрѣ чéлор лáлцй, неаплїкѫнд фáптеле ѫдїáфоре ла пърéрѣ ѫчéлора; ѩр чéл че фáче ѫчáста ѣсте де бѫн гѫст, сав ѭбитóрю де бúне. Ѭбитóрюл де кѫртáте дар ка фй шй ѭбитóрю де бúне. Де ѫйчѣ ѣсте ѫрхтáт че трéбе сѫ сокотúм де нерѫшинáрѣ Кúничилор шй некѫзáрѣ де сѣмѫ де бúне (Їсторїа §. 75.)

§. 236. Де кѫте фéлюрй ѣсте бúнеле.

Сѫнт оѵúнile дин фáптеле ѫдїáфоре кѫ тóтѫл плъкѫнд, сав неплъкѫнд ла нѣмѫл ѿменéск. Сѫнт шй ѫлтеле, каре нúчй претѫтúндинѣ, нúчй ѫпѫрѫрѣ плáк, сав нѫ плáк (1); фáптеле нѣмѫлуй 1 сѫ ѫдѫк кътрѫ бúнеле дрéптѫлуй натѫрáле, ѩр чéлуй 2- кътрѫ бúнеле Полїтїчéск.

(1) Йдекѫ ѫ оѵúмбла гóл, шй ѫ скóате рѫшúнѣ фърѫ Сфїáлѫ, ѫчáста ла тóцй нѫ плáче кáрїй нав пердѫт тóатѫ рѫшúнѣ шй симцúрѣ ѿменéскѫ; ѩр ѫ ѫкоперй кáпва ѫ ѫфъцишáрѣ ѫлтора, шй ѫ местекà кѫ дéцетеле лъптѫчиле дрéсе ѫ ченáк, ѫчáста ѫ Германїа некѫїинчóс лѫкрѫ сѫ пáре, каре ѫчáста ѫтр' ѫлтѫ пáрте нѫ ѣсте рѫшúне ѫфáче. Кътрѫ фéлюл ѫчéста 2. ѫлбúнелуй прикéце фрѫмóата прекѫзнтáре ѫ луй Корнúлїе Непóт де дешептбúтеле нзрáкърй Грéчéшй шй Рѫманéшй.

§. 237.

§. 237. Вжртўтеле че сѫ фак дин бине.

Оўнде дин нѣмѳл 1. ал вѳнѳлѳй гѳст, сав ал юбирей де бине сѫ наше Кѳчерїа, Юбирѣ де ѫдевѫр, Юбирѣ де ѿамений; ѩр дин ал 2. полїтеца, кѫрѳра сѫ ѫпротивеще, деспре ѡ парте рѳшинѣ цѫрѫнѣскѫ, Лимбѳцїа, Лингѳширѣ, Окиничѣска кѳрїѡзитате ѫ ворбирей; ѩр деспре ѫлтѫ парте, Нерѳшинарѣ, Минчюна шй Ѵпокрїсїа, Неѡменїа, шй Можѫчїа, сав варварїа.

§. 238. Кѫтрѫ кáре сѫ ѫдѳѣк шй чинстимѣ шй мижлочимѣ.

Дар ѫсѫ ѫцелептѳл ѫвѫцат де нйчй оўн нѣм ал кинелѳй нѳ ва грижй ѫтѫта, ѫ кѫт сѫ се ѫ дѳпѫ тоатѫ ѫрѫѡтѫцимѣ, сав мѫкáр сѫ лáѳде вре оўн нѫрáв мишѫлéск, де шй сѳфере ѫчáста, цїйнд кѫ нѣмѳл ѡменéск нѳмай дин ѫцелéпцй ѫдевѫрáцй нѳ ѐсте пѳтинцѫ сѫ стѣ; ѩр де ѫнчѣ сѫ нáск ѫлте вжртѳте нѳ май пѳцин лѳминáте. Чинстиме шй ѫ оўмслéт, шй ѫ ѫврѫкѫминте, шй кѳвинте, шй глѳме; шй модерáцїе, ла кáреле сѫ ѫпротивéск, деспре ѡ парте оўрѫчюнѣ де ѿамений, шй Простїа, ѩр деспре ѫлта деприсос вѳнѫтáте, шй де присос силничіе.

§. 239. Мій де фéлюрй ѫле вжртѳтей.

Дар чйне ѫр пѳтѣ сѫ ѫнѳмере пре тоате фéлюриле вжртѳтей? ѩр ѫчéл парадóѯ ѫл Стóичилѡр, кѫ нѳмай ѫвѫцáтѳл ѫцелéпт ѫр фй ѫ кѳнѫццит, богáт, слóкод, ѫпрáт, прїётен, кѳн, нóкил, четѫчѣн, жѳдекѫтóрю, гѫчитóрю, рйтѡр, шй мій ѫлтеле, ѫдевѫрáт ѫр фй, дрéпт лѳáт. Дѣка ѿрй ѫ

че

че стáре лаѵ пѵс чел прѣ҂налт, âшà сѫ пóартѫ, ҂ кѫт сѫ нѵ се âрáте пре сúне нетребѵинчóс шѝ нефолоситóрй (1); шѝ де âинѣ ѣ́сте пѵтúнцѫ сѫ се нáскѫ мíй де ѫ́лте нѵмúрй âле бѫртѵтелор.

(1) Дар âшà трéбе сѫ се ҂целéгѫ âчéле парáдоѯе âле Стоичилор; прѣбѵне зúче шѝ Âлинéѵ картѣ 4. Дипнософ. ҂целéптѵл шѝ лúнте ҂целепцéше ка дрéпе. Нѵ цíй âчéлѣ че âѵ зúс тáта Хрїстос âчéла?

Нúчй ѡдáтѫ ҂целéптѵл нѵ шѵ фкѵт ҂кѫлцѫмúнтиле,
Нúчй чорáпй; дар ҂сѫ ҂целéптѵл ѣ́сте лѵкрѫтóрю де пїéй.
Дар ҂ че кúп? прекѵм шѝ тѫкѫнд ѣ́рà кѫнтрéц.
Ермогéн âчéста, шѝ Мѵзик кокѫршúторю прѣ кѵн;
Âшà дар тот ҂целéптѵл ѣ́сте âл тѵтѵрор лѵкрѵрилор
фкѫтóрю шѝ зидитóрю прѣ кѵн. Ѳráцїе Картѣ 1. кѵк. Сат. 4.

§. 240. Ѳáре âр фѝ чевà ла бѫртѵ́те шѝ пѵтéрѣ темпераméнтѵлуй?

Дар де шѝ ѣ́сте оѵ́на бѫртѵ́тѣ (§. 220.) 6), шѝ сѫ âрáтѫ ҂тóате фéлюриле де Ѳкáзїй (§. 236), ҂сѫ трéбе сѫ мѫртѵрисúм кѫ шѝ ѡ́аре кáре пѵтéре â темпераméнтѵлуй шѝ âинѣ âжѵ́тѫ, шѝ бѫртѵ́тиле каре сѫ потрúвеск ла âчéста, саѵ ла âчéл темпераméнт май мѵлт стрѫлучéск (1)

(1) Де âинѣ Їѡáн шѝ Пáкел де шѝ ѣ́рà кокѫршитóрй ҂тре бѫртѵ́тѣ чѣ âдекрáтѫ; дар ҂сѫ ҂ Пáкел кéй âфлà стрѫлучúнд май маре фїербинцѣлѫ спре ҂тóарчерѣ нѣмврилор, ѓар ҂ Їѡáн май мáре дрáгостѣ шѝ май кѫлдвроáсѫ юбúре.

§. 241. Ѳфѣкт âл бѫртѵ́тей.

Ѓр кѫт фолосéше бѫртѵ́тѣ шѝ кѫтрѫ âдекрáта ферúчире шѝ де âинѣ ѣ́сте âрѫтáт; пентрѵ кѫ прекѡм ҂л âдѵче ла слобозéнїе, де кóалеле боúрей ҂л йзбѫвéше, шѝ мúнте âшáхѫ линиúтѫ, шѝ ҂демнáтекѫ спре цинéрѣ кѵнѫлѵй чéлуй прѣ҂налт.

§. 242.

§. 242. 3. Ефект ал бънълвй пр҃ънълт ёсте прїетенїа.

Пр ал трейл҃ ефект ал бънълвй пр҃ънълт ёсте адевърата прїетенїе, де кът кар҃ нимик ънїацъ нъ ё ничй май плъкът, ничй май требинчос. Шй фїйнд къ тот бънъл адевърат ёсте шй требинчос ътр' ачелшй, шй чинстит, шй плъкът (§. 144. нот.), пр лъкрл чел требинчос нъ юбеще съ не бїе нъмай дела Дмнезеў фъръ мижлочире, чи шй дела прїетений прин мижлочире. Дъпъ кънїйнцъ шй пърташїй вартътей вор нъдъждй требинчосл ачела атъта май таре, кў кът май вартос сънт бънй спре адевърата прїетенїе (1).

(1) Кїкерон ътрадине ъ докедит ачаста ъ Лелїе. Сав оўрмънд лвй Хрїсїпп, пре кўм съ беде. каре ъ скрие де прїетенїе, дъпъ мъртврїа лвй Лелрт.

§. 243. Че ёсте прїетенїа?

Пр прїетенїа ёсте оўнире а съфлетелор ачелшй войнд, шй нъ (1), кар҃ прибеще спре фолосл де юбеще ал челор че сънт ъприетенициў.

(1) Къторъ каре хоторъре съ адък шй ачелъ але лвй Кїкерон; таре кв адевърат ёсте прїетенїа тот ачелшй акой шй нъ. Шй але прїетенилор тоате сънт де юбеще. Шй але лвй Зинон; че ёсте прїетен? алт ёв. Шй але лвй Аристотел; че ёсте прїетен? оўн съфлет лъкъйнд ъдош трупврй.

§. 244. Стъ шй ла чей че нъ сънт де фацъ.

Шй фїйнд къ прїетенїа ёсте оўнире асъфлетелор, (§. 233.) оўрмёзъ 1. Къ нъмай кънощинца нъ ё прїетенїе, шй 2. Къ прїетенїа съ поате съ стё шй ла чей че нъ сънт де фацъ.

§. 245.

§. 245. Нѹмай ѧтре чей ѧквнзтзциций.

Шй фїинд кз ѧдевзрáтз прїетеніе кѹ ѧдевзрáт éсте тот ѧчéлшй ѧвой, шй нѹ (§. 243. нот.), оѹрмéзз 3. Кз ѧтре чей неасéменѣ нѹ éсте прїетеніе статорникз; Деѹнде шй 4. нйчй ѧдóй ѧрзштзциций (1), нйчй ѧтре ѧквнзтзциций шй ѧтре ѧрзштзций нѹ стѣ; чй 5. Нѹмай ѧтре чей че мѹ ѧминте ла бзртѹте.

(1) Пентрѹ кз сав ла деѡгебйте рзштзций сѫнт ѡбичнуйций, сав ла оѹна шй ѧчéлшй; дéка ла деѡгебйте, сѫнт неасéменѣ; шй пентрѹ ѧчáста нѹ тот ѧчéлшй коéск шй нѹ, шй ѧша нѹ кѹр фй прїетений (§. 243.); мар дéка сз ѧделéтнйчéск ла оѹна шй ѧчéлшй рзштáте, шй фїешкáре пофтéск ѧ ѧплйнй пре ѧ сѧ, пентрѹ ѧчáста нѹ ѧдѹк пре тóате спре фолóсѹл де ѡбще, ѧ кѫт нйчй ѧша ѧдекз кѹр фй оѹнїй ѧлтѹра прїетений (§. ѧколѣ); дрéпт дар ѧѹ зйс Кїнтїлїáн. медїт. 182. Ѧсемзнáрѣ нзрáквилѹр ѧпрéднз прїетенйле; нѹ цйс кѹм прїетенїй кзд шй кѹнóск оѹнїй ѧлтѹра дáрвиле; пентрѹ кз нйчй ар пѹтѣ сз юкéскз чинекѧ ѧтр' ѧлтѹл чекѧ, чи ѧчéм че ѧтрѹ сйне ѡ жѹдекз.

§. 246. Каре шй Стоичїй ѧѹ цїѹт.

Шй динтр' ѧчéсташй éсте ѧрзтáт кз прѣ ѧдевзрáтз éрѧ шй ѧчéм, 6. Каре май тѹтѹрóр фїлософилѹр ѧтре стоичй сав пзрѹт парáдоѯон, кз прїететеніе éсте нѹмай ѧтре чей ѧквнзтзциций, негрешйт пентрѹ ѧсемзнáрѣ. Лаéрт ѧ Зйнѡн.

§. 247. Ефéкт ѧл ѧчéцїа.

Ѧ чѣ дѹпз оѹрмз фїинд кз прїетенїа прибéще спре чéм че де ѡбще éсте де требуйнцз (§. 243.), оѹрмéзз 7. Кз прїетенѹл ѧгрижáще де чéле тре-

евинчóасе пріётенвлвй, нвмай пвцúн де кът де âле сáле; 8. Кв пріётенилор тóатв âтъмплáрѣ ѣ́сте де ѡ́бще; шй де âúчѣ 9. Кв âжвтв оўнúй âлтора âтокма â сфътвúрй шй лвкрврй шй бáнй: 10. Кв пріётенвл нв ѣ́ датóрю â ювй пре пріётен май мвлт де кът пре сúне (1).

(1) Шй âчáста дрéпт âв квноскéт Кїкéрон. Кáрт. 3. черер. Тъсквл. Дар Сéнека н' âпзвúт мижлочúмѣ âчáста Ѳпїст. 9. â кáрѣ гжндéще кв пріётенїй трéбе сз шй мóарв кв пріётенїй, шй пентрв пріётений.

§. 248. Дълчѣцв де âúчѣ рѫсáре.

Динтр' âчáста âрътáт ѣ́сте 11. Кв пріётенїй чéй âдевърáцй нв лингвшáск пре пріётений, шй â-кв шй 12. Кв чéл май рѫв врѫжмáш май бвн ѣ́сте де кът пріётенвл лингвшитóрю (1), шй 13. Кв кв непвтúнцв ѣ́сте сз нв фіе прѣ дълче бїáца â-прежврáтв де âша тáрй четáцй.

(1) Де âúчѣ бúне ѡбичнвà сз зúкв Дїоген, чéлвй че коéще сз се мжнтвáскв, кв трéбе сз âúбв сав пріётенй прѣ квнй, сав врѫжмáшй прѣ рáй; пентрв кв оўнúй нелúкáцв че трéбе сз фáчем, кар âлцúй нелúдърътнúзв, фзкжнд кре оўн рáв; кътрв âчáста прикéще шй чéл прѣквн квкжнт âл лвй Плвтáрх квм сз квноáскв чинека пре лингвшитóрю дин пріётен.

КАП. 4.

Мижлоáче прин каре âр пътѣ чинева съ âжънгъ ла âдевъратa феричúре.

ПАРТЕ 1.

Де â тe къноáще пре сúне.

§. 249. Конциндре.

Дънъ че âм черчетáт пънъ âкúм чéле че âдúк спре фúрѣ моралe â ѿмúлúй, шú спре кúнúл чéл прѣфнáлт, трекúнца чéре съ дескúдем шú кáлѣ прин карѣ âр пътѣ чинева съ вíе ла âдевъратa феричúре.

§. 250. Âтъм кáле âдúкътоáре ла феричúре éсте â къноáще чинева пре сúне.

Âкúм дар фїúнд къ чéй че нú трéк кú ведéрѣ мижлоáчеле пот съ докандéскъ кúнúл чéл прѣфнáлт (§. 143.), шú чéл че нú пофтéще кúнúл чéл прѣфнáлт нúчúй де кúм, нечеситéще трéче кú ведéрѣ мижлоáчеле, шú нúчúй âр пътѣ чинева съ вíе âпофтта кúнúлúй прѣфнáлт, де нар âфлà десъвършúт пре тикълошíа са (1), дрепт дар âú кúноскúт чéй вéкú къ âтъм шú чѣ май кúнъ кáле âдúкътоáре ла âцелепчúне éсте â къноáще чинева пре сúне (2).

(1) Сенéка Епíст. 28. âчепътúл мънтúнúй éсте кúнощúнца грешáлéй; âчáста мúсъ паре къ прекúне âú зúс шú Епíкур; пентрú къ чéл че нú щíе пре сúне къ âú пúкътúт,

нú

нв коéще сz се ѧдрептéзе. Cz квкúне дар ѧнаúнте де ѧ дрептáре ѫ квнóаще пре сúне; пентрв кz сжнт оу҃нúй карúй cz фzлéск ѧтрв рzwтzúиле лwр; гжндéщй тв дар кz чей чéшй сокотéск рzwтzúиле сóле ѧ пáртѣ квнzтzúилwр фак кре ѡ ѧгрижúре де тzмzдвúрѣ лwр? пентрв кáре кжт поцй, сингвр тв мвстрѣзz пре сúне, шй те черчетéзz, шй 1. фzте пжржш, ѧпóй жвдекзтóрю, двпz кáре ѧпóй ѫ пáртѣ чéлвй че сz ѧпzрz, кжте ѡдáтz шй ѡжндéще те пре сúне.

(2) Пентрв ка сz ѫжвнем ла ѧдекзрáта фиричúре, пре ѫчéст квкжнт ѫшáзz тóцй фїлóсофїй чéй кéкй. Прѣкúне ѫв скрúс Мзрéт. Кáрт. 1. квк. 1. Де ѫте квнóаще пре сúне. Де кжте ѡрй ѫвзúм пре Ѧполлwн рzспвнжнд лвй Крúсв кz феричúт ка фй, двпz че ка квнóаще пре сúне, де кжте ѡрй читúм порвнка де ѫчáста, кáрѣ ѫв фóст сирúсz дѣсвпра оу҃шúй ла бесérика дин Дéлфй, де ѫтжтѣ ѡрй сжнтем датóрй ѫ ѧцелéще кz мáре квн ёсте ѫ квнóаще пре ѧшине; пентрв кz ѫчáста ёсте Ідéе мзртвриситz ла тóцй фїлóсофїй дин тóате кѣквриле, кz ѧтрв ѫчáста стѫ темелúа феричúрїй. Шй фїешкáре дин нóй нúчй ар пвтѣ ѧтр' ѧлт кúп сz ѫлвнече ѧ май мвлте сав май грéле рéле, де кжт неквнокжнд пре сúне; трéбе сz читúм шй чéле че оу҃рмѣзz ѫчéстwра, фїйнд десtвл минвнáте.

§. 251. Квнощúнца ѡмвлвй тот ёсте нечесáрїе.

Дар де шй Плáтwн ѧ чéл дин тжю ѧлкївїáд, ѧтрв кáре ѧтрадúнс тѫлквéще рéгвла ѫчáста, слвжжнд ѵполéсвлвй сав (Істор. §. 45.), гжндéще кz ѫте квнóаще пре сúне сz квбúне нвмай ла свфлет, дар фїйнд кz шй трвпвл ёсте пáрте фїинцéлникz ѫ ѡмвлвй (§. 11.), шй нв пвцúн ѧ свфлz спре нzрáвврй (§. 56.) пентрв ѫчáста фїешкáре вéде кz нв прѣ сz квбúне ѫ нв ѧгрижй шй де ѫ квнóаще пре трвп.

§. 252. Минтѣ съ се кѹноаскъ нѹ нѹмай дѹпъ асемънаре.

Дечи дар ѫдоу фелюрй прекѹм съ кѹвине кѹноашем пре минте, адекъ дѹпъ асемънаре, сав слокод; чѣ 1. съ фаче де кате ѡри асемънам пре ной ѫшине кѹ добитоачеле, шй привим ѫдестл кѹ кат ле ковършим; дар ѫсъ кацй съ мѹлцъмеск нѹмай кѹ черчетарѣ ачаста де ѫшиле, лесне съ сѹрпъ ѫ мѹлте шй повърнйте прпъстїй (1)

(1) Пентрѹ къ чей че ашъ фїлософеск ѫтр' атъта мъндріе шй трѣфіе ажѹнг, ѫ кат ли съ паре къ фїреще дестл сънт алъкътвйцй спре а трѣй кйне шй ферічит; шй де айчѣ сънт ачелѣ але Стоїчилор къ ѫ пятерѣ ноастрѣ сънт пърерѣ, пофтйрѣ, плекарѣ, шй неплекарѣ, шй тоате фаптеле ноастре; Епїкт. Енхирідїон. кап, 1. Шерпцй фантасїиле адесѣрй зикънд катрѣ сйнецй, акѹм ѫ пятерѣ мѣ ѣсте, ка ѫ сѹфлетл ачеста съ нѹ фіе нйчй ѡ ѫрѫтъцйре, нйчй пофтъ, кѹ тотл нйчй ѡ тѣрбърре, чй къжънд пре тоате че фелю сънт ѫтребуинцеѯ пре фїешкаре дѹпъ бредничіе, адѹцй амйнте ачастъ стъпънйре дѹпъ фйре. Марк Антѡн ѫпърат ла сйне кърт. 8. §. 29.

§. 253. Кѹноцйнца ачеа ѣсте ѡаре фолосітоаре чева.

Фолосітоаре кат ва ѣсте шй частъ черчетаре а ноастрѣ дѹпъ асемънаре ѫжѹгатъ фїйнд кѹ чѣ слокодъ; пентрѹ кѣ чел че бѣде пре сйне ѫподокйт кѹ атътѣ пѹтерй сѹфлетецй шй трѹпецй май пре сѹс де кат челе некѹвънтътоаре, шй къ ачесте пѹтерй, дѣкка мйнтѣ нѹ ѣсте тъмъдѹйтъ кѹ адевърат де рѫтъцй, май мѹлтъ стрикъчю-

ne

нѣ де кѫт фолóс причинѹéск; âчéста лéснe ва причéпе кѫ воúрѣ шй Офáтѹл прѣ кѹнѹлѹй шй Мáрелѹй Дм̃незéѹ éсте, ка ѿмѹл сѫ ѧгрижáскѫ нѹмай де тѫмъдѹúрѣ сѹфлетѹлѹй сáѹ шй де пóфта кѹнѹлѹй прѣѧнáлт; пентрѹ ка шй кѹ вїáца шй кѹ нърáвѹриле сѫ се дешсекéскѫ де докитóаче, шй сѫ нѹ оѹрмéзе пофтúрилѫр симцитóаре; дѹпѫ кáреле сѫ комѹнїкѫ кѹ чéле некѹвѫнтътóаре, чй кѹвѫнтѹлѹй дрéпт, ка оѹнѹй повъцѹитóрю (1).

(1) Де âчáста фрмóасе см̃нт âле лѹй Ѧррїáн. Кáрт. 1. Дїалог. Єпїкт. Кап. 6 „ѿр прє ѿм Дм̃незéѹ лаѹ âдáс ѧ лѹме прикитóрю лѹй, шй лѹкрърилѫр лѹй шй нѹ нѹмай прикитóрю, чй шй âрътътóрю шй спънитóрю âл лѫр; петрѹ âчáста оѹрмт éсте ѿмѹлѹй â сѫ ѧчéпе шй â сфършй оѹнде шй чéле некѹвѫнтътóаре, чй май кѫртóс â сѫ ѧчéпе де âколѡ, дар â сфършй ла âчéа че шй фúрѣ âѹ сфършúт âсъпра нóастрѫ. ш. ч. л.

§. 254. Дар шй âбсолѹтéюе, ăдекѫ слóбод.

Ѧкѹм дар тот лѹкрѹл стъ ѧтрѹ âчéет фéлю де кѹноцúнцѫ слóбодѫ де нóй ѧшине; пентрѹ кáре лѹкрѹл нóстрѹ éсте â докáндй кѹноцúнцѫ де сăвършúт ѧтáю â воúрей, âпóй âшà â кѹметѹлѹй шй â трѹпѹлѹй (§. 251.), шй прéсте тóате â тóатѫ стáрѣ нóастрѫ.

§. 255. Шй ăкѫ шй дѹпѫ воúре.

Ѿр ла воúре ѧделетничúндѹне (кътрѫ каре сѫ âдѹче шй пофтúрѣ чѣ симцитóаре (§. 16.), сѫ лѹáм сѣма че май кѫртóс бѹм пофти? 2. Кѹ каре рѫтъцúй невѹм лѹптà? 3. Каре ѧтре дăнселе Є чѣ дин тáю? 4. Кѹм не âфлáм ла чéле кътрѫ Дм̃незéѹ? ла чéле кътрѫ нóй ѧшине, ла чéле кътрѫ

трѣ ѣлцїй. 5. Ѧтрѫ каре дин хотѫрѣле дрептѫлуй, чинститѫлуй, шй бинелуй пѣкътуїм май мѫлт; шй 6. прѣсте ѫчѣстѣ де каре бѫне ѫдевѣрате май мѫлт не ѧстреинѣм?

§. 256. Пре Θеорїа кѣрїа сѣ ѡ фѫчем кѫ сокотѣлѣ скѫмпѣ.

Шй фїїнд кѣ ѧтр' ѫчѣстѣ лѣсне ѫр греши чинева шй сар ѧшѣлѣ, сѫ лингушїнд пре сине шй крѫцѣндусѣ, сѫ дин ѧтѣеле рѣштѣцй дѣнд ла сине пре ѫчѣл каре поартѣ ѧ сине ѡарекаре мѣскѣ де бѣртуте; пентрѫ ѫчѣста трей хотѣрѣрй май бѣртос сѣ ѫшѣзѣ, 1. Ка фїеш чине сѣ черчетезе кѫ тоатѣ ѧгрижѣрѣ шй пре ѧклїнаціїле ѫдїафаре, ла кареле май бѣртос сѣ сѫппуне; 2. Пре дешсебителе Ѳуетурй шй причинй, дин кареле оуниле ѫдѫк спре плѣчерй шй ѧтристѣрй, ѣр ѣлтеле спре чинсте шй нечисте, пре тоате ѫчѣстѣ сѣ ле пуе ѧнаинтѣ ѡкилѡр, шй сѣ ле сокотѣскѣ ѧтрѫ сине че ѫр путѣ фй луй преѫлес; 3. Де каре пѫтимй сѣ клѣтеще май мѫлт, ла ѫчѣстѣ ѫдесѣ ѡрй сѣ ѣйбѣ минтѣ (1).

(1) Пентрѫ кѣ дѣка спре оуруїе де мѫлте ѡрй те симцй ѧфїербынтѣндѣте, кей шй кѣ юбирѣ де чинсте стѣпънеще ѧ тине; шй кѣ ѧтѣеле ѫчепѫтврй ѫле плѣчерїй сѫнт ѧтрѫ тине кей ѧцелеце, дѣка май мѫлт де кѫт чеде лѫлте пѫтимй те тѫрбурѣ нѣдеждѣ, фрика, ѫморѫл, оурѫчюнѣ, зилотупїа; шй ѫле юбирей де ѫберй, дѣка пїема, темерѣ, десндѣждуйрѣ. (§. 120.).

§. 257. Дѫпѣ кѫцетаре.

Ѣкѫм ѫшѫ бей ѧтрѫ фоарте лѣсне шй ѧчеле май дин лѫнтрѫ ѫле кѫцетѫлуй, ла каре есте ѫведѣ

1. Пентрў ка пре тóате фóрте бúне сă ле Θеωрúческă; 2 Де кáре перérй май бăртос ē прецинўт; 3. Кўм сă ăфлă жўдекáта, кўнăфúрк, (цéнїа) цинерúмúнте, âдўчерк мúнте; шй 4. Л чк дўпă оўрмă дéка âцй компўй кўбúнтеле кў âтăтá âцелепчúне, Л кăт сăцй скéцй кўбăнт âл ферични́рей тáле чéй âдебăрáте; дар âчáстă черчетáре ēсте чк май âнебсе де кăт тóате (1)

(1) Пентрў кă май лéсне бéй âкредúнцă пре чéл âфўндáт âрзўтăцй, кă ēл ēсте рăтăчúндзеă, де кăт пре чéл небўн кă âр фй болúнд де небўнíе, Л креме кă кў кăт ē чинека май небўн, кў âтăта й сă пáре â фй май âцелéпт.

§. 258. Âчáста кўм сă ва черчетá.

Шй фїúнд кă âчáстă черчетáре ēсте âшá âнебóе (§. 257.), ўкитóрюл âцелепчúней 1. Ва лăсá пре сúне Л жўдекáта кăркăцилор чéлор âцелéпцй, шй 2. Ва âскўлтá сфăтўúриле лор кў мўлцумúре (1), шй 3. Л преўнă кў бóиле сáле шй кў сокотéлеле ла чéле фїитóаре кў ѡсăрдїе ва лўá âмúнте.

(1) Шй де âйчк сă Л тăмплă âчéа че âл зúс Плáтѡн; кă âцелéптăл прихзнúндзеă, нў сă мăнíе, шй лзеджндзеă, нў сă Л нáлцă; пентрў кă сéмн âл âдекзрáтей лăй кăноцúнце шй âл споríрей чéй дзпă кăртăте ēсте кў âдекзрáт âчéста, дéка сăфере чинека кў мўлцумúре пре мистрăриле âлтора, каре нў сăнт дин пíемă, сав оўржчúне, чй дин драгостé.

§. 259. Дзпă трзп.

Йр черчетáрк трзпўлўй трéкзе сă се фáкă май бăртóс ла темпераméнтўрй, пре характúрíй кăрора май сўс (§. 58.), âтăта лăмўрúт âм âрзтáт,

Л

а̂кѫ́т че́лѹй че съ ва сфѫтѹ́ѝ дѹпъ а̂че́а, ле́сне и̂ съ ва пърѣ̀ а̂ча́стъ черчета́ре.

§. 260. Дѹпъ ста́ре.

Шѝ фїи́нд къ а̂ча́стъ черчета́ре а̂ боѝре́й, шѝ а̂ кѹцетѹ́лѹй, шѝ а̂ трѹпѹ́лѹй а̂цй ѥ̈ескопе́ре мїй де бо́але, ка́ре пътиме́цй, ле́сне бе́й причѣ́пе шѝ ста́рѣ̀ та̀, (ка́рѣ̀ дин тр' а̂ча́стъ несъвършѝ́ре съфлетѣ́скъ шѝ трѹпѣ́скъ шѝ дин ръщтъцй съ фа́че кѹ то́тѹл а̂ръта́тъ), къ кѹ непѹтѝ́нцъ е̂́сте съ нѹ фіе прѣтикъло́асъ; пентрѹ къ чи́не съ ва сокоти́ѝ пре си́не ферични́т, кѫ́нд мъка́р шѝ пѹци́нъ ѿ̈а́ре ка́ре симци́ре ва а̂вѣ̀ де бо́алеле са́ле?

§. 261. Ѻ̈мѹл лъшѹ́ѝ е̂́сте причи́на тикълошіе́й сале́.

Дар мѹ́лт а̂цй ва а̂жѹта̀ ціе, ка съ Ѳеѡрисе́цѹй би́не пре а̂ча́стъ тикълошіе́, де каре саѹ хи́с къ ръса́ре дин ръщтъцй (§. 98.), шѝ а̂къ съ ѡ̂ черчете́зѣ кѹ и̂стечю́не, де ка́ре вътъмътоа́ре а̂тъмпла́рѝ е̂́цй май вър то́с некъжа́ндѹте; шѝ а̂да́тъ кѹ а̂търи́ре съ те сотѣ́цй къ а̂чепѹ́тѹл шѝ причи́на тѹтѹрѡр е̂́сте а̂ ѡ̂ къѹта̀ а̂тръ си́нешѹ (1).

(1) Чей тикъло́шѹ дин фи́ре ѡ̂бичнѹ́ѣск а̂ гъндѝ къ причи́на тикълошіе́й лѡр нѹ стъ а̂тръ дъ́ншіѝ, чи а̂тр' а̂лціѝ, шѝ а̂ пърърѣ̀ коѣ́ск а̂ а̂киноѳцѝ май къртос пре а̂лціѝ, де кът пре си́не лъшѹ́ѝ; пре а̂че́ст характи́р а̂л небъ-ніе́й ѡ̂менѣ́цй прѣ фрѣмо́с лав а̂киплѹ́ит, пре кѣм ѡ̂бичнѹ̀ Сенѣ́ка, Е̂пїст. 50. оў́нде повестѣ́ще ѡ̂ркѝ́рѣ плъкѹ́тей лѹи Епа́ктей; „Че ӑ́лт ӑ́ѝ фа́че, де кът съ а̂кѹнътъцѣ́цй пре „ си́нешѹ а̂ то́атѣ зи́леле, шѝ кът оў́на дин пъкътѹ́рѝ „ бе́й лепъда̀, шѝ кът гъндѣ́цй де грешътъ́цй, пре а̂че́стѣ̀ „ але то́ле ре́ле а̂ фѝ ле бе́й причѣ́пе; пентрѹ къ оў́нале ла „ ло-

„ лóкърій шй ла крéмій ле ѧтрїéвйм, дар ѧчéлѣ, ѡрій оўнде
„ ѧм фй, ѧр вени нв нóй, цїй пре нерóада небестїимéле
„ Ѧпáстй, кáрѣ ѧврзмáс ѧкáса мѣ сáрчинѯ клирономїчéскѯ
„ – – – – Не éвна ѧчáста ѧдáтѯ че сав лиѱúт де лвмúнѯ,
„ кѯтѫмѫндвѯ ла ѡкúй; денекрезвт ѧдекзрáт ѧцúй повестéск,
„ ѧдекзрáт ѧѯ; ѧ нв цíе кѯ éсте ѡáрекѯ, ѧпóй áре требв-
„ úнцѯ де педагóгвл éй ка сѯ ѡ мвте, ѧтр' áлтѯ пáрте;
„ пентрв кѯ, зúче, кáса éсте ѧтвнекóаѯ; Дар ѧчéм áде-
„ кѯ де че рѫдем ѧевпра ѧчéцїа, ѧчáста сѯ цїй кѯ шй ла
„ ной сѯ ѧтѫмплѯ ла тóцй; пентрв кѯ нúменѣ нв цíе пре
„ сúне ювитóрю де ѧрцúнт, нúчй ѧ дрцитóрю; пентрв кѯ
„ чéй ѡрéй кáвтѯ повѯцвитóрю, ѧр нóй фврѯ повѯцвитóрю
„ пѯквтвúм, шй зúчем; éв нв сѫнт ювитóрю де чúнете,
„ дар нúменѣ áлтфéлю н' ѧр пвтѣ кїецвй ѧ рѡма; читéще
„ шй чéле лáлте, кáре мíе áле скрíе мíе лéне, ѧр цíе áле
читй нв é рвшúне.

§. 262. Де шй сѯ недрептѯцéще де кѯтрѯ áлцїй.

Шй де оўнде сѫнт тóате рéлеле, де кът дин ѧрѯштѯциúриле тáле, ѧкѯрвра педéпса ѧчáста éсте май вартóс ѧ те кáте шй кв дѫнселе, шй причинвúре кѯ áлцїй тéв вѯгáт ѧтр' ѧчáстѯ рѣ ѧтѫмплáре; пентрв кѯ ѧдевзрáт сав тв пре дѫнцїй ѧй ѧтзрáтáт кв ѧрѯштѯциúриле тáле, сав нв пвтѣ сѯцй сѯ ѧтѫмпле рéле, де каре те плáнцй, дéка ѧй фй ѧвв̆т мúнтѣ ѧгрздúтѯ кв ѧдевзрáта вартв̆те (1).

(1) Мвáте нв ци сар фй пзрвт неплѯквте, де нв трефíа те фчѣ сѯ крéзй кѯ сѫнт ѧчéст фéлю; ѧшà шй май пвцúне ѧ-
вѫнд, н' ѧй рѯвцй, нúчй н' ѧй прихнй пре áлцїй кѯ нв
воéск сѯ те ѧвогцѣéскѯ, де н' ѧн пофтй май мвáте, áде-
кѯ, де н' ѧй болй де лѯкомíе; шй кѣм тéй мѫхнй де тóат
те чéле че сѯ ѧтѫмплѯ, де н' ѧй ѧкѣ сѣфлетвл рзскрзтúт

де

де молитвѣ шй де плечѣре; дрепт Епїкт. зичѣ Енхирїд. Кап. 2. „Старѣ шй характирѣа фїлософѣвей Ёсте съ ашѣп-„те тот фолосѣа. сѣв катъмарѣ дин причина съ; сѣмне „але челѣй че спорѣеще сынт ѫ нѣ прихънй пре нименѣ, ѫ „нѣ хвалй пре нименѣ, ѫ нѣ пжрж пре нименѣ. кынд съ ва ѿпрй „ла чева, сѣв съ ва зътигнй, лвиший ѫпвтѣз. шй ч. л.

§. 263. Требуинца ачещїй кѫноштинце.

Дар ѫ зиче пъскърт черетарѣ та лѣсне те ва ѫкрединца, 1. къ минтѣ та шй трѫпѣл патимеще де мій де рѫвтъцій шй несъвърширй; 2. Къ причина ачелѫр рѫвтъцій ѫтрѫ тине стъ; шй 3. Къ ътъта Ёсте тикълоша та, ѫ кът ѫ фй май сѫферитъ моартѣ, де кът вїаца дѫпъ ачестѣ, де нѫ ай да семн де ѫ тоарчере кът май ѫграк, шй мѫлт ай спорит, фій ѫкрединцат, дѫпъ че цѣй къщигат вїе пре кѫноштинца лѫкрѫлѫй ачестѫа.

ПАРТЕ. 2.

Кѫм ар пѫтѣ чинева съ ѫ сфат де адевъратъ ѫдрептаре.

§. 264. Съменїй ѫшй юбеск рѫвтъциле лѫр.

Боалеле сѫфлетѫлѫй ѫѫ прѣ маре дешебирe де челе трѫпещй; пентрѫ къ пре але трѫпѫлѫй де мѫлте ѿрй фоарте лѣсне ле симцим, ѩр пре але сѫфлетѫлѫй амынтерѣ нѫ лѣм пѫтѣ ѫцелеце, фъръ нѫмай пѫнд тоатъ ѿскрдїа; шй ѫкъ пре але трѫпѫлѫй ѫдатъ че ѫчепем але симцй, не силим кѫ тоатъ ѿскрдїа съ ле дескаркъм, шй пентрѫ ача-

ста

ста нúчй де трвп, нúчй де канй не скумпúм; дар пре але свфлетвлви атáта дчéп але вки ѡаменїй, дчат дáтз фїинд ѡ алéмере, ар пвтé сз преалкгз май бúне але авé тотдéвна, де кат сз фíе лиѱúцй де дрнселе кв тóтвл.

§. 265. Сз квбúне дсз а лва сфáт де дрептáре.

Якум дар а не апвкá сз скватрúм боалеле трвпвлви нóстрв, кум сз ва пвтé фáче, нв ē анебóе; дар а лва сфат а фвцй де рзщтáцй шй а дрептá пре свфлет дтрнселе афвндáт, ачáста ē фóарте анебóе. Дар дсз ēсте требвúнцз де áчест пропвс чéлвй че рзсвфлз адевзрáта шй дтзрúта феричúре.(1)

(1) Прéбúне зúче Ēпїкт. ла Ариїан Карт. 2. кап. 19. Сокотúндвте сфатвéще пре оученúчй сз се дбéце чеде че дй квр дбвнатцй пре джнтїй, шй дй квр фáче ферúцй, шй оученúчїй сз се áфле ла лéцїй пентрв ка сз се фáкз май бúнй шй ферúцй; шй кз а добжндй ферúрé шй а сз фáче чинебá май бúн нв ēсте дин чéле непвтинчóасе, чй дин чеде пвтинчóасе а сз добжндй; дар дсз дéка кв тóате áчéстé пвцúнй добжндéск пре áчáстз ферúре, кв непвтúнцз ēсте сз нв лиѱéскз пропвéвя чел адевзрáт. „Че дар коúцй, зúче, кенúцй сз дчépем ѡдáтз сз адвчем áичé áчéст фéлю де лвáре де сéмз, сз лзсúм чéле пзнз ákвм, кенúцй сз дчépем, крéдецй мíе нвмай, шй кéцй бедé.

§. 266. Кз недкрединцéзз прé мвлте ēпїхúриме.

Негрешúт ēсте требвúнцз де ēпїхúриме, прин кáре мúнтé чé áфвндáтз áшá дрзщтáцй сар рздикá сз се апвче де áчéст фéлю де пропвс; дар коúрé нóастрз фирéще гонéще че ē квн, шй сз ферéще де чé ē рзв (Л. 28.), áшá дар де áичé дцелé-

цем

цем къ а̄ де апъръ сѫ стрѫмъ҃тѫ дела чѣл рѫ҃ спре чѣл къ҃н (§. 34.), пентръ ачаста оурмѣзѫ сѫ нъ фіе алте адемнѫрй май тарй спре а лъа пропъс де адевърата феричире, де кът дѣка ѿмъл целѣце ине пре старѣ лъй де акъм чѣ прѣ тикълоасѫ, шй пре дълчаца шй ковърширѣ къ҃нълъй прѣ налт шй а феричирей чей адевърате. (1)

(1) Шй пентръ че атѫта сѫ фълѣск ѿаменїй трѫ рѫѡтѫцилє лор? де кът къ лор ли сѫ пар плъкѣте, дълчй, шй фолосітоаре ачѣле рѫѡтѫцй. Шй пентръ че ѡбрѫзнічєще нѣ кѣгѫ де сѣмѫ де къртѣте шй де лєш къ҃нъл прѣ налт? де кът къл сокотѣск тристѫчос шй липсіт де тоатѫ плъчѣрѣ шй пентръ ачѣстѣ некрѣдник де нъмірѣ къ҃нълъй. Пентръ каре адемнѫндѫѕ де чинека сѫ трѣкѫ къ҃ кедерѣ рѫѡтѫцирилє, шй сѫ кънѣзе къртѣтѣ шй къ҃нъл прѣ налт, традинѕ сѫ протикѣск. Дар сѣфлетъл сѫ ка арепта, дѣкă нимік н' ар къноаще май грозаѕ де кът рѫѡтѫцилє, нимік май тикълос де кът старѣ чѣлор рѫѡтѫцицй, шй нимік май дълче шй май пречинетіт де кът доѫндірѣ къ҃нълъй прѣ налт. Пре ачѣст медод а требуинцат шй лєш мънтуітор ю, пре чей чешй кънощѣ тикълошїа старїілор кемѫндъй ѡстенициї шй лѫрчиноцй, кар пре доѫндірѣ, че сав фѫгъдуіт, а феричирей чей ковършитоаре, ѡ ав нъміт ѡдихнѕ а сѣфлетелор, шй жъг къ҃н, шй сарчинѕ оушоарѫ. Мат. 11. 28.

§. 267. Тикълошїа чѣлор рѫ҃ чѣ фѣл ѥсте? 1.

Кар пре тикълошїа старїй сале н' ар пътѣ чинева сѫшй ѡ пъе де сѫвършит нaинтѣ ѡкилор, де кът дѣка ва причепе атр' адевър къ ачаста сѫ апротивеще ла Дмнезеѣска боире, шй нъ аре нимік атърит, шй къ ѥсте апребнатѫ къ мій де реле, шй къ тоатѫ пїердерѣ нъ нъмай а тръпълъй,

чй

чи ши â свфлетвлвй, кáре ёсте ! ътрв нóй пáртѣ чѣ май пречинститѣ.

§. 268. Стáрѣ âчéствра сѫ ътротивéше ла Дм̃незеáска войре.

Ши ътáю фїйнд кѫ Дм̃незéв нв нѣв фѫквт âсéменѣ кв докитóачеле, чи нѣв ътрармат кв кввáнтвл чéл дрéпт, пентрв âчáста â ши войт, ка нóй сѫ нѣ оўрмѫм пóфтелор, чи кввáнтвлвй ши войрей лвй чéй сфйнте; (§. 253.). Че ё май тикслóс? спвнемй, де кáт â вїецвй вїáцѫ неплъкáнд лвй Дм̃незéв, лвй Дм̃незéв зик чéлвй претвтиндинѣ де фáцѫ, (§. 184.) чéлвй че ши тóате, (§. 185.) ши чéл че ёсте âшá дрéпт, (1) (§. 186.) ъткáт нв ё пвтинцѫ чéй че сѫ ътротивéск войрей лвй сѫ нѣ пѫтимѣскѫ пре чéле май грéле педéпсе? ши чѣ ёсте май грешит, де кáт â тѫгъдвй ъткинъчюнѣ лвй Дм̃незéв? кáрва лвй сингвр ши ёстимѣ ши цинéрѣ нóастрѫ â ътшине сáнтем датóрй? преств âчéствѣ чѣ ё май несвферит, де кáт сѫ âвзим ътрв ътшине пре конщиинцѫ ѡкърндвне ътвиновъціа Мърйрей ѡкърътѫ?

(1) Йв квносквт ши фїлóсофїй нéмврилор кѫ нечеситáте не стѫ âсвпрѫ, ка сѫ трăим кв квнъчинстíме, фїйнд кѫ трăим сéпт ѡкїй лвй Дм̃незéв чéлвй че кéде тóате ши педепсéше кв âспрíме. Пентрв кѫ ътребáт Одлíс Мїлїсїáнвл, де сѫ âскúнде де Дм̃незéв оўн ѡм недрептъцинд, â рзспúнс, ба нйчй квцетáнд; ши нимйк май âдекърáт де кáт Ёндоúмема âчéл ла Димосфéн; „Ипéрврѣ фолосéше â âскълта де чей че стрпăнéск; Йшá дар трéбве сѫ âскълтúм де Дм̃незéв чел че ипéрврѣ стрпăнéше.

§. 269. Нічій ăре чевà ăтрѣбѣ ăчéа че сѫ ăрăтѫ дин пăмѫнтѫ.

Ăпóй чè ăтрѣбѣ ăре вїăца чèлор ăфѫндăцій ă ăрѫтăцѣриле лор, шѝ ăкѫ слăжѝнд пóфтелор лор? пентрѫ кѫ пăмѫнтѫ ĕсте ѡ скѫртă десфăтăре фăкăндѫсă ă лăкрăрй прѣ дешăрте, шѝ небрéдниче де дрăгостѣ нóастрă, шѝ ăкѫ нѫмай де кăт прăпăдиндѫсă; Вèзимицидар кăтă врéме цѝне скѫртă ăчéа десфăтăре, пре кăрѣ рăсѫфлă, шѝ кăтă măхнѝре сѫфере оўнѫл мергăнд спре доăндѝрѣ ĕй? шѝ кѫ кăтă рăщѝре ѡ немерéще? шѝ кѫ кăтă дѫрéре пре дăнса ѡ лĕпăдă дела сѝне?

§. 270. Дин чѝнсте.

Шѝ чè ē чѝнстѣ, де кăт ѡ пăрéре ă ăлтăра де фăптеле нóастре? шѝ чè ē май нестатóрник де кăт пăрѣрѣ? кăт де мѝкă пăртичѝкă ă тóтѫлй ĕсте пăмăнтѫл, ăвїà кѫвăнд де оўн сémн ăвăнд кăтră дăнсѫл! шѝ кăт май мѝкă пăртичѝкă дин чéле че трăéск пре пăмăнт некѫнóаще пре нóй! дин кăрїй кăт де пѫцѝнй сăнт чéй ăцелéпцй, чéй че ѱѝ ă чинстѝ шѝ ă прецѫ пре фїешкáре дин лѫкрѫрй дѫпă врéдниче! шѝ кăт де ўте пăрѣрѣ кăрѣ ăвѣ де нóй, сă ва рăсѫфлă кѫ чéй че ѡ ăвѣ! ăр дĕка мїай вăгă де сĕмă кѫ май мѫлтă лăăре ămѝнте, кѫ кăтă ѡстенĕлă сă кăщѝгă чѝнстиле, шѝ кѫ кăтă нелеснѝре сă пăзéск, шѝ кăт де лéсне шѝ кѫ дѫрéре сă пéрд, ѡăре нѫци сар пăрѣ сă стрѝцй? ѡ дешăрте сфăтѫрй де ѡăмений, ѡ пїептѫрй ѡăрбе!

§. 271.

§. 271. Дин богацїе.

Шй чѣ ѣ богацїа? чѣ ѫлт? де кѫт ѫвѣре де пѫмѫнт, де пїетре, де вългърй, кáре сав немерйт сѫ ѫикѫ ѫаре кáре стрълучйре, шй кѫрора пóфта ѫаменилор прéц ав рѫндуйт; ѫаре чел че ѫре май мълте де кѫт ѫлцїй, пентрв ѫчáста ѣ шй май феричйт? ѫаре ѣсте май весел? ѫаре нв ѧ тóкма дълче трѣéще шй ѫчéла кѫрва ѧй ѫжвнце чéле нечесарїе, шй чел че ѫре де присóс? ѫаре нв май кв мълцѫмйре ва мврй ѫчéла, де кѫт богáтва чел че ѧ Дмнезеéще лвкръриле? шй кв кѫтѫ мвнкѫ сѫ кѫщйгѫ ѫчéлѣ че сѫнт ѧтърѫтърй ѫле рéлелор! кѫте грижй шй прибигерй де тóатѫ нóаптѣ ѫдвче ѫсвпрѫ ѫвérѣ лор! ѧ чѣ десндаждвйре ѫдвче пáпва шй пérдерѣ лор! че бине ѫр фй, де ѫм ѧчéпе ѫ квнóаще ѫчéѫ че ювйм (1), шй кѫт невредник ѣсте де немвритóрюл свфлет ѫ не липй де чéле че сѫ стрйкѫ шй нйчй де квм нв сѫ ѧпъртъшáск де ѫдевърáта феричйре!

(1) Прѣкйне ѣсте ѫчéѫ ѫлвй Єпїкт. Єхирид. кáп. 6. „Ѧтвпра фїешкърора дин чéле че ѫдвк мънгжére, сав ѧпли„нéск кре ѡ треквйнцѫ, сав сѫнт ювйте ѫдвцй ѫмйнте сѫ „зйчй чѣ фелю ѣсте, ѧчепѫнд дела челе прѣмйчй; дѣка „ѫлѫ ювéцй, кѫ ѫлѫ ювéцй; пентрв кѫ спъргѫндвсѫ ѫчá„ста, нв те кей твркврà; дѣка пре копйлвл тѫв ювéцй, сав „мвérѣ, кѫ ѫм ювéцй; пентрв кѫ мврйнд ѣл, нв те кей „твркврà.“

§. 272. Шй мълте рéле ѫдвк ѫсвпрѫ рѫщтѫциле.

Йр кѫте рéле ѫдвк кв сйне рѫщтѫциле, шй май сѫс ѫм ѫрѫтáт (§. 98.); чѣ ва фй дар чéлвл

че нічій де кѹм нѹ ѩѹ вені́т гѧ́нд де ѧдрепта́рѣ сѹфлетѹлѹй, кѧ́нд ѣ вре́ме ѧ ѣші́ дин вїа́цъ, кѧ́нд ѧсѹпра стѫ́ вечничіа, шѝ нестрикъчо́сѹл шѝ немѹрито́рюл сѹфлет пре то́ате, кѧ́те ѧѹ крезѹт ѧ фѝ кѹне, пе оўрмъ ле ба лъсà? пре оўн ѧчѣ́ст фе́лю нѹл ѧкредінцѣ́зъ конџїїнца къ ні́чій ѡ нъдеѫде нѹй май рѫмѧ́не де май кѹнъ стáре, шѝ къ ѣ̆сте чѣ̆ май мáре примéждїе де ѧ фѝ мѹнчи́т? пентрѹ къ дрéпт фїїнд дмнезе́ѹ, пре чéл че ѧ то́атъ вїа́ца сѧѹ ѧпротиви́т ла во́м лѹй, нѹ по́ате съ нѹл мѹнчѣ́скъ, сѧѹ ѧтр' ѧчáстъ вїа́цъ, сѧѹ дѹпъ мóарте. дмнезеѣ́ска Про́нїе ѧсъ ѡ̆бичнѹе́ще съ ѣ̆рте ѧ съ ѧтѫмпла́ ѧ вїа́ца чѣ̆ де а́ичѣ кѹне ӑдекъ чéлоѫр рѫ́й, шѝ ре́ле чéлоѫр кѹнй. (1)

(1) Ѧша́ дар ѧдекърáт прѣмóре пѹтére съ ӑфлъ ѧтр' ѧчѣ́ст сулло́гісмѫ: Фїїнд къ дрéпт фїїнд дмнезе́ѹ, педепсéще пре чей ѧрѫшъцúцій сѧѹ ѧтр' ѧчáстъ вїа́цъ, сѧѹ дѹпъ мóарте; дар нѹ ѧпѹрѹрѣ́ фáче ѧчáста: пентрѹ къ де мѹ́лте ѡ̆рй съ ѧтѫмплъ челоѫр кѹнй ре́ле, шѝ челоѫр рѫ́й кѹне; ка фѝ дар вре́ме кѫнд пре чей рѫ́й ка пефе́рі, ӑдекъ дѹпъ мóарте; ѧша́ съ сокоте́ще Саломо́н Кохел. 3. 16. шѝ ч. л.

§. 273. Спре ѧдрептáре ѧкредінцѣ́зъ. 1.

Пре ѧдекърáтѹл ѧчéла пропѹс де ѧ ѧдрептà пре сѹфлет ѧша́ ѧл вѹм рѫдикà, черчетѫ́нд пре тикълоші́а стáрїй но́астре; шѝ ѧтѫ́та май мѹлт вом ѧпѹтерничѝ пре ѧчѣ́ст ско́пос, дѣка вом черчетà май десъвършѝт пре ферічи́рѣ чéлоѫр че ѧѹ докѫндѝт кѹнѹл прѣ ѧнáлт (§. 268.)

§. 274. Старѣ челѡр ѧвъндзъцицй довединдъ-съ феричитъ. 2.

Якъм дар къ ѣсте ѧтъритъ шй статорникъ ачастъ феричире, нъмай рѫмѫне ѧдоѫлъ; пентръ къ доѭндирѣ ѣй ѣсте апърърѣ фїитоаре (ſ. 193.); шй къ ѧсъшй ѣсте шй прѣмаре, дин ѧсъшириле въвлъй прѣ ѧналт (ſ. 189.), шй дин ѣфѣктърирле лъй (ſ. 205.), дестъл ѣсте ѧрътат; шй чине ар пътѣ сокотй мик лъкръ а доѭндй пре Дмнезѣ? шй а пъртѫ оун съфлет линицит, де нічй оуниле дин патимй, сау грижй, сау търебърй але концйинцей търебърат? (1) шй съ айбъ пре бъртъте фъръ сацїъ шй фъръ ѧгрешере? шй пре алцїй ѧподокицй къ бъртъть а авѣ прїетенй? дар пре тоате ачестѣ негрешит ле аре чел че ав доѭндит пре въвл прѣ ѧналт.

(1) Дар шй чел ѧподобит къ бъртъть съ стримторѣъ де рѣле ѧтѫмпларй, шй челѡр бѣнй рѣле нъ ѫрарѣ ѡрй съ ѧтѫмплъ (§. 262.); ѫдекърат ѫша; дар тоате ачѣстѣ кът де пъцин търебъ пре ѡдихна чѣ ѧтръ Дмнезѣѣска боире, шй пре линицѣ ачѣа а съфлетълй, шй де айчѣ ѣсте ѧрътат; пентръ къ де сар да алѣцере, нъ шар скимба старѣ са пе плъчѣрile челѡр ѧрѫтъцицй; ѫша май къ мълцъмире ав съферит Їосиф робїе шй слъгърїе, де кът плъчѣрѣ че й съ фъгъдъ соцїа лъй Пентефри. Фъчер. 39. 2.

§. 275. Дмнезѣѣска боире. 3.

Шй ачаста ѣсте, каре май бъртос де мълтъ време цър фй дешептат пре ачест пропъс, де нъ оушор ар фй фост къцетъл. Якъм ададгъ, къ ачаста чере дела тине шй Дмнезѣ, де кареле къ тотъл

тѫл ѣцїй ѫтѫрнѫт ; ѫчѫста Дмнезѣѫ порѫвнѣще, кѫреле пѫтѫнд ѫлтеле май грѣле сѫ порѫвнѫскѫ, дар ѫсѫ чѣм чѣцїй ѣсте цїе фоарте де требѫинцѫ шй кѫ тотѫл нечесарїе, ѫчѣм ѫ порѫвнит (1); ѫѫ нѫ бей ѫскѫлтѫ де Дмнезѣѫ чѣл че ѡкичнѫѣще ѫ порѫвнй челе требѫинчоасе? шй че ѫлт ѫм зиче, фѫрѫ нѫмай кѫ ѫчѫста манїе ѫр фй?

(1) Пентрѫ кѫ чине нѫ сѫ ѫдѫплекѫ ла дофтор каре порѫвнѣще пре челе мжнтѫитоаре? ѫкѫм дар ѫчѣст фѣлю сжнт ѫчѣлѧ че порѫвнѣще Дмнезѣѫ, кжнд спре ѫдевѫрата феричире те кїамѫ; пентрѫ ѫчѫста пре ѫѫначинстиме Апостолѫл ѡ ѫрѫтѫ нѫ нѫмай кѫчй ѣсте де чинсте, чй шй кѫчй ѣ фоарте де требѫинцѫ. Де ѫйчѧ Марк Ант. Карт. 7. §. 74. фолосйнцѫ ѣсте фѫпта чѧ дѫпѫ фире.

§. 276. Сѫ кѫвине кѫм май ѫграѳ ѫ ѫлѣце пре ѫчѣст пропѫс.

Шй фїйнд кѫ пѫтимиле шй ѫкліна ціїиле прин челе десе репетиціїй трек ѫ нѫрѫвѫрй, шй ѫчѣстѧ прин ѡкичнѫйнца дин тоате зилеле, трек ѫ ѫдоѫа фире (§. 69.), пентрѫ ѫчѫста боѣск, ка сингѫр сѫ те гѫндѣщй бине, кѫцй фаче требѫинцѫ сѫ те ѡсѫрдѣщй шй пре ѫчѣст пропѫс кѫм май ѫ граѳ сѫл пѫй ѫ лѫкрѫре ; пентрѫ кѫ прѧ ѫдевѫрат ѣсте кѫ кѫт май тѫрзїѫ бей хотѫрѫ сѫ ѫчѣпй, ѫтѫта май нелесничоасѫ ѫцй ва фй ѫдрептѫрѧ. (1)

(1) Тот ѫчѣм дар сѫ ѫтжмплѫ чѣлѫр че ѫтѫрзїѫзѫ пре ѫдрептѫрѧ сѫфлетѫлвй, каре ѫбѣще сѫ се ѫтжмпле шй чѣлѫр болнакй, карїй ѫтѫрзїѫзѫ пре черчетѫрѧ сжнзѫцїй, пѫнѫ кжнд бйн май кѫтрѫ сфжршйт ; дар ѡ коалѫ де мѫлцѫ крѣме ѫнекоѣ сѫ тѫмдѫѣще, шй де мѫлте ѡрй причѣперѧ дофторвлвй нѫ фолосѣще ; кѫ кѫт дар май де граѳ не ѫпѫкѫм де

лѫкрѫрй,

лъкрърй, къ ътжта май лесне пре ачестъ лесъкършим. Съ потрикеще айчъ фрмоаса жделкатъ алъй Сенека Епїст. 25. Де дой прїетений оунъл флорынд, шй алтъл дъторжнит, къръ ка ѡ леще требе съ се сокотескъ.

§. 277. Шй статорничеще ал цинъ.

Требе нъ нъмай съ преалецем пре ачест сфат, чи шй къ статорничіа съфлетълъй съл цинем; пентръ къ прекъм чей че съ алътъръ катръ оун вал противник, дека лупеще причеперъ ѡменескъ, нъ нъмай днайнте нъ мерг, чй къ шй днапой съ търкъ: ашà шй чей че, дъпъ че прїимеск пре ачест пропъс ал дрептърій, датъ ал шй арънкъ, ачеція нъ нъмай къ нъ спореск, чй шй мълт май бъртос съ рънеск л пръпъстїиле тикълошіей чей векій. (1)

(1) Пентръ къ койръ фїынд къ нічй ѡдатъ нъ ачетъзъ, чй апъръръ пофтеще бънъл (§. 29.), оърмъзъ, ка чел че лъпздъ пропъсъл де а съ деледетничй спре капъл бънелор, съ фіе пъртат спре бънеле пръте, шй ътжта май мълт съ ле пофтескъ, катъ май пъцинъ симцйре аре де бънъл адекърат; читескъле Сенек. Епїст. 9.

§. 278. Ачеа че фак ръгъчюниле шй черчетаръ де сине дин тоате зилеле.

Йар спре ътърйръ ачестъй пропъс афаръ де ръгъчюниле челе катръ Дмнезей (1), кареле ести пръгата съ фіе дин пръзнъ къ ной, (§. 189.) пръмълт ажътъ шй черчетаръ де сине чъ дин тоате зилеле, (2) дин каре, шй де спорим, шй ътръ кат ачест пропъс ал ностръ креще, сав съ пъцинъзъ, лесне съ ва къноаще.

(1) Де

(1) Де а̂и́чѣ лѫ́нд Сѡкра́т тѫгъдѫ̀ къ кѫрти́тѣ е́ште а̂къцáтъ, áдекъ дин а̂къцатъ́ръ, а̂търи́нд къ а̂чáста е́ште Дар а̂л лáй Дм̃незе́ѵ; де а̂чáста съ цúне оу́н Дїал. а̂лáй е̂хúн де кѫрти́те, а̂тръ кáре, прекúм ѡ̃бичнѫ̀ докедéце къ кѫрти́тѣ нúчúй дин а̂къцатъ́ръ е́ште, нúчúй дин фúре, чѝ дѣпъ Дм̃незеáскъ а̂пърцúре а̂ѫ́нце ла чей че ѡ̃ áѵ; Ядáѡѣсъ ла а̂чéстѣ Кѵк. 20. лáй Маѳ̈ім Тїрл скрїúндѣсъ, Де съ фáче чинекà кѵ́н дѣпъ Дм̃незеáска а̂пърцúре.

(2) А̂чéст фéлѡ де черчетáре, кáре сфътѫ̀ Пѵдагóра ла а̂й съй а̂ Аврúтеле стїх. Нúчúй сóмн пре молешúцїй ѡ̃кúй съ нѫ̀ прїимтѣ́скъ.

Май наинте де а̂ черчетà де трéй ѡ̃рúй пре фїешкáре дин лѫ́кръриле ѕúлей;

Не кѫмкà а̂м грешúт ла чекà? шú чѣ̀ а̂м лѫкрáт? чéмúй трекѵ̀, шú не сав фъкѵ́т?

Шú а̂чепѫ́нд дела чел дин тѫ́ю, а̂нѣмъръле; шú а̂пóй,

Дéка чека рéле а̂й фъкѵ́т, а̂фрѫнтѣ́ѕате, кр̃ дéка кѵ́не, кеселéцете.

Ла а̂чéстѣ дар те ѡ̃цетенéце, а̂чéстѣ кѵ́цетъ, а̂чéстѣ трéкѵ̀е съ ле ѭкéцúй;

А̂чéстѣ те ка пѵ́не спре оу́рмеле кѫрти́тей чей Дм̃незеéцúй.

§. 279. Шú ворбúрѣ кѵ́ чей бѵ́нú:

Дар нимúк май пѵцúн ка а̂търú пре а̂чéст пропѵ́с шú а̂дѵнáрѣ кѵ́ чей а̂къцáцúй шú а̂кѵ́нътъцúцúй, (1) шú гѫндúрѣ парáдигмелѡр чéлѡр пїердѵ́цúй пентрѵ́ къчúй е̂рà пироницúй ла плъчéрúй, шú а̂ле чéлѡр че а̂ѵ докѫндúт пре а̂деѵъра́та а̂чéа ферúчúре: пентрѵ́ къ прекѵ́м а̂чéа сѫ́нт ферúчúцúй, пре карíй а̂тѫмплъ́риле стреúне а̂ѵ фъкѵ́т бъгатóрúй де сѣ́мъ; а̂шà шú вїáца бърбáцилѡр чéлѡр а̂къцáцúй шú а̂кѵ́нътъцúцúй е̂ште ѡ̃ нелучетáтъ черчетáре, шú а̂къцатъ́ръ, шú а̂рáтъ нѵ́ нѵ́май че трéкѵ̀е съ

фáчем,

фáчем, чй шй кз ёсте кв пътинцъ сз се фáкз âчелк че сз ѧвáцъ.

(1) Пре âчáстз порънкз ѡ лáвдз Сенéка, кáре брéдникз ёсте â сз пзъй ка ѡ лéце. Епïст. 11.

§. 280. Шй читúрк кзрцилър чéлър бъне.

Прéсте кáре шй читúрк кзрцилър чéлър бъне, май бъртóс чéлър сфътънитóаре, ѧтр âчáста ѧцй ва причинъй прк мáре фолосúнцъ. (1) Кз Йоïка чк сфътънитóаре фïйнд кз май бъртóс пре войре ѡ рждúкз, де кът ѧподокéше пре мúнте (§. 4.), шй кз âчéст пропъс стъ ѧтр войре, кв непътúнцъ ёсте негрешúт, ка читúрк неконтенúтъ â кзрцилър âчéлъра сз нъ цисъ фáкз цíе соцéт, ка оун кéнтрв ѧпъргъторю, чéлъй че мéрцй пре кáлк бъртътей.

(1) Дин кáре дъпъ хотъръре чéлър ѧпротúкниче оурмéзз, кз âтжта май мáлт трéбе âфзцй де кзрциле чéле рéле, кáре ѧтрътъ пре ѧчепътóареле âчéлк рзътáцй; прекúм сжнт шй оуниле âле Романилър, кáре сз кïáмз фáбзле, шй âлтеле де âчéст фéлю де гзнóю, кáре ѧфлорúте кв нúше колóрй плъкътé, ѧтръéск рзътáциле ѧ фантазíе; пентрв кз читúнд âчéстк, чè âлт сз ѧтжмплз ла оун сéфлет болнáвк, де кът âчéа че покéстéше Терéнцïе кз сав ѧтжмплáт тúнървлъй Херéа кзжнд ѧ йкóанз пре Жóе плóжнд плóае де âвр ѧ сжнзл Данайдей. ѧ Евнзх. фáпт. 3.

§. 281. Пропъзл âчéста трéбе сз фíе лъкръторю.

Йр ѧ чк дъпъ оурмз трéбе сз те пззéци кът бей пътк, ка âчéст пропъс сз нъ фíе нелъкръторю; пентрв кз чè âр фолосú шй чк май мáре пóфтз де â добжндй пре кáпъл феричúрïй, декá нъ

бей

вей хотъръ съ ътребуинцéзй шй органеле, кáре требуéск спре добъндúрк ей. Пентрў кáре кът те вей симци къ áчест пропўс á кзиигáт ўаре кáре пўтére ътрў тúне, ъдáтъ съ мéрцй спре áчест лўкрў, шй рззбóю прéфрумóс съ стрúцй ъпротúва рзштúцилор.

Партéа 3.

Де Рззбóюл, спре кáреле юбитóрюл де ъцелепчúюне шй де вжртўте, éсте датóрю съ се гътéскъ.

§. 282. ътрў нóй éсте Оўне ъпротивúндзсъ ла áчест пропўс.

Дар де шй вéде мúнтеа прéвúне пре ковжршúрк ферічúрей чей áдевърáте, шй пре фрумосéцк вжртўтей; шй войрк ъкъ фирéще гонéще чé é бўн, шй пре ферічúрк áчéа кў минўнáре пофтéще, дар ъсъ вей кўноáще оўйтáндўте á сўфлет оўн нў цiў чé, каре шй пре кўвúнтеле áчéстк тўрбўрáнд, шй пре сўфлет спре челе ъпротивúниче, сав трзгáнд сав рзпúнд, шй вей фй силúт съ мъртўрисéцй áчéа á Мúдїей. „Вáй пре чéле май бўне шй ле прїимéск, чéлор май рéле ъсъ оўрмéз.

§. 283. Чé фéлю éсте рззбóюл чéл дин лъўнтрў.

Чей че юбéск пре чéле че плáк лўй Аристотéл, пре áчáстъ тўрбўráре ътрў сўфлет ѡ нўмéск рззбóю

воїю ал кѹвънтѹлѹй шй ал пофтирей чей симцитоаре; дар де ай вений ътрѹ синешй, лесне вей кѹноаще кз нѹ пѹтериле минцїй сз чѣртз ътре дънселе, чй войрѣ сз звълѣще ътре бѹнеле челе адевърате шй ътре челе пърѹте, дин кареле пре оѹниле ле арътз кѹвънтѹл, їар пре алтеле фантасїа; пентрѹ каре шй акѹм сз рзпѣще ътр' ачастз парте, акѹм ъ чеа лалтз парте.

§. 284. Сз кѹвине а сз ъпротиви чинева пофтелор.

Шй фїинд кз войрѣ, дѣка нѹ ѣ скзпатз дерокїа ачаста кѹ ажѹторюл вързѹтей, слѹжаще май вързос ла фантасїе шй ла патимиле челе рѣле, де кът ла кѹвънтѹл чел дрепт, (§. 29.) негрешит требѹе сз те скокорй ла стадїе, шй сз те кацй, шй сз те лѹпцй кѹ врѣжмашѹл ачела дин лѹнтрѹ (1), пънз кънд пре войрѣ тз чѣ рокитз ѡ вей ведѣ скоасз ъ слокоженїе.

(1) Де рззкоюл ачеста Ариїан. Дїал. Епїкт. картѣ 2. кап. 18. ачестѣ зиче: Ачеста ѣ кѹ адекврат стрѹдѹторю, кареле, ъпротива ачестор фел де пърерй ашѹ ъшй зиче; рабдз тикълосвле, нѹ те ъшзла; маре ѣ лепта, дѹмнезеѣск лѹкрѹл; пентрѹ ъпърцїе, пентрѹ лїбертате, пентрѹ феричире, пентрѹ нетврквраре; адѹцй аминте де Дѹмнезеѹ, пре дънсѹл кїамл ажѹторю шй ъдрептзторю, прекѹм чей де пре маре, бїсколиндеѣ, пре Дїоскорй.

§. 285. Ъпротива фантасїей.

Де кът ѡрй дар фантасїа не пропѹне вре оѹн рѹ, ка кѹм ар фй плкѹт, сѹ чинстит, сѹ де

требѹ-

требѹи́нцѫ, май наи́нте де то́атѣ сѫ не силѝм 1. Я̀ не а̂дѹче а̂ми́нтѣ і̂де́иле че́ле а̂деѫзра́те а̂ле лѹкрѹрилор, шѝ динпрегнѫ сѫ не гѫнди́м шѝ а̂че́лѣ ка́ре а̂м хи́с май сѹс де дешѫртъчю́не, шѝ де ефе́ктѹриле рѫшъцїи́, шѝ де ста́рѣ че́лор ре́й а̂то́кма шѝ а̂че́лор а̂подоби́ций кѹ вѫртѹтѣ (ſ. 267.); 2. Сѫ нѹ лѫса́м ми́нтѣ сѫ се сѹппѹе ла а̂целе́цериле а̂че́лѣ, чи́ сѫ ѡ̂ мѹтъ́м дела а̂че́стѣ спре че́ле де а̂вѫцътѹрѫ шѝ требѹинчо́асе; 3. Май а̂та́ю сѫ фѹци́м де нелѹкра́ре май ре́ѹ де ка́т де оу̂н ка́йне шѝ де оу̂н ша́рпе (1); пентрѹ кѫ де́ка нѹ е̂ вре́ме сло́водѫ, сѫ дѹк сѫце́циле а̂мо́рзлѹй.

(1) Бйне зичѣ чей ве́кй: ка́нд стѐ чинева̀ фѫрѫ лѹкрѹ шѝ а̂ре вре́ме сло́водѫ; а̂тѣ́нчѣ де коріозита́те а̂че́пе а̂ черчета̀ фа́птеле а̂лтора; чел че нимѝк нѹ фа́че, ре́ѹ фа́че: пентрѹ кѫ ми́нтѣ ни́чй ѡ̂да́тѫ ста́нд фѫрѫ лѹкрѹ, де нѹ ка фй а̂делетничи́ндвеѫ ла че́ле требѹинчо́асе, негреши́т а̂лѣ́некѫ ла а̂целе́цериле чеде де нимѝк кре́дниче, тикслоша́це а̂мѫри́ндвеѫ де плъчѐрѣ і̂де́илор рѫшъцїи́.

§. 286. А̂проти́ва па́тимилор а̂чепа́ндвеѫ.

Ма́р пре а̂че́лаш рѫзко́ѡ тре́бѹе сѫл май репети́м шѝ де ка́те ѡ̂рй па́тима а̂трѹ ти́не сар а̂рѫта̀ май та́ре; шѝ фїи́нд кѫ шѝ па́тимиле ѣ̂ѹ ѡ̂аре ка́ре тре́пте, шѝ ла а̂чепѹтѹрй май ле́сне е̂сте а̂ не а̂проти́ви ла дѫнселе, (ſ. 33.) прѣ ви́не вом фа́че, де́ка май наи́нте де а̂ а̂че́пе сѹфлетѹл а̂ сѫ десфа̀та̀ кѹ па́тима а̂че́а, шѝ а̂ вени́ спре порни́ре, а̂да́тѫ нѣ́м ѡ̂сѫрдѹи́ сѫ ковѫрши́м а̂часта.

§. 287. Шѝ а̂че́лор а̂пѹтерничи́те.

Шѝ ка́нд па́тима е̂сте а̂пѹтерничи́тѫ, а̂дѹци́ а̂ми́н-

âмúнте 1. Сz пвй âпротúвz ѿаре кáре зкбáвz, шй 2. Сz те силéщй пре сúне ка â твркврáрѣ мúнцйй сz нѣ те âпвчй де нúчй ѡ фáптz, 3. Цр двпz че ва скздѣ âфїеркантáрѣ чѣ дин тáю, сz черчетéзй прúчина âфїеркантáрїй, шй де éсте âчáста врéдникz де âтáта твркврáре â мúнцїй. (1)

(1) Прѣлвминáте сѫнт âчéсте мижлóаче спре â цинѣ пáтимиле â чел че сz кáде; кz пáтимиле фїйнд кz сѫнт мишкáрй âфáрz де рждвáлz, (§. 52.) н' âр пвтѣ негрешúт сz се âтрѫте мѣлтz крéме, шй де âйчѣ мижлочúнд ѿаре каре âтрзїére, сz âслужéск. Шїà âчáста ѿаре чúне дин чей кéкй, зикѫнд чéлор че сz мжнїà сz читéскz Âлфакúта Êлинéскz (§. 35.), âпóй фїйнд кz кѫнд стрпжнéще пáтима, нúчй мúнтѣ, нúчй фантасíа нѣ фáк чем че ли сz кзкúне, (§. 35.) âдекзрáт кz нар фáче чинекà нимúк дрéпт, â кѫтz врéме пáтима май фїеркúнте âпрежврвл йнимїй фїербе. Сz кзкúне дар â âтрзїà фáпта; шй â чѣ дзпz оўрмz фїйнд кz пáтимиле рзтáр дин âрзтáрѣ кзнвлвй шй â рзвлвй; (§. 32.) кз непвтúнцz éсте, ка мúнтѣ сz нз се âтóаркz спре лúнище, шй âтр' âчéлшй сz кáзz шй чем че й сz пзрѣ кзн сав рзв кz нѣ Êрà âчéст фéлю, сав пóате шй фóарте нетрéбник шй некрéдник де âтѫта стрмвтáре шй твркврáре; кз фрмóлz парáдигмz Êпїст. деслвшáще âчáста, Êнхир. кап. 19. „Нúчй ѿдáтz ла нúчй оўн лѣкрз сz нѣ зúчй кz лам пїр„дѣт, чй кz лам дáт âнапóй; копúлвл âз мврúт? сав дáт „âнапóй; цнлав лвáт кѫмпвл? âшà дар шй âчéста сав дáт „âнапóй, дар éсте рзв чел че ци лав лвáт; шй чéцй пáсz „прин чúне лав червт чел че ци лав дáт? цр пзнz кѫнд âцй „éсте âкрединцáт, грижáще де дѫнвл ка де оўн лѣкрз „стреúн, ка де кáта де ѿаспецй чей че трéк пре кáле.

§. 288. Шй âпротúва рзштзцилор шй âкліна-цїилор.

Кѣ âсéменѣ взрвцíе â сѣфлетвлвй сz кзбúне

â те

а те гъти шй ↑протива ↑клаїнаціїлор шй ръштъ-цилор, де къдъ каре сѫфлетѫл съ поартъ афарѣ де рѫндѫялъ; оунде май наінте де тоате съ ѣй сѣма къ чел че съ повестеще де Паралїй Шарекънд, къ бирѫ фѫмінд, съ кѫбине май бъртос ла ръзбоюл чел ↑протива ръштъцилор. Шй вей пѫтѣ скѫртъ мѫлт дин ѿстенѣлъ, фѫмінд де причина каре ↑тръятъ спре ръштъцій май рѫ декът де оун кѫине шй оун шарпе (1).

(1) Авріте сѫнт але лѫй Епікт. пре мъртвріле кърна бъкъръшй ле ↑требвінцѣм; Ѣкхір. кап. 24. Небирвіт поцій съ фій, дѣка нъте вей скоборѣ спре нічій ѿ лѫптъ, пре каре нѫ Ѣсте ↑ пътѣрѣ тъ съ бирвещій.

§. 289. Де причина кърора трѣбѫе съ фѫмім.

Пентрѫ къ Патимиле, дѣка дин ↑рътъріѣ бѫнѫлѫй шй ↑ръѫлѫй Ѣс (§. 32.), шй кѫнд съ ↑търіѣ, май нелесничоасъ Ѣсте шй ↑противірѣ, шй ↑къ прин ↑дѣсе репетіціїй трѣк ↑ нърабѫрй, (§. 43.) оурмѣзъ къ шй сингѫрѣ нѫмай причина де ↑ пъкатѫй, (кѫнд ци съ ↑ратъ ръштъцилє, ка ніще плъкѫтє шй дѫлчій), съцій дѣ брѫнчій ↑ ръштъцій, шй съ поатъ съ те ціе ↑тр' ↑чъстъ тикълоасъ старе.

§. 290. Шй ↑протива чѣлор че съ пар ↑ фй тарій.

Шй ніч Ѣсте ↑рътът, де вей врѣ ↑традінс съ те сфътѫещій, кѫм съ те депъртезй де ръштъцій; пентрѫ къ дѣка нѫ вей фѫмі нѫмай де кът де причина де ↑пъкатѫй, съ поате ка пропѫсѫл тѫ ↑чѣла съ се пїарзъ де ↑мъцірѣ ръштъ-

ци-

цилѡр; (1) кѫт де невѹнéще фáк чей че сѫ ѫкрединцѣѫ ла пѹтéрѣ дофторїилѡр кѹрцитóаре де ѡ̃трáвѫ, шй ѫтрѫ ѫ кáса оѹ̃нде â ловúт чю́ма, фѫрѫ сѫ фíе силúцй де вре ѡ̃ нечеситáте.

(1) Âчáста коâ сѫ âрáте шй поéцїй, фкю́нд пре Ѡ̃дигéѣ фóарте кїтѣ̃ шй минтóс бърбáт, шй неѫдрѫзнúнд ѫѫ â âсквлтà кѫнтѫрúле Сирúнелѡр, пѫнѫ нáѫ кѫзѣ̀т пре сúне легáт, шй ѫкѫ âѫ порвнчúт шй чéлѡр ѫпрéвнѫ кѫлторй ка сáшй âтѣ̀пе оѹ̃рéкиле кѫ чáрѫ. Âрхтáтѫ Éсте шй âчéа че повестéще Âугестín. Де Âлѹпїе прїётенвл; пентрѫ кѫ ѫторкю́ндвсѫ ла Хс̃ лаѫ сфътвúт сѫ нѫ ѫтре ѫ Ѳеáтрѫ; дар де мвлтеѡ́рй кемю́ндвсѫ де кътрѫ чéй дешкретѫ, ѫ чѣ̀ дѫпѫ оѹ̃рмѫ âѫ хотърáт сѫ ѫтре, дар сѫ шáзѫ кѫ ѡ̃кїй ѫкúшй; дéчй пѫнѫ ла ѡ̃ врéме Êрà рѫмю́нд ѫ лéцѣ̀ сà; дар дѫпѫ че âѫ стригáт мвлцúмѣ̀, âѫ дескúс ѡ̃кїй, шй дескизю́ндвй, âй ѫкúде ѡ̃рзшй сâѫ нáѫ боúт, сâѫ нáѫ пътѣ̀т, шй âпóй де ведéриле âчéлѣ̀ áтѫта сâѫ ѫпѫтимúт, ѫ кѫт де âчíа ѫнаúнте âпѣ̀рѣ̀ май тóт Êл Êрà ѫтю́ ѫ Ѳеáтрѫ.

§. 291. Ѫтю́ сѫ фѹцúм де лóкѹриле де сминтѣ́лѫ шй де борбúрѣ чéлѡр рáй.

Сѫ фѹцúм дар де лóкѹриле, оѹ̃нде ѫтрадúнс ѡ̃́аменїй сѫ ѫделетничéск ла пѫкáте, сѫ фѹцúм де борбúрѣ чéлѡр рáй, сѫ фѹцúм де тѹрбѹрáре; нúчй ѡ̃дáтѫ сѫ нѹцй май âдѹчй âмúнте де нѫрáвѹриле, пре кáреле лѣ́й скóс дин кáсѫ; пентрѫ кѫ сѫ ва тѹрбѹрà чевà оѹ̃ндева дин чéле âшѫзáте; сѫ ва ѫтóарче чева де каре âй скѫпáт; нúменѣ́ нѫ Éсте, кáреле нѹцй валѹдà вре оѹ̃на дин рѫштáцй, сâѫ ѫцй ва тупѫрй ѫ мúнте, сâѫ нещїúнд ѫцй вапѫне вре оѹ̃н понóс. Сенека Êпїст. 7.

§. 292. Дар сѫ нѫ не дѫ́чем лѣсѫ л пѫстїй.

Нѫ сѫ кѫвїне лѣсѫ а сокоти пре ачáстѫ фѫгѫ лтрѫ анедѫче л пѫстїй, сау лтрѫ áне примѣлá пѫ ла мънѫстирй ши пѫ ла скитѫрй, сау лтрѫ а фй аскѫнши л тóатѫ вїáца, ши а не ферй де чéле че трéбѫе сѫ фáчем; пентрѫ кѫ éсте пѫстїе ши мънѫстирй ши л лѫме, дéкá характирѫл вѫртéй май лѫминáт éсте áне ферй де причíний фїíнд де фáцѫ, де кът áле пофти л пѫстїе, ши анѫле афлá пре дънселе.

§. 293. Дар нефїíнд пѫтíнцѫ а фѫцй де причíнѫ, че трéбѫе сѫ фáчем.

Йр лтъмплъндѫсѫ нѫ пѫтѣ сѫ фѫцím де причíнѫ, сау рѫтáтѣ плиníндѫсѫ де нóй, фарѫ а дá причíнѫ, атѫнчѣ фáче трéбѫинцѫ де лѫнг áлт рѫзбóй; пентрѫ кѫ атѫнчѣ трéбѫе сѫ не адѫчем амínте де дешъртъчюнѣ лрѫтъцирилор, (§. 269.) де ковършитóарѣ тикълошíе, л кáрѣ пентрѫ áчéстѣ лбрънчй кѫдéм, (§. 272.) ши кѫ Дмнезéѫ éсте претѫтíндинѣ де фáцѫ (§. 184), ши кѫ дрептáтѣ лѫй éсте прѣлъмбрíтѫ ши нетъгѫдуíтѫ, (§. 186.), ши кѫ бѫнѫл прѣлúлт éсте ковършитóрю ши прѣдѫче, (§. 174.), ши кѫ мóартѣ стъíнд áсѫпрѫ, де грáбѫ ва порѫнчй éширѣ динтр' áчéст Теáтрѫ; кѫцетáрѣ áчéстѫра кѫ кáте епїхíриме пóате сѫ лтóаркѫ пре минтѣ кáре сау сѫппѫс ла амъцирѣ рѫтъцилор, дин чéле май сѫс хíсе лéснe éсте áведѣ (1)

(1) Акѫм дар éсте трéбуíнцѫ а лúà тóате пътéрнле ши а лкрединцà пре мíнте прин áчéсте епїхíриме; пентрѫ кѫ не-

непътинцъ ѣсте, фїинд пропъсе бъне шй рѣле, съ алѣгъ пречѣле рѣле чѣл че ѣсте къ адекърат креданцат, къ кърътътиле сънт бъне, кар ръщъциле, нетребниче; шй ачѣлъ сънт пръвминате, шй фоарте брѣдниче де юбит, кар ачѣстъ нйчй ъ статорничіе нъ ъл. Авъм дар къ ъжърдїе трѣбе съ ѣй амінте ла ачѣсте сокотѣле; пентръ къ кът май де мълтеърй кей фаче ачаста, къ кът май темейник, къ атъта май мълт кей причепе тръ синеший пре пъндирале ръщъцилор къ трѣбе съ фъцй де дънселе; ачаста коа съ арате шй поецїй, факънд пре ѣркъле стънд ъ рзепънтїе.

§. 294. Ачѣст рзбою прин адѣсе репетиції май лѣсне съ фаче.

Дар де шй челъй че ъчепе, май нелесничос ѣсте рзбоюл, дар нъ ѣсте де че съ те десндаждуеций, пентръ къ ъдатъ кирвйнд, дѣкка ларзшй те кей гътй, май лѣсне кей кирвй; шй къ кът май адѣсъ ърй кей репетй рзбоюл, атъта май лѣсне кей мъртвриси ъ фй кирвйнца (1).

(1) Пентръ къ прекъм рзщъциле съ ъпътерничъзъ къ ъкичнвйнца дин тоате зилеле, шй ка към ар трече ътр' адоуа фире (§. 64.), ашà шй кжте пъцин май слабе кор фй, ъдатъ шй ал доналъ кирвйте; бржмашвл ъдатъ шй ълдоналъ кирвйт, къ мълт май лѣсне съ трънтеще, де кът кжнд ъл лобим ътърйт къ тоате пътерile лвй ътрецй.

§. 295. Шй кирвйнца ѣсте прѣплъкътъ.

Шй ъкъ пре лъпта съфлетълвй, каре ай съферйт, ъстенйндуте кътъва врѣме спре акирвй рзщъциле, лѣсне ъ ва оушвра чѣ прѣлвминатъ шй минвнатъ бъкъріе карѣ оурмѣзъ дъпъ ачастъ кирвйнцъ; де карѣ шй ъдатъ нъмай гъстънд, ашà де дълче ъ бей афлà, ъ кът шй нъмай

пен-

пентрȣ докѫндúрѣ ёй, те вей гъти май кȣ ѡ-сáрдїе спре âчѣ лȣптъ.

§. 296. Трéбȣе съ не бáтем шй âпротúва чéлор динâфáръ.

Шй âкъ нȣ нȣмай âпротúва рѫтъцилор съ не бáтем, чй âпротúва тȣтȣрóр чéлор че пот съ тȣрбȣре пре сȣфлет, шй съл сȣрпе дин стáрѣ сà, пре кȣм сържнúа, нелъдáрѣ, âтристáриле, шй âлȣш мóартѣ; пре кáре лéсне ле вей âдȣче âтр' ѡ небирȣúтъ âшъзáре â сȣфлетȣлȣй, дѣка те вей âтóарче бирȣитóрю дела рѫзбéюл чéл дин тáю: пентрȣ къ пре чúне мáнгѫе конщїúнца, шúл âкрединцѣзъ къ тóате âчéстѣ съ âтáмплъ нȣ пентрȣ педéпсъ, чи пентрȣ тъмъдȣúре, оумнȣл ка âчéстȣл че й съ ба пърѣ несȣферúт (1)?

(1) Пентрȣ къ прекúм кáнд дóй тот âчéаш фак, нȣ тот âчéаш ёсте, âшà шй кáнд дóй тот âчéаш пътимéск, нȣ тот âчéаш дорéре сȣфере; несȣферúт й съ пáре чéлȣй âрѫтъцúт â фй ѡскúндит дóш зúле ла лȣкрȣриле пъкáтче, сав âгалéре; дар âсъ пре âчéлъшй лȣкрȣй âлцїй, къ плáтъ дȣкúндесъ, нȣ къ âтжта âгревéре съ кáд лȣкрȣнд â мȣлцй âнй; шй â съ âрде декíз, кáре чéлор киноваций ёсте къ âдекърáт âфрикошáт шй грозáк, âсъ нȣ âчéст фéлю съ пърѣ мȣченúчилор; âкȣм дар мȣлтъ дешекúре âре, дѣка цúй пре сúне нȣ пъ дрептáте сȣферúнд âчáста.

§. 297. Чей че фак âчáста прегѫндеск де чéле че съ пот âтѫмплà.

Нр спре â сȣферй âчéстѣ кȣ рѫбдáре, маре âжȣторю âцй ба фй гѫндúрѣ де чéле чесъ пот âтѫмплà чéлȣй че оумблъ пре кáлѣ бъртȣтей; съцéци-

ле

ле превзхáндвсѣ, май пвцин вáтѣмѣ; нв âтѣ-
та несвферúте сѣ вир пърѣ âцелéптвлвй ѿрй кѣ-
те й сѣ âтѣмплѣ, фърѣ нвмай кѣнд йр вени
âсвпрѣ неâщептáт (1), дар ѣл ва ворбй кътрѣ
сúне : - - Свфлете, нúчй ѡ ведéре â ѡстенéлелор
нв мав квтремврáт, âквм, ка ѡ нóѡ шй неâщеп-
тáтѣ; пре тóате лѣм щївт май наинте, шй лѣм
треквт кв ăрипиле мúнцій. Вïргíл. Ênеад. 6.
Стíх. 140.

(1) Сѣ потрúвеск âйчѣ чéле прѣдеслвшúте âземнзнрй
âле лвй Ênïкт. âнхир. Кáп 34. лвáте дела чéл че пофтѣ
сѣ бирвáскѣ Олúмпïиле, шй Кáп. 7. дела чéл че сѣ дéче ла
бáе. сѣ âскълтзм пре âдóша; кзнд кей сúте âпéчй де вре
оўн лéкрв, ăдвцй âмúнте че фéлю Ёсте лéкрвл, дéкд те
дéчй сѣ те спéлй, пропúнецй чéле че сѣ фáк ла бáе пре чéй че
стропéск, пре чéй че сѣ локéск, пре чéй че ѡкзрéск, пре чéй
че фърѣ, шй âша май кв сикváнцïе те кей âпвкá де лéкрв,
шй ч. л.

§. 298. Темздвúре â ненорочúрей.

Шй âтрáнд âтр' âчáстѣ лвптáре, ăдвцй âмúнте де чéле май наинте зúсе, де âтѣмплáрile чéле рéле, каре сѣ фак шй къркáцилор чéлор квний, шй де тѣмздвúрѣ че сѣ âдвче âпротúва âчéстора (1) (§. 252. ш. ч. л.)

(1) Де âчéстѣ âтрадúнс сав âпвкáт сѣ скрíе Секерíн Боéцïе â кáртѣ де мзнгзерѣ чѣ дин фїлософíе, де мвлте ѡрй тупзрúтѣ, шй â мвлте лúмбй тѣлмзчúтѣ; шй кв дрептáте тѣй мира Годофрéд Арнóлд â Íстор. бесер. сокотúнд кѣ Боéцïе н' âр фй âдекзрáт Хрïстïáн, дéкд â чѣ май мáре ненорочúре âв âлергáт кътрѣ фїлософíе, кд кътрѣ ѡ сфнтѣ Íнгирѣ, кд кзм трекзнд кв бедéрѣ пре скриптзрѣ; Чé âв дóрѣ н' âр фй Хрïстïáн чéл че спре Сфáт прïимéще шй пре квкúнтва чéл дрépт?

§. 299. Пънъ аїчѣ мижлоачеле чѣле арътате.

Дар де шї сънт прѣлъминате тоате ачесте рѣгъле де мишлоачеле, прин каре ар пътѣ чинева съ ажънгъ ла адевърата феричире, пре каре рѣгъле нїчї дескоперїрѣ нї ле лѣпъдъ; дар къ чѣл че Фелрисеще чева маї кї скъмпътате, лесне ва причепе, къ нї ажънг ачесте рѣгъле чѣлї че пофтеще дин тоатъ їнима пре адевърата феричире (1).

(1) Дин протївъ зїк Натюралїстїї, де каріі атрадинс аз скрїс Тробехок ѧ картѣ де натюралїсмъ.

§. 300. Пентрї къ не липшеще мижлок, при каре съ кърацеск пъкателе чѣле фъкъте.

Къ рътатѣ, фїїнд къ съ афлъ ѧфїрѣ ѡаменилор, (§. 71.) шї Дїмнезеї ка оун прѣдрепт, (§. 186.) нї поате съ нї оурăскъ пре чей рăї, ъратат ѣсте, къ нї ѣсте нъдеждe къ ва фї Дїмнезеї ѧпреунъ кї чей че прин немъсърате пъкате лаї нечинстїт пре дїнсъл, дѣкa нї бор фаче ѧдестъларе дрептъцїїї лаї (1); ѡар пре мижлокъл, прин каре требуе съ кърацим пъкателе, шї съ фачем ѧдестъларе лаї Дїмнезеї, пре ачест мижлок зик, къвънтъл нїчї де кїм нъл цїе.

(1) Оурмъторїї лаї Сочин, шї алцїї ѧтокма тъгъдуеск къ ѣсте требуїнцъ лаї Дїмнезеї де ачъстъ ѧдестъларе: шї зик къ нї маї пуцин лаї Дїмнезеї де кът ѧпърацилор ѣсте пътїнцъ, шї фърде ачъста, а ѣртъ пре чей че пъкътуеск. Дар фїїнд къ Дїмнезеї нимик алт, де кът ачеа че коеще ачеа фаче (§. 185.), нї съ чере че съ къкїне лаї Дїмнезеї, чи ачеа че съ потрикеще кї дрептатѣ лаї; ѡар лъкрал дрептъцїї чей немърминїте ѣсте ачере дела чей че

пре ачаста ѡ калкъ, адестъларе брѣдникъ де немъръмнита дрептате; Рвад. Индалас. Деол. Фусїк. парт. 2. Кап. 12.

§. 301. Нелиѱеск пътерй, де каре авем требуинцъ спре акинзчюнѣ луй Дмнезеу шй служирѣ.

Апой де шй сънт дрепте шй адзелепте порунчиле моралниче, къ трѣбуе съ луăм пропъс де адрептарѣ съфлетълуй, шй съ не апротивим ла патимиле чѣле нетрѣкниче шй ла ръутăцй, шй чѣле асеменѣ; дар фїйнд къ тот дѣуна съ атъмплъ ѡмълуй ачѣа че шй ла Мидїа „въз пре чѣле май буне шй ле прїимѣск, чѣлър майрѣле адъз оурмез; оумѣзъ къ не требуѣск мълт май марй пътерй, войнд а прїими ачѣст ръзбой къ надежде де авируй (1), шй пре ачѣсте пътерй деунде требуе съ ле кăуте кубънтъл нъ цїе.

(1) Й сфътуй пре чѣл Скїѳп съ оумбле, съ се бъкъре де примбларе, шй ак съ шй сае, съ се ѡбичнуаскъ кăте пъцин съ шй алерце, че фолос ар фи, дѣка нз дофторул чѣл че й зиче ачѣстѣ, нуй ка да апрезнъ шй пътерй ка съ факъ ачаста?

§. 302. Нечеситате дар ѣсте, ка Дмнезеу съ аплинѣскъ пре ачастъ лиѱъ.

Якум пентрѫ ачаста, ѡрй Дмнезеу ничй ѡдатъ нам войт, ка ѡмълъ съ ажуцъ ла марунѣ феричирей, ѡрй къ ѣсте шй алтъ лъминъ дупъ нечеситате, прин лъминарѣ карїа вом ведѣ, шй кум съ фачем адестъларе луй Дмнезеу, шй деунде вом пътѣ скоате ачѣле пътерй; шй фїйнд къ чѣ дин таю а нз фи адевърат сав доведит, (189.) негрешит ѣсте нечеситате а фи алтъ ѡаре

карѣ

кáрѣ лъмúнѫ, каре шй âпърърѣ âъ фóст, прин лъкрáрѣ кáрїа âм пътѣ съ ѧвцáм шй към ѧдестълáре лъй Дм҃незéъ вом фáче, шй пътéрй де âжънс â кѫщигà вом пътѣ.

§. 303. Шй де âйчѣ ведém кѫ âъ дáт Дескоперúрѣ.

Шй лъмúнѫ май пре със де кънкúнт нар пътѣ съ фіе âлта, де кáт Дм҃незеáска Дескоперúре (1); нечеситáте дар éсте съ фіе ѿарекаре дескоперúре дáтѫ дела Дм҃незéъ, кáрѣ съ не âráте нóш âчéлѣ, âсъпра кáрора кънкúнтъл éсте ѿрѣ, шй съ ѧплинéскѫ âчѣ лúсѫ.

(1) Шй де âчáстѫ семнúре âтáта май пъцúн трéкъе съ се мúре чинека, кѫ кáт май бжртóс éсте âрхтáт, кѫ шй ѧсъш фїлóсофїй нéмърилор оунефóрй âша сав сокотúт; Сократ âдекѫ ла Платон ѧ Фéдон.

„Де мълтефóрй шй мълте корбúнд де немърúрѣ сéфле-
„твлúй, шй де стáрѣ чѣ дъпъ móарте, дар ѧсъ âъ къно-
„скът кѫ ѧтр' âчáста кънкúнтъл éсте ѿрѣ; шй зúче кѫ съ
„кънúне лă âчáста, оунă съ фáкѫ динтр' âчéстѣ къркáтъл
„ѧцелéпт; сав съ ѧкéце шй съ âфле към сúнт âчéстѣ,
„сав дéкă âчáста éсть кѫ непътúнцѫ, мѫкáр съ ѧ пре чéл
„май кън дин кънкúнтеле ѿменéщй, шй пре чéл май âнекóе
„де сърпáт, пре âчéста пъртúндъсѫ, кă пре ѿ скúндърѫ
„кѫ примéждїе съ трéкѫ мáрѣ кїéцїй; шй âráтѫ кѫ пре â-
„чáстѫ âдóша кáле негрешúт трéкъе съ оумблúм, âфáрѫ
„де нар пътѣ чинекă май кѫ сикърóнцїе шй май фърѫ при-
„мéждїе съ трéкѫ (âчáста кїáцѫ) ѧтр' оун кар май ста-
„торник, сав ѧтемеáт пре оун кънкúнт Дм҃незеéск; кънкúн-
„те ѧтр' âдекър âврúте шй крéдниче де тóатѫ лáвда.

§. 304. Дин тоате дескоперіриле оуна ѣ адевърате.

Тоате Релігіиле (Крединциле) кунощ нечесітате оуніій дескоперіріи; пентрў кь чине нў щіе традіція профитичѣскь ѣ Іўдеилор, Ялкоранўл Моамеданилор, Хрісмоселе Нѣмўрилор, шй прсте ачестѣ пре Офіціта Скріптўрь дела чей кў нўмеле лўй Хс нўміцій, лўать ѫ парте шй дела Іўдей? Дар фіінд кь дескоперіриле ачестѣ ла мўлте ѫпротівъзіщ оуниле алтора, шй чеде ѫпротівъзікатоаре ѣ фій адевърате ѫпревнь, ѣсте кў непўтінць, (§. лог. 72.) оўрмѣзь, ка нўмаій оуна сінгўрь дин трѫнселе сь фіе адевърать шй Дмнезеѣскь, шй пре ачаста кў чѣ маій маре ѡсърдіе трєбўе сь ѡ кўтѣм. (1)

(1) Шй дінтрў ачаста дар ѣвеврдітатѣ релігіей Моамеданилор ѣсте ѣрътатѣ; пентрў кь ѣсте алкътўіть дин ѫчепътўрій де Іўдаісмь, шй Хрістіанісмь, шй Ісмаілісмь, ѣдекь дин ѫпротівъзікатоаре прѣѣрътате.

§. 305. Сѫнт дар характіріи статорничи ѣй Дескоперірей чей адевърате.

Шй ачастѣ черчетаре нічій трєбўе сѫфіе дин чеде непўтінчоасе; Пентрў кь дескоперірѣ фіінд кў тотўл нечесаріе, (§. 301.) ѣ боіт Дмнезеў фърь ѫдоалъ, ка сь фіе кўноскўтѣ ла тоцій ѡаменій; дар ѣр фій кў непўтінць ѣ фій кўноскўтѣ, де нў сар афла ніще характіріи темейничи, прін каре сар дескоперірѣ трєбўе сь се кўтте (1)

(1)

(1) Пентрѫ кѫ Дескоперїрѣ, че сѫ кѫвѣ, лѫмїнѫ ѣсте кѫре на лѫмїнѣѫ пре нѫй кѫтрѫ ѫдекѫрѫта ферїчїре. (§. 301.) пре кѣм дар деѫсебїм пре лѫмїна чѣ ѫдекѫрѫтѫ ѫ фокѫлуй де чѣм лѫлтѫ фїре ѫ лѫмїней прин черчетаре. Шї ѫлтѫраре; шї нїчї ѫѫ пѫтере ѫтр' ѫчѫста мѫртурїй ѫменеций, (мѫкар кѫ шї ѫчѣстѣ ѫр пѫтѣ, пѫате, сѫ не дѣ причинѫ де ѫ черчетѫ лѫкрул май ѫтр' ѫдѫнс), ѫшѫ Дескоперїрѣ нѫ сѫ пѫате кѫнѫаще ѫтр' ѫлт кїп, де кѫт прикїнд нѫй пре фїрѣ ѣй, шї ѫлтурѫндуш пре дѫнса кѫ чѣле лѫлте дескоперїрї; прѣсте кѫреле фїїнд кѫ пропѫсул нѫстрѫ ѣсте, ѫ ѫкрединцѫ пре ѫмений де ѫдекѫрул дескоперїрей, ѫрѫтѫт ѣсте кѫ ѫїчѣ нѫ сѫ кѫвїне ѫтрѫнсека ѫчѣм мѫртурїе ѫ сфїнтулуй дх, кѫрѣ ѫкрединцѣѫ пре чѣй че фак ѫкѣм бѫм луй Дмнезѣу. 1. Їоан.

§. 306. Диитре кѫрїй 1. Характїр.

Шї негрешїт фїїнд кѫ сфѫршїшѫл ѫчѣцїїй дескоперїрї ѣсте ѫ не ѫрѫтѫ нѫш ѫчѣм, ѣсѫпра кѫрїа кѫвѫїнтѫл ѣсте ѫрк, (§. 303.) ѫрѫтѫт ѣсте 1. Кѫ нїчї де кѣм нѫ ѣ Дмнезеѣскѫ ѫчѣ Дескоперїре, кѫре ѫвѫцѫ нѫмай ѫчѣм, каре кѫнѫаще шї кѫвѫїнтѫл чѣл дрепт.

§. 307. 2.

Шї фїїнд кѫ ѫтѫїле кѫпете, ѫтрѫ кѫреле лиѱѣще кѫвѫїнтѫл, сѫнт ѫдестѫлѫрѣ спре пѫзїрѣ Дмнезеѣцїй дрептѫцї, шї кѫшигѫрѣ пѫтѣрилор, де кѫре ѣсте требуїнцѫ спре сѫвѫршїрѣ Дмнезеѣцїй воїрї, (§. 299.) оурмѣѫ 2. Кѫ сѫ кѫвїне, ка Дмнезеѣска дескоперїре сѫ ѫрѫте шї шї мїжлок де ѫжуне (1), прин кѫре вом фаче ѫдестѫлѫре ла немѫрунїта дрептѫте ѫлуй Дмнезѣу, шї вом добѫнди пре ѫчѣле нѫш пѫтерї.

(1)

(1) Кѫ нѣ сѫнт дар де âжѣнс стрăданїиле шй мѣнчи-риле трѣпвлявй сав постйриле, сав жăртеле шй кърнвйриле добитоачелор, âлтеш кѣкѫнтвл кѣноаще деспкършит; пен-трѣ кѫ чéле че сѫ оўрмéзѫ, неâфлăндвсѫ âлт кѣкѫнт май сфйнт, кѫ сѫнт дешăрте шй тупичéцй, âчăста де мăлт шй де âлцїй сав добедйт.

§. 308. 3.

Âкѣм дар фїйнд требѣйнцѫ, ка âчăстѫ Дескоперйре сѫ фіе шй Дмнезеéскѫ, (§. 302.) бй-не сѫ вéде 3. Кѫ âтрăнса сѫ нѣ фіе âлт чева, де кăт âчéа че âр пѣтѣ сѫ фіе Âдевърăт, Сфйт, шй врéдник де Дмнезéѣ (1).

(1) Пентрѣ кѫ âтр' âдекăр некрéдниче де Дмнезéѣ сѫнт ѡ спѣнере делїкăтѫ, сав âдойтѫ, шй пвртѫнд âтрăн-га май мăлт де мешешăг, шй де дешăртъчюне, де кăт де семплїчитăте шй де чинстициме, шй âкѫ шй бѫзноа-селе минѣнй шй нѣ нечестăрїе, шй пророчїиле каре нѣ сѫ потрикéск докедйндвсѫ дин врéмѣ фїитоаре, шй âкѫ âкѫцă-тѣриле моралниче, каре сѫ âпротикéск ла âчепътѣриле дрéп-твлвй кѣкѫнт, сав сѫнт бътъмътоаре ла соцїетăтѣ ѡмене-ескѫ, шй славжйрй шй догме дешăрте, шй âпротйкниче ла бѣна чинстиме шй ла драгостѣ фйрей чей Дмнезеéскй, шй âчѣ двпѫ оўрмѫ чéле прѣăрътăте контра-зйчерй, шй âтот кйпвл не âтокмйте.

§. 309. 4. шй 5.

Шй фїйнд кѫ ѡаменїй дела âтăюл âчепѣт âл нѣмвлвй лор, âвѣ требѣйнцѫ де âчăстѫ Дескоперйре, (§. 301.) оўрмѣзѫ 4. Кѫ Дескоперйрѣ чѣ âдевърăтѫ шй Дмнезеéскѫ сѫ фіе прѣкéке шй дин-тр' âчéаш врéме кѣ нѣмвл ѡменéск, шй âкѫ шй 5. Âшă пăзйтѫ, âт кăт сѫ нѣ фй сѣферйт нйчй

ѡ стрикъчю́не ни́чїй а̂ бре́милор, ни́чїй де бръжмъши́ле ѡ̆ме́нилор.

§. 310. Нѫ сѫ́нт дар Дѫ́мнезе́ещїй Христо́аселе Нѣ́мѫрилор.

Я̂че́стѣ пѫи́ндѫ́ск, прекъдевъра́т ӗ́сте къ Христо́аселе, де къ́тръ ка́ре съ ѫ̂шъла Нѣ́мѫриле, сѫ́нт невре́дниче де нѫ́меле Дѫ́мнезе́ещїй Дескопери́рї; шѝ 1. Пентрѫ къ ли́ѱеле кѫвѫ́нтѫлуй нѫ ле ѫ̂плинѣ́, шѝ 2. Нѫ а̂рътъ́ ни́чїй оу́н ми́жлок де а̂ милостиви́ пре Дѫ́мнезе́ѫ́, де къ́т жо́кѫриле, лѫ́птеле, шѝ жъртвеле де ѡ̆ме́нїй чеде маї а̂кѣ́рде, шѝ ла ѫ̂ѣш нѣ́мѫриле де оу́ръчю́не; шѝ а̂фа́ръ де а̂че́стѣ 3. Ѫ̂тръ́нселе нѫ съ пропѫнѣ́ маї нимі́к фъръ а̂мфїволіе, нимі́к сфі́нт, нимі́к вінечинсти́в, шѝ ка́ре пре ѫ̂шъла́чю́нѣ По́пилор нѫ а̂рътъ́т а̂ мѫстра́т. Шѝ пре́сте а̂че́стѣ 4. Нѫ нѫмаї ѫ̂чепѫтъ́л, чи 5. Шѝ сфършѝтъ́л а̂че́стора то́цїй ѫ̂л цѝм (1).

(1) Пре Христо́асе къра́те ѫ̂шъла́чю́нї ле сокоте́ск Вандала ѫ̂ ка́ртѣ де ѫ̂чепѫтъ́л шѝ пѫтѣ́рѣ Христо́аселор, шѝ Фонтенел ѫ̂ Їсторіа Христосе; ѓар П. Ва́лт ле дѣ ла лѫкра́риле Дѣ́монилор. Лӗ́х мѫ́лте а̂ѫ ѫ̂тра́т дин ѫ̂шъла́чю́нѣ По́пилор, прекѫм Їсторіе́ле Бѫддѣ́й. Де Ѫаеїсмѫ шѝ Свпе́рст.

§. 311. Ни́чїй Ѫ̂лкора́нѫл.

Моамедда́нїй н' ѫ̂ѫ ѫ̂ че съ фъли къ Дѫ́мнезе́ск а̂р фї Ѫ̂лкора́нѫл; 1. Пентрѫ къ ѫ̂тръ́нсѫл че ѫ̂плине́ще пре кѫвѫ́нтѫл че́л дре́пт, шѝ нѫ маї вѣртос ѫ̂л стрі́къ? 2. Че ми́жлок а̂ра́тъ де а̂милостиви́ пре Дѫ́мнезе́ѫ́, де къ́т мѫнчи́риле трѫпѫлуй, Пости́риле, спъла́риле, рътъчи́риле ла Ме́ка? че й́зворѣ а̂ра́тъ че́лор че оу́рмѣ́зъ луй, де оўн-

оўнде âр пвтѣ сѫ скóацѫ пвтéриле де âфáче пре чéле вѫне? 3. Че дин чéле дин трѫнсвл врéдник де Дмнезéв? Дар кѫте рокíй! шй кѫт де грецóасе мѵ.ологíй! кѫте рéчй шй сълкáтїче! 4. Прéсте âчéстѣ пре нойрѣ лвй шй ѫ̂свш Моамедáнїй нв ѡ̂ тѫгăдвéск, цїйнд фóарте вúне ăнíй де кѫнд âчáстѫ некврáтѫ кáрте сав дат ѫ̂ лвме (1).

(1) Пре тóате âчéстѣ лвминóт ле âрáтѫ Марáчїе, чéл че пре тот Âлкорáнвл лав тѵпърúт кв нóте шй кв сврпърй ѫ̂ Патáкїа. 1686.

§. 312. Нúчй кáртѣ Талмвдїчéскѫ.

Дар че ăлт éсте шй ѫ̂ Івдаїчéсквл Талмвд, де кѫт сввциúрй чérерй шй кв âдевърáт сверстїцїóасе де дóгма Івдаїчéскѫ? 1. Сăре âчéстѣ ѫ̂плинéск кввѫнтвл лa че éѫ̃ линѱúт? 2. Сăре âрáтѫ мижлок де â милостивй пре Дмнезéв, сав пвтéрй де âжвне де â лвкрà дрептáтѣ? 3. Дар âколѡ̀ че грецóасе мѵ.ологíй сѫнт âместекáте! 4. Шй кѫт де нóѡ éсте âчáстѫ скрїére, двпѫ, лвáрѣ Іервсалúмвлвй фїйнд фквтѫ! (1) ѫ̂трв тóате дар âчéстѣ нúчй оўн Характúр нв вей âфлà де âдевърáта Дескоперúре.

(1) Пре тóате âчéстѣ бърбáцй прѣ̂целéпцй прин дрéпте скрїérй ле Дестлвмáск; ăр пре тóате пасврт лѣв тѵпърúт Фéїфер ѫ̂ Ѳеологíа Івдаїчéскѫ. Шй де сѫ âфлѫ чекà сѫнтóт ѫ̂ Мíсхна, пре âчáста сав âв молексúтѡ, сав де тот âв стрикáтѡ Гемáра, ăдекѫ лúмба, каре претвтúндинѣ âрáтѫ свперстúцїа ѫ̂вцѫтóрилѡр, несимцúрѣ, шй âмóрва âтóатѫ ѵпокрїсíа.

§. 313. Ла сфинцита Скриптѹрѫ сѫ потривеще, характирїй. 1.

Пр ачѣа че ътр' алтѫ пърте ждешърт вей кѫтà, пре ачаста, дѹпѫ Дмнезеѣскѫ фачере де кине, ноѝ Хрїстїанїй ѡ авем. Пентрѹ кѫ сфинцита Скриптѹрѫ 1. Пре тоате, ла каре кѹвѣнтѹл ѥсте ѡрѫ, кѹ ждестлăре ле ѫплинеще; пентрѹ кѫ не арăтѫ ноѡ фачерѣ тѹтѹрор дин нимик, *) ѫчепѹтѹл нѣмѹлѹй ѡменеск, ѫтѣл нерѫтате а ѡмѹлѹй, шѝ кѫдерѣ че ăѹ оурмат. Ачаста пре ноѝ не ѫвацѫ кѹ деамăрѹнтѹл де фирѣ шѝ де воирѣ лѹй Дмнезеѹ, шѝ де ѫвїерѣ морцилор, шѝ де жѹдеката фїитоаре, шѝ де старѣ чѣ дѹпѫ моарте а дрепцилор шѝ а недрепцилор; ачаста ѫвацѫ пре фїешкаре ачелѣ че нѹ сѫ кѹноск дѹпѫ кѹвѣнтѹл чел дрепт; ѡр кѫ ѫналте шѝ сфинте, шѝ прѣкѹрате сѫнт ачелѣ фїешкаре лесне ва причепе.

§. 314. 2.

Ачеаш скриптѹрѫ 2. аратѫ пре Хс кѫ ăѹ фѫкѹт ждестлăре лѹй Дмнезеѹ пентрѹ ѡамений прѣ деплин, кѹ кареле чей че сăѹ ѫпревнат прин крединцѫ, сѫ ѫпărтăшăск де дарѹл лѹй Дмнезеѹ прѣ ăдевărат; аратѫ пре сфинтѹл дѹх, кѫ пăзеще ачесте фачерй де кине але Мънтѹиторюлѹй, ѫноинд ѫтрънселе пре Дмнезеѣскѹл кип, шѝ дънд ăлте ноѡ пѹтерй де ăжѹнс, пентрѹ ка де ăл доилѣ

нăскѹцй

*) Ăдевărат дин нимик ăлт, де кът дела Дмнезеѹ, карелe нѹ ѥсте нимик, чй тот че ѥсте, ăѹ фост, шѝ ка фй. Нота Традѹкт.

нъскъцй шй сфйцúцй фїйнд, ка ѡ нóѡ зидúре, съ фáкъ вóм лъй Дмнезéв, шй тóт май мълт шй май мълт спре лъкрълъ бън съ спорéскъ.

§. 315. 3.

Шй ътр' âчéлаш скриптвръ 3. Нимúк нъ éсте небрéдник де Дмнезéв, шй тóате привéск спре â доведй пре Дмнезéв фъкътóрю. Ермúнїа претвтúнданк éсте сéмплїче, ъсъ къ ѡ прекмáре емфáсїс, âдекъ âсемнáре. Шúрвл Історїей май кврáт де кáт ѡрй кáре âлтвл. Пророчúиле де лъкрвриле прекмáрй прк âдевърáте, порвнчй де вїáцъ прксфйте, шй разумáте пре епїхúриме âшà вестúте, ъ кáт йнима съ сфърáме, шй пре пвтéрк лор ъ тóате зúлеле съ ѡ âráте. (1)

(1) Пре Ермúнїе, пентрв семплїчитáте, шй ъсвшй фїлóсофїй некмврилор âз лзвдáтѡ. Дїонис. Лонг. „Яшà шй пвитóрюл де лéце âл Іздéилор, н' âз фóст оўн бърбáт ѡрй кът сар фй ътжмплáт, фїйнд кз пре пвтéрк Дмнезейрей дзпъ кредничíе âз âрзтáт, шй âдáтъ â цесвт ътродéкцїа Лéцилор, скрїйнд; Я зúс Дмнезéв, зúче: чé? фáкцеъ лзмúнз, шй сáз фъквт; фáкцеъ пмжнт, шй сáз фъквт. Дар ъсъ чéлор че читéск съ пóате съ ле рзтáрз âдоéлй Хронологїчéщй, Геѡграфїчéщй, шй чéле âтéменк. Дар âчéст фéлю де âдоéлй рзтáр шй ътр' âлте Історїй пркâдевърáте; гар кз âчéстк нъ ѡпрéск â мзртврисй Скриптвра Дмнезеéскъ ъ ценерáле âм доведúт ътр' âлтъ пáрте. (Лог. §. 96.)

§. 316. 4. шй 5.

Шй прéстé тóате âчéстк 4. Ячáстъ скриптвръ éсте шй прквéке; пентрв кз ътжа Дескоперире ъ ráѡ сáз фъквт, шй прин тóате бъкврилé конциндтъ

тѫ прѣ ѧцелепцѣуе ѥшинд, пѧнѫ кѫнд дѫпѫ хотѫрѫриле сѫле челе прѣпѫциине ла нѫмѫр сѫѫ фѫкѫт деѡкуе рѣгѫлѫ (ѧдрептѫрѫ слѡкоѫ). Ѧчѫста 5. ѧтре тоѫте маниле тѫранилѫр шѝ жѫнгѣрилѣ Ѳѫдѣилѫр шѝ ѫле Хрїстїанилѫр кѫнтѫитѫ, ѫпѫрѫрѣ сѫ пѫзѣуе, шѝ ѧтрѫ ѫтѫта пѫртѫре ѫ ѧтѫмплѫрїй нїчи ѫ лиѱит чеѳа дин ѧтреѭмѣ трѫпѫлѫй сѫѫ. (1)

(1) Сѫ поменѣск ѧ Скриптѫрѫ оѫниле кѫрцй, прекѫм копилѫрїа Дѫмнѫлѫй, Ѥпїстолїа чѣ кѫтрѫ Лаодїкѣнй шѝ ѫлтеле ѡѫреле кѫреле де ѫчѣст фѣлю. Дар ѧѫ оѫниле сѫ кѫгѫ шѝ дела поѣцїй Ѫрѫт шѝ Ѥпїменид; дар нѫ оѫрмѣѫ ѫле потрикѝ пре ѫчѣстѣ дѫпѫ рѣгѫлѫ, кѫре сѫѫ де сфѫнцицй Скрїторѝй сѫ нѫмѣск, сѫѫ де кѫрбѫцїй чей ѧѳфлѫцй де Дѫмнезѣѳ сѫнт скрисе: пентрѫ кѫ чине сар пѫтѣ ѧдоѝ, кѫ Пѫкел ѫфѫрѫ де Дѫмнезѣѣцинле ѫчѣлѣ Ѥпїстолїй, шѝ ѫлте мѫй партїколѫре ѫ скрис? Чине сар ѧдоѝ кѫ тот ѫчѫста шѝ тоцй Ѫпостолїй, шѝ чей лѫлцй кѫрбѫцй ѫпостолїчѣцй ѫѫ фѫкѫт? Дар ѧѫ ѫшѫ ѫ рѫндѫнт Дѫмнезѣѫска Пронїе, ѧ кѫт нѫмѫй ѫчѣлѣ сѫ се пѫзѣскѫ регѫлѫте, пре кѫре ле читим ѫѣтѫзй, сокотиндѫ-ѫ де ѫжѫне ѫчѣстѣ спре сфѫршитѫл шѝ скопоѳл чел Дѫмнезѣѣск.

§. 317, Де оѫнде нѫмѫй ѫчѫста сингѫрѫ Ѥ Дѫмнезѣѫскѫ Дескоперире.

Якѫм дар фїинд кѫ тоцй характирїй Дѫмнезѣѣцїй Дескоперирй ла сингѫрѫ нѫмѫй сфѫцита Скриптѫрѫ сѫ потрибѣск, ѫчѫста сингѫрѫ нѫмѫй Ѥ брѣдникѫ де ѫчѣст нѫме. (1)

(1) Нѣм лѫѫт дѫпѫ оѫрмеле лѫй Річенцїе Плачїе, кѫреле ѧ кѫртѣ де чел ѧтжю род ѫл Фїлософїей моралѣ, шѝ ѫле лѫй Іѡѫн Франчйск Ѳѫддѣю, кѫреле пе ла сфѫршитѫл Фїлософїей моралѣ, доведѣск ѫдекѫ ѫмжндой дин ѧчепътѫрй мораличенцй, кѫ Сфѫцита Скриптѫрѫ Дѫмнезѣѫскѫ Ѣсте дѫпѫ кинѫл Ѥй.

§. 318. Шй пентрв âчéстѣ кв âчáста трéбве съ не сфътвйм.

Яквм дар кв âчáста сфътвйндвсъ чéл че пофтéще пре ковършитóарѣ âчéл феричúре, фъръ ѳдоáлъ къ ва доквнди кв феричúре пре âчéст прѣфрвмóс сфършúт; фíе дар лвкрвл скрїерїй нóастре âчéщїа, ка прин трéнса нóй пре âчéл рóд съ âдвчем! пентрв къ дѣкка сар ѳплинй âчáста, каре май свс âм поменúт (§. 9.) дин Стрωмáте Карт. 1-кап. 1. âлвй Климéнт Алеξандрѣнвл, âр фй, ка Фїлософїа съ прегътѣскъ, фкáнд ѳнайнте кáле, пре чéл че съ съвършáще де Хс̃.

Πάντα καλῶς ἔσται.

Тóатe кúнe вωр фй.

Сфършúт.

Âл

Ал лъй Евфр. Потéка. Їером. шй Профес. де Фїлос.

Квѫнтъл че сав зйс ла зíwа Нáцїерїй Мѫнтъитóрюлъй нóстрь Їйс Хс̃ ла Кúрте Ънайнтé Дм̃нлъй Григóрїе Гúка ввд. â Прѣсфн̃цитълъй Пърúнте Григóрїе Мїтрополíтълъй Оу̃нгровлáхїей, шй â тóатъ Прѣчинстúта Боерúме ла ан̃ъл 1827.

Ачéст Квѫнт âь фóст прїимúт кь плъчére де w̃бще.

Прѣнълцáте Дóамне!

Кáте сърътóрй не âдъкъ âмúнте пре âй нóцрїй фъкътóрй де бúне, âчéстъ съ пръзнúеск кь квкúрíе: пентрь къ нóй w̃аменїй нь чинстúм пре нúменъ ѧдешúрт; ѩр де âм фáчѣ âчáста, рáь нкм рътъчй дин кáлѣ квѫнтълъй дрéпт шй â ферічúрей нóастре, пентрь кáрѣ тóцй сúнтем нъскъцй. Нáшерѣ Мѫнтъитóрюлъй нóстрь Їйс Хс̃ е̃сте ла нóй w̃ Съръкътóаре, че съ пръзнúеще кь чѣ май máре квкúрíе.

Пен-

Пентрꙋ кꙋ âчáста не âдꙋчé âмúнте прe чей маймáрй фꙋкꙋтóрй де бúне âй лꙋмїй, ѧчепáнд дела дмнезéꙋ Тáтꙋл â тóатꙋ фꙋптꙋра, âрꙋтáндꙋне прe дмнезеáска сà Прóнїе, шй дещептáндꙋне îдéа де â не кꙋнóаще датóрй сꙋ чинстúм шй прe тóцй ѡаменїй фꙋкꙋтóрй де бúне ѧ слꙋжка лшр; ѡр май âлéс прe дóмнй шй прe Прїнцй, кáрїй пóартꙋ грúжа, шй сꙋ ѡстенéск пентрꙋ Бúнеле де ѡще âл норóаделшр сꙋпꙋшилшр лшр.

Нóй дар чинстúм, Прѣнзлцáте Дóамне! шй лꙋдáм ѧтáю прe Тáтꙋл нóстрꙋ чéл черéск: пентрꙋ кꙋ дела дáнсꙋл âвém лꙋмúна бїецїй шй â мúнцїй нóастре; ѧтрꙋ дáнсꙋл трúм, не мишкáм, шй сáнтем; ѣл нѣꙋ фꙋкꙋт прe нóй, прe пꙋрúнцїй нóцрїй, шй прe ѡаменїй чей дин тáю, дин кáрїй нетрáцем тóцй; дела дáнсꙋл âвém ѣрꙋл, фꙋрꙋ де кáре нúчй оꙋн чáс нам фй бúй; дела дáнсꙋл лꙋмúна шй кꙋлдꙋра, карѣ ѧсꙋфлецѣкꙋ шй родéще прe тóатꙋ Натꙋра; ѣл ѣ тóт чел че ѣсте; пентрꙋ кꙋ ѧтрáнсꙋл, прин трáнсꙋл, шй дела дáнсꙋл ѣ сóареле шй лꙋна шй тóатꙋ нендмзрáта мꙋлцúме â стéлелшр, кáре стрꙋлꙋчéск шй сꙋ ѣбꙋртéск ѧ немзрáта лꙋнцúме шй лꙋрцúме â чéрюрилшр пе дѣсꙋпра кáпетелшр нóастре: ѣл ѣ дар тóт чéл че ѣсте: пентрꙋ кꙋ чéрюриле шй пмáнтꙋл, ѡкѣнꙋриле шй тóате âдáнкꙋриле, шй кꙋ тóатꙋ подóаба чéлшр дин трáнселе Органисúте, бїй шй ѧцелегꙋтóаре сáнт лꙋкрꙋл Прóнїей сáле.

Ашà дар нꙋмеле лꙋй Дмнезеꙋ ѣ Тот чел чѣ ѣсте! Кꙋ Прочїа са ѣл нꙋ нꙋмай нав фкꙋт нимик ѧдешкрт, чи ши ле цине пре тоате: пентрꙋ кѫ нꙋ нꙋмай ла тот фелюл де вїецꙋиторе ав дат ѡ минте ѧцелегѫторе аналогѫ дꙋпѫ Органісмꙋл трꙋплꙋй сеꙋ, ши дꙋпѫ требꙋинцеле сале, чи ши Хранѫ ле дѫ нелѧчетат; пентрꙋ кѫ прин кѫлдꙋра соарелꙋй рѫдикѫ апѫ дин маре, пре карк, ка прин ѡ стрикорѫтоаре, ѡ рѫбарѣ пре памѫнт, ши пре карк апой, ѣрѫш прин кѫлдꙋра соарелꙋй, ѡ аналусеще ши ѡ префаче ѧ ер де вїаць родиторю, ши апой прин ачеста, ѧ ербꙋрй, ѧ помꙋрй, ѧ флорй ши ѧ родꙋрй; дин каре хрѫнинднне нсй ши тоате вїецꙋитореле, креще ши неѧмꙋлцим, кꙋноскѫнд, кѫ тоате челе че сѫнт, ашà сѫнт ѧтре дѫнселе, ѧ кѫт сѫ аибѫ требꙋинцѫ оꙋниле де алтеле.

Ир Татѫл нострꙋ чел атоате цїиторю дин ѧчепꙋт ав воит, Прекѫнцлцате Доамне! ка тоцй фиій сѫй сѫ бие ла кꙋноцинца адевѫрꙋлꙋй, ка сѫ нꙋ сѫ прѫпъдѣскѫ ѧтрꙋ нецїинца фолосꙋлꙋй лор: ши пентрꙋ ачаста ав ѧзестрат кꙋ лꙋмина минцїй; дар ѣй ѧтꙋнекѫндꙋсѫ пентрꙋ лѫкомїа ши недрептатѣ лор, нꙋ ѧчетà а сѫ кате оꙋнїй кꙋ алцїй, а сѫ ѡморѫ, ши а сѫ цинѣ робй, ши ѧкѫ а нꙋмай кꙋноаще ничй пре Дмнезеꙋ Татѫл лор. Ячаста дар несꙋфериндꙋ, ши вѫзѫнд кѫ тоцй мерѣ ѧ калѣ пїерзѫрїй: пентрꙋ кѫ недрептатѣ тꙋтꙋрор требꙋà сѫ се ѧтоаркѫ ѧ капꙋл тꙋтꙋрор, ши сѫ се стингѫ

кꙋ

кѫ тоцїй. Пентрѫ âчаста дар âѫ киневоит â тримите кѫвѫнтѫл сѫѫ спре â сѫ ѫтрѫпà прин Дѫхѫл сѫѫ чел сфѫнт дин фечоара Маріа, шѝ â сѫ фаче ѫм, нѫминдѫсѫ Їйс Хс Месіа, прекѫм скрисесерѫ Проорочїй: Кѫ ел ва фѝ маре, сфѫнт, Фіюл лѫй Дмнезеѫ, шѝ Мѫнтѫиторюл норсдѫлѫй сѫѫ!

Зіша дар â Нашерїй Мѫнтѫиторюлѫй нострѫ Їйс Хс ѫпрѫзнѫим кѫ чѫ май маре кѫкѫріе: пентрѫ кѫ ел Дмнезеѫ фїинд десѫвѫршит, ѫтрѫпѫндѫсѫ, сѫѫ фѫкѫт шѝ ѫм де сѫвѫршит, ка ѫтр' âчест кип сѫ борѫскѫ ѫѫш кѫ ѫаменїй де примеждїа ѫ кàре сѫ âфлà, шѝ де ѫарептàрѫ че ле дорѫ, âдѫкѫндѫй ла ѫ реформàцїе â нѫràвѫрилѫр спре мѫнтѫире, шѝ ла ѫ ѫноире â їдеилѫр спре сѫвѫршире.

Чинстим дар шѝ слѫвим пре Дмнѫл нострѫ Їйс Хс, нѫ нѫмай пентрѫ кѫ есте сфѫнт, Фіюл лѫй Дмнезеѫ, чѝ шѝ пентрѫ кѫ есте Мѫнтѫиторюл нострѫ. Ел нѫ йѫзѫвит де фрика морцїй, де сѫперстиція йдолѫскѫ, шѝ де роїа варварічѫскѫ, âрѫтѫндѫне кѫ сѫнтем кѫ тоцїй фрацй; ел нѫ âрѫтàт ноѫ сѫ юбим пре Дмнезеѫ дин тоатѫ йнима нѫастрѫ; ел нѫ ѫвѫцàт сѫ юбим пре âпроапеле нострѫ ка пре ѫшине; ел нѫ дат лецѫ: „Прекѫм âм вой ной ка сѫ се поарте ѫлцїй катрѫ ной, âшà сѫ не пѫртѫм шѝ ной катрѫ дѫншїй!“ ѫ чѫ дѫпѫ оѫрмѫ, Прѫнѫлцàте Доамне, чинстим шѝ слѫвим пре Дмнѫл нострѫ Їйс Хс, пентрѫ кѫ ел дѫпѫ че нѫ âрѫтàт âтѫтѫ мижлоаче спре мѫнтѫирѫ

ирѣ шѝ феричирѣ но́астрѫ ѧ вїа́ца а̂ча́ста шѝ ѧ а̂-
че́а че ва съ фіе, а̂в а̂дъѫга́т шѝ а̂ча́ста: къ дѣка
воим съ фим десъвършит, съ протимисим бинеле
де ѡ̆вце май мѫлт де кѫт то́ате бѫнеле но́астре
ѧ па́рте; съ протимисим ѧтемеерѣ Па́трїей; съ
лѫ́м, зиче: Крѫчѣ ка дѫмнѫл, ӑ́декъ съ не гъ-
тим спре жа́ртвъ пентрѫ Па́трїе, къвтѫнд ѧпъра-
ція, дрепта́тѣ, шѝ драгостѣ ѧтре ѫшине, шѝ а̂-
тѫнчѣ, то́ате че́ле ла́лте бѫне съ вър а̂да́це но́ѫ;
Ѧтѫнчѣ пентрѫ оу́на ни съ ва рѫсплъти ѡ̂ сѫтъ!
Пентрѫ а̂ча́ста дар чинсти́м шѝ слъви́м пре Дѫмнѫл
но́острѫ Іѝс Хс̃. Ѭр а̂по́й чей май ма́рй фъкъто́рй
де би́не дѫпъ дѫмнѫл, сѫ́нт До́мнїй шѝ Прінцїй,
ка́рїй прин сфѭцѣнїа вѣцїй лър, прин ле́циле че́ле
дре́пте, спре фолосѫл де ѡ̆́вце, шѝ прин а̂пъра́рѣ
фїлософіей мънтѫ́еск шѝ ферическ пре сѫпѫшїй лър,
шѝ а̂ша ѧшѝ доѫнде́ск шѝ ӗ́й чи́нсте шѝ сла́въ,
ка ни́це а̂л до́йлѣ Дѫмнезе́й. Ѧша дар ѧш доѫн-
де́ск шѝ Прінцїй Нѫме де Ма́ре, де Офѭ́т, де Мънтѫито́рѭ, шѝ ѧкъ де фіѝ а̂й лѫй Дѫмнезе́ѫ къ дев-
себи́рѣ. Ѭр оу́неле дин норо́аделе бе́кй а̂ѫ ѧдъзни́т а̂ ѧнъла̀ пре Прінцїй лър пънъ ла чинсти́рѣ Дѫ́м-
незе́ѫскъ, прекѫм Критенїй шѝ Ѥгупте́нїй пре Зе́вс
шѝ пре Ѳсирис, пентрѫ ле́циле, че́ле дедѣ́съръ, де
оу́нде ѧшѝ къноцѣ мънтѫи́рѣ шѝ ферици́рѣ лър.
Пентрѫ къ ӑ́менїй нѫ чинсте́ск пре ни́менѣ ѧдеш-
ка́рт, чѝ пентрѫ фа́чериле де би́не че прїиме́ск,
саѫ а̂дебъра́те, саѫ мъка́р пърѫте, ѧшъла́ндѫсъ
пънъ ла ѡ̂ вре́ме!

Дар ноѝ, Прѣ҆нъ҃лцáте Дóамне, нꙋ̀ пентрꙋ̀ фáчерѝ де бѝне пъ҃рꙋ̀те чинстѝм шѝ слъ҃вѝм а҆кꙋ̀м пре҆ нъ҃лцѝмѣ Тà, чѝ пентрꙋ̀ чéле а҆деварáте: пентрꙋ̀ къ҃ прин а҆грижѝрѣ҆ нъ҃лцѝмей Тáле съ҃ цѝне нꙋ̀ нꙋ̀май пáчѣ шѝ лѝницѣ, чѝ шѝ сънъ҃тáтѣ҆ а҆ Бꙋкꙋрéщѝ шѝ а҆ тóт Стáтꙋл нъ҃лцѝмей Тáле. Май оꙋ҆рмѣ́къ҃ дар а҆ фѝ фъ҃кътóрꙋ де бѝне шѝ фолоситóрꙋ, шѝ а҆пꙋ̀рꙋрѣ҆ вей а҆вѣ҆ чѝнсте шѝ слáвъ҃. Кáре Прѝнц сáꙋ нꙋ̀мѝт Máре? Кáре, Офѝт? Кáре, Мънтꙋитóрꙋ? а҆чéла кáре а҆ꙋ̀ фолосѝт пре норóдꙋл сáꙋ кꙋ̀ парáдигма вѣ҆цѣ҆ѝ сáле, шѝ кꙋ̀ лéциле дрéпте. Пентрꙋ̀ къ҃ фъ҃рде нѝце лéцѝ дрéпте, кꙋ̀м а҆м пꙋтѣ҆ съ҃ бенѝм ла ферѝчѝрѣ҆ полѝтѝчѣ́скъ҃? че ферѝчѝре а҆р фѝ а҆ цáра а҆чéа, оꙋ҆нде лéциле стрáмбе нар лъ҃сà пре фѣ҆шкáре съ҃ се кꙋ̀кꙋре де ѡ҃стенѣ́ла сà? шѝ дꙋпъ҃ кáре дъ҃ждѝиле пꙋ̀клѝче нꙋ̀ сар чéре дела фѣ҆шкáре, кáцѝ сѫ́нт персóане а҆пъ҃ráте сꙋ̀пт нꙋ̀меле а҆челѝѝ цъ҃рѝ, а҆тóкма дꙋпъ҃ а҆налогѝа бенѝтꙋлꙋѝ съ҃ѫ́? Кáре Прѝнц сар нꙋ̀мѝ брéдник, де нар фáче а҆пóѝ съ҃ се пъ҃зѣ́скъ҃ а҆чéст фéл де лéцѝ дрéпте, шѝ де мáре шѝ де мѝк? Кáре Прѝнц сар нꙋ̀мѝ кꙋ̀ѝ, де нар а҆грижѝ де кꙋ̀на Є҆дꙋкáцїе а҆ фѝилор норóдꙋлꙋѝ съ҃ѫ́? Дар чѝне съ҃ а҆вредничéще а҆ фáче а҆чéсте фáпте кꙋ̀не? Оꙋ҆н Прѝнц, кáре нꙋ̀май боéще съ҃ фѝе деспóт рóкилор, чѝ Тáтъ҃ Норóдꙋлꙋѝ съ҃ѫ́, а҆л дóѝлѣ҆ дмнезѣ́ѡ. Я҆тꙋ̀нчѣ҆ дар сꙋпꙋ̀нерѣ҆, чѝнстѣ҆, шѝ слáва съ҃ цѝн дꙋпъ҃ дмнезѣ́, стрꙗжꙋѝндꙋл май бѝне де кѫ́т мѝй де ѡ҃стáшѝ!

Я҆ша, Прѣ҆нъ҃лцáте Дóамне, трéбꙋе съ҃ фѝе фолоситóрꙋ норóдꙋлꙋѝ съ҃ѫ́ оꙋ҆н Прѝнц, дѣ҆ка боéще

съ҃

съ фіе Мáре, Офи̑т, âлдóйлѣ Дми̑незѣ́в. Ячéст фéл дар е̑л е̑сте, дéка нỸ съ сокотéще, фъръ нỸмай ка ỸмỸл норóдỸлỸй сáỸ; дéка крéде къ комóриле сáле чéле май прецїáсе сънт йнимиле сỸпỸшилор сáй; дéка прин ↑целепчю́нѣ лéцилор шй̀ â парáдигмей сáле скóате нержндỸáла дин ОтáтỸл сáỸ, ↑дрептѣ́кзъ Ỹбичéюриле, цúне чúстѣ нзрáвỸрилор пỸбліче, цúне пре фїешкáре ↑дрегзторíа че й̀ съ кỸвúне дỸпъ цїúнца шй̀ вредничíа сà, Ỹпрéще лỸдỸл шй̀ десфрънáрѣ, кáре стрúкъ пре норóаде май рáỸ де кáт чю́ма шй̀ рзбóаеле; привéще пре сỸпỸший, ка пре фúїй сáй, цáра, ка пре фамíлїа сà, шй̀ дéка нỸ ↑трекỸинцѣзъ пỸтéрѣ сà, де кáт пентрỸ ферични́рѣ норóдỸлỸй сáỸ: оу̑н Прїнц дар де âчéст характи́р ва фй̀ âпỸрỸрѣ мáре! Пзрúнцїй вор спỸне фúлор, шй̀ âчещїа ла âй лор, шй̀ âшà поменúрѣ лỸй ва фй̀ âпỸрỸрѣ сфи̑тъ, шй̀ ↑пзрцíа лỸй нỸ ва âвѣ сфършúт.

СỸ че слáвъ â ↑пзрцй̀ шй̀ дỸпъ мóарте! Че слáвъ â зúче оу̑рмáшїй: Ферични́цй чей че лаỸ вззỸт, шй̀ кáрїй трзúръ ↑ дỸлчáца ỸкърмỸúрей сáле! Ферични́те четáциле шй̀ сáтеле, кáре сỸпт ỸкърмỸúрѣ сà âвỸръ ↑дестỸлáре, пáче, вỸкỸрíе шй̀ нержтáтѣ вѣ́кỸрилор норочи́те пентрỸ дрептáтѣ шй̀ клъндéцѣ лỸй! Ферични́тъ цáра, пре кáрѣ мúла лỸй Дми̑незѣ́в Ỹ ↑вредничúй де оу̑н Дóмн âшà дрéпт, врéдник, шй̀ вỸн!

Йтъ дар, Прѣ↑нзлцáте Дóамне, кỸм съркзтóриле не âдỸк âмúнте де фзкзтóрїй де бúне, шй̀

 пре

пре кáрїй нѫ не сѫтворѣм âй чинсти шй âй слáвй. Йр кѫ нѫ чинстúм пре нúменѣ ѳдешéрт, âчáста нѫ кѫвúнтеле, чй фáптеле ѡ̃ довéдеск âле тѫтворѡ́р. Пентрѫ кѫ нóй нúчй пре Дм̃незéѫ нѫ лам чинсти, де нѫ лам кѫнóаще Тáтъл нóстрѫ шй âтóатѫ фáптѫра; нúчй пре фúюл сáѫ Дм̃нѫл нóстрѫ Íйс Хс̃, де нѣкр фй ѳвѣцáт сѫ недрептѣцúм шй сѫ оурѣ́м оу̃нѫл пре ăлтѫл; нúчй пре чинева̀ динтре Прінцїй вѣ́кѫлѫй нóстрѫ, дѣка лам ведѣ́ кѫ мѫнѫнкѫ пре норóдѫл сáѫ ѳтрѫ мѫнкáре де пáйне; шй ѳ̃кѫ нúчй пре ѳнъцúмѣ́ Та̀, де нѫ нѣй фй фолосúтóрю̆: пентрѫ кѫ де âм чинсти пре чей нефолосúтóрй ѳ вїáца полїти́чѣ́скѫ, âм фáче ѳпотрúва лѫмúней кѫвѫ́нтѫлѫй дрéпт, ѳпотрúва ферічúрей нóастре, ѳпотрúва бóїй лѫй Дм̃незéѫ.

Слáвѫ дар шй чúнсте ла тóт чéл че фáче бúне, к̃р май ѳтáю лѫй Дм̃незéѫ Тáтълѫй нóстрѫ, шй Мѫнтѫитóрюлѫй нóстрѫ Íйс Хс̃! Слáвѫ шй чúнсте тѫтворѡ́р Боéрилѡр нóшрїй, чéлѡр че фолосéск спре бúнеле де ѡ̃бще, к̃р май ѳтáю ѳнъцúмей Тáле шй Прѣсфѝцiей Сáле Їерáрхѫлѫй нóстрѫ: пентрѫ кѫ âмѫндóй май вѫртóс цинéцй пáчѣ нóастрѫ, лúнищѣ, âрмонíа шй ферічúрѣ ѳ кáрѣ неафлѫ́м! шй прѣкѫдрептáте, пентрѫ кѫ ѳтрѫ кáт фолосéще чинева̀, âтáта сѫ шй чинстéще. Оурмáцй дар кѫ тóцїй шй Дѫмв. прѣчинстúцй Боéрїй ѳнъцúмейСáле, шй тóатѫ âчáстѫ чинстúтѫ âдѫнáре, дѫпѫ парáдигма ѳнъцúмей Сáле шй â Прѣсфѝцiй Сáле спре ферічúрѣ де ѡ̃бще, шй вéцй âвѣ́ фїешкáре чúнсте шй слáвѫ ѳтóкма.

к̃р

Ѩр акѹм вениць кѹ тоцїй съ стригѣм: Слава ѳтрѹ чей де сѹс лѹй Дмнезѣѹ шй пре пѫмѫнт паче ѳтре ѡамений кѹнъ войре! Татъл нострѹ карелe ѣщй ѳ чѣрюрй, Тѹ ѣщй чѣл май ѳтѫю фъкъторю де вине, ѳвреднічѣщене шй пре нойй, ка де акѹм ѳнайнте тот вине съ фачем спре фолосѹл нострѹ тѹтѹрѹр шй спре слава тъ!

Ѩтъ стригъ шй тинерімѣ кѹ прѹнчїй чей фър рѫтате:

Сѡ Дмне сфїте Цїиторюле ътоате! Тѹ ѣщй каре дай нѡш Домнй кѹнй шй ѡкърмѹиторй милостивй полїтічѣщй шй весеричѣщй! (шй ачѣста ѣ дарѹл чѣл май маре, каре дай нороаделѡр). Пъзѣще дар шй ѳтъръще пре Мънълцімѣ Ѡа винекредінчосѹл нострѹ Дсмн Григорїе Димітрїе Гика ввд., кѹ Прѣсфїціа сѫ Ієрархѹл шй Митрополітѹл нострѹ Григорїе ѳтрѹ мѹлцй ѫнй, ка съ виневолскъ ѫ не ѳтемеѫ Шкоалеле Рѡмънещй кѹ тоате цїінцеле ѳ лімба Майчїй ноастре, Цара Рѡмънѣскъ, шй ѫша прин трънщїй съ не ѳвреднічім де ѡ ѣдѹкаціе ѳцелѣптъ, лесне, шй фолосітоаре ѳ лѹмѣ ачѣста шй ѳ чѣм че ба съ фіе, ѳ кът шй нойй Рѡмънїй скъпънд ѡдатъ дин ѡкара нецїінцей, дин несимціре шй тикълошіе, съ се слабѣскъ шй прин нойй, ѳтре чѣле лалте нѣмѹрй лѹминате, прѣ слабітѹл шй де маре кѹвїінцъ Нѹмеле тѹ ѫл Татълѹй, шй ѫл Фіюлѹй, шй ѫл сфїтѹлѹй Дх!

Ѫ м и н!

Ѫл

Ал лъй Бνф. Ієром. Потéка.

Ачéст кѹвѣнт сав спѹс ла Вѣ̀аменѧл Пѹблїк ѧ шкóала дела сф. Сáва ѧ 20. Іѹлїе 1827. фїінд де фáцъ шй Мъріа сà Дмнѧл Григорїе Гúка ввдшй Прѣсф. сà Митропол. Григорїе шй ѡ мѧлциме де Боéрй мáрй шй мúчй.

Прѣ.ѧнзлцáте Дóамне, шй Прѣчинстúцй Боéрй!

Тот ѿмѧл ѣ̀ фъкѹт âшй юбй кúнеле сáѹ: пентрѹ âчáста юбéце шй пре âчéла чéл âжѹтъ спре доѧндúрѣ кúнелѹй. Тот норóдѧл ѣ̀ фъкѹт âшй юбй кúнеле сáѹ, пентрѹ âчáста юбéце шй пре пѹтéриле вечúне чéл âжѹтъ спре доѧндúрѣ кúнелѹй. Тóт ѿмѧл дар дин фúре кѹноáще, къ фїешкаре лѹкрѹ сприжинúт де мѧлцй пѹтéрничй май кúне спорéце: пентрѹ âчáста дар съ ѧсоцéск май мѧлцй кърцáцй, мéщерй шй негѹцътóрй, Прїицй шй Дóмнй, Крáй шй Ѧпърáцй, ка съ лѹкрéзе спре кúнеле лор де ѿбще. Ѧтр' âчéст кúп дар спорéск шй мещешѹгѹриле шй цїйнцеле, шй богáцiиле, шй ѧкъ пѹтéрѣ Ѧпърáцiилор сприжинúтъ де мѧлцй ѧсоцúцй Ѧпърáцй нѹ съ кирвéце. Ѧтр' âчéст кúп âжѹтáндѹсъ норóаделе шй цїйндѹсъ ѧ пáче, âжѹнг ла трѣ́пта чѣ́ май ѧнáлтъ â сăвършúрей шй â ферічúрей,

ѧ

ѧ кѫт съ слъвѣще Мѫрі́рѣ лъй Дмнезе́ъ принтрѫнселе. Ѡр мижло́ачеле, прин каре ѡ҃аменіи съ ѧ соцѣск спре ѫфлѫрѣ шй докѫндірѣ кінелъй лор, сѫнт Воркірѣ, Сумво́лъриле, шй Скріе́рѣ. Ѡ҃аменіи чей дин тѫю нъмай ѧтѫлнíндъсъ оу҃нїй къ ѫлцїй пътѣ сѫшй ѧпъртъшаскъ Іде́иле лор, плъче́рилеле, шй неплъчериле; ѫшà дар пентръ ѫчѫста Соцїетѫцій мѫрій нъ лѣсне съ фъчѣ. Ѡр ѫпо́й дъпъ ѫфлѫрѣ скриптърїй ѧлеснíндъсъ ѧцелеуерѣ, ѧдѫтъ ѫъ ѧчепът ѫ съ формà Соцїетѫцій фо́арте мѫрій шй тѫрій, легѫндъсъ ѡ҃м къ ѡ҃м, фамі́лїе къ фамі́лїе, ѡ҃рѫш къ ѡ҃рѫш, норо́д къ норо́д, шй нѣм къ нѣм, шй ѧкъ ѧпъръцїе къ ѧпъръцїе пентръ фоло́съл де ѡ҃кіше. Пурамі́деле Ѣгу́петълъй де шй ѫрѫтъ ѧ че трѣ́птъ ѧнѫлтъ ѫпътерїй ѫжънсе́серъ ѫче́ле норо́аде, шй нъмай прин Сумво́лърй ѫжътѫндъсъ ла трекъ́инца ѧцелеуерїй ѧтре чей депъртáцй; Дар ѧсъ дъпъ ѫфлѫрѣ скриптърей ѧпъръцїа Ѧсирїáнилор ѫъ ѫжънс ѫ фй мълт май тáре шй май пътérникъ де кѫт ѫчéл ѫ Ѣгуптénилор. Ѧпо́й ѫ Пе́рсилор май тáре де кѫт ѫ Ѧсирїáнилор. Дъпъ ѫчáста ѫ Македоне́нилор, пентръ къ Грéчій ѫдъсе́серъ мешешъгъриле шй цїйнцеле ла май мáре съвършúре, къ лесни́ре ѫ сърпáт ѧпъръцíиле ѫчéлѣ пре тóате. Ѧчѣ дъпъ о҃урмъ ѧпъръцїа Рома́нилор ѫ кънри́нс тóт пъмѫнтъл лъкъи́т, цїйнд съ се фолоскъ май кúне къ мешешъгъл Скриптърей, фъкѫнд ѫдекъ лéцй май кúне шй полїтї́сінд пре норóаде, пѫнъ ла бени́рѣ Мънтъитóрюлъй но́стръ Ійс Хс̃, кѫнд Дáръл лъй Дмнезе́ъ чéл мънтъитóрѫ, ѫдекъ къвѫнтъл ѫдевъръ-

вѫрлъй, ал дрептѫцій, шй ал драгостей сав ѫ-рѫтат тътърѫр ѫаменилор, ѫцелепцйндъй спре ашй ѫдрептѫ фаптеле дъпѫ Дмнезеѣска леџе.

Ятѫта пътере, прѣѫнзлцате Доамне, а лъат ѫпърѫцйа кѫвѣнтълъй шй нъмай прин афларѣ Скрипътърей! Дар акъм чине нъ беде? Кѫ дъпѫ афларѣ Тыпографїей, а хартїей, а кърелей, шй а алтор мешешъгърй некъноскъте де чей векй, ѫлесниндъсѫ шй май мълт комънїкацїа Ідеилор, тоате ѫпърѫцйиле, ѫар май але але Европей, сѫнт мълт май статорниче шй май лъминате де кът челе векй? Яшѫ пентръ кѫ акъм сѫнт ѫтемеате пре пїатра кѫвѣнтълъй дрепт, каре есте леџѣ дрептѫцій, леџѣ натърале, леџѣ лъй Дмнезеѣ. Пентръ каре акъм шй тоцй ѫцелепцій Европей хотърѣск кѫ ѫдрѫзнѣлѫ, кѫ полїтїсирѣ нѣмълъй ѿменеск нъ поате сѫ се май ѿпрѣскѫ, шй сѫ се ѫтоаркѫ ѫарѫш ла барбарїе, пѫнѫ кѫнд сфѣра нострѫ ѫшйба цинѣ рѫндъмла сѫ ѫтре тръпъриле черещй. Яшѫ, пентръ кѫ акъм авем шй мешешъгъл скрїерїй шй ал тыпографїей; ашѫ дар акъм чине нъ щіе, кѫ фїеш че фаптѫ, ѫкѫ шй тот кѫвѣнтъл шй Ідеа кѣнѫ шй рѣ, лесне сѫ скріе, лесне сѫ ѫмълцеще прин мешешъгъл тыпографїей, шй лесне зкоарѫ а зиче ашѫ дин ѿм ѫ ѿм, дин лок ѫлок, шй динтр' ѿ ѫпърѫціе ла алтѫ ѫпърѫціе, шй ашѫ ѫкънжърѫ тот пѫмѫнтъл, ѫкът тот чел че фаче фаптеле кѣне сѫ се лъдѫ де тоате лъмѣ; ѫар чел че фаче фаптеле рале, сав ѿпреще пре чеде кѣне, сѫ се блестеме де тоате норѫделе? Ътр' ачест ан оѫн

пъте-

пътерник дintре ънпъраціїй Бърѡпей воисе съ май рѫстрѫнгъ словозенїа тупърюлуй, дар кѹноскѫнд мѫхнирѣ сѹппѹшилѡр, ъндатъ шаѹ ънторс хотърърѣ. Че ѫѹзѣ де катръ сѹппѹшй? пентрѹ ънаста не ѣщй ънпърат, ка съ не лиѱещй де дърѹл кѹвѫнтѹлуй? кѫнд шй ънлокѹл ънтѹнерекѹлуй, оѹнде ънпъръцѣ ѡдатъ сълъзътъчїа, тупографїа ъ фъкѹт ѫкѹм съ ръсъръ соареле дрептъціїй шй ъл ънцелепчюней, лѹминѫндѹсъ шй нороаделе ънелѣ сълъзътече кѹ лѹмина цїйнцелѡр шй ъ фїлософией!

Дечй дар, дѣка тот ѡмѹл, Прѣнълцъте Доамне, шй тот нородѹл ѣ фъкѹт, ка съшй юдѣскъ ънѹръръ кинеле сѫѹ; дѣка чей ънтѹнекаці сѫнт фъкѹці пентрѹ ка съ нъсъ ла лѹминъ, ши чей лѹминаці, съ май стрълучѣскъ, шй съ спорѣскъ тот май мѹлт шй май мѹлт спре съвършире шй ферицире дѹпъ воля лѹй Дмнезѣѹ Тътълуй нострѹ; шй ъ зиче пъскърт, дѣка тоате нороаделе Бърѡпей мерг ънаинте спре съвърширѣ полїтїсирей шй ъферицирей, ноій рѹмънїй стрънепоцїй Ромънилѡр ънелѡра, че стъпънѣ ѡдатъ тоатъ лѹмѣ, стрълучиндъ ла тоате нороаделе прин лъмиле лѡр, прекѹм шй пънъ ъкѹм стрълучѣск, ноій Ромънїй зик, ънѣст блъгословит нород ънтемеят пре лъцѣ Бъангелїей, каре ѣсте кѹвънтѹл ъдевърѹлуй, ъл дрептъціїй шй ъл драгостей, че требѹе съ фачем? пѹтѣм съ рѫмънем ънѹръръ ънапой? ънаста ър фй фост ънпротива фирей ѡменещй, ънпротива воіїй лѹй Дмнезѣѹ. Кѹвънтѹл ѣсте пентрѹ лѹмина цїйнцелѡр, шй кѹнощинца Офїцитей Скриптѹрй ънлимба

лимба ноастрэ. Дар пентрў ачаста шй ѧтр' алте врéмй аў арэтат Дмнезеў ецилор Романй карказцй де киневойторй; пентрў кэ атэчѣ пре алцій, чине нў ціе рэвна Д. К. Брынковѣнў, кареле аў киневойт афаче сэ се тълмэчѣскэ шй сэ се тупэрѣскэ сфцита скриптўрэ ѧлимба рўмынѣскэ? Чине нў мўлцмеще шй ачелўй Стефан Митр. Тэрговицей, кареле а фэкўт сэ се тълмэчѣскэ шй сэ се тупэрѣскэ ромынеще лециле ѧпэрателй але Романилор? Чине нў лўдэ шй пре ачей вредничй Епіскопй ай рымнікўлўй Клімент, Кесаріе, шй філарет? карій атэт синґурй цстенйндўсэ, кэт шй прин алцій ажўтындўсэ, н' аў луйт ашй фаче даторіа тълмэчйнд шй тупэрынд ѧ лимба ромынѣскэ? Ачаста аў фэкўт шй алте персоане лўминате дўпэ дэнший бисеричещй шй полїтїчещй, карій сынт де тоцй цїўцй алцій айчѣ, ѓар алцій шй ѧ Молдова. Дар тоцй ачещїа саў цэрдўит а тълмэчй шй а тупэрй пэнэ акўм нўмай де чéле че привéск слўжба бисеричѣскэ ла читире шй ла кынтаре, прекўм ёсте тълкўирѣ Евангелїей, Вїецилe Сфцилор, шй алте кўвинте де амбон але Сф. Даск. Бесеричещй; ѓар де Шкоалэ, де Філософіе шй де цїйнцеле цменещй нймень наў ѧгрижит ѧ лимба ромынѣскэ шй ѧ цара ноастрэ пэнэ ла анўл 1819. Кынд чей май алешй дин прѣчинстицїй ноцри боерй, кўноскынд кэ шй філософіа шй релігіа тот спре ачелашй сфынт скопос привéск, адекэ кинеле де цще шй ферицирѣ цменѣскэ, шй кў воя Д. Іоан Караѳѣ, каре кармўэ атўнчѣ, аў а-

шэзат

шъзат пре Д. Г. дăзăр âинѣ ла сф. Ѳава ка съ
†вѣце Гешметріа † лимба ромънѣскъ, âшиждерѣ
шй пъ мине май тързіў ка съ парадосѣск Геш-
графіа пăрăшй † лимба Патрїей ноастре, динпреў-
нъ шй кў ѡ микъ карте прегътитоаре спре фїло-
софіе, че ѡ тупърисем, †наинте де â фй тримис
† Італїа.

Ăша дар âчастъ школълъ кў âчесте цїїнце âў
оўрмат шй дўпъ моартѣ лўй Кўр Л. де оўчени-
чїй съй, âлкътўиндўсъ шй ѡ Грамматїкъ ромъ-
нѣскъ де Кўр Ілїад, де шй Грамматїчй ромъ-
нѣщй май ѣрă †къ тупърите, пре кўм âчел â Д.
Ѳнаке Вăкърескўл, шй ăлтеле. Ѳр âпоў дўпъ ве-
нирѣ ноастръ âм фост âшъзаць, пăрăш â парадо-
сй † лимба Патрїей, оўнўл Грамматїка, ăлтўл
Ăрїѳметїка, ăлтўл Гешметріа, ăлтўл фїлософіа,
шй ăлтўл Лѣциле Ромънилор, тоцй Ѳустиматї-
чѣще; карїй фїешкаре † фелюл съў âвѣм âкўм къ-
те ѡ карте Ѳлементаре тълмъчитъ шй гата де
â съ дă † тупăрѣ; (*) прѣсте каре пăтъ âвѣм â-
кўм шй Лъцътўра Лпрўмўтатъ пентрў копїй чей
†чепъторй. Дар âчестѣ де шй кине съ оўрмă, ăсъ
стримторăрѣ локўлуй оўнде съ †въцă, дин зй †
зй тот май симцитъ съ фъчѣ. Ăчаста дар кў-
носкăндўш Прѣнълцатўл нострў Д. Г. Г. ввд,
прин âрътăрѣ прѣчинстицилор съй Боєрй Ѳфорїй
школелор, â киневолт âпорўнчй, ка съ се дрѣгъ
шй âчесте мăрй кăсе пентрў â фй май †традине
Школа

(*) Âкўм оўнилє съў шй тупърит, прекўм Грамат. Дом-
нилуй Ілїад, шй âчастъ карте, Фїлософіа Вăкъцитилуй.

Шкóала Романѣскѫ дѐ Щїи́нце, кáре тот Шкóалѫ фїи́нд дѐ ла пѫрвѣ́ помени́тѫл Алеѯáндрѫ Ѵ҃филáнт, дин полїтїчáска нестаторничíе рѫмъсéсерѫ пъръси́те.

Дéчи дар âкѫм фїешчи́не бéде Прѣ҃нълцáте Дóамне, кѫ Нълцимѣ́ Тá динпрéвнѫ кѫ чей май âлéшй динтре Боéрїй Нълцимéй Тáле пѫнецй тóатѫ ѡ҃съ́рдїа шй пѫтéрѣ спре Ѧтродѫчерѣ Щїи́нцелѡр шй âФїлософíей нѫ нѫмай Ѧ Бѫкѫрéщй, чй шй Ѧ тóатѫ цáра Нълцимéй Тáле, пре кѫм оу҃рмѣ́ѯѫ шй тóцй Дóмнїй шй Нпъраці҃й Ѣврѡпéй; кѫноскáнд кѫ Щїи́нцеле шй Фїлософíа âжѫтѫ шй Ѧтрéск нѫ нѫмай Полїтїка чѣ́ сънтóасѫ, чй Ѧкѫ шй тóате Дóгмеле чéле Дм҃незеéщй. Ѧшà кѫ âдевърáт: пентрѫ кѫ чéле че релíгїа прин кредúнцѫ проповедѫéще, пре âчéстѣ Фїлософíа прин кѫвáнт ле Ѧтрéще. Чѣ́ дин тáю прин тáїнй Ѧдрептѣ́ѯѫ Конщїи́нца, шй прегътéще пре сѫфлет спре нъдéждѣ вїецїй шй феричи́рей чéй дѫпѫ мóарте; ѩр чѣ́ де âдóва, дѫпѫ че прин кѫвáнт âдеверѣ́ѯѫ фолóсѫл âчéлѡр Ѧнáлте тáїнй, Ѧкредúнцѣ́ѯѫ пре ѿ҃м, кѫ пъзúнд Дм҃незеáска лéце, шй вїецѫи́нд дѫпѫ бредничíа кѫвáнтѫлѫй, пóате доскáндй нѫ нѫмай феричи́рѣ âчéл чѣ́ вéчникѫ, чй шй кѫ́неле врéмéлниче Ѧтр' âчáстѫ вїáцѫ.

Âкѫм дар пентрѫ âчáста Ѧпъраці҃й Ѣврѡпéй нѫ Ѧчетѣ́ѯѫ â Ѧлесни, â âпъра, шй â Ѧмблцй щїи́нцеле Ѧтóт фéлюл. Ѧ Рѫсíа сѫ ăфлѫ Ѧтемеáте, пънѫ âкѫм шáсе Оу҃нїверситáцй, âфáрѫ де Ѩкадéмїа щїи́нцелѡр дин С. Пéтерскѫрг, шй âфáрѫ де

ѡ мѫлцѝме де Колегїѝ шѝ Гумназїѝ пентрѫ лѝмбѣ шѝ цїѝнцеле Ѣлементáре ѧ тóате четѫциле шѝ ѡрáшеле дин тóатѫ Ѧпѫрцїа. Ѧ Норвегїа сѫ ăфлѫ 2007. Шкóале де Ѧллилодїдáктїкѫ (*, âфáрѫ де оўнїверситѫцѝй шѝ Колегїѝ. Дéчѝ дар âкѫм че вом пѫтѣ зѝче де Германїа, Їтáлїа, шѝ Фрáнца, шѝ Ѧнглитéрра? оўнде ѫкѫ май дин векѝме тóцѝй лѫкѫитóрїѝ Ѣрà ѡбичнѫѝцѝй âтрѫѝ май мѫлт кѫ ѧвѫцѫтѫра шѝ кѫвѧнтѫл, де кът кѫ пѧинѣ чѣ дин тóате зѝлеле? Ѧчéстѣ дар цїѝнд шѝ Прѣѧнѫлцáтѫл нóстрѫ Д. динпрéвнѫ кѫ прѣчинстѝцїѝй сѫѝ Боéрѝй, Ѣ̄ де крезѫт кѫ ѧтѧ́ю шаѫ фѫкѫт âчéсте ѧтребáрѝ: ѡ̆аре нóй Романїѝй стрѫнепóцїѝй славѝцилор âчéлора Романѝ, трéбе сѫ рѫмѧнéм â пѫрѫрѣ де пáрте де нѣмѫриле чéле лѫминáте? депáрте де фрáцїѝй нóшри Ѣвропéнѝ? ѡ̆аре нóй, пѫлѧнгѫ чéле пѫцѝне че цѝм, н' âм пѫтѣ сѫ не май ѧпрѫмѫтáм дела дѧншїѝ? ѡ̆аре н' âм âвѣ мижлóаче де â ѧвѫцà, де â скрíе, шѝ де â тупăрѝ, ка шѝ дѧншїѝ? ѡ̆аре ѧ клѝма нóастрѫ шѝ ѧ лѝмба нóастрѫ н' âр пѫтѣ сѫ стрѫлучѣскѫ Дáрѫл кѫвѧнтѫлѫѝ, Дáрѫл лѫѝ Дѝмнезéѫ чél мѧнтѫитóрѫ, ка шѝ ла дѧншїѝ? ѡ̆аре де âчѣ ѧнаѝнте вом пѫтѣ сѫ не май ѧдрептáм пѫѝнд вѝна кѧнд пѫ Грéчѝ, кѧнд пѫ Тѫтáрѝ, кѧнд пѫ кѫтáре шѝ пѫ кѫтáре, кѧнд дин тóате пáрциле кѫ парáдигма лѫр не ѧдѣмнѫ сѫ пѫнем ѧ лѫкрáре тóате мижлóачеле чéле мѧнтѫитóаре? Дѫпѫ âчéсте ѧтребáрѝ вѫзѧнд кѫ шѝ нóй сѧнтем фѫкѫцѝ, пѫ ка сѫ рѫмѧнем âпѫрѫрѣ ѧнапóй, чи сѫ фѝм де ѡ по-

*) Дѫпѫ Ландкастер.

трíвъ ла лъмúнъ къ чéле лáлтĕ нĕмърй; къ шй мижлóаче спре ънцътърз, скрїére, шй тупърúре ънéм, воúнд; къ шй ънклúма шй ън лúмка нóастрз съ пóате съ стрълъчĕскъ шй съ ънпърцĕскъ Дáрвл къвънтълъй, ѡсърдъúндъне нóй; шй къ нъмай пътéм ънкъм пъне вúна пъ ълцїй, леневúндъне нóй; ънéстĕ крéз къ Домнíа вóастрз зикúнд ънтръ сúневъ, кáтъ ълцй шй хотърáт ънъне лфáптъ лъкрвл чéл мáре ънл ънцътърей шй ънл къвънтълъй. Шй ка съ нъ съ фáкъ зътигнĕлъ ънéстъй сфйт скóпос, фїúнд чĕ май ънтáю гриж ънзлцúмей Тáле, кáтъ нъ линщéцй, Прĕънзлцáте Доáмне, ънчертáнде спорúрĕ ънцътърилър, прин прĕчинстúцїй Ѳфорїй шкóалелър, ънлесни́нд трекъúнцеле профéсорилър, рънплътúнд шй ѡстенéлеле школáрилор, ълкъ шй милъúнд пре чéй сърáчй шй ѡсърдътóрй.

Дар ънáстъ рънз сфйтъ ведéм къ съ оурмĕзъ шй де оунíй дин прĕчинстúцїй Боérй, тълмъчúнд, скрїúнд, тупърúнд, шй дървúнд, оунíй май пъцин, ълцїй май мълт; кáре лъкръ фїúнд де тóцй лъдáт, ба тráце мúла чérюлъй прéсте норóдъл ромънéск, фíе нъмеле Домнълъй кúне къвънтáт!

Олáвъ дар шй чúнсте ла тот чéл че фáче кúне, кáр май ънтáю Ънзлцúмей Тáле шй прĕчинстúцилър Боérй, кáрора гриж чĕ дин тáю ĕсте ънзестрá пре фúїй Домнїей вóастре, пре норóдъл ромънéск зúк, къ лъмúна цїúнцелър, къ къвънтъл

ънде-

âдевѣрюлѹй, кѹ лѣциле дрептѣцїй, шй кѹ роаделе драгостей!

Слáвъ шй чйнсте ва фй шй Профéсорилор, ѫпърцйнд талáнтѹл ѫвъцътѹрей, фїешкáре дѹпъ фéлюл шй пѹтéрѣ сà!

Слáвъ шй чйнсте ва фй ѫкъ шй тѹтѹрор тйнерилор, кáрїй прин ѫвъцътѹриле чéле бѹне динтр' âчáстъ шкóалъ Системáтїкъ съ вор ѫвреднйчй â рѫмънѣ ѡдáтъ сприжинѣла шй слáва Пáтрїй нóастре, мѹлцъмйнд шй чистйнд âпѹрѹрѣ пре май мáрїй лор фъкътóрй де бйне, ка пре ниште âлдоилѣ Дмнезéѹ.

Ѧмйн!

*****

Фáца·	Рѫндвл·	Грешúте·	Âдрептáте.
10	26	ѱемóс	ѱеллóс
99	24	рéгѹле	рéгѹла
102	18	длр	дар
112	3	кумóд	кѹмóд
131	31	âчáстѣ	âчáстъ
165	29	кѹвѫцтѹл	кѹвѫнтѹл
173	16	Я̂ нѹмѝ мúнте пре дѹхѹл нóстрѹ	Я̂ нѹмѝ дѹх пре мúнтѣ
181	30	Семéдй	Семéцй
184	8	пре,âрътáнд	преарътáнд
189	4	парасїтúн	парáсїтїй
189	4	кáса	мáса
190	14	ăлте	ăлта
191	18	стрзúн	стреúн
195	13	Неачесáрїе дзѡ-цúрй	Нечесáрїе âдзѡ-цúрй
208	15	Чéле сѣ чéр спре	Чéле че сѣ чéр спре
217	3	оўне	їне
240	20	Нентрѹ	Пентрѹ
240	21	Немеритоáре	Немѹритоáре
258	18	зúчер	чéрер.
263	4	чéр	чéл
263	6	дáѡ	дóѡ

Т Я-

ТАБЛА КЪРЦЇЙ ÂЧЕЩЇА

Фїлософїа кѹвжнтѹлѹй шй â нзрáвѹрилор Ѕлементáре кѹпринзжнд

Історїа Фїлософїка, Лóгїка шй Йаїка.

Історїа фїлософїка кѹприндé.

Фáца.

КАП. 1. Дé фїлософїе âгенерáле, âдекъ прéсте тот.. 1
2. Дé фїлософїа чé дéпъ спѹнере â каркáрилор. 5
3. Дé фїлософїа Ѕлинúлор. - - - 15
4. Дé фїлософїа чé дин мúжлоквл бéквлéй шй нóвъ. - - - - - - - 44

Âплинúре ла Ѕлемéнтѹрилé дé Істóрїа фїлософїéй. - 55

Лóгїка кѹприндé.

КАП. 1. Дé фúрé шй âшезáрé Лóгїчїй. - - 70
2. Дé фúрé мúнцїй ѿменéшй. - - - 72

Пáртé 1. Дé лѹкрáрилé мúнцїй. - - - - âколé
2. Дé причéперй, ѿрй îдéй. - - - 78
3. Дé хотържрй шй деспърцúрй. - - - 85
4. Дé ждекáцй шй спѹнерй. - - - 92
5. Дé Квжнтáре, ѿрй Ѕѵллогїсмѹ. - - 102

КАП. 3. Дé âдекáр шй дé âпротúкнїка лѹй минчѹнá. 112

Пáртé 1. Дé âдекáр âгенерáле, (прéсте тот) - âколé
2. Дé âдекáрел квáт, шй минчѹнá квáтъ. - 122
3. Дé âдекáрел декрезáт. - - - - 131

КАП. 4. Дé мижлоáчеле дé â âфлá âдекáрел, шй âлтъра âл комвнїкá. - - - - - 143

Пáртé 1. Квм съ âфлúм âдекáрел прин квцетáре. - âколé
2. Квм съ âфлúм âдекáрел прин тжлквúре. - 153
3. Квм съ âфлúм âдекáрел прин корокúре. - 168
4. Квм âдекáрел âфлáт âлтъра сăл спѹнем. - 183

Йлоїка кꙋпринде.

Фа́ца.

КАП. 1. Де фи́рѣ шй а̂шꙁа́рѣ Йаїчїй фїлософій. - 197
2. Де фи́рѣ мора́ле (Йаїкꙁ) а̂ ѡ̆аменилор. - 201
Па́ртѣ 1. Де ми́нте, ѡ̆рй сѳфлет. - - - - а̂колѣ
2. Де трѳп. - - - - - - 214
3. Де фе́люрй, де нꙁра́кѳрй шй рꙁштꙁцй а̂ле ѡ̆аменилор. - - - - - - 225
4. Де се́мниле шй характи́рїй нꙁра́кѳрилор шй па́тимилор. - - - - - 241
КАП. 3. Де кѫрфѳл ферични́рей спре ка́ре прикѣще ѡ̆мѳл. 256
Па́ртѣ 1. Де Бѳн шй де Рꙁ прѣсте тот. - - а̂колѣ
Де Бѳнѳл чел а̂на́лт шй кокѫршито́рю. - 296
3. Де Ефѣктѳриле (ро́дѳриле) бѳнѳлѳй а̂на́лт. 288
КАП. 4. Де мижлоа́челе прин ка́ре а̂жѳнцем ла а̂декꙁра́та ферични́ре. - - - - - - 307
Па́ртѣ 1. Де Кѳноа̀щете пре си́не. - - - а̂колѣ
2. Кѳм сꙁ не а̂пѳкѫм де а̂декꙁра́тꙁ а̂дрепта́ре. - 315
3. Де Лѳпта спре ка́рѣ сꙁ гтѣще фїлософѳа, шй ю̆бито́рюл де фа́пте бѳне. - - 327

КꙋПРИНДЕРѢ ПАРАГРАФꙊРИЛОР Історі́ей фїлософїче́щй.

КАП. 1.

Де фїлософі́е а̂генера́ле.

§. 1. Че Е̂сте фїлософі́а?
§. 2. Че Е̂сте кѳкѫнтѳл чел дрепт?
§. 3. Фїлософі́а Е̂сте Догма́тїкѫ нѳ скептїкѫ.
§. 4. Нїчй дѳпꙁ спѳнере, сау скрипте́рѫ, сау Е̂рѣс.
§. 5. Мипчино́асе деспꙁрцирй а̂ле фїлософіей.

§. 6.

§. 6. Сфършúтвл фїлософíей.
§. 7. Дескрúре ѧ ѻргáнїкѫ Ѳеωрéтїкѫ, шѝ практїкѫ.
§. 8. Пѫрциле чéй Ѳеωрéтїче.
§. 9. Шѝ ѧле чей прáктїче.
§. 10. Пентрв че сѫ пѣне ѧнаúнте Íсторíа фїлософíка?

КАП 2.

Де фїлософíа чѣ дѵпѫ спѵ́нере.

§. 11. Фїлософíа варварíчѣскѫ Ѣсте прѣ бéке.
§. 12. Че фéлю ѣрà ѧчáста?
§. 13. Вáрварíй ѣрà ѿаре ѧвзцáцй?
§. 14. Ѧцелепчюнѣ Ѣврéилωр.
§. 15. Дела дѫншíй ѿаре сав фолосúт Пυлагóра шѝ Плáтωн?
§. 16. Ѣврéврилe Фарисéилωр, Садвкéилωр, шѝ Ѣсúнилωр.
§. 17. Де оѵ́нде Ѣсте Кабáла?
§. 18. Че фéлю Ѣсте ѧкѣм фїлософíа Íвдаїчѣскѫ?
§. 19. Ѧцелепчюнѣ Ѣгуптéнилωр.
§. 20. Ла кáре цíйнце сав стрдвúт Ѣй?
§. 21. Ѧцелепчюнѣ Халдéилωр.
§. 22. Шíйнца лωр де ѧчепúтвл лѣкрврилωр чéлωр че сѫнт.
§. 23. Мецешúгврй де гѫчúт.
§. 24. Ѧчептóрюл Персичéцíй фїлософíй.
§. 26. Сокотѣла лωр де Дѫмнезéв.
§. 27. Рѫмшúце дин Мáгй.
§. 28. Мáгíй ѧрáбилωр.
§. 29. Че фéлю Ѣрà фїлософíа лωр.
§. 30. Шѝ оѵ́ржчóаса сѣперстúцїе.
§. 31. Фїлосóфíй Íндїáнилωр.
§. 32. Фїлософíа лωр.
§. 33. Шѝ Стрдвúрилe.
§. 34. Фїлософíа Кинезилωр.
§. 35. Шѝ ѧ ѧлтωр Вáрварй.

КАП 3.

Де фїлософїа Ѣллинилор.

§. 36. Че фе́лю е̂ра̀ фїлософїа Е̂ллинилор?
§. 37. Деосебѝте че́те а̂ле Е̂й.
§. 38. Фїлософїа Поетїка.
§. 39. Ѫчепътóрюл фїлософїей Їталїчéщй.
§. 40. Кѫрциле чéле май а̂тжю, каре а̂рáтъ а̂чáетъ фїлософїе.
§. 41. Ѫкзцътóра шѝ нзекочѝриле лúй Пудагóра.
§. 42. Ѫкзцътóра лúй дефїлософїе а̂генерáле шѝ де Дмнезéв.
§. 43. Шѝ де лúме.
§. 44. Де сúфлет шѝ де лúкрúрй моралїчéщй.
§. 45. Фанатїсмвл лúй Пудагóра.
§. 46. Ѡалúс Милїетéнзл, а̂чепътóрюл Шкóалей Їѡнїче.
§. 47. Стáрѣ фїлосóфилор пжнъ ла сокрáт.
§. 48. Ла фїлософїа Прáктїка ѿаре сав стрздвúт?
§. 49. Стрздвúрѣ лор ла фúзїкъ.
§. 50. Ѿаре че де Ѫкзцътóра шѝ де нзекочѝриле лор.
§. 51. Вїáца лúй Сѡкрáт.
§. 52. Че а̂в а̂ дрептáт Е̂л а̂ фїлософїе?
§. 53. Ѫкзцътóриле лúй Метафúзїчéщй.
§. 54. Фїлософїа лúй Морáле.
§. 55. Де оу̂нде сѣ се кáвте а̂чéа?
§. 56. Е̂рéзврй нóш рзезрúте дин шкóала лúй Сѡкрáт.
§. 57. Ѫчепътвл шѝ їсторїа чéлїй Курїнáїче.
§. 58. Ѫкзцътóра а̂чéщїа.
§. 59. Простїа оу̂рмзтóрилор Е̂й.
§. 60. Ѫчепътвл Е̂рéзвлúй Ѝлїáк.
§. 61. Фїлософїа Е̂рéзвлúй Илїáчилор.
§. 62. Ѫчепътóра Е̂рéзвлúй Мегáрик.
§. 63. Фїлософїа Мегáричилор.
§. 64. Ѫчепътóра Шкóалей платѡнїче.
§. 65. Ѫкзцътóра лúй Плáтѡн де критúрїиле а̂декáрвлúй.
§. 66. Метафúзїка лúй.
§. 67. Де Дмнезéй шѝ де мúнте.

§. 68.

§. 68. Фїлософі́а лвй морáле.
§. 69. Трéй Акадéмїй.
§. 70. Ле че нв сѫ а҆коа҆?
§. 71. Платѡнїчй май но́й.
§. 72. А҆нтїпатéра Шкóалей перїпатéтїче.
§. 73. Че фéлю́ Е҆сте фїлософі́а перїпатéтїкѫ.
§. 74. Перїпатéтїчи май но́й.
§. 75. А҆нтїпатéра фїлосóфилор Кѷнїчй.
§. 76. Чéй май а҆тѫ́ю Кѷнїчй фїлосóфй.
§. 77. Темéюл а҆кадетрїй лор.
§. 78. Дин Е҆рéвл Кѷнїчéск а҆ рзсрѷ́т чéл Стоїчéск.
§. 79. Спорѷ́рѣ а҆чéствм.
§. 80. Лóгїка Стоїчилор.
§. 81. Фѷзїка лор.
§. 82. Ѳеологі́а лор.
§. 83. Шй фїлософі́а морáле.
§. 84. А҆нтїпáтвл шкóалей Е҆клектїче.
§. 85. Реформа а҆чéцїа де Е҆пїкѵр.
§. 86. Оу҆рмѵтóрїй лвй Е҆пїкѵр.
§. 87. Лóгїка лвй.
§. 88. Фѷзїка лвй.
§. 89. А҆нтїпатвриле лвй де фáчерѣ чéлор че сѫ́нт шй де а҆свшѷ́рй.
§. 90. Фїлософі́а лвй морáле.
§. 91. Фїлосóфїй Е҆клектїчй.
§. 92. Е҆клектїчй май кéкй.
§. 93. Чѷ́не а҆ фóст Потáмон?
§. 94. Чѷ́не а҆в оу҆рмáт медóдвл лвй?
§. 95. Дин пзрѫ́нй.
§. 96. Дин Хрїстїáнй.
§. 97. Де сѫ́нт тóцй а҆чéцїа Е҆клектїчй.
§. 98. А҆нтїпáтвл фїлософі́ей скептїче.
§. 99. Оу҆рмѵтóрїй а҆чéцїа.

КАП

К А П. 4.

Де фїлософїа чѣ дин мижлокъл вѣкълуй шѝ но́ўъ.

§. 100. Ънчепу́тъл фїлософїей сколастїче.
§. 101. Чей май ѫтжю́ сколастїчй.
§. 102. Ъкъцътъ́риле ачѣстўра.
§. 103. Ъкъцътъ́ра лъй Ариѳтотѣл съ ѫрдъчина́т шѝ ѫ Шко́алеле протестанцилўр.
§. 104. Фїлосо́фїй но́й ка́рїй ъ сърпа́т пре Ариѳтотѣл.
§. 105. Чи́не шѝ че дин Ерѣсъриле кѣкй ъ ѫноѝт?
§. 106. Чей че ъ ѝзводи́т Сўѳти́миле чѣле но́ў, ка́ре нъ ъ спори́т.
§. 107. Чей че съ стрдъви́т ла Ѯперїѣнце.
§. 108. Ла́вда лъй Франчїск Ба́кон Верла́мїе.
§. 109. Їсторїа лъй Картѣзїе.
§. 110. Оўрмътъ́рїй ачѣстъ.
§. 111. Ънчепътъ́риле лъй Логїчѣщй.
§. 112. Метафѵзїчѣщй.
§. 113. Фѵзїчѣщй.
§. 114. Йдїчѣщй.
§. 115. Ла́вда лъй Картѣзїе.
§. 116. Де ѫ ѝзкоржт Спїкозїсмъл дин фїлософїа лъй Картѣзїе.
§. 117. Фїлосо́фїй мѵстїкохи́мїчй.
§. 118. Ънчепътъ́рй але ачѣстўра.
§. 119. Ъ дрептътъ́рїй лѣцїй фирѣщй.
§. 120. Шѝ ай Полїтїчїй.
§. 121. Чей май ѫтжю́ Махїавелїсти, шѝ Монархома́й.
§. 122. Ънчепътъ́ри але фїешкъ́рїа Ерѣсіе. —
§. 123. Ъкѣ́ре дин Їсторїа фїлосо́фїчѣскъ. —

Фа́ца.

Ъплини́ре ла Їстор. фїлософїей - - - 55
§. 1. Ѝтъ Пандѣїсмъл. - - - - - 56

Фа́ца.
§. 2. Че фолóс а̂ фзкéт лóк а̂фїлософíе? - - 57
§. 3. Че а̂ фзкéт Кондїллак. - - - - 59
§. 4. Чúне а̂ фóст Леїкнúц? - - - а̂колѣ
§. 5. Чúне а̂р фóст Болф? - - - - 63
§. 6. Че а̂ а̂ дрептáт Геóргїе Берклéю? - - 64
§. 7. Фїлософíа Крїтїка. - - - - - 65

Квприндерѣ Параграфврилор Лóгїчїй.

КАП 1.

Де фúрѣ шй а̂шзхáрѣ Лóгїчїй.

§. 1. Че Éсте Лóгїка?
§. 2. Сав фирéскз, сав мешешвцúтз.
§. 3. Сфършúтвл Éй Éсте докедúрѣ шй а̂флáрѣ а̂декáрвлвй, чéлвй кврáт, шй чéлвй де крезáт.
§. 4. Требвúнца Лóгїчїй.
§. 5. Изскочитóрїй а̂чéщїа.
§. 6. Лéкрвл нóстрв.

КАП 2.

Де фúрѣ мúнцїй ѡменéщи.

ПАРТЕ. 1.

Де лéкрáрилемúнцїй.

§. 7. Пентрв че а̂йчѣ де мúнте трéквесз зúчем?
§. 8. Де сжнт Ідéй а̂нзскáте.
§. 9. А̂лктвáрѣ Ідéилор.
§. 10. Трéй сжнт лéкрáрилемúнцїй.
§. 11. Хотáрюл лор.
§. 12. Че Éсте фантасíа?
§. 13. Че Éсте жвдекáта, йнтецúмѣ, цинерѣмúнте?
§. 14. Де сжнт тóате кжте нóй причéпем.
§. 15. Чéле че нв сжнт.

§. 16.

§. 16. Че фе́лю а̂р фи чѣ май бѣнъ фи́ре а̂ фїлосо́фвлай?
§. 17. Пентрв че ми́нтѣ нв а̂пъ́рврѣ немере́це а̂декъ́рвл?
§. 18. Преждїцїиле сѫнт при́чина а̂шезъмо́нїй.
§. 19. Че сѫнт а̂че́ѣтѣ?
§. 20. Квм сѫ ле зме́лцем дин ми́нте?

П А́ Р Т Ѣ 2.

Де а̂целе́церй, сав Îде́й.

§. 21. Че е̂́сте Îде́й?
§. 22. Де кѫ́те фе́люрй.
§. 23. Че е̂́сте е̂́ксперїе́нца?
§. 24. Де а̂шъ́лъ симци́риле.
§. 25. Ле кѫ́те фе́люри сѫнт Îде́иле?
§. 26. Ка́ре сѫнт лзмври́те, сав нелзмври́те?
§. 27. Пли́не сав непли́не?
§. 28. Ка́ре Си́мпле, шй ка́ре компъ́се?
§. 29. Фи́рѣ лор.
§. 30. Че е̂́сте Îде́и а̂ле фїи́нцелор, а̂ле а̂тѫмпъ́рилор, рела́цїилор?
§. 31. Свдеспъръци́риле лор.
§. 32. Шй фїи́нца.
§. 33. Че е̂́сте Îде́е Сингвла́ре, партїкола́ре, шй оѫнїкерса́ле?
§. 34. Каре че́ле оѫнїкерса́ле шй Катигорїче?

П А́ Р Т Ѣ. 3.

Де хотъръ́рй шй деспъръци́рй.

§. 35. Че е̂́сте хотъръ́ре?
§. 36. Че дескрїе́ре?
§. 37. Пъ́рциле хотъръ́рей.
§. 38. Че е̂́сте хотъръ́ре нвме́лнїкъ?
§. 39. Че хотъръ́ре лвкре́лнїкъ
§. 40. Квртъ́тиле хотъръ́рей чей сънтоасе.
§. 41. Квм сѫ а̂флъ хотъръ́риле?
§. 42. Де е̂́сте а̂пъ́рврѣ чева че сѫ хотъра́це.

§. 43.

§. 43. Хотържриле, кжнд сжнт темéю ал доведи́рей.
§. 44. Че Е́сте деспърци́ре?
§. 45. Квм сз деспърци́м?
§. 46. Ждвла́риле чéле деспърци́те пръш сз се хотърáскъ.
§. 47. Рéгвле деспърци́рей чéй сънътóасе.
§. 48. Че сз ацелéцем де свдеспърци́рй?

ПЯ́РТЕ. 4.

Де ждекъ́цй ши спъ́нерй.

§. 49. Че Е́сте жвдекáтъ, че спъ́нере?
§. 50. Пъ́рциле спъ́нерїй, адекъ хотáрле.
§. 51.. Че Е́сте Соцéт, Атрїкъ́т, легътъ́ръ?
§. 52. Спъ́нерѣ Е́сте сав адекеритóаре, сав тъгвдвитóаре.
§. 53. Ши сав оу́нїкерсáле, сав партїколáре, сав сингвлáре.
§. 54. Спъ́нере кв мóдъ.
§. 55. Спъ́нере ар̂тътóаре.
§. 56. Пентрв че ар̂тътóаре?
§. 57. Кáре дин спъ́нерй сжнт деóкше адекърáте?
§. 58. Че сжнт аджю́ме ши Е́тиме?
§. 59. Ачéстѣ ъáре ав требъ́инцъ де ар̂тътáре?
§. 60. Че сжнт Деóриме ши прóкиме?
§. 61. Ачéстѣ ап̂ъ́рърѣ ав требъ́инцъ де ар̂тътáре.
§. 62. Пóрїсма.
§. 63. Че Е́сте Схолїе?
§. 64. Требъ́инца ачéцїй деспърци́рй а спъ́нерилор.
§. 65. Ѫ кжте фéлюрй сз нáше спъ́нере дин спъ́нере?
§. 66. Че Е́сте ап̂рóтикъ ат̂óарчере?
§. 67. Рéгвле ал Е́й.
§. 68. Де нв сз ат̂óрк ши квра́т оу́неорй чéле оу́нїкерсáле адеверитóаре?
§. 69. Че Е́сте ап̂рóтикспънере (Ан̂тíдесїс)?
§. 70. Ѫ кжте фéлюрй?
§. 71. Рéгвле а фїешкáрїа.
§. 72. Требъ́инца лор.

Па́рте. 5.

Де Сѵллогїсмѫ, (Кѫвънта́ре).

§. 73. Конкинере́.
§. 74. Кѣм проче́де ми́нте ла кѫвънта́ре?
§. 75. Че е̑сте Сѵллогїсмѫ?
§. 76. Хота́рзле а̂че́стѣа нѫ по́т фи́ па́трѫ.
§. 77, Че е̑сте хота́рїѫ Маима́ре, Маими́к, Мижлочїѫ?
§. 78. Кѫте сѫнт Спѫнериле Сѵллогїсмѫлуй?
§. 79. Че е̑сте темеюл Сѵллогїсмѫлуй?
§. 80. Кѫте фїгѫри сѫ нае́к де а̂чїа?
§. 81. Деосебѝре лор.
§. 82. Ре́гѫле а̂че́сторѫ фїгурй.
§. 83. Ре́гѫле деосе́бире але Сѵллогїсмилор.
§. 84. Че сѫ а̂целеа́ше де Сѵллогїсмїй кѫ мо́дѫ, а̂нагѡгй, шй а̂пагѡгй.
§. 85. Енѵ́мима.
§. 86. Сѡри́тѫл.
§. 87. Сѵллогїсмй компѫшй.
§. 87. Кондїцїона́л.
§. 89. Десприндто́рю,
§. 90. Апрындто́рю.
§. 91. Дїлимма.
§. 92. Кѫ мо́дѫ шй а̂ртитто́ри

Кап. 3.

Де а̂девъ́р, шй де а̂проти́вниця луй минчїуна.

Па́рте. 1.

Де а̂девъ́р а̂генера́ле.

§. 93. Кѫвънтѫл Конкинерїй.
§. 94. Кѫте фе́люри е̑ а̂девъ́рѫл?
§. 95. Че е̑сте ла Ло́гїчи а̂девъ́рѫл, шй че минчїуна?
§. 96. А̂девъ́рѫл і̂де́їй, ѫвдекъцїй, Сѵллогїсмѫлуй.

§. 97.

§. 97. Кѫ́нд сѫ зи́че а̂деквра́тѫ жѫдека́та?
§. 98. Ѯ кѫ́те фе́люрй сѫ зи́че минчино́аѕ жѫдека́та?
§. 99. Кѫ́нд ӗ́сте а̂деквра́т Сулло́гїсмѫ?
§. 100. Че ӗ́сте Парало́гїсмѫ?
§. 101. Че ӗ́сте Со́фїсма?
§. 102. Ѯ кѫ́те фе́люри сѫ́нт софїсмиле?
§. 103. Софїсмеле зи́черїй.
§. 104. Со́фїсме а̂ лѫ́квръй, а̂че́стѫра Клаѕе. 1.
§. 105. Кла́ѕе. 2. §. 106. Кла́ѕе. 3.
§. 107. А̂деква́р квра́т ши̂ де крезѫ́т.
§. 108. Де ӗ́сте чека крѣ́дник че́л де крезѫ́т?
§. 109. Де кѫ́те фе́люри ӗ́ минчю́на?
§. 110. Мѫ́лте тре́пте а̂ле ӗ́й.
§. 111. Де ӗ́сте ла то́цй а̂чеа̂ш а̂рхта́тѫ, де крезѫ́т, а̂деква́р, минчю́нѫ?
§. 112. Тре́чере а̂ чѣ́й ла́лтѫ па́рте.

П А́ Р Т Ѣ. 2.

Де а̂деква́рѫл кѫра́т ши̂ минчю́на а̂рхта́тѫ.

§. 113. Че ӗ́сте а̂деква́р кѫра́т?
§. 114. Крїти́рїѫ лѫй а̂до́ит, оў́нѫл а̂деке́ри́рѣ симци́рилѫр.
§. 115. Че сѫ кедѣ́м ла о̂рга́неле симцито́аре?
§. 116. Че фе́лю тре́бѫе сѫ фіе ми́нтѣ, ка сѫ нѫ не а̂ша́ле симци́риле?
§. 117. Че фе́лю тре́бѫе сѫ фіе пѫ́нерѣ ши̂ депъртѫ́рѣ лѫ́квръй?
§. 118. Тре́бѫе сѫ кедѣ́м пре че́ле симци́те сѫ́пт мѫ́лте сти́ри.
§. 119. А̂лт крїти́рїѫ а̂л а̂деква́рѫлуй кѫра́т кѫкѫ́нтѫл, дин ка́реле докеди́рѣ.
§. 120. Че ӗ́сте докеди́рѣ?
§. 121. Де кѫ́те фе́люрй?
§. 122. Требѫи́нца докеди́рїй дин че́ле дин тѫ́ю. 1.
§. 123. 2. §. 124. 3.
§. 135. 4.

§. 126. Че фе́лю ѣ̆ доведи́рѣ дин че́ле де а̂по́й.
§. 127. Шѝ чѣ̀ нѫ де дре́пт.
§. 128. Че сѫ ведем а̂и́чѣ.
§. 129. Де сѫ кѫки́не а̂ да̀ кѫйка̀ то́ате че́ле че оўрме́ѫ дин а̂кѫцатёра лѫй?

П я́ р т ѣ. 3.

Де а̂девъ́рул де крезѫ́т.

§. 130. Темéю а̂л а̂девъ́рлуй де крезѫ́т ѣ̆сте у̂подéсул.
§. 131. Че ѣ̆сте у̂подéса?
§. 132. Де кѫте фе́люрй ѣ̆сте декрединици́мѣ?
§. 133. Темéюл че́й тѫлкуито́аре.
§. 134. Шѝ а̂л че́лій Історічёшй.
§. 135. Пѫте́рѣ мъртъріилор нѫ ѣ̆сте тот оўна.
§. 136. А̂ѕїю́ме де трéптеле креди́нцей о̂менёшй.
§. Ре́гуле де нѫмъра̀л шѝ фелюри́мѣ мъртъріилор че́лор че сп̀ѫн чека̀ прѣсте фи́ре.
§. 138. Де спѫнерѣ че́лор нѫ прѣсте фи́ре, шѝ пара́доѕе.
§. 139. Де покестѝрѣ че́лор ке́кй лѫкъри.
§. 140. Де ки́пъл покестѝрій.
§. 141. Де Дм̃незеѣска мъртъріе.
§. 142. Темéюл декрединици́мей А̂аїчёшй шѝ полїтїчёшй.
§. 143. Шѝ а̂л че́лій фусїчёшй.
§. 144. Трѣ́пта а̂чёшїа чѣ̀ дѣпѫ оўрмѫ.
§. 145. А̂до́ма трѣ́птѫ.
§. 146. Трѣ́пта чѣ̀ май а̂на́лтѫ.
§. 147. Де сѫ а̂ра́тѫ фено́менеле фусїче дин у̂подéсъри Метафусїче?
§. 148. Деошебѝрѣ у̂подéсій че́й пътинчóасе шѝ плъсмъри́ей.
§. 149. Че ѣ̆сте пла́смѫ, че пътинци́ме.
§. 150. Че сѫ а̂целéуем де ло́кърнле Діалектїчёшй?
§. 151. Че ѣ̆сте пърére, прецинére, шѝ семъ́ре?
§. 152. Че ѣ̆сте а̂до́йрѣ?
§. 153. Че сѫ лѫ́м се́ма ла дзнса?

§. 154.

§. 154. Че ѣ́сте непричѣпе́рѣ?
§. 155. Де ѡ̂пре́ме а̂ча́ста пре то́атъ бо́йрѣ?
§. 156. Ѣ̂пїхи́римъ дѣпъ ѡ̆м.
§. 157. Ѣ̂фе́ктъл а̂че́мїа.
§. 158. Де мълтеѡ́рй де кредини́мѣ а̂ лу́к де докеди́ре ѣ́сте.

КАП. 4.

Мижло́аче прин ка́ре съ ӑ́флъ а̂девъ́ръл, шй ӑ́лтѡра съ комы́нїкъ.

ПА́РТЕ 1.

Кы́м съ ӑ́флъ а̂девъ́ръл прин кѹцета́ре?

§. 159. Конци́нере.
§. 160. А̂ кѫ́тѣ фе́люрй съ ӑ́флъ а̂девъ́ръл, шй ӑ́лтѡра съ спы́не.
§. 161. Че ѣ́сте кѹцета́ре?
§. 162. Мето́д Сѹндетї́ческ шй геѡметрї́ческ.
§. 163. Че фе́лю гътѝт съ кїе чинека̀ ла кѹцета́ре?
§. 164. Кѣм съ фа́че лѣа́рѣ а̂ми́нте?
§. 165. Кѣм съ ба́тем прецини́риле прин а̂доі́ре?
§. 166. Шй а̂тѫ́ю прецини́рѣ кредничі́ей.
§. 167. А̂по́й пре а̂ порни́рей.
§. 168. Ржндва́ла че съ кѣи́не а̂ цинѣ́ ла кѹцето́ре.
§. 169. А̂тѫ́ю съ черна́м.
§. 170. А̂по́й съ хотържм.
§. 171. Де сы́нт требѹинчо́асе неапъра́т хотържриле прагма́тїче.
§. 172. А̂по́й съ а̂ле́цем.
§. 173. Дѣпъ ка́ре съ ӑ́флъм а̂дїѡ́ме.
§. 174. Де оў́нде и̂зкоржск пори́смеле?
§. 175. Кѣм съ ӑ́флъ Ѳеѡри́меле шй проли́меле.
§. 176. А̂че́сте спы́нерй а̂фла́тѣ ѡ̆аре ӑ́в требѹи́нцъ де докеди́ре?
§. 177. Кѣм съ а̂деши́м кѹцета́рѣ?

§. 178.

§. 178. Кѫ́м съ ӑ́флъ чѣ́ле де крезѫ́т а̂декъра́тѣ?
§. 179. Кѫ́м чѣ́ле Історіи́чѣ́ше а̂декъра́тѣ.
§. 180. Пентръ чѣ оўніи́й сѫ́нт май немерито́рй ла а̂фла́рѣ а̂декъ́рълъвѣй кърат, ӑ́лціи́, ла а̂чѣ́лъвѣй де крезѫ́т.

П Я́ Р Т Ѣ 2.

Кѫ́м съ ӑ́флъ а̂деъ́рълъ прин тълкъи́ре.

§. 181. Съ къќине съ четѝм къ́рцѝ.
§. 182. Чѣ къ́рцѝ съ четѝм?
§. 183. Кѫ́м?
§. 184. Трѣ́бъе съ а̂лѣ́цем.
§. 185. Кѫ́м?
§. 186. Шѝ ла деѡтебѝте Помѣлнѝче съ лъ́ѫм сѣ́мъ.
§. 187. Чѣ́й чѣ читѣ́ск къ́рциле ӑ́ъ требъи́нцъ а̂ шѝ рѣ́гълиле тълкъи́рей.
§. 188. Чѣ Ӗ́ѣте тълкъи́ре.
§. 189. Сфършѝтъл Ӗ́ѝ.
§. 190. Рѣ́гъла 1. Де а̂шъза́рѣ шѝ сфършѝтъл скрїито́рюлъвѣй.
§. 191. Де спъ́нерѝй, регъ́ла 2.
§. 192. Шѝ де чѣ́ле чѣ ѡ̂да́тъ съ зѝк.
§. 193. Рѣ́гъла 3. Де чѣ́ле а̂тъжито́аре шѝ оўрмъто́аре.
§. 194. Рѣ́гъла 4. Де ло́къриле Пара́ллиле.
§. 195. Рѣ́гъла 5. шѝ 6. де деѡтебѝте сокотѣ́ле а̂ле лъ́ѝ.
§. 196, Шѝ де а̂протикъ грѫ́рѣ, (контрадїцїа) Скрїито́рълъвѣй.
§. 197. Рѣ́гъла 7. шѝ 8. де фа́птъ (Е̂фе́кт).
§. 198. Рѣ́гъла 9. шѝ 10. де а̂ фѫцѝ де а̂бъърдита́те шѝ де Сѫ́стима скрїито́рюлъвѣй.
§. 199. Рѣ́гъла. 11. де а̂темна́рѣ хота́рълър, шѝ 12. де семъи́рѝй.
§. 200. Деъ́нде съ се а̂ семъи́риле.
§. 201. Рѣ́гъла 13. Де ӑ́фла́рѣ къкѫ́нтълъвѣй лѣцїи́, шѝ а̂л контрактълъвѣй.
§. 202. Рѣ́гъла 14. Де тълкъи́рѣ чѣ́ спъито́аре, рълтръ́нцъ, шѝ лъцѝтъ.

§. 203.

§. 203. Че дешлебúре а҃в а҆чéлтѣ?
§. 204. Рéгвла 15. де блжндéце.
§. 205. Рéгвла 16. Кѫ май мѫлтѣ е҃сте ѧцелéцерѣ чѣ май блжндѫ.
§. 206. Рéгвле де тълквúрѣ мúстїкѫ.
§. 207. Де тълквúрѣ Граммáтїчéскѫ.

Пáртѣ 3.

Кѫм сѫ а҃флѫ а҆девѣ́рвл прин корки́рй (деспѫтáцїй).

§. 208. Де сѫ а҃флѫ а҆девѣ́рвл прин корки́рй.
§. 209. Че е҃сте корки́рѣ (дїспѫта) шй че е҃сте сфрши́тѫл е҃й?
§. 210. Де че сѫ не ферúм ѧтрв дждла?
§. 211. Парáдигмѫ де сто́рѣ корки́рей).
§. 212. Кѫм сѫ фáче а҆чáста?
§. 213. Че е҆пїхúримѫ сѫ а҆дъ́че?
§. 214. е҆пїхúрима сѫ се май а҃.
§. 215. Фїгѫ́ра а҆чéцїа сѫ се черчетéзе.
§. 216. Кáре дин спѫнерй трéбе сѫ тѫгъдúм?
§. 217. Кѫм сѫ се а҆рáте а҆чáста ѧпротикито́рюлвй?
§. 218. Пжнѫ оу҃нде трéбе сѫ мжнѣ́м а҆рътáрѣ?
§. 219. Ла че сѫ не ѧдрептѣ́м, а҆пзрж́ндене?
§. 220. Кѫм сѫ фáче а҃пзрáрѣ депѫ лслáре шй ѧто́арчере?
§. 221. Кѫм, депѫ дешлебúре шй мзрунúре?
§. 222. Нúчй сѫ не а҆пзрѣ́м, нúчй сѫ а҆рътѣ́м пѫнерѣ ѡ҆брѫзнéцце.
§. 223. Йлтѫ рѫспѫндере а҆ ѧпротикито́рюлвй.
§. 324. Кѫм сѫ фáче а҆чáста, кжнд а҆пзрáрѣ сѫ фáче депѫ лслáре, сав чéрере!
§. 225. Кѣ́м, дѣка депѫ ѧто́арчере, ѡ҃рй дешлебúре?
§. 226. Ѧдоúтѫ лвáре а҆ чéлвй че сѫ а҃пзрѫ.
§. 227. Дебнде сѫ се квно́лскѫ чéм че сѫ ѧтжмплѫ ла дїспѫта́цїе.
§. 228. Пентрв че нимúк нв зúчем де лáкрвл президéнтвлвй?

§. 229.

§. 229. Медо́д а̂налутїчѣск.
§. 230. Ка́ре ѣ̈сте а̂налу́ѣвл докедѝрей?
§. 231. А̂налу́ѣвл у̂подѣ́влвй.

П А́ Р Т Ѣ 4.

Кѫм сѫ комѫнїкѫм ӑлтѫра а̂декѣ́рвл лѫмѫри́т.

§. 232. Конциние́ре.
§. 233. Кѫм сѫ комѫнїкѫм ӑлтѫра а̂декѣ́рвл?
§. 234. Кѫкїи́нца а̂кѫцѫто́рилѫр.
§. 235. Кѫм сѫ а̂кѫцѫм лѫмѫри́т.
§. 236. Че сѫ́нт чѣ́ле че ѿпрѣ́ск пре а̂чѣ́тѫ лѫмѫри́ре?
§. 237. Кѫм сѫ се а̂ра́те конциние́рѣ а̂кѫцѫтѣ́рилѫр.
§. 238. Кѫм сѫ а̂крединцѣ́м пре а̂кѫлѫтѫто́рй?
§. 239. Де трѣ́бѫе сѫ сѫрпѣ́м пѫрѣ́рилѣ ӑлтѫра.
§. 240. Ѫртѣ́тилѣ а̂кѫцѫто́рюлвй.
§. 241. Де сѫ кѫки́не а̂кѫцѫто́рюла сѫ фа́кѫ а̂ноѝрй.
§. 242. Де сѫ кѫки́не сѫ а̂пѫрѣ́м грешѣ́леле чѣ́лор кѣ́кй.
§. 243. Да́рѫрй а̂ле а̂кѫцѫто́рюлвй.
§. 244. Пентрѫ че нѫ сѫ ка́де а̂не скобо́рѫ спре а̂кѫцѫтѣ́рй а̂ па́рте?
§. 245. Рѫндѫе́лй чѣлвй че скрїе нѫ ѣ̈ лѣ́сне а̂й а̂шѫзѫ́.
§. 246. Чѣле май а̂тѫ́ю нѣ́мѫрй а̂ле скрїѣ́рилѫр.
§. 247. К кѫ́те фе́люрй сѫ скрїе Їсторїа?
§. 248. Ре́гѫле че трѣ́бѫе сѫ пѫзѣ́скѫ чѣ́й че скрїѣ Їсторїа.
§. 249. Кѫм сѫ кѫки́не а̂ а̂кѫцѫ̀ догматїчѣ́ще пре а̂декѣ́рѫрриле чѣ́ле кѫра́те.
§. 250. Кѣ́м, пре а̂декѣ́рѫриле чѣ́ле де крезѣ́т.
§. 351. Медо́д! Сχолаστїчѣ́ск а̂л причи́нилѫр, а̂трекѫто́рю, а̂мелтека́т.
§. 252. Кѣ́м сѫ кѫки́не а̂ скрй тѫлкѫи́рѣ?
§. 253. Кѫм пре чѣ̀ мелтрѫто́аре скрїѣ́ре?
§. 254. Де сѫ кѫки́не а̂не а̂пѫкѫ̀ де а̂чѣ́ст нѣ́м де скрїѣ́ре.
§. 255. Кѫ че фе́лю де деслѫши́ре трѣ́бѫе сѫ скри́м!
§. 256. Е̂пїлог ӑл до́гїчїй.

Кѹприндерѣ Параграфѹрилор Йаїчіи.

КАП 1.

Де фи́рѣ шѝ ашъза́рѣ фїлософіей Йаїче́цій, (мора́ле).

§. 1. Йаїка Е́сте па́рте а фїлософіей Пра́ктїче.
§. 2. Че Е́сте а́часта?
§. 3. Де Е́сте адекра́тъ цїи́нцъ?
§. 4. Меѳо́дъл де а ѡ а́кцїѹ Е́сте Догматїче́ск, сфътвитóрїѹ, парадигматїче́ск, шѝ характирїстїче́ск.
§. 5. Йа́те меѳо́аде.
§. 6. Деѡсебѝре а Йаїчіи де ле́цѣ чѣ фирѣ́скъ.
§. 7. Шѝ а Полїтїчіи шѝ йконо́мїчіи.
§. 8. Кѣ че ржидва́лъ сѫ се а́шаѕе Йаїка фїлософі́а?
§. 9. Требѝнца Е́и.

КАП 2.

Де фи́рѣ Йаїче́ск (мора́ле) а ѹмблѣй.

ПА́РТЕ 1.

Де ми́нте.

§. 10. Ѹмбла цїе а сѝне ѡ фїинц а́целегатóаре.
§. 11. Па́рцій а́ле лѣй фїинцéанїче.
§. 12. Нематерїалїта́тѣ ми́нцій.
§. 13. Шѝ немѣрѝрѣ.
§. 14. Ми́нтѣ маѝ прецѣ́нтъ Е́сте де кѫт трѣ́пвл.
§. 15. Пътерйле Е́й сѫнт а́целéцерѣ, шѝ фантасі́а.
§. 16. Воѝрѣ шѝ пофтѝрѣ симцитóаре.
§. 17. Фи́рѣ ми́нцїи шѝ а фантасіей Е́сте деѡсебѝтъ.
§. 18. Концїѝнца че Е́сте?
§. 19. А́часта Е́сте сав а́тѫнитóаре, сав оѹрмътóаре.
§. 20. Шѝ сав кърáтъ; сав декрезѣт, сав кѣ а́доáлъ.

§. 21. Шй сав дрептъ, сав грешйтъ, ѡрй кѣнъ, ѡрирѣ.
§. 22. Цинерѣмйнте, ѣдѣчерѣмйнте, жѣдекáта, шй йнтецймѣ.
§. 23. Дезнде фйрѣ ѡаменилор дешгебйтъ?
§. 24. Дезнде сънáше кѣноцйнца?
§. 25. Че Ёсте симцйрѣ?
§. 26. Кжте сжнт симцйрилє?
§. 27. Кóалє ѣлє фантасíей.
§. 28. Хотържрѣ койрéй.
§. 29. Лїкертáтѣ (слобозéнїа) ѣчéцїа.
§. 30. Ѣлє Ёй фéлюрй де лѣкрврй.
§. 31. Шй дешгебйрѣ де пофтйрѣ симцитóаре.
§. 32. Че Ёсте пáтимъ?
§. 33. Трéптеле пáтимїй.
§. 34. Кѣм съ мйшкъ де джнгеле мйнтѣ?
§. 35. Прйчина шй фáпта ѣчéстора.
§. 36. Де сжнт ѣ сйне рéле пáтимиле.
§. 37. Нѣмѣл лор. 1.
§. 38. 2. §. 39. 3. §. 40. 4.
§. 41. 5. §. 42. 6.
§. 43. Кжнд пáтимиле трéк ѣнзрáкврй.

Пáрте. 2.

Де трупъ.

§. 44. Оунйре ѣмйнцїй шй ѣ трупълуй.
§. 45. Пърциле трупълуй сжнт мéлте.
§. 46. Кукофорíа сжнцелуй.
§. 47. Оурмезéлъ нервóасъ.
§. 48. Лѣкрвриле ѣчéцїа.
§. 49. Пъртичéлеле сжнцелуй сжнт недеéменѣ.
§. 50. Дешгебйрѣ Пълълуй шй ѣ бáтелор
§. 51. Дезнде сжнт темперамéнтвриле?
§. 52. Темперамéнт холерїкóс.
§. 53. Меланхолїкóс.

§. 54. Сѫнцерóс.
§. 55. Флегматїкóс.
§. 56. Пентрѫ че нзрáквриле сѣфлетълúй оу̑рмѣ́зѫ темперамéнтѫрилор трѣ́пълúй?
§. 57. Клїнáцїиле чéле а̂тжитóаре сѫнт а̂прѣднáте кѫ темпераméнтѫриле.
§. 58. Харáктѫрúл Холéричилор.
§. 59. А̂л сѫнцерóшилор.
§. 60. А̂л меланхолїкóшилор.
§. 61. А̂л флегматїкóшилор.
§. 62. А̂местекáрѣ темпераméнтѫрилор.
§. 63. Парáдигме а̂чéцїа.
§. 64. Де а̂и́чѣ нзрáквриле кѫрелелор.
§. 65. Каре сѫ дескрíѫ.
§. 66. А̂ле нѣ́мѫрилор а̂трéцúй деѫлебúте нзрáквúй.
§. 67. Е̂пїлóг а̂л пъ́рцїй а̂дóѫа.

Пáртѣ 3.

Де мо̑лте нзрáвѫúй шѝ рѫвтъ́цúй а̂ле ѫ̆аменилор.

§. 68. Конципере.
§. 69. Нзрáквúй че сѫнт?
§. 70. Де кѫте фéлюрú?
§. 71. Кѫртѫ́тѣ де е̑сте а̂нзекѫтъ.
§. 72. Рѫвтáте че е̑сте?
§. 73. Пентрѫ че трéи рѫвтъ́цúй де кѫпетéнїе?
§. 74. Кóре сѫнт а̂чéстѣ?
§. 75. Чѣ шѝ де кѫте фéлюрú е̑сте трѣфíа?
§. 76. Харáктѫрúй деѫбще а̂и трѣфáшилор.
§. 77. Ла чéле кътрѫ Дмнезеíре.
§. 78. Ла чéле кътрѫ а̂лцúй.
§. 79. Ла чéле кътрѫ сúне.
§. 80. Ла чéле кътрѫ бúне.
§. 81. Чѣ шѝ де кѫте фéлюрú е̑сте плъчéрѣ?
§. 82. Харáктѫрúй де ѫ̆бще а̂и ѫбитóрилор де плъчéрú.

§. 83.

§. 83. Ла чéле кътрѫ Дм҃незéв.
§. 84. Ла чéле кътрѫ а҃лцiй.
§. 85. Ла чéле кътрѫ сúне.
§. 86. Ла чéле кътрѫ бúне.
§. 87. Чѣ шн̀ де кѫ́те фéлюрй Є́сте Лѫкомíа?
§. 88. Характúрй деѡ́бще а҃й Лѫкомилѡр.
§. 89. Ла чéле кътрѫ Дм҃незéв.
§. 90. Ла чéле кътрѫ а҃лцiй,
§. 91. Ла чéле кътрѫ сúне.
§. 92. Ла чéле кътрѫ бúне.
§. 93. Дин рѫѡтѫ́циле чéле ѯúсе кáре Є҃ май рѣ́?
§. 94. Причúнѫ а҃чепътóаре а҃рѫѡтѫ́цилѡр.
§. 95. Дeвнде Є́сте а҃местекáрѣ рѫѡтѫ́цилѡр?
§. 96. А҃дóилѣ причúнй а҃ле рѫѡтѫ́цилѡр.
§. 97. А҃ че кúп шн̀ стѫ́рй деѡсебúте нáєк деѡсебúте рѫѡтѫ́цй.
§. 98. Де Є҃́сте феричúре а҃трѫ чéй а҃рѫѡтѫцúцй.
§. 99. Лѫкрáрй а҃ле рѫѡтѫ́цилѡр а҃тѣ́пра Кѣ́ютелей,
§. 100. А҃тѣ́пра Концiйúнцей.
§. 101. А҃тѣ́пра коúрей.
§. 102. А҃тѣ́пра пáтимилѡр.
§. 103. А҃тѣ́пра трѣ́пелей.
§. 104. А҃тѣ́пра неко́илѡр (некáѯрилѡр).
§. 105. Чéй а҃рѫѡтѫцúцй сѫ́нт нелпѫрѫтшúцй де тóатѫ мѫнгѣ́рѣ.
§. 106. А҃тѣ́пра мóрцiй.

Пáртѣ 4.

Де сéмнile шн̀ Характúрiй нѫраѯрилѡр шн̀ Пáтимилѡр.

§. 107. Сéмнile нѫраѯрилѡр шн̀ пáтимилѡр.
§. 108. Че фéлю сѫ́нт сéмнile пáтимилѡр?
§. 109. Семнile а҃мóрелей, (дрáгостiй).
§. 110. А҃ле оу҃рчю́нiй.

§. 111. А̂ле кѫкрїе́й шѝ а̂тристкрїй.
§. 112. А̂ле нждеждїй, фри́чїй, шѝ а̂ле десндждвѝре́й.
§. 113. А̂ле трѫфїе́й, лъкоми́ей, шѝ а̂ле плъче́рїй.
§. 114. А̂ле оўрїе́й.
§. 115. А̂ле Пісме́й.
§. 116. А̂ле рѫши́ней.
§. 117. А̂ле зелозїе́й (зилотупїе́й).
§. 118. Трéчере ла се́мниле нзра́кѫрилор.
§. 119. А̂чéстѣ сѫ́нт, сав фулїогнѡ́мїче, сав Ѝдїче.
§. 120. Се́мниле темпераме́нтѫрилор.
§. 121. Се́мне дин оўмблет деѡ́бїе.
§. 122. Дин оўмблетва трѫфа́шилор а̂ па́рте.
§. 123. А̂л ѭбито́рилор де плъче́рй.
§. 124. А̂л Ла́комилор, Се́чилор, шѝ некѫ́нилор (Е̂ши́ций дин ми́нте).
§. 125. Де кѫ́те фе́люрй сѫ́нт се́мниле Ѝдїче́ций. (Моралїче́ций).
§. 126. Кѫкѫ́нтва ѡ̆дре дѣ̀ се́ми а̂л ми́нцїй?
§. 127. Де кѫ́те фе́люрй сѫ́нт а̂че́сте се́мне?
§. 128. Сти́ва (Е̂рминіа) Трѫфа́шилор.
§. 129. А̂л ѭбито́рилор де плъче́рй.
§. 130. А̂л Ла́комилор.
§. 131. Чѣ фа́че а̂месте́ка́рѣ темпераме́нтѫрилор.
§. 132. Кѫки́нтеле трѫфа́шилор.
§. 133. А̂ле ѭбито́рилор де плъче́ре.
§. 134. А̂ле Ла́комилор.
§. 135. Ѵ̆покрїтіа (фцнзріа) ѡ̆дре по́ате а̂ле кѫ́нде пре а̂деке́рва а̂че́лор се́мне?
§. 136. Се́мниле а̂че́стѣ сz се ка́вте дин фа́птеле ѡ̂мене́ций.

КАП

КАП 3.

Де вжрѳвл феричи́рїй спре ка́ре сѫ силе́ще ѿмѳл.

П Я́ Р Т Ѣ. 1.

Де бѳ́н шѝ де рѣ́ѳ а̂генера́ле.

§. 137. Концине́ре.
§. 138. Фире́скѫ е́сте а̂кліна́ціа ѿмѳлвй спре феричи́ре.
§. 139. Де кѫ́те фе́люрй е́сте а̂ча́ста?
§. 140. А̂ча́стѫ феричи́ре сѫ̀ а̂тре доежнди́рѣ бѳ́нѳлвй пре а̂на́лт.
§. 141. Сѫ зи́чем дар де бѳ́н а̂генера́ле.
§. 142. Че е́сте бѳ́н? Шѝ че рѳ́ѳ?
§. 143. Бѳ́н а̂деквра́т, шѝ бѳ́н прѳ́т.
§. 144. Сло́бод, шѝ ла чека́.
§. 145. Лѳкрѫто́рїю шѝ пѫтимито́рїю.
§. 146. Лиѱито́рїю шѝ Пѳнѫто́рїю.
§. 147. Дѳпѫ рѫндѳма́лѫ, шѝ а̂фа́рѫ держндѳма́лѫ.
§. 148. Бѳ́не трѳпе́щй шѝ сѳфлете́щй.
§. 149. А̂дзїѡ́ме де бѳ́н. 1. 2.
§. 150. 3. 4. 5. §. 151. 6. 7. 8.
§. 152. 9. шѝ ч. л.
§. 153. Вїа́ца шѝ мо́артѣ бѳ́не сѫ́нт, сѳ̀ рѳ́ле?
§. 154. Ѳ̀рй а̂дїа́фора (ни́чй бѳ́не, ни́чй рѳ́ле).
§. 155. Сѫнѫта́тѣ, тѫрїа, фрѳмосе́цѣ, ѝнтеци́мѣ, бѳ́не сѫ́нт, сѳ̀ рѳ́ле?
§. 156. Шїи́нца, Мешеши́гвриле, а̂цери́мѣ, бѳ́не сѫ́нт?
§. 157. Дар вжртѳ́тѣ шѝ рѫштѳ́тѣ?
§. 158. Дар че́ле че сѫ́нт а̂фа́рѫ де но́й фире́щй, сѳ̀ моралїче́щй?
§. 159. Дар ѿмѳнїй?
§. 160. Дар Дмнезе́ѳ?
§. 161. Не фїи́нд Пѳти́нцѫ а̂ доежнди́ пре то́ате бѳ́нѳле, сѫ кѳ́ѳтѫм пре бѳ́нѳл кокѫршито́рїю.

П Я Р-

Пѧртѣ 2.

Де кѹнѵл Конжршито́рїѹ.

§. 162. Че ѣ̀сте кѹ́нѵл Конжршито́рїѹ?
§. 163. Характи́рѵл а̂чéстѵл. 1.
§. 164. 2. §. 165. 3. §. 166. 4.
§. 167. 5. Характи́р.
§. 168. Ла чи́не сѫ потрибéск то́цй характи́рїй а̂чéцїа, а̂чéла ѣ̀сте кѹ́н конжршито́рїѹ.
§. 169. А̂ша̀ дар нѵ ѣ̀ плѫчéрѣ.
§. 170. Ни́чй кѵкварíа сѹ́флетѵлвй.
§. 171. Ни́чй богцíа шѝ чи́нстиле.
§. 172. Ни́чй цїи́нца, сѫнзта́тѣ, шѝ слобозéнїа.
§. 173. Ни́чй кжртѣ́тѣ.
§. 174. Нѹ́май си́нгѵр Дм̂незéѵ ѣ̀сте кѹн Конжршито́рїѹ.
§. 175. Но́й шѝ чéле а̂фа́рѫ де но́й сѫ́мтем.
§. 176. Ѣ̀сти́мѣ ѣ̀сте сав нечеса́рїе, сав а̂тѫмплѫто́аре.
§. 177. Чéле че сѫ зи́к а̂сѹ́пра чéлвй че ѣ̀сте нечесите́цце.
§. 178. Шѝ а̂сѹ́пра чéлор че сѫ́нт дѵпѫ а̂тѫмпла́ре.
§. 179. А̂чéст Тот а̂ре причи́на сà Дешсебѝтѫ де си́не.
§. 180. А̂чéа ѣ̀сте а̂тѫ́а причи́нѫ шѝ фїи́нцѫ де си́не.
§. 181. Шѝ а̂ша̀ фїи́нцѫ прѣдесѫкршѝт, ка́ре ѣ̀сте Дм̂незéѵ.
§. 182. Дм̂незéѵ ѣ̀сте фїи́нцѫ си́мплѫ.
§. 183. Дѹ́х.
§. 184. Вéчник, нецинѹ́т, немѫрцинѝт, недескри́с, претѹтѝндинѣ, оу̂нѵл.
§. 185. Кѵкжнтзто́рїѹ, а̂то́ате цїѵто́рїѹ прѣ̂целѐпт, сло́бод коѝнд, а̂ тот пѵтéрник.
§. 186. А̂дескра́т, дрéпт, кѹ́н.
§. 187. Дм̂незéѵ дар ѣ̀сте кѹ́нѵл конжршито́рїѹ.
§. 188. Шѝ кѫтрѫ о̄м прикѝндеск.
§. 189. Че сѫ докедéцце дин а̂тѫ́ѵл характи́р?
§. 190. Дин 2. §. 191. дин 3.
§. 192. Дин 4. §. 193. дин 5.

§. 194.

§. 194. Ѫкеёрѣ докеди́рїй.
§. 195. Прин ми́нте пре Дъ̈мнезе́в добѫнди́м.
§. 196. Шѝ прин кои́ре.
§. 197. Гъ̈р май кѫдешеебѝре прин дра́гоете.
§. 198. Каре ё́сте Легѫтѣ́рѫ ѫ́тре Дъ̈мнезе́в шѝ ѫ́тре ѿ̈амений.
§. 199. Дра́гоете дѣпѫ пазчѐче шѝ дѣпѫ пофти́ре.
§. 200. Шѝ дѣпѫ сѣпѣ́нере, ю̆би́ре, ѿ̈ѝй кѣнѫкои́ре.
§. 201. Дъ̈мнезе́в кѫ ка́ре дра́гоете неюбе́ще пре но́ѝй?
§. 202. Но́ѝй кѫ ка́ре дра́гоете сѫ́нтем дато́рѝй ал Дъ̈мнезе́в, шѝ де́ѫнде ѫ́трѫжнеека слѫжи́ре а̂лвѝй Дъ̈мнезе́в?
§. 203. Де́ѫнде чѣ дни а̂фа́рѫ?
§. 204. Сѫ кѣки́не ѿ̈аре а̂слѫжѝ лвѝй Дъ̈мнезе́в шѝ прин сѣмнилѣ дин а̂фа́рѫ?

ПЯРТЕ. 5.

Де е̂фе́ктѣрилѣ (роа́деле) кѣнѫлѣ́ѝй кокѫршито́рю̆.

§. 205. Е̂фе́ктѣри а̂ле кѣнѫлѣ́ѝй кокѫршито́рю̆.
§. 206. Ѫчѣ́ста ё́сте деѫда́тѫ пазкѣ́т, чинети́т, шѝ трекѣѫнчо́с.
§. 207. Пентрѫ а̂чѣ́ста ѫ́тѫюл е̂фе́кт а̂л а̂чѣ́лѫ ё́ кѣкѫрїа́.
§. 208. Че ё́сте кѣкѫрїа́?
§. 209. Причи́на а̂чѣ́цїа ё́сте 1. ѫ́ ми́нте.
§. 211. 3. Ѫ́трѫ кои́ре.
§. 212. 4. Ѫ́трѫ па́тимѝй.
§. 213. 5. Ѫ́трѫ ста́рѣ ѿ̈мѫлѝй кѣнѫтѫцѝ́т.
§. 214. 6. Ѫ́трѫ мо́арте.
§. 215. Епїлог ѫ́кѫцѫто́рей де кѣкѫрїе́.
§. 216. Ѫлт е̂фе́кт а̂л кѣнѫлѝй кокѫршито́рю̆, кѫрто́тѣ.
§. 217. Че ё́сте кѫрто́тѣ?
§. 218. Кѫрто́тѣ ё́сте кои́ре.
§. 219. Кѫра́тѫ.
§. 220. Оўна.
§. 221. Ѫдекѫра́тѫ.

§. 222. Ѧрхтхто́рюл а҃чѣ́ціа Е҆сте Дмнезе́ска коі́ре.
§. 223. Ѧтрѣ кжртѣ́те сѫ се пзѣ́скѫ мижлочі́мѣ.
§. 224. Кжртѣ́те Е҆сте нѣ нѣмай а҃ фа́че кі́не, чі ші а҃ не фері де ре́ле.
§. 225. Ші а҃ ѧтребѫінца мижло́ачеле че́ле нечесаріе.
§. 226. Мѣ́лте сѫнт нѣмі́рите кжртѣ́тей.
§. 227. Че Е҆сте Бѣ́на чинсті́ре, дрепта́тѣ, ѧтре́га҃целепчю́не?
§. 228. Рѫшто́чиле а҃протикито́аре ла бѣ́на чинсті́ре.
§. 229. Ла дрепта́те.
§. 230. Ла ѧтре́га а҃целепчю́не.
§. 231. Че Е҆сте а҃фржна́рѣ, дзрничі́а, Мареквкіі́нца?
§. 232. Рѫшто́чиле а҃прото́ка а҃чѣ́стора.
§. 233. Че Е҆сте Квкіѫші́а, ші ка́ре рѫшто́чиле а҃прото́ка Е҆й?
§. 234. А҃фржна́рѣ, рѣсда́рѣ, тр҃ѣ, ші рѫшто́чиле а҃прото́ка а҃чѣ́стора.
§. 235. Чѣ́л а҃подоби́т кѫ кжртѣ́тѣ ѿре сѫ а҃грижа҃це де де бѣ́на квкіі́нцѫ?
§. 236. Де кѫ́те фе́люрі Е҆сте кі́неле?
§. 237. Кжртѣ́тиле че сѫна́ск дин бѣ́на квкіі́нцѫ.
§. 238. Ла ка́ре сѫ а҃дѣ́че статорничі́а ші квмпзта́рѣ.
§. 239. Мі́й де фе́люрі а҃ле кжртѣ́тей.
§. 240. Пзтѣ́рѣ темпераме́нтвлвй а҃жѣ́тѫ ла кжртѣ́те.
§. 241. Е҆фе́ктвл кжртѣ́тей.
§. 242. Ѧтре́лѣ Е҆фе́кт а҃ла кжртѣ́тей прі҃етені́а.
§. 243. Че Е҆сте прі҃етені́а?
§. 244. Ѧча́ста сті҃ ші ѧтре чі́й че нѣ сѫ́нт де фа́цѫ.
§. 245. Нѣмай ѧтре чі́й ѫквнзтци́рі, ші ѫкцаці́й.
§. 246. Каре ші Сто́ічіі а҃ѣ квносцѣ́т.
§. 247. Е҆фе́ктвл а҃чѣ́ціа.
§. 248. Двлча́ца че сѫ на́ше де а҃і́чѣ.

К Я П

К А П. 4.

Мижлоачеле прин кареле ажунцем ла адевърата феричире.

П Я Р Т Ѣ 1.

Де а те куноаще пре сине.

§. 249. Конциперe.
§. 250. Ктжм кале спре феричире Ѣсте а те кноаще пре сине.
§. 251. Кнощинца ѡмеляй атрег Ѣсте нечесарїе.
§. 252. Минтѣ сz се кноалекz нз нзмай двпz адемзнаре.
§. 253. Дар шй ачаетz кнощинцz нз Ѣсте нефолоситоре.
§. 254. Дар шй слобод а сz кноаще.
§. 255. Дар шй двпz коире.
§. 256. Черчетарѣ карїа сz се факz адмврит.
§. 257. Шй двпz квцетаре.
§. 258. Ачаета кѣм сz се черчетезе?
§. 259. Двпz трѣш.
§. 260. Двпz старе.
§. 261. Ѡмел алеш Ѣсте причина тикзлошіей сале.
§. 262. Шй де сz недрептzцеще де кzтрz алцій.
§. 263. Требинца кнощинцей ачещїа.

П Я Р Т Ѣ. 2.

Кѣм сz не апѫкзм де адевъратz адрептаре.

§. 264. Ѡаменій ашй юбеск рzштzиле лор.
§. 265. Дар требе сz лзм сфат де адрептаре.
§. 266. Кz мѣлте Ѣпїхириме не акрединцѣзz.
§. 267. Ктжю адекz тикзлошіа челор рій.
§. 268. Старѣ ачестора сz апротивеще ла Дмнезеѣска коире.
§. 269. Ничй аре статорничіе чем че сz аратz дин пазчере.

§. 270.

§. 270. Дин чи́нете.
§. 271. Дин богацїе.
§. 272. Шѝ рзвтъ́циле мѣ́лте тикълошїѝ тра́г кѫ си́не.
§. 273. Ѧдѣплїкъ спре а̂дрепта́ре.
§. 274. 2. Ста́рѣ че́лвр а̂пзртъши́цй де кжртѣ́те, докединдвъ феричи́тъ.
§. 275. 3. Дм̃незеѣ́ска кои́ре.
§. 276. Ско́поквл а̂че́ста кѫм май де гра́б съл а̂пвкъ́м.
§. 277. Шѝ та́ре съл цинѣ́м.
§. 278. Чѣ фа́к рѧгъчю́ниле, шѝ черчета́рѣ де си́не дин то́ате зи́леле?
§. 279. Шѝ корби́рѣ кѫ чей а̂кѫнтъцй́ци.
§. 280. Шѝ чити́рѣ кѫ́рцилвр че́лвр кѣ́не.
§. 281. А̂че́ст ско́пос тре́бве съ се пѣ́е а̂ лвкра́ре.

ПА́РТЀ. 3.

Де лѣ́пта спре ка́рѣ съ гътѣ́ще фїлосо́фѣл шѝ ѭкито́рюл де фа́пте кѣ́не.

§. 282. Е̃сте ѡ̃аре че а̂трѫ но́й, а̂протикиндвъ ла а̂че́ст ско́пос.
§. 283. Чѣ фе́лю Е̃сте лѣ́пта а̂че́м дин лѫ́нтрѫ?
§. 284. Тре́бве съ не лѣптъ́м кѫ по́фтеле.
§. 285. Кѫ фантасїа.
§. 286. Кѫ па́тимиле, кжнд а̂чеп а̂ съ йкѝ.
§. 287. Шѝ кѫ че́ле а̂търи́те.
§. 288. Шѝ кѫ рзвтъ́циле шѝ кѫ а̂клина́цїиле.
§. 289. Де а̂ка́рѣра о̂ка́зїе, (при́чинъ) съ не ферим.
§. 290. Шѝ кѫ че́ле че съ па́р а̂ фѝ та́рй.
§. 291. А̂ тжю съ фвцим де ло́квриле че́ле кѫ бънвъ́лъ, шѝ де корби́рѣ кѫ чей рѫ́й.
§. 292. Дар съ нѫ не дѣ́чем а̂ пвстїй.
§. 293. Чѣ съ фа́чем, кжнд нѫ пвтем фвци де о̂ка́зїе?
§. 294. А̂че́стъ лѣ́птъ, де мѣ́лте ѡ̃рй а̂пвка́тъ, май ле́сне съ фа́че.

§. 295.

§. 295. Шѝ кирвѝнца ѐсте фо́арте дѧлче.
§. 296. Сz не лѧптѫ́м шѝ кѫ чѐле дин а̑фа́рz.
§. 297. А̑протѝка кѫ́рwра ѐсте прегѫндѝрѣ де чѐле че по́т сz се а̑тѫ́мпле.
§. 298. Шѝ мѫнгѕе́рѣ ненорочѝреѧ.
§. 299. Пѕнz а̑и́чѣ мижло́ачеле чѐле а̑шѕа́те.
§. 300. Пентрѫ кѫ нелиѱѐще ми́жлоквл прин ка́ре сz кѫрцѐск пѕка́теле.
§. 301. Нелиѱѐск пътѐрѧ де ка́ре а̑кѐм требѝнцѫ спре сл́ѫжба шѝ а̑кинсчю́нѣ лѧѧ Дм̑незе́в.
§. 302. Дм̑незе́в дар трѐбве сz а̑плинѣ́ск а̑ча́тz лѝѱz.
§. 303. Шѝ пентрѫ а̑ча́ста ни сл́в да́т дескоперѝрѣ.
§. 304. Дин то́дте дескоперѝрилe оу̑на ѐсте а̑декра́тz.
§. 305. А̑ша̀ дар сѫ́нт характѝрѧ статорничѧ а̑ѧ дескоперѝреѧ чеѧ а̑декра́те.
§. 306. Динтре ка́рїѧ а̑тѫ́ю ѐсте.
§. 307. А̑лдо́илѣ.
§. 308. А̑лтре́илѣ.
§. 309. А̑лпа́трелѣ шѝ а̑л 5-лѣ.
§. 310. Нѕ сѫ́нт Дм̑незе́ѧ дар хригмо́аселе пѕгѫ́нилwр.
§. 311. Ни́чѧ а̑лкора́нл.
§. 312. Ни́чѧ Ка́ртѣ Талмдїчѣ́ск.
§. 313. Ла Дм̑незе́ска Скрипт́рz сz потрике́ще характѝрл а̑тѫ́ю.
§. 314. Шѝ а̑лдо́илѣ.
§. 315. Шѝ а̑лтре́илѣ.
§. 316. Шѝ а̑л па́трелѣ шѝ а̑л 5-лѣ.
§. 317. Пентрѫ ка́ре нѣмаѧ а̑ча́ста ѐсте Дм̑незе́ск Дескоперѝре.
§. 318. Шѝ пентрѫ а̑ча́ста кѫ дѫ́нса сz не сфѫтѣ́м.

Сфѫршѝтѫл Та́белѧ.

Фаца.	Рѫнда.	Грешите.	Ѣдрепта́те.
327	11	оу҃не	оу҃н чѣ
341	2	на	не
356	12	пентеѳ	пентрѳ
374	27	Монархома́й	Монархома́хй
357	4	Чи́не а҃р фо́ст.	Чи́не а҃ фо́ст.
381	20	ſ. 187.	ſ. 167.
381	22	ſ. 179.	ſ. 169.

Pestini die 14-a Octobris 1828.

Imprimatur
Ioannes Theodorovits *m. p.*
G. n. u. R. Parochus Pestiensis
ad Assumptam, Assessor Con-
sistorialis, et Librorum Vala-
chicorum Reg. Int. Censor.

ЛА КЪДА

Ла Крѫ́ска Типографіе а Оу̑нїверсита́-
тей Оу̑нга́рїей дин Пе́ста.

1829.